

Kompetanse i den kommunale barnevernstjenesten

Kompetansekartlegging og gjennomgang av relevante
utdanninger

Trude Røsdal, Kjersti Nesje, Per Olaf Aamodt,
Even Larsen og Silje Maria Tellmann

Rapport 2017:28

Kompetanse i den kommunale barnevernstjenesten

Kompetansekartlegging og gjennomgang av relevante
utdanninger

Trude Røsdal, Kjersti Nesje, Per Olaf Aamodt,
Even Larsen og Silje Maria Tellmann

Rapport 2017:28

Rapport 2017:28

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU)
Adresse Postboks 2815 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Økernveien 9, 0653 Oslo.

Prosjektnr. 12820773

Oppdragsgiver Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Adresse Postboks 2233, 3103 Tønsberg •
Besøksadresse: Stensberggata 27 (7etg.), Oslo

Foto Shutterstock

ISBN 978-82-327-0301-2
ISSN 1892-2597 (online)

Copyright NIFU: CC BY-NC 4.0

www.nifu.no

Forord

På oppdrag fra Bufdir har NIFU kartlagt kompetansen i de kommunale barnevernstjenestene i Norge, samt innholdet i bachelor- og masterutdanningene i barnevern og sosialt arbeid, inkludert relevante etter- og videreutdanningstilbud. Kartleggingen skal bidra til kunnskapsgrunnlaget for det videre arbeidet med å styrke barnevernets kvalitet og kompetanse for fremtiden. Kartleggingen har tatt utgangspunkt i Bufdirs utredning av kompetansebehovene i den kommunale barnevernstjenesten.

Prosjektet har vært ledet av Trude Røsdal, som også har hatt ansvaret for kapittel 1, 2, 3 og 7. Per Olaf Aamodt og Kjersti Nesje har skrevet henholdsvis kapittel 4 og 5, mens Silje Maria Tellmann har hatt ansvaret for kapittel 6. Even Helland Larsen har bidratt i alle prosjektets faser og særlig med innsamling av utdanningenes studieplaner og gjennomføringen av surveyene.

Vi vil takke Bufdir for et spennende prosjekt, og for konstruktive og nyttige kommentarer underveis i prosessen, og vi vil også få takke professor Lars Inge Terum ved Senter for profesjonsstudier (HiOA), for gode og viktige bidrag til prosjektet.

Sist, men ikke minst ønsker vi å få rette en stor takk til alle som deltok kompetansekartleggingen.

Oslo, 25.10.17

Sveinung Skule
Direktør

Nicoline Frølich
Forskningsleder

Innhold

Sammendrag	7
1 Innledning	11
1.1 Bakgrunn.....	11
1.1.1 Barnevernets mandat	11
1.1.2 Barnevernet i Norge	12
1.1.3 Behovet for økt kompetanse.....	13
1.2 Kompetansebehovene i den kommunale barnevernstjenesten	15
1.3 Formålet med kompetansekartleggingen	17
1.4 Metode og data	18
1.4.1 Del 1 Kartlegging av utdanningene.....	18
1.4.2 Del 2 Kartlegging av kompetansen i barnevernet	19
1.4.3 Oppsummering av styrker og svakheter ved rapportens datagrunnlag	23
1.5 Kort presentasjon av kapitlene	24
2 Gjennomgang og sammenligning av studieplaner	25
2.1 Utdanninger på bachelornivå.....	25
2.1.1 Bachelor i barnevern (barnevernspedagogutdanningen)	26
2.1.2 Bachelor i sosialt arbeid (sosionomutdanningen).....	29
2.1.3 Oppsummering barnevernspedagog- og sosionomutdanning	31
2.2 Utdanninger på masternivå	31
2.3 Videreutdanninger	34
2.3.1 Oppsummering masterutdanninger og videreutdanninger	37
3 Innhold i utdanningene og kompetansebehov i tjenesten	38
3.1 Kompetansebehov i den kommunale barnevernstjenesten og læringsutbyttebeskrivelsene knyttet til utdanningene	40
3.1.1 Bachelorutdanningene	40
3.1.2 Masterutdanningene.....	57
3.1.3 Videreutdanningene	63
3.2 Oppsummering.....	69
4 Barnevernledernes vurderinger	72
4.1 Innledning	72
4.2 Hvem er barnevernlederne?	72
4.3 Organisering og samarbeid	73
4.4 Bemanningssituasjon	74
4.4.1 Antall ansatte etter type stilling	74
4.4.2 Antall ansatte etter type utdanning	76
4.4.3 Bemanningssituasjon, søkning og avgang.....	77
4.5 Kompetanse i barnevernstjenesten	85
4.5.1 Kompetanse som det forutsettes at alle ansatte har	85
4.5.2 Tjenestens samlede kompetanse	91
4.5.3 Bruk av private tjenesteytere	93
4.5.4 Kompetanseheving	94
4.5.5 Barnevernleders egen kompetanse	97
4.6 Kompetanseforskjeller mellom store og små kommuner.....	99
4.7 Oppsummering.....	101
5 Barnevernsarbeidernes vurdering	104
5.1 Introduksjon	104
5.1.1 En femtedel av barnevernspedagogene og sosionomene rapporterer å ikke ha noen form for etter- eller videreutdanning.	105
5.1.2 Liten sammenheng mellom antall saker og tilfredshet med arbeidets kvalitet og mengde	108
5.1.3 Barnevernsansattes vurdering av kompetanse	110
5.1.4 Oppsummering.....	117
5.2 Utdanning som kompetanseutvikling	119
5.2.1 Ingen forskjeller mellom barnevernspedagoger og sosionomer	119
5.2.2 Små forskjeller mellom masterutdannede og videreutdannede	120
5.2.3 Grunnutdannede rapporterer gjennomgående lavere kompetanse	121
5.2.4 Oppsummering.....	122

5.3	Kompetanseheving.....	123
5.4	Oppsummering.....	126
6	Brukerorganisasjonenes opplevelse av kompetansen i barnevernet	127
6.1	Brukerorganisasjonenes ekspertise	127
6.2	Brukerorganisasjonenes syn på barnevernstjenestene	128
6.2.1	Hva er de viktigste kompetansene hos barnevernsarbeidere?	128
6.2.2	Hvordan opplever brukerorganisasjonene kompetansen i barnevernet?	130
6.3	Brukerorganisasjonene: en oppsummering.....	135
7	Oppsummering og diskusjon.....	137
7.1	Betydelig variasjon mellom utdanningene.....	137
7.2	Kapasitet og kompetanse i det kommunale barnevernet.....	139
7.2.1	Kapasitetsutfordringer	139
7.2.2	I hvilken grad har alle ansatte tilstrekkelig kompetanse?.....	139
7.2.3	Tjenestens samlede kompetanse	140
7.2.4	Formell kompetanse	141
7.2.5	Hvordan heve kompetansen?	141
7.2.6	Kompetanseforskjeller mellom små og store kommuner	142
7.3	Avsluttende kommentarer	143
	Referanser.....	144
	Vedlegg 1- 15	146
	Tabelloversikt	326
	Figuroversikt.....	328
	Vedleggsoversikt.....	330

Sammendrag

Formålet med denne rapporten er å undersøke kompetansen i den kommunale barnevernstjenesten, samt hvilke kompetanser relevante utdanninger gir etter endt utdanning. Undersøkelsene har tatt utgangspunkt i kompetansebehovene i den kommunale barnevernstjenesten, slik disse er skissert av Bufdir (2017), og i hvilken grad disse gjenfinnes i de kommunale barnevernstjenestene og i relevante utdanninger. Med dette utgangspunktet har vi undersøkt:

- a) Hvorvidt kompetansebehovene som Bufdir har skissert gjenfinnes i relevante utdanninger
- b) Hvorvidt det er samsvar mellom kompetansebehovene som Bufdir har skissert og kompetansen i de kommunale barnevernstjenestene

Kompetansen i barnevernstjenesten er kartlagt gjennom en survey som er sendt ut til alle barnevernsledere samt en separat survey til alle ansatte i de kommunale barnevernstjenestene. I tillegg har vi intervjuet sentrale brukerorganisasjoner om deres opplevelse av kompetansen i den kommunale barnevernstjenesten. Hvilke kompetanser kandidater forventes å ha oppnådd etter endt utdanning er undersøkt ved å kartlegge relevante utdanningers studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser.

Kartleggingen viser at ansatte ved barnevernstjenestene i Norge i hovedsak har relevant formalkompetanse; enten 3-årig barnevernspedagogutdanning eller sosionomutdanning. Mange har også tilleggsutdanning. Både barnevernsansatte og barnevernsledere opplever at kompetansen til å mestre arbeidsoppgavene i barnevernet gjennomgående er god, men med enkelte variasjoner. Brukerorganisasjonene etterlyser større fokus på ansattes personlige kompetanser og kommunikasjonsferdigheter. Når det gjelder bemanningssituasjonen i de kommunale barnevernstjenestene opplever flertallet av barnevernslederne denne som utfordrende når det gjelder saksbehandlere/kontaktpersoner samt tiltakspersoner. Barnevernslederne etterspør en styrket grunnutdanning, men viser til opplæring og veiledning i jobbsituasjonen som den klart viktigste faktoren for å forbedre kompetansen i tjenesten.

Gjennomgangen av grunnutdanningens studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser avdekker ingen åpenbare svakheter i hvor godt studentene forberedes på jobben. Men vi vil peke på et klart dilemma mellom en sterkere praksisorientering og en vektlegging av teoretisk kunnskap i studiet. Mens brukerorganisasjonene etterspør en sterkere vektlegging av personlige kompetanser og ferdigheter, peker NOKUT i sin tilsynsrapport på behovet for en mer forskningsbasert utdanning. Vår kompetansekartlegging synes i noen grad å avdekke svakheter i de ansattes kompetanse på metode, dokumentasjon og analytiske ferdigheter, og er i så måte i tråd med NOKUTs vurderinger. Lederne i barnevernet ser imidlertid ikke noe stort behov for å rekruttere flere ansatte med mastergrad.

Kompetansebehovene skissert av Bufdir gjenfinnes i utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser, men i varierende grad. Læringsutbyttebeskrivelsene for bachelorutdanningen i barnevern adresserer kompetansebehovene i størst grad.

Hvorfor en kompetansekartlegging?

Våren 2017 fremmet regjeringen en barnevernsreform for Stortinget. Denne inkluderte et større kommunalt ansvar for barnevernstjenestene, samt en flerårig nasjonal satsning på kompetanseheving i barnevernstjenestene. Kompetansen i barnevernet har vært gjenstand for debatt og flere utredninger, blant annet anbefalte Befring-utvalget i NOU 2009:8 Kompetanseutvikling i barnevernet, flere tiltak for å høyne kompetanse i barnevernet. Samtidig har man manglet en helhetlig oversikt over kompetansen til de ansatte i dagens barnevernstjenester, og hvordan disse svarer på tjenestenes kompetansebehov i henhold til det mandatet de er gitt i dag. Storparten av de som ansettes i barnevernstjenestene har en utdanning som sosionom eller barnevernspedagog, og man har derfor også etterspurt en gjennomgang av hvorvidt disse utdanningene, samt relevante etter- og videreutdanninger, svarer til kompetansebehovene i barnevernstjenestene.

NIFUs kartlegging

Med dette som bakteppe har NIFU i dette prosjektet gjennomført omfattende kartlegginger av kompetansesituasjonen i dagens kommunale barneverntjeneste, samt av utdanningenes innretning sett i lys av kompetansebehovene i tjenesten.

Rapportenes første del inneholder en gjennomgang av bachelorutdanningene barnevern og sosialt arbeid (sosionomutdanningen), samt relevante master- og videreutdanninger. Utdanningenes studieplaner ble brukt for å sammenligne utdanningenes oppbygning og innhold, mens utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser er brukt for å vise til hvorvidt kompetansebehovene som Bufdir har skissert gjenfinnes i utdanningene. Gjennomgangen bidrar til å beskrive tilgangen til relevant kompetanse.

Rapportens andre del inneholder en kartlegging av kompetansen ved de kommunale barnevernstjenestene, og bygger på tre ulike kilder; barnevernsledere, barnevernsansatte og brukerorganisasjoner. To spørreskjemaer med noe ulik ordlyd ble sendt ut – ett til barnevernsledere og ett til ansatte i barnevernet. I tillegg intervjuet vi flere av barnevernets brukere (brukerorganisasjoner) om deres synspunkter på kompetanse i barnevernet i dag. I spørreundersøkelsen ble det stilt spørsmål om formalkompetanse, muligheter for kompetanseheving, rekruttering og avgang. Både survey og intervju tok utgangspunkt i Bufdirs skisserte kompetansebehov, og både ansatte, ledere og brukerorganisasjoner er bedt om å vurdere grad av samsvar mellom kompetansebehov og tilgjengelig kompetanse i barnevernstjenesten.

Variasjoner mellom utdanningene

Det er 10 høyere utdanningsinstitusjoner som tilbyr bachelorutdanning i barnevern og det er 11 høyere utdanningsinstitusjoner som tilbyr bachelorutdanning i sosialt arbeid. Gjennomgangen av studieplanene viser at det er til dels store forskjeller på tvers av tilbydernes studieplaner i den forstand at emnene har ulike navn og ulikt omfang. Imidlertid finner vi også noen likhetstrekk i oppbygningen av utdanningene, slik som plassering av bacheloroppgave, plassering av emnene «Vitenskapsteori» og «Forskningsmetode» og innplassering av praksisperiodene i utdanningsløpet. Innholdsmessig er det mye overlapp mellom barneverns- og sosionomutdanningene, ved at flere av emnene som inngår i de to ulike utdanningene er sammenfallende. De fleste institusjonene som tilbyr bachelorutdanning i barnevern tilbyr også utdanning i sosialt arbeid. Dette gjenspeiler funnene NOKUT gjorde i et tilsyn av disse utdanningene i 2016.

Det finnes også en rekke masterutdanninger ved flere høyere utdanningsinstitusjoner som kan relateres til arbeid i barnevernet. I vår gjennomgang har vi inkludert 14 høyere utdanningsinstitusjoner, som til sammen tilbyr 33 masterprogrammer. Det har vært vanskelig å sammenligne 2-årige masterutdanninger ved å se på utdanningenes studieplaner. Det substansielle innholdet i

utdanningene er bestemt av de ulike institusjonene, og selv om utdanningene skal svare på de samme overordnede kravene og selv om utdanningene har like eller beslektede navn, kan innhold og organisering være temmelig ulik. En utdanning på masternivå skal inkludere en masteroppgave på minimum 30 studiepoeng. For masterutdanningene vi har inkludert varierer omfanget på masteroppgaven fra 30 studiepoeng og helt opp til 60. I de tilfellene hvor praksis inngår i masterutdanningen, varierer denne både i omfang og i organisering.

Det er også et stort tilfang av videreutdanninger med relevans for arbeid i barnevernet. Vi har gjennomgått utdanningene som varte et halvt år og utdanningene som varte et helt år. 9 høyere utdanningsinstitusjoner tilbyr til sammen 26 videreutdanninger med et omfang på 30 studiepoeng, mens 9 høyere utdanningsinstitusjoner tilbyr til sammen 25 videreutdanninger med et omfang på 60 studiepoeng. Også her er det vanskelig å sammenligne studieplaner da utdanningene har ulikt innhold og ulik organisering. Navnene på de lengste videreutdanningene indikerer imidlertid at langt de fleste tar for seg tematikk knyttet til psykiatri og rus.

Innholdet i utdanningene svarer på kompetansebehovet i tjenesten, men det er variasjoner

Vår gjennomgang av grunnutdanningens studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser avdekker ingen åpenbare svakheter i hvor godt studentene forberedes på arbeidet i barnevernstjenesten. Kompetansebehovene skissert av Bufdir gjenfinnes, naturlig nok, i størst grad i læringsutbyttebeskrivelsene for bachelorutdanningen i barnevern. Læringsutbyttebeskrivelsene for sosionomutdanningen svarer også på deler av kompetansebehovet, men i varierende grad. Det samme gjelder læringsutbyttebeskrivelsene for master- og videreutdanninger. Begreper som knyttes til spesifikke grupper i samfunnet (ære, tvangsekteskap, seksualitet, kjønn), samt begreper som knyttes til barnevernsarbeiderens personlige kompetanse (empati og omsorg) gjenfinnes imidlertid i liten grad i de inkluderte utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser. Vi vil også peke på et klart dilemma mellom en sterkere praksisorientering og en vektlegging av teoretisk kunnskap i studiet. Brukerorganisasjonene framhever et ønske om en sterkere vektlegging av personlige og praktiske ferdigheter, mens NOKUT i sin tilsynsrapport påpeker behovet for en mer forskningsbasert utdanning. Vår kompetansekartlegging synes i noen grad å avdekke svakheter i de ansattes kompetanse på metode, dokumentasjon og analytiske ferdigheter, og er i så måte i tråd med NOKUTs vurderinger. Kan svaret på dette dilemmaet ligge i at flere ansatte i barnevernet får mer videreutdanning, eventuelt mastergrad? Lederne i barnevernet ser imidlertid ikke noe stort behov for å rekruttere flere ansatte med mastergrad.

Relativt fornøyde med hvordan kompetansebehovet dekkes

Spørreskjema ble sendt til 303 barnevernsledere i den kommunale barnevernstjenesten i Norge, 205 besvarte spørreundersøkelsen, noe som tilsvarer en svarprosent på 67,7. Totalt var det 1081 ansatte i barnevernet som deltok i undersøkelsen – noe som tilsvarer en svarprosent på rundt 20.

Den formelle kompetansen i barnevernet synes høy, og det er svært få ansatte uten høyere utdanning i de faglige stillingene. I tillegg viser vår undersøkelse blant de ansatte at de fleste har en eller annen form for videreutdanning. Også resultatene fra ledersurveyen bekreftet at en stor andel av de ansatte med barnevernspedagog- eller sosionomutdanning har videreutdanning. Lederne oppgir imidlertid at andelen ansatte som har masterutdanning er betraktelig lavere enn hva de ansatte oppgir. Et stort flertall av barnevernslederne oppga at de har behov for barnevernspedagoger med videreutdanning og at det er et stort behov for psykologer.

Barnevernsledernes vurdering av de ansattes kompetanse opp mot kompetansebehovene slik de er skissert av Bufdir var gjennomgående positiv. Imidlertid vurderte de kompetansen som svakere når det gjelder grupper som de ikke så ofte er i kontakt med, f.eks. personer med nedsatt funksjonsevne og minoritetskulturelle familier. Ledernes vurderinger tyder også på at ansattes kompetanse hva gjelder å benytte en metodisk tilnærming til analysearbeid og beslutningstaking, står noe tilbake. Gjennom svarene fra lederne kan det virke som om ansatte i barnevernstjenesten har tilfredsstillende

kompetanse til å løse de «vanlige» oppgavene, men med noen begrensninger når noe er «utenfor boksen».

Resultatene fra ansatt delen av undersøkelsen viser at barnevernsarbeiderne overordnet sett vurderer sin egen kompetanse som relativt god. Gjennomgående er det få som rapporterer at de har liten grad av kompetanse på områdene, selv om andelen som mener dette, varierer mellom ulike kompetanser. Det er likevel noen områder som skiller seg negativt ut også når det gjelder de ansattes egne vurderinger. Kompetanse knyttet til arbeidsmetodikk, samt til minoritetskulturer og seksualitet, skiller seg ut ved at færre oppgir å ha dette i stor grad eller svært stor grad.

Kompetanseheving eller økt bemanning?

Lederne vurderte at opplæring og veiledning i jobbsituasjonen er den klart viktigste faktoren for å heve kompetansen i tjenesten, tett fulgt av økte ressurser til kompetansehevingstiltak og en styrking av grunnutdanningen. De viktigste hindringene for kompetanseutvikling er at det er vanskelig å tilpasse kompetansetiltak til det daglige arbeidet og mangel på finansiering. De ansatte vurderte også tjenestens ressursituasjon, samt egne familieforpliktelser, som den største barrieren for egen kompetanseheving.

Av barnevernslederne vurderes *bemanningssituasjonen* for alle stillingsgrupper med unntak av teamledere og fagledere som nokså utilstrekkelig. Bemanningen vurderes som bedre i de små enn i de større kommunene. Lederne uttrykker også et klart behov for *flere* ansatte, særlig barnevernspedagoger eller sosionomer med videreutdanning og psykologer. Behovene er størst i de større kommunene.

Brukerorganisasjonene ønsker barnevernsansatte som er trygge i rollen sin

Brukerorganisasjonene representerte erfaringsperspektivet på barnevernsarbeidernes kompetanse. Selv om organisasjonene vi intervjuet representerte ulike grupper, hadde de i stor grad en felles forståelse av kompetansen i dagens barnevern, og hvilke områder som var viktige for å heve kompetansen til ansatte i barnevernet.

Brukerorganisasjonene var i hovedsak mindre opptatt av den teoretiske kunnskapen til de ansatte. Deres fokus var heller rettet mot den personlige kompetansen til barnevernsarbeiderne, og i noen grad ferdighetsaspektet ved deres kompetanse. De etterspurte trygge voksne, med både faglig og personlig integritet, som hadde mot til å ta i bruk skjønnsrommet de er gitt, og som lyttet og involverte barna. I tråd med dette formidlet brukerorganisasjonene at det bør legges større vekt på utviklingen av personlige kompetanser og ferdigheter i barnevernet. Dette betyr imidlertid ikke at de etterspurte en omlegging av grunnutdanningene. De tok heller til orde for at man hadde en større siling av kandidater, både for å sikre at de som arbeider i barnevernstjenesten er personlige egnede, og også modne nok til å stå i vanskelige beslutninger.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Barnevernet i Norge har røtter tilbake til slutten av 1800-tallet, da den såkalte vergerådsloven av 1896 ble vedtatt. Det tok over 50 år før lov om barnevern ble innført, og de siste 20 årene har barnevernloven blitt revidert flere ganger. I disse årene har barnevernet vært gjenstand for betydelig debatt, og flere utredninger og reformer. Senest våren 2017 vedtok Stortinget endringer i barnevernsloven som inkluderte et større kommunalt ansvar for barnevernstjenestene, samt en flerårig nasjonal satsning på kompetanseheving i barnevernstjenestene. Samtidig har man manglet en helhetlig oversikt over kompetansen til de ansatte i dagens barnevernstjenester, og hvordan disse svarer på tjenestenes kompetansebehov i henhold til det mandatet de er gitt i dag. Storparten av de som ansettes i barnevernstjenestene har en utdanning som sosionom eller barnevernspedagog, og man har derfor også etterspurt en gjennomgang av hvorvidt disse utdanningene, samt relevante master- og videreutdanninger, svarer til kompetansebehovene i barnevernstjenestene.

I denne rapporten kartlegger vi den *tilgjengelige* kompetansen i den kommunale barnevernstjenesten, samt hvilke kompetanser kandidater forventes å ha etter endt utdanning i relevante utdanninger. Dette er gjort ved hjelp av ulike tilnærminger som beskrives senere i dette kapittelet. Undersøkelsen har tatt utgangspunkt i kompetansebehovene for den kommunale barnevernstjenesten slik disse er skissert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i rapporten *Beskrivelse av kompetansebehov i barnevernstjenesten til innspillsrunde* (2017).

1.1.1 Barnevernets mandat

Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementet har det overordnede ansvar for barnevernet, mens *forvaltningen* av barnevernet i hovedsak er lagt til den kommunale barneverntjenesten og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. I følge barnevernsloven formål skal denne *sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår*.

Omsorg for og oppdragelse av barn er i første rekke foreldrenes ansvar. Foreldre kan likevel ha behov for hjelp i kortere eller lengre perioder, for eksempel på grunn av en vanskelig livssituasjon. Her kan barnevernet komme inn for å bistå barn og familier slik at barn sikres gode levekår og utviklingsmuligheter¹. Dette vil (og skal) skje gjennom at barnevernstjenesten gir råd og veiledning. Videre skal barneverntjenesten gjennomgå meldinger og gjøre undersøkelser og gjøre vedtak om

---

¹ <https://blogg.hioa.no/jubel/2013/09/23/barnevernets-utdanningsmuligheter/>

frivillige tiltak. Vanlige hjelpetiltak er f. eks. støttekontakt, avlastningstiltak i hjemmet og barnehageplass.

Barnevernstjenesten skal også treffe akuttvedtak og forberede saker for behandling i fylkesnemnda. Dersom hjelpetiltak i hjemmet ikke er tilstrekkelig for å ivareta barnets behov, har barnevernstjenesten ansvar for å gripe inn og formidle plass for barnet i fosterhjem eller tilsvarende. Dette kan skje i samråd med foreldrene. Dersom det skjer uten foreldrenes samtykke må det treffes vedtak om dette i fylkesnemnda. Videre har barnevernstjenesten ansvar for å sette i gang og følge opp saker.²

1.1.2 Barnevernet i Norge

Den opprinnelige vergerådslovens viktigste tiltak var formaning av foreldre som forsømte sine barn, og bortsetting av "sædelig forkomne" barn i fosterfamilie, barnehjem eller skolehjem. Med denne loven ble Norge det første land i verden med et offentlig barnevern. Den kriminelle lavalderen ble samtidig hevet fra 10 til 14 år. Hver kommune skulle ha et eget vergeråd – dette skulle bestå av 7 medlemmer, hvor av sorenskriveren og presten var faste medlemmer. De andre var valgt av kommunestyret, og det skulle være minst to kvinner. Imidlertid måtte embetsmennene som regel dekke flere kommuner i sitt distrikt, og dermed ble ordningen både tungvint og arbeidskrevende for vergerådernes faste medlemmer. Etterhvert fungerte også vergerådene bare i de større kommunene, hvor de hadde kontorer med flere tilsatte (Fjellvik, 2003).

Den etterfølgende barnevernsloven av 1953 tok utgangspunkt i at det er foreldrene som har ansvar for barnet, og som skal sørge for at det får den omsorg det har behov for. Forebygging var i fokus. Tvangstiltak skulle benyttes i minst mulig grad. En konsekvens av denne lovens innretning var imidlertid at barnevernet kom i en rollekonflikt med seg selv. Barnevernet skulle være et hjelpeorgan, samtidig som det ble et organ som forberedte og avgjorde tvangssaker. Dette er imidlertid en dobbeltrolle som barnevernet i Norge fremdeles skal ivareta og håndtere.

I 1992 vedtok derfor Stortinget en ny barnevernlov som tydeliggjorde rollefordelingen mellom stat, fylkeskommune og kommune. Loven la også avgjørelsesmyndigheten i tvangssaker til et organ utenfor og uavhengig av barnevernet. Denne loven ble igjen endret i 2000. Den viktigste forskjellen mellom loven av 1992 og endringene fra 2000, er at enda større vekt er lagt på barnevernets rolle som forebygger, og at hjelpetiltak skal være forsøkt i lengre tid før man har hjemmel for å sette inn tvangstiltak³.

Barnevernsloven har de siste 20 årene vært under kontinuerlig utvikling og endring, og de siste endringer, så langt, ble vedtatt i Statsråd våren 2017 (Prop. 73 L, Barnevernsreformen). Intensjonen bak disse siste lovendringene har vært å styrke kommunenes ansvar for barnevernet. Regjeringen anser at en styrking av kommunenes ansvar også krever en gjennomgående kompetanseheving i kommunene. Proposisjonen inkluderer forslag til kvalitets- og kompetansetiltak rettet mot kommunene.

Det er de siste 30 år gjort en rekke utredninger av (ulike deler) av barnevernet. Bufdir har i sin rapport (Bufdir, 2017) gjort en grundig gjennomgang av NOUer, Stortingsmeldinger, lovendringer, og planer relatert til barnevernet fra 1982 og frem til i dag. Alle disse dokumentene presiserer betydningen av rett kompetanse og tilstrekkelig kompetanse i barnevernet. Gjennomgående stilles det også spørsmål ved hvorvidt utdanningene som er av relevans for arbeid i barnevernet (barnevernspedagog- og sosionomutdanning) faktisk klarer å svare på et mer eller mindre konkret definert kompetansebehov.

---

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnevern/ansvarsfordeling-i-barnevernet1/id2353984/>

³ <https://snl.no/barnevern>

1.1.3 Behovet for økt kompetanse

Kompetanse og behovet for mer eller økt kompetanse, har lenge vært på agendaen hva gjelder barnevernstjenesten og utføring av barnevernsarbeid. Bufdir har i sin rapport laget en oversikt over en rekke offentlige dokumenter som omhandler barnevernstjenesten direkte eller mer indirekte, og som *samtidig* tar for seg betydningen av, og behovet for tilstrekkelig *kompetanse* relatert til barnevernstjenester. Fra 1982 og frem til i dag har Bufdir identifisert 24 ulike dokumenter i form av Stortingsmeldinger, Offentlige Utredninger, Endringer i barnevernsloven, Barnevernsreformer, rapporter fra ulike utvalg og andre utredninger. Felles for alle disse dokumentene er altså at de fremhever betydningen av kompetanse og viktigheten av mer kompetanse i barnevernstjenesten.

Disse dokumentene adresserer i ganske stor grad, og over en periode på over 30 år, mye av det samme hva gjelder behov for kompetanse i barnevernstjenesten. Mulige tiltak har blitt foreslått men mange har aldri blitt gjennomført. I 2000 fremhevet Befring utvalget at:

Den som skal være kompetent på en troverdig måte innenfor et område som dette, må være i stand til å skape tillit, utøve faglig skjønn i komplekse og kritiske situasjoner, og samtidig være i stand til å iverksette og videreføre tiltak som best vil tjene de barna som er rammet.

For å skape barnevernsarbeidere som er kompetente på en troverdig måte, mente Befring-utvalget at en treårig utdanning ikke er tilstrekkelig. Utvalget mente at grunnutdanningen burde utvides med minimum to år, inkludert ett år med veiledet praksis.⁴ Utvalget anbefalte også at spørsmålet vedrørende autorisasjon for barnevernsansatte burde utredes, og mente at «mulighetene for faglig fornying gjennom yrkesrelatert videre- og etterutdanning bør styrkes vesentlig, og slik fornying bør være obligatorisk».

I 2009 kom en NOU om «Kompetanseutvikling i barnevernet». Det faglige innholdet i grunnutdanningene fikk her, naturlig nok, stor oppmerksomhet. Det ble påpekt at *de mange fagmiljøene gjør det særlig viktig å utforme eksplisitte normer for og konkrete krav til studieinnhold*. Utvalget beskrev 14 emneområder de anbefalte var representert i en bachelorutdanning som skal kvalifisere for arbeid i barnevernstjenesten: kunnskap om barnevernet; velferdsstaten og rettighetene til barn og unge; det juridiske grunnlaget; etikk; oppvekstkvalitet og samfunn; omsorg, utvikling og læring; barn og unges hovedarenaer; ulike oppvekst- og støtteordninger; forebyggende arbeid; relasjons- og samhandlingsproblemer; kommunikasjon og undersøkelse; hjelpe- og omsorgstiltak; institusjonsarbeid; forskningsmetode og etikk for forskning. Igjen adresseres altså styrking av grunnutdanningene. I tillegg fremheves veiledet praksis etter endt utdanning og etablering av en autorisasjonsordning for å utvikle og styrke kompetansen til fremtidige ansatte og ansatte i barnevernet. For enkelte stillinger i barnevernstjenesten ble det foreslått krav til mastergrad.⁵ I 2010, i kjølevannet av NOUen om kompetanseutvikling i barnevernet ble det nedsatt et *Barnevernspanel*. I 2011 leverte Barnevernspanelet sin rapport hvor man bl.a. foreslår at det gjennomføres et kompetanseløft for alle ansatte i barnevernstjenesten og at grunnutdanningene (barnevernspedagog- og sosionomutdanningene) heves fra bachelornivå til masternivå. Med Barnevernspanelets rapport kommer også forslag om at de store kommunene får mulighet til å velge et helhetlig ansvar for barnevernstjenesten. I 2012 kom Raundalen-utvalgets rapport,⁶ hvor man foreslår å forske mer på barnevernstjenesten, bl.a. for å få mer kunnskap om hvordan kompetansehevingen bør innrettes slik at man styrker kompetansen der det trengs. Det er for øvrig interessant at man i denne rapporten peker tilbake Befring-utvalgets forslag fra 2000 om mulighet og *plikt* til oppdatering av kunnskap blant ansatte i barnevernet.

I 2013 ble det foretatt endringer i barnevernsloven.⁷ Disse omhandlet bl.a. organiseringen av Barne-, Ungdoms- og familieetaten, hvor direktoratsdelen skilles ut fra etaten og fra 1.januar 2014 er Bufdir

⁴ NOU 2000:12 Barnevernet i Norge – tilstands-vurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer.

⁵ NOU 2009:8 "Kompetanseutvikling i barnevernet"

⁶ NOU 2012: 5 om bedre beskyttelse av barns utvikling.

⁷ Prop 106 L (2012-2013) Endringer i barnevernsloven

direktorat for hele barnevernet. I proposisjonen ble det for øvrig fremmet krav til faglig forsvarlighet, behov for etablering av et veiledet første år som barnevernsarbeider ble vektlagt, og det ble påpekt behov for kompetanseheving innenfor noen særskilte områder (lederkompetanse, juridisk kompetanse, medvirkning, oppfølging av fosterhjem og om barn utsatt for vold og overgrep). Også Stortingsmeldingen Trygghet og omsorg – Fosterhjem til barns beste,⁸ fremhevet et kompetansebehov i barnevernstjenesten innen noen konkrete områder: kartleggingskompetanse, opplæring i relevante metoder og klinisk utredningskompetanse.

Gjennom Kvalitets- og strukturreformen (2016) adresseres igjen ansvarsforholdet mellom stat og kommune, og det legges til rette for overføring av barnevernsrelaterte oppgaver fra staten til kommunene. Det legges samtidig opp til en kompetanseøkning i det kommunale barnevernet.

Denne korte gjennomgangen av sentrale dokumenter og endringer i barnevernets organisering og ansvarsområder i løpet av de siste to tiår, leder oss frem til hvor barnevernstjenesten står i dag. Det er interessant å registrere hvordan kompetansen i barnevernet har vært et sentralt og også tilbakevendende tema i flere utredninger og reformer.

Vinteren 2017 sendte Kunnskapsdepartementet forslag til forskrift om felles rammeplan for de helse- og sosialfaglige grunnutdanningene ut på høring. I tillegg ble også forslag til nytt styringssystem for disse utdanningene sendt på høring. Høringsfristen for begge forslagene var 21. april (2017). Felles rammeplan og nytt styringssystem er mer eller mindre en direkte konsekvens av budskapet i den såkalte Samspillmeldingen (2013),⁹ om at utdanning og forskning må fremskaffe kunnskap og kompetanse som er innrettet mot *tjenestenes behov*, og for å lykkes med dette er det nødvendig å sikre et bedre samspill mellom tjenestene og utdanningene. I Samspillmeldingen varslet også departementet at det ville erstatte de nåværende rammeplanene med en *felles* forskrift for alle de helse- og sosialfaglige grunnutdanningene på universitets- og høyskolenivå. Målet med forskriften og nytt styringssystem er å sikre at sektormyndighetene, utdanningene og tjenestene det utdannes til, får økt innflytelse på det faglige innholdet i utdanningene. Kritikken mot de eksisterende nasjonale rammeplanene har nettopp vært at de begrenser den faglige friheten til institusjonene, at de hemmer nytenkning, og at de delvis er i utakt med utviklingen i tjenestene, skolene og annet relevant arbeidsliv. Dette er kritikk som i stor grad ble fremmet gjennom høringsinnspillene til Kvalitetsmeldingen (Meld. St. 16 (2016–2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning), lansert i slutten av januar 2017.

Det viktigste grepet i denne omgang er likevel den nye barnevernsreformen fremmet i Stortingsproposisjon 73 L (2016–2017). En av hovedintensjonene med reformen er å overføre mer ansvar for barnevernstjenesten – både faglig og økonomisk, til kommunene (slik det ble åpnet for i Kvalitets- og strukturreformen). Større ansvar gir større krav til kompetanse, og reformen omfatter da også en flerårig nasjonal satsing på kompetanseheving i barnevernstjenestene, og det skal også utarbeides en nasjonal kompetansestrategi. Strategien er tenkt å omfatte kompetansebehov meldt i tidligere kartlegginger.

Barnevernstjenesten og arbeidet denne tjenesten utfører er ofte gjenstand for debatt. Feltet er komplisert, sammensatt og sterke følelser er ofte satt i spill. Utgangspunktet for de ulike debattene er stort sett en sterk kritikk *mot* barnevernet, og kritikken omhandler ofte kunnskapsgrunnlaget beslutninger blir tatt ut fra og kompetansenivået i tjenesten. I 2015 leverte en rekke fagfolk inn en bekymringsmelding til regjeringen vedrørende barnevernstjenesten, hvor det problematiseres at barnevernet har for mye makt og for lite kompetanse i forhold til muligheten for maktutøvelse.¹⁰ Enkelte mener at denne kritikken ikke kan rettes mot barnevernet som sådan, men må rettes mot

---

⁸ Meld. St. 17 (2015–2016) Trygghet og omsorg — Fosterhjem til barns beste

⁹ Meld. St. 13 (2011–2012) Utdanning for velferd – Samspill i praksis

¹⁰ Fagfolk melder bekymring om barnevernet, publisert i Aftenposten 10. juni 2015

utdanningssystemet (Killen, 2016).¹¹ Hun viser blant annet til at avstanden mellom den tilgjengelige kunnskapen (utdanningene) og den kunnskapen som anvendes i praksis er altfor stor.

1.2 Kompetansebehovene i den kommunale barnevernstjenesten

Som følge av den pågående reformen av barnevernstjenestene fikk Bufdir vinteren 2017 i oppdrag av Barne- og Likestillingsdepartementet (BLD) å utrede det kommunale barnevernets faktiske og fremtidig kompetansebehov. Det skilles mellom tre ulike nivåer av kompetanser:

Nivå 1: Kompetanse som den enkelte medarbeider bør besitte

Nivå 2: Kompetanse som den enkelte tjeneste samlet sett bør besitte

Nivå 3: Kompetanse som den enkelte tjeneste bør ha tilgang til.

For å vurdere kompetansebehovene i barnevernstjenesten har Bufdir tatt utgangspunkt i de arbeidsoppgavene som barnevernsarbeidere utfører i dag. Det har vært Bufdirs ambisjon at utredningen skal være «praksisnær» og tuftet på hva som trengs for å utføre tjenestens arbeidsoppgaver. I samarbeid med en arbeidsgruppe bestående av erfarne barnevernsarbeidere fra det kommunale barnevernet utarbeidet Bufdir et grunnlagsdokument med en oversikt over arbeidsoppgaver- og prosesser, samt forventninger knyttet til profesjonell praksis for de ulike oppgavene i den kommunale barnevernstjenesten. På grunnlag av denne oversikten har Bufdir vurdert hvilke kompetanser som er nødvendig for å utføre den enkelte arbeidsoppgave. I tillegg til den nevnte arbeidsgruppen involverte Bufdir forskere og representanter fra UH-sektoren, Bufdirs kompetansegruppe for etnisk mangfold, fag- og profesjonsorganisasjoner, samt relevante brukerorganisasjoner.

Utredningen fra Bufdir gir detaljerte og spesifikke beskrivelser av hva kompetansen skal være, og dokumentet legger grunnlaget for å definere hvilken type kompetanse som trengs for å utføre arbeidsoppgavene. For å systematisere arbeidet med å definere kompetansebehovet benytter Bufdir seg av flere teoretiske modeller¹². Særlig er det som omtales som kompetansetrekanten relevant i denne sammenheng. Kompetansetrekanten definerer kompetanse som bestående av teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse.¹³ Kompetansetrekantens elementer samsvarer godt med elementene i læringsutbyttebeskrivelsene slik disse beskrives i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NOKUT).

Rapporten som beskriver kompetansebehovene i den kommunale barnevernstjenesten (se Bufdir, 2017) ble sendt på innspillsrunde våren 2017. Kompetansebehovene Bufdir skisserer i rapporten oppsummeres i tabellene nedenfor. Det skilles mellom hovedområder for kompetansebehov og delområder under disse:

Tabell 1.1: Kompetanse barnevernsarbeideren må inneha

Hovedområder	Delområder
Barn og barns utvikling	Barn i samfunnet og barnesyn
	Barns utvikling: normalutvikling og skjevutvikling
Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet	Vurdere foreldres omsorgskompetanse
	Omsorgssvikt og grader av omsorgssvikt
	Forhold som begrenser foreldreferdigheter

¹¹ Debatten, NRK 21.april 2016

¹² Grimen og Molander etc

¹³ Teoretisk kunnskap forstås videre som faktakunnskap og allmenn, forskningskunnskap. Yrkesspesifikke kunnskaper består av praktiske ferdigheter, teknikker og metoder som særpreger bestemte yrker, og som vi bruker i utøvelsen av dem. Personlig kompetanse består av kombinasjoner av menneskelige kvaliteter, egenskaper, holdninger og ferdigheter som vi mer eller mindre intuitivt tilpasser ulike profesjonelle sammenhenger.

	Konsekvenser av omsorgssvikt
	Observasjon som metode
Helhetsperspektiv	Kommunikasjon med barn
	Se barn og familier i deres kontekst
	Sosioøkonomisk status og klasse
	Sentrale samfunnsmessige forhold og perspektiver og mangfold i befolkningen
	Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens
	Ressursorientering
	Kritisk refleksjon om egne verdier og holdninger
Samarbeid og kommunikasjon	Samhandlings- og kommunikasjonskompetanse
	Relasjonsforståelse, inkl. forståelse av makt
	Konflikthåndtering og nedskalering
	Kunnskap om medvirkning og nettverksbygging- og mobilisering
	Tiltaksarbeid
	Kjenne til andre tjenester og deres mandat
Forvaltnings-kompetanse	Jus og lovverk
	Vurdering og beslutninger
	Rolleforståelse
	Skriftliggjøring og dokumentasjon
Personlig kompetanse	Selvrefleksjon
	Empati og omsorg
	Motivere andre
	Personlig kompetanse i samarbeidsrelasjoner

Tabell 1.2: Kompetanse barneverntjenesten må inneha (kompetanse tjenesten samlet må inneha)

Hovedområder	Delområder
Spesifikke målgrupper – spesialisert kompetanse	Spesialisert kompetanse rettet mot spesifikke målgrupper i undersøkelses- og tiltaksfasen
	Enslige mindreårige og flyktninger
	Veiledning og rekruttering av fosterhjem
Forvaltningskompetanse	Metodikk i gjennomføring av nettverksarbeid
	Bestilling og henvisning
	Veilederkompetanse
Ledelse	Barnevernledelse, herunder ledelse knyttet til fag, strategi, personal, økonomi og ledelse i offentlig sektor

Tabell 1.3: Kompetanse barneverntjenesten må ha tilgang til

Hovedområder	Delområder
Spesialisert kompetanse for å løse barnevernets oppgave	Juridisk bistand
	Psykologfaglig eller psykiatrisk bistand
	Helhetlige utrednings- og tiltakstilbud rettet mot spesifikke målgrupper
Supplement til barnevernets arbeid	Kompetanse hos andre instanser som løser oppgaver som ligger utenfor barnevernets mandat, men som har betydning for barn og foreldre

Vi har i vårt arbeid brukt utredningen fra Bufdir og de skisserte kompetansebehovene som målestokk både når det gjelder utdanningene vi gjennomgår og når det gjelder kartlegging av den reelle kompetansen i barnevernstjenestene. Vår oppgave har altså ikke vært å vurdere eller etterprøve hvorvidt de skisserte kompetansebehovene peker på de faktiske kompetansebehovene.

1.3 Formålet med kompetansekartleggingen

For å vurdere barnevernstjenestene faktiske kompetansebehov har det vært nødvendig å få en oversikt over tilgjengelig kompetanse i barnevernstjenesten i dag, samt hvilke kompetanser relevante utdanninger gir etter endt utdanning. Formålet med NIFUs prosjekt har vært å bidra til å identifisere hvilken kompetanse barnevernstjenesten mangler eller ikke har tilstrekkelig tilgang til. For dette formålet har Bufdirs oversikt over kompetansebehovene i barnevernstjenesten vært et viktig grunnlagsdokument. NIFU har vært ansvarlig for å undersøke i hvilken grad det som defineres som kompetansebehov (jfr kapittel 1.2) er å gjenfinne i utdanninger relevante for tjenesten og i hvilken grad det er samsvar mellom dette kompetansebehovet og kompetansen som nå finnes på alle tre nivåer av tjenesten.

Oppsummert har prosjektet hatt som mål å vurdere

- i hvor stor grad det er samsvar mellom innholdet i de aktuelle utdanningene og direktoratets egen oversikt over kompetansebehovene i barnevernstjenesten, samt
- i hvor stor grad det er samsvar mellom kompetansen barnevernstjenestene besitter i dag og direktoratets egen oversikt over kompetansebehovene.

Prosjektet består av følgende to delleveranser:

1. en kartlegging av utdanningstilbud og innholdet i barnevernspedagog- og sosionomutdanningene ved samtlige aktuelle høgskoler og universiteter, inkludert master-videreutdanninger som er relevante for barnevernstjenesten, og
2. en kompetansekartlegging i barneverntjenesten blant barnevernledere og saksbehandlere, samt brukerorganisasjoner.

Kartleggingen tar hensyn til følgende:

- Skiller mellom ulike måter å besitte kompetansen på, herunder hos mange saksbehandlere, noen få saksbehandlere, gjennom private kjøp, gjennom bruk av andre offentlige instanser i kommunen eller staten.
- At de ansatte kan ha ulik grad av kompetanse på et felt.
- Gir en status på formalkompetanse hos de ansatte, ansiennitet og grad av turn/over ved tjenestene.
- Hvorvidt de ansatte opplever at de får brukt sin kompetanse og om det er fokus på kompetanse i tjenesten.
- Synliggjør eventuelle årsaker til hvorfor barneverntjenesten ikke besitter kompetansen i tilfredsstillende grad.
- Synliggjør barneverntjenestens vurdering av de viktigste kompetanseutfordringene og evt. barrierer for kompetansebygging på barnevernsfeltet.

Kartlegging relevante utdanninger: Det ble gjort en kartlegging av bachelorutdanningene i barnevern og sosialt arbeid (sosionom), samt av alle relevante masterutdanninger og videreutdanninger, i form av en gjennomgang av utdanningenes studieplaner. Her ble studieplanenes oppbygning og organisering av praksis kommentert. Likheter og ulikheter mellom utdanningens studieplaner er også adressert. For å vurdere samsvar mellom innhold i utdanningene og Bufdirs (2017) skisserte kompetansebehov, ble læringsutbyttebeskrivelser gjennomgått. For bachelorutdanningene ble alle læringsutbyttebeskrivelser på emnenivå gjennomgått, mens vi for master- og videreutdanningene forholdt oss til læringsutbyttebeskrivelser på utdanningsnivå. Gjennomgangen av utdanningenes studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser er ikke tenkt som en del av selve kompetansekartleggingen. Utdanningstilbudet er imidlertid avgjørende for hvilken kompetanse som er tilgjengelig i barnevernstjenesten.

Survey til ansatte og ledere i barnevernstjenesten: Vi gjennomførte en todelt survey til alle ansatte i den kommunale barnevernstjenesten – én versjon til saksbehandlere og én versjon til barnevernsledere. Surveyen skulle kartlegge dagens kompetanse i tjenesten. Innholdet i de to spørreskjemaene i stor grad basert på funnene (kompetansebehovene) i Bufdir sin rapport. Ved å ta utgangspunkt i de skisserte kompetansebehovene kunne vi vurdere samsvar mellom kompetansen barnevernet besitter i dag og disse behovene, både for saksbehandlere og ledere. Surveyen har kartlagt dagens formalkompetanse blant de ansatte i barnevernstjenesten, gir innsikt i dagens kompetansesituasjon (tilgang til kvalifisert personell og øvrig ressursituasjon). Kontaktinformasjon til alle barnevernsledere fikk vi fra oppdragsgiver. Barnevernslederne måtte distribuere spørreskjema til sine ansatte.

Intervju med brukerorganisasjoner: I tillegg til vurderingene fra etatens egne ledere og ansatte har vi også innhentet brukere/brukerorganisasjoner syn på kompetanse i barnevernstjenesten. I denne delen av kompetansekartleggingen ble intervju brukt som datainnsamlingsmetode. Intervjuene ble i hovedsak gjennomført som individuelle intervjuer og brukerorganisasjonene vi tok kontakt med ble valgt ut i samråd med oppdragsgiver.

1.4 Metode og data

Formålet med prosjektet har vært å undersøke hvorvidt barnevernstjenesten har tilgang til den kompetansen som anses som nødvendig for å utføre tjenestens mandat. Hva som regnes som nødvendig kompetanse har Bufdir utredet og kartlagt i rapporten *kompetansebehov i barneverntjenesten*. Rapporten gir et helhetlig bilde av hva som er kompetansebehovet på tre ulike nivåer i tjenesten: kompetanse den enkelte medarbeider må ha, kompetanse som må finnes i tjenesten, men som ikke nødvendigvis alle må inneha og spesialisert kompetanse tjenesten skal tilgang til.

I det følgende beskrives metodene og datakildene for rapportens ulike deler.

1.4.1 Del 1 Kartlegging av utdanningene

I den første delen av rapporten (kapittel 2 og 3) tar vi for oss utdanninger på ulike nivåer som kvalifiserer til arbeid bl.a. i den kommunale barnevernstjenesten. Alle studieplaner til alle bachelorutdanninger i barnevern og sosialt arbeid (sosionomutdanningen), samt studieplaner for alle relevante masterutdanninger og videreutdanninger ble hentet fra utdanningsinstitusjonenes egne nettsider. Hvilke masterutdanninger og videreutdanninger som skulle inngå i kartleggingen ble valgt ut i samarbeid med oppdragsgiver.

I 2012 ble alle norske høyere utdanninger pålagt å innføre læringsutbyttebeskrivelser (LUBer) for sine utdanninger. Innføringen av LUBer har medført en endring i fokus: fra å beskrive hva en student skal lære i en utdanning, til hva vedkommende skal kunne etter endt utdanningsløp. En ambisjon har vært å klargjøre overfor arbeidslivet hva slags kompetanse høyere utdanning fører til.

For å vurdere innholdet i utdanningene opp mot kompetansebehovet i tjenesten skissert av Bufdir, ble læringsutbyttebeskrivelser benyttet. Alle læringsutbyttebeskrivelsene er hentet fra utdanningsinstitusjonenes nettsider.

For å kunne vurdere utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser opp mot kompetansebehovet skissert av Bufdir, organiserte vi kompetansebehovene som læringsutbytter.¹⁴ En kategorisering av kompetansebehovene i læringsutbyttebeskrivelser var nødvendig av flere grunner. For det første for å utføre del 1 av prosjektet. Her skulle innholdet i alle relevante utdanninger sammenlignes med kompetansebehovet i tjenesten. For å kunne gjenfinne kompetansene skissert av Bufdir i utdanningene, var det nødvendig å organisere dem i henhold til hvordan utdanningsinnholdet

---

¹⁴ Se vedlegg 11 for en oversikt over organiseringen og nøkkelbegreper.

beskrives, som er i form av læringsutbytter. Elementene i læringsutyttebeskrivelsene er definert noe mer generelt i kvalifikasjonsrammeverket sammenlignet med kompetansetrekanten (brukt av Bufdir), men i all hovedsak er den overordnede forståelsen lik: Kunnskaper handler om graden av forståelse, mens ferdigheter handler om å bruke og omsette denne forståelsen i oppgaveløsning.

Tabell 1.4: Bestanddeler av læringsutbytte i henhold til kvalifikasjonsrammeverket

Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kunnskap er forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper og prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker.	Evne til å anvende kunnskap for å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikative.	Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner i utdanning- og yrkessammenheng gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning.

Som en del av organiseringen av kompetansebehovene i læringsutbytter, identifiserte vi nøkkelbegreper som kunne definere de ulike kompetansebehovene (Vedlegg 11). For å vurdere hvorvidt kompetansebehovene kan gjenfinnes i utdanningenes læringsutyttebeskrivelser, ble det søkt etter alle de identifiserte nøkkelbegrepene i utdanningenes læringsutyttebeskrivelser.

1.4.2 Del 2 Kartlegging av kompetansen i barnevernet

Kategoriseringen var også nyttig for del to av oppdraget, hvor vi skulle undersøke om det var et gap mellom kompetansebehovet og kompetansen i tjenesten. Dette skulle kartlegges både fra barnevernsledernes og barnevernsarbeidernes perspektiv, gjennom to survey. Hovedforskjellen mellom de to surveyene var at barnevernsarbeiderne ble bedt om å vurdere egen kompetanse (nivå 1), mens barnevernslederne ble bedt om å vurdere de ansattes kompetanse (nivå 1), i hvilken grad spesifikk kompetanse var å finne i tjenesten, men ikke nødvendigvis hos alle (nivå 2) samt i hvilken grad de hadde tilgang til enkelte typer spesialisert kompetanse utenfor tjenesten ved behov (nivå 3). Bufdirs rapport var et viktig grunnlagsdokument for å utforme spørsmålene i surveyen som var knyttet til kompetanse. Det ble besluttet at det på nivå 1 var mest hensiktsmessig å undersøke i hvilken grad barnevernsarbeiderne opplevde at de hadde ferdighetene fra Bufdirs utredning. Ferdigheter forstås i norsk kvalifikasjonsrammeverk som «evne til å anvende kunnskap for å løse problemer og oppgaver» (se tabell 1.4). Ferdigheter fordrer derfor at man har tilstrekkelig kunnskap, og mål av ferdigheter vil indirekte inneholde en kunnskapsdimensjon. Å spørre de ansatte hvorvidt de opplever at de har spesifikke ferdigheter assosiert med å løse vesentlig oppgaver i tjenesten, vil gi en god pekepinn på hvor i feltet det eventuelt vil mangle kompetanse.

En mulig, men ikke optimal, tilnærming kunne ha vært å be ansatte i barnevernet å vurdere hva slags kunnskap de mener er viktig for ferdighetene som Bufdir beskriver. Men dette er problematisk av ulike grunner. Først og fremst er det vanskelig å selv vurdere hvilken type kunnskap som ligger til grunn for en ferdighet. Det avhenger at man klarer å forestille seg en kontrafaktisk situasjon: Hvordan ville ferdighetene vært uten denne kunnskapen? På samme måte vil ikke det å ha kunnskap innebære at man nødvendigvis har evne til å omsette dette i en ferdighet. Å skulle spørre ansatte i barnevernet om både kunnskap og ferdigheter ville i tillegg ført til et svært langt skjema der risikoen ville være lav svarprosent som påvirker validiteten av de slutninger som kan trekkes av data. Basert på dette ble spørreskjemaet utformet med utgangspunkt i Bufdirs beskrivelser av hvilke ferdigheter det er behov for. I hvilken grad en eventuell mangelfull ferdighet skyldes for lite kunnskap på feltet eller problemer med å omsette kunnskap til ferdighet, vil bli et tolkningsspørsmål.

Fremgangsmåte i kategorisering av kunnskap, ferdighet og (generell) kompetanse

I presentasjonen av kompetansebehovet i Bufdirs rapport er det ikke gjort en eksplisitt deling mellom kunnskaper, ferdigheter og kompetanse. Det ble derfor bestemt at to forskere på prosjektet, uavhengig av hverandre, skulle lese gjennom det aktuelle kapitlet i Bufdirs rapport for å identifisere hvor henholdsvis kunnskaper og ferdigheter ble presentert. Som tidligere nevnt defineres kunnskap som forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper og prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker. Alle steder der det ble beskrevet hva en barnevernsarbeider skulle kunne, ha kjennskap til, vite eller forstå ble notert ned. Videre ble samme prosedyre fulgt for identifisering av ferdigheter. Ferdigheter blir definert som evne til å anvende kunnskap for å løse problemer og oppgaver.

Survey til Barnevernslederne

Fremgangsmåte og utvalg

Det ble utviklet en nett-basert spørreundersøkelse til barnevernsledere. Med utgangspunkt i en epostliste, tilsendt fra Bufdir, ble undersøkelsen sendt til samtlige barnevernsledere. Barnevernslederne mottok 12.06.12 en epost med informasjon og en unik weblenke til spørreundersøkelsen. Det ble sendt tre påminnelsemailer med en oppfordring til å gjennomføre undersøkelsen, til de ledere som ikke hadde besvart undersøkelsen. Ved to anledninger formidlet NIFU hvilke barnevernsledere som ikke hadde besvart undersøkelsen til Bufdir. Bufdir videreformidlet dette til Fylkesmennene, som ble bedt om å oppfordre barnevernsledere fra sin region, som ikke hadde besvart undersøkelsen, til å gjennomføre undersøkelsen. Denne strategien har mest sannsynlig vært en medvirkende årsak til den høye svarprosenten blant lederne.

Svarprosent og representativitet

Tabell 1.5 viser antallet og andelen barnevernsledere som besvarte spørreundersøkelsen. Av de totalt 303 barnevernslederne som sto på Bufdirs liste over landets barnevernsledere gjennomførte 205 ledere undersøkelsen, dette tilsvarer en svarprosent på 67,7. I tillegg var det 30 barnevernsledere, i underkant av 10 prosent av utvalget, som ikke klikket seg gjennom hele undersøkelsen, men svarte på deler av den. Det bør også nevnes at respondentene *ikke* måtte svare på samtlige spørsmål, derfor varierer også svarandelen på hvert enkelt spørsmål. En svært høy svarprosent, kombinert med at utvalget i dette tilfellet tilsvarer hele populasjonen, gjør det rimelig å anta at data representerer populasjonen på en god måte.

Tabell 1.5: Svarprosent barnevernsledere

	Antall	Andel
Gjennomført	205	67,7
Noen svar	30	9,9
Ikke svart	68	22,4
Total	303	100

Survey til Barnevernsarbeidere

Fremgangsmåte og utvalg

Det ble utviklet en nett-basert spørreundersøkelse som etter planen skulle gå til alle barnevernsfaglige ansatte i Norge. NIFU hadde imidlertid ikke tilgang til epostadressene til de ansatte ved barnevernstjenestene. Det var derfor nødvendig å be barnevernslederne om bistand til å distribuere spørreskjema til sine ansatte. Barnevernslederne fikk 12.06.17 tilsendt en mail med en weblenke til spørreundersøkelsen. Lederne ble bedt om å videresende lenken til alle ansatte bortsett fra de i rene administrative eller merkantile stillinger. For å få tilgang til en unik bruker til undersøkelsen måtte de ansatte, gjennom lenken de mottok fra lederen, registrere epostadressen sin. Epostadressen ble umiddelbart slettet fra den endelige datafilen. Det ble sendt tre

påminnellesmaler til lederne (28.06, 07.08 og 17.08) med en generell oppfordring om å be de ansatte om å besvare undersøkelsen.

Å samle inn data via en tredjeperson som skissert over kan påvirke hvem som deltar. Utvalget i undersøkelsen er dem som arbeider barnevernsfaglig i tjenesten. Vi kan likevel ikke være helt sikre på at lederne ikke har sendt undersøkelsen til hele tjenesten, slik at også de som arbeider administrativt har fått undersøkelsen. Vi har forsøkt å ivareta dette både ved å være tydelig med å definere hvem utvalget er i mailteksten til lederne, samt ved å inkludere et spørsmål i undersøkelsen der vi stiller de ansatte spørsmål om stillingskategorier. De som her svarte merkantile eller administrative stillinger ble ekskludert fra analysene, noe som gjaldt 14 personer.

Videre kan barnevernsledernes forhold til spørreundersøkelsen og de ansatte påvirke hvem som deltar. Noen er kanskje spesielt opptatt av kompetansetematikken og vil dermed være pådrivere for at de ansatte deltar. Andre vil igjen kanskje være negative til undersøkelsen fordi det eksempelvis stjeler tid, og dermed investere lite ressurser i å få ansatte til å delta. Slike forhold kan påvirke hvilke tjenester som deltar, hvilke ansatte som deltar og hvilke svar vi da får. Vi har imidlertid ingen indikasjoner på at det er skjevheter i hvem som svarer, eksempelvis primært tjenester som av ulike grunner har store kompetansehull. En slik systematisk variasjon vil kunne påvirke svarene slik at de ikke er representative for populasjonen av barnevernsansatte. På tross av få skjevheter i frafallet når det gjelder utdanningsbakgrunn (se nedenfor) må vi lese resultatene fra ansatt delen av denne rapporten med noe forsiktighet, og ta forbehold om at det kan være andre skjevheter som gjør at undersøkelsen ikke er representativ.

Svarprosent og representativitet

Tabell 1.6 gir en oversikt over populasjonen og utvalget. Totalt var det 1081 barnevernsfaglige ansatte som deltok på undersøkelsen. Siden vi ikke har en oversikt over hvem som fikk tilsendt undersøkelsen må vi forholde oss til offentlige statistikker gjennom Kostradata for å få definere populasjonen. Tabellen viser at det i 2016 var 5787 tilsatte i barnevernet, og at av disse var 5347 av stillingene knyttet til det som omtales som *saksbehandling og tiltak fra barnevernstjenesten*.¹⁵ Det er grunn til å tro at dette kan forstås som barnevernsfaglige stillinger, der ulike merkantile og administrative stillinger er ekskludert. Gitt denne forståelsen fikk vi en svarprosent på 20. Dette er lavere enn ønskelig, og understreker våre forbehold ovenfor når det gjelder representativitet og generaliserbarhet. Lav svarprosent er ikke overraskende med den framgangsmåten som her er brukt. Rekruttering gjennom tredjeperson der respondentene selv måtte «bestille» undersøkelsen ved å oppgi egen epost er et kompliserende ledd som kan ha påvirket deltakelsen negativt. I tillegg regnes det generelt sett som vanskelig å få høy svarprosent på spørreskjemaundersøkelser i dag (Hellevik, 2015).

For å kunne få et inntrykk av om det var store skjevheter i frafallet sammenlignet vi utdanningsbakgrunnen blant respondentene med utdanningsbakgrunnen i hele populasjonen. Det er ikke mulig å isolere utdanningsbakgrunnen for de ansatte som er rapportert som knyttet til saksbehandling og tiltak. I Kostra er utdanningsgruppene for hele tjenesten rapportert. Ekskluderer vi kontor- og merkantilutdanningene får vi likevel en ganske stor overlapp, 5347 mot 5442 tilsatte. Dette skyldes antakelig at enkelte med annen høgskole-/universitetsutdanning kan ha en merkantil stilling. Forskjellen er såpass liten at den antakelig ikke vil gjøre store utslag. Som tabell 1.6 viser er det små forskjeller i utdanningsbakgrunn mellom de som har deltatt i undersøkelsen og hele populasjonen. Dette er en indikasjon på at utvalget tross lav svarprosent synes å være relativt representativt.

---

¹⁵ <https://www.ssb.no/statistikbanken/selectvarval/saveselections.asp>

Tabell 1.6: Oversikt over årsverk i tjenesten og fordelingen av utdanningsbakgrunn for populasjon og utvalg

	Populasjon	Andel av populasjon	Utvalg	Andel av utvalg
Tilsette i alt	5787			
Tilsette knyttet til saksbehandling og tiltak fra barnevernstjenesten	5347		1081*	
Sosionomer	1612	30	340	31
Barnevernspedagoger	2711	51	565	52
Tilsette med annen høgskole-/universitetsutdanning	932	17	150**	14
Tilsette med kontor-/merkantilutdanning	346		-	
Tilsette med annen utdanning/ufaglærte	187	3	90	8

* Totalen overstiger 1081 fordi enkelte rapporterer å ha flere utdanninger

**av disse var 10 jurister og 7 psykologer

Temaer i spørreskjema

I spørreskjemaet som utvalget mottok var hovedtyngden av spørsmålene naturlig nok konsentrert rundt spørsmål om kompetanse, som omtalt ovenfor. I tillegg til dette fikk de ansatte spørsmål om kompetanseheving, barrierer for kompetanseheving, jobbmestring og jobbkrav.

Kvalitative intervjuer med brukerorganisasjonene

For å komplementere barnevernsansattes opplevelse av egen kompetanse, samt barnevernsledernes vurderinger av tjenestens kompetansebehov, intervjuet vi representanter for ulike brukerorganisasjoner. Organisasjonene representerer barn som er eller har vært i kontakt med den kommunale barnevernstjenesten, eller familier som er i kontakt med barnevernet. Flere av disse organisasjonene deltok med innspill da Bufdir utredet hvilken kompetanse ansatte i den kommunale barnevernstjenesten skal inneha og hvilken kompetanse tjenesten skal ha tilgang til. Organisasjonene var invitert til dagssamlinger med Bufdir og gruppen som utarbeidet kompetansebehovene, og formidlet blant annet viktigheten av at ansatte i barnevernet har kompetanse til å bidra til godt samarbeid mellom involverte parter, at alle får tilstrekkelig informasjon og at forventninger til barnevernet avklares på forhånd. De var også særlig opptatt av de personlige kompetansene til de ansatte i barnevernet, og at de skal være trygge i sin rolle og ha evne til å lære av sine feil (Bufdir, 2017:18).

Intervjuene med brukerorganisasjonene gir innsikt i brukernes vurderinger av arbeidsgruppens foreslåtte kompetanser og av hvorvidt disse gjenfinnes i de kommunale barnevernstjenestene i dag. Intervjuguiden har derfor tatt utgangspunkt i de enkelte kompetanseområdene som arbeidsgruppen har foreslått at barnevernsansatte bør inneha, og invitert til refleksjoner rundt disse. Slik gir intervjuene også kontekst til kompetanseområdene Bufdir har foreslått, og hvordan brukerorganisasjonene opplever dagens kompetanse i barnevernet.

Valg av organisasjoner og gjennomføring av intervjuer

Formålet med intervjuene var å få innsikt i brukernes, i dette tilfellet barnas, perspektiver på dagens kompetanse i den kommunale barnevernstjenesten. For dette formålet tok vi kontakt med i alt åtte organisasjoner som representerer ulike brukere av det kommunale barnevernet¹⁶. Av disse takket én organisasjon nei til å bli intervjuet, og to organisasjoner var opprinnelig positive, men svarte ikke på videre henvendelser.

¹⁶ Valget av organisasjoner ble gjort i samarbeid med Bufdir.

Organisasjonene som ble intervjuet var:

- Landsforeningen for barnevernsbarn
- Forandringsfabrikken
- Barn av rusmisbrukere
- Skeiv ungdom
- Bymisjonens foreldrestøtte

Mens de fire førstnevnte organisasjonene representerte barn som av ulike grunner har vært i kontakt med barnevernet, bidro Bymisjonens foreldrestøtte både med perspektiver fra barn og foreldre. Intervjuene fant sted i lokalene til organisasjonene i løpet av august 2017, og ble gjennomført av én forsker som også tok notater underveis i intervjuene. Tre av intervjuene ble gjennomført som gruppeintervjuer, og ett intervju ble gjennomført som telefonintervju. Totalt 9 personer deltok i gruppeintervjuene, og det er derfor 11 personer som har bidratt med erfaringer og perspektiver fra brukersiden av barnevernet til denne delen av studien.

De intervjuede representerte ulike organisasjoner og erfaringsgrunnlag med barnevernet. Som brukere av offentlige velferdstjenester regnes de som eksperter i kraft av sine erfaringer, og de er viktige kilder for å utvide forståelsen av kompetansen i barnevernstjenestene. I intervjuene trakk de også veksler på de mange erfaringene og opplevelsene som har fått kjennskap til gjennom organisasjonsarbeidet. Slik sett representerer de et bredere erfaringsgrunnlag enn de personlige erfaringene de selv besitter.

1.4.3 Oppsummering av styrker og svakheter ved rapportens datagrunnlag

Tilnærmingen som er brukt i kapittel tre for å vurdere hvorvidt man kan gjenfinne kompetansebehovene skissert av Bufdir i utdanningenes innhold, gir noe usikre resultater og disse bør brukes med varsomhet. Det naturlige har vært å bruke læringsutbyttebeskrivelser for å definere utdanningenes innhold. Læringsutbyttebeskrivelsene forteller oss hva studenten, eventuelt kandidaten er *ment* å kunne etter et gjennomført emne, eller en gjennomført utdanning. Læringsutbyttebeskrivelser gir ingen sikker informasjon om hva kandidaten *faktisk* kan. Det innebærer at man ikke kan være sikker på at kandidaten har opparbeidet kompetanse innenfor et gitt område, selv om dette kompetanseområdet gjenfinnes i læringsutbyttebeskrivelsene. Motsatt er det også viktig å være oppmerksom på at selv om en *ikke* gjenfinner et kompetansebehov i læringsutbyttebeskrivelsene, så betyr ikke dette nødvendigvis at kompetansebehovet *ikke* adresseres i utdanningen. Man må ta forbehold om disse svakhetene ved datagrunnlaget når man tolker resultatene i kapittel tre.

Alt i alt gir survey- og intervjudataene et solid grunnlag for å beskrive dagens kompetanse i barnevernet slik ansatte, ledere og brukere opplever den. Det er imidlertid noen utfordringer knyttet til bruk av disse dataene, særlig relatert til selvrapportering. Funnene vi gjengir i rapporten baserer seg i hovedsak på data fra de ansattes *egen* vurdering av kompetanse. De barnevernsansatte har åpenbart nyttig kunnskap om dette. Det er de som utfører arbeidsoppgavene dag til dag og dermed selv kjenner hvilke arbeidsoppgaver de opplever å mestre godt og hvor de kunne hatt nytte av mer kompetanse. Samtidig kan slik selvrapportering være vanskelig og krever selvinnsikt. Det trenger for eksempel ikke være samsvar mellom de ansattes vurdering og klientenes vurdering av de ansattes kompetanse. Imidlertid har vi også med ledernes vurdering av de ansattes kompetanse, og som det blir illustrert i kapittel fire og fem, er det ganske stort samsvar mellom det overordnede mønsteret i barnevernsledernes og de ansattes vurdering av kompetansen. Dette er med på å validere resultatene, slik at man med noe større sikkerhet har grunn til å tro at de ansattes vurdering av egen kompetanse er reell.

1.5 Kort presentasjon av kapitlene

Kapittel 2 gir en oversikt over bachelorutdanningene i barnevern og i sosialt arbeid (sosionomutdanningen). I tillegg er også relevante master- og videreutdanninger gjennomgått. Kapitlet gir en ren deskriptiv gjennomgang av utdanningenes studieplaner, hvor vi tar for oss alle obligatoriske emner, størrelsen på emnene og rekkefølgen på emnene, samt organisering av praksis. Variasjoner i studieplanene mellom like utdanninger, på tvers av institusjoner, blir kommentert.

I **kapittel 3** ser vi nærmere på utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser og vurderer disse opp mot et skissert behov for kompetanse i barnevernstjenesten. Dette skisserte kompetansebehovet er basert på Bufdirs rapport om det framtidige kompetansebehovet i tjenestene. For bachelorutdanningene har vi basert oss på læringsutbyttebeskrivelser på emnenivå, mens vi for master- og videreutdanninger har brukt læringsutbyttebeskrivelser på utdanningsnivå.

Kapittel 4 presenterer første del av kompetansekartleggingen i barnevernstjenestene, og i dette kapitlet gjengir vi resultatene fra spørreundersøkelsen rettet til alle barnevernsledere. Spørreundersøkelsen omhandler formalkompetanse blant de ansatte i barnevernstjenesten, tilgang til kvalifisert personell og øvrig ressursituasjon ved barnevernskontorene. Undersøkelsen inneholder også en rekke spørsmål om hvilken kompetanse den enkelte medarbeider bør ha, hvilken kompetanse det enkelte barnevernskontor samlet bør ha, og kompetanse det enkelte barnevernskontor bør ha tilgang til (men ikke nødvendigvis besitte selv). Disse spørsmålene tar utgangspunkt i det skisserte kompetansebehovet i Bufdirs egen rapport.

Kapittel 5 gjengir resultatene fra spørreundersøkelsen til alle ansatte i barnevernstjenesten. Dette kapitlet presenterer del to av kompetansekartleggingen. Spørreundersøkelsen omfatter spørsmål om formalkompetanse, arbeidsbelastning, muligheter for videreutdanning og vurdering av egen kompetanse. Også disse spørsmålene tar utgangspunkt i kompetansebehovene skissert i Bufdirs rapport.

Kapittel 6 presenterer resultatene fra intervjuer gjort med brukerorganisasjoner (organisasjoner som på ulike måter «bruker» barnevernet).

Kapittel 7 gir en oppsummering av de ulike delene av rapporten, diskuterer hovedfunn og en avsluttende konklusjon.

2 Gjennomgang og sammenligning av studieplaner

2.1 Utdanninger på bachelornivå

Kunnskapsdepartementet har hatt forskrift til ny, felles rammeplan for helse- og sosialfagene på høring i tillegg til forslag til nytt styringssystem for disse fagene. Høringsfristen gikk ut 21.april 2017. Målet med forskriften og nytt styringssystem er, ifølge Kunnskapsdepartementet, å sikre at sektormyndighetene, utdanningene og tjenestene det utdannes til, får økt innflytelse på det faglige innholdet i utdanningene. Kritikken mot de eksisterende nasjonale rammeplanene har nettopp vært at de begrenser den faglige friheten til institusjonene, at de hemmer nytenkning, og at de delvis er i utakt med utviklingen i tjenestene, skolene og annet relevant arbeidsliv. Dette er kritikk som i stor grad ble fremmet gjennom høringsinnspillene til Kvalitetsmeldingen (Meld. St. 16 (2016–2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning), lansert i slutten av januar 2017.

Kunnskapsdepartementet arbeider videre med retningslinjene som skal gå til utdanningsinstitusjonene for utarbeidelse av nye, reviderte programplaner/studieplaner som så skal innarbeides i felles rammeplan og nytt styringssystem for helse- og sosialfagene. Denne nye, felles rammeplanen vil da også omfatte utdanningene i barnevern og sosialt arbeid (sosionom). Iverksetting av reviderte programplaner/studieplaner vil ikke finne sted før høsten 2019. Dermed vil studieplanene som danner grunnlaget for bachelorutdanningene i barnevern og sosialt arbeid som vi ser nærmere på her, være basert på rammeplanene for de to respektive utdanningene, fra 2005. Disse to rammeplanene inneholder en generell del som er felles for følgende 3-årige helse- og sosialfaglige utdanninger: barnevernspedagog-, ergoterapeut-, fysioterapeut-, radiograf-, sosionom-, sykepleier- og vernepleierutdanning. Rammeplanen skisserer felles mål, arbeids- og vurderingsformer, samt en felles innholdsdel som utgjør 30 studiepoeng. Den felles innholdsdelen består av to hovedemner: 1) vitenskapsteori, forskningsmetode og etikk (A: Vitenskapsteori og forskningsmetode og B: Etikk) og 2) samfunnsfaglige emner (A: Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk og B: Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning). Disse to hovedemnene er da felles for de to utdanningene vi tar for oss i dette kapittelet. I tillegg til disse to felles hovedemnene er 30 studiepoeng felles for barnevernspedagog-, sosionom- og vernepleierutdanningene. Disse studiepoengene fordeler seg på følgende tre (del)emner: Sosiologi og sosialantropologi, Rettssystemet, juridisk metode og forvaltningsrett og Arbeid med grupper, organisasjoner og nettverk. De to felles hovedemnene og de tre delemnene er inkludert i de respektive utdanningers hovedemner.

Det har vært rettet en god del oppmerksomhet mot utdanningene som (bl.a.) er ment å kvalifisere for arbeid i barnevernet – både i offentlige utredninger og i forskningsrapporter (f.eks. Hougaard, 2014).

Det offentlige dokumentet som kanskje tydeligst har tatt for seg de aktuelle utdanningene er NOU: 9 Kompetanseutvikling i barnevernet— Kvalifisering til arbeid i barnevernet gjennom praksisnær og forskningsbasert utdanning. Som NOKUT (beskrevet under), stiller også denne utredningen spørsmål ved de store variasjonene i hvordan den samme utdanningen (f.eks. barnevernspedagogutdanningen) presenteres av de ulike tilbyderne. Utvalget anbefalte da også at det må stilles enda tydeligere krav til *innholdet* i disse utdanningene.

I januar 2017 kom også NOKUT's tilsynsrapporter for de såkalte BSV-utdanningene (barnevern, sosialt arbeid og vernepleie). NOKUT har tatt for seg disse tre utdanningene på bachelorgradsnivå ved alle aktuelle institusjoner. I «Samspillmeldingen» (Meld. St. 13 (2011-2012)) ble det pekt på et behov for en helhetlig gjennomgang av utdanningsinstitusjonenes fagmiljø, utdanningstilbud og forskningsinnsats for å øke *kvaliteten* i utdanningene. På bakgrunn av dette, og videre på bakgrunn av høringsinnspillene til Kvalitetsmeldingen, besluttet NOKUT å opprette tilsyn med alle BSV-utdanningene. NOKUT har tatt for seg ulike kriterier i Studietilsynsforordningen og vurdert til i hvilken grad hver enkelt utdanning innfrir disse kriteriene. Både barnevernspedagogutdanningen og sosionomutdanningen får på et overordnet nivå ganske sterk kritikk fra NOKUT – dog med litt ulikt utgangspunkt. Barnevernspedagogutdanningen får i hovedsak kritikk fordi den er lite fagspesifikk og fordi utdanningen i for liten grad bygger på oppdatert kunnskap om barn og unge. Sosionomutdanningen på den andre siden får kritikk fordi relevant forskning i for liten grad er inkludert i utdanningen. Det kan virke som om NOKUT er noe mer kritiske til barnevernspedagogutdanningen enn til sosionomutdanningen.

Hoveddelen av kapittelet er viet bachelorutdanningene. Vi vil imidlertid også se nærmere på relevante masterutdanninger og relevante videreutdanninger.

I det følgende skal vi *ikke* vurdere utdanningenes kvalitet, men kommentere likheter og ulikheter på tvers de enkelte barnevernspedagogutdanningenes oppbygning (emnene i studieplanen), samt se nærmere på organisering av praksis.¹⁷ Den samme øvelsen vil så bli gjort med utgangspunkt i studieplanene for de enkelte sosionomutdanningene.

2.1.1 Bachelor i barnevern (barnevernspedagogutdanningen)

3-årig barnevernsutdanning tilbys ved 10 høyere utdanningsinstitusjoner i Norge: Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen i Innlandet, Høgskolen i Sør Øst Norge, Høgskolen i Oslo og Akershus, Høgskolen i Østfold, Høgskulen i Volda, Universitetet i Stavanger, NTNU, Nord Universitet og UiT Norges Arktiske Universitet. Ved UiT tilbys studiet ved to ulike campus – i Harstad og i Alta.

I rammeplanen for 3-årig barnevernspedagogutdanning beskrives utdanningens innholdsdel gjennom 5 hovedemner: samfunnsvitenskapelige emner, juridiske emner, psykologiske og helsefaglige emner, pedagogiske emner og sosialpedagogisk arbeid med barn og unge. De emnene som er felles med de andre helse- og sosialfaglige utdanningene skal inkluderes i de 5 hovedemnene.

Til sammen skal emnene en bachelorutdanning består av utgjøre 180 studiepoeng, og rammeplanen legger føringer for hvor mange studiepoeng hvert av de fem hovedemnene skal utgjøre. Barnevernspedagogutdanningen skal også inkludere praksisstudier og ferdighetstrening, som til sammen skal utgjøre 42 studiepoeng. Praksisstudiene og ferdighetstreningen kan for øvrig knyttes til alle hovedemnene.

NOKUT etterlyser at det legges større vekt på spesifikk barnevernfaglig kompetanse i studieplanene, samt større fokus på forskning som er relevant for barnevern og barnevernspraksis. Det påpekes også at det er behov for å styrke, samt å plassere innslaget av vitenskapsteori og forskningsmetode

---

¹⁷ Oversikt over alle barnevernutdanningene og alle sosionomutdanningene, utdanningenes oppbygning (studieplanene med antall studiepoeng for hvert emne) og hvilke institusjoner som tilbyr dem er å finne i Vedlegg 1-5. Oversikten er basert på lærestedenes studie/programplaner per våren 2017.

tidligere i utdanningsløpet. Videre understrekes det at det er nødvendig med en systematisk utvikling av praksisundervisningen.

Arbeidet med tilsynet (NOKUT) tok sted våren 2016. Vurderingene av de ulike utdanningene er nå (høsten 2017) til gjennomgang hos institusjonene (tilbyderne av utdanningene), og disse har hatt frist til 1.oktober med å komme med sine kommentarer til vurderingene. I vår rapport og i dette kapittelet vil det ikke være vår oppgave å vurdere hvorvidt utdanningene har svart på kritikken fra NOKUT. Tidsintervallet mellom når Tilsynsrapporten (NOKUT) forelå og på hvilket tidspunkt vi hentet informasjon om utdanningenes studieplaner, tilsier også at institusjonene heller ikke har hatt en reell mulighet til å ta grep som følge av kritikken fra NOKUT.

Noen av forholdene, som av NOKUT blir pekt på som svake eller mangelfulle i utdanningenes studieplaner, vil imidlertid gi noen retningslinjer for hva vi i dette kapittelet tar utgangspunkt i.

Likheter og ulikheter

Som vi allerede har vært inne på er det lagt tydelige føringer i den eksisterende rammeplanen, for hvordan bachelorutdanning i barnevern skal bygges opp og hvilke fagområder utdanningen skal dekke, samt omfanget av de ulike områdene. I rammeplanen står det følgende «Det skal fremgå av fagplanene hvordan obligatoriske hoved- og delemner fra generell-, felles- og utdanningsspesifikk del i rammeplanen inngår» (s. 19) – så langt vi har kunne se, fremgår dette i mindre grad i de ulike utdanningenes fagplaner/studieplaner. Dette gjør det noe mer komplisert å vurdere hvorvidt utdanningene er bygd opp i samsvar med føringene i den gjeldende rammeplanen. Man kan likevel anta at alle studieplanene vi har sett på er i henhold til rammeplanen, enn så lenge disse er godkjente av institusjonens styre (eller tilsvarende).

De ulike emnene har ulike navn på tvers av institusjonene, men utdanningen starter i hovedsak med en introduksjon til barnevernsarbeid. Omfanget av disse introduksjonsemnene er ulikt – fra 10 studiepoeng til 30. Noen av utdanningene starter med en mer generell introduksjon, slik som f.eks. Bachelorutdanningen i barnevern ved Nord Universitet som starter med emnet «Dannelsessemester – mennesket, samfunn og vitenskap» på 30 studiepoeng. Høgskulen i Volda tilbyr også en mer overordnet start på utdanningen, med delemnet «Innføring i samfunnsvitenskapelege emne» på 30 studiepoeng. På Høgskolen Innlandet starter imidlertid utdanningen med et emne på hele 60 studiepoeng – «Barnevernspedagogen – introduksjon til yrkesrolle, teoretisk forankring og virksomhetsfelt», og ved NTNU starter de opp med emnet «Kunnskapsgrunnet for barnevernspedagoger» tilsvarende 20 studiepoeng. Også studieplanen for barnevernspedagogutdanningen ved Høgskolen Sør-Øst Norge skiller seg noe ut. Tittelen på selve utdanningen gjenspeiler dette – «Barnevern i et flerkulturelt samfunn». Her er det også barnevernsarbeid og barnevernsfeltet som står sentralt i det første emnet: «Innføring i barnevernets arbeidsfelt (20 studiepoeng).

De fleste av utdanningene avsluttes med skriving av en bacheloroppgave. Også dette ble kommentert av NOKUT hvor man fremhevet betydningen av å inkludere mer tydelig forskningsmetode og vitenskapsteori tidlig i utdanningsløpet for så å kunne utnytte kunnskapen fra disse emnene bedre i selve oppgaveskrivingen.

For de fleste utdanningene utgjør selve bacheloroppgaven 15 studiepoeng, mens Nord Universitet har valgt å la oppgaven utgjøre 10 studiepoeng. Noen av utdanningene lar oppgaven være del av et større emne – dette er kan være et emne knyttet opp mot barnevernfaglig arbeid, f.eks. ved NTNU har man latt bacheloroppgaven være del av et emne man har kalt «Barnevernspedagogers yrkeskompetanse og Bacheloroppgave» (33 studiepoeng). Imidlertid har f.eks. Universitetet i Stavanger og Universitetet i Tromsø inkludert henholdsvis forskningsmetode og vitenskapsteori og forskningsmetode i oppgaveskrivingen. Det er likevel stor forskjell mellom de to utdanningene i antall studiepoeng disse emnene utgjør – henholdsvis 30 og 16 studiepoeng.

Organisering av praksis

Praksisstudier og ferdighetstrening skal i henhold til gjeldende rammeplan, til sammen utgjøre 42 studiepoeng. Det står også i rammeplanen at praksisstudier og ferdighetstrening kan inngå i alle hovedemnene.

Langt de fleste av utdanningene har valgt å organisere praksisperioden i to deler – stort sett som ett praksisemne i løpet av det første studieåret og ett praksisemne mot slutten av studieforløpet – gjerne 4.semester. Den første praksisperioden er noe mindre omfattende enn den siste, både hva gjelder antall uker og antall studiepoeng. Til sammen utgjør praksisperioden(e) i barnevernspedagogutdanningen mellom ca. 20 og 30 uker i feltet (dette kan også være mer) og utgjør mellom 30 og 40 studiepoeng. Som oftest inkluderer antall studiepoeng også f.eks. praksisforberedelser og etterarbeid etter endt praksisperiode. Bachelorutdanningen i barnevern ved Universitetet i Stavanger består i én praksisperiode. Denne tar sted i 4.semester og utgjør 30 studiepoeng. Utdanningen ved Høgskolen i Sør Øst Norge skiller seg fra de andre utdanningene, ved å innlemme bacheloroppgaven i den siste delen av studiet som de selv definerer som *praksisstudier*. NOKUTs tilsyn med barnevernspedagogutdanningene ønsker nettopp at vitenskapsteori og forskningsmetode også knyttes nærmere opp mot praksis – noe som kan realiseres f.eks. ved at deler av bacheloroppgaven kan bestå av datainnsamling ute i «praksisfeltet». En gjennomgang av emnebeskrivelsen for emnet «Praksisstudier: Faglig fordypning og bacheloroppgave,» tilsier at man ved Høgskolen Sørøst Norge etterstreber nettopp dette.

Det er utfordrende å identifisere ferdighetstreningen i emneoversiktene til de enkelte utdanninger, og vi har heller ikke sett nærmere på hvordan dette eventuelt er gjort. Sammen med praksisperiodene skal ferdighetstreningen utgjøre 42 studiepoeng.

Det barnevernfaglige i barnevernspedagogutdanningen

Alle institusjonene som tilbyr bachelorutdanning i barnevern (bortsett fra Høgskolen Sør-Øst Norge) tilbyr også bachelorutdanning i sosialt arbeid (sosionomutdanning). Et av punktene som nevnes spesielt i Tilsynsrapporten, er utfordringen ved at mange av emnene (delemnene) i barnevernspedagogutdanningen er felles med andre fag. I Rammeplanen for bachelorutdanningen i barnevern er det jo også fastsatt at det er slik det skal være – en del av barnevernspedagogutdanning er felles med andre utdanninger (bl.a. sosionomutdanningen).

Likevel fremhever Tilsynsrapporten viktigheten av å tydelig skille mellom nettopp barnevernspedagogutdanningen og sosionomutdanningen, da dette i utgangspunktet er to svært ulike utdanninger. I gjennomgangen av delemnene som inngår i studieplanene for bachelorutdanningene i barnevern, er likheten mellom studieplanene for barnevernspedagogutdanningene og sosionomutdanningene i enkelte tilfeller påfallende. I vår gjennomgang ser dette ut til å spesielt gjelde bachelorutdanningene innenfor barnevern og sosialt arbeid som tilbys av Nord Universitet og Høgskulen i Volda. Andre institusjoner tilbyr igjen utdanninger med ulike studieplaner – NTNU og Universitetet i Stavanger er eksempler i så henseende. Etter vårt skjønn kommer den barnevernfaglige profilen også godt til syne i studieplanen for barnevernspedagogutdanningen ved Høgskolen Sør Øst Norge, se tabell 2.1.

Tabell 2.1: Studieplan for bachelorutdanning i Barnevern i et flerkulturelt samfunn (HSN)

<u>Obligatoriske emner og studiepoeng:</u> 070-E1 Innføring i barnevernets arbeidsfelt (20 stp.); 070-E2 Utvikling og identitet (10 stp.); 070-E3 Samfunnsmessige rammebetingelser (10 stp.); 070-E4 Sosialpedagogisk arbeid og bruk av aktiviteter (10 stp.); 070-E5 Praktisk barnevernsarbeid i det kommunale og statlige barnevern (10 stp.); 070-E7 Vurdering av omsorgskompetanse (15 stp.); 070-E8 Tiltaksarbeid i barnevernet (15 stp.); 070-E9 Kritisk refleksjon (30 stp.)
<u>Emner med praksis:</u> 070-E6 Praksisstudier: Metodisk barnevernsarbeid (30 stp.); 070-E10 Praksisstudier: Faglig fordypning og bacheloroppgave (30 stp.)

Kilde: Høgskolen Sør Øst Norge

Det er likevel verdt å legge merke til at emnetitlene i liten grad gjenspeiler utdanningens tittel, men her vil også læringsutbyttebeskrivelsene gi et mer utførlig bilde av utdanningens faktiske innhold. Læringsutbyttebeskrivelsene vil vi se nærmere på i et senere avsnitt.

2.1.2 Bachelor i sosialt arbeid (sosionomutdanningen)

Det er per i dag 11 høyere utdanningsinstitusjoner som tilbyr utdanning i sosialt arbeid (sosionomutdanning) på bachelornivå: VID vitenskapelige høyskole, Høgskolen på Vestlandet, Høgskolen i Innlandet, Høgskolen i Oslo og Akershus, Høgskolen i Østfold, Høgskulen i Volda, Nord Universitet, NTNU, Universitetet i Agder, UiT Norges Arktiske Universitet og Universitetet i Stavanger. Høgskulen på Vestlandet og Nord Universitet tilbyr denne utdanningen på to ulike campus – dermed finnes det 13 ulike steder man kan ta denne utdanningen i Norge. Fra Alta i nord (UiT) til Kristiansand i sør (UiA).

Rammeplanen for 3-årig sosionomutdanning deler utdanningen inn i fem hovedemner: samfunnsvitenskapelige emner, psykologiske emner, juridiske emner, sosialt arbeid – grunnelementer og sosialt arbeid – arbeidsmåter. Emnene som er felles med andre helse- og sosialfag utdanninger inkluderes i disse hovedemnene. Den eksisterende rammeplanen legger føringer for hvor mange studiepoeng de ulike hovedemnene skal utgjøre av de totalt 180 studiepoengene bachelorutdanningen skal bestå av. Eksterne praksisstudier utgjør minimum 30 studiepoeng, og praksisstudier og ferdighetstreningen skal til sammen utgjøre 42 studiepoeng. Praksisstudiene og ferdighetstreningen kan knyttes til alle hovedemnene.

I likhet med barnevernspedagogutdanningen vil også utdanningen i sosialt arbeid omfattes av den nye felles rammeplanen for helse- og sosialfagene. Nye studieplaner med utgangspunkt i ny rammeplan, vil ikke implementeres før i 2019/2020.

NOKUTs tilsyn med bachelorutdanningen i sosialt arbeid fremhever at det er behov for styrking av sosionomutdanningenes kunnskapsbase og forskningsrelaterte innslag. Det etterlyses at vitenskapsteori og forskningsmetode bør komme tyngre og tidligere inn i utdanningsløpet enn det gjør i dag ved mange av utdanningsinstitusjonene. Dette fordi disse ferdighetene (vitenskapsteori og forskningsmetode) skal være et redskap for at studentene skal kunne nyttiggjøre seg av og reflektere over vitenskapelig litteratur gjennom hele studieløpet. I tillegg fremhever rapporten at det er behov for systematisk utvikling av praksisundervisningen, og en mer systematisk innhenting av informasjon og erfaringer fra praksisfeltet.

Også for sosionomutdanningen peker NOKUT på utfordringen med en potensielt (for) stor overlapp med utdanningen i barnevern. Det virker som om man i hovedsak anser dette for å være mest utfordrende for barnevernspedagogutdanning, som ofte mister det barnevernfaglige i samarbeidet med sosionomutdanningen. Kandidater utdannet fra både sosionom- og barnevernspedagogutdanning vil kunne utføre samme type arbeidsoppgaver, spesielt innen barnevernstjenesten. Likevel fremhever NOKUT at begge disse to utdanningene det her er snakk om, er to meget ulike utdanninger og at det er viktig, spesielt barnevernspedagogutdanningen å i

større grad fremheve det barnevernsfaglige i utdanningen. Imidlertid peker NOKUT på at det også sosionomutdanningen er viktig at emner relatert til barnevern ikke forsvinner fra studieplanene.

Likheter og ulikheter

Gjennomgangen av studieplanene for alle utdanningene viser at det er til dels store forskjeller i hvordan studieplanene er bygd opp og satt sammen av enkeltemner. Emnene har ulike navn, men navnet kan likevel indikere at mye av innholdet i emnene kan være likt på tvers av utdanningene. Imidlertid er størrelsen på de ulike emnene på tvers av utdanningene meget ulike. For eksempel er det første emnet i studieplanen for sosialt arbeid ved VID vitenskapelige høgskole «Grunnleggende sosialt arbeid» på 20 studiepoeng, mens det tilsvarende første emnet i studieplanen for sosialt arbeid ved Høgskulen på Vestlandet (Bergen) – «Hva er sosialt arbeid og sosiale problemer» på 8 studiepoeng. Interessant er det også å legge merke til at ved den samme høgskolen (Vestlandet), men studiested Sogndal, hvor det også tilbys en utdanning i sosialt arbeid, tilsvarer det første emnet i studieplanen ved studiested Sogndal («Sosialt arbeid – grunnlagskunnskap») hele 30 studiepoeng. Disse og tilsvarende ulikheter er også påpekt av NOKUT, hvor man forklarer ulikhetene med det enkelte studiesteds struktur og organisering og tilgang til fagressurser/personale. Dette er faktorer vi i dette prosjektet, ikke har hatt anledning til å se nærmere på.

NOKUT påpeker at en bacheloroppgave bør utgjøre minst 15 studiepoeng for å tilfredsstillere kravet til hva en kandidat på bachelornivå er forventet å kunne, beskrevet i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Altså for å tilfredsstillere kravene til en utdanning på bachelornivå. For de aller fleste utdanningene er det oppgitt at bacheloroppgaven utgjør 15 studiepoeng. Ved Nord Universitet utgjør den 10 studiepoeng. I enkelte tilfeller utgjør bacheloroppgaven 20 - 30 studiepoeng, men da inkludert andre emner, f.eks. forskningsmetode eller mer praksisrelevante emner. Bacheloroppgaven som en del av sosionomutdanningen ved Universitetet i Agder utgjør alene 20 studiepoeng. Ved sosionomutdanningen ved Universitetet i Tromsø (studiested Alta) utgjør bacheloroppgaven sammen med vitenskapsteori og forskningsmetode 16 studiepoeng.

NOKUT fremhever også betydningen av vitenskapsteori og forskningsmetode i sosionomutdanningen, og mener at dette er emner som bør komme tidligere i utdanningsforløpet enn hva det i de fleste utdanningene gjør i dag. Det vanligste organisatoriske grepet i studieplanene er å knytte vitenskapsteori og forskningsmetode til skriving av bacheloroppgaven. Imidlertid representerer disse emnene kunnskap som, ifølge NOKUT, studenten bør tilegne seg tidlig i studieforløpet. Dette er kunnskap som bør være på plass *før* oppgaveskriving, og kunnskap om vitenskapsteori og forskningsmetode er viktig for hvordan studenten tilnærmer seg praksisemnene i løpet av utdanningen.

Det er ulikheter i hvordan tilbyderne av sosionomutdanningen har valgt å organisere utdanningsforløpet, og hvor i dette forløpet emnene som omfatter vitenskapsteori og praksis er innplassert. Som nevnt er det flere som inkluderer disse emnene sammen med skriving av bacheloroppgaven. Imidlertid har Nord Universitet viet hele første semester til et Dannelsessemester (som inkluderer Vitenskapsteori, men ikke Forskningsmetode – så langt vi kan se). Gjennomgangen av studieplanene viser at én av utdanningene, Høgskulen på Vestlandet (studiested Bergen) har lagt disse emnene tidlig i utdanningsforløpet. For flere av utdanningene er det i studieplanen ikke innlysende i hvilke delemner vitenskapsteori og forskningsmetode er inkludert, da emnenavnene ikke inneholder informasjon om det.

Organisering av praksis

Som for barnevernspedagogutdanningen skal praksis og ferdighetstrening i sosionomutdanningen også utgjøre til sammen 42 studiepoeng. Praksis og ferdighetstrening kan inngå i alle hovedemnene sosionomutdanningen består av.

Langt de fleste tilbyderne av sosionomutdanningen organiserer selve praksisperioden inn i to perioder. En lengre periode midt i utdanningsforløpet (stort sett i semester 4) og en periode mot slutten av utdanningen, stort sett i forkant av skriving av bacheloroppgaven. Høgskulen i Volda har samlet hele praksisperioden inn i ett semester – «Klientretta praksisstudium». Det sammen gjelder studiet ved Nord Universitet – «Praksisstudier», og ved VID vitenskapelige høgskole – «Sosialt arbeid og klientrettet praksis.». Praksisperioden(e) utgjør til sammen rundt 30 studiepoeng ved alle utdanningene.

Det fremheves i studieplanene at en stor del av praksisperioden bør være ved en institusjon som utøver sosialt arbeid. Studenten skal ha en veileder fra praksisfeltet og en veileder ved studiestedet. Det er studiestedet som har ansvaret for å finne relevante praksisplasser. Ofte har utdanningsinstitusjonene faste avtaler med private og offentlige institusjoner som utøver sosialfaglig arbeid.

Praksisperioden(e) må godkjennes for at fullføring av studiet skal finne sted. For alle utdanningene vurderes praksisperioden som bestått/ikke bestått.

Som for bachelorutdanningene i barnevern er det, ved hjelp av studieplanene vanskelig å tydeliggjøre hvor mange studiepoeng ferdighetstreningen utgjør, og vi har da heller ikke gått nærmere inn på dette her.

2.1.3 Oppsummering barnevernspedagog- og sosionomutdanning

Det er til dels store variasjoner å spore på tvers av de enkelte utdanningenes studieplaner. Dette gjelder både for barnevern- og for sosionomutdanningen. Emnene har ulike navn og de har ulik størrelse og dermed er det også noe vanskelig å sammenligne studieplaner på tvers av utdanningene.

Noe er også mer likt på tvers av de enkelte utdanningene, slik som plassering av bacheloroppgave, plassering av emnene «Vitenskapsteori» og «Forskningsmetode» og innplassering av praksisperiodene i utdanningsløpet.

Vi mener også at særlig gjennomgangen av studieplanene for barnevernspedagogutdanningen synliggjorde noe av kritikken som ble rettet i tilsynsrapporten (NOKUT). NOKUT pekte bl.a. på at barnevernspedagogutdanning er for lite barnevernsfaglig. Vår gjennomgang av studieplanene, viser også at det er et overlapp mellom barneverns- og sosionomutdanningene, ved at flere av emnene som inngår i de to ulike utdanningene er helt like. De fleste institusjonene som tilbyr barnevernspedagogutdanning tilbyr også sosionomutdanning. Som vi tidligere har vist, er det flere emner som, ifølge rammeplanen for utdanningene, skal være felles. Men vi antar likevel at dette ikke betyr at studentene på de to utdanningene skal ha felles undervisning. Antageligvis er det kostnadsbesparende for utdanningsinstitusjonen at flere av emnene overlapper/er felles slik at man da kan organisere felles undervisning for ulike utdanninger. Men felles *undervisning* for barnevernspedagogutdanningen og sosionomutdanningen vil kanskje kunne bidra til at det barnevernfaglige i fellesemnene forsvinner. Omfanget av felles undervisning for ulike fag har vi ikke hatt mulighet til å vurdere omfanget av innenfor rammen av dette prosjektet.

2.2 Utdanninger på masternivå

Per i dag tilbys det 32 ulike masterprogrammer, ved 14 ulike utdanningsinstitusjoner, som relaterer seg til/bygger videre på barnevernspedagog og- eller sosionomutdanning. Noen av disse er direkte videreføringer av grunnutdanningene, hvor en får master i sosialt arbeid eller barnevern, mens andre er spesialiseringer innenfor smalere felt, som for eksempel psykisk helsearbeid.

En utdanning på masternivå tilsvarer det nest høyeste utdanningsnivået i det norske utdanningssystemet. En masterutdanning kan tilbys i form av et integrert utdanningsløp tilsvarende 5

år (300 studiepoeng) eller et 2-årig løp (120 studiepoeng) som påbygning til en fullført utdanning på bachelornivå eller tilsvarende. Føringerne for innholdet i det enkelte masterprogram legges av det Nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (at innholdet i utdanningen – læringsutbyttebeskrivelsene, tilsvarer det aktuelle utdanningsnivået), Forskrift om krav til mastergradsutdanninger (studiets oppbygning) og Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) (den generelle kvaliteten ved hele det aktuelle studietilbudet (kanskje spesielt hva gjelder krav til det aktuelle fagmiljøet). Utdanningsinstitusjoner som tilbyr utdanning på ph.d.-nivå kan selv godkjenne/akkreditere nye mastergradsutdanninger – altså bestemme hvorvidt utdanningen svarer på de ulike krav, mens for utdanningsinstitusjoner som ikke tilbyr en ph.d. grad innenfor samme fagområde så er det NOKUT som må godkjenne/akkreditere en mastergradsutdanning. Hvilke fagområder som skal inngå i en masterutdanning bestemmes av den aktuelle institusjonens styre. Det stilles også krav til rekrutteringsgrunnlaget for en masterutdanning. Dersom et tilbud har for få studenter, kan tilbudet miste akkrediteringen som utdanning på masternivå. Dette er viktig med tanke på masterutdanninger spesielt relatert til barnevern og sosialt arbeid. Som allerede nevnt er det så mange som 33 masterutdanninger som vi mener er relevante. Alle 33 må ha et stabilt tilsig av studenter, som hele tiden blir vurdert som høyt nok. Dette vil så ha betydning for hvor mange med en mer spesialisert utdanning relevant for arbeid i barnevernet som utdannes, og et påfølgende spørsmål, vårt utgangspunkt tatt i betraktning, vil kunne være hvorvidt kandidatene da innehar kompetanse som etterspørres i barnevernet.

Tabellen under gir en oversikt over hvilke utdanningsinstitusjoner som tilbyr utdanning relatert til barnevern eller sosialt arbeid på masternivå. Av disse 14 institusjonene, er det kun Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen som ikke har tilbud om utdanning innen barnevern eller sosialt arbeid også på bachelornivå. Høgskolen i Oslo og Akershus tilbyr hele fem masterprogrammer relatert til fagområdene barnevern eller sosialt arbeid (strengt tatt er det her snakk om én «mastergradsparaply» - master i sosialfag, med fire spesialiseringer). Høgskolen Innlandet og Universitetet i Stavanger tilbyr hver fire masterprogram knyttet til vår tematikk.

Tabell 2.2: Oversikt over tilbyderne av masterprogram relatert til barnevern eller sosialt arbeid. Navn på masterprogram

Institusjon	Navn på master	Navn på master	Navn på master	Navn på master	Navn på master
VID Vitenskapelige høgskole	Diakoni og kristent sosialt arbeid	Sosialt arbeid	Master i familierapi og systemisk praksis		
Høgskolen på Vestlandet	Master i Psykisk helse-og rusarbeid	Master i Samfunnsarbeid	Master i Samhandling innan helse- og sosialtenester		
Høgskolen i Innlandet	Master i psykisk helsearbeid	Master i sosialfaglig arbeid med barn og unge - Beslutninger og tiltak i barnevernet	Master i sosialfaglig arbeid med barn og unge - Miljøarbeid og miljøterapeutisk arbeid med barn, unge og ungevoksne	Master i psykososialt arbeid med barn og unge	
Høgskolen i Oslo og Akershus	Barnevern (master i sosialfag)	Familiebehandling (master i sosialfag)	Psykisk helsearbeid	International Social Welfare and Health Policy (master i sosialfag)	Sosialt arbeid (master i sosialfag)
Høgskolen i Sørøst-Norge	Master i forebyggende arbeid med barn og unge				

Høgskolen i Østfold	Masterstudium i psykososialt arbeid - helse- og sosialfaglig yrkespraksis			
Høgskolen i Volda	Helse- og sosialfag – meistring og myndiggjøring			
Nord universitet	Psyisk helsearbeid (Namsos og Levanger)	Samfunnsvitenskap (samfunnssikkerhet og terrorismestudier, geografi, sosiologi, journalistikk, sosialt arbeid, statsvitenskap, historie)		
NTNU	Barnevern	Master i psykisk helsearbeid	Sosialt arbeid	
Universitetet i Agder	Psyisk helsearbeid	Sosiologi og sosialt arbeid, spesialisering sosialt arbeid		
Universitetet i Stavanger	Rus- og psykisk helsearbeid (heltid/deltid)	European Master in Social Work with Families and Children	Nordic Master in Social Work and Welfare	Sosialt arbeid og sosialpedagogikk
Universitetet i Tromsø	Master i barnevern Tromsø			
Universitetet i Oslo	Psykososialt arbeid - selvmord, rus, vold og traumer (master - erfaringsbasert)			
Universitetet i Bergen	Masterprogram i barnevern			

Kilde: Utdanningsinstitusjonenes egne nettsider

Tabell 2.2 gir også en oversikt over navn på masterprogrammene, og navnene vil kunne gi en indikasjon på hva som er hovedtematikken/spesialiseringen for det enkelte program. Ved Høgskolen i Oslo og Akershus har man bl.a. ett masterprogram kalt «Barnevern» og et program kalt «Sosialt arbeid». Den samme benevnelsen brukes også om to av tilbudene ved NTNU, og Universitetet i Tromsø og Universitet i Bergen har også tilbud om en «master i barnevern». Universitetet i Bergen tilbyr en masterutdanning i «Barnevern» uten at de har tilbud om barnevernspedagogutdanning eller sosionomutdanning. For øvrig var Universitetet i Bergen en av de første høyere utdanningsinstitusjonene i Norge som etablerte en ettårig videreutdanning i barnevern. Denne videreutdanningen utviklet seg etter hvert til en master i barnevern.

Av de til sammen 32 masterprogrammene er det 10 som (etter navnet å dømme) spesielt retter seg mot psykisk helsearbeid og psykososialt arbeid.

Det vil ikke nødvendigvis være gitt at man *kan* sammenligne utdanninger på dette nivået. Alle programmene vi har inkludert i vår gjennomgang er 2-årige masterutdanninger som ikke utdanner til et bestemt yrke. Institusjonene bestemmer selv hvilke fag/fagområder de mener utdanningen skal dekke. Det finnes heller ingen rammeplan for disse masterutdanningene som legger føringer for det faglige innholdet. Likevel er det, slik vi har sett, likheter hva gjelder benevnelsen på flere av programmene. Det finnes også andre muligheter for å sammenligne. Alle 2-årige masterutdanninger skal inkludere en masteroppgave tilsvarende minimum 30 studiepoeng. For utdanningene inkludert i

vår gjennomgang varierer omfanget av masteroppgaven fra 30 studiepoeng til 60 studiepoeng. Ved masterprogrammene i psykisk helse ved Universitetet i Agder og i barnevern ved Universitetet i Stavanger utgjør masteroppgaven 60 studiepoeng (altså 2 semestre). Enkelte av programmene kan tas som deltidsstudier og ett av programmene tilbys kun som deltidsstudium – Psykisk helsearbeid ved Nord Universitet. Det er også noen mindre ulikheter hva gjelder andel valgbare emner, men i hovedsak inkluderer alle masterprogrammene et valgbart emne tilsvarende 20 studiepoeng. Masterprogrammet i Samfunnsvitenskap ved Nord Universitet gir studenten anledning til å velge et fordypningsemne tilsvarende 30 studiepoeng og et valgbart emne tilsvarende 20 studiepoeng. Fra studieplanene finner vi at tre av programmene inkluderer emner som innebærer praksis - masterprogram i psykisk helse og rusarbeid ved Høgskulen på Vestlandet, masterprogram i familierapi ved VID vitenskapelige høgskole og masterprogram i familiebehandling ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

2.3 Videreutdanninger

Vi har identifisert en rekke videreutdanninger med innhold relatert til barnevernsarbeid. 61 ulike tilbud fordelt på 10 utdanningsinstitusjoner. Utdanningene varierer i omfang fra 5 studiepoeng til 60 studiepoeng (2 semestre). Halvtårs-utdanninger eller ettårige utdanninger er vanligst. 23 av tilbudene har et omfang på 30 studiepoeng og 25 av tilbudene har et omfang 60 studiepoeng. I det videre kommer vi til å konsentrere oss om de videreutdanningene som utgjør 30 og 60 studiepoeng. Alle institusjoner som har såkalt institusjonsakkreditering (status som universitet, høgskole eller vitenskapelig høgskole) kan selv godkjenne/akkreditere studier av lavere grad, som også inkluderer videreutdanninger. I følge NOKUT er videreutdanning studier som gir ny formell kompetanse på universitets- og høgskolenivå (gir studiepoeng), i motsetning til *etterutdanning* som gir oppdatering av eksisterende kompetanse (gir ikke studiepoeng). Vi har kun tatt for oss *videreutdanninger*. Selv om institusjonen selv kan godkjenne en videreutdanning, må godkjenningen/akkrediteringen være basert på en faglig vurdering av om studietilbudet fyller et sett av kriterier, som er fastsatt av NOKUT gjennom studietilsynsforskriften. I tillegg finnes andre krav som må være oppfylt for at akkreditering kan gis, for eksempel i forskrift eller rammeplan. Kriteriene i studietilsynsforskriften sier hva studiet må inneholde for å ha tilfredsstillende kvalitet. Dette betyr at alle kriteriene som NOKUT har fastsatt gjennom studietilsynsforskriften, skal være oppfylt før studiet blir akkreditert (NOKUT).

Tabell 2.3 gir en oversikt over utdanningsinstitusjonene som tilbyr videreutdanning tilsvarende 30 studiepoeng. VID vitenskapelige høgskole tilbyr fire videreutdanninger som kan relateres til arbeid i barnevernet, mens flere av de andre institusjonene tilbyr tre slike videreutdanninger.

Tabell 2.3: Oversikt over videreutdanninger tilsvarende 30 studiepoeng etter tilbyder

Institusjon	Videreutdanning (30 studiepoeng)
VID vitenskapelige høgskole	Konfliktarbeid og mekling
	Videreutdanning i samspill og kommunikasjon med personer som har omfattende funksjonsnedsettelse
	Sosial kompetanse
	Barnevernfaglig veiledning
Høgskulen på Vestlandet	Gottman parterapi metode
	Psykososialt arbeid med barn i alderen 0-4 år
Høgskolen i Innlandet	Videreutdanning i helhetlig oppfølging- fra kriser til mestring og muligheter
	Videreutdanning i barnevern
Høgskolen i Oslo og Akershus	Psykisk lidelse og utviklingshemning
Høgskolen i Sørøst-Norge	Dialogisk praksis - etiske og eksistensielle dialoger
	Psykososialt arbeid med familier med barn 0-4 år

	Videreutdanning i samspill og tilknytning mellom barn og nære omsorgspersoner
Høgskolen i Østfold	Familieterapi og systemisk praksis 1
	Tiltak mot seksuelle overgrep mot barn
	Vold i nære relasjoner
Høgskulen i Volda	Helsefag for sosialarbeidarar
	Ledelse i helse- og sosialtjenestene
	Rus - samfunnsproblem, førebygging og behandling
Universitetet i Agder	Barnevernfaglig veiledning
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i krisehåndtering og traumebehandling
	Videreutdanning i migrasjonsfaglig kompetanse
	Videreutdanning om vold i nære relasjoner og aggresjonsproblematikk
NTNU	Barnevernledelse, Nasjonal videreutdanning for ledere i barnevernet

Kilder: Universitetenes og høgskolenes egne nettsider

Som titlene på utdanningene kan indikere, favner utdanningene bredt og å sammenligne innholdet i utdanningene blir nærmest en umulig oppgave. Vi kan til en viss grad sammenligne utdanningenes oppbygging/struktur ved å peke på at enkelte av utdanningene består av flere mindre emner, mens det også virker å være vanlig å la utdanningen bestå av ett enkelt emne på 30 studiepoeng. En av disse videreutdanningene inkluderer praksis – Familieterapi og systemisk praksis ved Høgskolen i Østfold.

Barnevern i et minoritetsperspektiv (15 studiepoeng)

Selv om vi her har valgt å kun inkludere videreutdanninger som omfatter minimum 30 studiepoeng, er det likevel enkelte av de «mindre» videreutdanninger det er naturlig å omtale. I denne sammenheng gjelder dette spesielt Barnevern i et minoritetsperspektiv - VBAM 6000 Barnevern i et minoritetsperspektiv, nivå 2. Utdanningen er etablert som et ledd i Barne- og likestillings og inkluderingsdepartementet sin satsing på et mer kunnskapsbasert barnevern, og er utviklet av og drives i et samarbeid mellom Høgskolen Sør-Øst Norge, Høgskolen Innlandet og Høgskolen i Oslo og Akershus. Formålet med utdanningen er å styrke den flerkulturelle kompetansen i praktisk barnevernsarbeid og bidra i utviklingen av et kultursensitivt barnevern. Utdanningen er bygget opp med tre hovedtemaer:

- Migrasjon, minoriteter og det flerkulturelle samfunnet
- Samhandling mellom barnevernet og minoriteter
- Kritisk refleksjon i barnevernsarbeid med barn og familier med minoritetsposisjon

I undervisningen skal det legges vekt på relevant forskning og innføring i kritisk anvendelse av barnevernfaglige kunnskaper og metoder.

Tabell 2.4 under gir en oversikt over videreutdanninger som tilsvarer 60 studiepoeng. Høgskulen på Vestlandet er den største tilbyderer av disse utdanningene – her kan man velge mellom 8 videreutdanninger relatert til arbeid i barnevernet. Høgskolen Innlandet tilbyr 4 videreutdanninger og både Høgskolen i Oslo og Akershus og Høgskolen Sør-Øst Norge tilbyr 3 videreutdanninger innenfor dette området.

Tabell 2.4: Oversikt over videreutdanninger tilsvarende 60 studiepoeng etter tilbyder

Institusjon	Videreutdanning (60 studiepoeng)
VID vitenskapelige høgskole	Psykososialt arbeid med barn og unge
Høgskulen på Vestlandet	Familieterapi
	Rusproblematikk og psykisk helse
	Tverrfaglig videreutdanning i rusproblematikk
	Rusproblematikk og rusarbeid
	Spedbarn og småbarns psykiske helse
	Tverrfagleg videreutdanning i psykisk helsearbeid
	Tverrfagleg videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge
	Psykisk helsearbeid
Høgskolen i Innlandet	Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge (Elverum)
	Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge (Lillehammer)
	Videreutdanning i psykisk stress og krisebearbeidelse
	Videreutdanning i psykisk helsearbeid - deltid
Høgskolen i Oslo og Akershus	Kognitiv atferdsterapi med barn og ungdom
	Psykisk helsearbeid, Kjeller
	Psykisk helsearbeid (Pilestredet)
Høgskolen i Sørøst-Norge	Psykisk helse og rusrelaterte problemer
	Videreutdanning i psykisk helsearbeid
	Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge
Høgskolen i Østfold	Psykisk helsearbeid
	Tverrfaglig psykososialt arbeid med barn og unge
Nord universitet	Psykisk helsearbeid (Bodø)
Universitetet i Agder	Familieterapi
	Psykisk helsearbeid
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i rus og psykiske lidelser med praktisk bruk av kognitive samtaleteknikker

Kilder: Universitetenes og høgskolenes egne nettsider

I motsetning til videreutdanningene på 30 studiepoeng, kan titlene på utdanningene som tilsvarer 60 studiepoeng indikere at nedslagsfeltet/tematikken utdanningene favner, er noe smalere. Psykososialt arbeid og psykisk helse går igjen i tilnærmet alle titlene. Det kan være verdt å legge merke til at man ved Høgskulen på Vestlandet har en spesiell oppmerksomhet rettet mot rusproblematikk. De ettårige videreutdanningene består i flere delemner, tilsvarende 10 – 20 studiepoeng. Stort sett alle

utdanningene inneholder ett emne som innebærer en fordypning i relevant teori knyttet til utdanningens tematikk. Tre av utdanningene har også krav om en fordypningsoppgave – dette gjelder de to utdanningene ved Høgskolen i Oslo og Akershus og Videreutdanning i psykisk helsearbeid ved Høgskolen Innlandet. Så langt vi kan se av studieplanene inkluderer 3 av utdanningene også ett praksisemne – Familiterapi og Rusproblematikk ved Høgskulen på Vestlandet, samt Psykisk helsearbeid ved Høgskolen i Østfold. For de to sistnevnte tilsvarer praksis 15 studiepoeng, mens for den førstnevnte så består praksisdelen av to praksisemner på til sammen kun 4 studiepoeng. Sannsynligvis er det flere av utdanningene (både 30 og 60 studiepoeng) som har innslag av klinisk praksis. Imidlertid er det ikke tydelig i studieplanene hvilke emner som eventuelt inkluderer klinisk praksis eller øving, og vi har ikke hatt mulighet til å gå gjennom hvert enkelt emne for hver av disse utdanningene i forbindelse med dette prosjektet for å undersøke dette.

Spesialistutdanningen som tilbys av R-BUP

Oppdragsgiver ønsket at vi også inkluderte spesialistutdanningen ved R-BUP i vår gjennomgang. Spesialistutdanningen i den form den har hatt siden 2005 er imidlertid i endring. Informasjon om den nye modellen vil foreligge i oktober/november 2017, og det første opptaket av studenter i ny modell vil være i 2018. Utdanningen retter seg primært mot ansatte i spesialisthelsetjenesten og nøkkelpersonell i kommunale tjenester som har behov for behandlingskompetanse. I utgangspunktet skal søkere til spesialistutdanningen ha gjennomført en masterutdanning. Utdanningen tar opp studenter fra sju ulike profesjoner/ulike utdanninger: barnevernspedagoger, leger, pedagoger, psykologer, sosionomer, sykepleiere og vernepleiere. Utdanningen kommer også i fremtiden til å rette seg mot den samme målgruppen. Frem til nå har utdanningen bestått i månedlige samlinger à 3 dager over 5 semestre. Altså en relativt omfattende videreutdanning. Utdanningen har bestått av tre moduler: Barn og unges psykiske helse, Tverrfaglighet, brukermedvirkning og samhandling og Fordypningskurs i behandlingsarbeid. Utdanningen innebærer (i sin nåværende form) et stort innslag av klinisk øving. Undervisningen har dels vært felles og dels profesjonsavhengig.

2.3.1 Oppsummering masterutdanninger og videreutdanninger

Det finnes en rekke masterutdanninger ved flere høyere utdanningsinstitusjoner som kan relateres til arbeid i barnevernet. Det er vanskelig å sammenligne 2-årige masterutdanninger ved å se på utdanningenes studieplaner. Det substansielle innholdet i utdanningene er bestemt av de ulike institusjonene, og selv om utdanningene skal svare på de samme overordnede kravene og selv om utdanningene kanskje heter det samme, kan utdanningens innhold og organisering være temmelig ulik. En utdanning på masternivå skal inkludere en masteroppgave på minimum 30 studiepoeng. For masterutdanningene vi har inkludert varierer omfanget på masteroppgaven fra 30 studiepoeng og helt opp til 60. Kun en av utdanningene har et element av praksis inkludert i studieplanen.

Det er også et stort tilfang av videreutdanninger hvor innholdet kan knyttes til arbeid i barnevernet. Vi tok her for oss utdanningene som varte et halvt år og utdanningene som varte et helt år. Også her er det vanskelig å sammenligne studieplaner da utdanningene har ulikt innhold og ulik organisering. Navnene på de lengste videreutdanningene illustrerte imidlertid at langt de fleste tar for seg tematikk knyttet til psykiatri og rus.

3 Innhold i utdanningene og kompetansebehov i tjenesten

I dette kapitlet vil vi vurdere kompetanse som den enkelte medarbeider bør besitte (slik denne kompetansen er beskrevet av Bufdir) opp mot *læringsutbyttebeskrivelsene* for de ulike emnene de ulike bachelorutdanningene i barnevern og sosialt arbeid består av. I det videre er det viktig å ha i mente at Bufdir i sin rapport vedrørende kompetansebehovet, ikke sier noe om at det skal være utdanningenes ansvar alene å imøtekomme kompetansebehovet. For å møte et antatt behov for (mer) kompetanse innen ulike områder, vil vi anta at det må skje gjennom en kombinasjon av flere tiltak eller grep – rettet kanskje særlig mot tjenesten spesielt og mot utdanningene mer generelt. Men det er uansett klart at utdanningene spiller en meget viktig rolle i å møte et skissert behov for kompetanse, og en gjennomgang slik vi har gjort her kan muligens peke på enkelte faktorer det vil være viktig å ta hensyn til når det gjelder utviklingen av disse utdanningene.

Alle norske høyere utdanninger ble i 2012 pålagt å utforme læringsutbyttebeskrivelser for sine studier. Innføringen av læringsutbyttebeskrivelser har vært del av et større europeisk initiativ med røtter tilbake i Bologna-prosessen. En av hovedambisjonene med læringsutbyttebeskrivelser var å tydeligere kommunisere overfor arbeidslivet og studenter hva en kandidat skal kunne etter utdanningen. Slik skulle læringsutbyttet blant annet fasilitere overgangen mellom utdanning og arbeidsliv. Innføringen av læringsutbytte markerte et skille, tidligere var man mer orientert om hvilken *innsats* som ble lagt ned i utdanningsløpet heller enn hva *utbyttet* av utdanningen var. Mer spesifikt vil det si at der man tidligere var fokusert på hva studentene *skulle bli lært*, dreide nå oppmerksomheten i retning av hva studentene *skal ha lært* etter å ha gjennomgått en utdanning (Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, 2011). Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket gir de overordnede rammene for utformingen av læringsutbyttebeskrivelsene i Norge (NOKUT¹⁸), og høyere utdanning er her beskrevet i generelle ordlag etter hva *alle* som har fullført en utdanning skal ha lært på de ulike *nivåene* i høyere utdanning (f.eks. på bachelornivå). Læringsutbyttene er videre inndelt i gruppene kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Et eksempel på et læringsutbytte for bachelornivå i Kvalifikasjonsrammeverket er at en kandidat «har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innenfor fagområdet».

De spesifikke læringsutbyttebeskrivelsene utvikles ved de enkelte utdanningene, noe som åpner for lokale fortolkninger og dermed variasjon i hvordan beskrivelsene utformes.

---

¹⁸ <http://www.nokut.no/no/Fagskoler/Kvalitetssikring-og--utvikling/Nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk-og-laringsutbyttebeskrivelser/>

Når barnevernspedagog- og sosionomutdanningene videre skal utforme spesifikke læringsutbyttebeskrivelser for sine utdanninger må dette både samsvare med hvordan det beskrives i Kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning, men også hvordan læringsutbytte defineres og beskrives i rammeplanene. Rammeplanene vil gi en mer innholdsmessig substansiell beskrivelse av hva den faktiske utdanningen skal resultere i for den enkelte kandidat enn det kvalifikasjonsrammeverket gjør.

Det finnes overordnede læringsutbyttebeskrivelser for den enkelte utdanning (f.eks. barnevernspedagogutdanning og sosionomutdanningen), og det finnes læringsutbyttebeskrivelser for det enkelte emne som inngår i en utdanning. I Kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning er Læringsutbytte definert som *det utbyttet av en utdanning en kandidat skal ha for å få ståkarakter*, og mer utførlig er Læringsutbytte beskrevet på følgende måte (i samme dokument): *Det en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av en læringsprosess*. Læringsutbytte er som beskrevet over inndelt i kategoriene 1) *kunnskap*, 2) *ferdigheter* og 3) *generell kompetanse*.

1) *Kunnskaper er forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker*, 2) *Ferdigheter er evne til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter – kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter* og 3) *Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i studier og yrke*.

En utfordring tilknyttet bruken av Kvalifikasjonsrammeverket som rettesnor for utvikling av læringsutbyttebeskrivelser, og som også har blitt pekt på av flere forskere (Caspersen et.al., 2017; Elken, 2016) er at desto mer generell ordlyden i et slikt kvalifikasjonsrammeverk er, desto større sjanse for store lokale variasjoner mellom utdanningene (som gjør det vanskelig å sammenligne den samme utdanningen på tvers av institusjoner og tilbydere).

En kartlegging av læringsutbyttebeskrivelser (innenfor flere fagområder og på ulike utdanningsnivå) gjennomført av NOKUT (Sørskår et. al., 2015) viser imidlertid til at det er utfordrende å utvikle læringsutbyttebeskrivelser som er i samsvar med Kvalifikasjonsrammeverket og som *samtidig* klarer å beholde en tydelig faglig profil. Forfatterne peker på at Kvalifikasjonsrammeverket sannsynligvis består av for mange deskriptorer (altså at rammeverket er for rigid), som ikke i like stor grad kan imøtekommes av alle utdanningene innenfor ulike fagområder. Rapporten fra NOKUT konkluderer med at Kvalifikasjonsrammeverket bør gjennomgås for om mulig gjøre dette enda mer overordnet og enklere for institusjonene å bruke.

Dermed ser det ut til at man på den ene siden ønsker at et slikt rammeverk ikke blir for generelt, samtidig som man ser nødvendigheten av å «løse det opp» for at det skal bli enklere å bruke. Vi skal ikke gå nærmere inn i diskusjonen, dog peke på at det er pågående diskusjoner rundt læringsutbyttebeskrivelser – også på flere plan.

For å kunne vurdere innholdet i utdanningene opp mot det skisserte behovet for kompetanse i selve tjenesten, har vi valgt å gå gjennom læringsutbyttebeskrivelsene for *alle* (del)emnene som inngår i alle de ni grunnutdanningene i barnevern og de tolv grunnutdanningene i sosialt arbeid. For master- og videreutdanninger har vi forholdt oss til læringsutbyttebeskrivelser for hele utdanningen totalt, noe som innebærer at disse utdanningene blir vurdert etter læringsutbyttebeskrivelser som da er mer overordnede og generelle enn hva tilfellet er for bachelorutdanningene.

Noen viktige metodiske forbehold/begrensninger

Alle læringsutbyttebeskrivelsene er lest, men ikke alle læringsutbyttebeskrivelsene blir kommentert i rapporten – det vil være en nærmest umulig oppgave. Imidlertid er alle læringsutbyttebeskrivelsene for alle enkeltemnene i bachelorutdanningene å finne i vedlegg 6 og 7. Alle læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene og for videreutdanningene er å finne i vedlegg

8,9 og 10. I rapporten har vi inkludert noen læringsutbyttebeskrivelser for enkeltemner (bachelorutdanningene) og læringsutbyttebeskrivelser for enkelte utdanninger (masterutdanningene og videreutdanningene). Disse er ment som *eksempler* på hvordan utdanningene svarer, eller ikke svarer, på kompetansebehovet Bufdir skisserer. Gjennom disse eksemplene vil vi også illustrere hvordan vi har tenkt når vi har ment at et enkeltemne eller en utdanning svarer/ikke svarer på det skisserte kompetansebehovet. Det er også viktig å presisere at vi ikke vurderer innholdet i læringsutbyttebeskrivelsene som sådan og vi har i dette kapittelet ikke hatt intensjoner om å sammenligne læringsutbyttebeskrivelser på tvers av emner eller utdanninger.

Det å lese læringsutbyttebeskrivelser i en studieplan er noe annet enn å vite sikkert noe om hva kandidaten kan noe om etter endt utdanning. Læringsutbyttebeskrivelser sier kun noe om hva kandidaten *skal* kunne etter endt utdanning. Hvorvidt kandidaten faktisk *kan* det hun/han er ment å kunne vurderes gjennom en eller flere eksamener eller en annen form for kontrollmekanisme. Dette gjelder også etter gjennomføring/fullføring av et studieemne. Imidlertid vil det være mye mer utfordrende å vurdere hvorvidt kandidaten, etter endt utdanning, innehar kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som samsvarer med det faktiske kompetansebehovet innenfor det aktuelle yrket. Innenfor dette prosjektets rammer har vi ikke hatt muligheten til å gjøre en slik vurdering. Det er, i denne sammenheng også viktig å ha i mente at selv om den formelle delen av utdanningen er over, er jo ikke utdanningen som sådan nødvendigvis over. En klassisk diskusjon innenfor profesjonsutdanninger (slik barnevernspedagog- og sosionomutdanning defineres som) er diskusjonen rundt hvor tett koblingen mellom utdanning og arbeidslivet skal være, og hvor «ferdig» en kandidat skal være etter endt utdanning, med tanke på å utøve yrket. Enkelte hevder at mye av læringen i praktiske fag foregår best gjennom utøvelse av yrket (f.eks. Collins, 1990; Schön, 1987). Dette er imidlertid en diskusjon vi ikke vil gå nærmere inn på her.

Å skulle tolke innholdet i en tekst man selv ikke har skrevet, åpner for mulige feiltolkninger. Her er det imidlertid viktig å presisere at læringsutbyttebeskrivelsene skal kunne kommunisere til både nye studenter og til arbeidslivet på en presis og lett tilgjengelig måte om hva en utdanning/ eller et enkeltstående emne skal resultere for den enkelte student hva gjelder kompetanse.

3.1 Kompetansebehov i den kommunale barnevernstjenesten og læringsutbyttebeskrivelsene knyttet til utdanningene

3.1.1 Bachelorutdanningene

Bufdir beskriver kompetansen den enkelte medarbeider bør inneha på følgende måte: *Etter vårt syn bør samtlige barnevernsarbeidere i barneverntjenesten ha en kompetanse som gjør at de kan vurdere hva som utgjør barn og familiers utfordringer og behov, og sette inn og følge opp tiltak som bidrar til positiv utvikling. Videre må dette gjøres på en måte som ivaretar barn og familier, deres rett til medvirkning og deres rettssikkerhet. Dette innebærer at barnevernsarbeidere må ha en breddekunnskap om ulike fagområder (s. 27).*

Bufdir deler inn den enkelte medarbeiders kompetansebehov i seks kompetansekategorier, med tilhørende underkategorier. De seks kompetansekategoriene er som følger: 1) Barn og barns utvikling, 2) Foreldres omsorgskompetanse og -kapasitet, 3) Helhetsperspektiv, 4) Samarbeid og kommunikasjon, 5) Forvaltningskompetanse og 6) Personlig kompetanse. Vi har i det følgende forsøkt å vurdere, ved å gjennomgå læringsutbyttebeskrivelsene for alle emnene inkludert i de ulike studieplanene for alle barnevernsutdanninger og for alle sosionomutdanninger, hvorvidt utdanningene svarer på det som er skissert av Bufdir som den enkelte ansattes kompetansebehov i barnevernstjenesten. Vi har sett på læringsutbytte i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Hvilken kompetanse bør, ifølge kartleggingsarbeidet til Bufdir, den enkelte medarbeider i barnevernstjenesten inneha?

- Den enkelte bør ha kompetanse om barn og barns utvikling. Dette innebærer bl.a. kunnskap om, og evne til kritisk refleksjon rundt hvordan samfunnet legger til rette for barns utvikling. Videre må barnevernsarbeideren være i stand til å vurdere om et barn utvikler seg innenfor det som er normalutvikling eller ikke og i denne vurderingen er det flere aspekter som må tas hensyn til. Generelt bør alle barnevernsarbeidere ha kunnskap om barns utvikling i ulike aldersspenn.
- Den enkelte bør ha kompetanse om foreldrenes omsorgskompetanse og -kapasitet. Dette innebærer kunnskap om hva som utgjør god omsorg og må kunne identifisere omsorgssvikt. Barnevernsarbeideren bør ha kjennskap til konsekvenser av vanskjøtsel, vold, vitne til vold, psykisk mishandling og seksuelle overgrep samt utfordringer knyttet til rus og psykisk helse hos foreldrene. Barnevernsarbeideren må også kunne vurdere omsorgen hos foreldre med annen sosial, kulturell og erfaringsmessig bakgrunn som dem selv og de må kjenne til særegne problemstillinger knyttet til enkelte minoritetsgrupper. Barnevernsarbeideren bør også ha kjennskap til bruk av observasjon som metode og ulike fallgruver i bruk av observasjon.
- Den enkelte bør kunne samtale med barn og tilpasse samtaleformen til det enkelte barn. Det er også viktig at barnevernsarbeidere kjenner til sentrale samfunnsforhold og mangfoldet i befolkningen (sosiokulturell bakgrunn, kjønn, språk, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk), slik at man vurderer barn og familier ut fra deres kontekst. Barnevernsarbeideren må også kunne vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv, samt ha kunnskap om resiliens.
- Den enkelte må inneha teoretisk, yrkesspesifikk og personlig kompetanse i å forstå og kommunisere med mennesker i krevende livssituasjoner og i krise. Dette innebærer kompetanse i å etablere et godt samarbeide med barn og med foreldre. Det innebærer kunnskap om tiltaksarbeid og om hvordan man kan bygge og mobilisere nettverk rundt barn og foreldre. Barnevernet har et utstrakt samarbeid med andre instanser, og dette krever at den enkelte har en særskilt kompetanse på hvordan samarbeid med ulike instanser foregår.
- Den enkelte må ha forvaltningskompetanse, noe som innebærer kunnskap om lovverk og rettssikkerhet. Forvaltningskompetanse inkluderer også vurderings- og beslutningskompetanse og forståelse av egen rolle som barnevernsarbeider i barneverntjenesten.
- Bufdir fremhever også betydningen av personlig kompetanse hos den enkelte. Personlig kompetanse innebærer ifølge Bufdir evne til selvrefleksjon, empati og omsorg samt evne til å motivere andre og samarbeide med andre på en fruktbar måte.

Barnevernspedagogutdanningene

I tilsynsrapporten fra NOKUT gjennomgår tilsynet de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene (for utdanningen samlet) for alle de aktuelle bachelorutdanningene i barnevern. NOKUT vurderer utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser opp mot kravene til læringsutbyttebeskrivelser på dette utdanningsnivået, slik dette er beskrevet i kvalifikasjonsrammeverket.

NOKUT peker på at det i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene er betydelige mangler for de fleste av utdanningene, samt at NOKUT også har vurdert den fagspesifikke relevansen i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene som mangelfull. Det pekes på at fokuset på barn og unge i vanskelige livssituasjoner, ikke fremkommer i tilstrekkelig grad (s. 5).

Nettopp det faktum at det fagspesifikke er noe fraværende i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene bidro til at vi, i forbindelse med vår gjennomgang av bachelorutdanningene, valgte å konsentrere oss om utdanningenes enkeltemner og enkeltemnenes læringsutbyttebeskrivelser. Tanken bak var at en slik tilnærming i større grad ville gi anledning til å

vurdere hvorvidt utdanningene svarer på det skisserte kompetansebehovet i tjenesten. Når vi i denne sammenheng bruker begrepet «svare på», innebærer det at vi gjenfinner *nøkkelbegreper* fra Bufdirs sine beskrivelser av de enkelte kompetansene, i enkeltemnenes læringsutbyttebeskrivelser. Det at et begrep gjenfinnes i læringsplanutbyttebeskrivelsene betyr ikke nødvendigvis at den aktuelle tematikken faktisk blir adressert i undervisningen. Og motsatt så betyr ikke det at vi *ikke* gjenfinner et begrep i læringsutbyttebeskrivelsene at tematikken *ikke* blir adressert i undervisningen. Dette har vi ikke hatt mulighet til å kontrollere for.

Det er ikke nødvendigvis slik at vi gjenfinner de eksakte sammensetning av begrepene Bufdir har brukt i læringsutbyttebeskrivelsene. Et søk i læringsutbyttebeskrivelsene for barnevernspedagogutdanning ved Høgskulen på Vestlandet etter «Barns utvikling» resulterer i «ingen treff». Imidlertid finner vi i emnet «Barn og unges kvardagsliv, oppvekst og utvikling» (30 studiepoeng, felles læringsutbytte for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie) at studenten bl.a. skal opparbeide seg *kunnskap om og gjøre greie for generell psykologi, utviklingspsykologi og sosialpsykologi* og studenten skal også, som en generell kompetanse, *kunne formidle kunnskap om barn og unge si utvikling i et sosiokulturelt perspektiv*. Vi må da anta at kandidaten, etter endt utdanning, innehar kompetanse om barns utvikling og konkluderer med at denne utdanningen svarer på et av kompetansebehovene skissert av Bufdir – men på et overordnet nivå. Hvorvidt kandidaten f.eks. evner å kritisk reflektere rundt hvordan samfunnet legger til rette for barns utvikling, har vi, basert på vår tilnærming, ingen forutsetning for å vite noe om.

Vi har fra den samme utdanningen ved Høgskulen på Vestlandet hentet den fulle læringsutbyttebeskrivelsen fra et av de senere emnene i utdanningsforløpet – Kommunalt barnevern (15 studiepoeng), se tabell 3.1 (neste side).

Tabell 3.1: Barnevernspedagogutdanning ved Høgskulen på Vestlandet, læringsutbyttebeskrivelse for ett emne

Navn på emne	Kunnskaper	Ferdigheter	Generell kompetanse
Kommunalt barnevern (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om tilknytning og resiliens og kan bruke disse perspektiva i arbeid med barn, unge og familiar • kunnskap om kva konsekvensar det kan ha for barn å leve i utsette livssituasjonar, og analysere og diskutere dette ut frå eit barneperspektiv • kunnskap om barnevernsarbeid i etnisk og kulturelt mangfald • kunnskap om rettsreglane for enkeltsaker etter lov om barnevernstenester og dei prinsippa lova byggjer på • kunnskap om sakshandsaming etter lov om barnevernstenester og kan utarbeide dokument som vert nytta i det kommunale barnevernet • kunnskap om barnevernstenesta sitt arbeid med plassering utanfor heimen, oppfylgjing og ettervern av barn og ungdom 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere utviklingsstøttande samspel og samspelsvanskar mellom barn og foreldre • kunnskap om barnesamtalar med avdekkande fomål og ferdigheter i dette 	<ul style="list-style-type: none"> • utøve fagleg skjønn for å treffe og grunngje barnevernfaglege avgjerder etter lov om barnevernstenester

Kilde: Høgskolens egne nettsider

Denne læringsutbyttebeskrivelsen er en illustrasjon på hvordan utdanningene også kan svare på større deler av Bufdirs skisserte kompetansebehov innenfor ett enkelt emne på (kun) 15 studiepoeng. Etter at akkurat dette emnet er gjennomført, så skal studenten ha et samlet læringsutbytte som bl.a. omfatter kunnskap om tilknytning og resiliens, som vi mener f.eks. svarer på behovet for at *barnevernsarbeideren må kunne vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det*

enkelte barns liv, samt ha kunnskap om resiliens. Videre skal studenten etter gjennomført emne også ha kunnskap om barnevernsarbeid i etnisk og kulturelt mangfold, noe vi tenker f.eks. samsvarer med behovet for at barnevernsarbeidere kjenner til sentrale samfunnsforhold og mangfoldet i befolkningen (sosiokulturell bakgrunn, kjønn, språk, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk), slik at man vurderer barn og familier ut fra deres kontekst. Studenten skal også ha, etter gjennomført emne, et læringsutbytte som tilsier at han/hun skal ha kunnskap om saksbehandling etter lov om barnevernstjenester og kan utarbeide dokument til bruk i det kommunale barnevernet. Dette er et læringsutbytte som etter vår mening svarer på behovet for forvaltningskompetanse. Læringsutbyttebeskrivelsen for dette emnet eksemplifiserer både hvordan Bufdir sitt kompetansebehov adresseres i en utdanning, og den eksemplifiserer også utfordringen ved å vurdere grad av samsvar mellom innholdet i utdanningene og kompetansebehovet i tjenesten. Gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene viser imidlertid at de ulike kompetansebehovene adresseres flere ganger i løpet av den samme utdanningen, i ulike emner.

Et annet eksempel på hvordan vi ser for oss at utdanningene svarer på kompetansebehovet, er her illustrert ved læringsutbyttebeskrivelsen for emnet Sosialpedagogisk arbeid i barnevernet, inkludert i barnevernspedagogutdanning ved Universitetet i Stavanger. Dette er et relativt omfattende emne, både hva gjelder antall studiepoeng (30 studiepoeng) og når det gjelder hva studenten sitt læringsutbytte skal være etter gjennomført emne.

Tabell 3.2: Læringsutbyttebeskrivelser for emne inkludert i barnevernspedagogutdanning ved Universitetet i Stavanger

Navn på emne	Kunnskaper	Ferdigheter	Generell kompetanse
BBA260_1 Sosialpedagogisk arbeid i barnevernet (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha bred kunnskap om barnevernslovens regler om saksbehandlingen i barnevernssaker, herunder melding, undersøkelse og ulike typer tiltak samt sentrale artikler i FNs Barnekonvensjon. • Studenten skal ha bred kunnskap om de ulike teorier, empiri og verdier som ligger til grunn for barnevernfaglige vurderinger som gjøres i gjennomføring av undersøkelser og iverksetting av tiltak i en barnevernssak. Studenten skal ha bred og oppdatert kunnskap om sentrale beskyttelses- og risikofaktorer som kan innvirke på barn og unges omsorgssituasjon • Studentene skal ha grunnleggende kunnskap om kommunikasjon og relasjonsarbeid. De skal ha kunnskap om sentrale begreper, samtalemetodiske prinsipper, arbeidsmodeller og samhandlingsforståelse i forhold til barn og foreldre i vanskelige livssituasjoner. De skal ha kunnskaper om ulike samtaleformål/ metoder knyttet til arbeid med barn i 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne anvende barnevernlovens regler i forhold til behandling av innkomne meldinger, vilkår for å åpne en undersøkelsessak, innhenting av opplysninger i undersøkelsesfasen og vilkår som må være oppfylt for å iverksette ulike typer tiltak etter loven. Dette skal skje i lys av reglene i FNs Barnekonvensjon om hensynet til barnets beste, barnets rett til å bli hørt og retten til ikke-diskriminering. • Studentene skal kunne reflektere over det barnevernsfaglige forståelsesgrunnlaget og gjennomføre undersøkelse og iverksette tiltak i en barnevernssak i tråd med dette. • Studentene skal kunne anvende sin kunnskap om kommunikasjon og relasjonsarbeid på en reflektert, faglig forsvarlig og metodisk måte i samtaler med barn og foreldre i vanskelige livssituasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha utviklet en analytisk, kritisk, reflektert, juridisk og etisk kompetanse i sitt arbeid i barnevernstjenesten for utsatte barn og deres familier i et flerkulturelt Norge.

	barnevernstjenesten. • Studentene skal ha kunnskap om de mest utbredte psykiske og psykososiale problemer som vi finner hos barn og unge. De skal ha kjennskap til ulike forebyggende og terapeutiske tiltak som kan settes inn overfor barn og unge med psykiske og psykososiale problemer. • Studentene skal ha kjennskap til ulike uttrykksformer som vektlegger fantasi og skapende virksomhet for kritisk å kunne kartlegge og tilrettelegge for barn og unges omsorgssituasjon. • Studentene skal ha kunnskap om og forståelse for ulike beslutningsteorier. • Studentene skal ha bred kunnskap om kultursensitiv kommunikasjon i arbeid med barnevernssaker. Studenten skal ha kunnskap om kultursensitivitet i skjønnsutøvelsen.	• Studentene skal kunne anvende relevant fagterminologi slik at de er i stand til å reflektere over og vurdere kliniske eksempler blant barn og unge. Dette gjelder både med henblikk på diagnose og tiltak. • Studentene skal kunne ta i bruk ulike kunstneriske uttrykkformer i det praktiske arbeidet med en barnevernssak. • Studenten skal kunne anvende ulike beslutningsteorier for å forstå beslutningsprosesser i en barnevernssak. • Studentene skal kunne redegjøre åpent og tydelig for vurderingsgrunnlaget for skjønn. Studentene skal ha en bevisst forståelse av kunnskap som er lagt til grunn for forståelsen av barnets beste. Studenten skal kunne reflektere over egne verdier i skjønnsutøvelsen.	
--	--	--	--

Kilde: Universitetets egne nettsider

Vår forståelse/tolkning av dette emnets læringsutbyttebeskrivelse er at studenten, gjennom dette emnet, skal ha kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, relatert til flere av de områdene (nesten alle) hvor Bufdir peker på at det er et kompetansebehov. Vi mener at emnets læringsutbyttebeskrivelser adresserer barn og barns utvikling (*Studenten skal ha bred kunnskap om de ulike teorier, empiri og verdier som ligger til grunn for barnevernfaglige vurderinger*), forvaltningskompetanse og beslutningskompetanse (*Studenten skal kunne anvende barnevernlovens regler i forhold til behandling av innkomne meldinger, vilkår for å åpne en undersøkelsessak, innhenting av opplysninger i undersøkelsesfasen og vilkår som må være oppfylt for å iverksette ulike typer tiltak etter loven.*), kommunikasjon med barn og unge (*Studenten skal ha grunnleggende kunnskap om kommunikasjon og relasjonsarbeid*), samarbeid med barn og barns familier (*Studenten skal kunne anvende sin kunnskap om kommunikasjon og relasjonsarbeid på en reflektert, faglig forsvarlig og metodisk måte i samtaler med barn og foreldre i vanskelige livssituasjoner*) og evne til å se familiene og vurdere disse utfra relevant kontekst (*Studenten skal ha bred kunnskap om kultursensitiv kommunikasjon i arbeid med barnevernssaker. Studenten skal ha kunnskap om kultursensitivitet i skjønnsutøvelsen*).

Samsvar mellom innholdet i utdanningene og Bufdirs skisserte kompetansebehov¹⁹

Som vi så i kapittel 2 er det store variasjoner i hvordan barnevernspedagogstudiene er organisert og bygd opp. Det er ulikheter i emnenavn, i størrelsen på emnene og i hvilken rekkefølge de kommer i. Gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene for barnevernspedagogutdanningene viser store variasjoner også på dette nivået. Sammenligning av utdanninger blir dermed vanskelig og

¹⁹ Oversikt over Bufdir sine kompetanseområder inndelt i læringsutbytte samt søkeord/nøkkelbegreper finnes i vedlegg 11.

variasjonene gjør det også utfordrende å vurdere læringsutbyttebeskrivelsene opp mot det skisserte kompetansebehovet fra Bufdir sin kartlegging.

I det følgende vil vi kort kommentere hvorvidt, og i hvilken grad hvert av de overordnede og tilhørende underordnede kompetansebehovene slik de er skissert av Bufdir, blir adressert i utdanningene. I spesielle tilfeller kan det også være aktuelt å kommentere enkeltutdanninger/institusjoner.

Barn og barns utvikling

Barnesyn (innebærer at man skal kunne noe om hvordan samfunnet behandler barn og legger til rette for barn og barns utvikling - i læringsutbyttebeskrivelsene ble det søkt etter følgende begrep: barns synspunkter; legge til rette for; samfunnet): Vi finner lite i læringsutbyttebeskrivelsene som adresserer akkurat denne kompetansen, og slik vi tolker læringsutbyttebeskrivelsene er det kun for utdanningen ved UiS at vi finner igjen læringsutbytter som tydelig adresserer denne kompetansen.

Barns utvikling (innebærer at man skal kunne noe om barns utvikling i ulike aldersspenn, om ulike former for avvik, om sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse og utviklingsforstyrrelser og om hvor og hvordan utredning og bistand fra andre instanser følges opp – i læringsutbyttebeskrivelsene ble det søkt etter følgende begrep: barns utvikling; utvikling; funksjonsnedsettelse; normalutvikling; utviklingsforstyrrelser; særskilte behov; behov; bistand; utredning; andre instanser; instanser): Denne kompetansen adresseres i større grad i utdanningene – gjerne i emner av noe større omfang (opptil 30 studiepoeng), og ofte gjerne som del av et introduksjonsemne. Barns utvikling adresseres oftest i emner som tar for seg teorier innenfor utviklingspsykologi. Imidlertid er det flere begrep vi ikke finner igjen i læringsutbyttebeskrivelsene. F.eks. finner vi ikke begrepet «utvikling» (relatert til barns utvikling) igjen i utdanningen ved Nord Universitet. Det er imidlertid viktig å være klar over at dette ikke nødvendigvis betyr at barns utvikling ikke adresseres ved disse utdanningene. Begrep som funksjonsnedsettelse finner vi ikke igjen ved noen av utdanningene og begrepet utviklingsforstyrrelser finner vi kun i læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen ved UiT. Vi anser imidlertid at dette adresseres gjennom andre læringsutbytter (f.eks. *Studenten har kunnskap om utviklingspsykologiske perspektiver og begreper* (Teoretiske perspektiver for barnevernspedagogens virksomhet (15 stp.) (HINN)). Når det gjelder kompetanse knyttet til hvor og hvordan utredning og bistand fra andre instanser følges opp, så er dette et område som – så lang vi kan se, i liten grad adresseres i læringsutbyttebeskrivelsene. Dersom man utvider dette området til å gjelde kjennskap til/kunnskap om andre instanser, så adresseres dette i noen grad – særlig i forbindelse med praksis.

Foreldres omsorgskompetanse og -kapasitet

Omsorg og omsorgssvikt (innebærer bl.a. at man skal kunne vurdere foreldres omsorg og vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg, kunne noe om ulike former for omsorg, kunne vurdere omsorgen hos foreldre med en annen bakgrunn enn en selv, identifisere omsorgssvikt og vurder konsekvenser av omsorgssvikt om hvordan man kan bruke styrker i familien og i nettverket til å få til endringer – det ble søkt etter en rekke ord og begreper i læringsutbyttebeskrivelsene: foreldre; omsorgskompetanse; omsorg; kapasitet; omsorgsformer; sosial bakgrunn; kulturell bakgrunn; traumer; foreldreferdigheter; familie; nettverk; omsorgssvikt; konsekvenser; omsorgspraksis; vanskjøtsel; vold; psykisk mishandling; seksuelle overgrep; rus; psykisk helse; foreldre; påvirkning; ære; vold; tvangsekteskap): vi anser at dette er en kompetanse som adresseres i stort sett alle utdanningene. Høgskolen Sør Øst Norge har et eget emne viet denne kompetansen (Vurdering av omsorgskompetanse, 15 studiepoeng). Det varierer mellom utdanningene nøyaktig hvilke begrep de vektlegger i læringsutbyttebeskrivelsene, men vi finner begrepet «omsorg» (relatert til omsorgskompetanse, foreldres omsorgsevne, konsekvenser av fravær av omsorg osv.) igjen i alle læringsutbyttebeskrivelsene, for noen utdanninger som innhold i større emner (f.eks. *Studenten har kunnskap om barneomsorg, omsorgssvikt og resiliens* (Barnevernspedagogen - introduksjon til yrkesrolle, teoretisk forankring og virksomhetsfelt (60 stp.), Høgskolen i Innlandet) og i noen tilfeller

som innhold i noe mindre emner (Beskrive hva som ligger i begrepet omsorgssvikt (Barnevernpedagogen: faget, yrket og samfunnet (20 stp.), Høgskolen i Østfold). En av utdanningene bruker ikke begrepet «omsorg» i sine læringsutbyttebeskrivelser (Høgskulen på Vestlandet). Igjen betyr ikke nødvendigvis dette at tematikken ikke adresseres i utdanningen. Imidlertid ser vi når vi søker etter begreper som «kultur» og «kulturell bakgrunn» relatert til omsorg og omsorgsformer, at dette adresseres i svært liten grad, i alle fall på en tydelig måte. Så langt vi kan se er det kun Høgskolen i Østfold som tydelig adresserer dette i to ulike emner (Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (30 stp.) og Praksis 1: Mentorskap i flerkulturell kontekst (10 stp.)). Sannsynligheten for at betydningen av kultur og kulturell bakgrunn i et omsorgsperspektiv adresseres gjennom bruk av mer generelle begreper er likevel stor. Videre er det også slik at læringsutbytter som adresserer betydningen av (familie)nettverk og bruk av dette for å få til endringer i en familiesituasjon gjenfinnes i varierende grad i utdanningene. Søk etter begrep relatert til denne kompetansen resulterer i treff for kun 5 av utdanningene og da som del av innholdet i emner som tilsvarer 15 studiepoeng. Begreper som «psykisk helse/psykisk mishandling», «overgrep», «seksuelle overgrep» og «rus» relatert til omsorg og omsorgskompetanse gjenfinnes også i mindre grad – og ved de utdanningene disse begrepene finnes er de ofte som en del av læringsutbytter for emner av mindre omfang, selv om både Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Østfold bruker begrepene i læringsutbyttebeskrivelsene for emner av 30 studiepoengs omfang. 4 av utdanningene bruker ikke begrepene i sine læringsutbyttebeskrivelser og begrepet «seksuelle overgrep» gjenfinnes kun i læringsutbyttebeskrivelsen for utdanningen ved HiOA. Det er igjen viktig å presisere at dette ikke nødvendigvis betyr at tematikken ikke adresseres i de andre utdanningene, men at man sannsynligvis har brukt andre, mer generelle begrep og benevnelser for å favne dette. Begreper som «ære» og «tvangsekteskap» gjenfinnes ikke i læringsutbyttebeskrivelsene.

Observasjon (Bufdir anser at bruk av *observasjon* som metode i saker hvor vurdering av omsorg er på agendaen som en kompetanse alle barnevernsarbeidere bør inneha - vi søkte etter følgende begreper: observasjon; metode; metodikk; fallgruver; kulturelle uttrykk; vurdering): Observasjon som metode adresseres stort sett i utdanningene, og metodebegrepet og bruk av ulike metoder i faglig og forskningsmessig hensikt adresseres i enda større grad. I læringsutbyttebeskrivelsene for de fleste av utdanningene adresseres også metodekunnskap og anvendelse av metode i flere emner. Mange av disse emnene er av mindre omfang (10 studiepoeng). Bufdir er også opptatt av at barnevernsarbeideren skal være oppmerksom på ulike fallgruver i bruk av observasjon – f.eks. at familien/barnet man observerer har en annen kulturell bakgrunn enn en selv og at man tar hensyn til dette i observasjonen. Akkurat denne tematikken finner vi ikke igjen i læringsutbyttebeskrivelsene, i alle fall ikke i eksplisitt form. Man kan likevel anta at dette adresseres der hvor læringsutbyttene nevner kunnskap om og bruk av metode på et mer overordnet nivå.

Helhetsperspektiv

Samtaler med barn (barnevernsarbeideren skal bl.a. kunne tilpasse samtaleformer til det enkelte barn og til formålet med samtalen og beherske anerkjente metoder for å snakke med barn – det ble søkt etter følgende begrep: samtaleformer; samtale; snakke med barn): alle utdanningene adresserer «samtaler med barn» i sine læringsutbyttebeskrivelser. Ved de fleste utdanningene adresseres også denne tematikken i flere emner. Størrelsen på emnene varierer noe fra utdanning til utdanning, men det ser ut til at omfanget i hovedsak varierer mellom 15 og 20 studiepoeng. Vi antar også at læringsutbyttene dekker bruk av ulike *metoder* for å snakke med barn, et eksempel kan være fra NTNU sine læringsutbyttebeskrivelser, hvor en av læringsutbyttene for emnet Sosialpedagogisk praksis på barn og unges arena (15 stp.), er - *Anvende sine kunnskaper om profesjonelle samtaler med barn i direkte kontakt med barn eller unge.*

Barn og familier i deres kontekst (denne kompetansen innebærer bl.a. ifølge Bufdir at man skal kunne noe om sentrale samfunnsforhold og mangfoldet i befolkningen og at man skal kunne snakke med barn og ungdommer om temaer knyttet til kropp, kjønn, seksualitet – samt at man skal kunne nærme seg ulike grupper på en kultursensitiv måte – vi søkte etter følgende begreper:

Samfunnsforhold; mangfold; befolkningen; kropp; kjønn; seksualitet; familie; likestilling; diskriminering; kultursensitiv; risikofaktorer; fattigdom; marginalisering; minoritetsgrupper; kultur; risiko; minoriteter): slik vi leser læringsutbyttebeskrivelsene så kan det se ut som om utdanningene har stor oppmerksomhet rettet mot å sette barnevernsarbeidet inn i en større kontekst, f.eks. slik det er beskrevet i et av læringsutbyttene for emnet Barnevern og samfunn (20 stp.) - *hvordan forståelsesmåter på individ, familie, institusjon og samfunnsnivå henger sammen i forhold til praktisk utførelse av arbeid i barnevernfeltet* (HiOA). Alle utdanningene bruker læringsutbytter som har likelydende ordlyder. Eller de bruker læringsutbytter med noenlunde lik ordlyd som følgende - *kunne vere analytisk når ein møter barn, unge og familie og kunne setje desse inn i relevante perspektiv for hjelp og meistring* (Klientretta tema, integreringsemne og bacheloroppgåve (30 stp.), Høgskulen i Volda). Flere av læringsutbyttene adresserer også mangfoldet i befolkningen, men ikke like eksplisitt når det gjelder begreper som «kropp», «kjønn» eller «seksualitet». Likevel finnes det unntak, utdanningen ved UiT har inkludert dette læringsutbytte for emnet Velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer (15 stp.) - *skal ha kunnskap om sosial differensiering og makt, bl.a. om klasse, kjønn, seksualitet og etnisitet og hvordan dette fremtrer på mikro-, meso- og makronivå*. I tillegg til at alle utdanningene gjennom sine læringsutbyttebeskrivelser adresserer kunnskap om samfunnsforhold og mangfoldet i befolkningen, finner vi også at flere av utdanningene også adresserer metoder for å samtale med barn og ungdom og også familier. Det legges også vekt på, gjennom læringsutbyttebeskrivelsene å forstå hvordan familier inkluderes eller ikke på ulike arenaer i samfunnet – slik at barnevernsarbeideren kan iverksette eventuelle tiltak basert på denne forståelsen. Vi anser at akkurat denne kompetansen er godt adressert i utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser. Begreper som «likestilling», diskriminering» og «fattigdom» finner vi imidlertid i liten grad igjen i læringsutbyttebeskrivelsene, selv om utdanningen ved HiOA adresserer disse begrepene i emnet Barnevern og samfunn (20 studiepoeng). Det kan være verdt å nevne at Universitetet i Tromsø tilbyr et eget emne som adresserer denne kompetansen i stor grad - *Mangfold, marginalisering og profesjonell bevisstgjøring* (14 stp.).

Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens (denne kompetansen innebærer bl.a. at man skal kunne vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv og at man skal ha kunnskap om resiliens – vi søkte etter følgende begrep: resiliens; beskyttelsesfaktorer; risikofaktorer; risiko): de fleste utdanningene svarer i sine læringsutbyttebeskrivelser på dette kompetansebehovet. Så langt vi klarer å se finner vi likevel ikke igjen noen av søkeordene ved to av utdanningene (Nord Universitet og Høgskulen i Volda), dette betyr igjen ikke nødvendigvis ikke dette kompetansebehovet ikke dekkes av disse utdanningene. Begrepet «resiliens» er lite brukt i læringsutbyttebeskrivelsene – vi gjenfinner dette bare tre ganger.

Ressursperspektiv og oppmerksomhet om egne verdier og holdninger (denne kompetansen innebærer at man har en bevissthet og kritisk refleksjon knyttet til egne verdier, i tillegg skal man også en forståelse av hva en god oppvekst innebærer – vi søkte etter begrepene: refleksjon; verdier; oppvekst): alle utdanningene adresserer dette kompetansebehovet gjennom sine læringsutbyttebeskrivelser – dog i større eller mindre grad. Flere av læringsutbyttene adresserer «refleksjon rundt egne verdier», men mange adresserer refleksjon på et mer overordnet nivå (etisk refleksjon eller kritisk refleksjon). Det er noe vanskelig å vurdere hvorvidt et læringsutbytte som adresserer evne til «kritisk refleksjon» også innebærer evne til «kritisk selvrefleksjon.» Vi har imidlertid valgt å inkludere flere av disse læringsutbyttene som adresserer refleksjon på et mer overordnet nivå. Kompetansen vi her tar for oss innebærer altså også en forståelse av hva «god oppvekst» betyr eller består i. Vi finner at akkurat dette også adresseres i alle utdanningene, så nær som en (Nor Universitet). Både NTNU, Høgskulen på Vestlandet, Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Oslo og Akershus har enkeltemner som adresserer barns oppvekst spesielt. Emnene varierer noe i omfang fra 30 studiepoeng (Høgskulen på Vestlandet og Universitetet i Stavanger) til 15 studiepoeng (NTNU). Det er imidlertid ved NTNU at vi finner at tematikken er adressert i flest læringsutbytter.

Samarbeid og kommunikasjon

Samarbeid med barn (denne kompetansen innebærer ifølge Bufdir en evne til å etablere et åpent, trygt, godt og systematisk samarbeid hvor barnet trekkes inn i alle sentrale deler av barnevernets arbeid – vi søkte etter begrepet samarbeid i tilknytning til begrepet barn): vi vurderer det dithen at kun to av utdanningene adresserer denne kompetansen på en eksplisitt måte gjennom læringsutbyttebeskrivelsene. Dette er Høgskolen i Oslo og Akershus (*kunne samtale med barn, unge og deres familier på en respektfull og ivaretagende måte og kunne forholde seg til kulturelle forskjeller for å fremme samarbeid i konfliktfylte situasjoner* (Arbeid i barneverntjenesten (20 stp.)) og Universitetet i Tromsø (*kunne identifisere egne samspills- og kommunikasjonsferdigheter, og bruke disse i samarbeid med barn, unge og deres familie*, Praksis 1: Samhandling og læring (15 stp.)). Imidlertid mener vi at kompetansen Samarbeid med barn henger nært sammen med den neste kompetansen, nemlig

Samarbeid med foreldre (som innebærer ferdigheter i konfliktforebygging og -håndtering – vi søkte etter begrepene: konflikt; konfliktforebygging; konflikthåndtering): Vi finner disse begrepene igjen i de aller fleste utdanningene og de adresseres også gjerne i flere emner ved den enkelte utdanning. Imidlertid finner vi ikke igjen disse begrepene i læringsutbyttebeskrivelsene for hele fire av utdanningene (Høgskolen i Innlandet, Høgskolen på Vestlandet, Høgskolen i Østfold og Universitet i Stavanger). Dette betyr ikke nødvendigvis at kompetansen Samarbeid med foreldre ikke adresseres ved disse utdanningene.

Tiltaksarbeid (kompetanse om Tiltaksarbeid innebærer ifølge Bufdir at man har forståelse for hvordan man kan arbeide (gjennom tiltak) for å skape en positiv endring, samt kunnskap om de ulike tiltakene kommunene kan tilby – vi søkte etter begrepene: tiltaksarbeid; tiltak; endring; kommune): dette er en kompetanse som, så langt vi kan se, adresseres gjennom læringsutbyttebeskrivelsene. Den virker også å bli adressert i relativt stor grad, med læringsutbytter som inkluderer «tiltaksarbeid» og også «endring» for flere emner ved alle institusjonene. Fire av utdanningene har også egne emner som direkte adresserer «tiltaksarbeid»: Beslutningsprosesser og tiltaksarbeid i barnevernet (25 stp.) ved Høgskolen Innlandet; Tiltaksarbeid i barnevernet (15 stp.) ved Høgskolen i Sør Øst Norge; Tiltaksarbeid og saksbehandling i barnevernet (15 stp.) ved Høgskolen i Østfold og Behandling og omsorg i barnevernsfaglig tiltaksarbeid (20 stp.) ved NTNU. Ordet «kommune» knyttet til «tiltak» eller «tiltaksarbeid» finner vi ikke igjen i læringsutbyttebeskrivelsene. Det er stort sett en utdanning som også har en tydelig oppmerksomhet rettet mot «endring» i tilknytning til tiltaksarbeid og generelt i arbeid med barn og unge – dette er UiT. Her fant vi begrepet endring brukt sju ganger i deres læringsutbyttebeskrivelse. Men dette trenger altså ikke bety at «endring» som sådan ikke adresseres i de andre utdanningene.

Nettverksbygging og mobilisering (i følge Bufdir er dette kompetanse i hovedsak om hvilke metoder for nettverksbygging og -mobilisering som kan være aktuelle – vi søkte etter begrepene; nettverk; nettverksmobilisering; nettverksbygging; mobilisering): denne kompetansen adresseres i mye mindre grad i læringsutbyttebeskrivelsene, i alle fall på en eksplisitt måte. Det virker å være lite oppmerksomhet rettet mot metoder for nettverksbygging eller -mobilisering. De fleste utdanningene adresserer i sine læringsutbyttebeskrivelser «nettverk» og *kunnskaper* om nettverk, men altså i svært liten grad *metoder* for å mobilisere nettverk. Igjen så betyr ikke dette nødvendigvis at denne tematikken ikke adresseres i utdanningene.

Samarbeid med andre instanser (denne kompetansen innebærer kompetanse i samarbeid med andre instanser og kunnskap om mandatet og oppgavene til tilgrensende tjenester – vi søkte etter begrepene: mandat; tilgrensende tjenester; tjenester; instanser): denne kompetanse adresseres eksplisitt i tre av utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser, f.eks. i Høgskolen Innlandets læringsutbyttebeskrivelser: *Studenten har kunnskap om samarbeidende etaters mandat* (Beslutningsprosesser og tiltaksarbeid i barnevernet (25 stp.)). Læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningen ved Høgskolen Innlandet adresserer dette i enda et emne. Vi fant at kompetansen også ble adressert i læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningene ved Høgskolen i Oslo og Akershus og

ved Universitetet i Tromsø – inkludert i ett emnes læringsutbyttebeskrivelser hos hver av institusjonene. I de andre utdanningsinstitusjonenes læringsutbyttebeskrivelser fant vi lite som på en åpenbar måte kunne knyttes til denne kompetansen.

Forvaltningskompetanse i barnevernstjenesten

Jus og lovverk (dette er en relativt omfattende kompetanse slik Bufdir beskriver denne, man skal ha kunnskaper om rettigheter og plikter gjennom FNs barnekonvensjon, man skal ha kunnskaper om relevante lover og om sentrale forskrifter, rundskriv, retningslinjer og veiledere samt en grunnleggende forståelse for jusen, rettssystemet og rettssikkerhet – vi søkte etter begrepene: rettigheter; plikter; FNs barnekonvensjon; jus; rettssystemet; barnevernloven; barneloven; forvaltningsloven; opplæringsloven; rettssikkerhet; forskrifter; rundskriv; retningslinjer; veiledere; lovverk): vi finner at denne kompetansen adresseres i relativt stor grad i alle utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser – og det er mange læringsutbytter som adresserer de ulike lovene samt rettigheter for ulike grupper. Nord Universitet, Høgskolen i Østfold og Universitetet har mindre emner som direkte adresserer kompetansen i emnenavnet: Introduksjon til juss (10 stp.), NU; Juridiske og samfunnsvitenskapelige emner (15 stp.), HiØ og Velferdsrett (10 stp.), UiS. Det er likevel en del begrep vi ikke finner igjen i læringsutbyttebeskrivelsene, bl.a. «FN» eller «FNs barnekonvensjon», samt begreper som «forskrifter», «rundskriv» og «veiledere». Vi antar likevel at mye av dette inkluderes i alle de læringsutbyttene som adresserer kompetanse om *jus og lovverk*.

Vurderings- og beslutningskompetanse (denne kompetansen innebærer kunnskap om hvordan beslutninger fattes, hvilke ulike mekanismer som påvirker beslutninger og bl.a. om å kunne benytte grunnleggende metodisk tilnærming til sin beslutningstagning - vi søkte etter begrepene: beslutning; teoretisk kunnskap; metode; tilnærming; metodisk tilnærming; kognitive fallgruver; kognitiv; fallgruver; tilgjengelig kunnskap; kunnskap): Høgskolen Innlandet, Høgskolen i Oslo og Akershus og Universitetet i Tromsø har alle tre egne emner (av noe varierende omfang) som direkte adresserer denne kompetansen. Selve begrepet «beslutning» finner vi ikke igjen i læringsutbyttebeskrivelsene for fire av utdanningene: Høgskulen på Vestlandet, Høgskolen Sør Øst Norge, Høgskolen i Østfold og Høgskolen i Volda. Hvorvidt dette betyr at disse utdanningene ikke adresserer f.eks. beslutningskompetanse er det altså vanskelig å si noe om. De øvrige utdanningene adresserer beslutningskompetanse i relativt stor grad. Alle utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser adresserer evnen til/ eller betydningen av å kunne gjøre faglige vurderinger rundt en mulig problemstilling. Slik Bufdir definerer kompetansen, så inngår faglig vurdering og bruk av teoretisk kunnskap i vurderings- og beslutningskompetanse. I de fleste tilfellene hvor begrepet «faglig vurdering» er brukt i læringsutbyttebeskrivelsene er det vanskelig å knytte dette opp mot evne til å ta beslutninger. I dette tilfellet har vi derfor konsentrert oss om begrepet «beslutning». Hvorvidt «grunnleggende metodisk tilnærming til sin beslutningstagning» adresseres i læringsutbyttebeskrivelsene, varierer noe fra utdanning, til utdanning så langt vi kan se og tolke innholdet i beskrivelsene. Vi antar at følgende læringsutbytte hentet fra emnet Forskningsmetode, psykiske helse og barnevern (15 sp.) inkludert i utdanningen ved Høgskulen på Vestlandet, adresserer den kompetansen Bufdir etterspør: *bruke tilnæringsmåtar og perspektiv på psykisk helse til å forstå barn og familiar i utsette livssituasjonar og grunnkje handlingsalternativ*. Det finnes læringsutbytter av noe lik ordlyd i flere av utdanningene, men det er også fire utdanninger hvor vi ikke gjenfinner læringsutbytter som på en åpenbar måte adresserer en kompetanse som innebærer en grunnleggende metodisk tilnærming til sin beslutningstagning. Alle utdanningene adresserer så klart kunnskap om bruk av ulike metoder og også mer overordnet kjennskap til faglige metoder og forskningsmetoder (dette virker å være relativt godt dekket i læringsutbyttebeskrivelsene). Begrep som «kognitive fallgruver» eller «fallgruver» brukes ikke i læringsutbyttebeskrivelsene. Begrepet «kognitiv» finner vi igjen en gang, men da i en annen sammenheng.

Rolleforståelse (innebærer ifølge Bufdir at bl.a. at man har en tydelig rolleforståelse knyttet til hva som er barnevernets oppgave i ulike situasjoner og bevissthet rundt hvor barnevernets ansvar begynner og hvor det slutter – vi søkte etter begrepene: internkontroll; rolleforståelse; barnevernets

ansvar; barnevernets rolle; systemet; private aktører): Læringsutbyttebeskrivelsene adresserer ganske tydelig rolleforståelse, men da først og fremst som forståelsen av rollen som barnevernfaglig *yrkesutøver*. Læringsutbyttebeskrivelsene adresserer i ganske liten grad forståelse for *barnevernets* rolle i samfunnet. Dersom vi tar for oss «barnevernets ansvar», så adresseres dette i mye større grad i læringsutbyttene. Det er likevel to utdanninger som ikke eksplisitt adresserer «barnevernets rolle» eller «barnevernets ansvar» i sine læringsutbyttebeskrivelser (Høgskolen Innlandet og Høgskulen i Volda). Vi antar likevel at barnevernets rolle og ansvar og plass i velferdssamfunnet adresseres i stor grad både ved disse utdanningene og ved de øvrige utdanningene. Alle utdanningene har enkeltemner (og også gjerne flere) som etter navn på emnet sannsynligvis har stor oppmerksomhet rettet mot akkurat denne kompetansen. Ved Høgskolen i Oslo og Akershus finnes f.eks. emnet Barnevern og samfunn (20 stp.). «Private aktører» er ikke adressert i læringsutbyttebeskrivelsene.

Særskilt om personlig kompetanse

Selvrefleksjon (innebærer i følge Bufdir evne til å reflektere om seg selv i møte med andre, sitt ståsted, sine holdninger, verdier og følelsetilstand – og også vurdere hvordan disse kan gi seg utslag i hvordan den enkelte forholder seg til barn og familier i barnevernet – vi søkte etter begrepene: holdninger; verdier; følelsetilstand; refleksjon; selvrefleksjon): Gjennom læringsutbyttebeskrivelsene ser det ut som kompetansen *Selvrefleksjon* adresseres i alle utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser, så nær som én (Høgskolen Sør Øst Norge). Igjen så betyr ikke dette at kompetansen ikke adresseres i utdanningen. Læringsutbyttene som vi mener adresserer denne kompetansen, har noenlunde like ordlyd. Et eksempel er to læringsutbytter hentet fra samme emne (Tverrprofesjonell samarbeidslæring (10 stp.)) inkludert utdanningen ved Nord Universitet: *ha innsikt i egne verdier og hvordan de kan påvirke faglige valg og evne til å reflektere over egne verdier og hvordan de kan påvirke faglige valg ha videreutviklet evnen til å reflektere over egne verdier og holdninger i tverrprofesjonelt samarbeid*. Det virker også som om denne kompetansen adresseres i stor grad i emner av relativt stort omfang.

Empati og omsorg (innebærer evnen til empati og omsorg – vi søkte etter begrepene: empati; omsorg) og *Motivere andre* (innebærer evne til å motivere å gi barn og familie tro på seg selv – vi søkte etter begrepene motivere; tillit; skape tillit): i læringsutbyttebeskrivelsene fant vi kun to læringsutbytter som vi mener kan relateres til denne kompetansen. Denne kompetansen adresseres dermed ikke på en eksplisitt måte i læringsutbyttebeskrivelsene, men det er likevel mulig at de adresseres i utdanningen.

Personlig kompetanse i samarbeidsrelasjoner (denne kompetansen innebærer ifølge Bufdir evne til å lytte, være fleksibel og åpen, gi andre anerkjennelse og få kontakt med andre mennesker – vi søkte etter begrepene: personlig kompetanse; samarbeidskompetanse; kompetanse): i læringsutbyttebeskrivelsene finner vi igjen begrep som f.eks. samhandlingskompetanse og relasjonskompetanse. Vi finner imidlertid lite eller ingenting i læringsutbyttebeskrivelsene hvor *personlig* kompetanse direkte knyttes opp mot f.eks. samarbeidskompetanse og relasjonskompetanse. Det er likevel ikke unaturlig at tematikk relatert til personlig kompetanse adresseres i utdanningene, men i læringsutbyttebeskrivelsene er læringsutbytter som tydelig adresserer personlig kompetanse, vanskelig å isolere.

Oppsummering barnevernspedagogutdanningene

Det overordnede inntrykket etter gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene for alle emnene som inngår i utdanningene er at kompetansebehovet som Bufdir skisserer adresseres ganske godt. Vi har imidlertid identifisert noen områder hvor samsvaret ikke er like åpenbart, og dette gjelder i hovedsak innenfor et par av de overordnede kompetansebehovene. Barnesyn og kompetanse knyttet til hvordan samfunnet legger til rette for barn og barns utvikling er lite adressert i læringsutbyttebeskrivelsene. Det samme gjelder samarbeid med barn – denne kompetansen er i liten grad tydelig adressert.

Læringsutbyttebeskrivelsene gir inntrykk av en relativt stor oppmerksomhet rundt mangfoldet i befolkningen, likevel finner vi ikke igjen begreper som «kropp», «kjønn» eller «seksualitet». I læringsutbyttebeskrivelsene for bachelorutdanningen adresseres heller ikke rusproblematikk, psykisk helse og konsekvenser for barn, i særlig grad. Metodikker for og tilnærminger til bruk og mobilisering av familier og familiers nettverk er heller ikke adressert i særlig stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene. I den personlige kompetansen inngår både evne til selvrefleksjon og evne til å vise omsorg og empati. Det ser ut til at læringsutbyttebeskrivelsene stort sett adresserer selvrefleksjon, men i mindre grad «empati» og «omsorg».

Sosionomutdanningene

NOKUT har, i likhet med for barnevernspedagogutdanningen, gått gjennom de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningene og vurdert dem opp mot det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. NOKUT vurdere bl.a. hvorvidt de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene ivaretok sosialt arbeids særpreg. NOKUT var også opptatt av synliggjøringen av det enkelte studieprograms reelle lokale profil. Som for barnevernspedagogutdanningene mente NOKUT at de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for sosionomutdanningene i hovedsak ikke imøtekommer kravene i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Videre mente NOKUT at også den fagspesifikke relevansen i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene var mangelfull. Vi skal, i denne rapporten, ikke se spesielt på manglene NOKUT pekte på, men altså vurdere læringsutbyttebeskrivelsene opp mot et kompetansebehov skissert av Bufdir.

Sosionomutdanningen har et noe bredere nedslagsfelt, og skal ha en bredere kjennskap til styring og organisering av Velferdsstaten. Enkelte av emnene innebærer kunnskaper og ferdigheter som også svarer på flere av kompetansebehovene innenfor barnevernstjenesten, særlig gjelder dette forvaltningskompetanse. Dette kan f.eks. illustreres gjennom læringsutbyttebeskrivelser for to emner inkludert i utdanningen ved Universitetet i Stavanger.

Tabell 3.3: Læringsutbyttebeskrivelser for to av emnene inkludert i utdanningen ved Universitetet i Stavanger

Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
BSO145_1 Velferdspolitik I (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om demokratiske prosesser, det politiske systemet og den offentlige forvaltningen. • Studentene skal ha kunnskap om velferdsstatens utvikling, normative grunnlag, oppbygging og finansiering. • Studentene skal ha kunnskap om velferdsstatens ytelser og tjenester, og hvordan det markedsøkonomiske system fungerer. • Studentene skal ha kunnskap om det politiske og økonomiske grunnlaget for utformingen av sosialpolitikken og hvordan dette påvirker prioriteringer og yrkesutøvelse. • Studentene skal ha kunnskap om ulike perspektiver på fordelingspolitikk, arbeid, arbeidsløshet og levekår. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne anvende velferdspolitisk kunnskap i praktisk yrkesutøvelse innenfor barnevernspedagogenes og sosionomenes yrkesfelt. • Studentene skal kunne reflektere kritisk over egen faglig yrkesutøvelse og endre denne med grunnlag i velferdspolitisk kunnskap. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal forstå at velferdspolitiske beslutninger direkte påvirker utformingen av velferdsstatens ytelser og tjenester, og yrkesutøvelsen for barnevernspedagoger og sosionomer. • Studentene skal kunne sette seg inn i og vurdere nye velferdspolitiske problemstillinger i fremtidig yrkeskarriere, og kunne anvende dette i utforming av velferdstjenester og egen yrkespraksis.

BSO155_1 Velferdsrett (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om juridisk metode. • Studentene skal ha kunnskap om det norske rettssystemet og lovgivningsprosessen. • Studentene skal ha kunnskap om grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper. • Studentene skal ha kunnskap om de generelle saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. • Studentene skal ha kunnskap om lov om sosiale tjenester i NAV samt kjenne til hovedprinsippene i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven. • Studentene skal kjenne til den delen av familieretten som har fokus på barn, unge og deres familier. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne vurdere en juridisk problemstilling ved anvendelse av juridisk metode. • Studentene skal kunne anvende forvaltningsrettens prinsipper og regler under saksbehandling i offentlig forvaltning. • Studentene skal beherske saksbehandling og veiledning etter helse- og sosiallovgivningen. • Studentene skal beherske familieretten slik at de kan gi råd og veiledning i familierettslige spørsmål som vil kunne oppstå i forbindelse med yrkesutøvelsen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskaper om relevante lover og regler innenfor velferdssystemet og kunne anvende forvaltningslovens regler om saksbehandling i sin yrkesutøvelse.
---	---	--	--

Kilde: Universitetets egne nettsider

Det første emnet (Velferdspolitikk, 10 studiepoeng) skal bl.a. bidra til kunnskap om velferdsstaten på et overordnet nivå (*Studentene skal ha kunnskap om demokratiske prosesser, det politiske systemet og den offentlige forvaltningen og Studentene skal ha kunnskap om velferdsstatens utvikling, normative grunnlag, oppbygging og finansiering*), samtidig som emnet også bl.a. skal bidra til ferdigheter relatert til *den praktiske yrkesutøvelsen innenfor barnevernspedagogenes og sosionomenes yrkesfelt*. Emne nr. 2 «Velferdsrett» (10 studiepoeng) er enda mer rettet inn mot jus og forvaltningskompetanse, kompetanser som Bufdir mener alle medarbeidere i barnevernet bør inneha. En av ferdighetene studenten skal ha etter gjennomført emne, er f.eks. at hun/han *skal beherske familieretten slik at de kan gi råd og veiledning i familierettslige spørsmål som vil kunne oppstå i forbindelse med yrkesutøvelsen*.

Samsvar mellom innholdet i utdanningene og Bufdirs skisserte kompetansebehov

Vi har i vår gjennomgang sett på læringsutbyttebeskrivelser for hvert enkelt emne i alle sosionomutdanningene. En utdanning innen sosialt arbeid er ment å kvalifisere til arbeid innen et bredere arbeidsområde enn barnevernspedagogutdanningen. Vi vil likevel bruke samme tilnærming her, som for barnevernspedagogutdanningene, for å vurdere hvorvidt sosionomutdanningene svarer på den enkelte medarbeiders kompetansebehov, slik Bufdir beskriver dette.

Barn og barns utvikling

Barnesyn (innebærer at man skal kunne noe om hvordan samfunnet behandler barn og legger til rette for barn og barns utvikling – i læringsutbyttebeskrivelsene ble det søkt etter følgende begrep (barns synspunkter; legge til rette for; samfunnet): Ved sosionomutdanningene gjenfinnes ikke disse begrepene i læringsutbyttebeskrivelsene ved noen av utdanningsinstitusjonene.

Barns utvikling (innebærer at man skal kunne noe om barns utvikling i ulike aldersspenn, om ulike former for avvik, om sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse og utviklingsforstyrrelser og om hvor og hvordan utredning og bistand fra andre instanser følges opp – i læringsutbyttebeskrivelsene ble det søkt etter følgende begrep: barns utvikling; utvikling; funksjonsnedsettelse; normalutvikling; utviklingsforstyrrelser; særskilte behov; behov; bistand; utredning; andre instanser; instanser): Det varierer hvor ofte begrepene knyttet til kompetansebehovet barns utvikling benyttes i læringsutbyttene ved de institusjonene som tilbyr bachelorgrad i sosialt arbeid. Ved fire av de tolv av studiestedene (HiOA, HVL - Bergen, Nord

Universitet og VID) gjenfinnes ikke noen av begrepene. For de ytterligere andre åtte institusjonen gjenfinnes enkelte av underbegrepene og best dekkes det underliggende behovet barns utvikling. Begrepet normalutvikling gjenfinnes ikke blant noen av utdanningene, og utviklingsforstyrrelser det bare Høgskolen i Volda som eksplisitt har i sine læringsutbyttebeskrivelser. Kompetansen knyttet til hvor og hvordan utredning og bistand følges opp, adresserer dette ved tre av lærestedene.

Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet

Omsorg og omsorgssvikt (innebærer bl.a. at man skal kunne vurdere foreldres omsorg og vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg, kunne noe om ulike former for omsorg, kunne vurdere omsorgen hos foreldre med en annen bakgrunn enn en selv, identifisere omsorgssvikt og vurder konsekvenser av omsorgssvikt om hvordan man kan bruke styrker i familien og i nettverket til å få til endringer – det ble søkt etter en rekke ord og begreper i læringsutbyttebeskrivelsene: Foreldre; omsorgskompetanse; omsorg; kapasitet; omsorgsformer; sosial bakgrunn; kulturell bakgrunn; traumer; foreldreferdigheter; familie; nettverk; omsorgssvikt; konsekvenser; omsorgspraksis; vanskjøtsel; vold; psykisk mishandling; seksuelle overgrep; rus; psykisk helse; foreldre; påvirkning; ære; vold; tvangsekteskap):

Ved alle institusjoner, bortsett fra ett (HiNN), gjenfinnes begrepsbruk knyttet til det overordnede kompetanseområdet foreldres omsorgskompetanse og kapasitet, dog i varierende grad. Begrep som oftest blir gjenfunnet er knyttet til kompetanse innen foreldreferdigheter, familie og nettverk – disse begrepene brukes ved 10 av institusjonene. Det samme gjelder tematikk knyttet til rus og psykisk helse hos foreldre og hvordan dette påvirker barn. Når det kommer til eksplisitt bruk av begrepene omsorgskompetanse og omsorgssvikt blir dette kun brukt av HiOA. Læringsutbytte knyttet til konsekvenser av vanskjøtsel, vold mot barnet eller at barnet er vitne til vold, psykisk mishandling og seksuelle overgrep og særegne problemstillinger knyttet til enkelte minoritetsgrupper, som for eksempel æresrelatert vold og tvangsekteskap ser det ikke ut som blir omtalt i særlig grad ved noen av institusjonene, unntaket er Høgskolen i Østfold der dette ut til å håndteres gjennom emnet Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (30 stp.), og VID der studentene etter emnet 2 psykologi 10 stp. skal ha basiskunnskaper om traumer og seksuelle overgrep.

Observasjon (Innebærer blant annet at man skal kunne benytte spesifikke observasjonsmetodikker i praksis, dokumentere og beskrive hvordan observasjoner er benyttet inn i faglige vurderinger, og kunnskap om fallgruver knyttet til å vurdere ulike kulturelle uttrykk for omsorg og samspill mellom barn og voksne – det ble søkt etter følgende ord og begreper: Observasjon; metode; metodikk; fallgruver; kulturelle uttrykk; vurdering. Dette kompetansebehovet blir adressert i nesten alle utdanningene (med unntak av Høgskolen Vestlandet – studiested Sogndal) En del av disse læringsutbyttene er knyttet til bruk av vitenskapelig og forskningsmessig metodebruk og omtales under emner som «Vitenskapsteori, forskningsmetode, sosiologi og psykologi» (HVL Bergen). Ved tre institusjoner (HINN, HiOA og UiS) er metode knyttet mer spesifikt til det sosialfaglige arbeidet i praksis. Ved HINN brukes begrepene i to ulike emner: «mangfold og utvikling i sosialt arbeid» 33 studiepoeng og «Bacheloroppgave i sosialt arbeid». Ved Hioa omtales det i et emne: «Profesjonell samhandling» 10 stp. og ved UiS omtales det i ett emne: Profesjonelt sosialt arbeid II – Familie og barnevern 30 stp.

Kompetansebehovene som omtaler det å ha kunnskap om fallgruver knyttet til å vurdere kulturelt uttrykk for omsorg, fant vi ingen match på i læringsutbyttebeskrivelsene.

Helhetsperspektivet

Samtaler med barn (Innebærer blant annet å tilpasse samtaleformer til det enkelte barn og formålet med samtalen, å etablere trygg og god ramme for samtalen og å beherske anerkjente metoder for å snakke med barn. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Samtaleformer; samtale; snakke med barn). Blant alle institusjonene, bortsett fra to (Nord Universitet og Universitetet i Stavanger) vektlegges kompetanse i samtaleformer som et læringsutbytte. Ved en institusjon – Høgskolen i

Volda, blir dette direkte knyttet til samtaler med barn. Dette inngår i emnet Ufordringar i yrkesfeltet – sosionom på 30 stp. Ved de andre institusjonene er samtalekompetansen knyttet til sosialfaglig arbeid mer generelt. Et eksempel er læringsutbytte «kan samtale med og møte ulike brukergrupper med empati og respekt - som inngår i et emnet kalt sosialt arbeid i velferdstjenesten, 30 stp.

Barn og familier i deres kontekst (Innebærer blant annet å kunne snakke med barn og ungdommer om temaer knyttet til kropp, kjønn, seksualitet, trygghet og grenser på en god og trygg måte. Kjenne til ulike uttrykk for identitet og være åpne for mangfold knyttet til kjønnsuttrykk og seksualitet. Identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn, seksualitet i kultursensitiv tilnærming. Det ble søkt på følgende begrep: Samfunnsforhold; mangfold; befolkningen; kropp; kjønn; seksualitet Likestilling; diskriminering; kultursensitiv Risikofaktorer; fattigdom; marginalisering Minoritetsgrupper. Generell kunnskap om fattigdom, etnisitet og kjønn blir adressert av de fleste institusjonene, men dette er ikke direkte knyttet til arbeidet med barn eller å få kunne snakke med barn om denne tematikken, eller kunne identifisere hvorvidt barn har vansker med dette. Ved Høgskulen på Vestlandet ser ut til å være den eneste som relaterer dette til barn, gjennom læringsutbytte kunnskap om barnevernsarbeid i etnisk og kulturelt mangfold, som inngår i emnet «Kommunalt barnevern» på 15 stp. Her er det likevel ikke eksplisitt lagt vekt på kompetanse i samtalen med barn om disse temaene, eller å kunne identifisere hvorvidt barn opplever vansker med disse temaene.

Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens (Innebærer kunnskap om resiliens og å vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv. Det ble søkt på følgende begreper: Resiliens; risikofaktorer; beskyttelsesfaktorer). Denne tematikken blir beskrevet i læringsutbytte ved fem av institusjonene; HiOA, HVL-Bergen, HVL- Sogndal, UiS og UiA. Bortsett fra ved Universitetet i Agder, er risiko- og beskyttelsesfaktorer eksplisitt knyttet til barn. Ved UiA er det knyttet til psykiatri. UiS er den institusjonen der læringsutbytte inngår i det største emnet, 30 stp. i emnet «Profesjonelt sosialt arbeid II – familie og barnevern. Men dette behøver ikke bety at tematikken får større plass her sammenlignet med de andre lærestedene, der læringsutbyttebeskrivelsene inngår i mindre emner.

Ressursperspektiv og oppmerksomhet om egne verdier og holdninger (Innebærer bevissthet og kritisk refleksjon knyttet til egne verdier og forståelse av god oppvekst. Det ble søkt på følgende begrep: Refleksjon; verdier). Ved majoriteten av institusjonene gjenfinnes læringsutbyttebeskrivelser som direkte adresserer refleksjon om egne verdier. Ved de øvrige institusjonene gjenfinnes ikke ordlyden direkte, men mer generelle vendinger blir brukt. Eksempelvis ved VID der læringsutbyttet er: Ha grunnleggende kunnskap om kritisk refleksjon og hvordan man kan anvende dette i praksis, i emnet «sosialt arbeid og klientrettet praksis på 25 stp. Ved HiNN og HiØ gjenfinnes ikke begrepsbruken benyttet i læringsutbyttene.

Samarbeid og kommunikasjon

Samarbeid med barn (Innebærer å etablere et åpent, trygt, godt og systematisk samarbeid hvor barnet trekkes inn i alle sentrale deler av barnevernets arbeid. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Samarbeid). Det var ingen av institusjonene som eksplisitt håndterte samarbeid med barn.

Samarbeid med foreldre (Innebærer ferdigheter i konfliktforebygging og konflikthåndtering. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Konflikt; konfliktforebygging; konflikthåndtering). Ved fem institusjoner (HiNN, HVL, HiV, NTNU, UiT), nevnes konflikthåndtering eller konfliktforebygging direkte.

Tiltaksarbeid (Innebærer blant annet kunnskap om tiltaksarbeid, forståelse for hvordan man kan arbeide for å skape en positiv endring hos barnet eller i familien. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Tiltaksarbeid; endring). Kunnskap om tiltaksarbeid blir nevnt i læringsutbyttene ved alle institusjonene. Ved Høgskolen i Oslo og Akershus, Høgskulen på Vestlandet Bergen, Høgskolen i Østfold, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder er noen av læringsutbyttene knyttet eksplisitt til barneverntjenesten. Ved Høgskulen på Vestlandet – Bergen inngår læringsutbytte i et eget emne som heter «Barnevern, sosialt arbeid med familie» på 15 stp. HiØ adresserer også dette i

et eget emne om «psykisk helse, barnevern og familiearbeid» på 30 stp., og ved Universitetet i Stavanger inngår enkelte av disse læringsutbyttene i emnet Familie og barnevern (30 stp.).

Nettverksbygging og mobilisering (Innebærer blant annet kunnskap om viktigheten av nettverk og nettverksmobilisering, kunne identifisere tidspunkter i arbeidet det er særlig viktig å trekke inn nettverket, kompetanse om hvilke metoder for nettverksbygging og -mobilisering som kan være aktuelle. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Nettverk; nettverksmobilisering; nettverksbygging; mobilisering). Læringsutbytter som vektlegger kunnskap om nettverk adresseres ved åtte av institusjonene (så vidt vi kan se benytter ikke HiNN, HiOA eller NTNU de overnevnte begrepene i sine læringsutbytter). Kompetansebehovet «Å kunne identifisere tidspunkter i arbeidet det er særlig viktig å trekke inn nettverk» er heller ikke å gjenfinne direkte i læringsutbyttene, men det er nærliggende at denne type kompetanse f.eks adresseres i forbindelse med læringsutbytter som for eksempel at studentene skal kunne: anvende sosialt nettverksarbeid som metode (Høgskolen på Vestlandet – Bergen).

Samarbeid med andre instanser (Innebærer blant annet kunnskap om mandatet og oppgavene til tilgrensende tjenester (herunder barnehagen, skolen, helsesektoren, politiet, Bufetat, NAV og PP-tjenesten). Kompetanse i samarbeid med instanser. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Mandat; tilgrensende tjenester; tjenester; instanser). Samarbeid med andre instanser og tjenester blir adressert i læringsutbytter ved alle bortsett fra to institusjoner (Høgskulen på Vestlandet - Sogndal og Nord Universitet). Disse læringsutbyttene omtaler stort sett samarbeid med andre instanser på et overordnet nivå – som eksempel «kjenne til de samarbeidsinstanser som er aktuelle for praksisstedet» som er beskrevet ved emnet «Praksis» 15 stp. ved Høgskolen på Vestlandet studiested Bergen. De enkelte tjenestene (eks barnehage, skole etc.) er sjeldent nevnt eksplisitt i læringsutbyttene. Unntaket er «Kjenne til NAV-kontorets samarbeidspartnere og deres virkemidler i emnet «Saksbehandling i velferdstjenestene» 15 stp., ved Høgskolen i Østfold. Tverrprofesjonelt samarbeid mellom helse- og sosiale tjenester i emnet «Fordypning i sosialt arbeids teori og praksis» 25 stp. ved HiOA, og "saksbehandling, beslutningsprosesser, tverrprofesjonelt samarbeid knyttet til tvangssaker i velferdstjenester, herunder barnevern, rusomsorg og helse- og omsorgstjenester" i emnet Saksbehandling og skjønnsutøvelse i sosialt arbeid 15 stp., ved UIT.

Forvaltningskompetanse i barneverntjenesten

Jus og lovverk (Innebærer blant annet å ha kunnskap om rettigheter og plikter gjennom FNs barnekonvensjon, grunnleggende forståelse for jusen, dens formål og oppbygningen av rettssystemet i Norge. Om barnevernloven, barneloven og forvaltningsloven, opplæringsloven. Om sentrale forskrifter, rundskriv, retningslinjer, veiledere og faglige anbefalinger for barnevernets virksomhet. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Rettigheter; plikter; FNs barnekonvensjon; jus; rettssystemet; Barnevernloven; barneloven; forvaltningsloven; opplæringsloven; rettssikkerhet. Forskrifter; rundskriv; retningslinjer; veiledere; lovverk)

Ved alle studiestedene, bortsett fra Universitetet i Agder finner vi læringsutbytte som adresserer grunnleggende kompetansebehovene skissert over. Ved HiØ, NU, NTNU og VID blir lovverk knyttet til barnevernet (som barneloven, barnevernsloven og/eller barnekonvensjonen) eksplisitt nevnt. Ved NTNU inngår dette i et egen emnet som heter Barnevern på 15 stp. Ved de andre institusjonene blir disse som hovedregel håndtert under emner som: «juridiske og samfunnsvitenskapelige emner» ved HiØ 15 stp., eller "Sosialt arbeid i velferdstjenestene" 30 stp. ved Høgskolen på Vestlandet studiested Sogndal.

Vurderings- og beslutningskompetanse (Innebærer blant annet å kunne gjøre analyse av teoretisk kunnskap og se denne opp mot sin kjennskap til det enkelte barn, for å komme frem til en god beslutning. Benytte en grunnleggende metodisk tilnærming til sin beslutningstaking. Unngå å begå kognitive fallgruver i beslutningstaking i sitt praktiske arbeid. Kunne drøfte og begrunne sin tilnærming, blant annet med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap. Søkeord som er brukt: Beslutning; teoretisk kunnskap; Metode; tilnærming; metodisk tilnærming; Kognitive fallgruver; kognitiv; fallgruver; Tilgjengelig kunnskap; kunnskap). Bruk av metode og fagkunnskap til å fatte beslutninger

eller arbeide sosialfaglige blir nevnt i læringsutbytte ved majoriteten av institusjonene. Høgskulen på Vestlandet - Bergen knytter dette også direkte til arbeidet i barnevernet. I midlertid finner vi ikke treff på disse søkeordene ved UiA, NTNU, HIV, HVL-Sogndal. Så vidt vi kan se er det ingen av lærestedene som eksplisitt beskriver læringsutbytte i retning av kunnskap om eller ferdigheter knyttet til det å ikke foreta kognitive feilslutninger.

Rolleforståelse (Innebærer blant annet tydelig rolleforståelse knyttet til hva som er deres oppgave i ulike situasjoner og bevissthet rundt hvor barnevernets ansvar begynner og hvor det slutter. Forståelse for barnevernets rolle i velferdssamfunnet. Forståelse for systemet barneverntjenesten er en del av, både innad i kommunen og i forhold til andre instanser, f.eks. Bufetat. Kjenne sin rolle opp mot ulike private aktører som kan være engasjert i forbindelse med barnevernssaken. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Internkontroll; rolleforståelse; barnevernets ansvar; barnevernets rolle; systemet; Private aktører): Bevissthet og refleksjon rundt egen rolle blir adressert ved alle institusjoner med unntak av VID, UiA og HVL – Sogndal. Dette er selvsagt knyttet til sosialarbeiderrollen og ikke rolle som barnevernarbeider. HiOA, HVL-Bergen og VID adresserer også direkte kompetansebehovet som omhandler en forståelse for hva barneverntjenesten er en del av. Et eksempel er HVL- Bergen der studentene etter endt emne Barnevern, sosialt arbeid med familie på 15 stp kan beskrive hvordan barnevernet er organisert og ansvarsforholdene mellom kommunalt, statlig og departementalt nivå. Læringsutbytte som går på kompetansebehovet å kjenne sin rolle opp mot ulike private aktører som kan være engasjert i forbindelse med barnevernssaken blir ikke adressert ved noen av utdanningene.

Særskilt om personlig kompetanse

Selvrefleksjon (Innebærer blant annet sterk evne til refleksjon om seg selv i møtet med andre, vurdere hvordan holdninger, verdier og følelsetilstand kan gi utslag i hvordan de forholder seg til barn og familier i barnevernet. Det ble søkt på følgende ord og begreper: holdninger; verdier; følelsetilstand; refleksjon; selvrefleksjon). Dette blir beskrevet i læringsutbytter ved alle utdanningsinstitusjonene. Ved UiA er dette også knyttet spesifikt til arbeid med barn, mens det typiske er at det i læringsutbytterne er mer generelt omtalt som brukere. Her vil også barn inngå.

Empati og omsorg (Innebærer blant annet evnen til empati og omsorg. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Empati; omsorg).

Tre institusjoner adresserer evne til empati og omsorg. Ved Høgskolen i Oslo og Akershus er det adressert i læringsutbyttet «viser begynnende kritisk refleksjon over følelsemessige og kognitive sider ved seg selv og andre, og egen og andres evne til empatiske kompetanse i emnet «Introduksjon til sosialt arbeids teori og praksis» på 30 stp. Ved Høgskulen på Vestlandet kan samtale med og møte ulike brukergrupper med empati og respekt i emnet Sosialt arbeid i velferdstenestene 30 stp., og ved Høgskulen i Volda er det adressert i to læringsutbytter kunne møte brukarar av hjelpeapparatet med respekt og empati, og sjå likeverd som ein grunnleggande føresetnad for yrkesutøving i Innføring i samfunnsvitskaplege emne på 30 stp. og møte brukarar av hjelpeapparatet med respekt og empati Utfordringar i yrkesfeltet – sosionom 30 stp.

Motivere andre (Innebærer blant annet evnen til å motivere andre, evne til å skape tillit hos barn eller familie og gi dem en tro på seg selv er sentralt. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Motivere; Tillit; skape tillit). Dette blir adressert ved to institusjoner: Høgskulen på Vestlandet begge studiesteder, bruker det samme læringsutbytte: kan bruke motiverende samtale i møte med brukere. De inngår i ulike emner: Ved Høgskulen på Vestlandet studiested Bergen i emnet Sosialt arbeid, rusavhengighet, psykisk helse og sosialmedisin på 15 SP, og ved Høgskulen på Vestlandet studiested Sogndal Sosialt arbeid – samansette livsproblem på 15 studiepoeng.

Personlig kompetanse i samarbeidsrelasjoner (Innebærer blant annet evne til å lytte, være fleksibel og åpen, gi slipp på kontroll, gi andre anerkjennelse og få kontakt med andre mennesker er eksempler på personlig kompetanse som inngår i god samarbeidskompetanse. Det ble søkt på følgende ord og begreper: Personlig kompetanse; samarbeidskompetanse. Dette

kompetansebehovet blir adressert med likelydende læringsutbytte ved to institusjoner: NTNU og UiS. Studentene skal etter emnet ha en forståelse av hva personlig kompetanse er i utviklingen av egen profesjonalitet. Ved begge institusjoner inngår det i 30 stp. praksisstudier.

Oppsummering

Hovedinntrykket etter gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsen ved sosionomutdanningene er at det er relativt stor variasjon med tanke på hvordan disse samsvarer med kompetansebehovene. Først og fremst er det som i kompetansebehovene kan betegnes som spesifikt knyttet til barn eller det «barnefaglig» ikke spesielt godt dekket. Selv om enkelte institusjoner har emner som f.eks. heter «Barnevern» NTNU (15 stp.) og flere dekker deler av kompetansebehovene som er relatert til det barnefaglige, så er dette heller sporadisk. Dette betyr f.eks. at kompetansebehovene kunnskap og ferdigheter om barn og barns utvikling blir adressert i varierende grad ved de ulike institusjonene. Det samme gjelder forvaltningskompetansen som er spesifikt knyttet til barnevernstjenesten. Så er heller ikke sosionomutdanningene direkte innrettet mot arbeid i barnevernstjenesten, og kan kanskje ses på som en generalistutdanning i større grad enn barnevernspedagogutdanningen. De mer generiske kompetansene virker derfor å være godt dekket i sosionomutdanningene. Kunnskap og ferdigheter i tiltaksarbeid, bruk av metode og (sosialfaglig) fagkunnskap i beslutningstaking og i sosialfaglig arbeid, samt bevissthet rundt egen rolle ser ut til å være godt dekket. I likhet med barnevernspedagogutdanningen er det kompetanseområdet som ser ut til å være dårligst dekket i læringsutbyttebeskrivelsene ved sosionomutdanningene personlig kompetanse.

3.1.2 Masterutdanningene

Masterutdanninger opprettes som et tilsvar på behov meldt fra arbeidslivet, fra politisk hold, fra studentene og fra utdanningsinstitusjonene selv. Vi har i vår gjennomgang sett på masterutdanninger som er vurdert som relevante for fremtidig arbeid i barnevernet. Dette dreier seg om 2-årige masterutdanninger som tas i tillegg til en fullført bachelorutdanning, men som ikke kvalifiserer for en spesiell yrkestittel, i motsetning til integrerte 5 (eller 6) årige masterutdanninger – hvor du etter gjennomført utdanning kvalifiserer til en yrkestittel (sivilingeniør, siviløkonom, lege, psykolog, tannlege osv.). Det har vært en debatt (som fremdeles pågår) ang. nødvendigheten av en utdanning på masternivå – særlig innenfor helse- og sosialfagene. I en NIFU-rapport fra 2014 stilles det spørsmål om hvorvidt masterkandidater får arbeidsoppgaver tilsvarende utdanningsnivå et halvt år etter endt utdanning. Masterkandidater innen helse- og sosialfagene rapporterer at de i stor grad går tilbake til de samme arbeidsoppgavene som de hadde før masterutdanningen – de ser på seg selv som overutdannede (Støren et al., 2014).

Oversikten over masterutdanningene og navn på utdanningene i kapittel 2 (tabell 2.2), ga en indikasjon på at det i disse masterutdanningene er rettet en del oppmerksomhet mot tematikk knyttet til *psykisk helse* og *psykososialt arbeid*. For øvrig er det flere av programmene som har master i barnevern, eller master i sosialt arbeid som tittel eller del av tittel.

Det overordnede inntrykket fra gjennomgangen av utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser er at disse adresserer, naturlig nok, et mer teoretisk og analytisk perspektiv innenfor tematikken/fagområdet de adresserer, enn hva tilfellet er for bachelorutdanningene. En utdanning på masternivå er også ment å skulle kvalifisere til å kunne delta i forskerutdanning (utdanning på phd. - nivå), og læringsutbyttebeskrivelsene for de masterutdanningene vi har inkludert i denne gjennomgangen, gjenspeiler nettopp dette. Flere av utdanningsinstitusjonene tilbyr også phd. - utdanning innenfor relevant fagområdet. Det er også viktig å presisere (igjen) at vi her har sett på læringsutbyttebeskrivelsene for hele utdanningen sett under ett, mens vi for bachelorutdanningen så på læringsutbyttebeskrivelser for hvert enkelt emne. Læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene vil således være mer generelle og på et mer overordnet nivå enn hva tilfellet var for bachelorutdanningene.

Tabell 3.4 under viser læringsutbyttebeskrivelsen for masterutdanningen i barnevern ved Høgskolen i Oslo og Akershus. Vi synes denne er en god illustrasjon på at læringsutbytte etter fullført

masterutdanning, ikke fremstår som umiddelbart praksisrelevant, men heller mer relevant for videre forskerutdanning.

Tabell 3.4: Læringsutbyttebeskrivelse for masterutdanning i barnevern ved Høgskolen i Oslo og Akershus

Institusjon Utdanning	Kunnskaper	Ferdigheter	Generell kompetanse
Høgskolen i Oslo og Akershus Barnevern (master i sosialfag)	<ul style="list-style-type: none"> • inngående kunnskap om og forståelse av samfunnsvitenskapelige teorier som er relevante for barnevernets virksomhetsområde • inngående innsikt i ulike analytiske perspektiver på praksis, institusjoner og sosialpolitiske intervensjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere barnevernfaglige fenomener og barnevernets praksis i lys av relevante samfunnsvitenskapelige teorier, begreper og forståelsesgrunnlag. • kritisk analysere og reflektere over barnevernets komplekse mandat og funksjon i samfunnet • anvende ulike data- og litteraturkilder for analyse • delta i forskning og utviklingsarbeid knyttet til barnevernets fagfelt og/eller ulike brukergrupper, samt barnevernets betingelser og samfunnsmessige funksjoner • gjennomføre en systematisk og kritisk analyse av en problemsstilling, anvende sentrale forskningsprinsipper og gi en klar akademisk framstilling av resultatene • vurdere metodiske fremgangsmåter for utforskning av fagfeltet 	<p>Kandidaten har</p> <ul style="list-style-type: none"> • fordypet kunnskap om vitenskapens muligheter og begrensninger for barnevernsfeltet med bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling i barnevern • bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling i barnevern. <p>Kandidaten kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • lese forskningslitteratur kritisk og reflektert • vurdere problemstillinger knyttet til fag-, yrkes- og forskningsetikk • formidle kunnskap og egne forskningsresultater skriftlig og muntlig • anvende forskningsbaserte kunnskaper på områder knyttet til barnevernfaglig arbeid • vurdere kritisk iverksettelse av sosialpolitiske tiltak som berører barn og familier

Kilde: Høgskolens egne nettsider

Det finnes imidlertid læringsutbyttebeskrivelser for masterutdanninger som vi anser i større grad svarer på det skisserte kompetansebehovet i tjenesten. Nord Universitet tilbyr en masterutdanning i psykisk helsearbeid, og læringsutbyttebeskrivelsen for denne utdanningen mener vi gir en indikasjon på en utdanning som kanskje kan oppfattes som mer praksisrelevant, se tabell 3.5.

Tabell 3.5: Læringsutbyttebeskrivelse for masterutdanning i psykisk helsearbeid ved Nord Universitet

Institusjon Utdanning	Kunnskaper	Ferdigheter	Generell kompetanse
Nord universitet Psykisk helsearbeid	<ul style="list-style-type: none"> • avansert kunnskap om hvordan psykiske lidelser kan oppstå og forstås ut ifra ulike perspektiver og i lys av det samfunn og den kulturen mennesket er en del av • inngående kunnskap om teorier, modeller og metoder i utøvelse av psykisk helsearbeid • inngående kunnskap om brukerperspektiv, kommunikasjon, samhandling og relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor psykisk helsearbeid og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning • anvende relevante metoder i forskning og utviklingsarbeid om psykisk helsearbeid i helse- og sosialsektoren for å sikre helhetlige tilbud • kritisk beskrive, analysere og vurdere konsekvenser av teorianvendelse og handlingsvalg • anvende relevant kunnskap i selvstendig utøvelse av relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende og videreutvikle kunnskap innenfor nye fagområder i utøvelse av psykisk helsearbeid • kritisk analysere relevante faglige og etiske problemstillinger • bidra til innovasjon og gjennomføre selvstendig fag- og utviklingsarbeid i psykisk helsearbeid. • kritisk drøfte faglige problemstillinger basert på forskning om aktuell tematikk for tverrfaglig profesjonsutøvelse i psykisk helsearbeid • formidle, gi undervisning og veiledning om psykisk helsearbeid

Kilde: Universitetets egen nettside

Etter å ha fullført denne masterutdanningen skal kandidaten f.eks. ha inngående kunnskap om teorier, modeller og metoder i *utøvelse* av psykisk helsearbeid og kandidaten skal ha f.eks. ha ferdigheter i å anvende relevant kunnskap i *selvstendig utøvelse* av relasjons- og omsorgsorientert *psykisk helsearbeid*. Kandidaten skal også ha opparbeidet en generell kompetanse i å anvende og videreutvikle kunnskap innenfor nye fagområder i *utøvelse* av *psykisk helsearbeid*. I motsetning til flere av de andre læringsutbyttebeskrivelsene opplever vi disse eksemplene fra denne utdanningen, som relativt konkrete og direkte henvendt mot å skulle *utøve* psykisk helsearbeid.

Generelt kan man si, med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsene, at det ser ut som om masterutdanningene bidrar til kunnskapsrike ansatte, som evner å kritisk reflektere rundt og analysere informasjon (fra praksis) med utgangspunkt i relevant teori, forskning og empiri. Videre ser det ut til at det er noe enighet på tvers av alle masterutdanningene om at den nyutdannede kandidaten, med utgangspunkt i opparbeidet kunnskap og ferdigheter, etter endt utdanning skal bidra til «nytenkning og innovasjonsprosesser» (se også tabell 3.5 over). Denne generelle kompetansen er også beskrevet i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, som del av læringsutbyttebeskrivelser som skal tilsvare utdanning på masternivå.

Samsvar mellom innholdet i utdanningene og Bufdirs skisserte kompetansebehov

Barn og barns utvikling

Barnesyn (innebærer at man skal kunne noe om hvordan samfunnet behandler barn og legger til rette for barn og barns utvikling - i læringsutbyttebeskrivelsene ble det søkt etter følgende begrep: barns synspunkter; legge til rette for; samfunnet): dette er en kompetanse som vi, via søk etter de aktuelle begrepene, ikke finner adressert i masterutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser.

Barns utvikling (innebærer at man skal kunne noe om barns utvikling i ulike aldersspenn, om ulike former for avvik, om sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse og

utviklingsforstyrrelser og om hvor og hvordan utredning og bistand fra andre instanser følges opp – i læringsutbyttebeskrivelsene ble det søkt etter følgende begrep: barns utvikling; utvikling; funksjonsnedsettelse; normalutvikling; utviklingsforstyrrelser; særskilte behov; behov; bistand; utredning; andre instanser; instanser): det er naturlig at læringsutbytter som adresserer *barns utvikling* i hovedsak gjenfinnes i masterprogrammer som omhandler arbeid med barn og unge. Flere av masterutdanningene som er inkludert i denne gjennomgangen har ikke nødvendigvis et innhold som konkret eller direkte adresserer arbeid med barn og unge. Funnene fra gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene på jakt etter læringsutbytter som adresserer barns utvikling bærer også noe preg av dette – vi finner ikke mange læringsutbytter som direkte adresserer denne kompetansen, men vi finner noen få i læringsutbyttebeskrivelsene for de masterutdanningene som tydelig i tittelen adresserer arbeid med barn og unge. Vi finner i liten grad igjen de aktuelle søkeordene, men dette kan sannsynligvis relateres til at vi her bruker læringsutbyttebeskrivelser på *utdanningsnivå*.

Foreldres omsorgskompetanse og -kapasitet (innebærer bl.a. at man skal kunne vurdere foreldres omsorg og vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg, kunne noe om ulike former for omsorg, kunne vurdere omsorgen hos foreldre med en annen bakgrunn enn en selv, identifisere omsorgssvikt og vurder konsekvenser av omsorgssvikt om hvordan man kan bruke styrker i familien og i nettverket til å få til endringer – det ble søkt etter en rekke ord og begreper i læringsutbyttebeskrivelsene: foreldre; omsorgskompetanse; omsorg; kapasitet; omsorgsformer; sosial bakgrunn; kulturell bakgrunn; traumer; foreldreferdigheter; familie; nettverk; omsorgssvikt; konsekvenser; omsorgspraksis; vanskjøtsel; vold; psykisk mishandling; seksuelle overgrep; rus; psykisk helse; foreldre; påvirkning; ære; vold; tvangsekteskap): i læringsutbyttebeskrivelser på utdanningsnivå for masterutdanninger er det sannsynligvis naturlig at vi ikke finner læringsutbytter som konkret adresserer omsorgskompetanse. Vi finner det i én masterutdanning sine læringsutbyttebeskrivelser (Masterprogram i barnevern, UiB): *har utdypende kunnskap om teori og forskning knytt til omsorgsutøving og barn si utvikling*. Det finnes flere masterprogram i barnevern inkludert i vår gjennomgang, om man kan kanskje anta at omsorgskompetanse adresseres i disse, selv om det ikke fremkommer i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Imidlertid så finner vi i læringsutbyttebeskrivelsene at de aspektene ved kompetansen som går på å kunne vurdere omsorgskompetansen hos foreldre med annen bakgrunn, og hvordan andre ulike forhold virker inn på foreldre og deres evne til å vise omsorg, samt konsekvenser for barna – på et mer overordnet nivå, til en viss grad adresseres i læringsutbyttebeskrivelsene. F.eks. finner vi i masterprogrammet Psykososialt arbeid med barn og unge tre læringsutbytter vi mener er relevante i denne sammenheng: ha kunnskap om tverrfaglig psykososialt arbeid med barn, unge og deres familier; ha kunnskap om hva som kan styrke barn og unges egne ressurser og mestringsmuligheter; ha kunnskap om familiens og nærmiljøets støttende funksjoner for barn og unges psykiske helse og psykososiale utvikling. Det finnes også masterprogrammer som mer eller mindre direkte adresserer denne kompetansen, slik som f.eks. Familiebehandling (master i sosialfag), ved Høgskolen i Oslo og Akershus. Det er også viktig i sammenheng med denne kompetansen at en rekke masterutdanninger direkte adresserer rusproblematikk og også psykisk helse – noe som gjør at vi antar at gjennom masterutdanningene vil en stor del av kompetansebehovet når det gjelder f.eks. konsekvenser av rusbruk og betydningen av foreldres psykiske helse for barnet, dekkes. Det må igjen presiseres at vi kun ser på læringsutbyttebeskrivelser på utdanningsnivå.

Observasjon (Bufdir anser at bruk av observasjon som metode i saker hvor vurdering av omsorg er på agendaen som en kompetanse alle barnevernsarbeidere bør inneha - vi søkte etter følgende begreper: observasjon; metode; metodikk; fallgruver; kulturelle uttrykk; vurdering): kunnskap om og kompetanse i relevante forskningsmetoder adresseres i stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene. Mange av læringsutbyttene legger også vekt på at man skal kunne anvende relevant metode i praksis, f.eks. gjenfinner vi dette læringsutbytte i beskrivelsene for master i Familiebehandling ved HiOA: *kan vurdere og anvende inngående ulike terapeutiske metoder i klinisk praksis*, eller dette i beskrivelsen for masterprogram i Psykisk helse-og rusarbeid, ved Høgskulen på Vestlandet: *har inngående kunnskap i vitenskapsteori, forskningsmetoder og forskningsprosesser*

generelt og relatert til feltet psykisk helse- og rusarbeid spesielt. De fleste læringsutbyttene som omhandler begrepet «metode» har en likelydende ordlyd. Vi antar at disse læringsutbyttene også inkluderer kunnskap om og kompetanse i bruk av observasjon som metode, og anser dermed at denne kompetansen er bredt adressert i masterutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser.

Helhetsperspektiv

Samtaler med barn (barnevernsarbeideren skal bl.a. kunne tilpasse samtaleformer til det enkelte barn og til formålet med samtalen og beherske anerkjente metoder for å snakke med barn – det ble søkt etter følgende begrep: samtaleformer; samtale; snakke med barn): vi finner ikke igjen begrepene vi har antatt definerer denne kompetansen i masterutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser. Igjen må vi presisere at dette ikke nødvendigvis betyr at denne kompetansen ikke adresseres i utdanningene.

Barn og familier i deres kontekst (denne kompetansen innebærer bl.a. ifølge Bufdir at man skal kunne noe om sentrale samfunnsforhold og mangfoldet i befolkningen og at man skal kunne snakke med barn og ungdommer om temaer knyttet til kropp, kjønn, seksualitet – samt at man skal kunne nærme seg ulike grupper på en kultursensitiv måte – vi søkte etter følgende begreper: Samfunnsforhold; mangfold; befolkningen; kropp; kjønn; seksualitet; familie; likestilling; diskriminering; kultursensitiv; risikofaktorer; fattigdom; marginalisering; minoritetsgrupper; kultur; risiko; minoriteter): vi mener at denne kompetansen adresseres til en viss grad i læringsutbyttebeskrivelsene, men på et litt mer generelt eller overordnet plan. Vi finner f.eks. følgende læringsutbytte i beskrivelsen for masterutdanning i Helse og sosialfag – meistring og myndiggjøring ved Høgskulen i Volda: *Utnytte kunnskap om viktige sammenhenger mellom sosiokulturelle forhold, livsstil og helse-/sosialproblem i førebyggjande arbeid.* Flere av læringsutbyttene vi har identifisert har lik ordlyd, man har oppmerksomheten rettet mot sammenhenger mellom samfunnsutvikling, personers utvikling og hvordan man tolker disse sammenhengene opp mot relevant teori og empiri.

Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens (denne kompetansen innebærer bl.a. at man skal kunne vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv og at man skal ha kunnskap om resiliens – vi søkte etter følgende begrep: resiliens; beskyttelsesfaktorer; risikofaktorer; risiko): denne kompetansen adresseres i svært liten grad i utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser. Vi finner til sammen tre læringsutbytte som direkte kan knyttes til kompetansen – vi finner disse i beskrivelsene for masterutdanning i Barnevern ved UiB og masterutdanning i Forebyggende arbeid med barn og unge ved Høgskolen Sør Øst Norge. Det at kompetansen ikke adresseres i læringsutbyttebeskrivelsene på utdanningsnivå betyr ikke at kompetansen ikke adresseres.

Ressursperspektiv og oppmerksomhet om egne verdier og holdninger (denne kompetansen innebærer at man har en bevissthet og kritisk refleksjon knyttet til egne verdier, i tillegg skal man også en forståelse av hva en god oppvekst innebærer – vi søkte etter begrepene: refleksjon; verdier; oppvekst): vi finner at denne kompetansen adresseres i noen grad i læringsutbyttebeskrivelsene og finner læringsutbytter som vi mener kan knyttes til denne kompetansen i læringsutbyttebeskrivelsene for 6 av utdanningene.

Samarbeid og kommunikasjon

Samarbeid med barn (denne kompetansen innebærer ifølge Bufdir en evne til å etablere et åpent, trygt, godt og systematisk samarbeid hvor barnet trekkes inn i alle sentrale deler av barnevernets arbeid – vi søkte etter begrepet samarbeid i tilknytning til begrepet barn): denne kompetansen adresseres ikke i stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene. Vi finner imidlertid noen få læringsutbytter som adresserer samarbeid direkte, f.eks. denne: *Kan bidra til nytenkning og innovativt sosialt arbeid basert på praktisk, forskningsbasert og teoretisk kunnskap i samarbeid med ulike faggrupper, sivilsamfunn og brukere,* som gjenfinnes i læringsutbyttebeskrivelsen for masterutdanning i Sosialt arbeid ved ViD vitenskapelige høgskole.

Samarbeid med foreldre (som innebærer ferdigheter i konfliktforebygging og -håndtering – vi søkte etter begrepene: konflikt; konfliktforebygging; konflikthåndtering): vi finner ikke igjen begrepet «konflikt» i læringsutbyttebeskrivelsene, men vi finner noen få læringsutbytter som vi anser adresserer samarbeid med foreldre på et noe generelt eller overordnet nivå. Dette læringsutbytte er et eksempel på dette: *kan stille spørsmål ved forståelsen av sosiale problemer, hvordan de håndteres og hvordan barnevernets håndtering kan påvirke barn, foreldre og deres hverdag* (master i Barnevern ved NTNU). Samarbeid med foreldre er en kompetanse som i liten grad adresseres i utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser. Dette betyr ikke nødvendigvis at kompetansen ikke adresseres i utdanningene.

Kompetansene tilknyttet *Tiltaksarbeid og Nettverksbygging og mobilisering* adresseres ikke i disse læringsutbyttebeskrivelsene.

Samarbeid med andre instanser (denne kompetansen innebærer kompetanse i samarbeid med andre instanser og kunnskap om mandatet og oppgavene til tilgrensende tjenester – vi søkte etter begrepene: mandat; tilgrensende tjenester; tjenester; instanser): imidlertid så adresseres denne kompetansen til en viss grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Vi fant fem læringsutbytter som vi mener adresserer kompetansen, inkludert i fire ulike masterutdanninger sine læringsutbyttebeskrivelser.

Forvaltningskompetanse i barneverntjenesten

Jus og lovverk (dette er en relativt omfattende kompetanse slik Bufdir beskriver denne, man skal ha kunnskaper om rettigheter og plikter gjennom FNs barnekonvensjon, man skal ha kunnskaper om relevante lover og om sentrale forskrifter, rundskriv, retningslinjer og veiledere samt en grunnleggende forståelse for jusen, rettssystemet og rettssikkerhet – vi søkte etter begrepene: rettigheter; plikter; FNs barnekonvensjon; jus; rettssystemet; barnevernloven; barneloven; forvaltningsloven; opplæringsloven; rettssikkerhet; forskrifter; rundskriv; retningslinjer; veiledere; lovverk): de ulike søkeordene finner vi igjen i svært liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene, men begrepet «rettigheter» finner vi igjen i noen få læringsutbytter, f.eks. i læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningen i Psykisk helsearbeid ved Høgskolen Innlandet: *kan være brukernes talsperson for å ivareta deres rettigheter*. Imidlertid aser vi at *Jus og lovverk* i liten grad adresseres i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene.

Vurderings- og beslutningskompetanse (denne kompetansen innebærer kunnskap om hvordan beslutninger fattes, hvilke ulike mekanismer som påvirker beslutninger og bl.a. om å kunne benytte grunnleggende metodisk tilnærming til sin beslutningstagning - vi søkte etter begrepene: beslutning; teoretisk kunnskap; metode; tilnærming; metodisk tilnærming; kognitive fallgruver; kognitiv; fallgruver; tilgjengelig kunnskap; kunnskap): det finnes en masterutdanning som adresserer denne kompetansen i selve navnet på utdanningen. Dette gjelder *Master i sosialfaglig arbeid med barn og unge - Beslutninger og tiltak i barnevernet ved Høgskolen Innlandet*. Utover navnet på denne utdanningen (og antagelsen om at kompetansen adresseres i denne utdanningen) finner vi ikke igjen begrepene «beslutning» eller «beslutningskompetanse». En del av denne kompetansen innebærer bruk av teoretisk og tilgjengelig kunnskap. Vi mener at dette adresseres i relativt stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene, f.eks. på følgende måte: *Studentene har informasjonskompetanse og kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer* (Master i familierapi og systemisk praksis, VID). Denne kompetansen innebærer også kompetanse i metodebruk, og dette adresseres, mener vi, i *meget* stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Det legges også vekt på i læringsutbyttene at studenten skal kunne *anvende* ulike metoder i praksis.

Rolleforståelse (innebærer ifølge Bufdir at bl.a. at man har en tydelig rolleforståelse knyttet til hva som er barnevernets oppgave i ulike situasjoner og bevissthet rundt hvor barnevernets ansvar begynner og hvor det slutter – vi søkte etter begrepene: internkontroll; rolleforståelse; barnevernets ansvar; barnevernets rolle; systemet; private aktører): denne kompetansen blir adressert ganske tydelig i læringsutbyttebeskrivelsene, men kun i de masterutdanningene som omhandler barnevern. I

disse utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser adresseres barnevernets rolle, mandat og funksjon ganske eksplisitt. Vi fant igjen relevante læringsutbytter i læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningen i Barnevern ved HiOA, ved NTNU og ved UiT.

Særskilt om personlig kompetanse

Selvrefleksjon (innebærer ifølge Bufdir evne til å reflektere om seg selv i møte med andre, sitt ståsted, sine holdninger, verdier og følelsetilstand – og også vurdere hvordan disse kan gi seg utslag i hvordan den enkelte forholder seg til barn og familier i barnevernet – vi søkte etter begrepene: holdninger; verdier; følelsetilstand; refleksjon; selvrefleksjon), *Empati og omsorg* (innebærer evnen til empati og omsorg – vi søkte etter begrepene: empati; omsorg) og *Motivere andre* (innebærer evne til å motivere å gi barn og familie tro på seg selv – vi søkte etter begrepene motivere; tillit; skape tillit) og Personlig kompetanse i samarbeidsrelasjoner (denne kompetansen innebærer ifølge Bufdir evne til å lytte, være fleksibel og åpen, gi andre anerkjennelse og få kontakt med andre mennesker – vi søkte etter begrepene: personlig kompetanse; samarbeidskompetanse; kompetanse): vi velger her å se disse kompetansene under ett da de ikke adresseres i stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene, dog mener vi at de adresseres i noen grad gjennom læringsutbytter slik som følgende: *kan kommunisere faglig-etisk, empatisk og profesjonelt med brukere av psykisk helsevern* (Psykisk helsearbeid, HiOA), eller: *har innsikt og kompetanse i å legge til rette for samarbeid, samordning, kunnskapsutvikling og -deling mellom folkesetnad, styresmakter, næringsliv eller frivillig sektor* (master i Samfunnsarbeid, HVL). «Samhandling» og «relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid» er begreper som går igjen i de læringsutbyttene vi her anser som relevante. Hvorvidt det er *personlig kompetanse* eller en mer generell form for kompetanse som adresseres i læringsutbyttene er ikke like tydelig.

Oppsummering masterutdanningene

Generelt kan man kanskje si, med utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsene, at det ser ut som om masterutdanningene bidrar til kunnskapsrike ansatte, som evner å kritisk reflektere rundt og analysere informasjon (fra praksis) med utgangspunkt i relevant teori, forskning og empiri. Gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene viser også at en spesiell oppmerksomhet er rettet mot metodekunnskap (selv om bruk av observasjon ikke adresseres eksplisitt). Siden tematikken for så mange av masterutdanningene er innenfor rus og psykisk helse, mener vi at kompetansebehovet rundt dette er dekket av masterutdanningene.

Masterutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser adresserer i liten grad «barns utvikling», «samarbeid med barn og foreldre», «konflikthåndtering», «tiltaksarbeid» og «juss og lovverk». Spesifikke grupper i samfunnet adresseres heller ikke masterutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser.

3.1.3 Videreutdanningene

Videreutdanning som tilsvarer minimum 30 studiepoeng innplasseres i kvalifikasjonsrammeverket på et nivå som tilsvarer 1.syklus (masterutdanninger tilsvarer 2.syklus mens utdanning på phd nivå tilsvarer 3.syklus). Med 1.syklus menes studier på lavere grad, og inkluderer i tillegg til videreutdanninger Bachelorgradsstudier på 180/240 studiepoeng, høgskolekandidatstudier på 120 studiepoeng, kortere studier som ikke fører til en grad, påbygningsstudier til bachelorgrad eller høyskolekandidat og studier som sammen med tidligere akkrediterte studier danner en grad. En utdanning som er innplassert i 1.syklus må også utarbeide læringsutbyttebeskrivelser som svarer til dette nivået. Videreutdanningene som vi har sett på her, skal altså ha læringsutbyttebeskrivelser som tilsvarer nivået på læringsutbyttebeskrivelsene for bachelorutdanningene vi har gått gjennom.

Som for masterutdanningene har vi for videreutdanningene valgt å forholde oss til læringsutbyttebeskrivelser for hele utdanningen samlet, vi har altså ikke sett på læringsutbyttebeskrivelser for det enkelte emne.

Videreutdanninger etableres ofte som et svar på et meldt behov fra arbeidslivet og representerer stort sett et utdanningstilbud som skal la seg kombinere med å være i jobb. Videreutdanning skal dermed ikke (vanligvis) kvalifisere for et videre utdanningsløp, men skal i hovedsak bidra til videreutvikling av kompetanse hos den enkelte arbeidstaker. Som vi allerede har sett er det et relativt stort omfang av videreutdanningstilbud av relevans for arbeid i barnevernet.

Vi har i første omgang sett på læringsutbyttebeskrivelsene for de ettårige videreutdanningene. Navnene på utdanningene indikerer at rusproblematikk og psykisk helse i all hovedsak er fagområdene disse utdanningene videreutdanner innenfor. Av de 25 utdanningene vi har sett på, er det kun to som tilbyr utdanning innen en noe annen tematikk – familierapi.

Samsvaret mellom innholdet i de ettårige videreutdanningene og kompetansebehovet

Barn og barns utvikling

Vi velger her å inkludere de to underliggende kompetanseområdene (barnesyn og barns utvikling) og omtale dem under ett når vi vurderer samsvaret mellom læringsutbyttebeskrivelsene og denne kompetansen. Det er søkt etter de samme nøkkelordene/begrepene som for de andre utdanningene.

Kunnskap om hvordan *samfunnet* legger til rette for barns utvikling og tar hensyn til barns synspunkter, adresseres i svært liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Imidlertid så adresseres kunnskap om barns *utvikling* i mye større grad, og kompetansen adresseres i alle de inkluderte videreutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser (bortsett fra for videreutdanningen for barnevernledere ved NTNU – kanskje naturlig nok). Hvor konkret læringsutbyttebeskrivelsene adresserer *barns* utvikling varierer noe etter den overordnede tematikken for utdanningen. Et eksempel på et læringsutbytte hvor barns utvikling er i fokus er følgende: *Kan drøfte og anvende kunnskaper om barn og unges normale utvikling, forståelse for mangfold og risiko for skjevutvikling og utvikling av psykiske vansker og lidelser* (Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge, HINN) og et eksempel på et læringsutbytte som adresserer utvikling på en mer overordnet måte er følgende: *ha gode kunnskaper om normale og avvikende utviklingsprosesser* (Tverrfagleg vidareutdanning i psykisk helsearbeid, HVL).

Foreldres omsorgskompetanse og -kapasitet

Omsorg og omsorgssvikt (innebærer bl.a. at man skal kunne vurdere foreldres omsorg og vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg, det ble søkt etter de samme nøkkelbegrepene som for de andre utdanningene): I læringsutbyttebeskrivelsene finner vi lite som kan relateres til *vurdering* av omsorg. Vi finner igjen en del om omsorgsteorier og relasjonskompetanse i læringsutbyttebeskrivelsene, men disse læringsutbyttene handler i stor grad om kompetanse eller evne til å skape trygghet og legge til rette for omsorg rundt barnet. Følgende læringsutbytte kan være et eksempel på det: *Kan etablere relasjoner med og gi omsorg til barn og unge med psykiske vansker og lidelser og deres familie og sosiale nettverk, med utgangspunkt i deres ressurser, ønsker og behov* (Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge, HINN). Betydning av ulike sosiale og kulturelle bakgrunner i omsorgsutøvelse adresseres ikke, så lang vi kan se, i læringsutbyttebeskrivelsene. Det virker å være en del oppmerksomhet rundt familier i krise eller i sårbare/utsatte situasjoner og tiltak og behandling rettet mot dem. Slike funn er nok naturlig de aller fleste utdanningenes tematikk tatt i betraktning. Inkludert i denne kompetansen ligger også kompetanse i å vurdere konsekvenser av foreldres voldelige eller psykiske mishandling av barn (eller at barn blir vitne til slik mishandling) eller rusbruk. Som vi også var inne på i kapittel 2 omhandler alle disse videreutdanningene tematikker knyttet til psykisk helse, psykososialt arbeid eller rusproblematikk. Vi antar at kompetanse knyttet til akkurat denne tematikken i stor grad er dekket, selv om vi finner lite i læringsutbyttebeskrivelsene som direkte knytter denne tematikken til foreldres omsorgskompetanse.

Observasjon (denne kompetansen innebærer bruk av observasjon som informasjonsinnhentingsmetode i vurdering av omsorgskompetanse eller -kapasitet. Det ble søkt etter de samme begrepene som for de andre utdanningene): Som tilfellet var også for masterutdanningene virker det som om kunnskap om og kompetanse i å anvende ulike forskningsmetoder for datainnhenting i stor grad adresseres i læringsutbyttebeskrivelsene. Også bruk av informasjonen man tilegner seg adresseres, f.eks. slik som i dette læringsutbyttet: *Har inngående kunnskap om bruk av ulike metoder for å analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer innenfor rus- og psykisk helsearbeid* (Videreutdanning i psykisk helsearbeid, HSN). Imidlertid er observasjon som datainnhentingsmetode ikke adressert eksplisitt. Dette betyr selvsagt ikke at denne metodikken ikke adresseres i utdanningene.

Helhetsperspektiv

Vi velger her å omtale de underliggende kompetansene (*samtaler med barn, barn og familier i deres kontekst, risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens samt ressursperspektiv og oppmerksomhet om egne verdier og holdninger*) under ett. Det ble søkt etter de samme nøkkelordene/begrepene som for de andre utdanningene. I læringsutbyttebeskrivelsene finner vi lite som direkte kan knyttes til samtaler eller kommunikasjon med barn. Vi finner også generelt lite om kommunikasjon, men vi finner mer relatert til *samhandlingsprosesser og relasjonskompetanse*. Man kan anta at kommunikasjon adresseres under læringsutbytter som inkluderer slike begreper. Vi finner ett læringsutbytte som inkluderer barneperspektivet: *har kommunikasjonsforståelse og inngående kunnskap om terapeutiske perspektiver med relevans for barn og unge* (Psykososialt arbeid med barn og unge, VID). En av utdanningene har også samtale som overordnet tematikk - Videreutdanning i rus og psykiske lidelser med praktisk bruk av kognitive samtaleteknikker (Universitetet i Agder). Helhetsperspektivkompetansen inkluderer også kunnskap og kompetanse knyttet til det å kunne vurdere barn og familier ut fra deres egen kontekst – altså at man tar hensyn til ulike samfunnsforhold og mangfoldet i befolkningen. Dette adresseres i liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Begrep som kropp, kjønn, seksualitet, likestilling eller diskriminering er ikke brukt i læringsutbyttebeskrivelsene – dette betyr ikke at begrepene ikke brukes i utdanningene. Begrepet «mangfold» dukker relativt ofte opp i tilknytning til at studenten skal ha kunnskap og forståelse for menneskelig mangfold. Det er litt uklart hvorvidt de i dette inkluderer forståelse for mangfoldet i befolkningen og hvordan dette kan ha innvirkning på familie. Utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser adresserer i relativt stor grad rusproblematikk i tilknytning til familiekontekst, kanskje naturlig nok. Vi finner noen læringsutbytter som adresserer risiko- og beskyttelsesfaktorer – ofte i tilknytning til utvikling av rusproblematikk eller psykiske lidelser: *har inngående kunnskap om menneskets utvikling, mangfold og risikofaktorer for utvikling av psykiske lidelser* (Psykisk helsearbeid, HIOA), men vi gjenfinner ikke disse i stor grad. Kompetansen skal også inkludere bevissthet og kritisk refleksjon knyttet til egne verdier og en forståelse av hva god oppvekst innebærer. Vi finner ikke mange læringsutbytter som direkte adresserer dette. Noen læringsutbytter tar for seg evne til kritisk refleksjon, men ikke nødvendigvis i tilknytning til egne verdier. Begrepet «oppvekst» gjenfinner vi en gang i læringsutbyttebeskrivelsene, og vi konkluderer med at det er lite oppmerksomhet knyttet til forståelsen av hva «god oppvekst» innebærer i læringsutbyttebeskrivelsene.

Samarbeid og kommunikasjon

Vi velger også her å kommentere de underliggende kompetansene under ett, i hovedsak begrunnet i at vi finner relativt lite i læringsutbyttebeskrivelsene som direkte adresserer disse (*samarbeid med barn, samarbeid med foreldre, tiltaksarbeid, nettverksbygging og mobilisering og samarbeid med andre instanser*). Samarbeid adresseres generelt i liten grad i betydningen av samarbeid med barn eller deres foreldre, i læringsutbyttebeskrivelsene. Tverrfaglig og tverrprofesjonelt samarbeid adresseres i større grad. Vi anser at tverrfaglig eller tverrprofesjonelt samarbeid heller ikke nødvendigvis innebærer kompetanse i samarbeid med andre instanser. Vi finner kun ett

læringsutbytte som konkret beskriver samarbeid med andre instanser og vi mener denne underliggende kompetanse adresseres i liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Kompetanse som går i retning av samarbeid på individnivå (barn og foreldre) adresseres først og fremst gjennom læringsutbytter som beskriver samarbeid med *brukere*. Samarbeid med barn og foreldre adresseres også til en viss grad gjennom læringsutbytter som også adresserer kompetanse i *tiltaksarbeid: kunne utforme og iverksette helsefremmende endringsprosesser og tiltak i samarbeid med barn og unge og deres nettverk* (Psykososialt arbeid med barn og unge, VID). Inkludert i dette læringsutbytte er også kompetanse i bruk av nettverk, for øvrig adresseres kompetanse i samarbeid (i betydningen som er relevant her), *tiltaksarbeid* og bruk av *nettverk* i relativt liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Dette betyr ikke at dette ikke adresseres i utdanningene. Begrepet «konflikt» gjenfinnes ikke i læringsutbyttebeskrivelsene.

Forvaltningskompetanse i barnevernstjenesten

Jus og lovverk: denne kompetansen gjenfinnes i liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Begrepet «jus» gir f.eks. ingen treff. Vi finner noen få læringsutbytter som i ganske eksplisitt håndterer denne kompetansen, f.eks.: *spesialisert kunnskap om lovverk, forskrifter og andre samfunnsbestemte forhold som regulerer og styrer det psykososiale arbeidet overfor barn, ungdom og unge voksne* (Psykisk helsearbeid, HSN).

Vurderings- og beslutningskompetanse adresseres i noe større grad. Beslutningskompetanse gjenfinner vi ikke, men vi finner læringsutbytter som adresserer kompetanse i å gjøre vurderinger rundt behandling og tiltak basert på tilgjengelig kunnskap. Følgende læringsutbytte mener vi representerer et godt eksempel: *har god handlingskompetanse innen psykisk helsearbeid basert på kritisk anvendelse av teorier, kunnskaper og erfaringer* (Tverrfaglig psykososialt arbeid med barn og unge, HiØ). De fleste av utdanningene har likelydende læringsutbytter i sine beskrivelser.

Rolleforståelse innebærer i denne sammenheng en forståelse for barnevernets rolle, oppgaver og ansvar i tillegg til å kjenne barnevernets rolle opp mot private aktører. Denne kompetansen adresseres ikke i læringsutbyttebeskrivelsene så langt vi kan se. Videreutdanningenes overordnede tematikk tatt i betraktning, er dette kanskje naturlig.

Særskilt om personlig kompetanse

Denne kompetansen inkluderer kompetanse i *selvrefleksjon*, i *empati og omsorg*, i å *motivere andre* og i å gjøre bruk av *personlig kompetanse i samarbeidsrelasjoner*. Vi omtaler disse underliggende kompetansene mer eller mindre under ett i det følgende. Ulike personlige kompetanse adresseres i liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene. En av (de få) læringsutbyttene vi mener adresserer personlig kompetanse er følgende: *ha evne til omsorgs-, relasjons og samarbeidskompetanse* (Familieterapi, NU). Hvorvidt dette faktisk er en *personlig* kompetanse, eller en mer generell kompetanse er likevel noe uklart og læringsutbyttet gir rom for tolkning. Vi mener at personlig kompetanse i liten grad adresseres i læringsutbyttene.

Samsvaret mellom innholdet i de «mindre» videreutdanningene og kompetansebehovet

Barn og barns utvikling

Vi velger her å inkludere de to underliggende kompetanseområdene (*barnesyn og barns utvikling*) og omtale dem under ett når vi vurderer samsvaret mellom læringsutbyttebeskrivelsene og denne kompetansen. Det er søkt etter de samme nøkkelordene/begrepene som for de andre utdanningene. Som for de andre utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser er det vanskelig å finne igjen læringsutbytter som konkret tar for seg kunnskap om hvordan samfunnet behandler barn og legger til rette for barns utvikling og synspunkter. Det er enklere å identifisere læringsutbytter som konkret adresserer kompetanse om barns utvikling. Litt avhengig av tematikken for den enkelte utdanning,

så adresseres *barns utvikling* i relativt stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Normalutvikling, utviklingsforstyrrelser og kompetanse i å identifisere særskilte behov adresseres også i læringsutbyttebeskrivelsene – dette adresseres ikke i alle utdanningene sine læringsutbyttebeskrivelser, noe man heller kanskje ikke kan forvente da de inkluderte videreutdanningene ikke alle utdanningene har oppmerksomheten rettet eksplisitt mot barn. Vi velger to læringsutbytter som vi anser adresserer barns utvikling men likevel uten et spesielt fokus på barn.: *redegjøre for kjennetegn ved utviklingshemning/utviklingsforstyrrelser* (Psykisk lidelse og utviklingshemning, HiOA) og kompetanse i å identifisere særskilte behov: *kan vurdere den enkeltes behov for helhetlig oppfølging* (Videreutdanning i helhetlig oppfølging- fra kriser til mestring og muligheter, HINN). Kompetanse rundt *hvor og hvordan utredning og bistand fra andre instanser følges opp*, adresseres i svært liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene.

Foreldres omsorgskompetanse og -kapasitet

Omsorg og konsekvenser av omsorgssvikt adresseres i noen grad i noen få av de inkluderte utdanningene sine læringsutbyttebeskrivelser (Psykososialt arbeid med barn i alderen 0-4 år, HVL; Videreutdanning i barnevern, HINN). En av utdanningene adresserer omsorg i tittelen: Videreutdanning i samspill og tilknytning mellom barn og nære omsorgspersoner, ved Høgskolen Innlandet. Kompetanse i å forstå omsorgsformer utfra sosial eller kulturell bakgrunn adresseres i liten grad i læringsutbyttene, og så langt vi finner kun i videreutdanningen i Konfliktarbeid og meklings, ved VID Vitenskapelige høgskole. Læringsutbyttene adresserer heller ikke omsorg konkret. Foreldreferdigheter og bruk av nettverk for å få til positive endringer adresseres ikke i læringsutbyttene så langt vi kan se. Tre av de inkluderte utdanningene tar for seg vold i nære relasjoner og problematikk knyttet til rus, og disse utdanningene adresserer kompetanse rundt det å forstå konsekvenser av vold og rusbruk i sine læringsutbytter. En av videreutdanningene omhandler Tiltak mot seksuelle overgrep mot barn (Høgskolen i Østfold), og her finner vi læringsutbytter knyttet til kompetanse rundt konsekvenser av slikt misbruk og hvordan man skal nærme seg barn som har opplevd dette. Begrep som «ære» og «tvangsekteskap» finner vi ikke igjen i læringsutbyttebeskrivelsene.

Bruk av observasjon som informasjonskilde i saker f.eks. relatert til å vurdere omsorgskapasitet er ikke adressert i læringsutbyttebeskrivelsene for disse utdanningene. Bruk av ulike metoder eller metodikker er heller ikke adressert i læringsutbyttebeskrivelsene.

Helhetsperspektiv

I kompetanseområdet helhetsperspektiv inngår kompetanse i å *samtale med barn*, kunne vurdere *barn og familier ut fra deres egen kontekst*, kunne vurdere *risiko- og beskyttelsesfaktorer* knyttet til det enkelte barns liv og ha en bevissthet og *kritisk refleksjon knyttet til egne verdier*. Det ble søkt etter de samme nøkkelbegrepene som for de andre utdanningene. Vi finner lite om samtaler. Vi søkte også etter begrepet kommunikasjon, og fant dette igjen i læringsutbyttebeskrivelsene for to av videreutdanningene. En av de relevante læringsutbyttene adresserer samtaler med barn, spesielt (men denne er altså inkludert i læringsutbyttebeskrivelsene for videreutdanningen i barnevern ved Høgskolen Innlandet): *Ha kunnskap om kommunikasjon med ulike brukergrupper, herunder ferdigheter i profesjonelle samtaler med barn og voksne* (videreutdanning i barnevern, HINN). Den samme utdanningen adresserer også kontekstforståelse i sine læringsutbyttebeskrivelser: *Forståelse av etnisitet og klasse har betydning for samhandling med brukerne av barneverntjenesten* (Videreutdanning i barnevern, HINN), men ut over dette ene læringsutbyttet finner vi igjen lite i læringsutbyttene som kan relateres til kompetanse i å forstå familier ut fra kontekst. Et søk etter begrepet «mangfold» i læringsutbyttebeskrivelsene gir ingen treff. Videre er det også lite oppmerksomhet knyttet til kunnskap rundt risiko- og beskyttelsesfaktorer – vi finner ett læringsutbytte som direkte adresserer denne kompetansen: *Avansert kunnskap om kva innverknad ressursar og risiko, beskyttelse og belastning har å seie for normal- og problemutvikling* (Psykososialt arbeid med barn i alderen 0-4 år, HVL). Fem av de inkluderte videreutdanningene adresserer *oppmerksomhet om egne verdier og holdninger* i sine læringsutbyttebeskrivelser.

Samarbeid og kommunikasjon

I denne kompetansen inngår kompetanse i *samarbeid med barn og med foreldre, konfliktforebygging og -håndtering*, kompetanse i *tiltaksarbeid, nettverksbygging og samarbeid med andre instanser*. Det ble søkt etter de samme begrepene som for de andre utdanningene. Som vi allerede har vært inne på så finner vi lite i læringsutbyttebeskrivelsene som kan relateres til kommunikasjon eller kommunikasjon med barn. *Samarbeid med barn* adresseres ikke i læringsutbyttebeskrivelsene, heller ikke *samarbeid med foreldre* adresseres eksplisitt. Dette betyr da ikke at tematikken ikke håndteres i utdanningene. Samarbeid finner vi ofte igjen i læringsutbyttebeskrivelsene i tilknytning til tverrprofesjonelt samarbeid, men samarbeid knyttes også opp mot klienter/brukere i læringsutbyttebeskrivelsene. Kompetanse i konfliktforebygging og -håndtering adresseres i noen grad, i hovedsak i én av videreutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser: Konfliktarbeid og mekling (VID Vitenskapelige høgskole). Tiltaksarbeid adresseres i relativt stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene for disse videreutdanningene. Nettverksbygging og -mobilisering relatert til denne konteksten adresseres ikke. Samarbeid med andre instanser adresseres i to av utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser: Psykososialt arbeid med barn i alderen 0-4 år (Høgskulen på Vestlandet) og Ledelse i helse- og sosialtjenestene (Høgskulen i Volda).

Forvaltningskompetanse i barneverntjenesten

Dette kompetanseområdet inkluderer kompetanse om jus og lovverk, vurderings- og beslutningskompetanse og forståelse av barnevernets rolle og ansvar. Noen få av utdanningene (tre) adresserer kunnskap om relevant lovverk og bruk av dette i sine læringsutbyttebeskrivelser. Ingen av disse nevner spesifikke lover (barneloven, forvaltningsloven, barnekonvensjonen) i læringsutbyttene. Når det gjelder vurderings- og beslutningskompetanse så er også denne kompetansen adressert i svært liten grad i videreutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser. Dermed adresseres heller ikke metodisk tilnærming (til hvordan man tar beslutninger og begrunnelse for beslutningene man tar) i særlig grad – her finner vi kun to relevante læringsutbytter. Inkludert i vurderings- og beslutningskompetanse inngår også kompetanse i å kunne bruke tilgjengelig kunnskap. Vi finner at bruk av tilgjengelig kunnskap i yrkesutøvelse adresseres i tre av videreutdanningenes læringsutbyttebeskrivelser. Når det gjelder læringsutbytter som adresserer barnevernets rolle og ansvar, så gjenfinnes ikke disse i særlig grad – noe som kanskje er naturlig da de fleste av de inkluderte videreutdanningene ikke omhandler barnevernet som sådan. Videreutdanning i barnevern ved Høgskolen Innlandet løfter imidlertid barnevernets rolle frem i sine læringsutbyttebeskrivelser.

Særskilt om personlig kompetanse

Personlig kompetanse omhandler evne til å reflektere over egne holdninger og verdier, vise empati og omsorg, evne å motivere andre, skape tillit og man skal også kunne bruke personlig kompetanse inn i samarbeidsrelasjoner. Flere av utdanningene adresserer *selvrefleksjon* i sine læringsutbyttebeskrivelser. Ordlyden i de enkelte læringsutbyttene er relativt lik på tvers av utdanningene, ett eksempel er denne: *har innsikt i egne verdier og holdninger og den betydning disse faktorene har for fagutøvelsen i samhandling med andre* (Familieterapi og systemisk praksis 1, HiØ). Begreper som «empati» og «omsorg» brukes i liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene. Dette betyr likevel ikke at begrepene ikke omtales i utdanningene. Bruk av *personlig kompetanse* i samarbeidsrelasjoner adresseres heller ikke eksplisitt i læringsutbyttebeskrivelsene, men kunnskap om samarbeid og bruk av kunnskap og ferdigheter i samarbeid adresseres i læringsutbyttebeskrivelsene for noen få videreutdanninger.

Oppsummering videreutdanningene²⁰

Gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene for begge gruppene videreutdanninger viser at videreutdanningene som omfatter 60 studiepoeng adresserer Bufdir sitt skisserte kompetansebehov i relativt varierende grad. Mange av utdanningenes overordnede tematikk er rus og psykisk helse, og vi antar dermed at kompetanse relatert til dette tema adresseres bredt i utdanningene. Vi finner også at «tiltaksarbeid» adresseres i relativt stor grad i læringsutbyttebeskrivelsene. For de andre kompetansene er det altså noe varierende, og dette er nok også betinget av at den overordnede tematikken for disse videreutdanningene ikke nødvendigvis retter seg mot barn og barnevern.

Gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelsene for de «mindre» videreutdanningene viser noe av den samme tendensen som de mer omfangsrrike videreutdanningene. Kompetansebehovet adresseres i meget varierende grad, og det er heller ingen områder som peker seg ut med et godt samsvar. Igjen er nok også dette betinget av den overordnede tematikken for de ulike utdanningene.

Hverken de «større» eller «mindre» videreutdanningene adresserer ulike eller spesifikke grupper i samfunnet (minoriteter, kjønn, kultur) i sine læringsutbyttebeskrivelser.²¹

3.2 Oppsummering

Med utgangspunkt i Bufdir sitt skisserte behov for kompetanse i barnevernstjenesten har vi forsøkt å vurdere dette behovet opp mot hva utdanningene, gjennom sine læringsutbyttebeskrivelser, sier at kandidaten skal kunne noe om. Som vi har prøvd å illustrere i det foregående, er dette en øvelse som kan antyde hvorvidt utdanningene tematiserer kompetansebehovene som Bufdir har identifisert, men som ikke er tilstrekkelig til å gi et klart svar på hvorvidt utdanningene svarer på kompetansebehovet i tjenesten. Dette skyldes læringsutbyttebeskrivelsenes innretning, ved at de ofte gir overordnede og «tynne» beskrivelser av emnene og hva de forventer at kandidatene kan etter fullført emne. Læringsutbyttebeskrivelsene er dessuten formulert lokalt ved den enkelte institusjonen, og det er derfor også forskjeller mellom hvordan læringsutbyttebeskrivelsene adresserer og formulerer kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanser. Dette er i tråd med funnene gjort i en tidligere kartlegging av læringsutbyttebeskrivelsene i ulike fag (Sørskar et al, 2015), som viser at fagmiljøene opplever det som utfordrende å operasjonalisere deskriptorene, og at de mangler et felles språk for å formulere innholdet i læringsutbyttebeskrivelsene. Det vi kan si noe om i denne sammenheng er derfor hva de tekstlige beskrivelsene av læringsutbyttet forteller oss, men ikke hvordan utdanningene går frem for at kandidatene skal oppnå å kvalifikasjonene.

Det er heller ikke nødvendigvis slik at utdanningene alene skal sørge for å møte et behov for kompetanse i arbeidslivet. Utdanningene har en kvalifiserende funksjon, og er forventet å bidra med kunnskap som skal danne et grunnlag for praksis i arbeidslivet (Smeby, 2008). Den viktigste

²⁰ Bufdir ønsket at R-BUP sin spesialistutdanning også skulle inkluderes i denne gjennomgangen. Den aktuelle utdanningen er under en relativt omfattende omorganisering, og det er ikke lengre mulig å søke denne utdanningen i den form den har hatt til nå. Nye studieplaner og læringsmål vil etter planen foreligge i november 2017. En gjennomgang av utdanningens overordnede læringsmål slik de har vært formulert frem til våren 2017, gir likevel et inntrykk av en videreutdanning som svarte på en stor del av kompetansebehovet Bufdir skisserer. Læringsmålene var følgende:

- møter pasienten og familien med kunnskap om normalutvikling, utviklingspsykopatologi og betydningen av tilpasset utviklingsstøtte
- behersker ulike utredningsverktøy
- har terapeutisk kompetanse i valgt fordypningsmetode
- forholder seg til pasientenes kontekst og nettverk
- bygger på ressurser i og rundt pasienten
- kan samarbeide om og dele på oppgaver
- selv utvikler ny kunnskap

²¹Det er imidlertid viktig å nevne at det finnes en videreutdanning som spesifikt skal bidra til økt kompetanse i barnevernsfaglig arbeid overfor minoriteter – Barnevern i et minoritetsperspektiv, nivå 2 (HiOA, HINN, HSN). Utdanningen er ikke inkludert i denne gjennomgangen av læringsutbyttebeskrivelser da den utgjør mindre enn 30 studiepoeng (15 studiepoeng), men det er viktig å være klar over at det finnes videreutdanninger som eksplisitt adresserer noe av denne tematikken.

kompetansehevingen foregår sannsynligvis på arbeidsplassen. Enkelte, som Randall Collins (1990), hevder endog at tilegnelsen av kunnskap og ferdigheter primært skjer i arbeidslivet. Men utdanningene sørger likevel for selve kompetansefundamentet. Det den enkelte skal stå trygt på i møte med yrkeslivet.

Selv om læringsutbyttebeskrivelser etter kvalifikasjonsrammeverkets angivelser er forventet å beskrive hva alle som har fullført en utdanning skal ha lært, er læringsutbyttebeskrivelser et upresist mål når man skal vurdere *grad* av samsvar fordi de ikke forholder seg til et felles språk og heller ikke angir vektningen av ulike komponenter. Studier av implementeringen av læringsutbyttebeskrivelser viser også at læringsutbyttebeskrivelser i mindre grad tilrettelegger for komparasjoner enn det som var forventet (Caspersen, Frølich, & Muller, 2017). Gjennom læringsutbyttebeskrivelsene kan vi derfor si noe om at et uttalt kompetansebehov er adressert i en læringsutbyttebeskrivelse, men vi kan ikke si noe om hvor stor del av et emne eller en utdanning en gitt tematikk utgjør.

Vi har vurdert kompetansen som den enkelte barnevernfaglige ansatte, ifølge Bufdir, bør inneha, opp mot læringsutbyttebeskrivelsene for enkeltemner i bachelorutdanningene barnevern og sosialt arbeid (sosionom). Vi har også vurdert det samme kompetansebehovet opp mot læringsutbyttebeskrivelsene på utdanningsnivå for relevante masterutdanninger og videreutdanninger (60 studiepoeng og 30 studiepoeng).

Bachelorutdanningene i barnevern adresserer de fleste kompetansebehovene som Bufdir skisserer i sin rapport. Vi mener likevel at læringsutbyttebeskrivelsene i mindre grad adresserer kompetanse knyttet til spesifikke grupper i befolkningen (sosiokulturell bakgrunn, kjønn, språk, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk), en kompetanse Bufdir mener man må inneha f.eks. for å vurdere barn og familier ut fra deres kontekst. Som vi også har presisert er det her viktig å være klar over at selv om et tema eller en kompetanse ikke adresseres i læringsutbyttebeskrivelsene, er det likevel mulig at tematikken adresseres i selve undervisningen.

Vi erfarer også at evne til empati og omsorg som deler av en personlig kompetanse, adresseres i mindre grad i læringsutbyttebeskrivelsene i læringsutbyttebeskrivelsene for enkeltemnene.

Vi har forsøkt å illustrere at bachelorutdanningen i sosialt arbeid (sosionomutdanningen) også svarer på noe av kompetansebehovet skissert av Bufdir, om enn på en noe mer indirekte måte og i mye mer varierende grad. Enkelte av sosionomutdanningene har egne emner viet barnevern og der vi finner læringsutbytter som eksplisitt adresserer kompetanse i tilknytning til barn, så er dette i hovedsak innenfor disse emnene.

Som tilfellet er for barnevernspedagogutdanningene svarer læringsutbyttebeskrivelsene for sosionomutdanningene i liten grad på kompetansebehovet knyttet til evne til omsorg og empati.

Læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene gir et litt mindre «konkret» uttrykk enn hva tilfellet er for bachelorutdanningene. Dette skyldes nok i stor grad at vi her tar for oss læringsutbyttebeskrivelser på utdanningsnivå. Læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene svarer på noen av de konkrete kompetansebehovene. I særlig grad virker dette å gjelde kompetanse innen psykiatri og rusproblematikk, kompetanse i bruk og anvendelse av ulike forskningsmetoder, samt evne til å bruke og analysere tilgjengelig teori og empiri i sin yrkesutøvelse. Enkelte kompetanser adresseres i svært liten grad i læringsutbyttebeskrivelsene for masterutdanningene, slik som juss og lovverk, barnesyn og også om barns utvikling. Man må her ta hensyn til at masterutdanningenes overordnede tematikker adresserer ulike områder som i de fleste tilfellene bare til en viss grad kan relateres til arbeid i barnevernet.

Vi har til slutt i kapitlet sett nærmere på videreutdanninger av relevans for arbeid i barnevernet. Vi har konsentrert oss om videreutdanninger tilsvarende 60 studiepoeng og videreutdanninger tilsvarende 30 studiepoeng. Det mest påfallende med videreutdanningene av 60 studiepoengs varighet er at de (så godt som alle), svarer på et avgrenset kompetanseområde – nemlig rus og

psykiatri. Dette er selvfølgelig et uttrykk for at kompetanse innen disse feltene anses som svært viktig i barnevernsarbeid, men det er kanskje likevel noe spesielt at andre viktige kompetansebehov som kompetanse rundt minoritetsfamilier, enslige mindreårige asylsøkere og barn i fosterhjem tilsynelatende ikke adresseres i nevneverdig grad i disse videreutdanningene. Heller ikke forvaltningskompetanse får spesiell oppmerksomhet i læringsutbyttebeskrivelsene for disse utdanningene.

Videreutdanningene som tilsvarer 30 studiepoeng har i motsetning et bredere nedslagsfelt hva gjelder tema. Dette innebærer at også at vi i læringsutbyttebeskrivelsene finner meget varierende grad av samsvar med kompetansebehovet.

Det mest åpenbare funnet etter gjennomgangen av alle læringsutbyttebeskrivelsene er i hvor liten grad de helt *spesifikke* tematikker knyttet til befolkningens mangfold, adresseres. Særlig er dette påfallende når det gjelder barnevernspedagog og sosionomutdanningene hvor vi går gjennom læringsutbyttebeskrivelser på et meget detaljert nivå.

4 Barnevernledernes vurderinger

4.1 Innledning

I dette kapitlet presenterer vi barnevernsledernes vurderinger av en rekke sider ved tjenesten: en del bakgrunnsopplysninger om lederne og tjenesten, bemanningssituasjon og søkning til og avgang fra stillinger. Hovedtyngden i kapitlet tar opp ledernes vurderinger av kompetanseprofil. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har foretatt en inndeling i kompetansebehovene i: kompetanse som den enkelte medarbeider bør besitte, kompetanse som den enkelte tjeneste samlet bør besitte, og kompetanse som den enkelte tjeneste må ha tilgang til. Kapitlet følger i store trekk denne inndelingen, og baserer seg på et spørreskjema der spørsmålene er formulert for å dekke kompetansebehovene som Bufdir har formulert.

I en del analyser vil vi se spesielt på forskjeller etter kommunestørrelse og andre kjennetegn ved kommunen. Interkommunale tjenestene er ikke identifisert med kommunenummer, og faller dermed utenfor i analyser etter kommunestørrelse. I de større byene er barnevernskontorene administrert i de enkelte bydelene, men vi har ikke informasjon om antall innbyggere i bydelene. Bydelene er imidlertid store, og faller inn under kategorien av de største kommunene. Siden de interkommunale tjenestene ikke er registrert med kommunenummer er det ikke lagt inn informasjon om folketall for dem. De er dermed ikke inkludert i analysene over forskjeller etter kommunestørrelse.

4.2 Hvem er barnevernlederne?

Et stort flertall av barnevernlederne er kvinner, hele 83 prosent. Denne andelen er litt høyere i de små enn i de mellomstore og store kommune. Lederne har gjennomgående lang erfaring. De er i gjennomsnitt 48 år gamle, de ansatte i de mellomstore kommunene er litt yngre enn i de minste og de største kommunene. I gjennomsnitt har de arbeidet 16 år i barnevernet, gjennomsnittet er høyest i de største kommunene. De har vært ledere i gjennomsnittlig 7 år, i de minste kommunene noe kortere. Som det framgår av tabellen er det ganske mange av lederne som ikke har svart på spørsmål om alder og antall år i barnevernet (se tabell 4.1 neste side).

Tabell 4.1: Gjennomsnitt alder, antall år i barnevernet og som barnevernleder

	Alder	Antall år ansatt i barnevernet:	Antall år som barnevernleder:	Antall som har svart på alder	Antall tjenester totalt
Under 3000	48,4	13,7	5,8	32	60
3000 til 9999	46,7	14,9	7,4	62	87
10.000 og mer	49,4	17,6	7,3	91	127
Total	48,3	16,0	7,1	185	274

4.3 Organisering og samarbeid

Litt over hver tredje kommune har samarbeid med andre kommuner. Dette er litt vanligere i de største enn i de minste kommunene, men forskjellene er ikke store.

Tabell 4.2: Andel kommuner som samarbeider med andre. Etter kommunestørrelse. Prosent.

Under 3000	30
3000 til 9999	35
10.000 og mer	38
Alle	35
N=100	210

Vi ser ganske store forskjeller etter landsdel. Sørlandet skiller seg ut med mye samarbeid, men her er antall svar svært lavt, og resultatet er dermed ikke særlig pålitelig. Minst samarbeid er det mellom kommuner på Østlandet.

Tabell 4.3: Andel kommuner som samarbeider med andre. Etter landsdel. Prosent.

Østlandet	31
Sørlandet	50
Vestlandet	36
Trøndelag	41
Nord-Norge	40

Kontorene kan enten være organisert i en spesialistmodell, der en har egne team med ansvar for undersøkelse, tiltak, fosterhjem eller liknende. Dette er vanlig ved de større kontorer, mens de mindre kontorene med under 10 – 15 ansatte ofte har en generalistorganisering der alle saksbehandlere eller kontaktpersoner og deres leder jobber med alle typer saker. Det finnes også andre organiseringsformer, men nesten alle kommuner har enten en spesialistmodell eller en generalistmodell. Spesialistmodellen er klart vanligst i de større kommunene med 10 000 innbyggere eller mer, mens generalistmodellen dominerer i de øvrige kommunene. Av de Lederne som hadde skrevet inn noe under «annet», er det et flertall som oppgir en eller annen form for kombinasjon mellom generalist- og spesialistmodell, og noen er i en overgangsfase til en spesialistmodell.

Vi finner også en del forskjeller etter landsdel, men det henger sammen med at kommunestørrelsen varierer mellom landsdelene.

Tabell 4.4: Organiseringsmodell etter kommunestørrelse

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle
Spesialistmodell etter faser i en barnevernssak	14	14	69	41
Generalistmodell	83	80	15	49
Inndelt etter barnas alder	0	3	11	6
Annet, spesifiser:	3	3	5	4
N=100	36	69	100	205

4.4 Bemanningssituasjon

4.4.1 Antall ansatte etter type stilling

Vi skal først se på antall ansatte i tjenesten etter stillingstype og utdanning. Organiseringsen av barnevernstjenestene varierer etter hvor stort kontoret er. En vanlig stillingsstruktur er at kontoret har:

- Barnevernsleder
- En eller annen form for merkantil funksjon (økonomi, sentralbord mv)
- Ulike teamledere eller fagledere (mellomledere)
- Saksbehandlere eller kontaktpersoner med oppfølgingsansvar for barn og familier.

I tillegg er det en del kontorer som har egne tiltakspersoner som bare jobber med oppfølging av ulike tiltak, og egne fagutviklingsstillinger eventuelt veilederstillinger.

Kontorenes størrelse henger naturlig nok sammen med kommunestørrelse, og tabell CC viser hvordan stillingsstrukturen varierer etter kommunestørrelse. Som det vil framgå av tabellene er det en del ansatte i delte stillinger. Tabell CC viser at de fleste tjenestene har bare en teamleder/fagleder, men noen har ingen. Det er bare de største kommunene som i noen utstrekning har mer enn en teamleder/fagleder.

Tabell 4.5: Ansatt ansatte teamledere/fagledere etter kommunestørrelse

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
Ingen	20	26	2	13
En	71	67	16	43
To eller tre	9	6	38	22
Fire eller flere	0	1	43	22
N=100	35	69	99	203

Ser vi landet under ett, er det nesten like mange i hver gruppe med 4 og under, opp til 8, over 8 til 15 og 16 og over. Forskjellene etter kommunestørrelse er naturlig nok svært store. Nesten alle de minst kommunene har fire og færre saksbehandlere, og i nesten alle de mellomstore kommunene har mellom 4 og 8 ansatte. Det er bare i de største kommunene at antall saksbehandlere er over 8, men omtrent halvparten har fra 16 ansatte og over. Imidlertid er det bare 16 prosent av kommunene som har mer enn 20 ansatte.

Tabell 4.6: Antall saksbehandlere/kontaktpersoner etter kommunestørrelse

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
4 og under	80	38	1	27
4,2 - 8	9	55	7	24
8,5 - 15	9	6	42	24
16 og over	3	1	49	25
N=100	35	69	99	203

Det er stor spredning i hvor mange tiltakspersoner tjenestene har ansatt. Over en tredel har ingen tiltakspersoner ansatt, det er tilfelle for tre firedeler av de minste kommunene, men det samme gjelder også for de mellomstore kommunene. Det er bare i de største kommunene at antallet er særlig stort, over 50 prosent av dem har mer enn 4 ansatte, men få har mer enn ti.

Tabell 4.7: Antall tiltakspersoner etter kommunestørrelse

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
Ingen	74	43	18	36
En	17	35	11	20
Fra 1,3 til 3,5	3	20	20	17
4 og over	6	1	51	26
N=100	35	69	99	203

Fagutvikler er en stilling som nesten bare finnes i de største kommunene, men selv blant dem er det 60 prosent som ikke har noen.

Tabell 4.8: Antall fagutviklere

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
Ingen	94	100	60	80
En eller flere	6	0	40	21
N=100	35	67	98	200

Veiledere finnes heller ikke i alle kommuner. Over 80 prosent har ingen veiledere, og noen få har en delt stilling. Selv blant de største kommunene er det tre av fire som har mindre enn en stilling.

Tabell 4.9: Antall veiledere etter kommunestørrelse

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
Ingen	91	93	74	83
Mindre enn en delt stilling	3	2	0	2
1 til 3	3	4	15	10
4 og over	3	1	10	6
N=100	35	67	98	200

Vel en firedel har ingen ansatte i andre typer stillinger. Lederne har ikke spesifisert nærmere hva slags stillinger dette er, men vi antar at det gjelder ansatte i støttefunksjoner som økonomi, administrasjon og sekretærtjenester. Blant de minste kommunene er det nesten en to tredeler uten ansatte i andre typer stillinger, men samtidig er det 11 prosent med mer enn 2 ansatte. Blant de største kommunene er det en firedel som har mellom en og to stillinger, og over 40 prosent har 2 eller flere.

Tabell 4.10: Antall ansatte i andre stillinger

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
Ingen	63	38	9	28
En	23	49	22	31
1,4 - 2	3	12	26	17
over 2	11	1	43	23
N=100	35	68	98	201

4.4.2 Antall ansatte etter type utdanning

Ser vi landet under ett, fordeler kommunene seg helt jevnt med omtrent 25 prosent i hver av kategoriene under tre, fra tre til under seks, fra seks til 11 og fra 12 og over. Blant de minste kommunene er det to tredeler som har under 3 ansatte barnevernspedagoger, og blant de mellomste er det en tredel. Av de minste og mellomstore kommunene er det praktisk talt ingen som har fra tolv ansatte og oppover, mens dette gjelder for halvparten av de største kommunene.

Tabell 4.11: Antall ansatte barnevernspedagoger

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
Under 3	66	32	3	24
3 - 5,75	26	52	7	26
6 til 11	6	15	39	25
12 og over	3	0	51	26
N=100	35	65	96	196

Det er nesten enda klarere skillelinjer mellom kommunene med hensyn til hvor mange de har ansatt med sosionomutdanning. De minste kommunene er omtrent alene om ikke å ha noen sosionomer, og 40 prosent av dem har bare en. Hovedtyngden av de mellomstore kommunene har fra en til seks ansatte, mens nesten alle de største kommunene har fra tre og oppover.

Tabell 4.12: Antall ansatte sosionomer

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle kommuner
Ingen	34	6	3	10
En	40	37	2	21
To	9	23	9	14
Tre - seks	14	32	36	31
Syv og over	3	2	49	25
N=100	35	65	95	195

Svært få kommuner har noen ansatte med utdanning som jurist eller psykolog. Mer enn åtte av ti kommuner har ingen jurister, og selv bare 75 prosent av de største kommunene har jurist. Og ingen av de små eller mellomstore kommunene har ansatte med psykologutdanning, og bare 9 av det største.

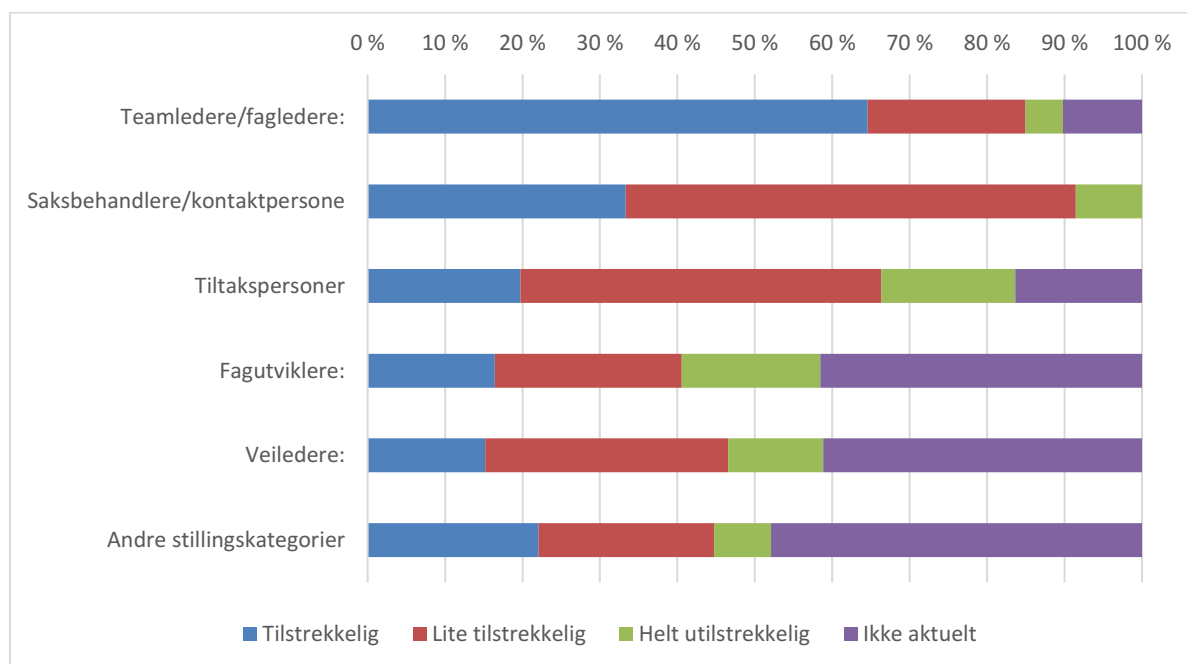
Tabell 4.13: Antall ansatte jurister og psykologer

	Jurister	Psykologer
Ingen	83	92
En (inkl. deltid)	14	5
To eller flere	3	3

4.4.3 Bemanningssituasjon, søkning og avgang

For å forstå dagens bemanningssituasjon i barnevernet er det viktig å være klar over at dette er den sterke veksten. Fra 2000 til 2014 økte sysselsettingen totalt fra 5.400 til 14 000 årsverk. Samtidig økte andelen barneverns pedagoger og sosionomer fra henholdsvis 22 til 30 og fra 11 til 18 prosent. Det er særlig gruppen uten høyere utdanning som er blitt redusert (Stølen m.fl. 2016). Dette innebærer at mange nye har blitt ansatt i perioden.

Bemanning synes tilstrekkelig med hensyn til teamledere og fagledere, men er problematisk med hensyn til saksbehandlere/kontaktpersoner, der bare en av tre ledere mener at bemanningen er tilstrekkelig. Og for tiltakspersoner synes situasjonen å være enda vanskeligere. Tallene kan tyde på ganske store forskjeller mellom kontorene.

Figur 4.1: Hvor god er bemanningssituasjonen for ulike typer stillinger?

Figur 4.2 viser hvordan lederne vurderer bemanningssituasjonen i store og små kommuner. For teamledere og fagledere vurderes den som god i alle kommunetyper, det er små forskjeller. Derimot vurderes bemanningssituasjonen for saksbehandlere/kontaktpersoner som tilstrekkelig i klart større grad i de små enn i de store kommunene. Andelen er 59 prosent i kommuner med under 3000 innbyggere, 38 prosent i kommuner med mellom 3000 og 10 000 innbyggere, og bare 22 prosent i kommuner med 10 000 innbyggere eller mer. For de øvrige stillingskategoriene er situasjonen mest tilfredsstillende i de store kommunene, men her har mange i de mindre kommunene krysset av for «ikke aktuelt».

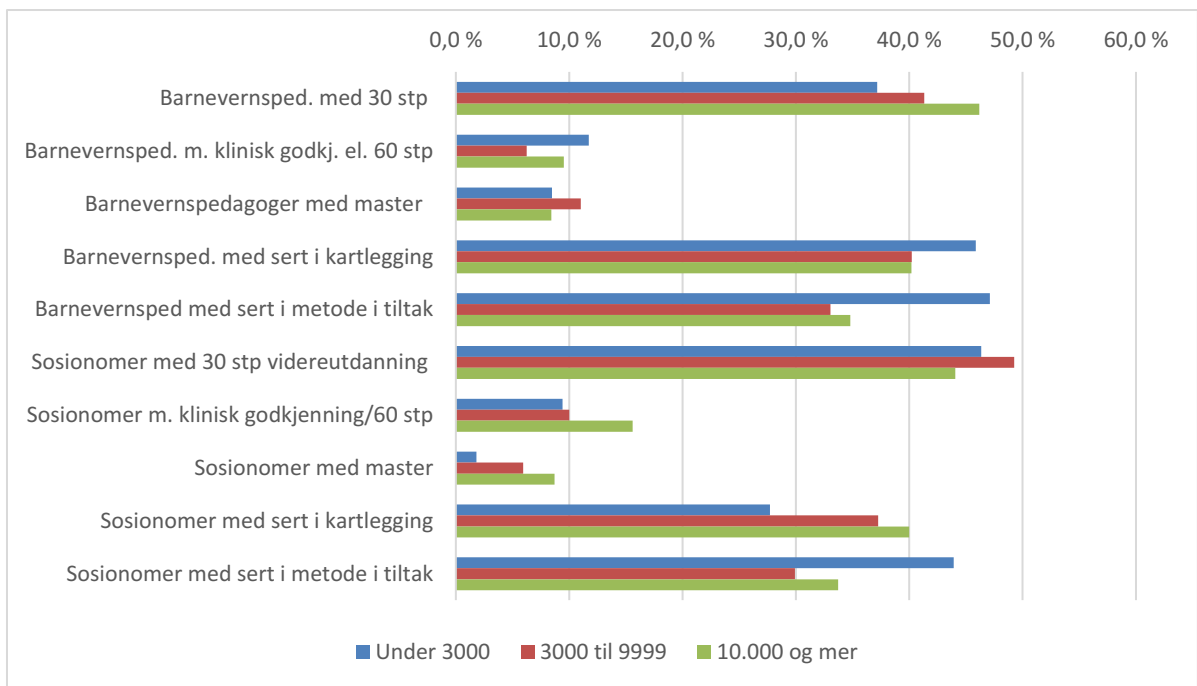
Figur 4.2: Andel ledere som mener at bemanningssituasjonen for ulike typer stillinger er tilstrekkelig. Etter kommunestørrelse

Vi finner ingen klare forskjeller i bemanningssituasjon mellom kommuner som samarbeider og de som ikke gjør det, og det synes heller ikke å være noen sammenheng med hvilken type samarbeid.

Andel barnevernspedagoger og sosionomer med tilleggsutdanning. En betydelig andel av barnevernspedagogene og sosionomene har tilleggsutdanning. Det vanligste blant både barnevernspedagogene og sosionomene er å ha 30 studiepoeng, eller sertifisering i kartleggingstiltak eller metode. Andelen som har en mastergrad eller klinisk godkjenning er betraktelig lavere.

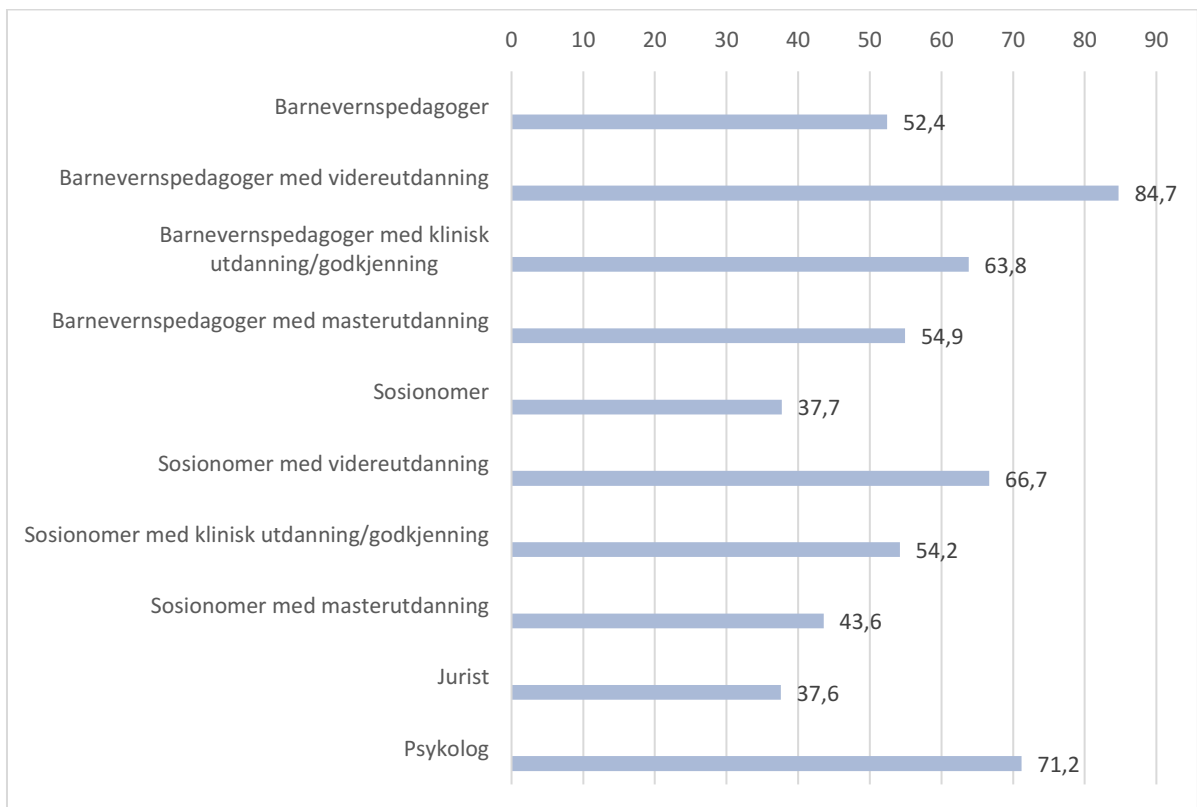
Forskjellene mellom kommuner med ulik størrelse er ikke spesielt stor og går i litt ulike retninger. Andelen barnevernspedagoger med 30 studiepoeng videreutdanning er høyere i store enn i små kommuner, mens det ikke er noe tilsvarende mønster blant sosionomene.

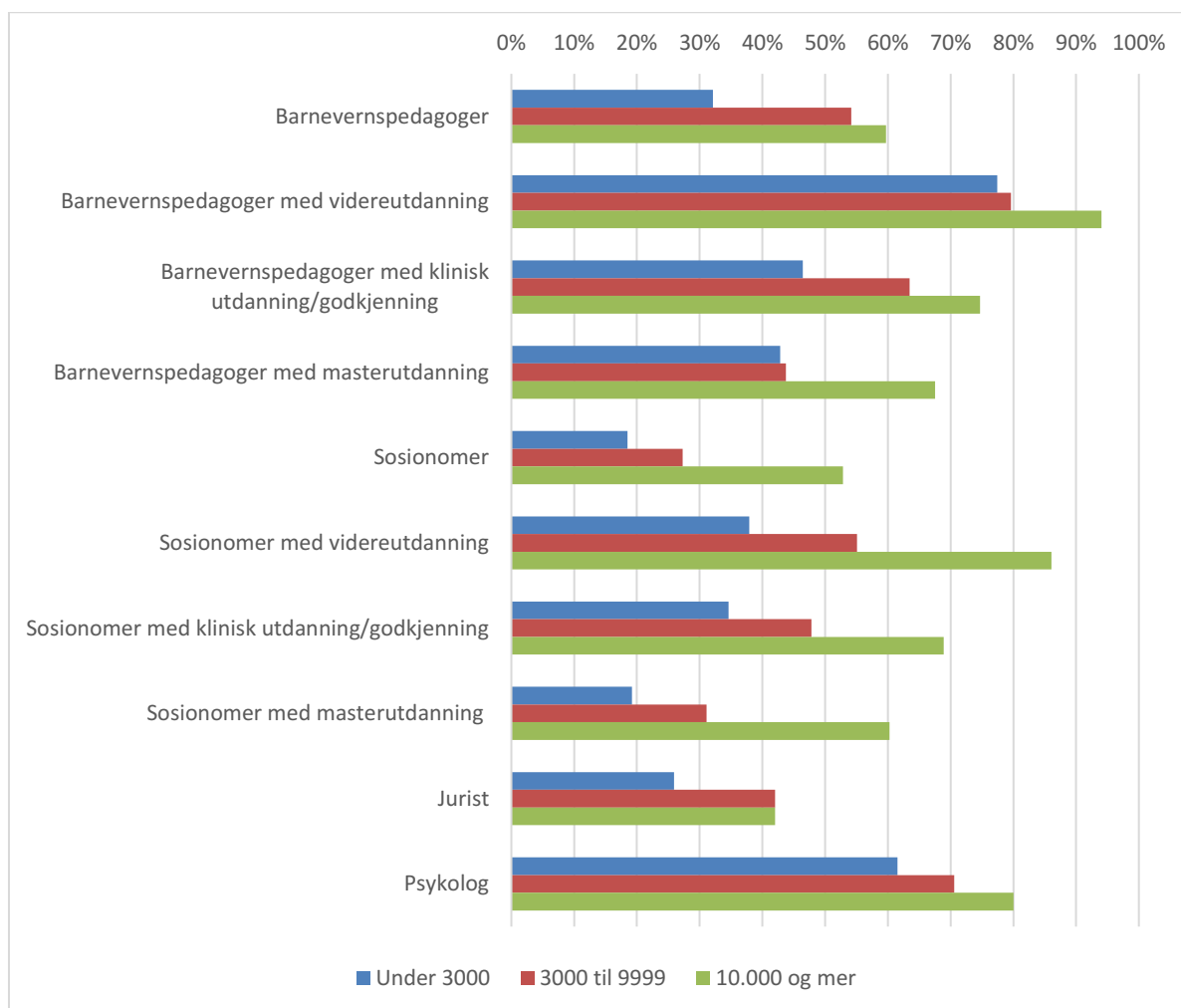
Figur 4.3: Andel med ulike videreutdanningskompetanse. Etter kommunestørrelse

Det er klart flest ledere som svarer at det er behov for flere ansatte barnevernspedagoger med videreutdanning, og dernest psykologer og sosionomer med videreutdanning. Behovet synes å være størst for personale med mer enn grunnutdanning, men ikke nødvendigvis masterutdanning. Mens tjenesten synes å være relativt godt dekket med jurister, er det mange som har behov for flere psykologer.

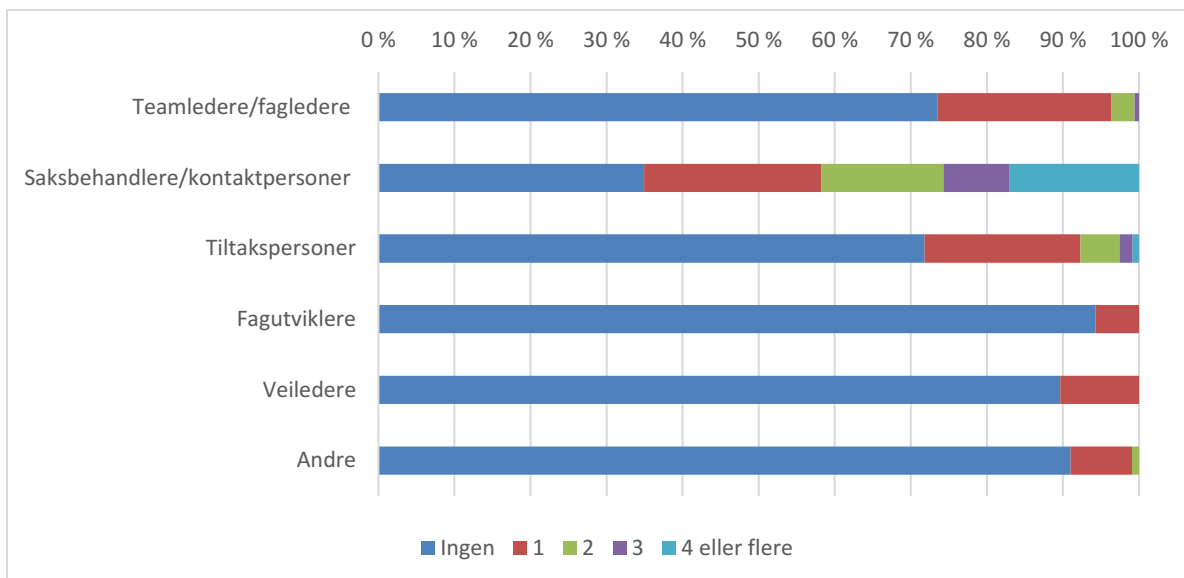
Figur 4.4: Er det behov for flere ansatte med følgende utdanning?

Det er interessant at for alle stillingskategorier er behovet for flere ansatte klart størst i de større kommunene. Det er litt vanskelig å fortolke dette resultatet, men det kan være at svarene reflekterer at store tjenester oftere må rekruttere ansatte. Resultatene behøver dermed ikke å være et utslag av større mangel på personell i større kommuner.

Figur 4.5: Er det behov for flere ansatte med følgende utdanning? Etter kommunestørrelse.

Antall ansatte som har sluttet er klart høyest blant saksbehandlere/kontaktpersoner. Det er naturlig, siden dette er den klart største stillingsgruppen, med i gjennomsnitt 12,5 ansatte per barnevernkontor. Sett i forhold til antall ansatte, kan antallet som har sluttet synes relativt høyt. Vi har også sett på forskjeller etter kommunestørrelse, i store kommuner med mange ansatt i barnevernstjenesten er det naturlig nok også flere som til enhver tid slutter i jobben.

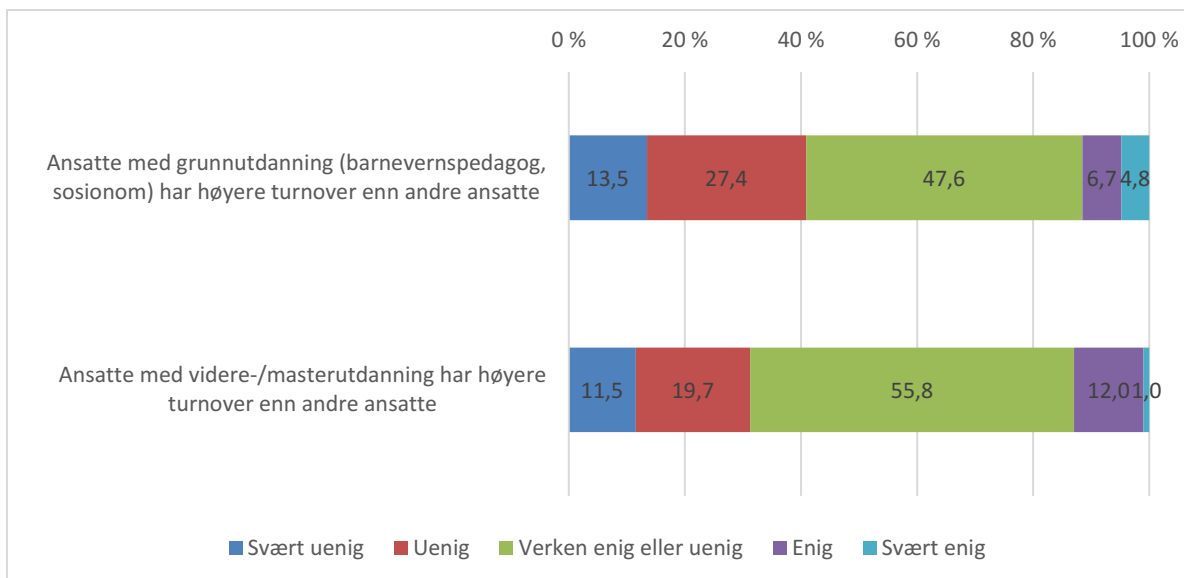
Figur 4.6: Hvor mange i din tjeneste har sluttet i løpet av de siste 12 månedene av andre grunner enn alderspensjon eller andre former for permisjon

I tabell CC har vi gjort et forsøk på å beregne avgangen i forhold til antall ansatte. En slik beregningsmåte forsterker inntrykket av en betydelig avgang. Alle tjenestene sett under ett har nesten en av fem sluttet på grunn av andre årsaker enn naturlig avgang. Avgangen er klart høyest i de mindre kommunene med nesten en av tre. I flere av kommunene med fem eller færre ansatte saksbehandlere er det halvparten eller mer som har hatt minst en som har sluttet. Dette innebærer at spesielt mange av de små tjenestene har problemer med å bygge opp erfaring siden barnevernet totalt også har ekspandert så sterkt (Stølen m.fl. 2016).

Tabell 4.14: Gjennomsnittlig antall saksbehandlere/kontaktpersoner som har sluttet siste 12 måneder som andel av antall ansatte

Innbyggertall	Gjennomsnitt	Antall kommuner
Under 3000	0,29	32
3000 til 9999	0,18	63
10.000 og mer	0,16	91
Total	0,19	186

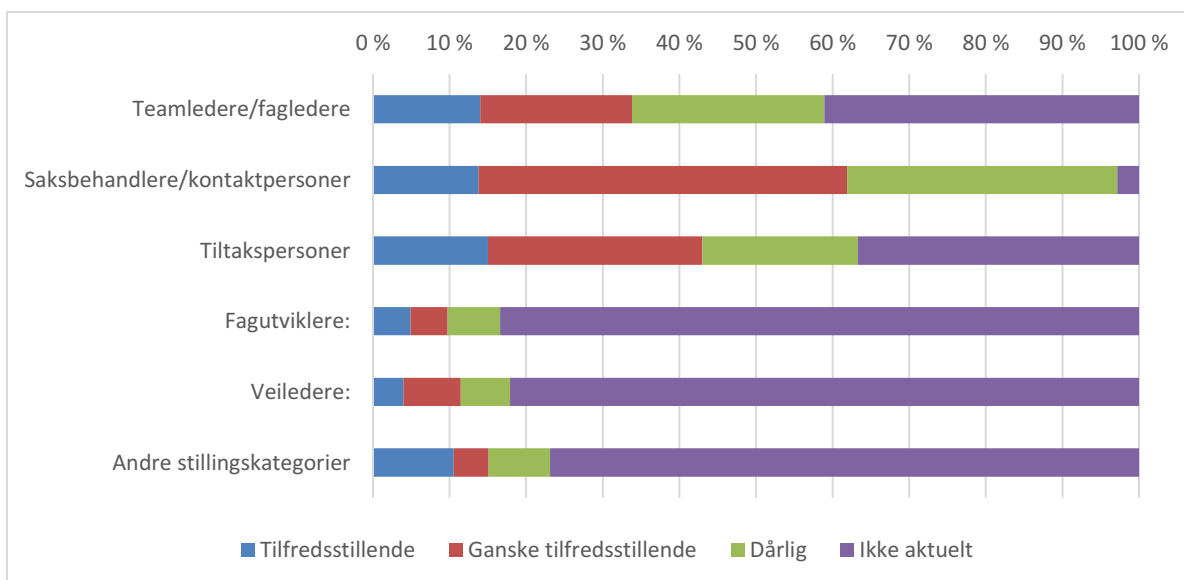
På påstander om at fagpersonale med grunnutdanning eller mastergrad/videreutdanning har større turnover enn andre grupper, svarer om lag halvparten at de verken er enig eller uenig, og det er flere som er uenig enn enig i påstanden. Det ingen klar tendens til forskjell mellom ansatte med mastergrad eller videreutdanning enn dem med bare grunnutdanning.

Figur 4.7: Vurdering av turnover

Barnevernlederne ble også spurt om hvordan de bedømmer søkningen til ledige stillinger (figur 4.8). For en del stillingskategorier har mange svart at det ikke er aktuelt, dette kan være fordi det ikke er eller har vært ledige stillinger i det siste, eller at tjenesten ikke har slike stillinger. Ellers er bildet ganske delt, relativt høye andeler svarer at søkningen er dårlig, og mange svarer ganske tilfredsstillende.

Vi fant relativt små forskjeller i hvordan lederne vurderte søkningen til stillinger, men med en svak tendens til at søkningen til saksbehandler- og kontaktpersonstillinger er noe bedre i de største og de minste kommunene enn i mellomgruppen.

Figur 4.8: Ledernes vurdering av søkningen til ledige stillinger

Mens figur 4.8 var ment fange opp ledernes vurdering av om *antall søkere* var tilfredsstillende, viser tabell 4.14 hvordan de vurderer søkerens formelle kompetanse. Et stort flertall, over tre firedeeler, svarer at de fleste oppfyller de formelle kravene. Bare syv prosent at alle søkerne gjør det, mens 16 prosent svarer at få eller ingen søkere gjør det. Dette behøver ikke å bety at det ansattes personer som ikke tilfredsstillende formelle krav, det avhenger av om det er tilstrekkelig mange søkere som oppfyller kravene.

Tabell 4.15: Tilfredsstillt søkerne de formelle kravene til stillingen?

Alle	7,3
De fleste	76,7
Få eller ingen	16,0
Total	206

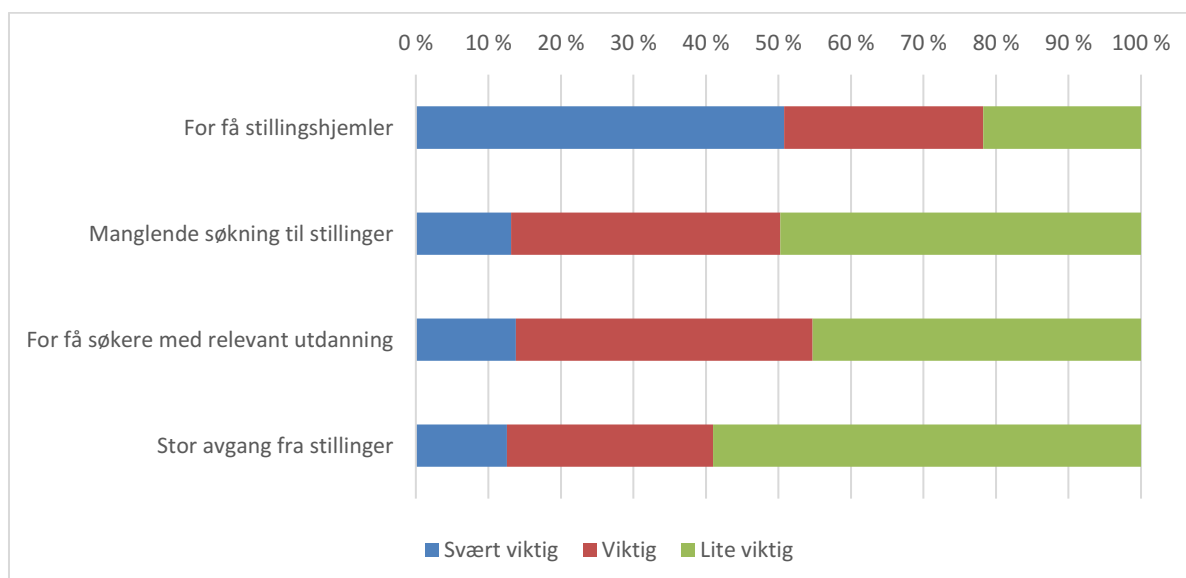
Vi finner små forskjeller i om søkerne tilfredsstillt de formelle kravene til stillingen, men det synes å være noe større problem i de mellomstore kommunene.

Tabell 4.16: Tilfredsstillt søkerne de formelle kravene til stillingen? Etter kommunestørrelse

	Under 3000	3000 - 9999	10 000 og over
Alle	10,0	6,3	7,6
De fleste	76,7	69,8	80,4
Få eller ingen	13,3	23,8	12,0
	100,0	100,0	100,0

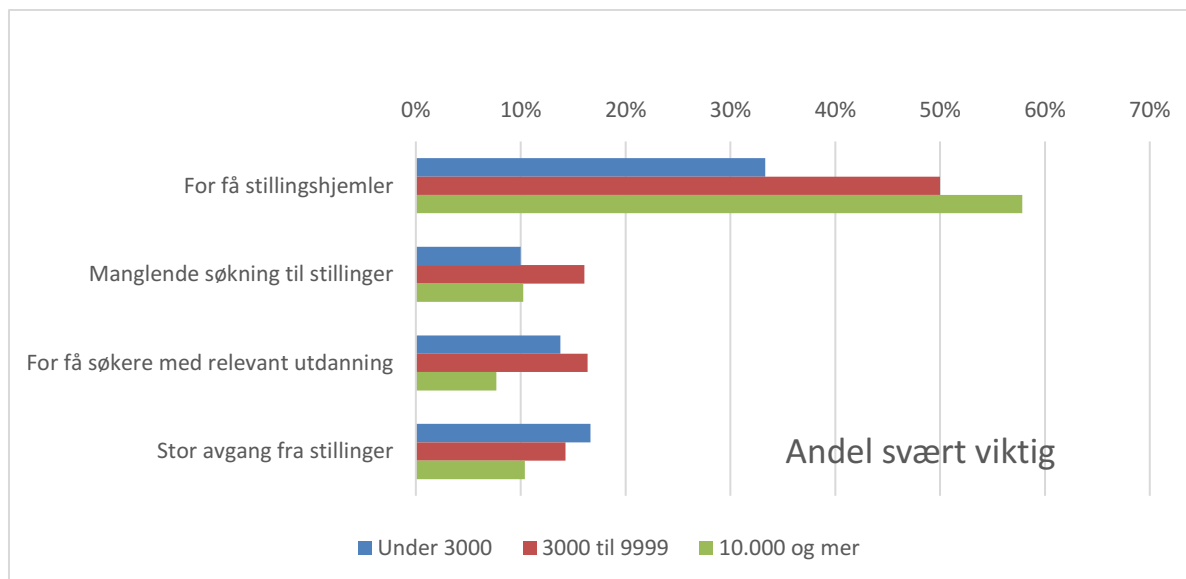
Den klart viktigste grunnen til eventuell underbemanning er at det er for få stillingshjemler. Halvparten av lederne svarer at det er svært viktig, og mens 22 prosent svarer at det er lite viktig. Dette kan tolkes som om de aller fleste barnevernkontorene opplever at det er for få stillingshjemler, mens om lag ett av fem ikke ser dette som problematisk. Omtrent halvparten svarer at manglende søkning eller at det er for få søkere med relevant utdanning er lite viktig, samtidig som et ikke ubetydelig mindretall mener at det er svært viktig. Stor avgang fra stillinger er det som antydes som det minst viktige problemet, men det er tross alt over 40 prosent som svarer at det er viktig eller svært viktig. Og avgangen er som vi har sett, ganske stor.

Selv om det er nokså klare mønstre i denne figuren, viser den også at det er stor spredning og at både antall stillingshjemler, søkning og avgang slår ut temmelig ulikt.

Figur 4.9. Hva skyldes eventuell underbemanning?

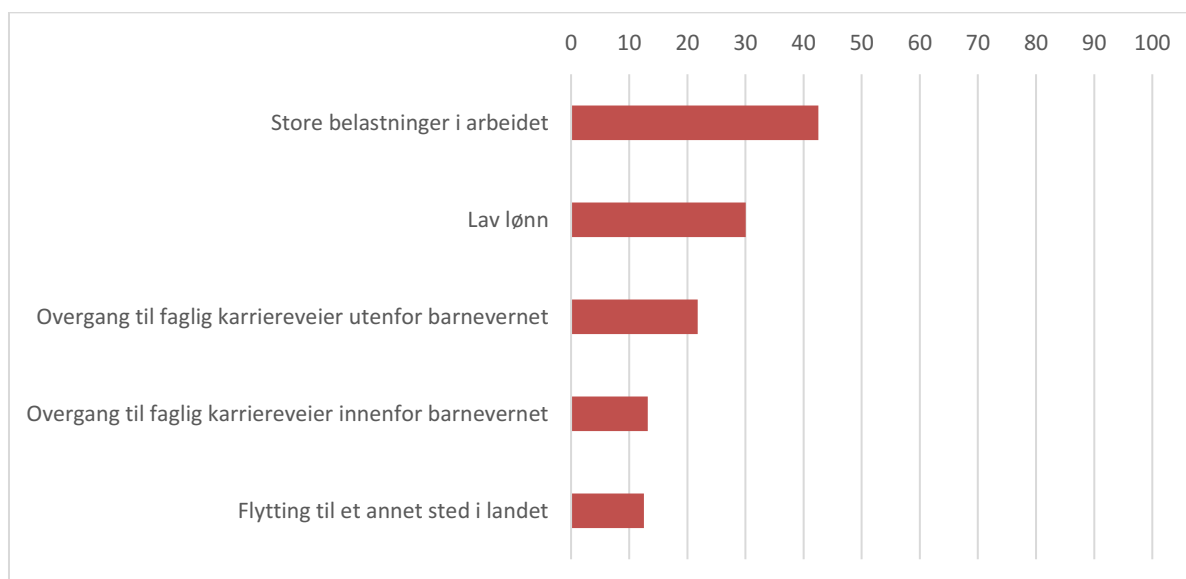
Vi ser også en del forskjeller etter kommunestørrelse. For få stillingshjemler er et problem som øker klart med kommunestørrelse. Manglende søkning er et litt større problem i de mellomstore kommunene, mens de små og mellomstore har et litt større problem med mangel på søkning med

relevant utdanning. Avgang fra stillinger er et noe større problem i de små enn i de store kommunene, det stemmer med det vi allerede har påpekt.

Figur 4.10. Hva skyldes eventuell underbemanning? Etter kommunestørrelse

Barnevernlederne ble også spurt om hva de mente var de viktigste årsakene dersom det er stor avgang fra stillinger. De ble bedt om å krysse av for inntil tre alternativer. Store belastninger nevnes av oftest, av vel 40 prosent, deretter lav lønn, som nevnes av 30 prosent og overgang til faglige stillinger utenfor barnevernet som angis av vel 20 prosent. Overgang til andre stillinger i barnevernet eller flytting synes ikke å være spesielt viktig.

Figur 4.11: Hvis det er stor avgang fra stillinger: hva er de tre viktigste årsakene?

4.5 Kompetanse i barnevernstjenesten

4.5.1 Kompetanse som det forutsettes at alle ansatte har

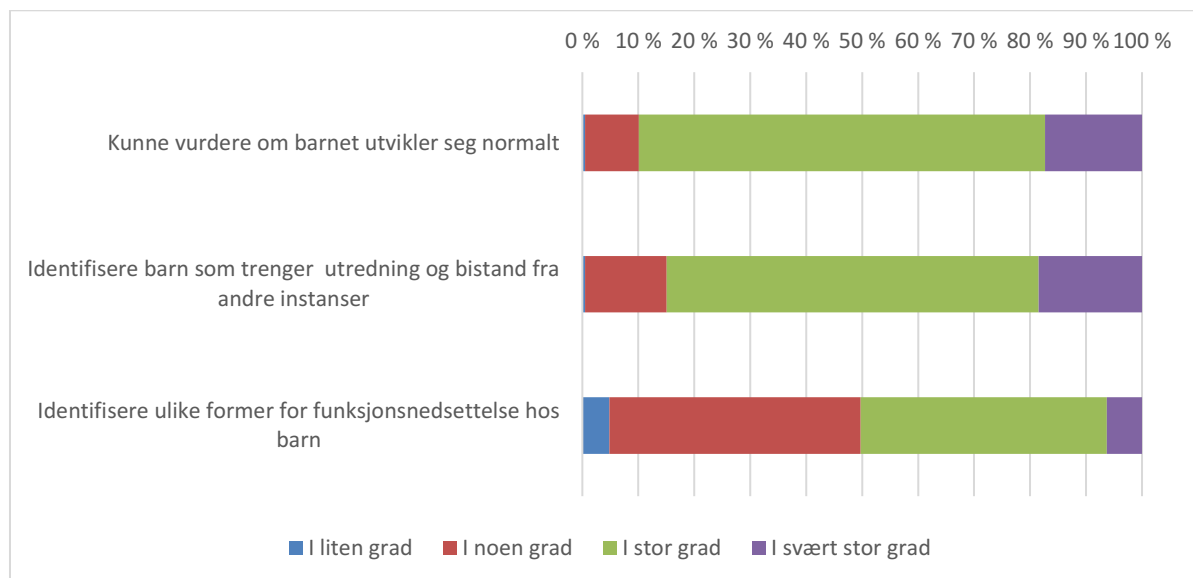
I dette avsnittet vil vi belyse kompetanse som Bufdir mener at alle de ansatte bør ha. Kompetansebehovene kan deles inn i følgende seks hovedområder:

- Barn og barns utvikling
- Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet
- Helhetsperspektiv
- Samarbeid og kommunikasjon
- Forvaltningskompetanse
- Personlig kompetanse

Spørsmålet lederne skulle ta stilling til var: «I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...»

Barnevernsarbeidere forutsettes å ha sitt hovedfokus på barnet og barnets behov, og i det inngår også en forståelse av foreldrenes rolle. I undersøkelsesfasen må barnevernsarbeideren kunne vurdere barnets behov og situasjon, mens tiltaksfasen innebærer å støtte opp om og endre barnets omsorgsbetingelser. Dermed må alle barnevernsarbeidere ha grunnleggende kunnskaper om barn og barns utvikling.

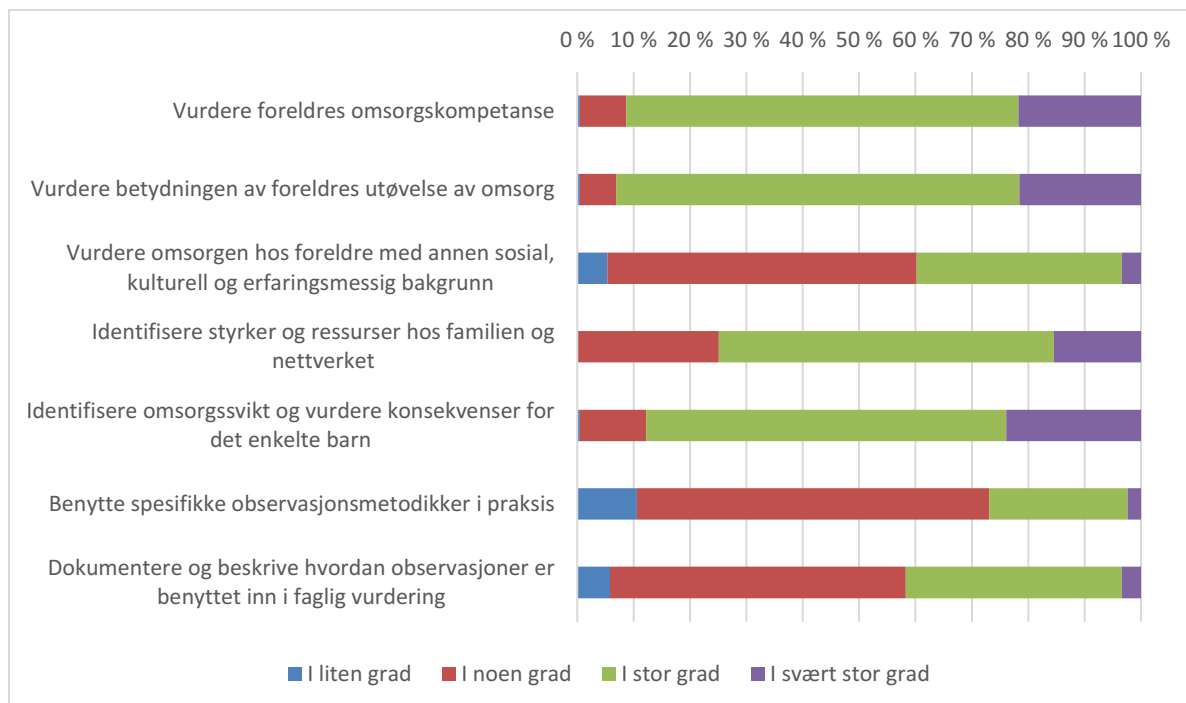
For kompetanseområdet «barn og barns utvikling» svarer et klart flertall at de ansatte i stor grad har kompetanse til å kunne vurdere om barn utvikler seg i tråd med normal utvikling og til å identifisere barn som trenger utredning og bistand fra andre instanser. Nær 20 prosent har svart «i svært stor grad» mens noe færre har svart «i noen grad». Nesten ingen svarte «i liten grad». På spørsmålet om å kunne identifisere ulike former for funksjonsnedsettelse er svarene noe mer forbeholdne, like mange har svart i stor grad som i noen grad. Det kan være at dette er et uttrykk for at dette er mindre hyppig forekommende, og at de ansatte dermed har mindre erfaring.

Figur 4.12: Kompetanse om barn og barns utvikling

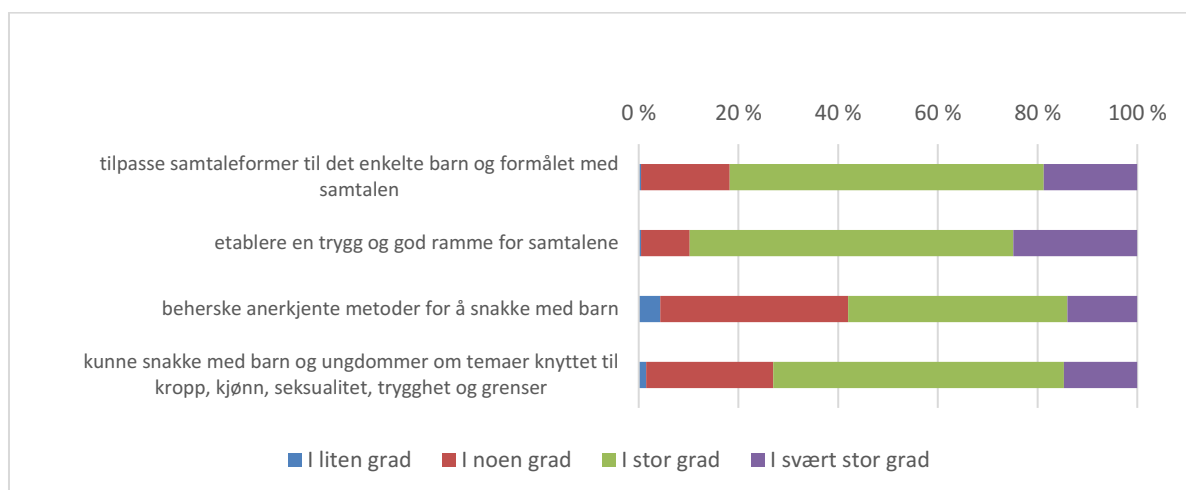
En viktig oppgave for barnevernsarbeiderne er å vurdere hvor godt foreldre er i stand til å ta vare på barn og hvilke tiltak som er nødvendig. Lederne mener gjennomgående at de ansattes kompetanse til å vurdere foreldrenes omsorgskompetanse og kapasitet er god, men med noe variasjon. De ansattes kompetanse til å vurdere omsorgskompetanse og betydningen av denne, til å identifisere styrker og ressurser i familien og nettverk og til å identifisere omsorgssvikt og vurdere konsekvenser for barn vurderes som god, selv om få har krysset av for «i svært stor grad». Derimot vurderes de

ansattes kompetanse til å vurdere omsorg blant foreldre med en annen sosial, kulturell og erfaringsmessig bakgrunn som noe svakere. Dette kan vi forvente vil variere mye mellom barnevernkontorer med ut fra hvor mye erfaring de har med denne typen familier. Kompetansen vurderes også som noe mer moderat til å benytte spesifikke observasjonsmetodikker og spesielt til å dokumentere og beskrive observasjonsmetodikker.

Figur 4.13: Kompetanse om foreldres omsorgskompetanse og -kapasitet

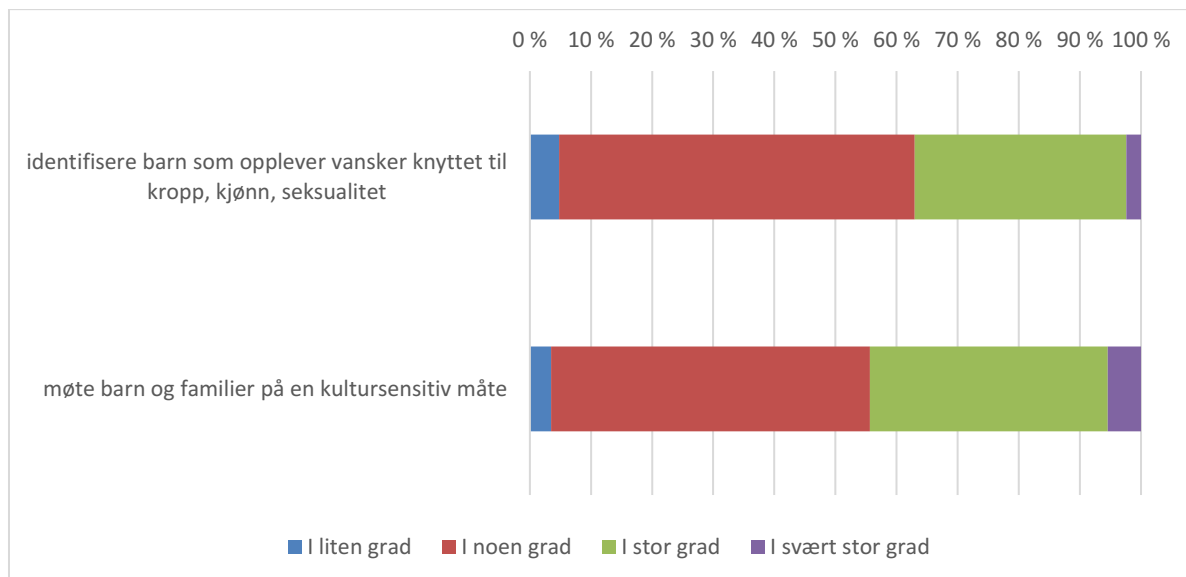
For å danne seg et bilde av barns situasjon og behovet for eventuelle tiltak, er det viktig å kunne kommunisere med barnet selv. Kompetanse til å føre samtaler med barn er definert ved fire ulike komponenter: å tilpasse samtaleformene, å etablere en trygg og god ramme, å beherske anerkjente metoder og å kunne snakke med barn og ungdom om kropp, kjønn og seksualitet. Lederne vurderer de ansattes kompetanse til å tilpasse samtaleformene til barnet, og til å etablere en trygg og god ramme for samtaler som god. Vurderingen er noe mer forbeholden vedrørende beherskelse av anerkjente metoder, og til dels også om spørsmål knyttet til kropp, kjønn og seksualitet.

Figur 4.14: Kompetanse om samtaler med barn

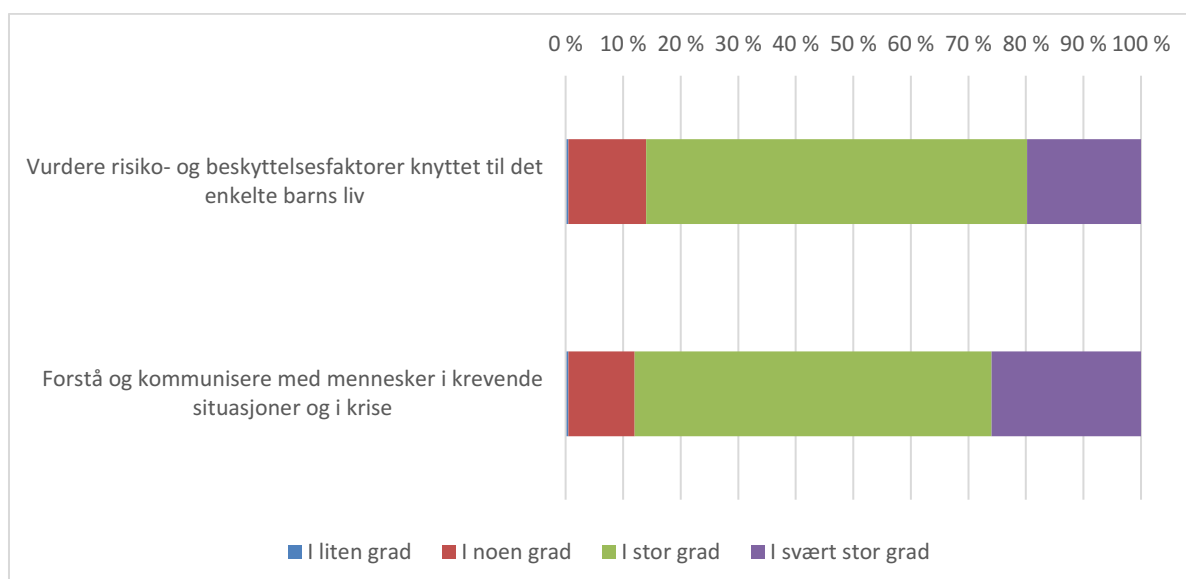

En del av helhetsperspektivet i barnevernets arbeid er å se barnet og familien i deres kontekst, det vil si hvilke ressurser som finnes i familie og nærmiljø og rammene for barnets hverdagsliv. Kompetansen til de ansatte om barn og familier i kontekst handler om å identifisere barn med vansker i forhold til kropp, kjønn og seksualitet og å møte barn og familier på en kultursensitiv måte. Disse kompetansene vurderes relativt moderat sammenliknet med de andre kompetanseformene, bare rundt en av fire svarer «i stor grad» eller «i svært stor grad». Det kan med andre ord virke som om det er noe større usikkerhet om kompetansen til å forstå de mer kontekstuelle relasjonene.

Figur 4.15: Kompetanse om barn og familier i deres kontekst

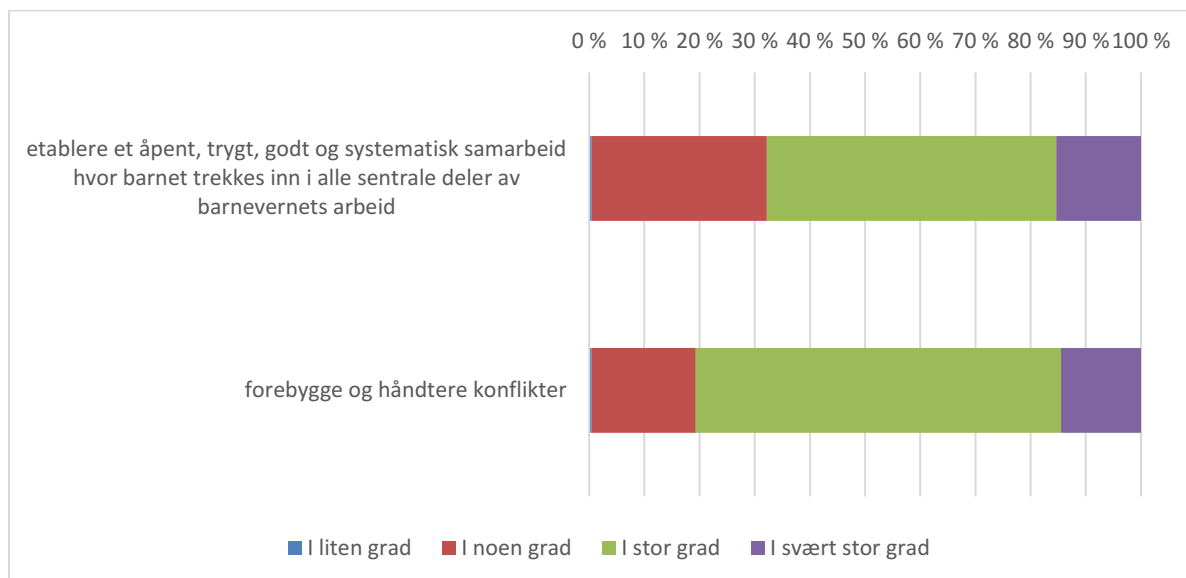
I de faglige vurderingene av et barns situasjon må barnevernsarbeidere være i stand til å kunne vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer i deres liv. De må også ha kunnskap om resiliens, eller prosesser som kan bidra til at barnet får en tilfredsstillende utvikling på tross av de risikofaktorene som er til stede. Lederne vurderer de ansattes kompetanse på begge de to komponentene, å vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer og å kunne kommunisere med mennesker i krevende situasjoner positivt. Over 85 prosent svarer «i stor grad» eller «i svært stor grad» på de to spørsmålene.

Figur 4.16: Kompetanse om risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens

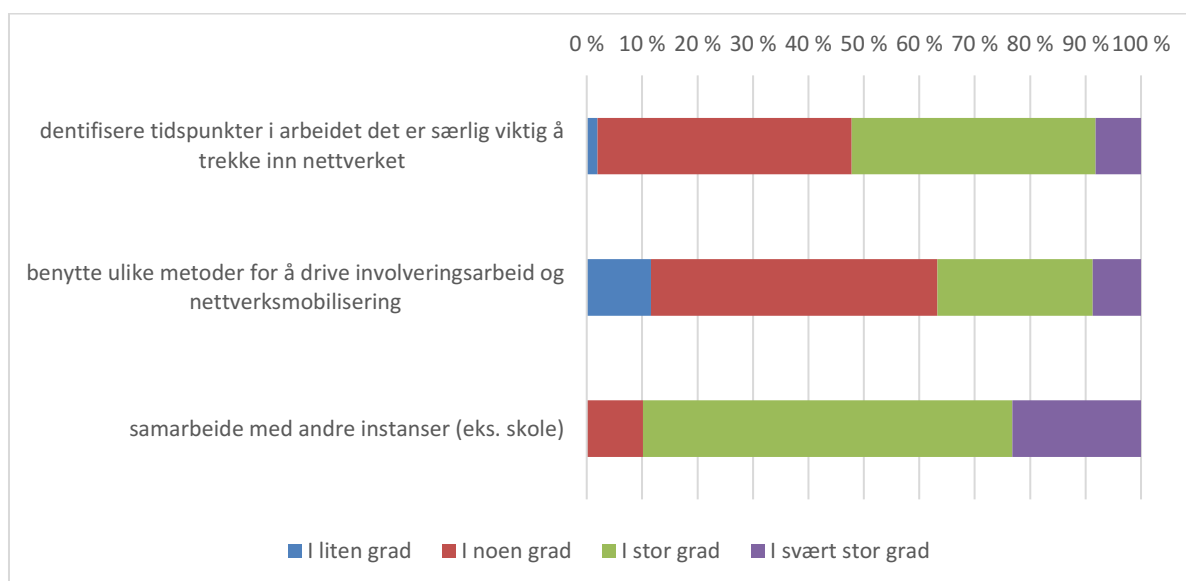
De barnevernsansatte arbeidsoppgaver forutsetter et godt samarbeid med mange aktører, og spesielt med barnet selv og familien. Samarbeidet med barn er nært knyttet til barnets lovfestede rett til medvirkning. De ansatte må derfor være i stand til å etablere et trygt og tillitsfullt samarbeid og å unngå konflikter som kan oppstå.

Lederne gir en positiv vurdering av de ansattes kompetanse til samarbeid med barn. Det er 80 prosent som svarer at de ansatte «i stor grad» eller «i svært stor grad» er i stand til å forebygge og håndtere konflikter. Andelen som svarer «i stor eller svært stor grad» er noe lavere på spørsmålet om å etablere et trygt, godt og systematisk samarbeid.

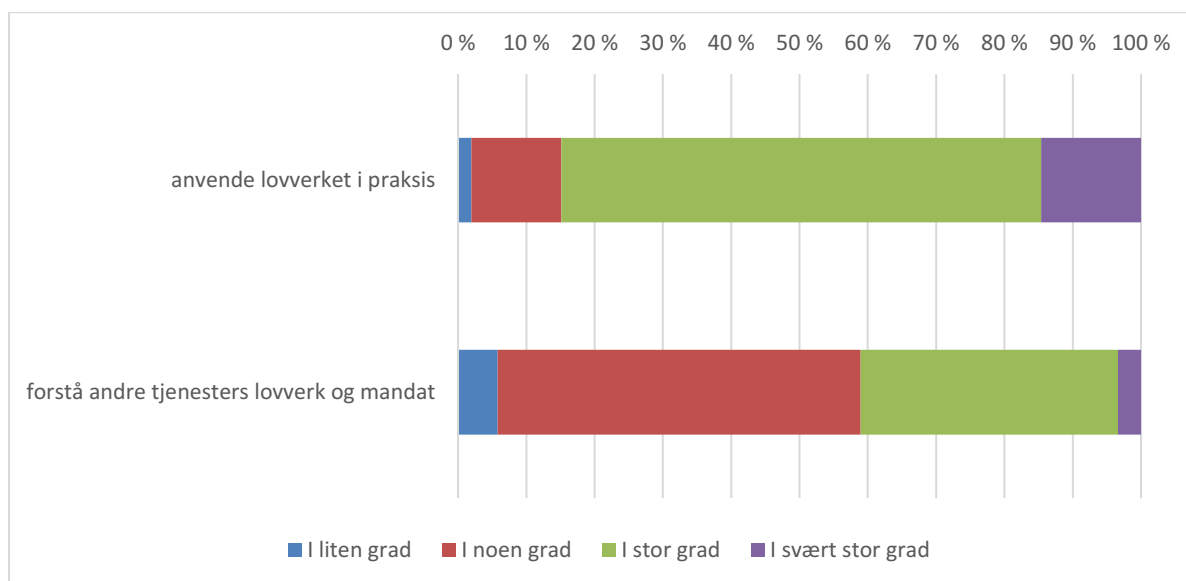
Figur 4.17: Kompetanse om samarbeid med barn og foreldre

Barnevernsarbeidere må kunne samarbeide med å mobilisere barns nettverk, dvs. naboer, besteforeldre, søsken eller andre for å skape en bedre situasjon for barnet. Det synes imidlertid å være en noe varierende kompetanse hos de ansatte i å bygge og mobilisere nettverket. Den synes god til å samarbeide med andre instanser, blant annet skole, men noe svakere å definere tidspunktet for når det er viktig å trekke inn nettverk, og enda mer forbeholden er vurderingen av kompetanse til å benytte ulike metoder i nettverksmobiliseringen.

Figur 4.18: Kompetanse om nettverksbygging og mobilisering

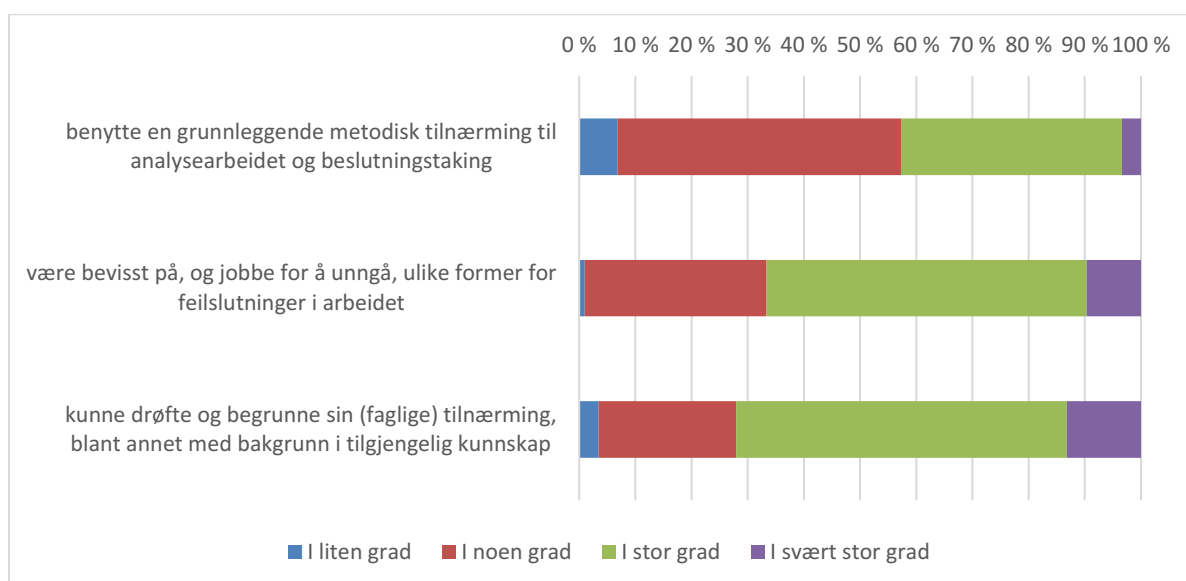
Barnevernsarbeider forutsettes å ha kjennskap til det lovverket som regulert barnevernet og ha en grunnleggende forståelse av blant annet barns rettssikkerhet. Lederne mener at de ansatte har god kompetanse i å anvende lovverket i praksis, men at kompetansen er noe svakere til å forstå andre tjenesters lovverk og mandat.

Figur 4.19: Kompetanse om jus og lovverk

I en barnevernssak må den ansatte svært ofte treffe beslutninger om hva som er til barnets beste, beslutninger som bygger på teoretiske kunnskaper og kjennskap til det enkelte barn. Alle beslutninger innebærer å gjøre et valg, og det er viktig at barnevernsarbeideren har kunnskaper om hvordan beslutninger fattes.

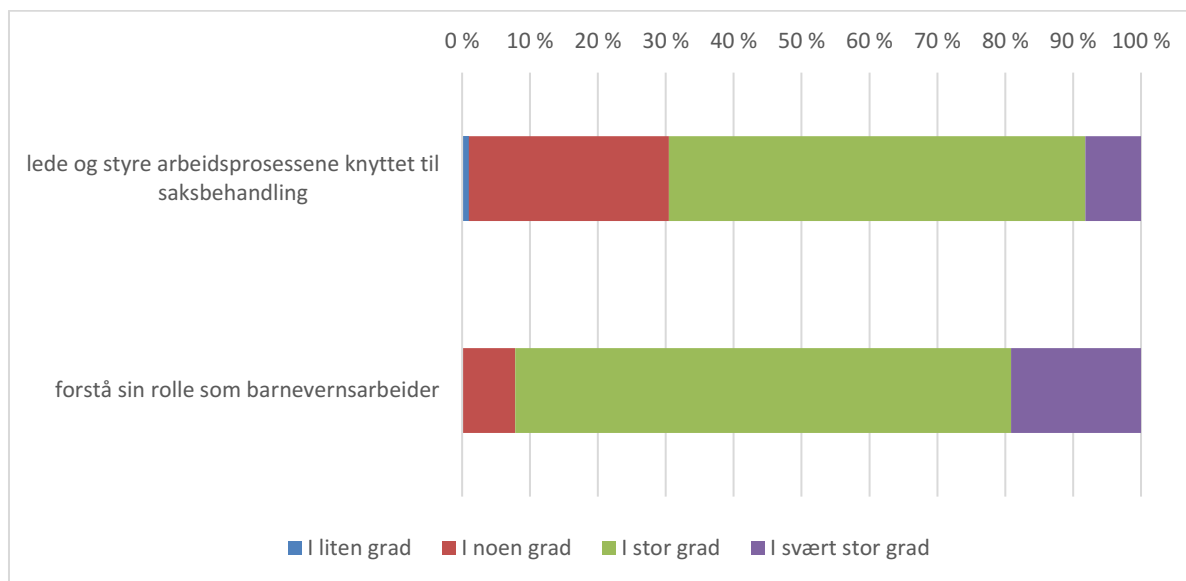
Lederne mener at de ansatte gjennomgående har god kompetanse på å vurdere og å treffe beslutninger, det gjelder spesielt til å være bevisst på og å unngå feilslutninger, og i å begrunne og drøfte sin tilnærming. Derimot står det noe svakere til med kompetansen på en grunnleggende metodisk tilnærming.

Figur 4.20: Vurderings- og beslutningskompetanse

Barnevernet forvalter en rekke velferdstjenester som kan ivareta barnets behov, f.eks. økonomisk støtte, barnehage eller råd og veiledning. Dette er hjelpetiltak som i mange tilfeller tilsvarer tilbud som gis av andre velferdstjenester f.eks. NAV. I tillegg råder barnevernet over sterke virkemidler som krever at beslutninger tas på et solid grunnlag og må oppfattes som legitime. Denne forvaltningskompetanse handler dermed både om å kunne forstå saksbehandlingen i de enkelte sakene og å kunne forstå sin rolle som barnevernsarbeider. Det er også viktig at de er seg bevisst på sin dobbeltrolle mellom hjelp og kontroll, og der det ofte kan være kryssende interesser hos de involverte.

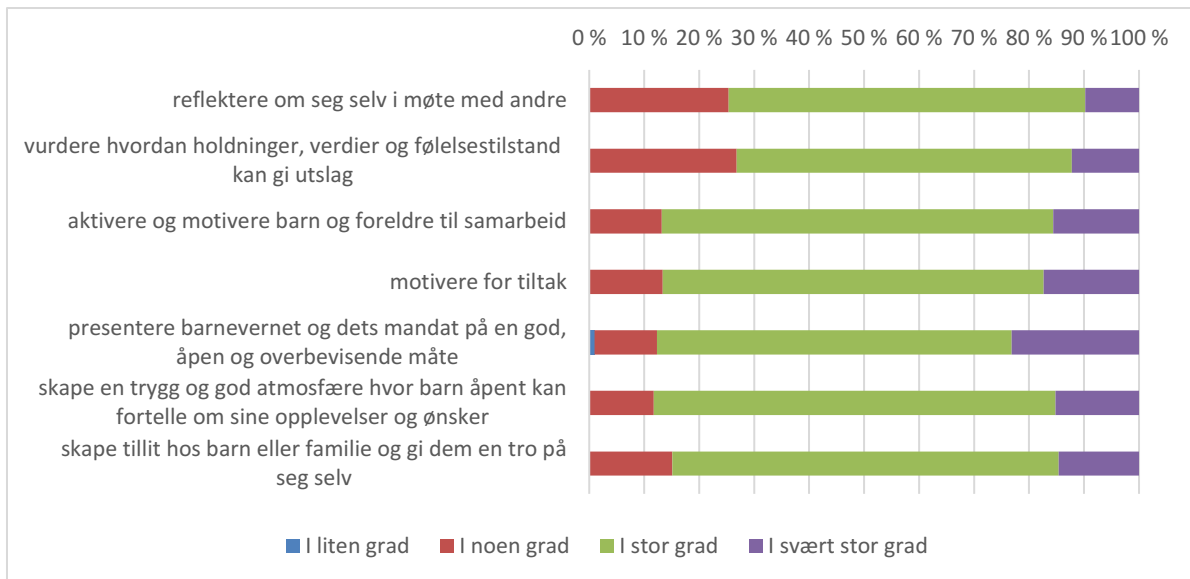
Lederne vurderer at de ansatte har god kompetanse på dette, og spesielt i å forstå rollen som barnevernsarbeider, men noe svakere kompetanse til å lede og styre arbeidsprosessene.

Figur 4.21: Forvaltningskompetanse

I tillegg til teoretiske kunnskaper og ferdigheter krever arbeidet at barnevernsarbeideren er i besittelse av en rekke personlige egenskaper som å kunne lytte til andre, være selvstendige men samtidig ydmyke. Også evne til selvrefleksjon, empati og omsorg ansees som helt sentralt.

Den personlige kompetansen er ifølge lederne god. På de fleste komponentene er det mellom 80 og 90 prosent som mener de ansatte i stor grad eller svært stor grad har slik kompetanse. Vurderingene er litt mer forbeholdent på spørsmålene: om å reflektere om seg selv og å vurdere holdninger verdier kan gi seg utslag, men også her er det om lag tre av fire som svarer i stor grad eller i svært stor grad.

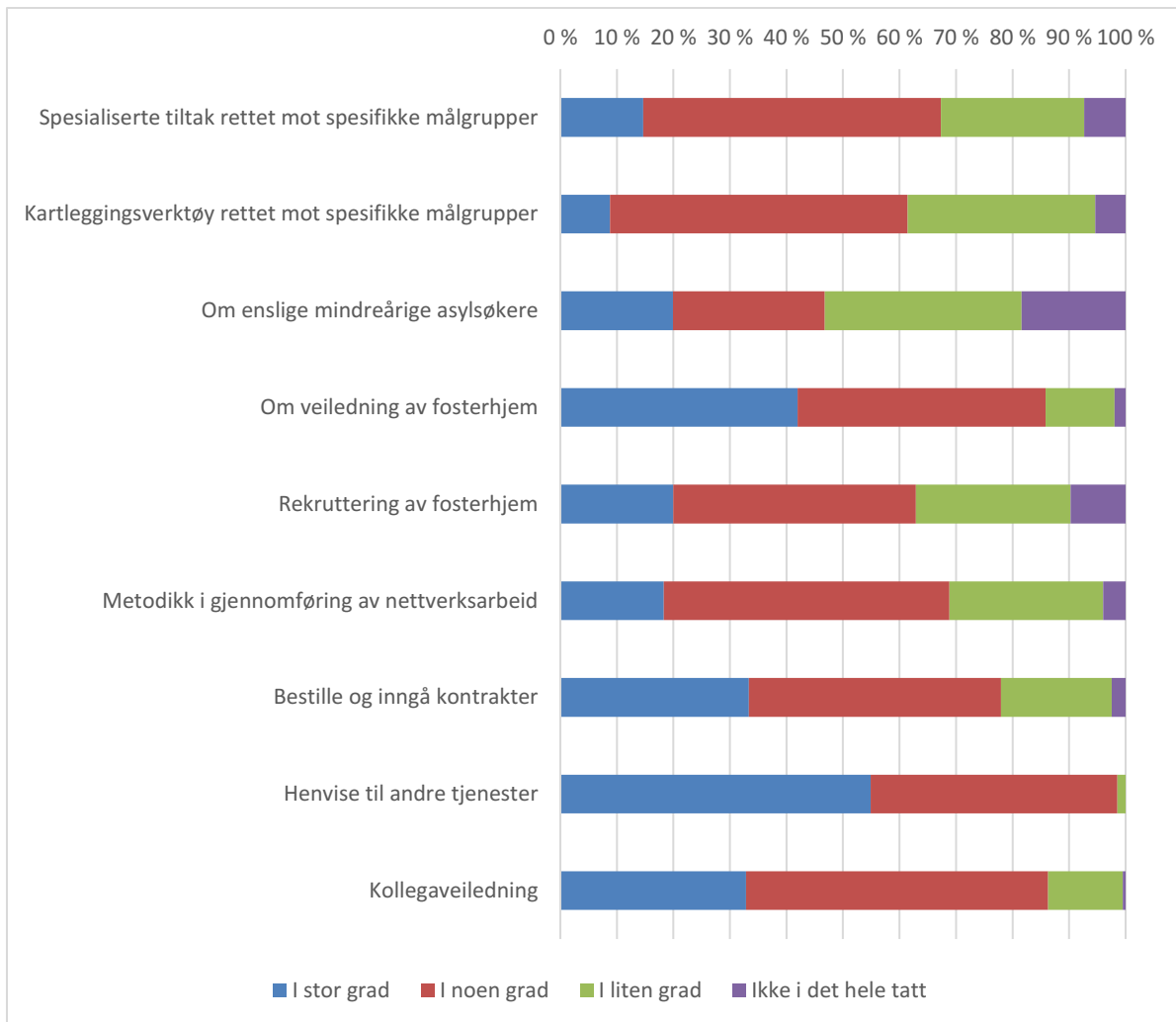

Figur 4.22: Personlig kompetanse

4.5.2 Tjenestens samlede kompetanse

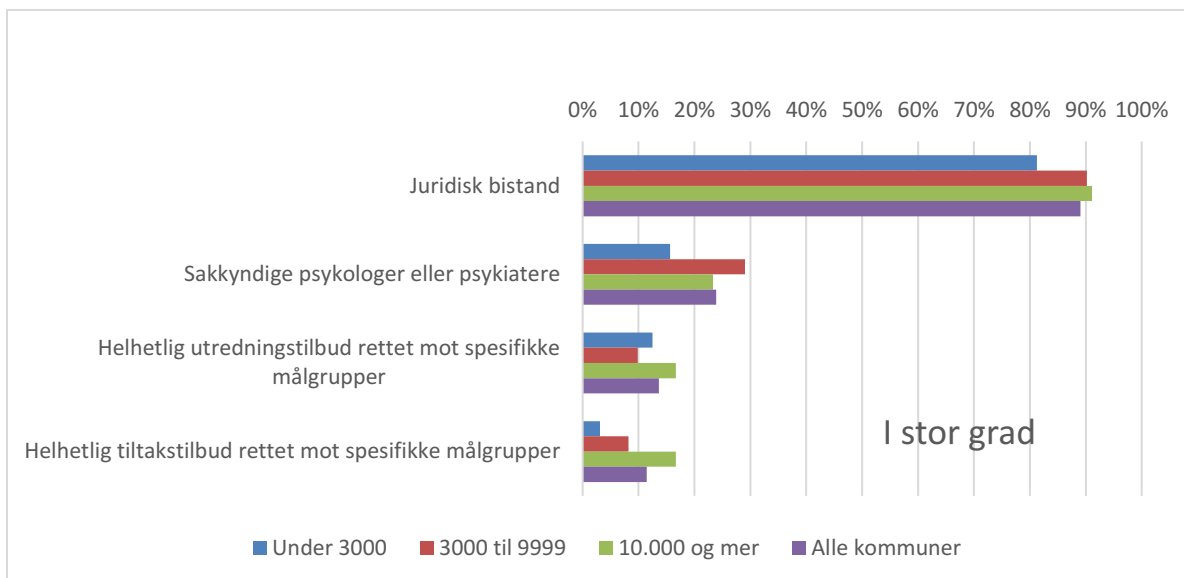
Mens vurderingen av de enkelte ansattes kompetanse er dominert av at de svarer i stor grad, er det større spredning i vurderingen av den samlede kompetansen i tjenesten (figur 4.25). (Merk at svaralternativene her er noe annerledes enn for spørsmålene om alle ansatte, og med motsatte rekkefølge). På flere av disse kompetanseaspektene er det ikke ubetydelige andeler som svarer at tjenesten i liten grad eller ikke i det hele tatt har slik kompetanse. Rent umiddelbart virker det litt merkelig, man ville tro at den samlede kompetansen ville oppveie eventuelle svakheter som den enkelte saksbehandler måtte ha, og dermed bli mer positivt vurdert. Men det er mulig at målestokkene som anvendes er litt ulike.

Men samtidig er det også betydelige andeler som svarer at tjenesten «i stor grad» har kompetanse. Den positive vurderingen er mest tydelig i veiledning av fosterhjem, bestille og inngå kontrakter, henvise til andre tjenester og kollegaveiledning. Mest negative svar finner vi i vurderingen av kompetansen om enslige mindreårige asylsøkere, trolig (sjekke) fordi dette er noe mange kontorer har lite erfaring med. I samme retning trekker tiltak og kartleggingsverktøy av spesifikke grupper.

Figur 4.23: I hvilken grad har tjenesten samlet sett følgende kompetanse?

Foruten den kompetansen den enkelte barnevernstjenesten besitter, kan de trekke inn kompetanse utenfra (f.eks. ved å bruke personer ansatt i andre sektorer i kommunen). Figur 4.26 viser at tjenesten i betydelig grad har tilgang til juridisk kompetanse, men i langt mindre grad til sakkyndige psykologer eller psykiatere. Som vi har vist tidligere, er det bare et mindretall av tjenestene som har ansatte med juridisk eller psykologisk kompetanse.

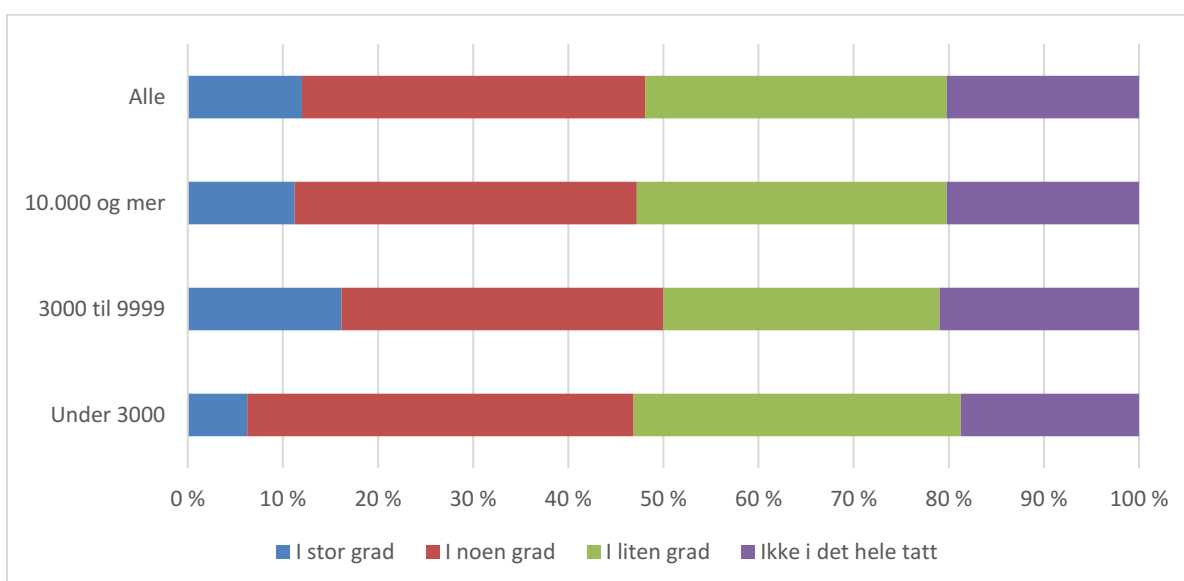
Figur 4.24: Tilgang til kompetanse i eller utenfor barneverntjenesten

Lederne ble også spurt om hva de mener om tiltak for å bedre kompetansen. De ble bedt om å krysse av for de tre viktigste forholdene. Det som hyppigst ble angitt var opplæring og veiledning i selve jobbsituasjonen, dernest økte ressurser og styrking av grunnutdanningen med hensyn til nivå, lengde og innhold. Også bedring av formell etter- og videreutdanning eller mastergradsutdanning ble angitt av mange ledere, mens formelle jobbkrav eller autorisasjon ikke ble ansett som så viktig.

4.5.3 Bruk av private tjenesteytere

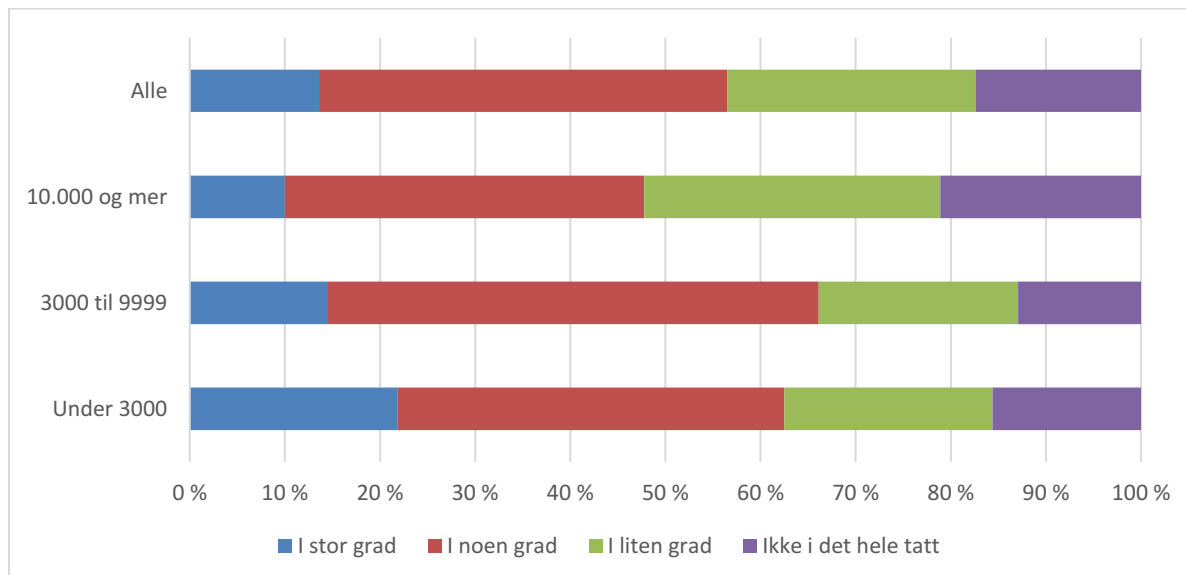
I tilfelle tjenesten ikke har tilstrekkelig kapasitet eller kompetanse, kan dette dekkes opp ved å engasjere private tilbydere. Figur 4.25 og 4.26 viser at dette skjer noen grad. Litt under halvparten av lederne svarer at de i stor grad eller i noen grad engasjerer private tilbydere for å dekke opp for manglende, men bare 12 prosent svarer at de gjør dette i stor grad. Det er 20 prosent som svarer at de ikke i det hele tatt anvender private tilbydere.

Det er her nesten ingen forskjell etter kommunistørrelse, men det er litt færre i de minste kommunene med under 3000 innbyggere som har svart at de i stor grad trekker inn private tilbydere.

Figur 4.25: I hvilken grad fyller tjenesten udekket kapasitet gjennom private tilbydere?

Svarene på spørsmålet om tjenesten fyller udekket *kompetanse* gjennom private tilbydere er nokså likt de vi fikk vedrørende udekket *kapasitet*, men med en noe høyere andel som svarer «i noen grad». Forskjellene etter kommunestørrelse er imidlertid større. Mens 63 prosent av de minste kommunene gjør dette i stor grad eller noen grad, er den tilsvarende andelen i de største kommunene 48 prosent. Det er rimelig å se dette i sammenheng med at de minste tjenestene har noe lavere samlet kompetanse enn de større.

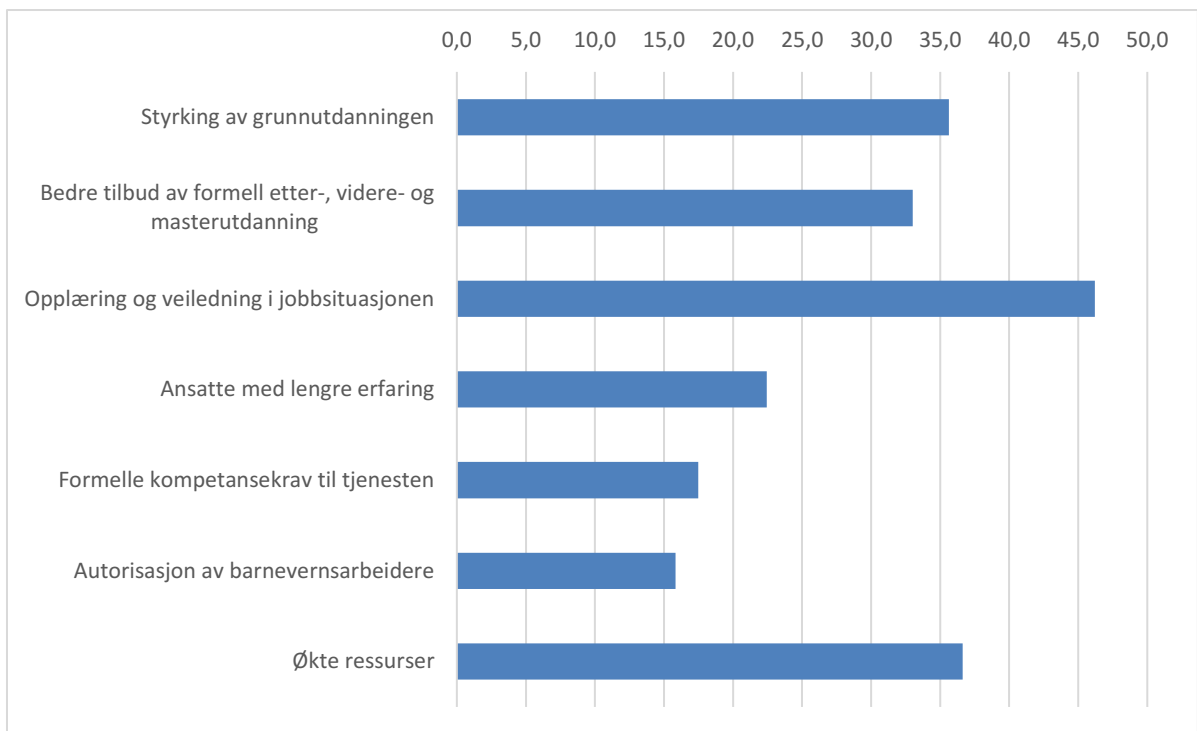
Figur 4.26: I hvilken grad fyller tjenesten udekket kompetanse gjennom private tilbydere?

4.5.4 Kompetanseheving

I dette avsnitte vil vi se på hva barnevernslederne mener om former for kompetanseheving blant de ansatte: hva som er de viktigste formene, hvordan det faktisk jobbes, og hvilke hindringer som finnes.

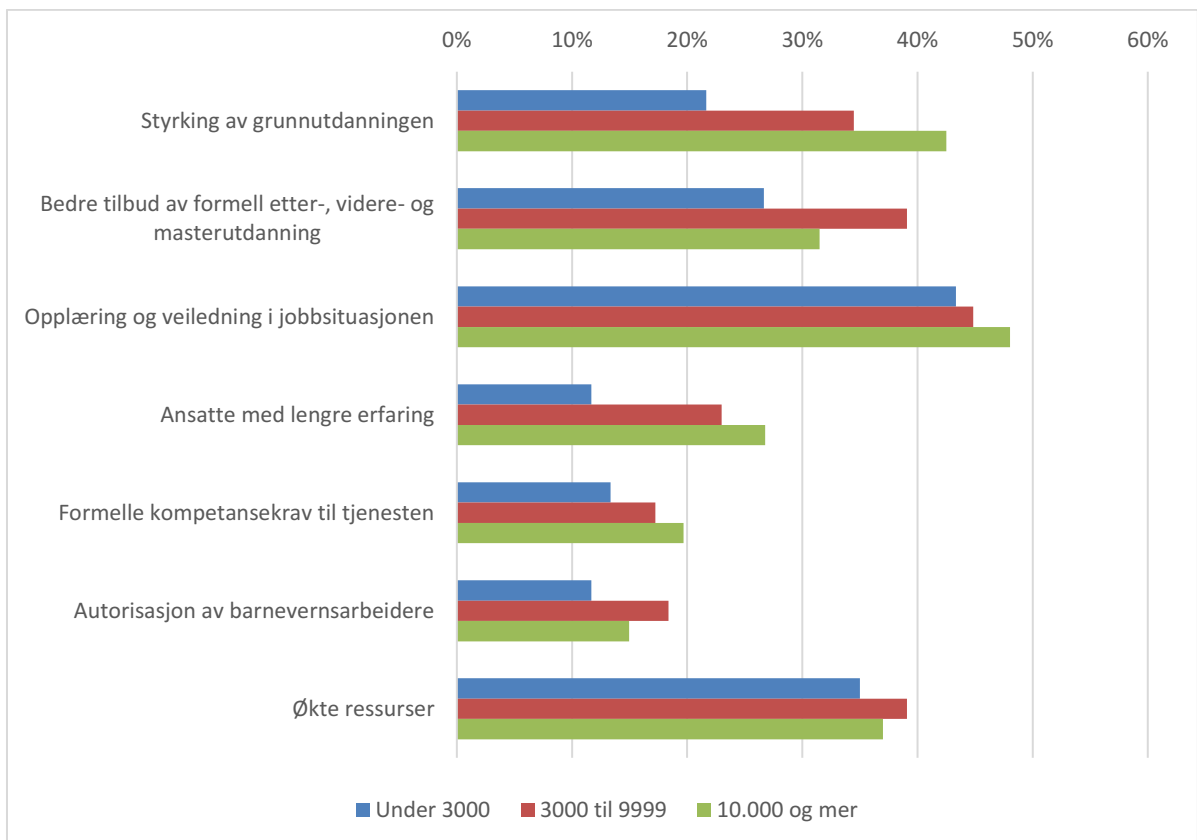
Lederne mener at den klart viktigste formen for kompetanseheving er opplæring og veiledning i jobbsituasjonen, dette oppgis av 46 prosent av lederne. Deretter følger økte ressurser, styrking av grunnutdanningen og bedre tilbud av formell etter- og videreutdanning, som alle markeres av vel en tredel av lederne. Formelle kompetansekrav og autorisasjon synes å mer marginal betydning. Sett på bakgrunn av at det synes å være relativt stor gjennomtrekk blant saksbehandlerne, er det kanskje overraskende at å få ansatte med mer erfaring ikke tillegges større vekt.

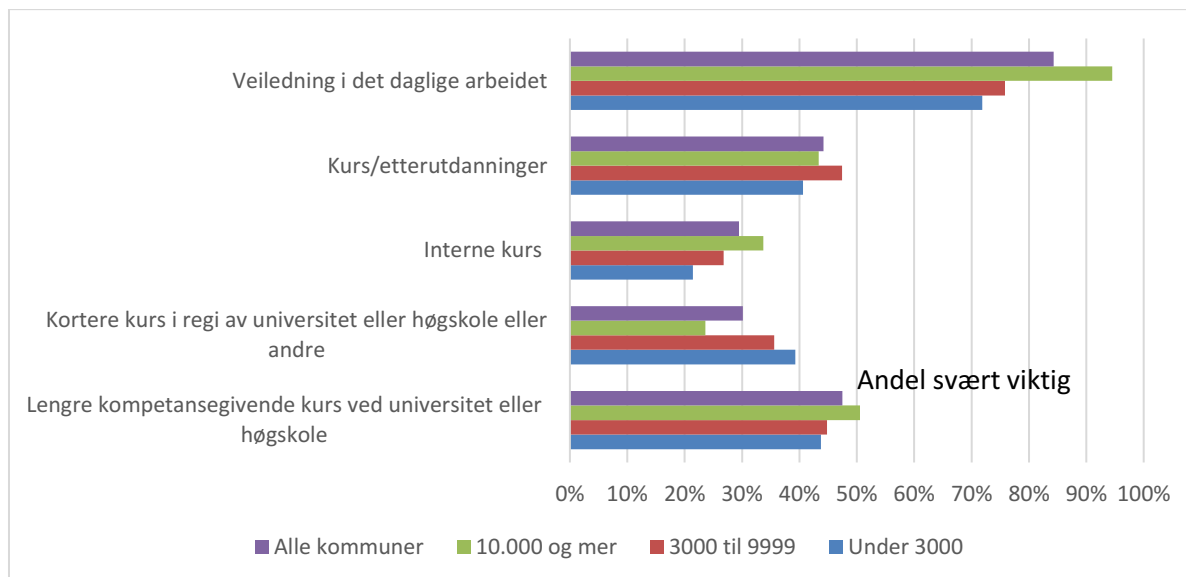
Figur 4.27: Hva er de tre viktigste forholdene for å forbedre tjenestens kompetanse?

Forskjellene mellom større og mindre kommuner er relativt små. Klarest forskjell finner vi med hensyn til å styrke grunnutdanningen og å ansette flere med lengre erfaring, der lederne de største kommunene i begge tilfeller tillata det størst vekt. Dette siste til tross for at det er høyere turnover i de små enn i de store kommunene.

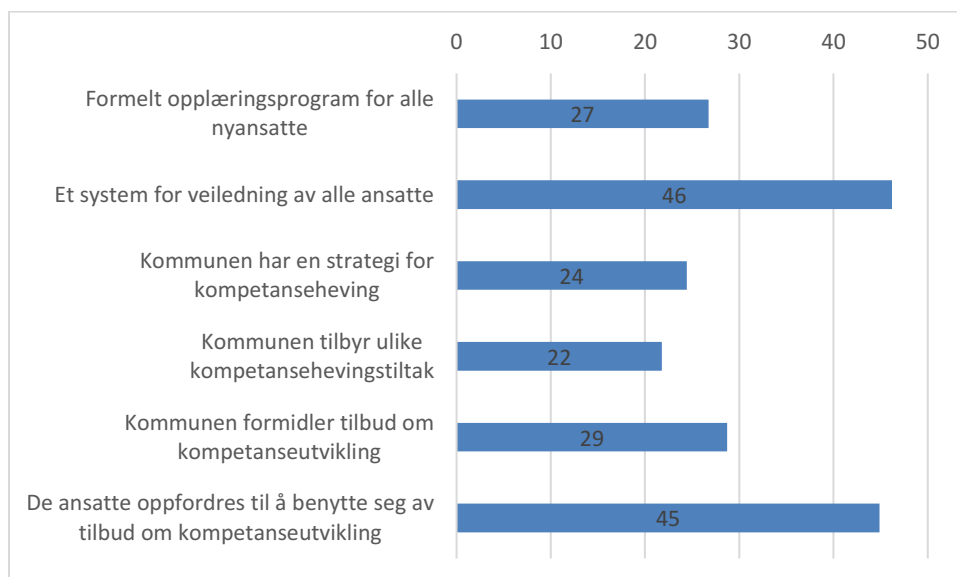
Figur 4.28: Hva er de tre viktigste forholdene for å forbedre tjenestens kompetanse? Etter kommunistørrelse

En litt annen tilnærming var et spørsmål om å angi hvilke metoder de mente hadde størst betydning for å styrke kompetansen. I tråd med forrige spørsmål var det veiledning i det daglige arbeidet som de fleste anså som svært viktig. Derneft fulgte lengre kompetansegivende kurs ved universiteter og høyskoler og kurs eller etterutdanning. Heller ikke her fant vi særlig klare forskjeller etter kommunestørrelse, men de ledere i de største kommunene anså veiledning i det daglige arbeidet som viktigere enn i de små, mens det var omvendt i bedømmelsen av kortere kurs ved universiteter eller høyskoler.

Figur 4.29: Viktigste metode for å styrke kompetansen. Etter kommunestørrelse

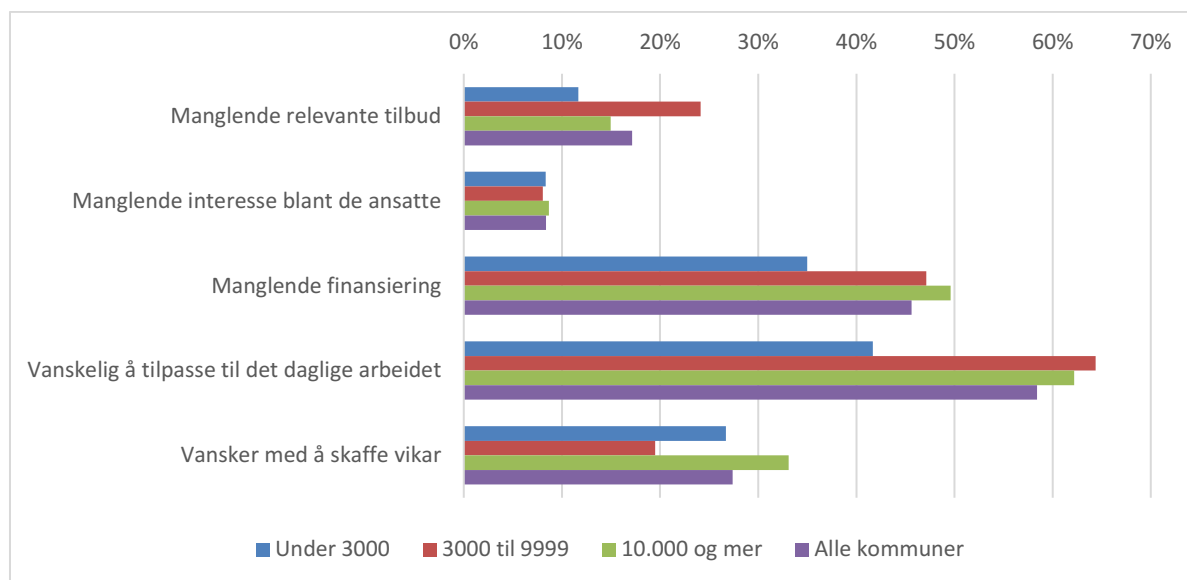
På spørsmålet om hvordan det jobbes med kompetanseheving svarer flest ledere at det er et system for veiledning av alle ansatte, og at de ansatte oppfordres til å benytte seg av tilbud. Henholdsvis 46 og 45 prosent har krysset av for dette. Kommunens rolle er til sammenlikning mindre viktig, og sa først og fremst ved å formidle tilbud. Vel en av fire svarer at det finnes et formelt opplæringsprogram for alle nyansatte.

Figur 4.30: Hvordan arbeides det med kompetanseheving? (Flere svar mulig)

På spørsmål om hva som er de tre viktigste hindringene for kompetanseutvikling var det nesten 60 prosent som svarte at det er vanskelig å tilpasse til det daglige arbeidet. Halvparten svarte at det

manglende finansiering er et problem, mens noe under 30 prosent svarte at det er vansker med å skaffe vikar. Forskjellene mellom store og små kommuner er ikke så klare, men manglende finansiering og tilpasning til det daglige arbeidet er et mindre problem i små enn i store og mellomstore kommuner. Det siste er kanskje noe overraskende, en kunne ha antatt at det er enklere å tilpasse kompetanseutvikling i tjenester med flere ansatte.

Figur 4.31: Viktigste tre hindringer for kompetanseutvikling. Etter kommunistørrelse

4.5.5 Barnevernleders egen kompetanse

Vi skal først vise hva slags formell utdanning lederne har (tabell 4.17). Tabellen viser først hva slags grunnutdanning de har (barnevernspedagog, sosionom eller annen utdanning), dernest hvor store andeler som har henholdsvis en videreutdanning på minimum 30 studiepoeng, klinisk utdanning eller godkjenning på minst 60p studiepoeng, eller en mastergrad.

Vel en tredel av lederne har sin grunnutdanning som barnevernspedagog, mens en av fem er sosionom. I tillegg det 14 prosent som har en annen utdanning, blant disse er det ingen enkelt utdanning som er typisk, men det er flest vernepleiere og jurister. Nær halvparten av lederne har videreutdanning på minst 30 studiepoeng, mens andelen med klinisk godkjenning eller mastergrad utgjør bare henholdsvis 8 og 14 prosent. Vi ser relativt klare forskjeller etter kommunistørrelse, både andelen ledere med barnevernsutdanning og videreutdanning er klart høyere i de store enn i de minste kommunene.

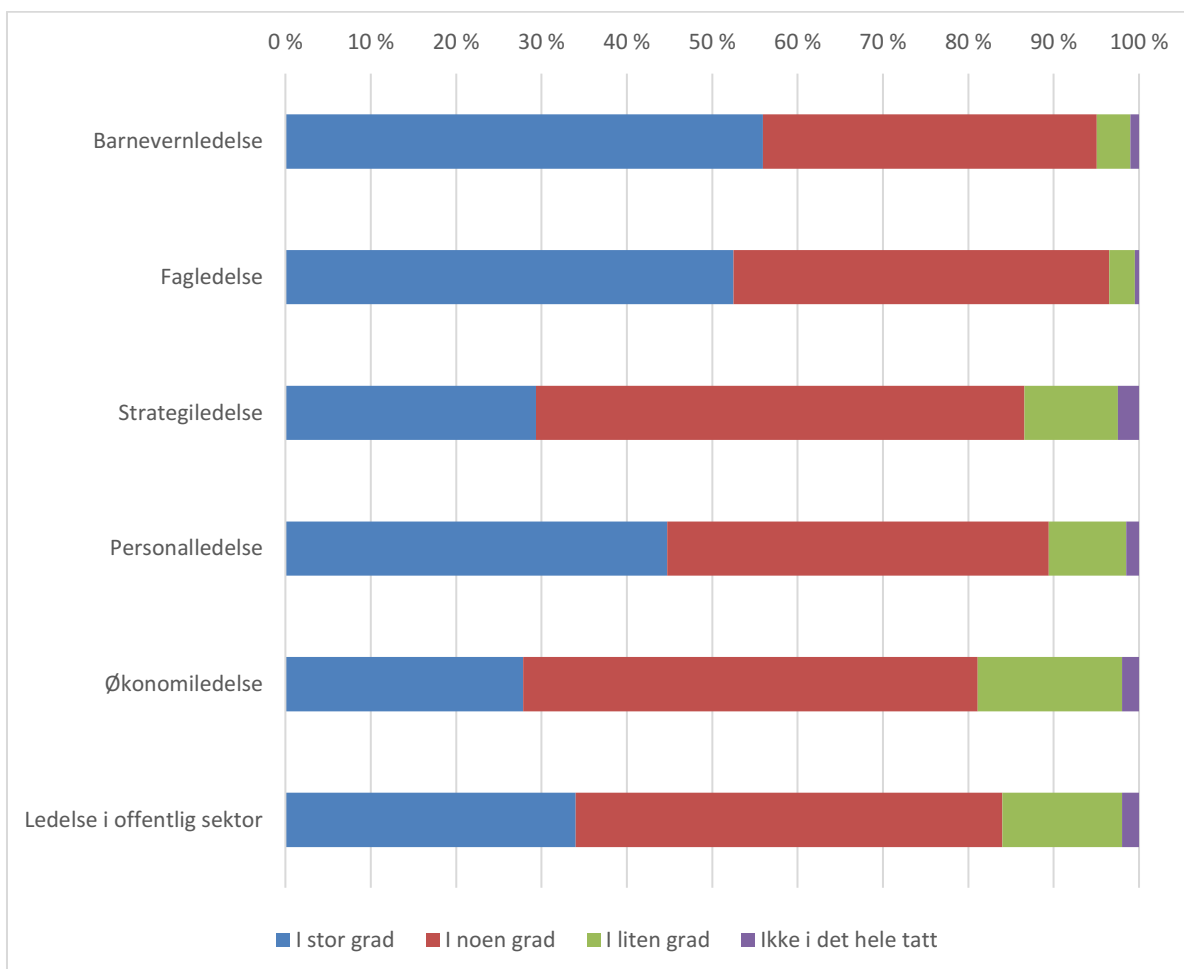
Sammenlikner vi den formelle utdanningen med de ansattes utdanning, slik den er presentert i avsnitt 1.3, ser det ut som om at et mye lavere andel av lederne har utdanning som barnevernspedagog eller sosionom. Det virker lite rimelig, men vi har ikke noe godt svar på hvorfor.

Tabell 4.17: Barnevernsledernes utdanningsbakgrunn

	Under 3000	3000 til 9999	10.000 og mer	Alle
Grunnutdanning				
Barnevernspedagog	25	33	38	34
Sosionom	17	22	21	20
Andre	12	15	14	14
Videreutdanning				
Videreutdanning (minimum 30 studiepoeng)	32	48	55	48

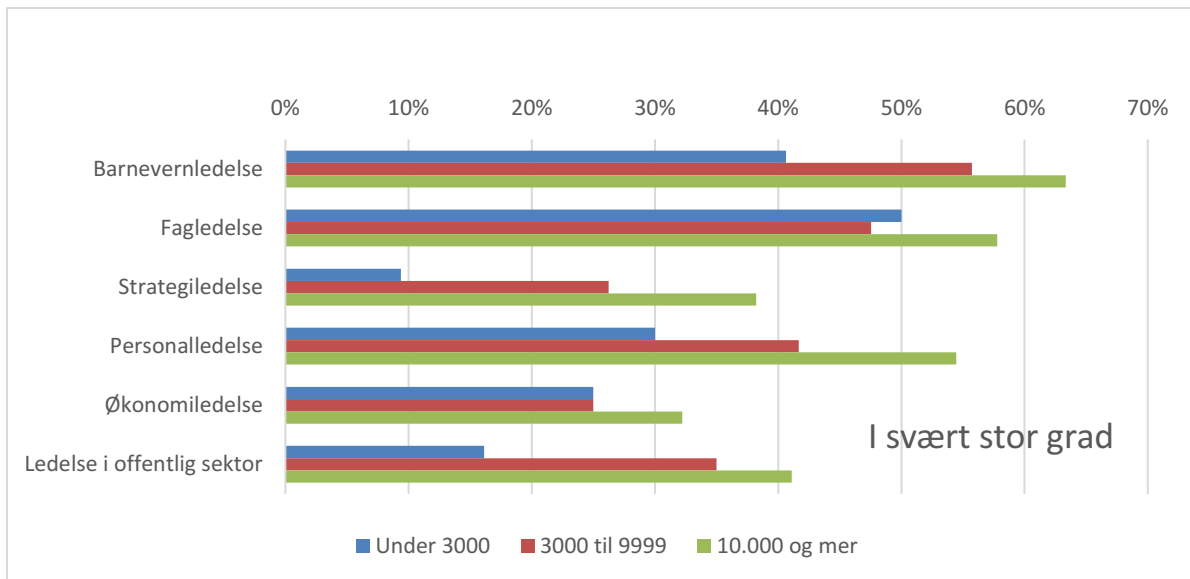
Klinisk utdanning/godkjenning (minimum 60 studiepoeng)	8	7	9	8
Masterutdanning	8	11	17	14

Barnevernslederne ble også bedt om å vurdere i hvilken grad de selv har tilstrekkelig kompetanse på ulike områder. Nesten alle svarer at de i stor eller noen grad har kompetanse på alle de angitte områdene, men andelen som svarer «i stor grad» varierer. Om lag halvparten svarer det på barnevernledelse og fagledelse, mens andelen ligger på under 25 prosent på strategiledelse og økonomiledelse.

Figur 4.32: I hvilken grad opplever du at du, som barnevernleder, har tilstrekkelig kompetanse innenfor følgende områder?

Finner vi så noen forskjeller i hvordan ledere i små og store kommuner vurderer egen kompetanse? Svaret er ja, på alle de seks områdene som ble listet opp er vurderingen klart mer positiv blant ledere i største kommunene, og forskjellene er størst mellom de største med 10 000 innbyggere eller mer og de minste med under 3000 innbyggere. Dette er interessant, og ikke minst om vi finner tilsvarende forskjeller i vurderinger av de ansattes kompetanse.

Figur 4.33: I hvilken grad opplever du at du, som barnevernleder, har tilstrekkelig kompetanse innenfor følgende områder? Etter kommunistørrelse

4.6 Kompetanseforskjeller mellom store og små kommuner

I dette avsnittet vil vi se nærmere på i hvilken grad lederne vurderer av tjenestens kompetanse varierer etter kommunistørrelse. Vi har også sett på forskjeller etter landsdel, men disse viser et mer uklart mønster, og vi mener dessuten at det er forskjellene etter kommunistørrelse som er mest relevant å undersøke.

Resultatene er vist i tabellene i Vedlegg 12.

Barn og barns utvikling. Vi finner ingen klare forskjeller mellom store og små kommuner i vurderingen av de tre spørsmålene under området barn og barns utvikling, men forskjellene går i retning av en mer positiv vurdering i de minste kommunene (tabell V1). Andelen som svarer «i svært stor grad» er litt høyere i de minste kommunene på spørsmålene om vurdering av barns utvikling og i å identifisere barn som trenger nærmere utredning.

Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet. Bildet er noe varierende med hensyn til kompetanse om foreldres omsorgskompetanse og kapasitet, men med en viss tendens til noe mindre positive vurderinger i de minste kommunene (tabell V2). Dette er mest synlig for de to siste spørsmålene, om spesifikke observasjonsmetodikker og i å dokumentere disse. Siden mindre kommuner har en mer sporadisk erfaring med foreldre med en annen sosial, kulturell og erfaringsmessig bakgrunn, kunne man kanskje ha forventet å finne svakere kompetansevurderinger der, men det er ikke tilfelle.

Samtaler med barn. Også på kompetanseområdet «Samtaler med barn» finner vi en viss tendens til at de ansattes kompetanse vurderes som noe svakere blant lederne i de mindre kommunene. Klarest forskjell finner vi i spørsmålet om å beherske anerkjente metoder å snakke med barn, og her går skillelinjene mellom de minste og de øvrige kommunene. Det er også en svak tendens i samme retning i å kunne tilpasse samtaleformene med barn og i å etablere en trygg og god ramme for samtaler.

Barn og familier i deres kontekst. Dette kompetanseområdet ble dekket av to spørsmål: «å kunne identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn og seksualitet» og «å møte barn og familier på en kultursensitiv måte». På de første spørsmålet synker andelen som svarer «i stor grad» eller «i svært stor grad» fra 44 prosent i de minste kommunene, til 38 prosent i de mellomste og til 35 prosent i de største. Og på det andre av de to spørsmålene er de største kommunene som skiller

seg ut, og andelen som svarer «i stor eller svært stor grad» er nær 15 prosentpoeng lavere enn i de mindre eller mellomstore kommunene.

Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens. Her er det ingen forskjell av betydning mellom små, mellomstore og store kommuner, men det er en litt lavere andel i de minste kommunene som har svart «i stor eller svært stor grad», 81 mot henholdsvis 89 og 86 prosent for de mellomstore og de store kommunene.

Samarbeid med barn. Dette kompetanseområdet er forsøkt fanget opp av to spørsmål: «etablere et åpent, trygt, godt og systematisk samarbeid» og «forebygge og håndtere konflikter». I den grad det er noen forskjell, er resultatene litt bedre i små enn i store kommuner. Andelen ledere i de største kommunene som har krysset av for «i svært stor grad» på begge spørsmål er litt lavere enn for de andre kommunekategoriene, men ellers ser vi ingen klare tendenser til forskjeller etter kommunestørrelse.

Nettverk og mobilisering. For to av spørsmålene som inngår i kompetanseområdet: «identifisere tidspunkter i arbeidet det er særlig viktig å trekke inn nettverket» og «samarbeide med andre instanser» er forskjellene små, men med en svak tendens til at andelen som har svart «i svært stor grad» synker med økende kommunestørrelse. På spørsmålet om å benytte ulike metoder er mønsteret motsatt. Her øker andelen som svarer «i liten grad» fra de største til de minste kommunene, men andelen som har svart «i svært stor grad» er omtrent lik.

Jus og lovverk. Også i vurderingen av de ansatte i forhold til er forskjellene små, og de går i motsatt retning for de på spørsmålene. På spørsmålet om å anvende lovverket for barnevernet i praksis er andelen som har svart «i stor eller i svært stor grad» lavest i de minste kommunene. På spørsmålet om å forstå lovverk eller mandat for andre tjenester øker andelen som har svart «i liten grad» mens andelen som svarer «i svært stor grad» fra de minste til de største kommunene.

Vurdering og beslutning. Også i bedømmelsen av vurderings- og beslutningskompetanse er forskjellene små og går i ulik retning. På det første spørsmålet, om «å benytte en grunnleggende metodisk tilnærming til analysearbeidet og beslutningstaking» er det litt flere i de minste enn i de største kommunene som svarer «i liten grad», men samtidig flere som svarer «i svært stor grad». På det andre spørsmålet, om «å være bevisst på, og jobbe for å unngå, ulike former for feilslutninger i arbeidet» er andelen som svarer «i stor eller i svært stor grad» høyest i de minste kommunene. Også på det siste spørsmålet, «kunne drøfte og begrunne sin (faglige) tilnærming, blant annet med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap» er tilbakemeldingen litt mer reservert i de største kommunene med en lavere andel som har svart «i svært stor grad».

Forvaltningskompetanse. På dette kompetanseområdet fant vi ingen klar tendens. På begge spørsmål var svarene litt mer positive i de mellomstore enn i de små og de store kommunene.

Personlig kompetanse. Dette kompetanseområdet er søkt kartlagt gjennom seks ulike spørsmål. For Alle spørsmålene finner vi at forskjellene er små etter kommunestørrelse, men tendenser på alle spørsmålene går i samme retning med noe mer positiv vurdering i de minste enn i de største kommunene.

Kompetanse i tjenesten samlet sett. Svarkategoriene til spørsmålene om tjenestens samlede kompetanse er annerledes enn til spørsmålene om de ansattes kompetanse, og de er reist i omvendt rekkefølge. Mens lederne skulle gi svar om de ansatte i kategoriene «i liten grad», «i noen grad», «i stor grad» og «i svært stor grad», skulle de for tjenesten samlet krysse av for «i stor grad», «i noen grad», «i liten grad» og «ikke i det hele tatt». Det er dermed ikke mulig å sammenlikne svarmønstrene direkte. Men ikke overraskende er kompetansevurderingen mer positiv i de største tjenestene som har flere folk å spille på. Forskjellene er til dels store, og spesielt stor på spørsmålet om enslige mindreårige asylsøkere. Her svarer nesten 30 prosent i de storkommunene «i stor grad», mens andelen i de minste kommunene bare er 3 prosent, og vi andelen som svarer «ikke i det hele

tatt variere fra 3 til 23 prosent. På to spørsmål, om å bestille og inngå kontrakter med sakkyndige, og å henvise til andre tjenester, fant vi ingen klare tendenser.

4.7 Oppsummering

Undersøkelsen blant lederne i barnevernstjenestene har bragt fram svært mye interessant informasjon, og viser både klare positive så vel som mer problematiske sider. Som ventet er bildet mangfoldig gitt den store variasjonen mellom tjenestenes omfang og oppgaver, men det er også mange mønstre som går på tvers.

I gjennomgangen av svarene fra barnevernslederne har vi lagt vekt på å vise forskjeller mellom små (under 3000 innbyggere), mellomstore (3000 – 9999 innbyggere) og store kommuner (10 000 og over innbyggere). Av de 274 tjenestene vi har data om kommunestørrelse for, er det 127 som er faller i gruppen med størst kommuner, 87 er blant de mellomstore, og 60 blant de minste. Vi har også sett på forskjeller mellom landsdeler, men her er mønstrene ikke klare. Dessuten varierer kommunestørrelsen mellom landsdelene. På Sør- og Østlandet har to tredeler av kommunene i vårt materiale 10 000 innbyggere eller mer, på Vestlandet 50 prosent, i Trøndelag 37 prosent og i Nord-Norge 22 prosent. I Nord-Norge har over halvparten av kommunene under 3000 innbyggere. Forskjeller mellom landsdelene henger dermed sammen med kommunestørrelse i stor grad. I vårt materiale er det dessuten bare 3 kommuner fra Sørlandet som er registrert i våre data.

Det er litt over en tredel av kommunene som samarbeider med andre i barnevernet, dette er noe vanligere blant de større kommunene enn de mellomstore og små. Mens over to tredeler av de største kommunene har organisert barnevernet i en spesialistmodell etter faser i en barnevernssak, er 80 prosent av de mellomstore og de små kommunene organisert i en generalistmodell. Dette har klar betydning for hvordan arbeidet er organisert og for kompetansebehovene.

Bemannings situasjonen vurderes for alle stillingsgrupper med unntak av teamledere og fagledere som nokså utilstrekkelig. Stillingsgruppene fagutviklere, veiledere og andre grupper finnes ikke i mange av tjenestene, særlig ikke i de små. Bemanningen vurderes likevel som bedre i de små enn i de større kommunene. Lederne uttrykker også et klart behov for flere ansatte, særlig barnevernspedagoger eller sosionomer med videreutdanning eller psykologer. Behovene rapporteres å være størst i de større kommunene. Det behøver ikke å bety at de store kommunene er mer underbemannet, men at de naturlig nok oftere trenger å rekruttere folk.

Andelene som slutter i stillingene er høy, nesten en av fem ansatte sluttet siste år, og i de minste kommunene nærmere en av tre. Lederne mener likevel at den viktigste årsaken til underbemanning er for få stillingshjempler, men det er også en del som påpeker manglende søkning til ledige stillinger. Avgang fra stillingene skyldes særlig belastninger i arbeidet, men også lav lønn spiller en rolle.

Halvparten av tjenestene fyller manglende kapasitet ved å trekke inn private tilbydere, mer bare 12 prosent svarer at de gjør det i stor grad. En av fem kommuner gjør ikke dette i det hele tatt. Det er små forskjeller etter kommunestørrelse.

Når barnevernslederne skal bedømme kompetanse som alle de ansatte forutsettes å ha, er bedømmelsen gjennomgående positiv. Det er riktignok sjelden at det krysses av for at de ansatte «i svært stor grad» innehar den aktuelle kompetansen. Er dette problematisk, eller uttrykk for en realistisk holdning? Det er på den annen siden nesten ingen som har markert for «i liten grad», men det ville på den annen side ha vært et nokså alvorlig problem. Når respondentene i så liten grad har markert i ytterkategoriene kan det være et uttrykk for at kompetansen blant de enkelte ansatte varierer, mens svarene er et uttrykk for en gjennomsnittsvurdering.

Kompetanse synes svakere når det gjelder oppgaver som funksjonshemming og barn av familier med en annen kultur. Det skyldes neppe at mange barnevernkontorer er uten erfaring med dette, men er kanskje et uttrykk for at dette er spesielt krevende oppgaver. Det kan også synes som om de

ansattes kompetanse på metoder og til dels refleksjon samt dokumentasjon står noe tilbake. Kan dette knyttes til svakheter i grunnutdanningen?

De ansatte synes å ha tilfredsstillende kompetanse til å løse de «vanlige» oppgavene, men med noen begrensninger når noe er «utenfor boksen»? Kan det ligge noe i forholdet mellom erfaringsbasert og teoretisk kunnskap?

Når barnevernslederne bedømmer den kompetansen som tjenesten samlet sett har, er både kompetansekomponeentene og svaralternativene forskjellige fra dem som ble brukt i bedømmelsen av de ansatte. Det er ganske stor spredning i vurderingene, på en del kompetansekategorier er det ganske store andeler som svarer at tjenesten «i liten grad» har det. For andre kategorier er bedømmelsen langt mer positiv. Men i tråd med bedømmelsen av de ansatte, synes kompetansen å være svakere med hensyn til oppgaver som i en del kommuner kanskje ikke opptrer så ofte, dvs. i forhold til spesifikke målgrupper og spesielt om enslige mindreårige asylsøkere.

Med hensyn til kompetanse som man har tilgang til i eller utenfor barnevernstjenesten ser de aller fleste barnevernstjenestene ut til å ha god tilgang til juridisk bistand, men i langt mindre grad til sakkyndige psykologer eller psykiatere samt til utredning og tiltak overfor spesifikke målgrupper.

Vurderingen av kompetansen til de ansatte og den samlede kompetansen i barnevernet varierer ganske mye mellom kommuner. Vi har prioritert å analysere forskjeller mellom små, mellomstore og store kommuner.

Når lederne har vurdert kompetansen til sine ansatte, finner vi gjennomgående små forskjeller etter kommunistørrelse, men med litt større forskjeller for de kompetansene som vurderes mindre positivt. Det er som ventet, fordi variasjonsbredden er større der enn hvor nesten alle lederne svarer veldig positivt. Stort sett er det da i de største kommunene at kompetanse vurderes som best, men forskjellene består stort sett i fordelingen mellom «i liten eller i noen grad» og «i stor grad», mens det er små forskjeller i andelen som har svart «i svært stor grad». Eksempler på et slikt mønster finner vi i spørsmålene under foreldres omsorgskompetanse og kapasitet: å benytte og å dokumentere spesifikke observasjonsmetoder. Videre i et spørsmål under samtaler med barn: å beherske anerkjente metoder for å snakke med barn. Men det finnes også noen eksempler på at kompetanse vurderes som bedre i de mindre kommunene: å identifisere omsorgssvikt hos foreldre, om barn og familie i deres kontekst, og for en del av komponentene under personlig kompetanse.

Når vi spør lederne om å vurdere tjenestens samlede kompetanse, er svarene betydelig mer positive i de store enn i de små tjenestene.

Den klart viktigste formen for kompetanseutvikling blant de ansatte er ifølge lederne opplæring og veiledning i jobbsituasjonen. Men også økte ressurser angis som viktig for å oppnå bedre kompetanse. Andre viktige forhold for kompetanseutvikling er å styrke grunnutdanningen og å bedre tilbudet av videreutdanning og mastergradsutdanning. Det er særlig ledene i de større kommunene som framhever betydningen av bedre grunnutdanning. Av mer formelle tiltak for kompetanseheving ble lengre kompetansegivende kurs ved universiteter og høyskoler trukket fram. De viktigste hindringene for kompetanseutvikling er at det er vanskelig å tilpasse til det daglige arbeidet og finansiering. Begge disse forholdene ble mest trukket fram av de store kommunene. Kommunenes rolle synes ikke å være spesielt viktig.

Barnevernslederne ble også bedt om å vurdere om de selv hadde tilstrekkelig kompetanse innenfor bestemte områder. Nesten alle svarte at de i stor grad eller noen grad hadde tilstrekkelig kompetanse, men andelen som svarte «i stor grad» varierte fra over 50 prosent til barnevernsledelse og fagledelse, til under 30 prosent for strategiledelse og økonomiledelse. Lederne fra de større kommunene hadde en klart mer positiv vurdering av sin egen kompetanse enn sine kolleger i små kommuner. Forskjellen var minst for fagledelse og økonomiledelse, men andelen som svarte «i stor grad» varierte mellom de største og de minste fra 63 til 41 prosent for barnevernsledelse, fra 38 til 9

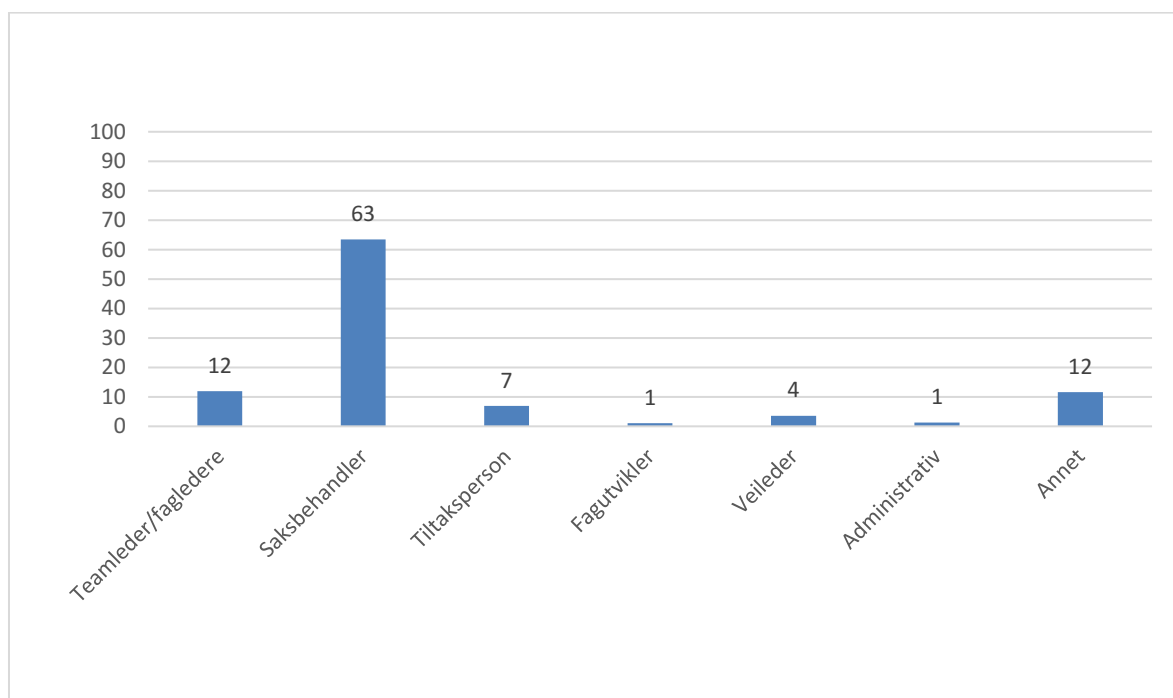
prosent for strategiledelse, fra 54 til 30 prosent for personalledelse, og fra 41 til 16 prosent for ledelse i offentlig sektor.

5 Barnevernsarbeidernes vurdering

5.1 Introduksjon

Dette kapittelet omhandler de barnevernfaglige ansatte. I kapittelet presenteres de ansattes vurdering av kompetanse, kompetansehevende tiltak og barrierer for kompetanseheving. De overordnede spørsmål som styrer analysene til dette kapittelet er hvorvidt de ansatte har ulik grad av kompetanse på et felt, om de ansatte opplever å få brukt sin kompetanse, hva de ansatte anser som viktig områder å styrke kompetanse, og hvilke barrierer opplever de for å kunne bygge kompetanse.

Vi skal starte med å se på en del deskriptiv statistikk for utvalget av barnevernsansatte i denne undersøkelsen. Som flere av helse- og omsorgsyrkene er barnevernsarbeidet også dominert av kvinner, i dette utvalget er 89 prosent av de ansatte kvinner mot 11 prosent menn. Av figuren under ser vi at majoriteten rapporterer å ha stilling som saksbehandler.

Figur 5.1: Utvalgets rapportering om nåværende stilling (N=1093)

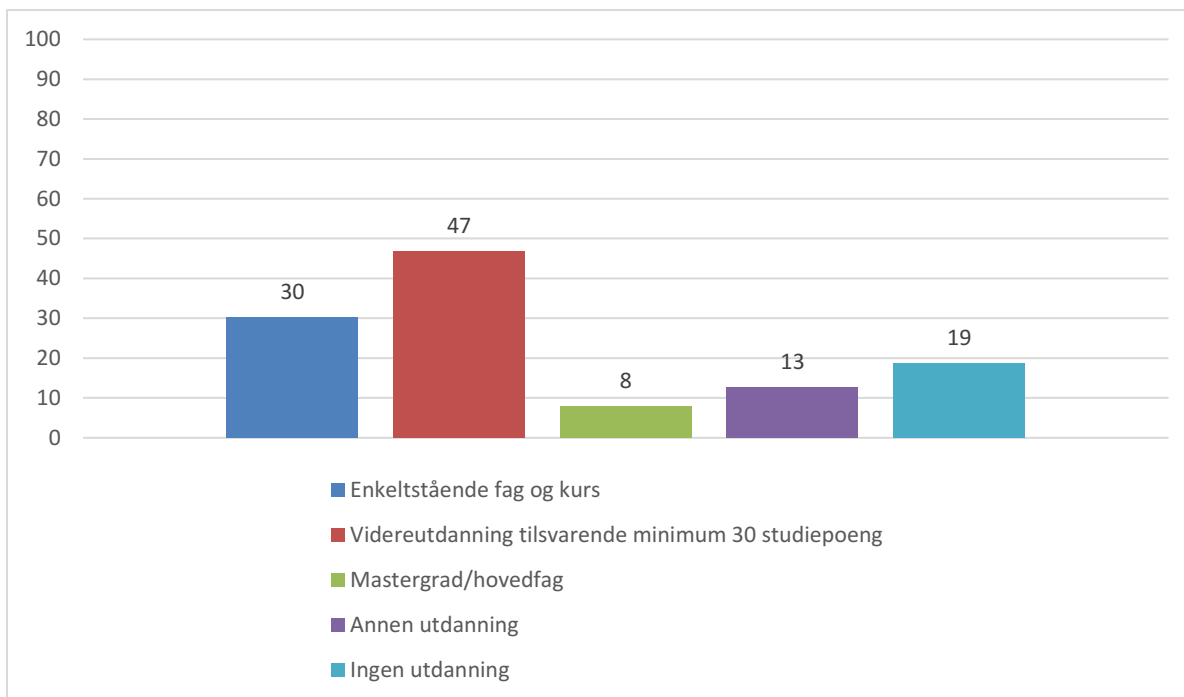
Det er videre interessant å se på alderen til de ansatte. I flere av barnevernsinstitusjonene er det ikke uvanlig med et alderskrav på 23 år. Som vi kommer tilbake til i kapittel seks, foreslår også brukerorganisasjonene alderskrav som et tiltak for å bedre kvaliteten i tjenesten. Den gjennomsnittlige alderen i dette utvalget er 41 år (N=1055, Standardavvik 11, med et spenn på 21 – 70 år). Blant de ansatte i denne undersøkelsen er 4.1 prosent 25 år eller yngre, mens 1 prosent er 23 år eller yngre. Tabell 5.1 viser gjennomsnittlig antall år og medianverdi for hvor lenge utvalget har arbeidet i denne tjenesten og i barnevernet. Halvparten av utvalget har arbeidet under seks år i barnevernet.

Tabell 5.1: Antall år i barnevernet og denne tjenesten

	Gj.snitt	N	St.avvik	Median
Antall år i barnevernet	8,6	1054	7,7	6
Antall år i denne tjenesten	5,6	1049	5,7	4

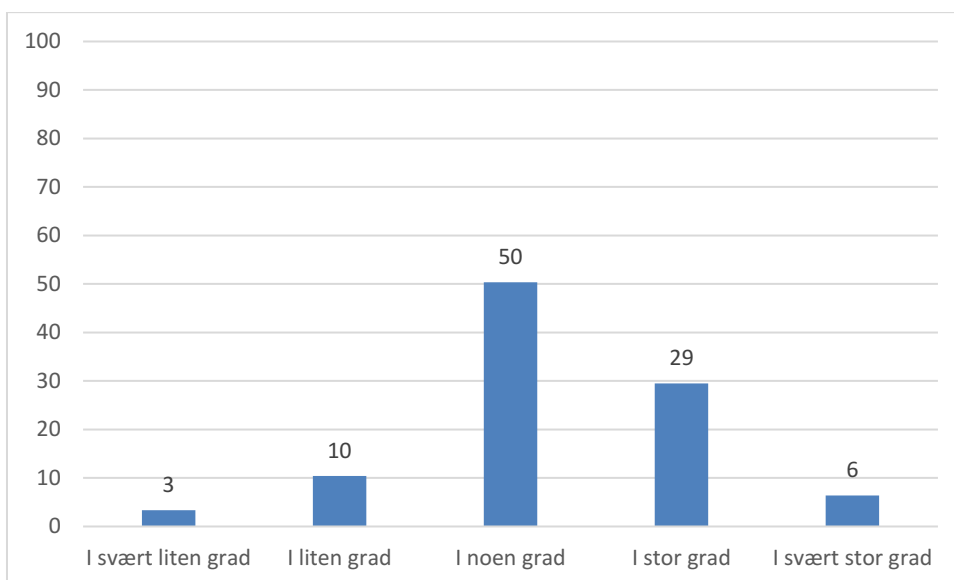
5.1.1 En femtedel av barnevernspedagogene og sosionomene rapporterer å ikke ha noen form for etter- eller videreutdanning.

Et ønske fra Bufdir er å forsøke å kartlegge formalutdanningen i tjenesten. Som vist i tabell 1.6 i metodekapittelet rapporterer 904 av de som har deltatt i denne undersøkelsen å være barnevernspedagog- eller sosionomutdannet (564 med barnevernspedagog- og 340 med sosionomutdanning). Med 84 prosent tilsvarende dette andelen i populasjonen. Ser vi på dem som rapporterer å ha utdanning utover grunnutdanningene (med grunnutdanningene mener vi barnevernspedagog- og sosionomutdannede), rapporterer majoriteten å ha en form for videreutdanning. Vanligst er det med videreutdanning tilsvarende 30 studiepoeng, dette gjelder om lag halvparten, mens i underkant av en tiendedel har masterutdanning eller hovedfag. Omtrent en femtedel har ingen videreutdanning. Om dette er like representativt for populasjonen som det andel med grunnutdanning er, er det imidlertid vanskelig å si noe om. Berrick et al. (2017) viser imidlertid at blant et utvalg norske barnevernsarbeidere har 9 prosent, omtrent som dette utvalget, mastergrad. Tilsvarende, i en studie av Anette Christine Iversen og Kåre Heggen (2016) blant ansatte i barnevernet på Vestlandet oppgir 51 prosent å ha videreutdanning eller etterutdanning, 9 prosent hadde masterutdanning mens 40 prosent rapporterte å ikke ha noe videreutdanning. Andelen av dem som rapporterer å ha videre- eller etterutdanning og de som rapporterer å ha master er relativt sett like resultatene i vår undersøkelse. Den store forskjellen ligger i hvem som rapporterer å ikke ha noen form videreutdanning. I Iversen og Heggens undersøkelse rapporterer dobbelt så mange å ikke ha noen utdanning, som i denne undersøkelsen. Denne forskjellen kan skyldes at vår kategori «enkelstående fag og kurs» fanger opp en del av dem som i Iversen og Heggens undersøkelse ville ha svart ingen videreutdanning.

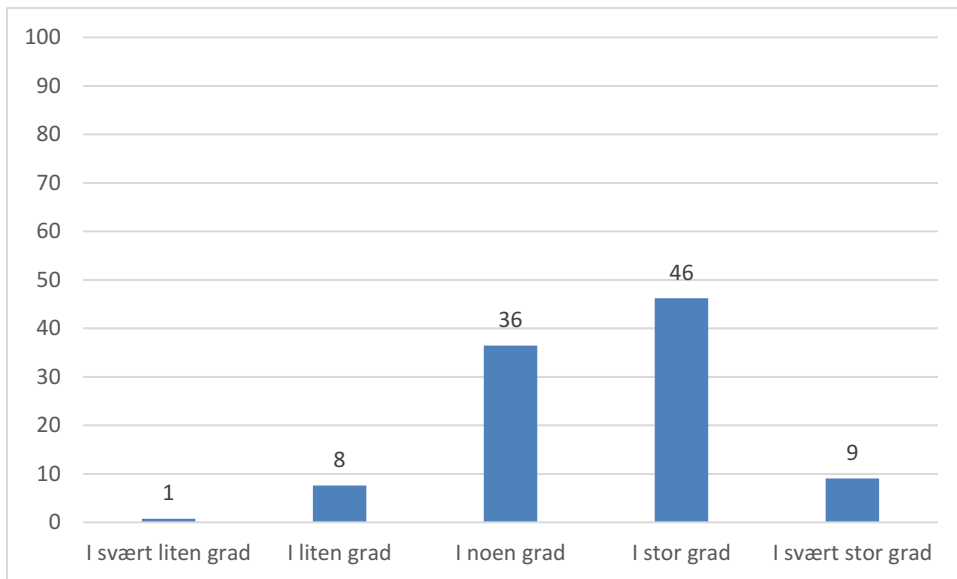

Figur 5.2: Utdanning utover grunnutdanningen for sosionomer og barnevernspedagoger (N= 904)

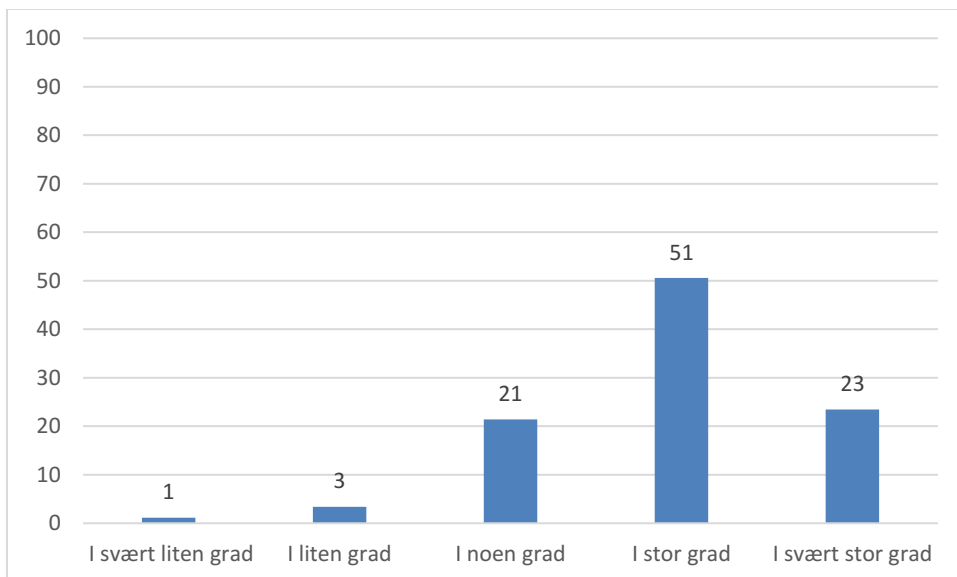
Figur 5.3 – 5.6 viser i hvilken grad utvalget mener at ulike utdanningsnivåene har gitt dem et godt grunnlag for å utføre arbeidet i barneverntjenesten. De aller fleste med en grunnutdanning mener at denne i noen grad eller i stor grad har gitt dem et godt grunnlag for å jobbe i tjenesten. Blant dem som har videreutdanning og mastergrad er andelen som i stor grad er enig i at disse utdanningene har gitt et godt grunnlag, større.

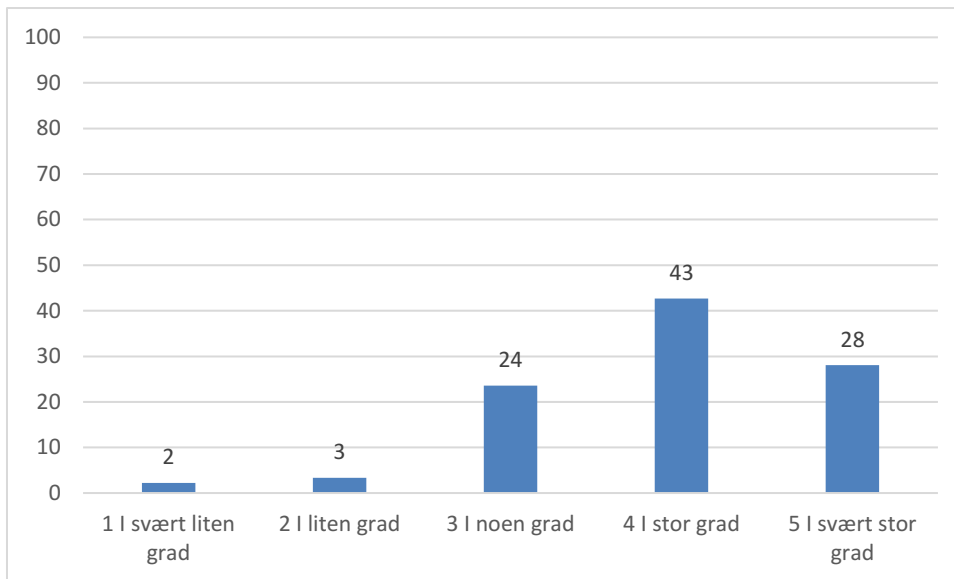
Figur 5.3: Andel som mener grunnutdanningen har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N= 953)

Figur 5.4: Andel som mener enkeltstående fag/kurs har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N =277)

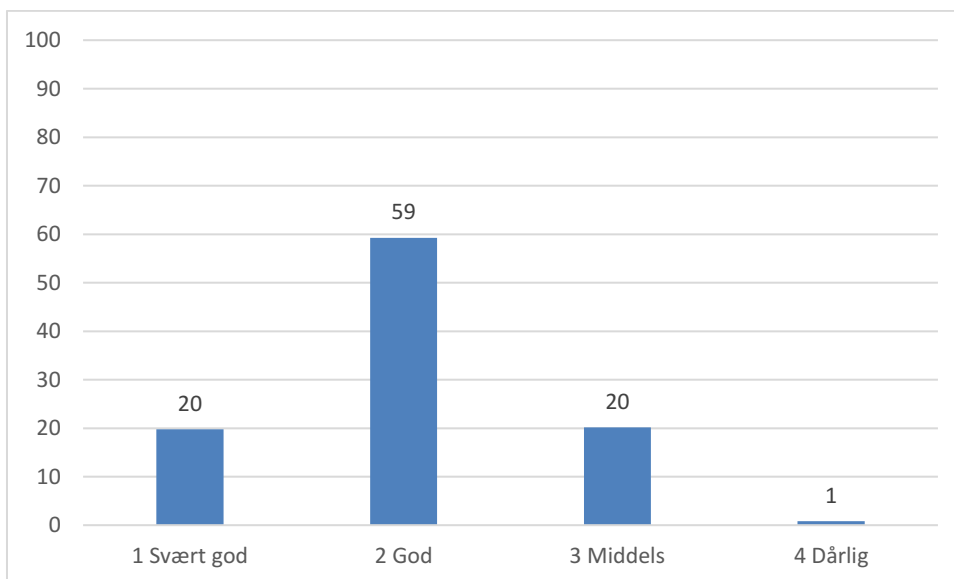

Figur 5.5: Andel som mener videreutdanning har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N=443)

Figur 5.6: Andel som mener mastergraden har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N = 89)

Når det kommer til hvordan de ansatte vurderer egen kompetanse opp mot arbeidsoppgavene de har, mener omtrent 8 av 10 at den er god eller svært god.

Figur 5.7: Andel som vurderer egen kompetanse i forhold til arbeidsoppgavene vedkommende har i nåværende stilling (N=1006)

5.1.2 Liten sammenheng mellom antall saker og tilfredshet med arbeidets kvalitet og mengde

Mye av kritikken mot kvalitet i barnevernstjenesten har ikke bare vært knyttet til kompetansespørsmål, men også til kapasitet i form av overarbeid. De ansatte i dette utvalget rapporterer å ha en medianverdi på 14 antall barn de har hovedansvaret for. Dette betyr at halvparten av utvalget rapporterer å ha ansvar for færre en 14 barn, og halvparten rapporterer å ha ansvar for mer enn 14 barn. Ser vi litt nærmere på spredningen og deler datasettet i fire like store deler, ser vi at 1. kvartil er 9 saker, 2. kvartil er 14 saker og 3. kvartil er 18 saker. Dette betyr blant annet at 25 prosent av utvalget har *mindre* en 9 saker mens 75 prosent har *mer* en 9 saker. Årsaken til at vi her rapporterer medianverdien som sentralmål og ikke eksempelvis gjennomsnitt er at enkelte

har rapportert et svært høyt antall saker som vil kunne trekke opp og påvirke representativiteten til et gjennomsnitt. På spørsmål om hvor mange av disse sakene som de ikke jobber jevnlig med, rapporterer 450 saksbehandlere å ha saker på vent. Medianen for antall saker som ligger på vent er 4.

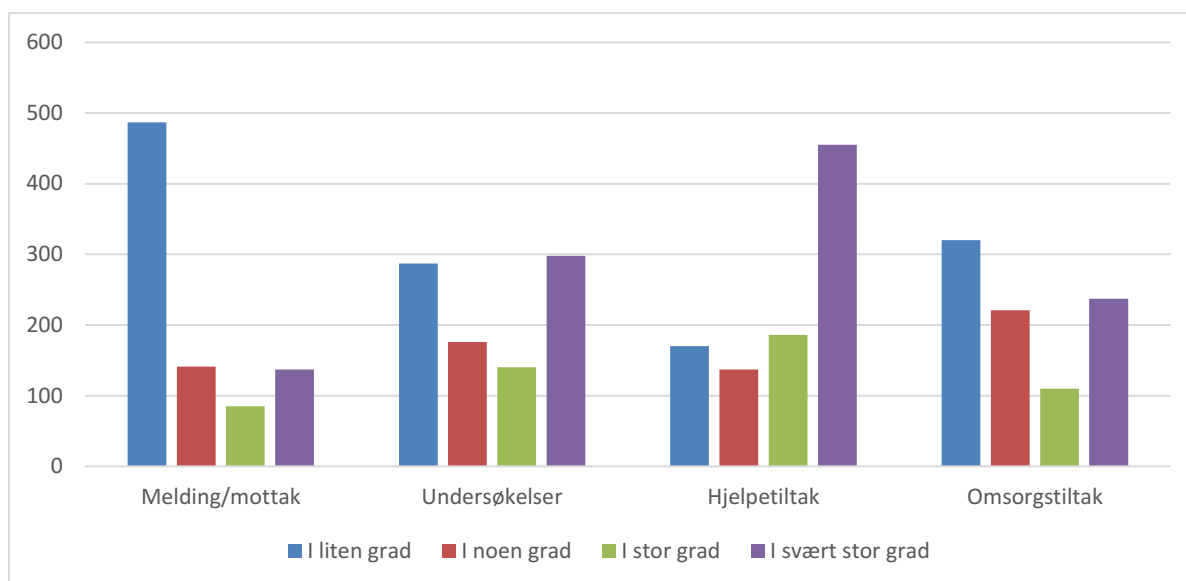
Utvalget fikk også spørsmål om hvor mange barn de er medansvarlig for. Her er medianen 5, som betyr at halvparten har mindre en 5 saker og halvparten har mer enn 5 saker (Her er 1.kvartil 2 saker, 2. kvartil 5 saker og 3. kvartil 11 saker).

Aktører, som fellesorganisasjonen og fagforbundet, arbeider for å innføre en norm på 9-15 barn per ansatt (Fellesorganisasjon & Fagforbundet). I sitt arbeid i 2011 anbefalte Barnevernpanelet at ansatte i den kommunale barnevernstjenesten burde arbeide med mellom 10 og 18 barn/unge og deres familier (Barnevernpanelet, 2011). Summerer vi antall barn utvalget i denne undersøkelsen har hovedansvar for med hvor mange de har medansvar for, blir medianen 20. Dette betyr at halvparten ligger over antall saker som både FO & Fellesorganisasjonen og barnevernpanelet har anbefalt. Det må nevnes at forslaget om bemanningsnorm ikke utelukkende har mottatt støtte. I følge fagbladet, som er eid av Fagforbundet, var det liten støtte å spore for bemanningsnormen blant både politikere og fagfolk på en konferanse der dette var hovedtema. I følge fagbladet mente deltakerne at kompetanseheving blant de ansatte var et viktigere tiltak. Noe av innvendingen ved å innføre en norm kan være knyttet til at sakene kan variere i kompleksitet, slik at antall ikke nødvendigvis er et spesielt treffende mål på arbeidsbelastning. I ett innlegg i tidsskriftet norsk barnevern sier Jorunn Vindegg ved Høgskolen i Oslo og Akershus at: «*det ikke er noen enkel sammenheng mellom antall saker og antall ansatte i det kommunale barnevernet. Alle som kjenner praksisfeltet vet at en sak kan telle for 10 hvis situasjonen for barnet er alvorlig nok*» (Vindegg, 2010, s. 75). Interessant nok er det også kun en svak negativ sammenheng mellom antall saker som de ansatte har hovedansvaret for og et mål som vi har kalt *tilfredshet*. Dette målet består av to spørsmål; et om de ansattes vurdering av tilfredshet med kvaliteten på arbeidet og et om tilfredshet med mengden (på en skala fra 1 i liten grad, 4 i svært stor grad)²². Korrelasjonen mellom tilfredshet og antall saker er -.089 (p=.007, n=899). I dette utvalget ser det dermed ut som om det er en relativt svak sammenheng mellom antall saker og de ansattes egen vurdering av tilfredshet med arbeidet.

I tråd med det som er nevnt over er det interessant å se i hvilken grad de ansatte rapporterer å arbeide med kvalitativt ulike typer arbeidsoppgaver. Figuren under viser at hjelpetiltak er den type oppgave som flest arbeider med, mens melding/mottak er det færreste arbeider med. Omsorgstiltak ser ut til å være den tredje vanligste oppgaven.

---

²² Flere frekvensfordelinger som belyser de ansattes arbeidshverdag og mestring finnes i vedlegg 16

Figur 5.8: I hvilken grad de ansatte arbeider med ulike saker

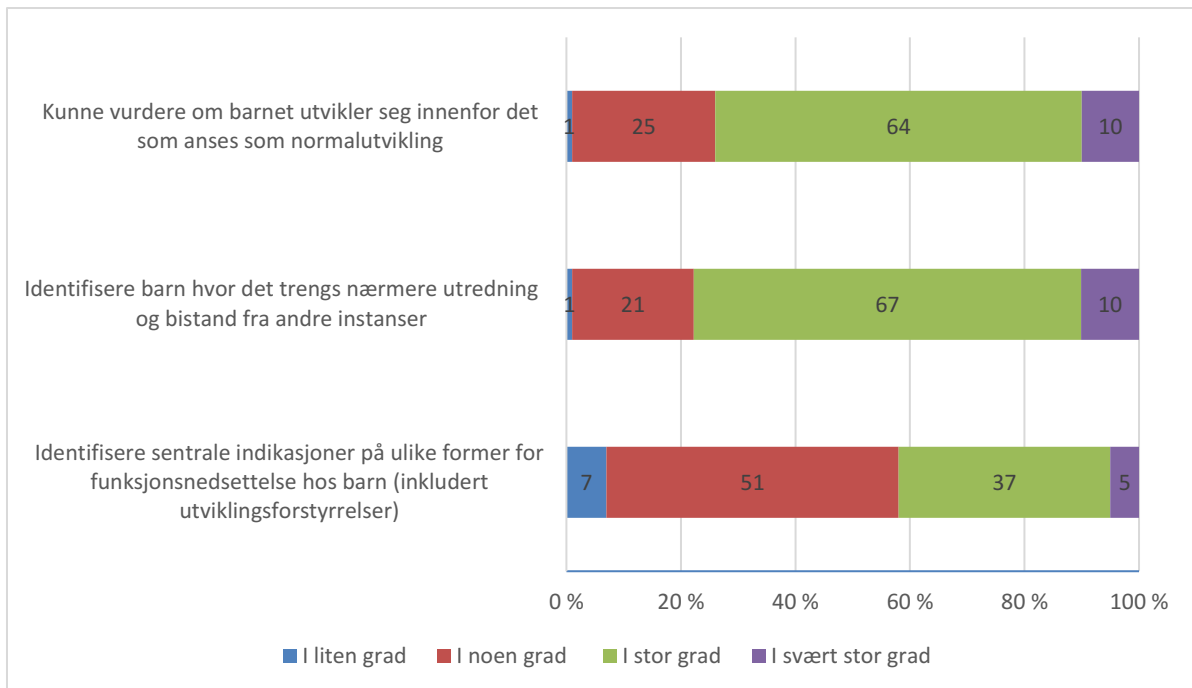
Videre undersøkte vi om det kunne være en sammenheng mellom det å i stor grad arbeide med noen av disse oppgavene og rapportering av tilfredshet med arbeidets kvalitet og tidsbruk. Det kan være rimelig å anta at det å arbeide med omsorgstiltak - og kanskje spesielt i saker med omsorgsovertakelse – kan vurderes som både komplekse og tunge. I tillegg til omsorgstiltak har helsetilsynets tilsyn av barnevernet fra 2015/2016 rettet betydelig kritikk mot hvordan tjenesten håndterer meldinger (Helsetilsynet, 2017). Vi undersøkte derfor om det var slik at de som rapporterte å «i stor grad» eller «i svært stor grad» arbeide med enten melding eller omsorgstiltak også var mindre tilfreds med kvaliteten eller mengden på arbeidet de utførte. En slik sammenheng fant vi imidlertid ikke.

5.1.3 Barnevernsansattes vurdering av kompetanse

Vi skal nå se videre på de ansattes vurdering av kompetanse. Som nevnt i innledningen har Bufdir i rapporten «kompetansebehov i barnevernet» definert seks hovedområder av kompetanse de mener den enkelte barnevernsarbeider skal mestre. Disse har igjen blitt kategorisert i 11 underkategorier. I figurene 5.9 – 5.19 under presenterer vi en frekvensfordeling av de ansattes vurdering på disse spørsmålene.

Kompetanse om barn og barns utvikling anses av Bufdir som sentrale og grunnleggende. Barnet står i sentrum for barnevernets virket, og ivaretagelse av barnets beste er hovedmandatet til den kommunale barneverntjenesten. Utvalget ble presentert tre ferdighetsutsagn som utgjorde kompetanseområdet barn og barns utvikling. Som figuren 5.9 viser er det noen forskjell i hvordan barnevernsarbeiderne selv vurderer sin kompetanse på dette området. For to av ferdighetsutsagnene: Det å kunne vurdere om barnet utvikler seg innenfor det som anses som normalutvikling og å identifisere hvor det trengs nærmere utredning, mener omtrent tre fjerdedeler at de i stor eller svært stor grad har kompetanse i. Veldig få rapporterer å i liten grad ha disse to ferdighetene. For ferdigheten «identifiser sentrale indikasjon på funksjonsnedsettelse» rapporterer majoriteten at de i *noen grad* har denne formen for kompetanse. Det er også flere som rapporterer at de i liten grad har denne ferdighetskompetansen, sammenlignet med de to andre ferdighetskompetansene.

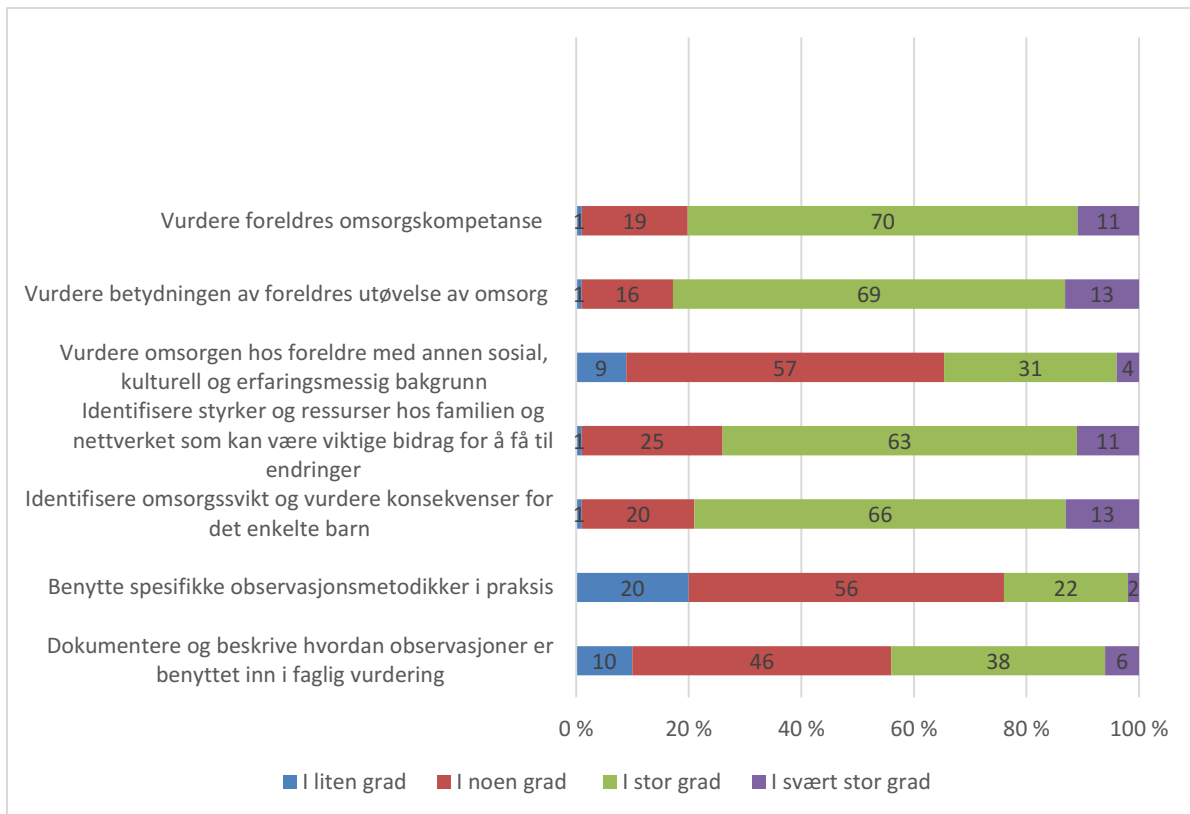

Figur 5.9: Vurdering av egen kompetanse på området «Barn og barns utvikling»

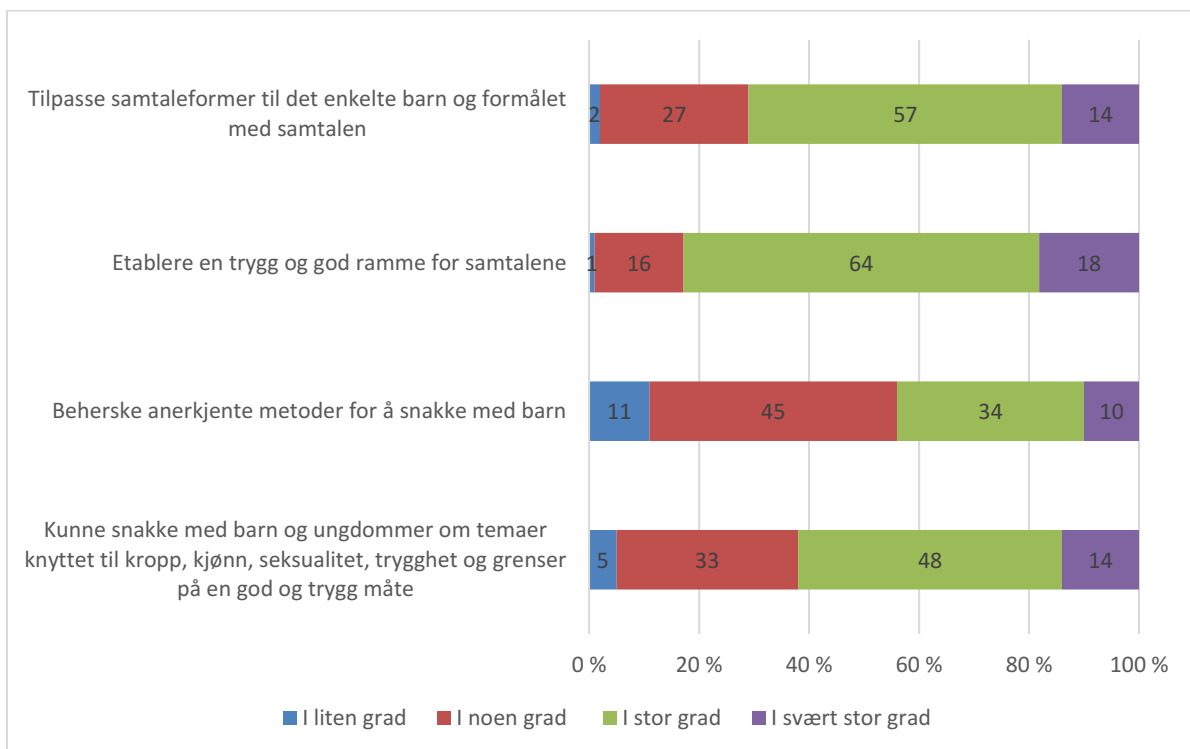
For å kunne ivareta barns beste er vurdering av foreldrenes omsorgskompetanse og kapasitet viktig. Bufdir beskriver her syv ferdigheter som vesentlig for dette. For fire av disse ferdighetene rapporterer majoriteten, det vil si mellom tre fjerdedeler og fire femtedeler, at de har stor grad eller svært stor grad av kompetanse på dette området. Vi skal her kommentere tre omsorgskompetanser som skiller seg ut i en noe mer negativ retning. For ferdigheten knyttet til å vurdere omsorgskompetansen blant foreldre med annen bakgrunn oppgir majoriteten at dette er noe de har noen grad av kompetanse i, mens en tiendedel rapporterer å i liten grad ha denne kompetansen. Dette kan henge sammen med at de ansatte rett og slett har mindre erfaring med foreldre med annen type bakgrunn og dermed opplever å ha mindre kompetanse på feltet.

De to neste ferdighetsområdene er knyttet til bruk av metodikk. Omtrent halvparten av barnevernsarbeiderne mener at de i noen grad har kompetanse på å benytte spesifikke observasjonsmetoder i praksis og en femtedel mener at de i liten grad har denne ferdigheten. Andelen er omtrent tilsvarende for det å kunne dokumentere og beskrive hvordan observasjoner er benyttet inn i faglige vurderinger, men her er det en tiendedel som mener at de i liten grad har denne kompetansen.

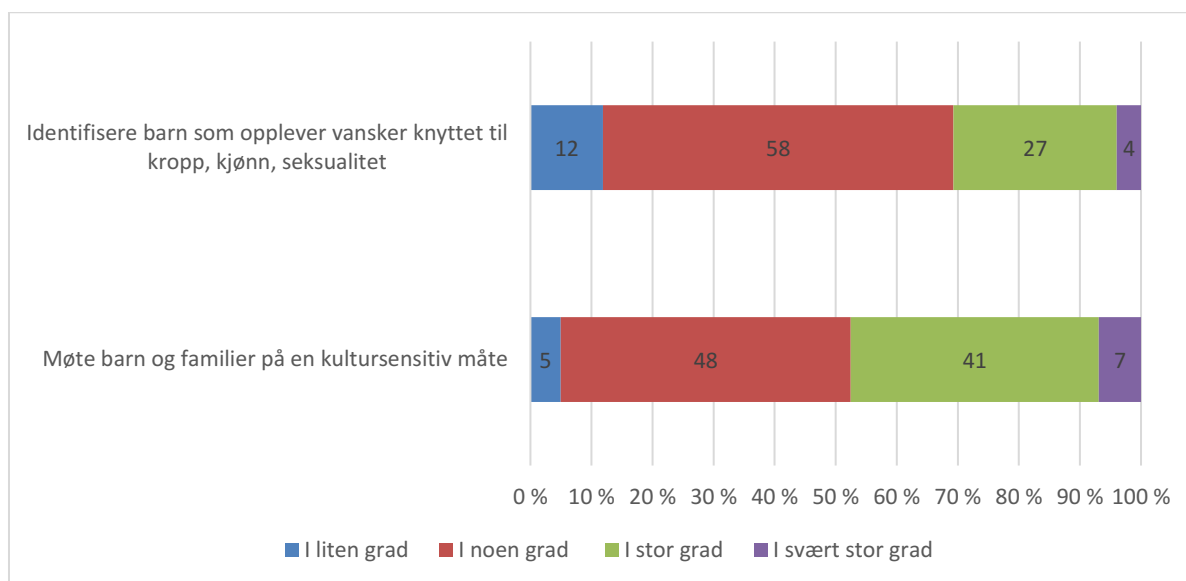
Figur 5.10: Vurdering av egen kompetanse på området «Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet»

I kompetanseområdet samtaler med barn, som består av fire ferdigheter, ser man igjen at det å beherske anerkjente metoder for å snakke med barn, er noe de opplever å være litt svakere på. Her er det omtrent halvparten som mener at de i noen grad har denne ferdigheten, mens en tiendedel mener de i liten grad har denne kompetansen.

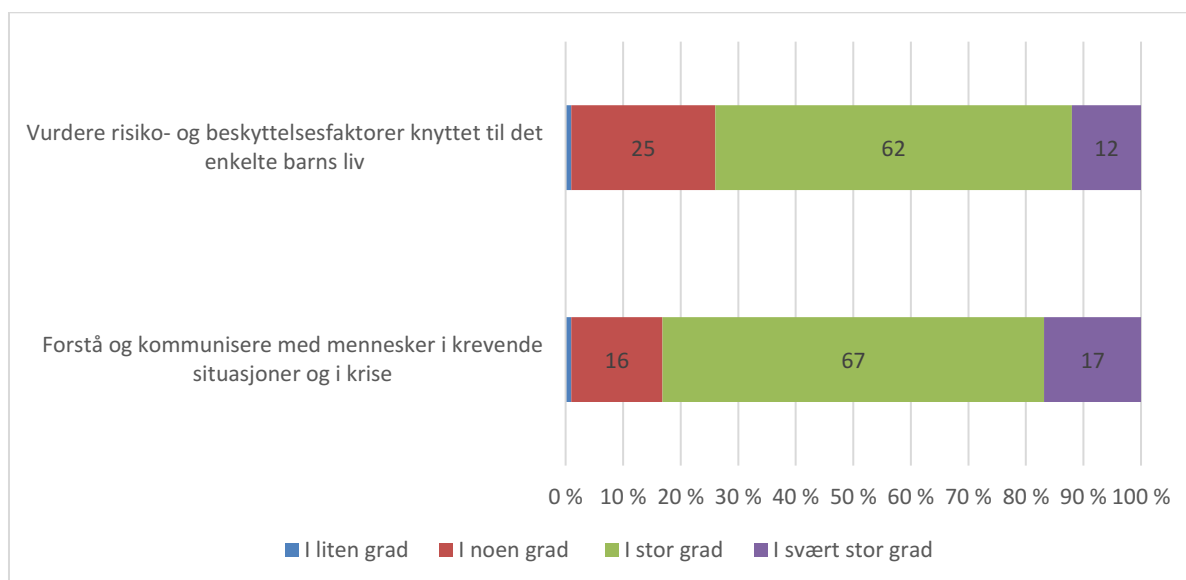
Figur 5.11: Vurdering av egen kompetanse på området «Samtaler med barn»

For begge spørsmålene som reflekterer kompetansekategorien barn og familier i deres kontekst, er det et flertall som mener at de i noen eller liten grad har disse ferdighetene. De to spørsmålene reflekterer det å ha ferdigheter i kultursensitivitet og identifisere vansker med kropp, kjønn og seksualitet.

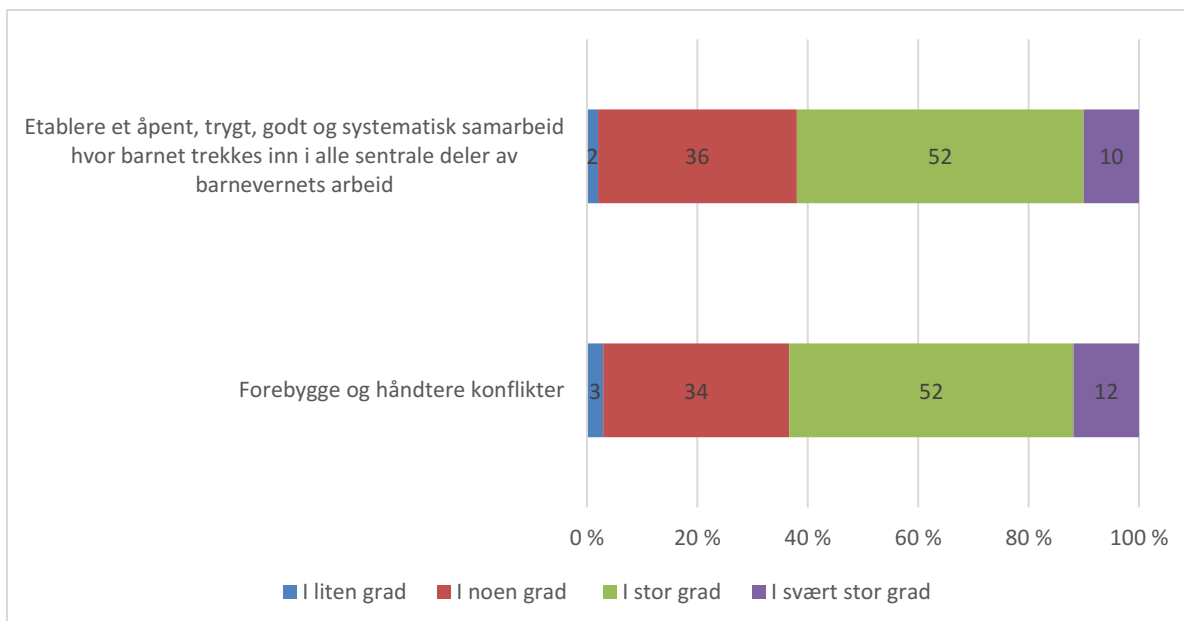
Figur 5.12: Vurdering av egen kompetanse på området «Barn og familier i deres kontekst»

For risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens opplever det store flertallet at de har stor eller svært stor grad av kompetanse på området. For ferdigheten forstå og kommunisere med mennesker i krevende situasjoner og kriser er det så mange som 84 prosent som mener de har denne kompetansen. Denne ferdigheten tangerer en empatidimensjon, noe som nok mange vil se på som en helt sentral ferdighet og verdi for barnevernsarbeidet. Det kan også diskuteres om spørsmålet reflekterer en personlig kompetanse.

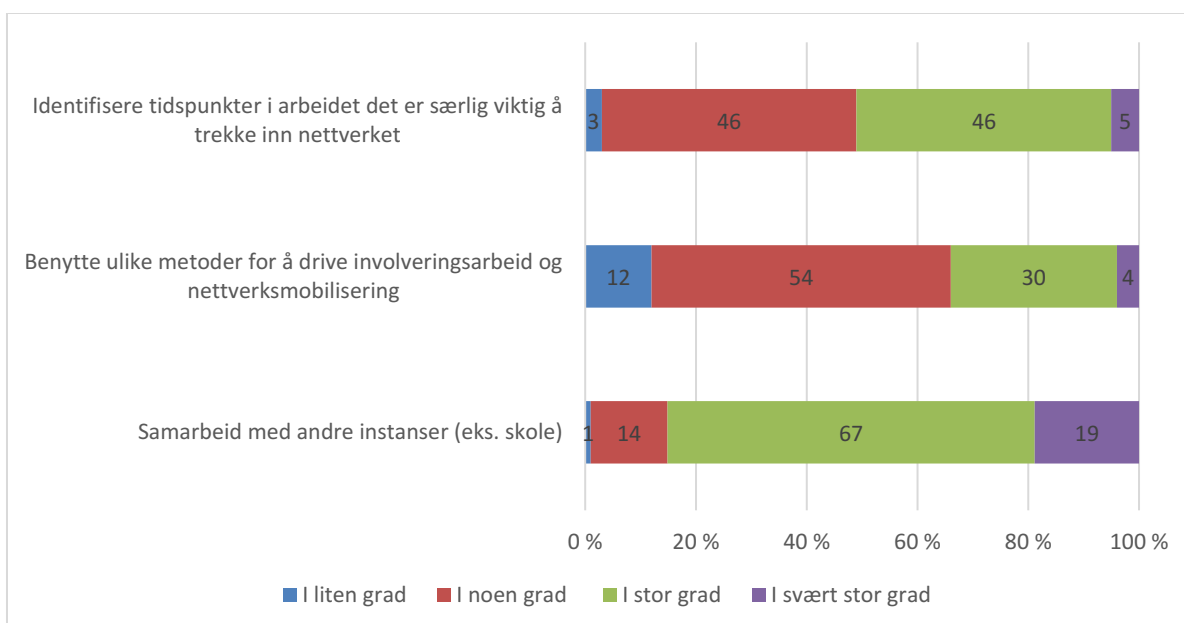
Figur 5.13: Vurdering av egen kompetanse på området «Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens»

Barnevernsarbeiderne opplever også å ha god kompetanse i å samarbeide med barn og foreldre i form av å etablere godt og inkluderende samarbeid med barnet, og å kunne forbygge og håndtere konflikter.

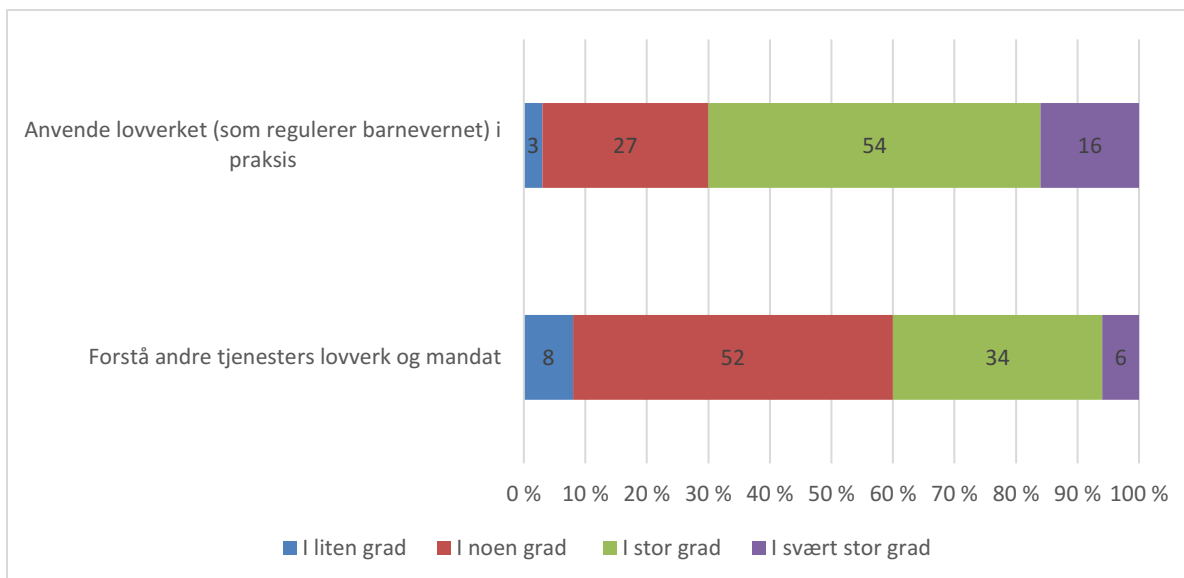
Figur 5.14: Vurdering av egen kompetanse på området «Samarbeid med barn og foreldre»

Kompetanseområdet nettverksbygging og mobilisering består av tre ferdigheter. Samarbeide med andre instanser rapporterer en fjerdedel av utvalget at de har stor grad eller svært stor grad av kompetanse i. Det som igjen skiller seg noe mer negativt ut er det å bruke metoder for å drive involveringsarbeid og nettverksmobilisering. Her rapporterer halvparten at de i noen grad har denne kompetansen og litt over en tiendedel at de i liten grad har denne kompetansen. Det er viktig å påpeke at utvalget ikke hadde anledning til å svare uaktuelt eller vet ikke. Dette var for å be dem ta stilling til kompetanser som Bufdir tross alt mener de skal ha. Men, dette kan også føre til at svarkategorien «i noen grad» oppleves som den meste nøytrale og dermed kan fange opp de som er usikre på hvordan spørsmål skal forstås.

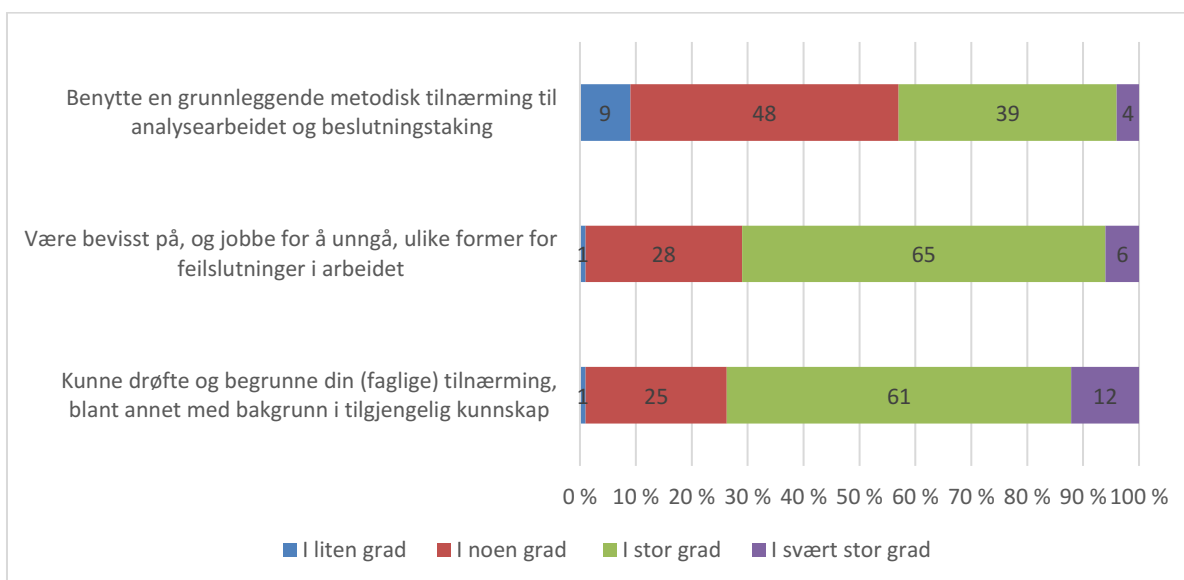
Figur 5.15: Vurdering av egen kompetanse på området «Nettverksbygging og mobilisering»

Videre oppleve de ansatte at de har god kompetanse på det å anvende lovverket som regulerer barnevernet i praksis, mens de er noe mer moderate til det å forstå andre tjenesters lovverk og mandat. Dette er kanskje heller ikke så urimelig, da hva som forstås med andre tjenester ikke er definert.

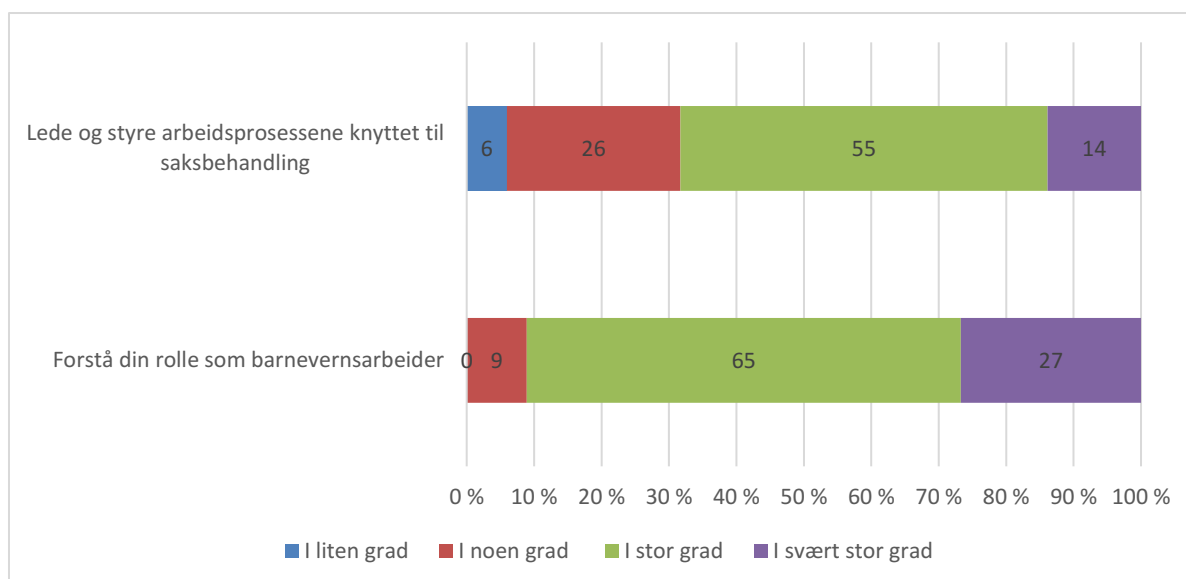
Figur 5.16: Vurdering av egen kompetanse på området «Jus og lovverk»

Bufdir legger vekt på viktigheten av at barnevernsarbeiderne har god beslutningskompetanse. Beslutninger som tas av barnevernet kan ha store konsekvenser for barn, unge og deres familier. Det å begrunne hvordan beslutningene tas er viktig for å ivareta tilliten i befolkningen. Barnevernsarbeiderne vurderer å ha god kompetanse både på å kunne drøfte og begrunne faglig tilnærming og å være bevisst former for feilslutning. De er noe mer moderate til det å benytte metodiske tilnærminger til analysearbeidet. Hvorvidt dette resultatet, som nevnt over, reflekterer at de er usikre på hva og hvilke metoder spørsmålet henviser til er imidlertid litt usikkert, men signifikant flere rapporterer å i liten grad ha kompetanse i dette, sammenlignede med de to andre ferdighetene – det taler for at det til en viss grad er en reell forskjell i vurderingen av kompetanse på dette spørsmålet.

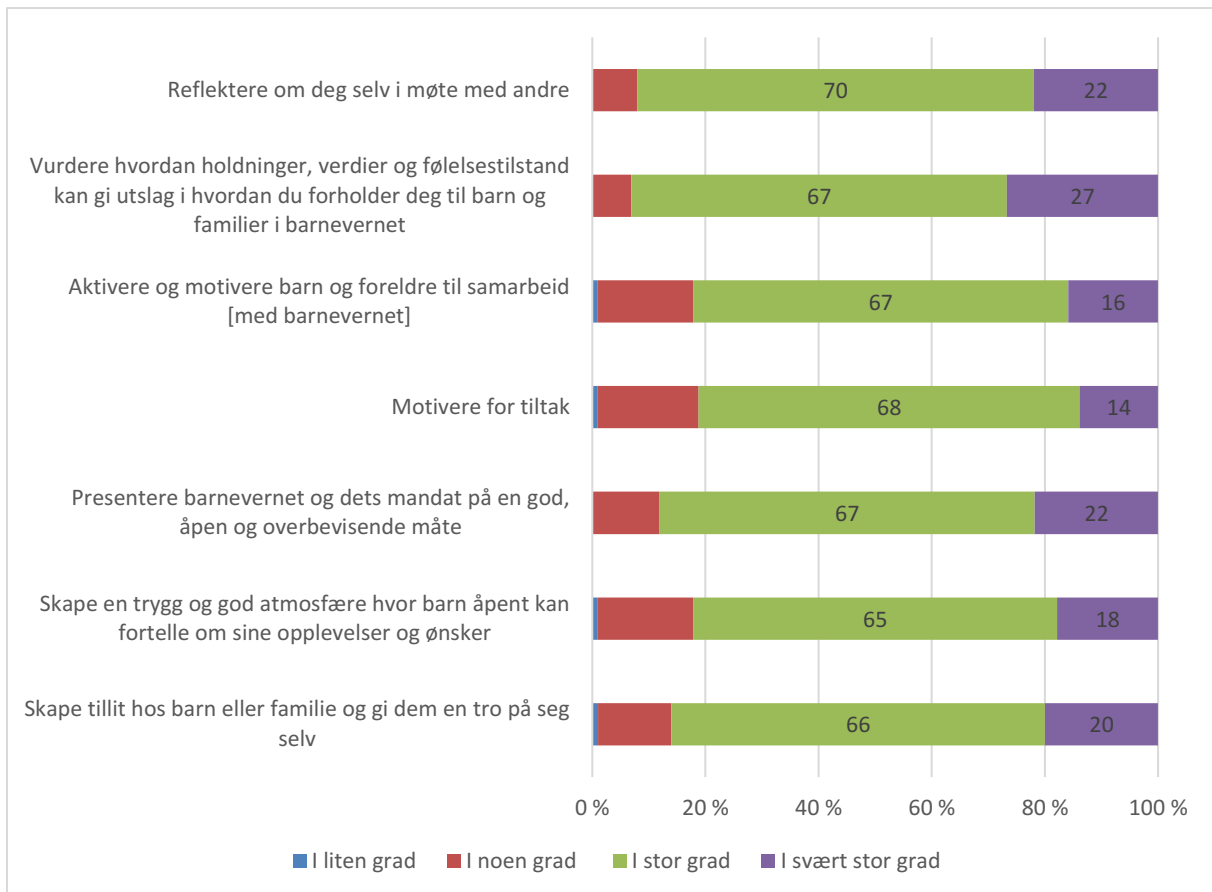
Figur 5.17: Vurdering av egen kompetanse på området «Vurderings – og beslutningskompetanse»

Området forvaltningskompetanse inneholder to ulike ferdighetsmål, og den som omhandler å forstå sin rolle som barnevernsarbeider opplever et stort flertall, 9 av 10, å ha god eller svært god kompetanse på. For ferdigheten lede og styrke arbeidsprosessene knyttet til saksbehandling rapporterer også flertallet å ha stor grad eller svært stor grad av kompetanse i.

Figur 5.18: Vurdering av egen kompetanse på området «Forvaltningskompetanse»

Det siste kompetanseområdet, personlig kompetanse, består av syv ferdighetskompetanser. Dette kompetanseområdet er det området som barnevernsarbeiderne gjennomgående opplever å ha best kompetanse på. Majoriteten, som varierer fra 82 til 94 prosent, opplever å i stor grad eller i svært stor grad har ferdighetene som Bufdir anses som viktig for barnevernsarbeidernes personlig kompetanse. Ferdighetskompetansene som utgjør personlig kompetanse kan ses på som relatert til empati og omsorg. Dette er egenskaper som gjerne blir ansett som ønskelig at barnevernsarbeidere skal ha, blant annet vektlegges det som viktig i intervjuene med brukerorganisasjonene, som vi kommer tilbake til i kapittel 6. Det er også nærliggende å tenke at denne høye skåren på personlig kompetanser også er et uttrykk for selvseleksjon til yrket.

Figur 5.19: Vurdering av egen kompetanse på området «Personlig kompetanse»

5.1.4 Oppsummering

Vi har nå presentert en fordeling av hvordan barnevernsarbeidere selv vurderer sin egen kompetanse på de områdene som Bufdir mener alle som arbeider barnevernfaglig må ha. Av alle kompetanseområdene vurderes personlig kompetanse som det beste. Det overveiende flertallet opplever å i stor grad eller i svært stor grad ha denne kompetansen. Når det gjelder de andre kompetanseområdene er det kun ett som i *helhet* skiller seg ut ved å ha noe mer moderat vurdering av barnevernsarbeiderne: Området Barn og familier i kontekst. Dette kompetanseområdet består av to ferdigheter som er knyttet til kultursensitivitet og å håndtere problematikk knyttet til kjønn og seksualitet. I tillegg er en av ferdighetene under «foreldres omsorgskompetanse» vurdert til å være noe dårligere. Denne ferdigheten omhandler også kulturell kompetanse. Som nevnt kan resultatene for disse spørsmålene reflektere et erfaringsgrunnlag. Det er rimelig å anta at enkelte tjenester får større og bredere erfaring både med barn og familier med en annen bakgrunn, og med spørsmål om kropp, seksualitet og identitet.

Med unntak av kompetanseområdet «*barn og familier i kontekst*», er det for de andre områdene heller enkeltferdigheter som vurderes som mindre gode. Ser vi nærmere på disse, kan det tyde på at det er et mønster. Av tabell 5.2 ser vi at det er ferdigheter knyttet til arbeidsmetodikk som de barnevernsfaglige ansatte rapporterer noe lavere kompetanse i. På alle disse ferdighetene rapporterer majoriteten å ha «noen grad» av kompetanse. Som nevnt over kan også dette delvis skyldes at utvalget er usikre på hvordan de skal forstå spørsmålene, hva som eksempelvis legges i anerkjente metode for å snakke med barn er kanskje ikke så selvsagt for alle. Utvalget hadde ikke mulighet til å svare «ikke aktuelt» eller «vet ikke» på spørsmålene, derfor er det rimelig å anta at svarkategorien «*i noen grad*» oppleves som den mest nøytrale. Samtidig hadde de mulighet til å gå videre i undersøkelsen uten å besvare enkeltspørsmål, og det ser ikke ut som de aktuelle spørsmålene hadde større andel av manglende svar. I tillegg er det jevnt over flere som rapporterer å *ikke ha* denne kompetansen, som ikke kan anses som et nøytralt svar, sammenlignet med de andre

kompetanseområdene. Vi kan nok derfor med relativt stor sikkerhet anta at utvalget faktisk opplever å ha noe lavere grad av kompetanse på disse ferdighetene.

Til sist vurderte de ansatte å ha noe mindre grad av spørsmål om å forstå andre tjenesters lovverk og mandat som noe mindre

Det er viktig å påpeke at vi gjennom disse resultatene ikke kan fastslå at de ansatte har lav grad av kompetanse på et område. På spørsmålene som skiller seg ut med en lavere vurdering, er det likevel ikke slik at flertallet rapporterer å ha liten grad av denne kompetanse – majoriteten rapporterer å ha noe grad av kompetansen. Om dette betyr *tilstrekkelig* kompetanse er det derimot vanskelig å si noe om. For det andre betyr heller ikke *egen* vurdering av kompetanse at det er en *riktig* vurdering. Det kan være vanskelig å ha selvinnsikt nok til å gi et godt svar. I midlertid har vi også barnevernledernes vurdering av de ansattes kompetanse, og det er sammenfallende mønster mellom ledernes og de ansattes vurdering av de ansattes kompetanse (se kapittel 4 for ledernes vurdering).

Tabell 5.2: Underordnede kompetansemål med lavere vurdering

<p><i>Metodikk</i></p> <p>Kompetanse på å benytte spesifikke observasjonsmetoder i praksis</p> <p>Dokumentere og å beskrive hvordan observasjoner er benyttet inn i faglig vurdering</p> <p>Beherske anerkjente metoder for å snakke med barn</p> <p>Benytte ulike metoder for å drive involveringsarbeid og nettverksmobilisering</p> <p>Benytte grunnleggende metodiske tilnærminger til analysearbeidet og beslutningstaking</p> <p><i>Barn og familier i deres kontekst</i></p> <p>Barn og familier i deres kontekst: Møte barn og familier på en kultursensitiv måte</p> <p>Barn og familier i deres kontekst: Identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn og seksualitet</p> <p>Vurdere omsorgskompetanse blant foreldre med annen bakgrunn</p> <p><i>Forstå andre tjenesters lovverk og mandat</i></p>

Indekser og sammenligning mellom grupper

Gjennomgangen over viser kompetansevurderingen for hele utvalget, og synliggjør der det er forskjell i vurdering mellom områdene. Resultatene kan midlertid skjule forskjeller mellom ansattgrupper. I den neste delen vil vi undersøke om det kan være noen gruppeforskjeller i hvordan de ansatte vurderer kompetansen, spesielt knyttet til utdanning. For at resultatene skal være lettere å fortolke lager vi indekser for hver av de elleve kompetanseområdene. En indeks kan ses på som en overordnet variabel som lages basert på svarene fra flere «under»variabler. I følge Ringdal (2014) er en indeks et sammensatt mål der indikatorene (i vårt tilfelle enkelt-kompetansene) sammen fører til verdiene på et overordnet mål – (i vårt tilfelle de overordnede kompetansemålene.) Eksempelvis så definerer Bufdir at den overordnede «barn og familier i kontekst» utgjøres av ferdighetsindikatorne «møte barn og familier på en kultursensitiv måte» og «identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn og seksualitet». Av Bufdir gjøres det ingen vektning, ved at enkeltindikatorne ses på som mer sentrale for det overordnede kompetanseområdet, enn andre. Vi har derfor benyttet oss av rene additive indekser, der verdiene på indikatorene for den enkelte person blir summert. Det er viktig å være klar over at indekser ikke synliggjør om det er enkeltindikatorer som bidrar til en eventuell lavere vurdering av et overordnet kompetanseområde.

5.2 Utdanning som kompetanseutvikling

Formell utdanning er en sentral arena for kompetanseutvikling. I kapittel fire så vi at lederne i barnevernet primært ønsket flere barnevernspedagoger med videreutdanning.

Barnevernspedagogene er utdannet for å arbeide i denne sektoren, og det er derfor ikke unaturlig at lederne også ønsker ansatte med angivelig mest relevant kunnskap på feltet. Vi ønsket derfor å undersøke om det var forskjeller mellom hvordan barnevernspedagoger og andre grupper vurderer egen kompetanse. Av tabell 5.3 ser vi at det er relativt få andre utdanningsgrupper som er representert i utvalget. På grunn av lave tall er det eksempelvis utelukket å sammenligne mot gruppene psykologer og jurister, eller mot de uten noe grad av høyere utdanning. Vi kan midlertidig sammenligne barnevernspedagoger med sosionomer og med dem med annen treårig utdanning. Dessuten kan vi sammenligne ulike utdanningsnivå med hverandre: de med kun grunnutdanning og de med videreutdanning og masterutdanning.

Tabell 5.3: Utdanningsgrupper

Barnevernspedagog	565
Sosionom	338
Psykolog	7
Jurist	10
Annen 3 årig utdanning	127
Annen utdanning	64
Ingen høyere utdanning	6
Sum	1117

5.2.1 Ingen forskjeller mellom barnevernspedagoger og sosionomer

Vi starter med å sammenligne gjennomsnittet på de ulike kompetansindeksene for ansatte som har grunnutdanning i barnevern med ansatte som har grunnutdanning i sosialt arbeid. Det var ingen forskjeller i skårene på indeksene mellom disse to gruppene. Selv om barnevernspedagogutdanningen spesielt er rettet inn mot feltet barnevern, så er også sosialt arbeid en utdanning som blir forstått som relevant for barnevernfeltet, blant annet kommenteres dette av Befringutvalget (2009). Selv om nyutdannede barnevernspedagoger muligens kan ha noe mer spesifikk kunnskap om feltet sammenlignet med nyutdannede sosionomer er det plausibelt å anta at dette «tas igjen» av sosionomene med arbeidserfaring.

Det kan imidlertid være forskjell mellom dem med bachelorutdanning i barnevern og dem med en annen treårig høyere utdanning. Her viser resultatene forskjell på fire av indeksene. De med annen treåring utdanning skårer *høyere* enn barnevernspedagogutdannede både på ferdigheter knyttet til barns utvikling og på indeksen personlig kompetanse. For de andre områdene, forvaltningskompetanse og jus skårer barnevernspedagoger høyere enn dem med annen høyere utdanning.

Tabell 5.4: Sammenligning av barnevernspedagoger og dem med en annen treårig høyere utdanning kompetansevurdering

		Gjennomsnitt	n	Standardavvik
Barns utvikling*	Barnevernspedagog	2,71	518	0,47
	Annen høyere utd	2,84	120	0,58
Jus**	Barnevernspedagog	2,67	503	0,60
	Annen høyere utd	2,30	115	0,71
Forvaltningskompetanse**	Barnevernspedagog	3,01	504	0,54
	Annen høyere utd	2,82	114	0,64
Personlig kompetanse**	Barnevernspedagog	3,05	504	0,41
	Annen høyere utd	3,17	112	0,46

Note *p<.01, **p<.05

Litt kontraintuitivt er det kanskje at de med annen høyere utdanning vurderer at de har høyere kompetanse enn barnevernspedagoger på feltet barns utvikling. Dette kan muligens skyldes at dem med annen treåring utdanning har lenger arbeidserfaring og er eldre (men, de har ikke lenger erfaring fra barneverntjenesten), og kanskje har gjort et nyvalg av karriere. For å undersøke dette utførte vi en regresjonsanalyse med indeksen barns utvikling som avhengig variabel, og utdanningsbakgrunn (hvorvidt de hadde barnevernspedagogutdanning eller annen høyere utdanning) som uavhengig variabel, sammen med alder og antall år med annen yrkeserfaring. Som tabell 5.5 viser er ikke lenger utdanning signifikant når det kontrolleres for annen yrkeserfaring og alder. Det ser dermed ut som om det er alder og yrkeserfaring som forklarer forskjellen i vurdering av kompetanse på indeksen barns utvikling mellom de to gruppene.

Tabell 5.5: Regresjonsanalyse. Utdanningsbakgrunn, alder og yrkeserfaring på indeksen «Barns utvikling»

	B	SE B	Beta
Annen høyere utdanning versus barnevernspedagogutdanning	-0,096	0,053	-0,076
Alder	0,007	0,002	0,141*
Antall år med annen yrkeserfaring	0,002	0,003	0,041
R ²	0,034		

*p<.01

Vi utførte en tilsvarende analyse med indeksen personlig kompetanse som avhengig variabel. Her fortsetter utdanning å være signifikant også etter det kontrolleres for yrkeserfaring og alder. Det er altså ikke alder og erfaring som forklarer effekten av utdanning på vurderingen av personlig kompetanse. Uten at vi har testet for det kan det muligens uttrykke en form for selvseleksjon ved at disse, på tross av at de ikke har barnevernspedagogutdanning, likevel har valgt yrket fordi de opplever å passe svært godt til dette. Dette blir dog bare spekulasjoner og må eventuelt følges opp i andre studier.

5.2.2 Små forskjeller mellom masterutdannede og videreutdannede

Som nevnt over ønsket barnevernslederne først og fremst flere barnevernspedagoger med videreutdanning. Vi ønsket derfor å undersøke om dem med en videreutdanning rapporterte å ha noen andre kompetanser enn dem med master. Siden vi ikke fant noen forskjell mellom grunnutdanningene i barnevern og grunnutdanning i sosionom, inkluderte vi begge disse gruppene i

sammenligningen (Dette var også for å få høy nok n). Som vist i tabell xx var det tre kompetanseområder der det viste seg å være en signifikant forskjell mellom videreutdanningene og masterutdanningene. På alle tre vurderte masterutdannede kompetansen som bedre, men forskjellene er små.

Tabell 5.6: Sammenligning av videreutdannedes og masterutdannedes kompetansevurdering

		Gjennomsnitt	n	Standardavvik
Barn i kontekst*	Videreutdanning	2,35	370	0,57
	Masterutdanning	2,51	65	0,60
Samarbeid med barn & foreldre*	Videreutdanning	2,77	363	0,57
	Masterutdanning	2,93	64	0,64
Vurderingskompetanse**	Videreutdanning	2,73	363	0,51
	Masterutdanning	2,97	62	0,53

Note **p<.01, *p<.05

5.2.3 Grunnutdannede rapporterer gjennomgående lavere kompetanse

Til sist ønsket vi å se hvorvidt de som har grunnutdanningen i barnevern og sosionom, men som ikke rapporterer å ha noen form for videreutdanning eller mastergrad vurderer kompetansen sin som annerledes enn de som har videreutdanning og/eller master. Tabell 5.7 viser at det er signifikante forskjeller mellom de med grunnutdanning og videre- eller masterutdanning for alle kompetanseområdene.

Tabell 5.7 Sammenligning mellom grunnutdannedes og videre-/masterutdannedes kompetansevurdering

		Gjennomsnitt	n	Standardavvik
Barn og barns utvikling*	Kun grunnutdanning	2,52	153	0,50
	Videre- eller masterutdanning	2,73	439	0,49
Foreldres omsorgskompetanse*	Kun grunnutdanning	2,47	153	0,43
	Videre- eller masterutdanning	2,68	438	0,42
Samtaler med barn*	Kun grunnutdanning	2,54	149	0,56
	Videre- eller masterutdanning	2,79	435	0,58
Barn i kontekst**	Kun grunnutdanning	2,24	150	0,56
	Videre- eller masterutdanning	2,37	435	0,57
Risikofaktorer*	Kun grunnutdanning	2,83	150	0,53
	Videre- eller masterutdanning	2,98	435	0,47
Samarbeid med barn & foreldre*	Kun grunnutdanning	2,51	149	0,54
	Videre- eller masterutdanning	2,8	427	0,54
Nettverksbygging*	Kun grunnutdanning	2,44	150	0,48
	Videre- eller masterutdanning	2,7	427	0,53
Jus*	Kun grunnutdanning	2,47	147	0,54
	Videre- eller masterutdanning	2,74	425	0,62
Vurderingskompetanse*	Kun grunnutdanning	2,44	147	0,47
	Videre- eller masterutdanning	2,77	425	0,52
Forvaltningskompetanse*	Kun grunnutdanning	2,85	147	0,51
	Videre- eller masterutdanning	3,08	426	0,57
Personlig kompetanse*	Kun grunnutdanning	2,95	148	0,45
	Videre- eller masterutdanning	3,07	425	0,40

Note **p<.01, *p<.05

Denne forskjellen kan for øvrig også skyldes at de ansattes tjenesteansiennitet samvarierer med vurdering av kompetanse – jo lenger man har vært i tjenesten desto høyere vurderer man sin kompetanse. Tabell 5.8 viser i hvilken grad vurdering av kompetanse korrelerer med antall år i barnevernstjenesten. Her ser vi at områdene Jus, forvaltningskompetanse, nettverksbygging, vurderingskompetanse og samarbeid med barn og foreldre er de områdene som i størst grad er relatert til års erfaring fra tjenesten. Korrelasjonen mellom de fem overnevnte områdene og tjenesteerfaring varierer fra mellom .221 til 264, som kan betegnes som moderat.

Tabell 5.8: Korrelasjon mellom vurdering av kompetanse og antall år i barneverntjenesten

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Antall år i barnevernet:	1										
2. Barns utvikling	,164**	1									
3. Foreldres omsorgskompetanse	,182**	,611**	1								
4. Samtaler med barn	,075*	,437**	,527**	1							
5. Barn i kontekst	,041	,392**	,539**	,545**	1						
6. Risikofaktorer	,130**	,483**	,613**	,518**	,502**	1					
7. Samarbeid med barn og foreldre	,221**	,415**	,499**	,481**	,445**	,501**	1				
8. Nettverksbygging	,226**	,407**	,498**	,424**	,418**	,487**	,523**	1			
9. Jus	,264**	,278**	,365**	,259**	,239**	,372**	,296**	,379**	1		
10. Vurderingskompetanse	,222**	,471**	,612**	,423**	,435**	,514**	,493**	,496**	,467**	1	
11. Forvaltningskompetanse	,231**	,317**	,443**	,327**	,279**	,437**	,370**	,422**	,552**	,486**	1
12. Personlig kompetanse	,033	,383**	,531**	,543**	,483**	,535**	,534**	,479**	,277**	,465**	,439**

** p < 0.01

* p < .05

De som har tatt en videre- og masterutdanning har også arbeidet lenger i barnevernstjenesten sammenlignet med dem med kun grunnutdanning, her er gjennomsnittet på henholdsvis 3,4 (sd 4,1) og 11.1 år (sd7,8). For å kunne kontrollere for antall år i tjenesten, utførte vi en regresjonsanalyse for hver av kompetanseindeksene, der den enkelte kompetanseindeks ble lagt inn som avhengig variabel og år i tjenesten samt utdanningsnivå ble lagt inn som uavhengig variabel. For to av variablene ble forskjellen mellom utdanningsnivåene borte da vi kontrollerte for år i tjenesten – dette gjaldt områdene jus og forvaltningskompetanse. Ut i fra utvalget i denne rapporten ser det altså ut som om erfaring i tjenesten har betydning for hvordan du vurderer din kompetanse på disse to områdene, over hvorvidt man har grunnutdanning eller videre-/masterutdanning.

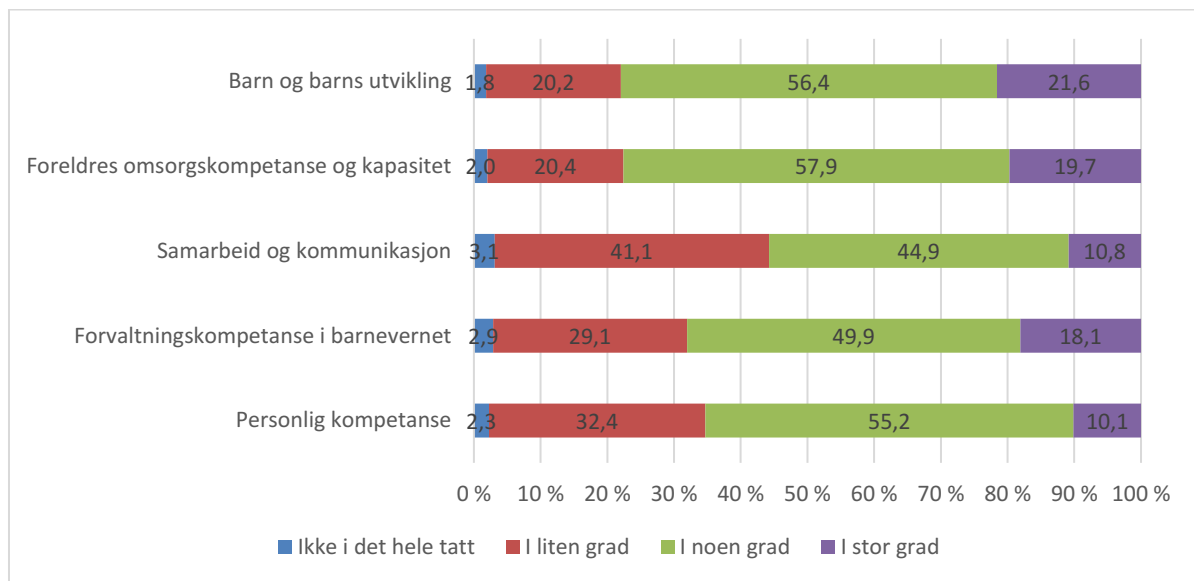
5.2.4 Oppsummering

Gjennomgangen over sammenligner barnevernsarbeidere med ulike grunnutdanninger og utdanningsnivåer sin vurdering av kompetanse. Analysene viste at det ikke var noen forskjell mellom sosionomer og barnevernspedagoger i vurdering av kompetanse. Begge disse utdanningene regnes som relevante for barnevernet (Befringutvalget, 2009), noe som bekreftes i svarene deres på kompetansevurdering. Videre var det noen forskjeller mellom dem med barnevernspedagogutdanning og dem med annen treårig høyere utdanning. Forskjellene, som gjaldt på fire av de elleve områdene, var små, og kanskje noe kontraintuitive ved at dem med annen treårig høyere utdanning vurderte å ha noe høyere grad av kompetanse på to av områdene. Den største forskjellen fremkom imidlertid mellom dem med kun grunnutdanning og dem med videre-masterutdanning. Kontrollert for arbeidserfaring i tjenesten, skåret de med videre- og masterutdanning høyere på ni av de elleve kompetanseområdene.

5.3 Kompetanseheving

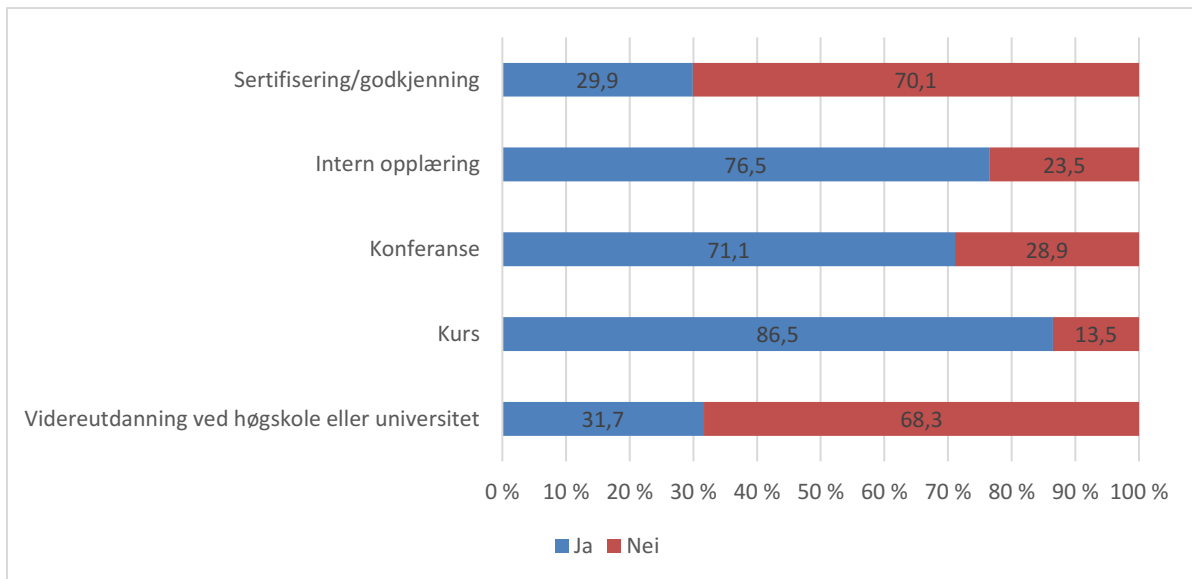
Hittil har analysene dreid seg om de ansattes kompetansevurdering. Nå skal vi undersøke hvordan de ansatte ser på behovet for kompetanseheving, om og hvilke kompetansehevende tiltak de har deltatt på og hvilke eventuelle barrierer de møter på.

Vi stilte spørsmål om hvilke fem overordnede områder, knyttet til kompetansebehovene over, de ansatte opplevde at de ønsket kompetanseheving. For alle de fem overordnede områdene rapporterte de fleste å mene at de *i noen grad* trenger kompetanseheving. Dette er nok en svarkategori som flere kan si seg enig i, da den ikke er spesielt ekstrem. Alle kan nok føle at de trenger noe kompetanseheving på et av disse områdene. Mellom en tiendedel og omtrent en femtedel opplever derimot at de *i stor grad* trenger kompetanseheving på områdene. Andelen er størst på området barn og barns utvikling, deretter kommer foreldres omsorgskompetanse. Disse områdene er nært knyttet til det Befringutvalget (2009, s. 87) omtaler som den faglig kompetanse nødvendig for å løse barnevernets oppgaver.

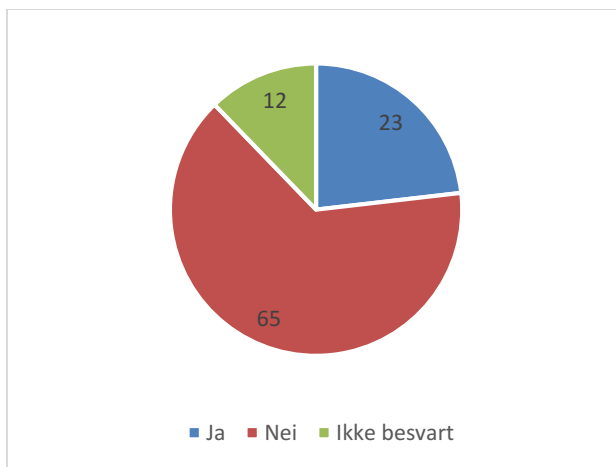
Figur 5.20: Utvalgets vurdering av behovet for kompetanseheving på fem områder

Ser vi videre på hvor mange som har deltatt på kompetansehevende tiltak er det store andeler som rapporterer å ha deltatt på kurs, intern opplæring og konferanse de siste to årene. Når det kommer til både sertifisering og videreutdanning ved høyskole er det 3 av 10 som rapporterer å ha gjennomført disse kursene de siste 2 årene. At det er færre som har gjort dette skyldes nok både at det er mer ressurskrevende, men også at når du først har tatt en videreutdanning så har du «kvittert det ut». Tidligere i kapitlet så vi at det var nærmere 50 prosent som hadde tatt en videreutdanning på mer enn 30 studiepoeng.

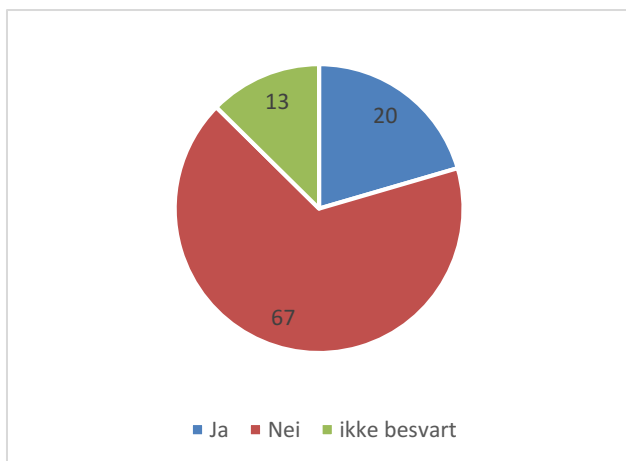

Figur 5.21: Andel av utvalget som har deltatt på kompetanseutvikling de siste 2 årene

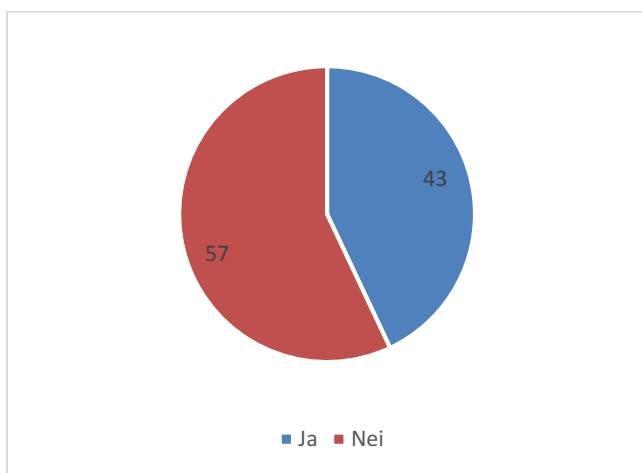
Videre stilte vi spørsmål om de hadde gjennomgått introduksjonskurs, hadde fadder i jobben, eller hadde noen form for sertifisering. Figur 5.22, 5.23 og 5.24 viser at 23 prosent har gjennomgått introduksjonskurs, 20 prosent har en fadder, og 43 prosent har en form for sertifisering (i hovedsak dreier dette seg om sertifisering på følgende områder: COS-P, Barnesamtalen, ART Agression replacement training, EuroADAD, ICDP International child development program, Marte Meo og PMTO parent management training).

Figur 5.22: Andel som har gjennomgått introduksjonskurs/innkjøringsprogram (N=1079)

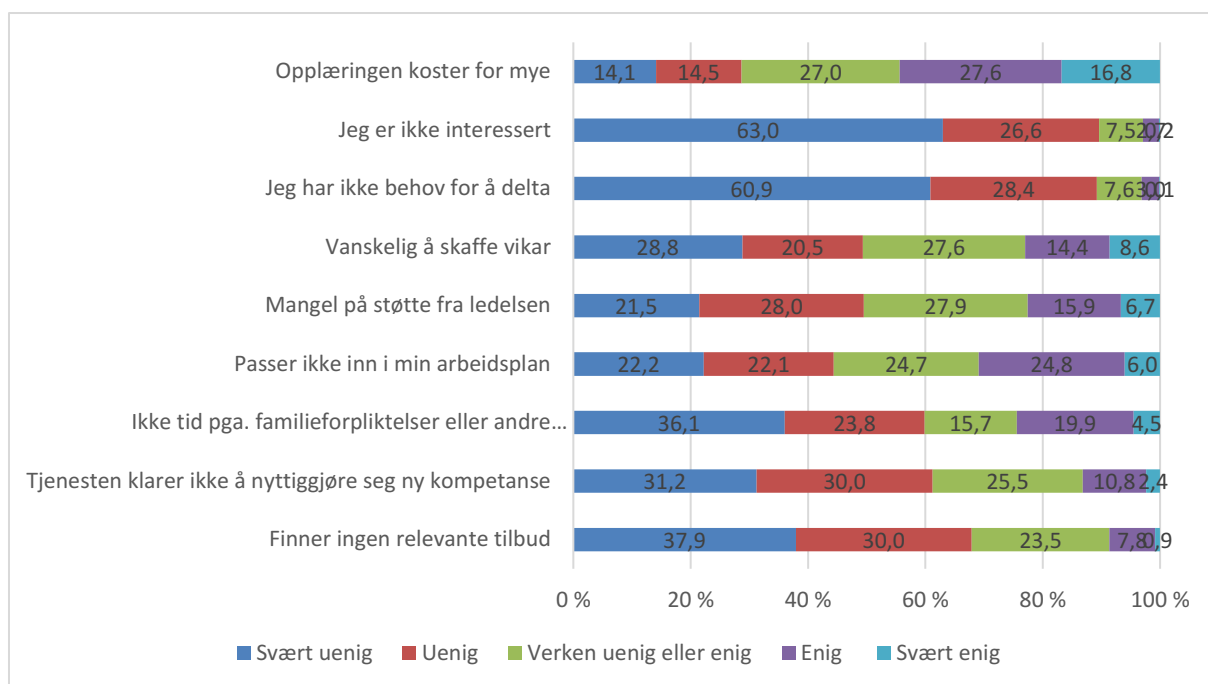
Figur 5.23: Andel som har mentor/fadder i jobben (N=1079)

Figur 5.24: Andel som sier de har en form for sertifisering (N=1077)

Nå virker det som det er relativt god tilgang til en del kompetanseutviklende tiltak. Samtidig – at nesten en fjerdedel rapporterer at de ikke har fått intern opplæring kan være problematisk. Vi undersøkte om det var forskjeller mellom kommunestørrelser i andelen som besvarte at de ikke hadde fått intern opplæring, men det så det ikke ut til å være.

Hvis vi ser på hva som rapporteres som barrierer for kompetanseheving er dette spesielt knyttet til ressursstrukturene, som at opplæringen koster penger, at det vanskelig å skaffe vikarer og at det ikke passer inn i arbeidsplanen. Faktorer ved personen, som interesse eller at det ikke er behov for kompetanseheving, er de aller fleste uenig i. Imidlertid er det omtrent en fjerdedel som mener at familieforpliktelser oppleves som en barriere for kompetanseheving. Omtrent en femtedel opplever også liten støtte fra ledelsen i å delta på kompetanseheving – dette kan henge sammen med ressursspørsmålet.

Figur 5.25: Utvalgets vurdering av barrierer for kompetanseheving

5.4 Oppsummering

Resultatene fra ansatt delen av undersøkelsen viser at barnevernsarbeiderne overordnet sett virker å vurdere sin kompetanse som relativt god. Gjennomgående er det få som rapporterer at de har *liten grad* av kompetanse på områdene, selv om andelen som mener dette, varierer. Det er likevel noen områder som skiller seg ut. Kompetanse knyttet til arbeidsmetodikk, samt til kultur og seksualitet, skiller seg ut ved at færre oppgir å ha dette i stor grad eller svært stor grad. Bruk av metodikk som kan synliggjøre hvordan de ansatte går frem i å fatte beslutninger, hvis brukt riktig, *kan være* viktig for å ivareta tillitten både til befolkningen og til brukergruppen. Skjønnsutøvelsen er stor i barnevernet, med en brukergruppe som er sårbar, slik kan metodisk verktøy være et hjelpemiddel i å synliggjøre hvordan skjønnet er brukt. Så er det selvsagt en omfattende diskusjon som omhandler hvor stort det faglige skjønnet bør være for at gode beslutninger skal fattes. Dette går vi ikke inn på her.

Interessant nok er det det *faglige* aspektet som de ansatte ønsker *økt* kompetanse i: Områdene barn og barns utvikling og foreldres omsorgskompetanse skiller seg her ut. Vi stilte imidlertid ikke et eget spørsmål om behov for økt kompetanse i arbeidsmetodikk og prosedyrer, slik sett vet vi ikke hvordan dette ville forholdt seg til de andre områdene.

Til sist vurderer de ansatte tjenestens ressursituasjon, samt egen livssituasjon, som den største barrieren for kompetanseheving. Egen motivasjon og interesse ser ikke ut til å være en årsak til at kompetansen ikke heves.

6 Brukerorganisasjonenes opplevelse av kompetansen i barnevernet

For å komplementere barnevernsansattes opplevelse av egen kompetanse, samt barnevernsledernes vurderinger av tjenestens kompetansebehov, har vi intervjuet representanter for ulike organisasjoner som representerer barn som er eller har vært i kontakt med den kommunale barnevernstjenesten, eller familier som er i kontakt med barnevernet. Prinsippet om 'barnets beste' er nedfelt i Barnekonvensjonen, og er også et overordnet prinsipp for barnevernets arbeid. Det er derfor barna som står i sentrum for barnevernets arbeid, og barnas opplevelse av de kommunale barnevernstjenestene og kompetansen til barnevernsansatte er derfor verdifulle i seg selv. Deres kunnskap og erfaringer med de kommunale barnevernstjenestene kan også informere arbeidet for å utvikle kompetansene til barnevernsansatte og sikre at barns beste blir ivaretatt.

Formålet med å intervju brukerorganisasjonene som del av dette prosjektet har vært å få innsikt i deres vurderinger av hvorvidt kompetansene som Bufdir har identifisert gjenfinnes hos de kommunale barnevernstjenestene i dag. Intervjuene har derfor tatt utgangspunkt i de enkelte kompetanseområdene som Bufdir har foreslått at barnevernsansatte bør inneha, og invitert til refleksjoner rundt disse.²³

6.1 Brukerorganisasjonenes ekspertise

Brukere av velferdstjenester, også kalt 'experts by experience' (McLaughlin, 2009; Meriluoto, 2017), har gjennom sine erfaringer opparbeidet seg ekspertise som kan informere utviklingen av praksis og tjenester. Deres perspektiver regnes derfor som viktige for å forstå hvordan etater som barnevernet fungerer og hvordan de kan videreutvikles for å treffe 'dem det gjelder' bedre. I dette perspektivet forstås brukerperspektivet som et grunnlag for å utvikle kunnskapsbaserte praksiser og tjenester (Andreassen, 2004). Å inkludere brukernes erfaringer når tjenester skal utvikles skal også sikre at dem det gjelder skal bli hørt. Brukermedvirkning og andre måter å sikre inkluderingen av brukerperspektivet i utviklingen av offentlige velferdstjenester har derfor fått en sentral plass på agendaen, og har også blitt lovpålagt i flere sektorer (Fossestøl, 2009).

I barnevernet er det hensynet til barna som skal veie tyngst, og barn har også en rett til å bli hørt i saker som angår dem. Barnas opplevelse av de kommunale barnevernstjenestene og kompetansen til barnevernsansatte har i så måte en egenverdi. Men deres kunnskap og erfaringer med de kommunale barnevernstjenestene kan også utvide perspektivene på hvordan kompetansen til barnevernsarbeidere adresserer de utfordringene barn som er under barnevernet opplever, og hvor

---

²³ For mer om metoden og organisasjonene som er intervjuet, se kapittel 1.2.

det er rom for forbedringer av barnevernsarbeidernes kompetanser. Intervjuene med organisasjoner som representerer barn som er eller har vært i kontakt med den kommunale barnevernstjenesten, eller familier som er i kontakt med barnevernet, gir derfor et annet perspektiv på kompetansene i barnevernet enn kartleggingen av barnevernsansattes opplevelse av egen kompetanse, samt barnevernsledernes vurderinger av tjenestens samlede kompetanse og kompetansebehov.

Brukere kan ha svært ulike erfaringer med offentlige tjenester og tjenesteutøvere, slike som medarbeidere i den kommunale barnevernstjenesten. McLaughlin (2009) spør derfor hvor representativ erfaringsbasert ekspertise er, og hvordan man skal veie ulike erfaringer opp mot hverandre. Dette ble også diskutert av informantene i flere av intervjuene. En observasjon som flere av informantene delte var nettopp hvor mangfoldige erfaringene med barnevernstjenestens og barnevernsarbeidernes kompetanse er. Dette gjaldt både egne erfaringer og erfaringer de hadde fått tilgang til gjennom arbeidet i brukerorganisasjonen. Gjennom dette arbeidet hadde de fått innsikt i mange barn og unges gode og dårlige erfaringer med den kommunale barnevernstjenesten som de kunne bidra med under intervjuene. Som brukerorganisasjoner var imidlertid deres agenda å sette fokus på de områdene der de opplevde at kompetansen sviktet, eller at kompetansen ikke kom barna tilstrekkelig til gode.

6.2 Brukerorganisasjonenes syn på barnevernstjenestene

En gjennomgående tilbakemelding i intervjuene var at organisasjonene støttet opp om barnevernets mandat og arbeidet som de kommunale barnevernstjenestene gjør. Mange hadde erfaringer med engasjerte medarbeidere i de kommunale barnevernstjenestene med et sterkt ønske om å gjøre en forskjell, og som er både dyktige og kompetente. Men mange hadde også opplevd å ikke bli tilstrekkelig hørt eller ivaretatt. Dette kan også være situasjonsbestemt, slik som en informant beskriver: «Majoriteten av barn får god hjelp. Barnevernet er på sitt beste når de kommer inn relativt tidlig i en sak og gir hjelpetiltak til både barn og voksne. Men i for stor grad kommer de inn i akutte situasjoner, og i de situasjonene gjør de ikke alltid en god jobb». I intervjuene har informantene derfor vært opptatt av å formidle hva som har stått i veien for å utvikle og nyttiggjøre seg de enkelte kompetanseområdene Bufdir har identifisert, og på hvilke områder kompetansene bør bli bedre for å ivareta barna.

Flere av informantene understreket også at deres innvendinger mot den kommunale barnevernstjenesten ikke nødvendigvis handlet om manglende kompetanse hos den enkelte medarbeider eller i tjenesten som helhet, men erfarte at spørsmålet kompetanse er tett knyttet til hvordan tjenesten er organisert. De mente at i flere tilfeller sto systemet barnevernsarbeiderne jobber innenfor i veien for at kompetansene til den enkelte barnevernsarbeider kunne nå frem til barna. Dette kunne handle om manglende kontinuitet og stor utskiftning av medarbeidere, som for barnas del betyr at de må forholde seg til stadig nye saksbehandlere. Det kunne også handle om at den enkelte saksbehandler ikke hadde tilstrekkelig tid og ressurser til å følge opp hvert enkelt barn: «Mer kompetanse hjelper ikke hvis ikke antall saker reduseres», oppsummerte en informant da intervjuet ble rundet av. Dette er aspekter som kan ha betydning for barnas opplevelse av barnevernstjenestene, men som ikke knytter seg direkte til manglende kompetanse hos medarbeiderne.

6.2.1 Hva er de viktigste kompetansene hos barnevernsarbeidere?

Innledningsvis ble alle informantene bedt om å reflektere rundt hva de mente det var viktigst at en som jobber i barnevernet kan, uavhengig av kompetanseområdene Bufdir har prioritert i sin rapport om kompetanser i barnevernet. Svarene fra brukerorganisasjonene gir et bilde av organisasjonenes egne prioriteringer, og derav hvilke kompetanser de anser som særlig verdifulle for arbeidet i barnevernet. Svarene inkluderte både kompetanser, ferdigheter og holdninger. Men svarene angir noen prioriteringer, og det var relativt stor enighet mellom informantene om hvilke kompetanser som vurderes som de mest essensielle hos en barnevernsarbeider. Oppsummert tilsvarer

brugerorganisasjonenes prioriterte kompetanser det Bufdir benevner som a) Personlig kompetanse, herunder empati og omsorg, b) Samarbeid og kommunikasjon, især samarbeid med barn, inkludert samtaler med barn, og c) Forvaltningskompetanse, især jus og lovverk. Særskilt kompetanse om utsatte grupper ble også trukket frem som en viktig kompetanse.

a) Personlig kompetanse

«Menneskelig kompetanse», forstått som evnen til å omgås mennesker i krise og gi anerkjennelse av andre menneskers erfaringer og følelser ble trukket frem som en forutsetning for å jobbe med barn i barnevernet. Dette ble også beskrevet som en «evne til å se hele mennesker», ikke tenke i oss-og-dem kategorier, ha en «kultur for å vise respekt» og som en grunnleggende evne til «å omgås folk». Dette gjenspeiler kompetanseområder Bufdir oppsummerer som empati og omsorg, som er en personlig kompetanse som de forstår som dynamisk i den forstand at det utvikles og endres gjennom barnevernsarbeiderens erfaringer og kunnskap. Brukerorganisasjonene vektla i likhet med Bufdir erfaringer som en viktig kilde til barnevernsarbeidernes personlige kompetanse. Blant brukerorganisasjonene var det også en samlet forståelse av at utdanningene ikke ga det tilstrekkelige erfaringsgrunnlaget for å utvikle denne kompetansen. De så heller på erfaringer som noe som ble utviklet gjennom praksis, og gjennom personlige livserfaringer. Disse tok også til orde for å innføre en nedre aldersgrense for å kunne arbeide i barnevernet for å sikre at de som kommer ut i jobb i de kommunale barnevernstjenestene har et tilstrekkelig erfaringsgrunnlag.

b) Samtaler med barn, samarbeid og kommunikasjon

Nært beslektet med barnevernsarbeiderens personlige kompetanser, er evner og ferdigheter til å kommunisere med barn og mennesker i krise. Dette blir både beskrevet som evnen til samtale med barn på barnas premisser og å lytte til barna, men også som evne til å gi nødvendig informasjon og å ta vare på den informasjonen de får.

Fleksibilitet og sensitivitet for situasjonen og barna ble beskrevet som forutsetninger for å lykkes i samtaler med barn. Dette handlet både om å våge å ta opp vanskelige temaer når det oppstår en situasjon som inviterer til samtale, og å ta samtalen der barna er, istedenfor å kalle inn til møte på barnevernskontoret, eller hente barna på skolen i kontortiden. Dette ble oppsummert i begrepet 'arenafleksibilitet', som ble benyttet av flere.

I selve samtalesituasjonen fremhevet brukerorganisasjonene evnen til å lytte til barna, møte barna der de er følelsesmessig og aldersmessig, og med en holdning i samtalen som er preget av åpenhet, ydmykhet og kjærlighet. Flere kontrasterte slike 'gode samtaler' med samtaler som fulgte et tillært og fastlagt mønster, og som ikke var tilpasset det enkelte barnet. Dette bygget på en opplevelse av at for mange av samtalenene i barnevernet er styrt av tillærte teknikker og metoder som ikke gir barna den nødvendige tryggheten og anerkjennelsen av barns erfaringer og følelser.

Flere trakk også frem kompetanse i å gi barn medbestemmelse over beslutninger som gjelder dem selv, og å skape rom til å la barna si sin mening. Dette inkluderer å gi informasjon som er forståelig og tilgjengelig for barn, men også å ta vare på den informasjonen de får fra barna på en forsvarlig måte, og ikke dele med foreldre eller andre uten barnas medviten.

I likhet med brukerorganisasjonene vektlegger Bufdir at samarbeid med barn inkluderer medvirkning og åpen dialog der informasjon gis på en hensiktsmessig måte innenfor trygge rammer. Bufdir fremhever kompetanse i samtaler med barn som en forutsetning for å danne en helhetlig forståelse av barnets situasjon og at dette innebærer evne til å etablere en trygg og god ramme for samtalen.

c) Forvaltningskompetanse

Kunnskap om lovgivningen og det juridiske mandatet for barnevernets arbeid ble trukket frem som en forutsetning for å gjøre et godt barnevernsfaglig arbeid. Dette legger rammene for barnevernets inngripen og muligheter, og legger også grunnlag for samarbeidet med barn. Organisasjonene trekker frem barns behov for å kjenne sine rettigheter, og hva de kan forvente seg av barnevernet. Dette inkluderer å gi barnet god informasjon om hva ulike vedtak og tiltak innebærer for barnas

situasjon. Også Bufdir beskriver forvaltningskompetanse og kunnskap om jus og lovverk som en kompetanse barnevernsarbeiderne bør inneha.

6.2.2 Hvordan opplever brukerorganisasjonene kompetansen i barnevernet?

I utredningen om kompetansebehovene i den kommunale barnevernstjenesten har Bufdir redegjort for hvilke kompetanser som samtlige barnevernsarbeidere bør ha, og som tjenesten må ha tilgang til. Kompetansene spenner fra blant annet kunnskap om barn og barns utvikling, kommunikasjonsferdigheter og observasjonskompetanse, og personlige kompetanse og rolleforståelse. I intervjuene er informantene bedt om å reflektere rundt sentrale kompetanseområder skissert av Bufdir, og hvordan de opplever at disse kompetansene gjenfinnes i tjenesten i dag. Enkelte av kompetanseområdene som Bufdir skisserer er slått sammen under samme overskrift.

I det følgende oppsummeres brukerorganisasjonenes opplevelse av hver av de skisserte kompetanseområdene til medarbeiderne i barnevernet.

Barn og barns utvikling

Bufdir legger til grunn at alle barnevernsarbeidere må ha en grunnleggende kunnskap om barn og barns utvikling. Dette inkluderer kompetanse i å vurdere om barnet følger en normal utvikling eller om det er grunn til bekymring.

Informantene opplever at det er mye god kunnskap om barn og barns utvikling blant barnevernsarbeidere, men at det trengs mer kompetanse i å ta kunnskapen i bruk, og også frigjøre seg fra teoretisk styrte forventninger om normalutvikling. En informant oppsummerte dette som at «De [barnevernsarbeidere] er gode til å se barns normale utvikling, men leser ofte barns utvikling veldig normativt». Istedenfor å fokusere på alder, etterspør de at barn blir sett der de er, som den de er, og at barn blir involvert og hørt uansett alder. Informantene var opptatt av å formidle at barn er forskjellige, og at oppvekster er også svært forskjellige. Her etterspørres det mer kunnskap om hvordan ulike belastninger preger barn. Det etterspørres også mer kunnskap om utviklingen av kjønnsidentitet blant barnevernsansatte.

Vurdering av foreldres omsorgskompetanse og kapasitet

Vurderinger av foreldres omsorgskompetanse legges til grunn som en kjernekompetanse for barnevernsarbeidere av Bufdir. Dette inkluderer kunnskap om omsorgssvikt og hvilke omsorgsformer som kan være skadelige for barn, samt kunnskap om hvilke faktorer som kan begrense foreldreferdigheter. Også kunnskap om vold, mishandling og rus, samt særegne problemstillinger knyttet til ulike minoritetsgrupper ligger under denne kompetansen.

Informantene mener at vurderinger av foreldres omsorgskompetanser er blant de mest krevende vurderingene barnevernsarbeidere gjør, men at det også er her det skjer flest feil. De vektla at saker ofte er svært komplekse, men at det for ofte går for lang tid fra det varsles om omsorgssvikt til barnevernet griper inn: «Når jeg leser sakspapirer, tenker jeg ofte at foreldre har fått for mange sjanser», fortalte en informant. En informant mener at dette gjelder særlig saker som involverer rusproblemer der foreldre er flinke til å holde fasaden og skjule hva som skjer i hjemmet. Mens de fleste rusrelaterte sakene gjelder alkoholproblemer, ringer varselklokkene mye fortere når det er illegale rusmidler involvert. Men, som vedkommende påpekte: «barn ser ikke forskjell på alkohol og narkotika». Det etterspørres derfor mer kunnskap om alkoholproblemer og hvordan disse påvirker foreldrenes omsorgskapasitet. Det etterspørres også mer differensiering mellom vold i hjemmet og oppdragervold. Her mente informantene at foreldre i større grad kan veiledes ut av oppdragervold enn annen vold, og at oppdragervold derfor krever en annen forståelse av koblingen mellom foreldres vold og omsorgskompetanse.

En informant etterspør også en større forståelse fra barnevernsarbeidere i saker som gjelder barn med annen seksuell orientering, kjønnskategorisering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk. Disse bør

ikke kategoriseres som familiekonflikter der barn og foreldre skal i en konfliktløsningssituasjon, men som saker der barna ikke blir anerkjent og får den nødvendige omsorgen av sine foreldre.

Eksemplene ovenfor illustrerer et behov for økt kunnskap om hvordan ulike belastninger og utfordringer som foreldre står i påvirker deres omsorgskompetanse og -kapasitet. Videre kreves det at de som jobber i barnevernet har kompetanse i å ta denne i bruk på en måte som ivaretar barnas behov.

Observasjonskompetanse

Bufdir beskriver observasjon som et grunnleggende verktøy for å vurdere foreldres omsorgsevne. Observasjoner bidrar til grunnlaget for vurderinger og beslutninger i barnevernet. Bufdir beskriver dette som en kompetanse som krever teoretiske kunnskaper om observasjonsteknikker som skal benyttes sammen med yrkesspesifikke ferdigheter for å gjennomføre disse i praksis.

Informantene opplever at det er store sprik i observasjonskompetansen til barnevernsarbeidere, og at medarbeidere kan være preget av egne forforståelser. Dette bidrar til at observasjoner kan få ulike utfall avhengig av hvem som observerer. Flere tar derfor til orde for at vurderinger bør bygge på observasjoner fra flere medarbeidere, gjerne med ulike fagbakgrunner: «Når flere gjør observasjoner blir beslutningsgrunnlaget bedre», hadde en informant erfart. Et eksempel på organisering av flerfaglige observasjoner er når observasjoner gjøres i tverrfaglige team.

Flere problematiserer også observasjon som et grunnlag for å gjøre vurderinger. De har erfart at observasjoner blir oppkonstruerte, og at situasjonene som observeres ikke gjenspeiler barnas opplevelser av hverdage hjemme. I alle intervjuene ble det tatt til orde for flere uanmeldte besøk, slik at man kan få et mer reelt inntrykk av tilstanden i hjemmet. Noen spør også om man legger for mye vekt på observasjoner når barnevernsarbeidere skal gjøre vurderinger, og om man heller bør bruke mer tid på å snakke med barna uten foreldrene tilstede. Bufdirs beskrivelse av observasjonskompetanse som en grunnleggende kompetanse hos barnevernsarbeidere utfordres derfor av enkelte av informantene som legger større vekt på kommunikasjon med barna.

Om samtaler med barn

Bufdir beskriver kommunikasjon med barnet selv som et sentralt element for å kunne etablere en helhetlig forståelse for barnets situasjon. Dette gjelder i alle fasene av en sak, og er viktig både for å avdekke barnets situasjon, og for å involvere barnet og få innsikt i barnets behov og ønsker for eget liv.

Kompetanse i å kommunisere og samtale med barn er blant de viktigste kompetansene til en barnevernsarbeider, ifølge informantene. Som nevnt handlet dette både om evne til å lytte til barna, og tørre å spørre om de vanskelige tingene. Her var tilbakemeldingen fra informantene at det var svært varierende kompetanse hos barnevernsarbeiderne. De hadde opplevd medarbeidere som hadde snakket med dem, forstått, og tatt dem på alvor. Men også medarbeidere som hadde overkjørt barn i samtaler, ikke anerkjent deres følelser og som hadde vært så redde for å trække feil at det som var vanskelig ikke ble tematisert. Grunnlaget for de gode samtalene handlet ifølge informantene ikke bare om gode kommunikasjonsferdigheter hos barnevernsarbeidere. De mente at dette også var tett knyttet til holdninger, og forklarte dette med at enkelte snakket *til* dem og ikke *med* dem.

Kompetanse i å samtale med barn ble også trukket frem som en nøkkelkompetanse for å unngå fatale misforståelser, og forebygge saker som eskalerer fordi barn og unges egne erfaringer og opplevelser ikke anerkjennes eller blir hensynstatt. Gode samtaler handler om å ta på alvor barnas følelser og selvopplevelse, svare barna når de spør og gi direkte tilbakemeldinger uten å pakke inn informasjonen: «Man må ikke undervurdere barns evne til å forstå (...) eller se seg blinde på barns alder», var en kommentar fra en informant. Dette innebærer også grensesetting der det er riktig.

Om å se familien i deres kontekst

Å kunne se familien i deres kontekst beskrives av Bufdir som en forutsetning for å forstå hva slags rammer og omgivelser som omslutter barns hverdagsliv. Dette kan både handle om sosio-økonomisk status, psykisk helse eller rus. Dette kan være risikofaktorer som påvirker barnas liv. Også barn med minoritetsbakgrunn er ofte i kontakt med barnevernet, og dette krever at barnevernsarbeideren har utviklet en særlig kultursensitiv kompetanse.

Informantene opplever at denne kompetansen er god i de store byene, der det har vært mye tilflytting, og der man også ansetter folk med minoritetsbakgrunn i de kommunale barnevernstjenestene. Mange med minoritetsbakgrunn har imidlertid blitt bosatt i periferien, der den kultursensitive kompetansen har vært lavere. Dette har gitt tilfeller der man er så forsiktig at man har unnskyldt omsorgssvikt med henvisning til kulturbakgrunn. «Omsorgssvikt oppfattes krenkende uansett bakgrunn», var flere informanter opptatt av å formidle. De var opptatt av å få frem at barnets beste skal gjelde uansett, og at dette gjelder selv om foreldrene føler seg misforstått eller at de ikke får støtte til å følge kulturelle kodekser. Men noen informanter mente at oppdragervold som kan finne sted i minoritetsfamilier krever særskilt kompetanse i å veilede foreldrene ut av slike mønstre istedenfor at man går inn for omsorgsovertakelser.

Noen informanter pekte på at det også finnes omsorgssvikt i ressurssterke familier, og at dette kan være vel så vanskelig å gå inn i som i tilfeller der familier er kjennetegnet ved kjente risikofaktorer. Man må også tørre å ta tak i disse situasjonene.

Et aspekt som informanter i likhet med Bufdir trakk frem, var de særlige utfordringene som kan oppstå i familier der barna opplever vanskeligheter knyttet til seksualitet og kjønn. Som Bufdir også viser til krever slike forhold at barnevernsarbeiderne må kunne identifisere og tematisere dette. Noen ganger kan også familiens kulturelle og sosiale bakgrunn stå i veien for å anerkjenne barn med en annen kjønnsidentitet eller seksuell orientering. Dette kan skape ekstra utfordringer for barna, og må ikke tolkes som en tosidig konflikt i familien, som en informant hadde kjennskap til at hadde skjedd.

Om samarbeid med barn og barns medvirkning

Bufdir trekker frem barns medvirkning som en lovfestet rettighet, og at barn og foreldre er barnevernets viktigste samarbeidspartnere. Bufdir tolker dette som at det skal etableres en åpen dialog med barnet, og et trygt, godt og systematisk samarbeid hvor barnet trekkes inn i alle sentrale deler av barnevernets arbeid. Dette forutsetter også kompetanse i samtaler med barn.

Informantene mente at dette var et område som var «i vinden» i barnevernet. De opplever at det er mye fokus på medvirkning, og at de i større grad enn tidligere blir invitert med på møter og at saksbehandler er opptatt av å høre deres stemme. Samtidig minnet de om at dette er en prosess som å pågå kontinuerlig, og ikke et punkt man kan krysse av på i et skjema. Medvirkningen må bli reell, og det er et stykke igjen til den åpne dialogen som Bufdir beskriver: «Mange ønsker å la barn medvirke, men så tar ekspertkompetanse over når beslutningene skal fattes», som en informant oppsummerte.

En informant minnet på at samarbeidet med barna også omfatter at barna som er ute av barnevernet skal få innsyn i egen sak og mappe, og at dette ikke blir tilstrekkelig ivaretatt i dag.

Om samarbeidet med foreldrene

Bufdir beskriver forholdet mellom barnevernsarbeidere og foreldre som utfordrende. Barnevernsarbeideren havner i en dobbeltrolle som hjelper og kontrollør, og dette krever at barnevernsarbeideren må håndtere konfliktfylte samarbeidsrelasjoner.

Det konfliktfylte samarbeidet med foreldrene ble også trukket frem av flere informanter, og det ble også pekt på at dette bunner i et skjevt maktforhold. «Hvordan kan foreldre ta imot rådgivning fra de samme som har tatt fra dem barna», spurte en informant retorisk. Mange foreldre er også redde for barnevernet, og en informant mente at det rettslige aspektet ved barnevernets samarbeid og

kommunikasjon med foreldre skaper unødige barrierer. Å opprettholde en samarbeidsrelasjon til foreldrene krever derfor kapasitet og kontinuitet over tid. En informant mente også at dette i større grad bør foregå gjennom muntlig kommunikasjon som ivaretar foreldrenes behov for dialog enn gjennom vedtaksbrev som kan oppleves som fremmedgjørende for foreldrene.

Andre informanter snudde imidlertid denne problemstillingen rundt og spurte om det egentlig var et problem at barnevernets samarbeid med foreldrene er så konfliktfylt. Noen ganger blir det for mye samarbeid med foreldrene, og barnevernet setter inn tiltak for sent og for lite. De mente at i for mange tilfeller ble foreldrenes interesser ivaretatt på bekostning av barnas rettigheter; «Barnevernet skal være et barnevern og ikke et foreldrevern», konkludert en. De etterspurte derfor at barnevernsansatte i større grad satte ambisjoner om samarbeid til side til fordel for et tettere samarbeid direkte med barna.

Om forvaltningskompetansen i barnevernet

Bufdir fremhever at barnevernsarbeidere må ha en grunnleggende forståelse for jusen, dens formål og oppbygningen av rettssystemet i Norge. De må også ha kompetanse i hvordan loven anvendes i praksis.

Informantene opplever at kunnskapen om jus og forvaltning er god, men at utfordringene ligger i skjønnsrommet som lovverket åpner for: Hvor mye er det egentlig rom for innenfor lovverket? Her mente informantene at det var en fare for at barnevernsansatte tidvis var mer opptatt av å gjøre det som var juridisk riktig enn det som var riktig for barna når fag og jus tilsynelatende kommer i konflikt med hverandre. En informant trakk også frem utfordringen med å formidle de juridiske vedtakene til barna og foreldrene: «Det burde ikke være nødvendig å google seg til innholdet i et brev fra barnevernet», mente en.

Et område av lovverket som ble diskutert av flere informanter knyttet seg til tolkningen av taushetsplikten. Her mente de at det var en trend at lovverket ble tolket for strengt, for eksempel ved at man ikke informerer skolen om utfordringer barna står i med henvisning til taushetsplikten. De mente imidlertid at kunnskapen om taushetsplikt varierte mellom kontorene, og at det derfor er ulike praksiser knyttet til håndteringen av taushetsplikt mellom de kommunale barnevernstjenestene.

Flere informanter etterlyste også mer kompetanse hos barnevernsarbeidere om lovverket i tilgrensende etater, særlig for helsetjenestene der mange barn og/eller foreldre også er brukere.

Er det områder der tjenesten burde ha tilgang til særskilt kompetanse?

Bufdir mener at alle som jobber i barnevernstjenesten ikke trenger særskilt kompetanse om alle områder, men at enkelte medarbeidere kan utvikle mer spesialiserte kompetanser om særskilte områder. Bufdir trekker frem særskilt kompetanse om spesifikke målgrupper, spesialisert forvaltningskompetanse, og ledelse. Inkludert i disse områdene ligger blant annet kompetanse i å rekruttere og veilede fosterhjem, og veiledning av kollegaer.

Informantene trakk frem flere områder der de mente at tjenesten kunne ha nytte av å utvikle særskilte kompetanser hos enkelte medarbeidere. Dette gjaldt ettervern og oppfølging av barna som har passert myndighetsalder. Mange av disse befinner seg i skjæringen mellom NAV og barnevern, og dette krever særskilt kompetanse om samarbeid på tvers av etater. Også mer kunnskap om helsetjenestene og henvisningsmuligheter ble etterlyst.

Også fosterhjems plasseringer er en utfordring som kan kreve særskilt kompetanse, mente en informant. Man må ikke sette barn i en mer sårbar situasjon enn de er, og dette krever at barnevernet lykkes i å skape en god match mellom fosterforeldre og barn: det krever også veiledning av fosterforeldre som bør tolerere barna for dem de er. Dette ble også trukket frem av Bufdir.

Bufdir trakk frem veiledning av kollegaer som en kompetanse for å trygge barnevernsarbeidere i rollen sin, og for å støtte og følge opp barnevernsarbeiderne i det daglige arbeidet. Informantene var også opptatt av hvordan barnevernsarbeiderne kunne ivaretas og hvordan de kunne utvikle

personlig trygghet og krefter til å stå imot presset de opplever fra mange ulike hold. Informantene mente i likhet med Bufdir at kollegaveiledning var en viktig ressurs i dette arbeidet, men de mente at dette var noe alle burde utvikle kompetanse i. En informant tok i bruk begrepet kollegadebriefing for å beskrive kompetanse i å snakke seg gjennom vanskelige hendelser som barnevernsarbeidere kan oppleve, der målet er å bearbeide hendelsen fornuftsmessig og følelsesmessig.

Hvordan kvalifiserer grunnutdanningene i barnevern og sosialt arbeid til arbeidet i de kommunale barnevernstjenestene?

Informantene ble også spurt om hvorvidt de opplever at grunnutdanningene kvalifiserer til arbeidet i barnevernstjenesten. Dette var et spørsmål som var vanskelig for dem å vurdere, i og med at de ikke har nær kjennskap til innholdet i utdanningene, og heller ikke alltid vet hva slags utdanning saksbehandlerne i barnevernet har hatt.

Flere informanter etterlyste imidlertid mer plass til praksisfeltet i grunnutdanningene, og at det burde bli mer praksis i selve utdanningene. En foreslo også at man la til et praksisår på slutten av utdanningen. De som hadde noe kjennskap til utdanningene hadde en opplevelse av at det var til dels store forskjeller mellom utdanningene, og også mellom underviserne. De etterspurte også mer plass til brukerperspektivet i utdanningene, og de støttet opp om enkelte utdanningsinitiativ til å invitere inn barnevernsbarn for å bidra i undervisningen.

I stedet for å fokusere på innholdet i utdanningene var imidlertid de fleste opptatt av å understreke utfordringene med unge saksbehandlere som kommer rett fra videregående til barnevernsstudiet, for så å begynne i jobb i tjenesten som 23-åring. Flere tok til orde for en nedre aldersgrense for barnevernsstudiet, og én etterlyste også et krav om arbeidserfaring med barn og unge for å starte studiet. En informant opplevde at grunnutdanningene ga et godt nok teoretisk grunnlag for studentene, men at dette ikke var tilstrekkelig for å mestre jobben: «Studentene trenger ikke mer sakskompetanse, men mer kompetanse om å stå i krevende saker», mente informantene. Informantene delte en opplevelse av at livserfaring og praksis er ressurser som gjør barnevernsarbeidere mer rustet til å møte de utfordringene man står i i barnevernstjenesten. Deres erfaring var at det var medarbeiderne med egne livserfaringer som også klarte å være «den ene» som gikk et ekstra skritt for å ivareta og lytte til barna.

Er det andre profesjoner som burde være tilstede i barnevernstjenesten?

Størsteparten av saksbehandlerne i barnevernstjenesten har en grunnutdanning i barnevernsstudier eller som sosionom. Særskilte utfordringer kan imidlertid kreve at barnevernstjenesten må hente inn mer spesialisert kompetanse, eller annen kompetanse enn det barnevernsarbeiderne vanligvis har. De kan også trenge tilgang til tjenester som ligger utenfor barnevernets ansvarsområder.

Informantene ble stilt et åpent spørsmål om det er andre profesjoner eller yrkesgrupper som kunne styrke barnevernets arbeid. På dette spørsmålet var det mest umiddelbare svaret som kom fra informantene at det er et stort behov for psykologer. Mange tjenester har allerede tilgang på psykologer, men informantene mente at psykologer burde ha en større rolle i barnevernstjenestens arbeid, også for å bidra med mer støtte direkte til barna. Også helsesøstre og spesialpedagoger ble nevnt som profesjoner som kan bidra i det direkte arbeidet med barna.

Ernæringsspesialister og fysioterapeuter ble også nevnt som profesjoner som kan utvide kompetansegrunnlaget i barnevernstjenesten. Barn som blir utsatt for omsorgssvikt kan få sviktende motoriske ferdigheter, og har ofte et dårligere kosthold enn andre barn. Disse fysiske konsekvensene ved omsorgssvikt blir ofte ikke adressert av barnevernet. Men de er viktige aspekter som gir informasjon når omsorgssvikt skal avdekkes, men som også bør adresseres når barnevernet driver forbyggende virksomhet mot familier eller setter i verk hjelpetiltak.

Flere informanter mente imidlertid at mer og bredere kompetanse ikke er svaret på utfordringene som barnevernet står overfor. De mente at det viktigste er antallet barnevernsarbeidere i tjenesten, og at det er nok barnevernsarbeidere til at hver enkelt har tilstrekkelig kapasitet til å følge opp barna

på barnas premisser. Flere foreslo også at man burde ha et større fokus på den demografiske sammensetningen av tjenesten. Ved å ansette barnevernsarbeidere med ulike bakgrunner får man sikret en bredde i erfaringsgrunnlaget til barnevernsarbeiderne som i seg selv kan ha en gunstig påvirkning på profesjonsutøvelsen.

6.3 Brukerorganisasjonene: en oppsummering

Brukerorganisasjonene representerer erfaringsperspektivet på barnevernsarbeidernes kompetanse, som mottakere og objekt for mange av barnevernsarbeidernes vurderinger og handlinger. Selv om organisasjonene representerte ulike grupper som har vært i kontakt med barnevernet, delte de i stor grad en felles forståelse av kompetansen i dagens barnevern, og hvilke områder som var viktige å utvikle for å heve kompetansen til ansatte i barnevernet.

Kompetanse er et sammensatt begrep som skal vise til evnen til å møte og mestre de oppgavene og forventningene som stilles fra omgivelsene. I Greta Maria Skaus (2011) kompetansetrekant, som Bufdir benytter seg av for å systematisere ulike typer kompetanse, oppsummeres kompetanse som et tredimensjonalt fenomen, som består både av teoretisk kunnskap, yrkesspesifikke ferdigheter og personlig kompetanse. For den enkelte innebærer dette en konstellasjon av de teoretiske modellene og faglige begrepene, lover og regler og annen kunnskap man gjerne tilegner seg i den formelle utdannelsen; de praktiske ferdighetene og fremgangsmåtene som benyttes i yrkesutøvelsen og som må læres gjennom praksis; og det Skau kaller for personlig kompetanse, som oppsummeres som menneskelige kvaliteter, egenskaper, holdninger og ferdigheter. Dette er særlig viktig i yrker der hvor samspill med andre mennesker er viktig (Skau, 2011).

Brukerorganisasjonene var i hovedsak mindre opptatt av den teoretiske kunnskapen til den enkelte ansatte. Man kan derfor anta at denne har vært tilstrekkelig på de fleste områder. For enkelte områder ble det imidlertid etterlyst mer kunnskap, og dette gjaldt særlig kunnskap om seksuell orientering, kjønnskategorisering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk hos barn, samt om særskilte utfordringer hos familier med minoritetsbakgrunn.

Mer påfallende var det at brukerorganisasjonene etterlyste større kompetanse i å ta i bruk den teoretiske kunnskapen de har tilegnet seg for å adressere konflikter og håndtere problemer i praksis, og også evne til å overskride den tillærte kunnskapen der det var nødvendig. Etterspørselen etter barnevernsarbeidere som ikke ser seg blinde på forventninger om normalutviklede barn, eller som i større grad tar i bruk skjønnsrommet som lovverket åpner for, illustrerer dette. Evnen til å ta i bruk og tilpasse den tillærte kunnskapen til nye og kanskje uventede situasjoner og kontekster er beskrevet som sentrale kjennetegn på en kyndig profesjonsutøver (Benner, 1984). I følge Benner krever utviklingen av slike ferdigheter flere års praksis, som bidrar til at profesjonsutøveren er i stand til å bedømme situasjoner utfra en helhetlig og intuitiv forståelse fremfor å være bundet av veiledning og teoretiske forventninger.

Brukerorganisasjonenes fokus var i særlig grad rettet mot den personlige kompetanse til barnevernsarbeiderne, og i noen grad ferdighetsaspektet ved deres kompetanse. De etterspurte trygge voksne, med både faglig og personlig integritet, som hadde mot til å ta i bruk skjønnsrommet de er gitt, og som lyttet og involverte barna. Slik kompetanse utvikles særlig i møte med problemstillinger som krever både refleksjon og handling av profesjonsutøveren. Dette handler også om menneskesyn, verdier og holdninger. I utdanningene stimuleres utviklingen av slik personlig kompetanse gjennom komplekse interpersonlige faglige aktiviteter (Rønnestad, 2008), men også gjennom praksis i løpet av utdanningene.

I tråd med dette tok brukerorganisasjonene til orde for mer praksis og en større plass til brukerperspektivet i utdanningene som bidrag til utviklingen av personlige kompetanser og ferdigheter i barnevernet. De etterspurte derfor ikke en større omlegging av grunnutdanningene i form av flere års grunnutdanning, eller krav om masterutdanning. De tok heller til orde for at man

hadde en større siling av kandidater, både for å sikre at de som arbeider i barnevernstjenesten har den personlige egnetheten, men også den personlige modningen som kreves for å stå i tøffe beslutninger. For dette formålet tok enkelte til orde for en nedre aldersgrense for studier som kvalifiserer til arbeid i barnevernet.

7 Oppsummering og diskusjon

Vi vil i det følgende oppsummere og diskutere våre funn i lys av problemstillingene oppdragsgiver ønsket at kompetansekartleggingen (survey og intervjuer) skulle ta hensyn til eller inkludere:

- Skiller mellom ulike måter å besitte kompetansen på, herunder hos mange saksbehandlere, noen få saksbehandlere, gjennom private kjøp, gjennom bruk av andre offentlige instanser i kommunen eller staten.
- At de ansatte kan ha ulik grad av kompetanse på et felt.
- Gir en status på formalkompetanse hos de ansatte, ansiennitet og grad av turn/over ved tjenestene.
- Hvorvidt de ansatte opplever at de får brukt sin kompetanse og om det er fokus på kompetanse i tjenesten.
- Synliggjør eventuelle årsaker til hvorfor barneverntjenesten ikke besitter kompetansen i tilfredsstillende grad.
- Synliggjør barneverntjenestens vurdering av de viktigste kompetanseutfordringene og evt. barrierer for kompetansebygging på barnevernsfeltet.

Imidlertid starter vi kapittelet med en oppsummering av de viktigste funnene fra gjennomgangen av relevante utdanninger.

7.1 Betydelig variasjon mellom utdanningene

I likhet med andre profesjoner, som lærere og sykepleiere, er arbeid i barnevernet kunnskapsbasert, og bestemte utdanninger kreves for å utøve yrket. Det tas for gitt at utdanningen kvalifiserer for yrket, men det går også an å hevde at utdanningen primært fungerer som en inngangsbillett til et yrke (Smeby 2008). Uansett tillegges utdanningene stor vekt, og som et ledd i å sikre at profesjonsutøverne skal oppfylle bestemte kunnskapskrav, er det utarbeidet nasjonale rammeplaner for grunnutdanningene som legger relativt detaljerte føringer på studieopplegget.

Den treårige barnevernspedagogutdanningen tilbys ved ti høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. De fleste av disse tilbyr også sosionomutdanning. Til tross for en felles rammeplan er det til dels store variasjoner å spore på tvers av utdanningenes studieplaner. Dette gjelder både for barnevern- og for sosionomutdanningen, og er også konstatert for sykepleierutdanningen (Nesje, Aamodt & Røsdal 2017). Emnene har ulike navn og de har ulikt omfang og dermed er det også noe vanskelig å sammenligne studieplaner på tvers av utdanningene. Dette er i tråd med det Hougaard (2014) finner i en gjennomgang av studieplanene for barnevernspedagog-, sosionom- og vernepleierutdanningene: at det innenfor alle de tre utdanningene er store variasjoner når det gjelder antall emner, rekkefølgen på emnene og størrelsen på emnene. Noe av dette blir også påpekt av NOKUT i deres tilsynsrapport for disse to utdanningene. Blant annet fordi likeartede emner har ulike navn på tvers av institusjonene, er det vanskelig å vurdere om studentene får en likeverdig og

likeartet utdanning. Vi må imidlertid ta for gitt at de forskjellene som avdekkes er variasjoner som befinner seg innenfor det som er fastlagt i rammeplanen.

I følge de eksisterende rammeplanene skal deler av innholdet i barnevern- og sosionomutdanningene være felles. Gjennomgangen av studieplanene viser da også at det er et reelt overlapp mellom de to utdanningenes studieplaner ved flere av institusjonene. Vi vil anta at utdanninger med felles innholdsdel også har felles undervisning – noe som er kostnadsbesparende for institusjonene. Tilsynsrapportene fra NOKUT påpekte at det barnevernsfaglige i barnevernspedagogutdanningen er for lite synlig, og i kjølevannet av dette ble det også rettet kritikk mot det store overlappet mellom barnevernspedagog- og sosionomutdanningene. NOKUT er imidlertid opptatt av at dette er to forskjellige utdanninger og at de bør holdes fra hverandre. En ny, felles rammeplan for helse- og sosialfagene er under utarbeidelse. Denne åpner opp for at praksisfelt og også utdanningsinstitusjonene skal få større innflytelse på utdanningenes innhold, og den antas å bli mindre detaljstyrende. Dette kan bidra til økt handlingsrom for fagmiljøene og potensielt enda større variasjon mellom studieplanene. Det er et åpent spørsmål om barnevernspedagog- og sosionomutdanningen vil bli enda mer overlappende, eller om det barnevernfaglige blir mer tydelig.

I motsetning til bachelorutdanningen, er mastergradstilbudene ikke styrt av noen nasjonal rammeplan, og gjennomgangen av masterutdanningenes studieplaner viser stor variasjon. Innholdet i de ulike masterprogrammet bestemmes av hver enkelt tilbyder. Innholdet må dog svare på kravene for dette utdanningsnivået slik det er definert i kvalifikasjonsrammeverket, men dette er ikke belyst i denne rapporten. Navn på de ulike masterprogrammene tilsier at det er relativt stor oppmerksomhet rettet mot spesialisering innenfor psykiatri og psykososialt arbeid. Også navn på aktuelle videreutdanninger, særlig videreutdanninger som tilsvarer 60 studiepoeng, gir inntrykk av at det er stor etterspørsel etter utdanninger som gir en form for spesialisering innenfor psykiatri og rusproblematikk. Samsvar mellom utdanningene og kompetansebehovene

Vi har i den foreliggende rapporten ikke hatt mulighet til å foreta noen grundig analyse av hvor relevant utdanningene er i forhold til arbeidsoppgavene, men har forsøkt å belyse hvorvidt det er samsvar mellom utdanningenes innhold og kompetansebehovene skissert av Bufdir. Vi har da sett på hvorvidt de ulike kompetansebehovene som Bufdir har formulert kan gjenfinnes i læringsutbyttebeskrivelsene for utdanningene. En slik systematisk gjennomgang av utdanningene lar seg vanskelig gjøre på noen annen måte enn gjennom dokumentgjennomgang (i dette tilfellet representerte da studieplaner og læringsutbyttebeskrivelser de relevante dokumentene). For utdanningene på bachelornivå anså vi at det var mest hensiktsmessig å benytte læringsutbyttebeskrivelser på *emnenivå*. Denne avgjørelsen har bidratt til et meget omfattende datamateriale. For master- og videreutdanninger valgte vi å bruke læringsutbyttebeskrivelser på *utdanningsnivå*. En slik måte å vurdere samsvar mellom kompetansebehov i tjenesten og innholdet i utdanningene ved hjelp av læringsutbyttebeskrivelser, har vi ikke kunnet finne tidligere eksempler på. Dermed har vi ikke tidligere erfaringer å «lene» oss på, og vi har brukt mye tid på å finne fram til den mest hensiktsmessige fremgangsmåten. Hvorvidt læringsutbyttebeskrivelser faktisk kan relateres til, eller er av relevans for, arbeidslivet, diskuteres også i litteraturen (se f.eks. Frølich & Nesje, 2017). Læringsutbyttebeskrivelser er gjennomgående preget av tvetydighet og uklarhet (Michelsen m.fl. 2017, Caspersen m.fl. 2017). Dette gir betydelige rom for lokale fortolkninger og at de kan fungere innenfor bestemte fagmiljøer, men at det er mer usikkert hvorvidt beskrivelsene er instrumenter for nasjonal styring eller om der er åpne for innflytelse fra arbeidslivet. Dermed er det også usikkert i hvilken grad læringsutbyttebeskrivelsene gir noe presist bilde av studienes relevans for praksisfeltet. Men så lenge man er seg bevisst disse usikkerhetene, mener vi at analyser av hvordan læringsutbyttebeskrivelsene samsvarer med kompetansebehovene i barnevernet kan gi nyttig informasjon.

Kompetansebehovene skissert av Bufdir gjenfinnes, naturlig nok, i størst grad i læringsutbyttebeskrivelsene for bachelorutdanningen i barnevern. Læringsutbyttebeskrivelsene for

sosionomutdanningen svarer også på deler av kompetansebehovet, men i varierende grad. Det samme gjelder læringsutbyttebeskrivelsene for master- og videreutdanninger. Begreper som knyttes til spesifikke grupper i samfunnet (ære, tvangsekteskap, seksualitet, kjønn), samt begreper som knyttes til barnevernsarbeiderens personlige kompetanse (empati og omsorg) gjenfinnes imidlertid i liten grad i de inkluderte utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser.

7.2 Kapasitet og kompetanse i det kommunale barnevernet

Barnevernets kapasitet og kompetanse er belyst gjennom de to spørreskjemaundersøkelsene til lederne og de ansatte og intervjuene med brukerorganisasjonene. I tråd med Bufdirs oversikt over kompetansebehov, kan dette deles inn i kompetanse som alle ansatte må besitte, kompetanse som tjenesten samlet må besitte, og kompetanse som tjenesten må ha tilgang til.

7.2.1 Kapasitetsutfordringer

Barnevernslederne vurderte i hovedsak bemanningssituasjonen for alle stillingsgrupper med unntak av teamledere og fagledere som nokså utilstrekkelig (spørsmålene gjelder situasjonen ved eget barnevernskontor). Det er kanskje særlig den utilstrekkelige bemanningssituasjonen på saksbehandlere/kontaktpersoner som er mest utfordrende. Det er en del stillingskategorier som ikke er aktuelle ved særlig de minste kontorene, det gjelder særlig bestemte tiltakspersoner, fagutviklere og veiledere. Videre er det også interessant at bemanningen vurderes som mer tilstrekkelig i de små enn i de større kommunene. Lederne uttrykker jevnt over et behov for *flere* ansatte, og det virker å være et særlig behov for barnevernspedagoger eller sosionomer med videreutdanning og for psykologer. Her viste svarene at behovet for flere ansatte er størst i de større kommunene.

Ifølge barnevernslederne skyldes underbemanning i størst grad at det er for få stillingshjemler, men også manglende søkning totalt og med relevant utdanning tillegges vekt. Stor avgang fra stillingene synes å være mindre viktig, til tross for at lederne samtidig rapportere at avgangen er betydelig. Avgang skyldes i særlig grad belastninger i arbeidet.

Det er også svært få barnevernskontor som har ansatte med jurist- eller psykologutdanning. Svarene fra lederne viste likevel at de mener at tjenesten har god dekning når det gjelder tilgang til juridisk kompetanse, men ikke ansatte med psykologutdanning. Sannsynligvis vil det for barnevernskontorene være tilgang til juridisk kompetanse i kommunen eller fylkeskommunen, og at tilgangen da oppleves som god.

Halvparten av barnevernslederne sier at de fyller manglende kapasitet ved å trekke inn private tilbydere, dette kan f.eks. dreie seg om psykologkompetanse eller også annen kompetanse. Det er viktig å presisere at bare 12 % av lederne rapporterer at de trekker inn private tilbydere i stor grad. Man kunne kanskje anta at man her ville finne forskjeller mellom kommunestørrelser, men vi fant ingen slik forskjell.

7.2.2 I hvilken grad har alle ansatte tilstrekkelig kompetanse?

Barnevernslederne bedømmer kompetanse som alle de ansatte forutsettes å ha, med et gjennomgående positivt fortegn. Det kan være viktig å presisere at det er sjelden at det krysses av for at de ansatte «i svært stor grad» innehar den aktuelle kompetansen. Hvorvidt dette problematisk eller ikke har ikke vi forutsetning for å vurdere, imidlertid er det nesten ingen ledere som har markert for «i liten grad» ved en av de skisserte kompetansene (noe som ville ha vært et nokså alvorlig problem). En må tolke disse svarmønstrene i lys av at lederne er bedt om å svare på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetanse til å ...». De vil trolig gi en vurdering av den samlede stabens gjennomsnittlige kompetanse, og det bidrar trolig til at de unngår å krysse av for ytterkategoriene.

Ledernes vurdering av de ansattes kompetanse synes likevel noe svakere når det gjelder saker som omfatter tematikk som ikke opptrer så ofte. Dette kan f.eks. dreie seg om barn med

funksjonshemming og barn av familier med en annen kultur, selv om dette er problemstillinger som de fleste tjenestene støter på. Ledernes vurdering kan henge sammen med at erfaringsgrunnlaget som denne type kompetanse må bygge på, likevel er tynnere.

De ansatte i barnevernstjenesten ble spurt om å vurdere egen kompetanse innenfor de samme områdene som lederne skulle gi en vurdering av de ansatte. De ansattes vurdering av egen kompetanse samsvarer i store trekk med lederne vurderinger, men for flere av kompetansekategoriene har lederne mer positive vurderinger enn de ansatte selv. Ulike metoder bl.a. for å observere, for å snakke med barn osv. oppleves tydeligvis som mer utfordrende å beherske enn hva tilfellet er for andre kompetanser. Også når det gjelder kompetanse innenfor det å kunne møte familier med kultursensitivitet følger de ansatte lederne vurderinger. Gjennom intervjuene med brukerorganisasjonene kommer også noe av dette mønsteret frem – både hva gjelder observasjonskompetanse (metodekompetanse) og hva gjelder kompetanse i å møte familier med en annen kulturell bakgrunn med sensitivitet i forhold til nettopp kulturell bakgrunn. Resultatene fra surveyen til de ansatte viser videre at de ansatte er usikre hva gjelder kompetanse i forhold til å håndtere problematikk knyttet til barn og ungdoms seksualitet og kjønnsidentitet – noe som også brukerorganisasjonene rapporterer som en mulig mindre tilgjengelig kompetanse i barnevernet.

De ansatte synes å ha tilfredsstillende kompetanse til å løse de «vanlige» oppgavene, men med noen begrensninger når noe er «utenfor boksen»?

NOKUT pekte i sine tilsynsrapporter med barnevernspedagog- og sosionomutdanningene på det de anså som svakheter i utdanningene. Ett av disse områdene var innplassering av vitenskapsteori og forskningsmetode i studieplanen. NOKUT mente at disse emnene burde komme tidligere i løpet slik at studentene i større grad kunne gjøre bruk av relevant metodikk i forbindelse med bacheloroppgaven. I en forlengelse av en slik diskusjon er det interessant at barnevernsledere også vurderer ansattes kompetanse på metoder og til dels refleksjon samt dokumentasjon som noe svakere. Dette kan i noen grad synes å stå i motsetning til brukerorganisasjonenes vurderinger. De er mindre opptatt av den teoretiske kunnskapen og vektlegger sterkere den personlige kompetansen og i noen grad ferdighetene hos barnevernsarbeiderne.

Hvorvidt dette er en reell uenighet, eller at det legges ulike meninger i begreper som «teori», «praksis», «analytisk» og «forskningsbasert», er vanskelig å gi noe sikkert svar på.

7.2.3 Tjenestens samlede kompetanse

Bufdir skisserer også kompetanse som tjenesten samlet sett bør besitte, men som ikke nødvendigvis alle medarbeidere på et barnevernskontor må besitte. I spørreskjema ble lederne bedt om å vurdere til i hvilken grad de mente at tjenesten samlet sett var i besittelse av disse ulike kompetansene.

På de fleste kompetansekategoriene gir barnevernslederne en relativt positiv vurdering, men svarene tyder på en større spredning enn på spørsmålene om de ansattes kompetanse. I store trekk ser vi likevel at det er de samme styrkene og svakhetene som trekkes fram som i vurderingen fra de ansatte og om de ansatte. Alle tjenestene har i stor eller noen grad kompetanse til veiledning av fosterhjem, bestille og inngå kontrakter, å henvise til andre tjenester og kollegaveiledning. Og i tråd med bedømmelsen av den individuelle kompetansen, synes kompetansen i tjenesten sett under ett å vurderes som svakere med hensyn til saker som ikke opptrer så ofte, dvs. i forhold til spesifikke målgrupper og kanskje spesielt i forhold til saker som omhandler enslige mindreårige asylsøkere.

Det kan være av verdi igjen å henvise til NOKUT sine tilsynsrapporter for de to grunnutdanningene, som fremhever at tematikker som adresserer et samfunn i endring (migrasjon, globalisering, digitalisering osv.) i mindre grad adresseres i utdanningene.

Når det gjelder spesifikke målgrupper, så rapporterer lederne om mindre tilgang til sakkyndig ekspertise (psykologer, psykiatere) som har nødvendig kompetanse til å iverksette utredninger og tiltak ovenfor disse gruppene. Som vi så i kapittel 2 er det en rekke masterutdanninger som sannsynligvis utdanner kandidater med spesifikk kompetanse innenfor psykiatri og også

rusproblematikk. Det samme var tilfellet for de lengste videreutdanningene. Dette reflekterer sannsynligvis at det er en stor etterspørsel etter slik kompetanse, fordi mange barnevernssaker innehar elementer av psykiatri eller rus, og ofte begge deler. En generell samfunnsendring og også endring i befolkningssammensetningen tilsier kanskje at man også bør vurdere innholdet i utdanningstilbudet på masternivå og for de lengste videreutdanningene. Funnene fra vår kartlegging bidrar også til å aktualisere en slik vurdering.

7.2.4 Formell kompetanse

Den formelle kompetansen i barnevernet synes høy, det er svært få ansatte uten høyere utdanning i de faglige stillingene.

SSBs barnevernsstatistikk viser at det i barnevernet er ansatt flest barnevernspedagoger, i overkant av 50 prosent, mens i overkant av 30 prosent av de ansatte har sosionomutdanning. Dermed er over 80 prosent av stillingene i barnevernet i Norge besatt av personer med relevant utdanning. Denne fordelingen (barnevernspedagog/sosionom) fant vi igjen i hvem som hadde besvart ansattskjemaet.

I tillegg viser vår undersøkelse av de ansatte at de fleste har en eller annen form for videreutdanning. Det vanligste er en videreutdanning tilsvarende 30 studiepoeng – halvparten av de som besvarte undersøkelsen oppgir å ha en videreutdanning av dette omfanget. En femtedel av de som deltok i vår kartlegging rapporterte ingen form for videreutdanning. Også resultatene fra ledersurveyen bekrefter at en stor andel av de ansatte med barnevernspedagog- eller sosionomutdanning som har videreutdanning, og da i form av utdanning tilsvarende 30 studiepoeng. Lederne oppgir at andelen ansatte som har masterutdanning er betraktelig lavere. Det er interessant å legge merke til at på spørsmål om hvilken formalkompetanse lederne selv mener at de har behov for, så svarer et stort flertall at de har behov for barnevernspedagoger med videreutdanning. Nesten 85 prosent av lederne vurderer at det er dette de trenger. Det rapporteres også et stort behov for psykologer. Interessen for barnevernspedagoger eller sosionomer med masterutdanning er ikke like stor, selv om i overkant av halvparten av lederne mener det er et behov for denne type kompetanse. Det er ellers verdt å merke seg at mange av lederne påpekte at det var mangel på søkere med relevant utdanning.

Blant de ansatte som deltok i undersøkelsen er gjennomsnittsalderen ca. 41 år og i gjennomsnitt har de jobbet i barnevernet i ca. 8 år. Aldersspennet strakk seg fra 21 – 70 år, og for det gjennomsnittlige antallet år i tjenesten fant vi et standardavvik på ca. 7 år. Så mange som halvparten har vært ansatt i tjenesten i under 6 år. At mange i barnevernet har relativt kort erfaring henger både sammen med sterk ekspansjon med stort behov for nyrekruttering, og at avgangen er betydelig.

Gjennom resultatene fra surveyen til de ansatte ser det også ut som om erfaring i tjenesten har betydning for hvordan du vurderer din kompetanse på disse områdene, over hvorvidt man har grunnutdanning eller videre-/masterutdanning. Dette er kanskje naturlig, men bør likevel være en viktig grunn til at man må ha et fokus på å beholde folk i tjenesten – med erfaringen kommer også trygghet i forhold til egen kompetanse. Brukerorganisasjonene påpeker gjennom intervjuene nettopp at de i noen grad savner den kompetansen, tryggheten og autoriteten som kommer med økt alder og lengre erfaring. I debattene rundt barnevernet pekes det også på den store makten barnevernsansatte har til å påvirke andres liv, og hvorvidt en nyutdannet barnevernspedagog har den tryggheten, autoriteten og ikke minst kompetansen som man bør ha for å utøve denne makten.

7.2.5 Hvordan heve kompetansen?

De ansatte ble i surveyen stilt spørsmål om de hadde deltatt på kompetansehevingstiltak i løpet av de siste to år. Et stort flertall rapporterte om at de hadde deltatt på kurs, i intern opplæring og på konferanser. Dette tyder på at kompetanse og kompetansehevingstiltak har stort omfang og høy prioritet i den kommunale barnevernstjenesten i Norge. Spørsmålet man kanskje kan stille seg er hvorvidt disse ulike kompetansehevingstilbudene spriker i alle retninger, eller om man på tvers av tjenesten følger en form for «mal» for innhold og oppbygning av kompetansehevingstilbud. Er det slik

at det du får tilbud om i form av kompetansehevingstiltak som ansatt i barnevernstjenesten, avhenger av i hvilken tjeneste du er ansatt i, hvilken kommune du tilhører og kanskje hvilken landsdel? Det har flere ganger vært påpekt behov for at nytilsatte mottar veiledning gjennom hele sitt første år i tjenesten, som en standardisert del av en ansettelsesprosess.

Lederne ble bedt om å vurdere hvilke tiltak de mente var de viktigste for å styrke kompetansen i tjenesten. Opplæring og veiledning i jobbsituasjonen ble oppfattet å være langt det viktigste tiltaket for å styrke kompetansen. Det er et viktig signal fra tjenestene at dette behovet for opplæring og veiledning på arbeidsplassen understrekes så sterkt. Vi vet at man har etablert et videreutdanningstilbud i veiledning, men det er usikkert i hvilken grad dette er tilstrekkelig til å dekke behovet i hele tjenesten.

Videre melder lederne at økte ressurser må til for å heve/styrke kompetansen i barnevernstjenesten. Over 60 prosent av lederne mente at den største hindringene for kompetanseutvikling er at det er vanskelig å tilpasse til det daglige arbeidet mens halvparten anser manglende finansiering å være av størst betydning. Det er også en del som oppgir at det er utfordrende å skaffe vikarer i perioder hvor ansatte deltar i kompetanseutviklingstiltak. Det er nær sammenheng mellom disse tre.

Som vi allerede har kommentert rapporterer de fleste ansatte at de har deltatt på kompetansehevingstiltak i løpet av de to siste årene. Imidlertid rapporterer så mange som en fjerdedel av de ansatte at de ikke har mottatt tilbud om å delta på kompetansehevingstiltak. For øvrig opplever de ansatte de samme barrierene for å kunne delta på kompetansehevingstiltak som lederne rapporterer om.

Brukerorganisasjonene pekte flere ganger på at det ikke nødvendigvis er manglende kompetanse som representerer de største utfordringene i barnevernet, men heller selve organiseringen av barnevernstjenesten. Brukerorganisasjonene ble ikke utfordret i forhold hvordan de så for seg en omorganisering av tjenesten. Verken lederne eller de ansatte ble i spørreskjemaundersøkelsen stilt spørsmål om direkte organisering.

7.2.6 Kompetanseforskjeller mellom små og store kommuner

Det er grunn til å anta at både barnevernets utfordringer, organisering og ressurser varierer mellom kommunene. Vi har i denne rapporten ikke gjennomført noen større analyse av hvilke kjennetegn ved kommunene som er viktigst, men har gjort en del sammenlikninger mellom små (med under 3000 innbyggere), mellomstore (med mellom 3000 og 10 000 innbyggere) og store kommuner (10 000 innbyggere og over). Selv om små kommuner naturlig nok vil ha færre saker å arbeide med, vil de samtidig ha få ansatte og ikke ha stillinger eller kompetanse nok til å håndtere kompliserte saker. Ikke minst vil erfaringsgrunnlaget med spesielle saker være tynnere enn i kommuner med en større saksmengde. Dette viser seg klart ved at mens store kommuner og tjenester har en organisering der medarbeidere kan spesialisere seg på bestemte typer saker, må de ansatte i små tjenester i større grad være generalister. I tillegg er det de færreste av de små kommunene som har ansatt flere teamledere, egne tiltakspersoner, fagutviklere og veiledere. For å overkomme disse problemene, er det mange mindre kommuner som organiserer barnevernet i interkommunale tjenester og samarbeider.

Men er så forutsetningene for et godt barnevern i de små kommunene svakere enn i de større kommunene? Her er bildet ikke entydig. Lederne i de mindre kommunene er gjennomgående mer tilfredse med bemanningssituasjonen enn i større kommuner, men samtidig er det større avgang fra stillingene i de små. Andelen barnevernspedagoger og sosionomer med videreutdanning varierer heller ikke så mye etter kommunistørrelse, og behovet for flere ansatte er størst i de større kommunene.

Barnevernslederne vurdering av de ansattes kompetanse varierer lite og ikke systematisk etter kommunistørrelse. På enkelte kompetanseformer er vurderingen best i store, på andre best i de små. Man kunne ha forventet at kompetansen er svakere i små kommuner til å håndtere mer

spesielle grupper med mindre erfaring, men vi finner ingen slik forskjell. Men kompetansen på spesifikke metoder og på dokumentasjon er klart bedre i de store kommunene. Heller ikke vurderingene av personlig kompetanse varierer mye, men der det er forskjeller, går de svakt i favør av de mindre kommunene.

Mens det er små forskjeller etter kommunestørrelse i vurderinger av kompetanse som alle tilsatte må ha, er det som ventet en klar tendens til at tjenestens samlede kompetanse vurderes som best i de store kommunene. Forskjellene er ikke like klare for alle kompetanseformer, men de viser seg i størst grad på tiltak overfor enslige mindreårige asylsøkere og overfor andre spesifikke grupper.

7.3 Avsluttende kommentarer

I den offentlige debatten er det ofte blitt påpekt at manglende kompetanse er en hovedårsak til feil som begås av barnevernet. Vår undersøkelse kan verken bekrefte eller avkrefte en slik sammenheng, men den formelle kompetansen synes solid, og både ledere og de ansatte synes gjennomgående tilfreds med den reelle kompetansen. Dette er for det første subjektive vurderinger, og for det andre kan det neppe noen gang bli for mye kompetanse i en tjenestes kompetanse. Men de faktorene som i vel så stor grad trer fram, er kapasitetsproblemer og manglende erfaring. Hovedgrunnen til manglende bemanning er ifølge lederne at det er for få stillingshjemler. Ønsket om flere stillinger kan trolig i stor grad oppfattes som umettelig og et svar det er lett å falle ned på, og vi har ikke grunnlag for å vurdere om kapasiteten står i forhold til omfanget og kompleksiteten og oppgavene. Kompetanse i jobben er noe som øker med mer erfaring. Manglende erfaring ser ut til å henge sammen med sterk ekspansjon som nødvendigvis betyr at det er ansatt mange nye de senere årene, og at det i tillegg er betydelig avgang fra stillingene. Det siste synes i stor grad å henge sammen med belastningene i jobben, noe som igjen kan relateres til at de ansatte opplever at de ikke har nok tid til å følge opp barna.

De ansattes kompetanse kan heves på flere måter: ved å forbedre grunnutdanningen, sørge for at flere får tatt videreutdanning eventuelt en mastergrad, gjennom kortere kurs og tiltak, eller ved styrket veiledning og opplæring i jobbsituasjonen. Alle disse formene for kompetanseheving framheves, men opplæring og veiledning i jobben framheves sterkest. Selv om betydningen av videreutdanning også framheves, er det her en rekke forhold som står i veien, ikke minst å finne tid innenfor en hektisk arbeidshverdag. Det er også grunn til å stille spørsmål om spesielt nye medarbeidere uten erfaring får tilstrekkelig veiledning og oppfølging til å mestre de krevende oppgavene. Slike faktorer er kjent også for andre profesjoner, for eksempel lærere (Caspersen m.fl. 2014).

Vår gjennomgang av grunnutdanningens fagplaner og læringsutbytte beskrivelser avdekker ingen åpenbare svakheter i hvor godt studentene forberedes på jobben. Men vi vil peke på et klart dilemma mellom en sterkere praksisorientering og en mer analytisk/vitenskapelig vektlegging i studiet. Brukerorganisasjonene framhever et ønske om en sterkere vektlegging av personlige og praktiske ferdigheter, mens NOKUT i sin tilsynsrapport påpeker behovet for en mer forskningsbasert utdanning. Vår kompetansekartlegging synes i noen grad å avdekke svakheter i de ansattes kompetanse på metode, dokumentasjon og analytiske ferdigheter, og er i så måte i tråd med NOKUTs vurderinger. Kan svaret på dette dilemmaet ligge i at flere ansatte i barnevernet får mer videreutdanning, eventuelt mastergrad? Lederne i barnevernet ser imidlertid ikke noe stort behov for å rekruttere flere ansatte med mastergrad.

NOKUT påpeker samtidig at det barnevernsfaglige står for svakt i barnevernspedagogstudiet fordi så mye av studiet er felles med sosionomstudiet. Kan en ny forskrift om felles rammeplan (for helse- og sosialfagutdanningene) som er bebudet bidra til en motsatt utvikling av det NOKUT etterlyser? Og vil en ny forskrift om felles rammeplan med mindre detaljstyring og mer vekt på læringsutbyttebeskrivelser bidra til økte forskjeller mellom utdanningstilbudene? Er dette i så fall ønskelig?

Referanser

- Andreassen, T. A. (2004). Brukermedvirkning i praksis - Faglig fortolkning av politiske mål. In R. Dahle & K. Thorsen (Eds.), *Velferdstjenester i endring - Når politikk blir praksis*. . Bergen: Fagbokforlaget.
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). «Endringer i barnevernloven». Prop. 73 L (2016-2017).
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD). «Endringer i barnevernloven». Prop. 106 L (2012-2013).
- Barnevernpanelet. (2011). Barnevernpanelets rapport. Hentet fra:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/BLD/Barnevern/2011/barnevernpanelets_rapport.pdf
- Benner, P. (1984). *From novice to expert: excellence and power in clinical nursing practice*. Menlo park, California: Prentice-Hall International.
- Berrick, J., Dickens, J., Pösö, M. & Skivenes, M. (2017). A Cross-Country Comparison of Child Welfare Systems and Workers' Responses to Children Appearing to be at Risk or in Need of Help. *Child abuse review*, 26 (4), 305-319. doi: 10.1002/car.2485
- Caspersen, J., Frølich, N. og Muller, J. (2017): Higher education learning outcomes – Ambiguity and change in higher education. *European Journal of Education*, Vol 52, Issue 1 pp 8 - 19
- Caspersen, J., Aamodt, P.O., Vibe, N. og Carlsten T.C. (2014): Kompetanse og praksis blant norske lærere. Resultater fra TALIS-undersøkelsen 2013. NIFU rapport 41/2014
- Collins, R. (1990). Changing conceptions in the sociology of the professions. I R. Torstendahl & M. Burrage (Red.), *The formation of professions*. London: Sage.
- Fellesorganisasjon & Fagforbundet (2016). Bemanningsnorm i barnevernet faglig forsvarlig barnevern for barn og unge. Hentet fra:
https://www.fo.no/getfile.php/1325387/01%20Om%20FO/Hefter%20og%20publikasjoner/Bemanningsnorm_barnevernet_hefte_2.pdf
- Elken, Mari (2016) *Standardizing education? The development of the European Qualifications Framework and national qualifications frameworks*. (210). Doktorgradsavhandling. University of Oslo
- Fjellvik, E. 2003: <http://frifagbevegelse.no/fakta-barnevernets-historie-i-norge-6.158.39609.e451382ab2>
- Fossestøl, K. (2009). Valgfrihet, styring eller dialog. om samstyring av velferdsstatlig tjenesteyting. *Sosiologi i dag*, 39(1).
- Frølich, N., & Nesje, K. (2017). Higher education's relevance: learning outcomes meet the labour market. Paper presented at track 8 Performance and assessment, EAIR 2017, Porto, 3 – 6 September 2017.
- Grimen, Harald og Anders Molander. «Profesjon og kjønn» i *Profesjonsstudier*, Anders Molander og Lars Inge Terum (red.). Oslo: Universitetsforlaget, 2008.
- Hellevik, O. (2015). Extreme nonresponse and response bias: A "worst case" analysis. *Quality & Quantity*, 50, 1969-1991.
- Helsetilsynet (2017). *Bekymring i skuffen Oppsummering av landsomfattende tilsyn i 2015 og 2016 med barnevernets arbeid med meldinger og tilbakemelding til den som har meldt*. (Rapport fra Helsetilsynet 1/2017). Hentet fra

https://www.ntnu.no/documents/1268850643/1273757823/helsetilsynetrapport1_2017.pdf/f67556cd-64a3-4e78-9088-2bc6ee6d705b

- Iversen, A.C. & Heggen, K. (2016). Child welfare workers use of knowledge in their daily work. *European Journal of Social Work*, 19 (2), 187-203. doi: 10.1080/13691457.2015.1030365
- McLaughlin, H. (2009). What's in a Name: 'Client', 'Patient', 'Customer', 'Consumer', 'Expert by Experience', 'Service User'—What's Next? *The British Journal of Social Work*, 39(6), 1101-1117. doi:10.1093/bjsw/bcm155
- Meriluoto, T. (2017). Turning experience into expertise: technologies of the self in Finnish participatory social policy. *Critical Policy Studies*, 1-20. doi:10.1080/19460171.2017.1310051
- Michelsen, S., Vabø, A., Kvilhaugsvik, H. og Kvam, E. (2017): *European Journal of Education*, Vol 52, Issue 1 pp 56 - 67
- NOKUT 2017: Tilsyn med bachelorgradsutdanningene i barnevern
- NOKUT 2017: Tilsyn med bachelorgradsutdanningene i sosialt arbeid
- NOU 2012:5 «Bedre beskyttelse av barns utvikling». Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning, 2012.
- NOU 2009:8 «Kompetanseutvikling i barnevernet». Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning, 2009.
- NOU 2000:12 «Barnevernet i Norge – tilstands-vurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer.»
- Utdannings- og forskningsdepartementet (2005): Rammeplan og forskrift for 3-årig barnevernspedagogutdanning
- Utdannings- og forskningsdepartementet (2005): Rammeplan for 3-årig sosionomutdanning
- Ringdal, K. (2014). Enhet og mangfold samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode (3.utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Rønnestad, M. H. (2008). Profesjonell utvikling. In A. Molander & L. I. Terum (Eds.), *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Schön, D. A. (1987). *Educating the reflective practitioner*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Skau, G. M. (2011). *Gode fagfolk vokser*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Smeby, J.C. (2008): Profesjon og utdanning. I: Molander, A. & Terum, L.I. (red.): *Profesjonsstudier*. Universitetsforlaget, 2008
- Stølen, N.M., Bråthen, R., Hjemås, G., Otnes, B., Texmon, I. og Vigran, Å. (2016): Helse- og sosialpersonell 2000-2014 – Faktisk utvikling mot tidligere framskrivinger. Statistisk sentralbyrå, Rapport 2016/19
- Støren, Liv Anne; Næss, Terje; Reiling, Rune Borgan; Wiers-Jenssen, Jannecke; (2014) Får nyutdannede med høyere grad arbeid i samsvar med sitt utdanningsnivå? Utviklingstrekk 1995–2013. (74). Rapport. NIFU Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning.
- Sørskår, A.K (2015): Kartlegging av læringsutbyttebeskrivelser, Rapport 2015-7 NOKUT
- Vindeg, J. (2010). Ressurssituasjonen i det kommunale barnevernet. *Tidsskriftet Norsk Barnevern*, 87(2), 74-75. Hentet fra: <https://www.idunn.no/tnb/2010/02/art07>.

Vedlegg 1- 16

Vedlegg 1 Studieplaner for bachelorutdanninger i barnevern

Studiested	Studieprogram	Obligatoriske emner (studiepoeng)	Emner med praksis (studiepoeng) Kun deler av fagene praksis
Høgskulen på Vestlandet	Bachelor i barnevern (Sogndal)	BVP5-105 Sosialpedagogisk introduksjon (30 stp.); BVP5-106 Barn og unges kvardagsliv, oppvekst og utvikling (30 stp.); BVP5-205 Kommunikasjonskompetanse, ungdom og marginalisering (15 stp.); BS5-201 Kommunalt barnevern (15 stp.); BVP5-311 Utvikling av positive læringsmiljø (15 stp.); BVP5-312 Forskingsmetode, psykiske helse og barnevern (15 stp.); BSV5-300 Bacheloroppgave (15 stp.)	BVP5-206 Praksis og praksisrefleksjon (30 stp.); BSV5-301 Tverrprofesjonell samarbeidslæring i praksis for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie (15 stp.)
Høgskolen i Innlandet	Bachelor i barnevern (Lillehammer)	BVP1003/1 Barnevernspedagogen - introduksjon til yrkesrolle, teoretisk forankring og virksomhetsfelt (60 stp.); BVP2003/1 Teoretiske perspektiver for barnevernspedagogens virksomhet (15 stp.); BVP2004/2 Beslutningsprosesser og tiltaksarbeid i barnevernet (25 stp.); BVP2005/2 Sosialpedagogisk og miljøterapeutisk arbeid med utsatte barn og unge (20 stp.); SOA2008/2 Fellesemne: Tverrprofesjonell samarbeidslæring (12 stp.); BVP2007/1 Bacheloroppgave (15 stp.)	BVP2006/2 Praksis og fordypningstemaer (33 stp.)

Høgskolen i Oslo og Akershus	Bachelor i barnevern	BVUH1010 1A. Oppvekst og utvikling i et sosialpedagogisk perspektiv (20 stp.); BVUH1030 1C. Barnevern og samfunn (20 stp.); BVUH2400 2B. Utsatte barn og unge i ulike institusjoner (20 stp.); BVUH2500 2C. Arbeid i barneverntjenesten (20 stp.); BVUH3000 3B. Beslutninger i barnevernet og fordypningsverksted (20 stp.); BVUH3900 3B. Bacheloroppgave (15 stp.)	BVUH1020 1B. Sosialpedagogisk yrkespraksis (20 stp.); BVUH3100 3A. Yrkespraksis i barnevernspedagogens yrkesfelt (25 stp.)
Høgskolen i Østfold	Bachelor i barnevern	Juridiske og samfunnsvitenskapelige emner (15 stp.); HSBVP10113 Barnevernspedagogen: faget, yrket og samfunnet (20 stp.); HSBVP10314 Innføring i psykologi og innføring i sosialpedagogisk arbeid med barn og unge (15 stp.); HSBVP20111 Sosialpedagogisk arbeid (15 stp.); HSBSO20308 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (30 stp.); HSBVP30211 Tiltaksarbeid og saksbehandling i barnevernet (15 stp.); HSABSV30111 Kunnskapsbasert praksis i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (15 stp.); HSBSO30417 Bacheloroppgave: Faglig fordypning (15 stp.)	HSBVP10414 Praksis 1: Mentorskap i flerkulturell kontekst (10 stp.); HSBVP20211 Praksis 2: Sosialpedagogisk arbeid med barn og unge (15 stp.); HSBVP30311 Praksis 3: Barnevernstiltak (15 stp.)

Nord universitet	Bachelor i barnevern (Bodø)	<p>SPEX150S Dannelsessemester - menneske, samfunn og vitenskap (30 stp.); SA128S Introduksjon til sosialt arbeid (20 stp.); RE120S Introduksjon til juss (10 stp.); SA267S Arbeid med sosiale problemer (30 stp.); SA 271S Barnevern (30 stp.); ME118S Innføring i samfunnsvitenskaplig metode (10 stp.); SA270S Tverrprofesjonell samarbeidslæring (10 stp.); SA203S Bacheloroppgave, barnevern (10 stp.)</p>	SA202S Praksisstudier (30 stp.)
NTNU	Bachelor i barnevern, barnevernspedagog	<p>HBVE1003 Kunnskapsgrunnlaget for barnevernspedagoger (20 stp.); HBVE1004 Kommunikasjon, relasjon og aktiviteter i sosialpedagogisk arbeid (10 stp.); HBVE1005 Oppvekstforhold og forebyggende sosialpedagogisk arbeid med utsatte barn og unge (15 stp.); HBVE2003 Psykiske lidelser hos barn og unge (10 stp.); HBVE2004 Hjelpetiltak og barnevernfaglig saksbehandling (20 stp.); HBVE2006 Kulturforståelse, vitenskapelig metode og prosjektarbeid (10 stp.); HBVE2005 Behandling og omsorg i barnevernfaglig tiltaksarbeid (20 stp.); HBVE3002 Barnevernspedagogers yrkeskompetanse og Bacheloroppgave (33 stp.)</p>	HBVE102P Sosialpedagogisk praksis på barn og unges arena (15 stp.); HBVE302P Barnevernfaglig praksis i tjenester og tiltak for utsatte barn og unge (27 stp.);

Universitetet i Stavanger	Bachelor i barnevern (barnevernspedagog)	BBA160_1 Barn og unges utvikling og oppvekstmiljø (30 stp.); SVEXPHIL_10 Examen Philosophicum - IS (10 stp.); BBA170_1 Velferdspolitik I (10 stp.); BBA175_1 Velferdsrett (10 stp.); BBA260_1 Sosialpedagogisk arbeid i barnevernet (30 stp.); BBA370_1 Sosialpedagogisk arbeid i og utenfor institusjon (30 stp.); BBABAC_5 Bacheloroppgave med forskningsmetode (30 stp.)	BBAP20_1 Praksis (30 stp.)
Universitetet i Tromsø	Bachelor i barnevern (Alta)	BVE-1011 Introduksjon til barnevernspedagogens fagfelt og yrkesrolle (15 stp.); BVE-1012 Velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer (15 stp.); BVE-1021 Barn og unge i et pedagogisk og psykologisk perspektiv (15 stp.); BVE-1031 Aktiviteter og aktivisering i miljøarbeid (15 stp.); BVE-1032 Arbeidsprosessen i kommunal barneverntjeneste (15 stp.); BVE-1051 Beslutninger og dilemmaer i barnevernet (15 stp.); BVE-1052 Helsefremmende og forebyggende barne- og ungdomsarbeid (15 stp.); BVE-1061 Mangfold, marginalisering og profesjonell bevisstgjøring (14 stp.); BVE-1062 Vitenskapsteori og forskningsmetode med bacheloroppgave (16 stp.);	BVE-1022 Praksis 1: Samhandling og læring (15 stp.); BVE-1041 Praksis 2: Tiltak og endringsarbeid (30 stp.)

Universitetet i Tromsø	Bachelor i barnevern (Harstad)	BVE-1011 Introduksjon til barnevernpedagogens fagfelt og yrkesrolle (15 stp.); BVE-1012 Velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer (15 stp.); BVE-1021 Barn og unge i et pedagogisk og psykologisk perspektiv (15 stp.); BVE-1031 Aktiviteter og aktivisering i miljøarbeid (15 stp.); BVE- 1032 Arbeidsprosessen i kommunal barneverntjeneste (15 stp.); BVE-1051 Beslutninger og dilemmaer i barnevernet (15 stp.); BVE-1052 Helsefremmende og forebyggende barne- og ungdomsarbeid (15 stp.); BVE-1061 Mangfold, marginalisering og profesjonell bevisstgjøring (14 stp.); BVE-1062 Vitenskapsteori og forskningsmetode med bacheloroppgave (16 stp.);	BVE-1022 Praksis 1: Samhandling og læring (15 stp.); BVE-1041 Praksis 2: Tiltak og endringsarbeid (30 stp.)
---------------------------	-----------------------------------	--	--

**Vedlegg 2 Studieplaner for bachelorutdanninger i sosialt arbeid
(sosionomutdanningen)**

Studieste d	Studieprogram	Obligatoriske emner (studiepoeng)	Emner med praksis (studiepoeng) Kun deler av fagene praksis
VID vitenskapelig e høyskole	Bachelor i sosialt arbeid, Sosionomutdanning	SOS-101-1 Grunnleggende sosialt arbeid (20 stp.); SOS-103-1 Sosiologi og sosialantropologi (10 stp.); SOS-105-2 Kommunikasjon og etikk (10 stp.); SOS-104-1 Samfunnsarbeid (10 stp.); SOS-102-1 Psykologi (10 stp.); SOS-201-1 Sosialpolitikk, økonomi og jus (10 stp.); SOS-202-1 Sosialt arbeid i offentlig velferdsforvaltning (10 stp.); SOS-203-1 Sosialt arbeid med enkeltpersoner og familier (10 stp.); SOS-205-1 Verdier og relasjoner i profesjonell praksis (5 stp.); SOS-301-1 Marginalisering og antidiskriminerende sosialt arbeid (10 stp.); SOS-302-1 Sosialt gruppearbeid (10 stp.); SOS-303-1 Sosialt arbeid i organisasjoner (10 stp.); SOS-304-1 Vitenskapelige metoder og bacheloroppgave (20 stp.)	SOS-204-1 Sosialt arbeid og klienttrettet praksis (25 stp.);
Høgskulen på Vestlandet	Bachelor i Sosialt arbeid, sosionomutdanning (Bergen)	BSO102 Hva er sosialt arbeid og sosiale problemer? (8 stp.); BSO114 Vitenskapsteori, forskningsmetode, sosiologi og psykologi (14 stp.); FELLES-1 Etikk og kommunikasjon for helse- og sosialfag (0 stp.); BSO115 Marginalisering, velferdsordninger og sosialt arbeid (23 stp.) BSO203 Psykisk helse - sosialt arbeid med individ og grupper (15 stp.); BSO204 Sosialt arbeid - rusavhengighet, psykisk helse og sosialmedisin (15 stp.); FELLES-2 Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk for helse- og sosialfag (0 stp.); BSO211 Barnevern. Sosialt arbeid med familie (15 stp.); BSO302 Modeller i sosialt arbeid (10 stp.); FELLES-3 Kommunikasjon, tverrfaglig samarbeid og konflikthåndtering for helse- og sosialfag (0 stp.); BSO311 Refleksjon over fag og yrke (15 stp.); BSO321 Bacheloroppgave (15 stp.)	BSOP12 Sosialt arbeids praksis 1. studieår (15 stp); BSOP23 Sosialt arbeids praksis 3. studieår (20 stp.)
Høgskulen på Vestlandet	Bachelor i Sosialt arbeid, sosionom (Sogndal)	SOS5-106 Sosialt arbeid – grunnlagskunnskap (30 stp.); SOS5-107 Sosialt arbeid i velferdstenestene (30 stp.); SOS5-204 Sosialt arbeid – normalitet og avvik (15 stp.); BS5-201 Kommunalt barnevern (15 stp.); SOS5-309 Sosialt arbeid – samansette livsproblem (15 stp.); SOS5-310 Modellar i sosialt arbeid – fagutvikling og forskning i sosialt arbeid (15 stp.); BSV5-300 Bacheloroppgave (15 stp.)	SOS5-205 Praksis og refleksjon i sosialt arbeid (30 stp.); Tverrprofesjonell samarbeidslæring i praksis for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie (15 stp)
Høgskolen Innlandet	Bachelor i sosialt arbeid, Sosionomutdanning (Lillehammer)	SOA1002/1 Introduksjon til sosialt arbeid (30 stp.); SOA1003/1 Rammer for sosialt arbeid (30 stp.); SOA2005/1 Modeller og metoder i sosialt arbeid (30 stp.); SOA2007/2 Mangfold og utvikling i sosialt arbeid (33 stp.); SOA2008/2 Fellesemne: Tverrprofesjonell samarbeidslæring (12 stp.); SOA2009/1 Bacheloroppgave i sosialt arbeid (15 stp.)	SOA2006/1 Praksis med praksisforberedende undervisning (30 stp.)

Høgskolen i Oslo og Akershus	Bachelor i sosialt arbeid (sosionomutdanning)	SOS1000 Samfunnsvitenskapelige emner (15 stp.); SOS1100 Velferdsrett (10 stp.); SOS1200 Innføring i psykologiske grunnbegreper (5 stp.); SOS2000 Strukturell makt og avmakt (10 stp.); SOS2200 Velferdsforvaltning (10 stp.); SOS2400 Relasjonell makt og avmakt (15 stp.); SOS2300 Profesjonell samhandling (10 stp.); SOS3100 Sosial administrasjon og planlegging / yrkesforberedende undervisning (10 stp.); SOS3900 Bacheloroppgave i sosialt arbeid (15 stp.)	SOS1300 Introduksjon til sosialt arbeids teori og praksis (+ SOSPRAK1 Praksis) (30 stp.); SOS3000 Fordypning i sosialt arbeids teori og praksis (+ SOSPRAK3 Praksis) (25 stp.)
Høgskolen i Østfold	Bachelor i sosialt arbeid, Sosionomutdanning	Juridiske og samfunnsvitenskapelige emner (15 stp.); HSSOS10113 Sosionomen: Faget, yrket og samfunnet (20 stp.); HSSOS10313 Sosialt arbeid som fag i teori og praksis (25 stp.); HSASO20111 Saksbehandling i velferdstjenestene (15 stp.); HSBOSO20308 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (30 stp.); HSSOS30211 Sosialt arbeid i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (15 stp.); HSBOSO30417 Bacheloroppgave: Faglig fordypning (15 stp.)	HSSOS20211 Praksis 1: Sosialt arbeid i praksis (15 stp.); HSSOS30311 Praksis 2: Sosialt arbeid i praksis (15 stp.)
Høgskulen i Volda	Bachelor i sosialt arbeid - sosionom	SASOS111 Innføring i samfunnsvitenskapelige emne (30 stp.); SASOS112 Individ og velferdssamfunn (30 stp.); SASOS121 Individretta emne og organisasjonskunnskap (15 stp.); SASOS125 Utfordringar i yrkesfeltet - sosionom (30 stp.); SASOS235 Klientretta tema, integreringsemne og bacheloroppgåve (30 stp.)	SASOS122 Prosjektpraksis (15 stp.); SASOS131 Klientretta praksisstudium (30 stp.)
Nord Universitet	Bachelor i sosialt arbeid, sosionom (Bodø)	SPEX150S Dannelsesemester - menneske, samfunn og vitenskap (30 stp.); SA128S Introduksjon til sosialt arbeid (20 stp.); RE120S Indroduksjon til juss (10 stp.); SA267S Arbeid med sosiale problemer (30 stp.); ME118S Innføring i samfunnsvitenskapelig metode (10 stp.); SA270S Tverrprofesjonell samarbeidslæring (10 stp.); SA205S Bacheloroppgave, sosialt arbeid (10 stp.)	SA202S Praksisstudier (30 stp.)
Nord Universitet	Bachelor i sosialt arbeid, sosionom (Mo I Rana)	SPEX150S Dannelsesemester - menneske, samfunn og vitenskap (30 stp.); SA128S Introduksjon til sosialt arbeid (20 stp.); RE120S Indroduksjon til juss (10 stp.); SA267S Arbeid med sosiale problemer (30 stp.); ME118S Innføring i samfunnsvitenskapelig metode (10 stp.); SA270S Tverrprofesjonell samarbeidslæring (10 stp.); SOA2000 Sosialt arbeid (30 stp.); SA205S Bacheloroppgave, sosialt arbeid (10 stp.)	SA202S Praksisstudier (30 stp.)
NTNU	Bachelor i sosialt arbeid, sosionom	HSAR1003 Introduksjon til sosialt arbeid og sosiale problem i et flerkulturelt samfunn (30 stp.); HSAR1004 Sosialt arbeid i velferdsstaten (30 stp.); HSAR2005 Sosialt arbeid med marginaliserte individer, grupper og familier (30 stp.); HSAR2006 Barnevern (15 stp.); HSAR2003 Prosjektarbeid i sosialt arbeid (15 stp.); HSAR3001 Innovasjon i sosialt arbeid og tverrfaglig samarbeid (15 stp.); HSAR3003 Bacheloroppgave sosialt arbeid (15 stp.)	HSAR301P Praksisstudier i sosialt arbeid

Universitetet i Agder	Bachelor i sosialt arbeid, Sosionomutdanning	SO-102-1 Innføring i sosialt arbeid (10 stp.); SV-133-1 Innføring i sosiologi (10 stp.); SV-135-1 Velferdssosiologi (10 stp.); SO-104-1 Etikk, dømmekraft og profesjonsutøvelse (10 stp.); SO-203-1 Arbeidsinkludering (10 stp.); PS-101-1 Psykologiske emner (10 stp.); ME-110-1 Praktisk samfunnsforskning (10 stp.); ORG-100-1 Organisasjonsteori og analyse (10 stp.); SO-202-1 Sosialt arbeid med barn og familier (15 stp.); JU-205-1 Juridiske emner (15 stp.); SO-304-1 Sosialt arbeid på gruppe og samfunnsnivå (10 stp.); SO-306-1 Bacheloroppgave i sosialt arbeid (20 stp.)	SO-103-1 Fordypning i sosialt arbeids teori og praksis (10 stp.); SO-300-2 Sosialt arbeid , klientrettet praksis (30 stp.)
Universitetet i Stavanger	Bachelor i sosialt arbeid (sosionom)	BSO130_1 Profesjonelt sosialt arbeid I - Individ og samfunnsnivå (30 stp.); SVEXPHIL_10 Examen Philosophicum - IS (10 stp.); BSO145_1 Velferdspolitik I (10 stp.); BSO155_1 Velferdsrett (10 stp.); BSO250_1 Profesjonelt sosialt arbeid II - Familie og barnevern (30 stp.); BSO342_1 Profesjonelt sosialt arbeid III - Individ og samfunnsnivå (20 stp.); BSO360_2 Velferdspolitik II (10 stp.); BSOBAC_3 Bacheloroppgave med forskningsmetode (30 stp.)	BSOP20_2 Praksis (30 stp.)
Universitetet i Tromsø	Bachelor i sosialt arbeid, sosionom (Alta)	SSO-1011 Introduksjon til sosialt arbeid som fagfelt og yrkesrolle (15 stp.); SSO-1012 Velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer (15 stp.); SSO-1021 Forebyggende sosialt arbeid på individ-, gruppe- og samfunnsnivå (15 stp.); SSO-1031 Sosialt arbeid i velferdssamfunnet (15 stp.); SSO-1032 Saksbehandling og skjønnsutøvelse i sosialt arbeid (15 stp.); SSO-1051 Beslutninger og dilemmaer i sosialt arbeid (15 stp.); SSO-1052 Sosialpolitiske føringer, administrering og oppsøkende sosialt arbeid (15 stp.); SSO-1061 Mangfold og marginalisering i et sosialfaglig perspektiv (14 stp.); SSO-1062 Bacheloroppgave med vitenskapsteori og forskningsmetode (16 stp.)	SSO-1022 Praksis 1: Samhandling og læring i praksis (15 stp.); SSO-1041 Praksis 2: Tiltaks- og endringsarbeid i praksis (30 stp.)

Vedlegg 3 Studieplaner for relevante masterutdanninger

Studiested	Studieprogram	Obligatoriske emner (studiepoeng)	Emner med praksis (studiepoeng) Kun deler av fagene praksis
VID vitenskapelige høyskole	Diakoni og kristent sosialt arbeid	EMD 220-1 Theological Fundamentals in Relation to Diaconal Identity and Practice 10 stp. EMD 240-1 Biblical Theology and Hermeneutics (10 stp.) EMD 210-1 Scientific Theory, Research Methods and Thesis Design - Part I (5 stp.) EMD 211-1 Scientific Theory, Research Methods and Thesis Design - Part II (5 stp.) EMD 250-1 Introduction to the Science of Diakonia (10 stp.) EMD 260-1 The Diacon's Ministry and Practical Diakonia (10 stp.) EMD 280-1 Pastoral care, homiletics and diakonia (10 stp.) EMD 270-1 Professional Ethics (10 stp.) EMD 292-1 International Diakonia (10 stp.) EMD 294-1 Diaconal Perspective (10 stp.) EMD 300-1 Masters Thesis (30 stp.) EMD 291-1 Diaconal Work and Counseling in situations of crisis (10 stp.) MADIA-521-1 Diakonia in a global context (5 stp.) EMD-222-1 Advanced academic writing and fieldtrips (5 stp.)	
VID vitenskapelige høyskole	Sosialt arbeid	MASOSHEL-401-1 Sosialt arbeid i partnerskap (15 stp.) MASOSHEL-405-1 Forskningsmetode del I (5 stp.) MASOSHEL-404-1 Vitenskapsteori (5 stp.) MASOSHEL-402-1 Innovasjon og tjenesteutvikling i partnerskap (10 stp.) MASOSHEL-403-1 Verdier og relasjoner i profesjonell praksis (5 stp.) MASOSHEL-413-1 Forskningsmetode del 2 (5 stp.) MASOSHEL-415-1 Veiledning (10 stp.) MASOSHEL-406-1 Livssyn og eksistensielle spørsmål i profesjonell praksis (10 stp.) MASOSHEL-408-1 Barnevern - Arbeid i partnerskap med fokus på barn og unge 10 (stp.) MASOSHEL-412-1 Bomiljøarbeid i partnerskap (10 stp.) MASOSHEL-410-1 Konfliktforståelse og håndtering (10 stp.) MASOSHEL-505-1 Emne 13 Masteroppgave (45 stp.)	

Høgskulen på Vestlandet	Master i Psykisk helse-og rusarbeid	PHA501 Mennesket, psykiske lidningar, krevande livserfaringer, rusproblematikk, fysisk og psykisk helse og det sosiale miljø (7,5 stp.) PHA502 Kommunikasjon, samhandling, konfliktforståing og konfliktløsning (7,5 stp.) PHA503 Vitskapsteori, metode og etikk (7,5 stp.) PHA504 Organisering av tenester for menneske med psykiske lidningar og rusproblem (7,5 stp.) PHA505 Psykiske helseproblem, rusproblematikk og aktuelle intervensjonar i eit relasjonelt perspektiv; i eit holistisk perspektiv (15 stp.) PHA507 Forskingsmetode og etikk (15 stp.) PHA508 Masteroppgåve (45 stp.)	PHA506 Utvikling og utøving av relasjonskompetanse i praksis (15 stp.)
Høgskulen på Vestlandet	Master i Samfunnsarbeid	MASA 105 Introduksjon til sosialteori (10 stp.) MASA 110 Fordjuping sosialteori (10 stp.) MASA201 Samfunnsarbeid - teoretiske perspektiv (10 stp.) MASA202 Samfunnsarbeid - praktisk tilnærming (10 stp.) MASA301 Samfunnsvitskaplege forskingsmetodar (10 stp.) MASA305 Samfunnsvitskapleg vitskapsteori (10 stp.) MASA203 Samfunnsarbeid - sosial mobilisering (15 stp.) MASA645 Masteroppgåve (45 stp.)	
Høgskulen på Vestlandet	Master i Samhandling innan helse- og sosialtenester	MS1-300 Brukaren i hjelpeapparatet (15 stp.) MS1-301 Vitskapsteori (5 stp.) MS1-302 Rolla som profesjonell hjelper (10 stp.) MS1-303 Hjelpeapparatet i velferdssamfunnet (10 stp.) MS1-304 Forskingsmetode (15 stp.) MS1-305 Prosjektførebuing (5 stp.) MS1-306 Masteroppgåve i samhandling innan helse- og sosialtenester (30 stp.)	
Høgskolen i Innlandet	Master i psykisk helsearbeid (Elverum)	Mennesket, psykiske lidelser og det sosiale miljø 10 (stp.) Etikk og menneskesyn (5 stp.) Kommunikasjon og utøvelse av relasjonskompetanse i teori og praksis (15 stp.) Vitenskapelig metode (10 stp.) Organisering og utøvelse av tenester i teori og praksis (10 stp.) Fordypningsoppgave i psykisk helsearbeid (10 stp.) Vitenskapsteori (5 stp.) Vitenskapelig metode med fordypning i datainnsamling og analyse (10 stp.) Masteroppgave i psykisk helsearbeid (35 stp.)	

Høgskolen i Innlandet	Master i sosialfaglig arbeid med barn og unge - Beslutninger og tiltak i barnevernet (Lillehammer) (heltid/deltid)	SBU3002/1 Fordypning: Beslutninger og tiltak i barnevernet (30 stp.) 1MAOPPSO/2 Perspektiver på oppvekst, utvikling og sosialisering (15 stp.) 1MAVITEN/1 Vitenskapsteori og forskningsmetode (15 stp.) SBU3008/1 Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge (45 stp.)	
Høgskolen i Innlandet	Master i sosialfaglig arbeid med barn og unge - Miljøarbeid og miljøterapeutisk arbeid med barn, unge og unge-voksne (Lillehammer) (heltid/deltid)	SBU3003/1 Fordypning: Miljøarbeid og miljøterapeutisk arbeid (30 stp.) 1MAOPPSO/2 Perspektiver på oppvekst, utvikling og sosialisering (15 stp.) 1MAVITEN/1 Vitenskapsteori og forskningsmetode (15 stp.) SBU3008/1 Masteroppgave i sosialfaglig arbeid med barn og unge (45 stp.)	
Høgskolen i Innlandet	Master i psykososialt arbeid med barn og unge (Lillehammer)	PAB2001/1 Kompetanse- og tjenesteutvikling (15 stp.) PAB2002/2 Psykisk helse hos barn og unge (20 stp.) PAB2003/2 Tverrfaglig samordning og organisering av tjenestetilbudet for barn og unge (10 stp.) PAB2004/1 Psykososialt arbeid - ulike praksis, teori og etiske dilemmaer (15 stp.) 1MAVITEN/1 Vitenskapsteori og forskningsmetode (15 stp.) 1MAKOMSA/2 Kommunikasjon i profesjonelle kontekster (15 stp.) RBU3001/1 Masteroppgave i psykososialt arbeid med barn og unge (30 stp.)	
Høgskolen i Oslo og Akershus	Barnevern (master i sosialfag)	SFF4000 Sosialfaglige teorier I (T1) (10 stp.) SSA4000 Sosialfaglige teorier II (T2) (10 stp.) SBV4000 Barnevern og kunnskap: Eksplisitt og implisitt teori i barnevernfeltet (T3) (10 stp.) SFF4100 Forskningsmetode og design (15 stp.) SFF5000 Vitenskapsteori (10 stp.) SBV5900 Masteroppgave (45 stp.)	
Høgskolen i Oslo og Akershus	Familiebehandling (master i sosialfag)	SFF4000 Sosialfaglige teorier I (T1) (10 stp.) SFB5100 Psykiske tilstandsbilder hos barn og unge (T2) (15 stp.) SFB4000 Teoretiske perspektiver på familier (T3) (10 stp.) SFF4100 Forskningsmetode og design (15 stp.) SFF5000 Vitenskapsteori (10 stp.) SFBPRA Masterklinikk (30 stp.) SFB5900 Masteroppgave (45 stp.)	

Høgskolen i Oslo og Akershus	Psykisk helsearbeid (Pilestredet)	MAPSD4000 Psykisk helse og psykisk lidelse (20 stp.). MAPSD4100 Teorier om profesjonelle relasjoner. Trening i relasjonelle ferdigheter (20 stp.). MAPSD4200 Organisering og koordinering av psykisk helsearbeid (10 stp.). MAPSD4050 Vitenskapsteori og metode (10 stp.). MAPSD4300 Forskningsmetoder i psykisk helsearbeid (10 stp.). MAPSD5900 Masteroppgave (30 stp.).	
Høgskolen i Oslo og Akershus	International Social Welfare and Health Policy (master i sosialfag)	SIW4000 Comparative Social Welfare Theory and Concepts (10 stp.) SIW4100 International Health Policy (10 stp.) SIW4200 Research Methods and Design (10 stp.) SIW4300 Philosophy of Social Science/The Theory of Science (10 stp.) SIW5000 Master's Thesis Preparation Seminar (10 stp.) SFV4600 Comparative Social Risk Management (10 stp.) SIW5900 Master's Thesis (50 stp.)	
Høgskolen i Oslo og Akershus	Sosialt arbeid (master i sosialfag)	SFF4000 Sosialfaglige teorier I (T1) (10 stp.) SSA4000 Sosialfaglige teorier II (T2) (10 stp.) SSA4100 Sosial og velferdspolitik (T3) (10 stp.) SFF4100 Forskningsmetode og design - (15 stp.) SFF5000 Vitenskapsteori (10 stp.) SSA5900 Masteroppgave (45 stp.)	
Høgskolen i Sørøst-Norge	Master i forebyggende arbeid med barn og unge	Oppvekst, risiko og mangfold (20 stp.); Psykisk helsearbeid med barn og unge (10 stp.); Oppvekst og kulturanalyse (20 stp.); Vitenskapsteori, forskningsmetode og forskningsetikk (25 stp.); Masteravhandling (45 stp.)	
Høgskolen i Østfold	Masterstudium i psykososialt arbeid - helse- og sosialfaglig yrkespraksis	HSPSA40117 Innføring i kunnskapsgrunnlaget for psykososialt arbeid innen helse- og sosialsektoren (15 stp.); HSPSA40212 Mangfold i yrkesfaglig praksis (15 stp.); HSPSA40312 Tjenester, samhandling og tjenesteutvikling (15 stp.); HSFMA40414 Vitenskapsteori og metode (15 stp.); HSPSA40616 Masteroppgave (45 stp.)	
Høgskolen i Volda	Helse- og sosialfag – meistring og myndiggjøring (heltid/deltid)	MEI301 Meistring og myndiggjøring – samhandlingsperspektivet (15 stp.) MEI302 Meistring og myndiggjøring – strukturperspektivet (15 stp.) MEI303 Forskningsmetode og vitenskapsteori (7,5); Vel enten MEI304 eller MEI305: MEI304 Masteroppgåve i helse og sosialfag - meistring og myndiggjøring (30 stp.) MEI305 Masteroppgåve i helse- og sosialfag - meistring og myndiggjøring (45 stp.)	

Nord universitet	Psykisk helsearbeid (Namsos og Levanger)	Perspektiver og tilnæringsmåter i psykisk helsearbeid, del 1 (7,5 stp.); Brukerperspektiv og relasjonskompetanse i psykisk helsearbeid (7,5 stp.); Forskningsmetode og forskningsetikk (7,5 stp.); Utøvelse av psykisk helsearbeid (15 stp.); Perspektiver og tilnæringsmåter i psykisk helsearbeid del2 (15 stp.); Forskningsmetode og forskningsetikk, II (15 stp.); Deltagelse, identitet og medborgerskap i psykisk helsearbeid (7,5 stp.); Masteroppgave i psykisk helsearbeid (37,5 stp.)	
Nord universitet	Samfunnsvitenskap (samfunnssikkerhet og terrorismestudier, geografi, sosiologi, journalistikk, sosialt arbeid, statsvitenskap, historie)	Kvalitativ og kvantitativ metode del I ME310S (10 stp.); Vitenskapelig basert masteroppgave SO330S (50 stp.)	
NTNU	Barnevern	SARB3007 Vitenskapsfilosofi, metoderefleksjon og forskningsetikk ((7,5 stp.) SARB3008 Kvalitative metoder (7,5 stp.) HMBV4002 Perspektiver på barndom og oppvekst, marginaliseringsprosesser, risikoforhold og barnevernet som hjelpeinstans (15 stp.) SARB3006 Kvanitative metoder (7,5 stp.) HMBV5001 Kommunikasjon med barn, unge og foreldre i barnevernfaglig kontekst (15 stp.) HMBV5002 Masteroppgave i barnevern (45 stp.)	
NTNU	Master i psykisk helsearbeid	HMPH4007 Innføring i forskningsmetoder (7,5 stp.) HMPH4006 Perspektiver på psykisk helsearbeid (7,5 stp.) HMPH4008 Samhandling, kommunikasjon og tverrfaglig psykisk helsearbeid (7,5 stp.) HMPH402P Psykisk helsearbeid som yrkesutøvelse (15 stp.) HMPH4020 Psykisk Helsearbeid-prosjektbeskrivelse (7,5 stp.) HMPH4022 Praktisk kunnskapsbygging og evaluering i forskning (7,5 stp.) HMPH5004 Forskningsetikk (7,5 stp.) HMPH5003 Masteroppgave i psykisk helsearbeid (45 stp.)	
NTNU	Sosialt arbeid	SARB3005 Sosialt arbeid som kunnskapsfelt og forskningsområde (15 stp.) HLS3004 Kvalitative metoder (7,5 stp.) HLS3007 Vitenskapsfilosofi, etikk og metoderefleksjon (7,5 stp.) SARB3005 Sosialt arbeid som kunnskapsfelt og forskningsområde (7,5 stp.) HLS3002 Kvantitative metoder og statistikk (med en ukes forkurs) (7,5 stp.) SARB3900 Masteroppgave (15 + 30 stp.)	

Universitetet i Agder	Psykisk helsearbeid	<p>PSY418 Psykisk helsearbeid - en introduksjon (5 stp.)</p> <p>PSY419 Organisering og samhandling i tjenestene (10 stp.)</p> <p>PSY500 Møter med mennesker i krise (15 stp.)</p> <p>ME-418-G Vitenskapsteori og metodelære (15 stp.)</p> <p>ME-419-G Forskningsmetode, design og analyse (15 stp.)</p> <p>ME-504-G Masteroppgave i psykisk helsearbeid (15 stp.)</p> <p>ME-504-G Masteroppgave i psykisk helsearbeid (3/3) (15 stp.)</p>	
Universitetet i Agder	Sosiologi og sosialt arbeid, spesialisering sosialt arbeid	<p>SO-406-1 Kunnskapsformer, tjeneste- og fagutvikling i sosialt arbeid (1/2) (10 stp.)</p> <p>ME-416-1 Vitenskapsteori og kvalitativ metode (10 stp.)</p> <p>SV-401-1 The Nordic Welfare State in Comparative Perspective (10 stp.)</p> <p>SO-406-1 Kunnskapsformer, tjeneste- og fagutvikling i sosialt arbeid (2/2) (10 stp.)</p> <p>ME-417-1 Vitenskapsteori og kvantitativ metode (10 stp.)</p> <p>SV-402-1 Tverrprofesjonelt og interorganisasjonelt samarbeid (10 stp.)</p> <p>ME-522-1 Masteroppgave (60 stp.)</p>	
Universitetet i Stavanger	Rus- og psykisk helsearbeid (heltid/deltid)	<p>Vitenskapsfilosofi og etikk (10 stp.);</p> <p>Menneskerettigheter, helseetikk og helserett (10 stp.);</p> <p>Rusproblematikk og psykiske helseutfordringer - grunnlagsforståelser (10 stp.);</p> <p>Forskningsmetode (10 stp.);</p> <p>Anvendt forskningsmetode (10 stp.);</p> <p>Recovery-orienterte perspektiv på psykiske lidelser og rusproblematikk (10 stp.);</p> <p>Masteroppgave i rus- og psykisk helsearbeid (40 stp.);</p> <p>Kunnskapssyn i praksis (10 stp.)</p>	
Universitetet i Stavanger	European Master in Social Work with Families and Children (Family)	<p>Children, Youth and Participation (15 stp.);</p> <p>Welfare State and Welfare Policy (15 stp.);</p> <p>Dissertation in Social Work with Families and Children (30 stp.)</p>	
Universitetet i Stavanger	Nordic Master in Social Work and Welfare	<p>Welfare Practices and Social Work Theories (10 stp.)</p> <p>Ethical Reflections in Contextual Social Work (10 stp.)</p> <p>Nordic models of Gender Equality and Welfare (10 stp.)</p> <p>Migration, integration and ethnic relations in Social Work (15 stp.)</p> <p>Qualitative Methods in Social Work (7,5 stp.)</p> <p>Quantitative Research Methods for the Social Sciences (7,5 stp.)</p> <p>Problem Based Learning (15 stp.)</p> <p>Field Study (5 stp.)</p> <p>Practice Research and Service User Perspectives (10 stp.)</p> <p>Master thesis (30 stp.)</p>	
Universitetet i Stavanger	Sosialt arbeid og sosialpedagogikk	<p>Kunnskapsgrunnlag i sosialt arbeid og sosialpedagogikk (20 stp.);</p> <p>Vitenskapsteori (10 stp.);</p> <p>Velferdsstaten - politikk og teori (10 stp.);</p> <p>Forskningsmetoder (10 stp.);</p> <p>Masteroppgave (30 stp.)</p>	

Universitetet i Tromsø	Master i barnevern Tromsø (heltid/deltid)	HEL-3500 Grunnlagstenkning i barnevern (20 stp.) HEL-3503 Kvalitativ forskningsmetode (10 stp.) HEL-3501 Barnevernets komplekse praksisfelt (20 stp.) HEL-3502 Kvantitativ metode og statistikk (10 stp.) HEL-3980 Masteroppgave (50 stp.)	
Universitetet i Oslo	Psykososialt arbeid - selvmord, rus, vold og traumer (master - erfaringsbasert)	PSA4000 - Introduksjon til temaområdene selvmord, rus, vold og traumer (40 stp.); PSA4000 - Introduksjon til temaområdene selvmord, rus, vold og traumer (30 stp.); PSA4050 - Forskningsmetodikk (15 stp.); PSA4080 - Seminar i oppgaveskriving (5 spt.); PSA4090 - Masteroppgave (30 stp.)	
Universitetet i Bergen	Masterprogram i barnevern	MABARN314 Omsorgsutøving, barn si utvikling og avgjørelser i barnevernet (10 stp.) MABARN315 Barnet som aktør (10 stp.) HABA301 Vitskapsteori og metode (10 stp.) HABA302 Fordjuping i metode, etikk og prosjektplan (10 stp.) MABARN312 Tiltak i barnevernet, implementering og evaluering (10 stp.) MABARN351 Masteroppgåve i barnevern (60 stp.)	

Vedlegg 4 Studieplaner for relevante videreutdanninger tilsvarende 30 studiepoeng

Studiested	Studieprogram	Obligatoriske emner (studiepoeng)	Emner med praksis (studiepoeng) Kun deler av fagene praksis
VID vitenskapelige høyskole	Konfliktarbeid og mekling	Kunnskapsgrunnlag – hva er konflikt og hvordan forstå konflikter 10 (stp.) VUKH110 Arbeid med konflikter: Ulike meklings- og konflikthåndteringsmetoder (10 stp.) VUKH120 Arbeid med høykonflikt (10 stp.)	
VID vitenskapelige høyskole	Videreutdanning i samspill og kommunikasjon med personer som har omfattende funksjonsnedsettelse	Emne 1: Samspill- og kommunikasjonsutvikling (10 stp.) Emne 2: Alternativ og supplerende kommunikasjon (10 stp.) Emne 3: Innovasjon og fagutvikling ved bruk av videoanalyse (10 stp.)	
VID vitenskapelige høyskole	Sosial kompetanse	Delemne 1: Sosial kompetanse som fenomen, begrep og behov (10 stp.) Delemne 2: Program og tiltak for trening av sosial kompetanse (10 stp.) Delemne 3: Innovasjon, kvalitetssikring og forskning (10 stp.)	
VID vitenskapelige høyskole	Barnevernfaglig veiledning	VUBAVE-1 Veiledningspedagogikk og veilederrollen (15 stp.) VUBAVE-2 Profesjonell veiledning for nyutdannede og nytilsatte i barneverntjenesten (15 stp.)	
Høgskulen på Vestlandet	Gottman parterapi metode	GMP800 Gottman parterapi metode, grunnleggende kompetanse (15 stp.) GMP810 Gottman parterapi metode, fordypningskompetanse (15 stp.)	
Høgskulen på Vestlandet	Psykososialt arbeid med barn i alderen 0-4 år		

Høgskolen i Innlandet	Videreutdanning i helhetlig oppfølging- fra kriser til mestring og muligheter	Kriser og traumer (10 stp.) Relasjons- og kommunikasjonskompetanse (10 stp.) Systematisk helhetlig oppfølging og intervensjon (10 stp.)	
Høgskolen i Innlandet	Videreutdanning i barnevern	VIBA1001/1 Videreutdanning i barnevern (30 stp.)	
Høgskolen i Oslo og Akershus	Psykisk lidelse og utviklingshemning		
Høgskolen i Sørøst-Norge	Dialogisk praksis - etiske og eksistensielle dialoger		
Høgskolen i Sørøst-Norge	Psykososialt arbeid med familier med barn 0-4 år	PSYK100 (30 stp.)	
Høgskolen i Sørøst-Norge	Videreutdanning i samspill og tilknytning mellom barn og nære omsorgspersoner	Utviklingspsykologi i et relasjonelt perspektiv (5 stp.); Kliniske vurderinger av samspill og tilknytning (5 stp.); Aktuelle kartleggingsverktøy (5 stp.); Praktisk trening i ulike kartleggingsverktøy (5 stp.); Intervensjon mot ulike målgrupper (5 stp.); Avslutningsforelesning, oppsummering, eksamen (5 stp.)	
Høgskolen i Østfold	Familieterapi og systemisk praksis 1		HVFSY10113 Familieterapi og systemisk praksis 1 (30 stp.)
Høgskolen i Østfold	Tiltak mot seksuelle overgrep mot barn		
Høgskolen i Østfold	Vold i nære relasjoner	HSVOL10111 Hvordan forstå vold i nære relasjoner (15 stp.); HSVOL10211 Hvordan arbeide med vold i nære relasjoner (15 stp.)	

Høgskulen i Volda	Helsefag for sosialarbeidarar	HFSOS101 Helsefag for sosialarbeidarar (30 stp.)	
Høgskulen i Volda	Ledelse i helse- og sosialtjenestene	LIH301 Leing i helse- og sosialtjenesten (30 stp.)	
Høgskulen i Volda	Rus - samfunnsproblem, førebygging og behandling	RUS301 Rus som kulturelt og sosialt fenomen (15 stp.) RUS302 Tiltak mot rusproblem (15 stp.)	
Universitetet i Agder	Barnevernfaglig veiledning	SV-916 Veiledningspedagogikk og egen rolle som veileder (15 stp.); SV-917 Veiledning for nyutdannede og nytilsatte i barneverntjenesten (15 stp.)	
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i krisehåndtering og traumebehandling	VKT1013 Kristehåndtering og traumebehandling (30 stp.)	
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i migrasjonsfaglig kompetanse	Migrasjonsfaglig kompetanse - teori ((15 stp) Migrasjonsfaglig kompetanse - ferdigheter (15 stp.)	
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning om vold i nære relasjoner og aggresjonsproblematikk	HVA4100 Vold i nære relasjoner og voldshåndtering og behandling av voldsutøver (30 stp.)	
NTNU	Barnevernledelse – nasjonal videreutdanning for ledere i barnevernet	Barnevernledelse; organisere og forvalte barnevernstjenesten Personal- og økonomiledelse; arbeidsmiljø- og personalarbeid, ressurs- og økonomistyring Fagledelse; fag- og utviklingsarbeid Strategiledelse og offentlig ledelse; strategisk og tjenesteovergripende arbeid	

Vedlegg 5 Studieplaner for relevante videreutdanninger tilsvarende 60 studiepoeng

Stuedsted	Studieprogram	Obligatoriske emner (studiepoeng)	Emner med praksis. Kun deler av fagene praksis
VID vitenskapelige høgstskole	Psykososialt arbeid med barn og unge	VUPBU-A-A2-1 Vitenskapsteoretiske perspektiver (5 stp.) VUPBU-B-1 Psykisk helse hos barn og unge (10 stp.) VUPBU-A-A1-1 Kvalitativ og kvantitativ metode (5 stp.) VUPBU-C-1 Organisering og samordning av tjenestetilbudene - ungdom og voksne (20 stp.) VUPBU-D-1 Psykososialt arbeid - kompetanse- og tjenesteutvikling, ulike praksiser, teorier og etiske dilemmaer (20 stp.)	
Høgstskulen på Vestlandet	Famileterapi	FSP-101 Grunnlagsteori (10 stp.) FSP-501 Personlig og profesjonell utvikling, (5 stp.) FSP-201 Familieterapeutiske retninger 1, (10 stp.) FSP-202 Familieterapeutiske retninger 2 (10 stp.) FSP-301 Former for systemisk arbeid (10 stp.) FSP-402 Praksis og veiledning (2, 5 stp.) FSP-502 Personlig og profesjonell utvikling, (5 stp.)	FSP-401 Praksis og veiledning (1,5 stp.) FSP-402 Praksis og veiledning (2, 5 stp.)
Høgstskulen på Vestlandet	Rusproblematikk og psykisk helse	Mennesket, psykiske lidelser og det sosiale miljø (10 stp.); Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning (10 stp.); Organisering av tjenester for mennesker med psykiske lidelser (10 stp.), Rusproblematikk, psykisk helse og integrert behandling (15 stp.)	Utvikling og utøvelse av relasjonskompetanse (15 stp.)

Høgskulen på Vestlandet	Tverrfaglig vidareutdanning i rusproblematikk	Rusrelatert sosial- og helseproblematikk RUS6101 (15 stp.) Perspektiver på helsefremming, forebygging og behandling innen rusproblematikk RUS6102 (15 stp.) Samtidige rus- og psykiske lidelser (ROP) RUS6103 (15 stp.) Brukerstyring og samhandling mellom tjenestenivå RUS6104 (15 stp.)	
Høgskulen på Vestlandet	Rusproblematikk og rusarbeid	PS1-300 Fagleg grunnlag for psykisk helsearbeid og rusproblematikk (7,5 stp.) PS1-301 Vitskapsteori, metode og etikk (7,5 stp.) RP5-400 Rusproblematikk - ulike perspektiv i forståinga av rus (15 stp.) RP5-401 Rusproblematikk - samansette utfordringar (15 stp.) RP5-402 Rusproblematikk – rusarbeid og behandling (15 stp.)	
Høgskulen på Vestlandet	Spedbarn og småbarns psykiske helse	SPSM100 Innføring i spedbarnspsykologi. Utviklingspsykologiske begreper og teori (15 stp.) SPSM210 Spedbarnsobservasjon (10 stp.); SPSM250 Utredning og diagnostiske metoder (5 stp.) SPSM301 Karlegging og diagnostisk arbeid med utsatte spedbarn og småbarn og deres foreldre. Forskningsmetoder (15 stp.) SPSM401 Tiltak og forebygging av risiko for spedbarn og småbarns psykiske helse (15 stp.)	

Høgskulen på Vestlandet	Tverrfagleg vidareutdanning i psykisk helsearbeid	<p>PSYK6101 Mennesket, psykiske lidelser og det sosiale miljø (15 stp.)</p> <p>PSYK6102 Organisering av tjenestene for mennesker med psykiske lidelser og faglig fundament (15 stp.)</p> <p>PSYK6103 Utvikling og utøvelse av psykisk helsearbeid: Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning (15 stp.)</p> <p>PSYK6104 Psykisk helsearbeid og relasjonskompetanse i et brukerperspektiv (15 stp.)</p>	
Høgskulen på Vestlandet	Tverrfagleg vidareutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge	<p>PSBU6101 Psykisk helse hos barn og unge (15 stp.)</p> <p>PSBU6102 Organisering og samordning av tjenestetilbudene til barn og ungdom (15 stp.)</p> <p>PSBU6103 Psykososialt arbeid -ulike praksiser, teorier og etiske dilemma (15 stp.)</p> <p>PSBU6104 Kompetanse og tjenesteutvikling (15 stp.)</p>	
Høgskulen på Vestlandet	Psykisk helsearbeid	<p>VPHA101 Mennesket, psykiske lidelser og det sosiale miljø (10 stp.)</p> <p>VPHA102 Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning (10 stp.)</p> <p>VPHA103 Organisering av tjenester for mennesker med psykiske lidelser (10 stp.)</p> <p>VPHA203 Faglig fundament: teori og etikk (15 stp.)</p> <p>VPHA204 Utvikling og utøvelse av relasjonskompetanse (15 stp.)</p>	
Høgskolen i Innlandet	Tverrfaglig vidareutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge (Elverum)	<p>4KTU11 Kompetanse – og tjenesteutvikling (15 stp.)</p> <p>4PHBU13 Psykisk helse hos barn og ungdom (20 stp.)</p> <p>4OSTT14 Hvordan organisere og samordne de kommunale tjenestetilbudene til barn og ungdom (10 stp.)</p> <p>4PSAPTE12 Psykososialt arbeid – ulike praksiser, teorier og etiske dilemmaer (15 stp.)</p>	

Høgskolen i Innlandet	Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge (Lillehammer)	PAB2001/1 Kompetanse- og tjenesteutvikling (15 stp.) PAB2002/2 Psykisk helse hos barn og unge (20 stp.) PAB2003/2 Tverrfaglig samordning og organisering av tjenestetilbudet for barn og unge (10 stp.) PAB2004/1 Psykososialt arbeid - ulik praks, teori og etiske dilemmaer (15 stp.)	
Høgskolen i Innlandet	Videreutdanning i psykisk stress og krisebearbeidelse	Emne 1, Grunnleggende psykisk stress- og krisebearbeidelse (20 stp.); Emne 2, Fordypning i klinisk samtaleteknikk og gruppedynamikk ved bearbeidelse av traumatisk stress (20 stp.); Emne 3, Profesjonsnivå i psykisk stress- og krisebearbeidelse (20 stp.)	
Høgskolen i Innlandet	Videreutdanning i psykisk helsearbeid - deltid	Mennesket, psykiske lidelser og det sosiale miljø (10 stp.) Etikk og menneskesyn (5 stp.) Kommunikasjon og utøvelse av relasjonskompetanse i teori og praksis (15 stp.) Vitenskapelig metode (10 stp.) Organisering og utøvelse av tjenester i teori og praksis (10 stp.) Fordypningsoppgave i psykisk helsearbeid (10 stp.)	
Høgskolen i Oslo og Akershus	Kognitiv atferdsterapi med barn og ungdom	Teoretisk/vitenskapelig grunnlag for kognitiv atferdsterapi med barn og unge (20 stp.) Fordypning i spesifikke tilstander og kliniske arbeidsmetoder (10 stp.) Fordypningsoppgave (10 stp.)	

Høgskolen i Oslo og Akershus	Psykisk helsearbeid, Kjeller	PSYD6110 Tverrfaglig fundament i psykisk helsearbeid (20 stp.) PSYD6200 Fordypning i psykososialt arbeid (5 stp.) PSYDPRA Praksis – utvikling og utøvelse av relasjonskompetanse (15 stp.) PSYD6900 Fordypningsoppgave (10 stp.) PSYD6050 Vitenskapsteori og metode (10 stp.)	
Høgskolen i Sørøst-Norge	Psykisk helse og rusrelaterte problemer	RUS 100 Psykisk helse og rusrelaterte problemer (15 stp.) RUS 200 Tverrfaglig samhandling og organisering (15 stp.) RUS 300 Brukermedvirkning, myndiggjøring og mestring (15 stp.) RUS 400 Integrerte tjenestenettverk (15 stp.)	
Høgskolen i Sørøst-Norge	Videreutdanning i psykisk helsearbeid	Delemne 1A: Mennesket, psykiske lidelser og det sosiale miljø (12 stp.) Delemne 1B: Organisering av tjenestene for mennesker med psykiske lidelser (9 stp.) Delemne 1C: Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning (9 stp.) Delemne 2A: Faglig fundament; teori og etikk (12 stp.) Delemne 2B: Utvikling og utøvelse av relasjonskompetanse (18 stp.)	
Høgskolen i Sørøst-Norge	Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge	PAB2001/1 Kompetanse- og tjenesteutvikling (15 stp.) PAB2002/2 Psykisk helse hos barn og unge (20 stp.) PAB2003/2 Tverrfaglig samordning og organisering av tjenestetilbudet for barn og unge (10 stp.) PAB2004/1 Psykososialt arbeid - ulik praksis, teori og etiske dilemmaer (15 stp.)	

Høgskolen i Østfold	Psykisk helsearbeid	HSVIP40116 Innføring i kunnskapsgrunnlaget for psykisk helsearbeid (15 stp.); HSVIP40216 - Mangfold i yrkesfaglig praksis (15 stp.) HSVIP40316 - Tjeneste, samhandling og tjenesteutvikling (15 stp.)	HSVIP40416 - Yrkesrettet fordypning i psykisk helsearbeid (m/8 ukers praksis) (15 stp.)
Høgskolen i Østfold	Tverrfaglig psykososialt arbeid med barn og unge	HSOMB10109 Hvordan forstå incest og seksuelle overgrep (15 stp.); HSOMB10209 Hvordan arbeide med overgrep (15 stp.)	
Nord universitet	Psykisk helsearbeid (Bodø)	Psykisk helsearbeid - felles innholdsdel PS210H 1/2 (30 stp.); Psykisk helsearbeid - felles innholdsdel PS210H 1/2 (30 stp.)	
Universitetet i Agder	Familieterapi	PSY902 Familieterapi – vitenskapsfilosofi, teorier og metoder (20 stp.); PSY903Familieterapi – etikk og praksis (20 stp.); PSY904 Praktiske studier i familieterapi (20 stp.)	
Universitetet i Agder	Psykisk helsearbeid	PSY418 Psykisk helsearbeid - en introduksjon (5 stp.) PSY419 Organisering og samhandling i tjenestene (10 stp.) PSY407 Psykisk helsearbeid - fenomener og kunnskapsfelt (15 stp.) PSY417 Brukerorienterte arbeids- og praksisformer (15 stp.) PSY500 Møter med mennesker i krise (15 stp.)	
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i rus og psykiske lidelser med praktisk bruk av kognitive samtaleteknikker		

Vedlegg 6 Læringsutbyttebeskrivelser for alle emner bachelor barnevernespedagogikk

Høgskolen i Innlandet - bachelor i barnevern (Lillehammer)			
Emne	Kunnskaper	Ferdigheter	Generell kompetanse
Barnevernspedagogen - introduksjon til yrkesrolle, teoretisk forankring og virksomhetsfelt (60 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har kjennskap til og innblikk i studiets innhold, struktur og læringsformer • Studenten har kunnskap om sosialpedagogisk teori • Studenten har kunnskap om barn og unges inkludering og deltakelse på oppvekstarenaene familie, skole, barnehage og fritid. • Studenten har kunnskap om hva som fremmer og hemmer gode oppvekstvilkår • Studenten har kunnskap om hvordan sosial klasse, kjønn og kultur har betydning for barn og unges oppvekst • Studenten har kunnskap om mestring og selvfølelse • Studenten har kunnskap om barneomsorg, omsorgssvikt og resiliens • Studenten har kunnskap om marginalisering og risiko • Studenten har kunnskap om bruk av aktiviteter i sosialpedagogisk arbeid med barn og unge • Studenten har kunnskap om velferdsstatens historie, funksjon, ideologi og rammebetingelser • Studenten har kunnskap om rettslig regulering av barn og unges oppvekst • Studenten har kunnskap om juridisk metode 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten behersker sentrale teoretiske perspektiver og begreper som anvendes for å belyse, analysere og reflektere over temaer og problemstillinger på emnets temaområder • Studenten kan ta i bruk egne aktivitetserfaringer og – kompetanse i en sosialpedagogisk kontekst • Studenten kan samhandle og samarbeide med andre studenter i ulike studiefellesskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har innsikt i barnevernspedagogens virksomhetsområder og yrkesrolle, og i utdanningens sosialpedagogiske forankring • Studenten har innsikt i hvordan rammebetingelser og samfunnsmessige forhold påvirker barn og unges oppvekst og sosialisering • Studenten har innsikt i hvordan samhandling og aktiviteter bidrar til å fremme sosialpedagogiske målsettinger • Studenten er aktiv deltaker i praksisfellesskapet i sitt studentkull
Teoretiske perspektiver for barnevernspedagogens virksomhet (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har en helhetlig forståelse av barn og unges psykososiale utvikling • Studenten har kunnskap om sårbarhet og utsatthet blant barn og unge, og hvordan dette kommer til uttrykk på ulike arenaer barn og unge ferdes på • Studenten har kunnskap om resiliensprosesser som kan beskytte og fremme positiv utvikling hos barn og unge generelt og utsatte barn og unge spesielt • Studenten har kunnskap om sosialpedagogisk teori • Studenten har kunnskap om utviklingspsykologiske perspektiver og begreper • Studenten har kunnskap om omsorgssvikt • Studenten har kunnskap om barn og unges psykiske helse • Studenten har kunnskap om avvikssosiologiske teorier og begreper 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten behersker og anvender sentrale teoretiske perspektiver og begreper for å belyse temaer og problemstillinger på emnets hovedområder • Studenten kan vurdere ulike perspektivers gyldighet for temaer og problemstillinger på emnets hovedområde • Studenten kan reflektere over barn og unge som aktører i dagens samfunn 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har helhetlig innsikt i utsatte barn og unges livssituasjon • Studenten kan henvise til og bruke teoretiske begreper og perspektiver i beskrivelser og vurderinger av faglige problemstillinger
Beslutningsprosesser og tiltaksarbeid i barnevernet (25 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har bred kunnskap om sentrale teoretiske perspektiver, begreper og modeller relatert til utredning i en barnevernundersøkelse • Studenten har bred kunnskap om barneomsorg og omsorgssvikt • Studenten har kunnskap om samtaler med barn og unge • Studenten har kunnskap om barnevernloven og andre relevante lover • Studenten har kunnskap om juridisk metode i en saksbehandlingskontekst • Studenten kan identifisere juridiske problemstillinger knyttet til rettssikkerhet og myndigheters bruk av makt • Studenten har kunnskap om ulike tiltak og metoder i barnevernet som for eksempel familieråd, MST, PMTO, Marte Meo og åpne samtaler i 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten behersker planmessig og systematisk teamarbeid i en barnevernfaglig utredning • Studenten kan anvende teoretiske begreper i barnevernfaglig utredning- og tiltaksarbeid • Studenten kan reflektere over faglige valg og utøve gode faglige vurderinger og bedømmelser • Studenten kan anvende juridisk 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har kompetanse i saksbehandlingsarbeid i barnevernet • Studenten har innsikt i og kan reflektere over problemstillinger og dilemmaer forbundet med saksbehandlingsarbeid i barnevernet • Studenten kjenner til aktuell fagutvikling i barnevernfeltet

	<p>nettverksmøter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten har kunnskap om samarbeidende etaters mandat • Studenten har kunnskap om hvordan man lager og hvordan man kan bruke digital historiefortelling som verktøy i praksis 	<p>metode til å løse juridiske problemstillinger i en barnevernssak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan reflektere over utfordringer knyttet til rettssikkerhet og myndigheters bruk av makt • Studenten behersker bruk av metodiske tilnærminger og modeller i tiltaksarbeid i barnevernet • Studenten behersker bruk av digital historiefortelling som verktøy i praksis 	
<p>Sosialpedagogisk og miljøterapeutisk arbeid med utsatte barn og unge (20 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har kunnskap om sentrale begreper, perspektiver og metodiske tilnærminger med gyldighet for sosialpedagogisk og miljøterapeutisk arbeid med barn, unge og deres familier • Studentene har kunnskap om etisk teori og etisk refleksjon • Studenten har kunnskap om ulike aktuelle samfunnsinstitusjoner og virksomheters samfunnsoppdrag, faglige oppgaver og mandat • Studenten har kunnskap om barn og unges psykiske helse og om vanlige kliniske tilstandsbilder hos utsatte barn og unge 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan anvende faglige begreper og perspektiver til å redegjøre for situasjonsforståelse og begrunne handlingsalternativer og vurderinger • Studenten kan identifisere etiske dilemmaer og behersker etisk refleksjon • Studenten kan planlegge, gjennomføre, observere og reflektere over samtale- og samhandlingssituasjoner i en sosialpedagogisk og en miljøterapeutisk kontekst • Studenten kan bruke aktiviteter i en sosialpedagogisk og en miljøterapeutisk kontekst • Studenten kan forholde seg til rettighetsforskrifter og andre aktuelle rettslige grenser for faglig mandat og oppgaveløsning 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan anvende kunnskap og ferdigheter i sosialpedagogisk og miljøterapeutisk arbeid på en selvstendig måte med utgangspunkt i praksisnære situasjonsbeskrivelser • Studenten framviser evne til etisk refleksjon med utgangspunkt i praksisnære situasjonsbeskrivelser • Studenten framviser evne til refleksjon over seg selv som fagperson i framtidig yrkesrolle • Studenten framviser forståelse for hvordan egen profesjonskunnskap og yrkesrolle kan bidra til faglig oppgaveløsning i tverrfaglig og tverretatlig samarbeid • Studenten viser innsikt i hva det innebærer å anerkjenne barn som subjekter og aktører i eget liv i sosialpedagogisk og miljøterapeutisk arbeid
<p>Praksis og fordypningstemaer (33 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har kunnskap om praksisplassens samfunnsoppdrag, faglige oppgave og mandat, og kan beskrive virksomheten som praksisplassen representerer i velferdsstatens tjenesteapparat • Studenten har kunnskap om sentrale perspektiver og begreper med gyldighet for sin praksis • Studenten har kunnskap om forberedelser til og presentasjon av en barnevernssak i et fylkesnemndsmøte og innsikt i nemndas beslutningsprosess. • Studenten har kunnskap om sammenhenger mellom nyere forskning, teori og praktisk yrkesutøving 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan kommunisere, samhandle og bruke aktiviteter i møte med barn, unge og familier på en måte som fremmer den faglige oppgaveløsningen • Studenten kan anvende faglige begreper og perspektiver i refleksjoner, vurderinger og begrunnelser på en strukturert måte • Studenten kan delta aktivt i praksisfellesskapet, og inngå i relevante tverrfaglige og tverretatlige samarbeidsrelasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan framvise selvstendighet i yrkesutøving på nivå med en nybegynner i faget • Studenten kan framvise holdninger og handlinger som samsvarer med yrkesetiske prinsipper • Studenten kan delta i fagkritisk refleksjon og bidra til fagutvikling og innovasjon

		<ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan bruke veiledning til kompetansebygging og refleksjon over egen yrkesutøving • Studenten kan dokumentere og formidle praksiserfaringer på en reflektert måte 	
Fellesemne: Tverrprofesjonell samarbeidslæring (12.stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • hvordan samarbeide med andre yrkesretninger og brukere fra aktuelle tjenester • verdien av å lære om, av og med hverandre • utvalgte temaområder som er relevante for utviklingsarbeid • innovasjon og innovative læringsprosesser 	<ul style="list-style-type: none"> • utvikle en problemstilling som er faglig relevant • dokumentere kunnskapen fra prosjektet • analysere styrker og svakheter ved arbeidet som er gjennomført • arbeide metodisk med å undersøke en TPS begrunnet problemstilling i teori og praksis 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende kunnskaper til sjølstendige og kritiske analyser • reflektere over egne og andres faglige tilnærminger til problemløsning • arbeide systematisk for en respektfull og inkluderende samhandling i møte med andre mennesker
Bacheloroppgave (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har oppdatert og bred kunnskap om litteratur, forskning og praksis som belyser oppgavens tematikk og fordypningsområde 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan innhente, vurdere og anvende relevant litteratur og forskning til å belyse oppgavens problemstilling • Studenten behersker faglige og formelle krav som stilles til oppgaven 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten viser innsikt i relevante problemstillinger innenfor valgt tema • Studenten kan planlegge og gjennomføre arbeidet med fordypningsoppgaven på en selvstendig måte • Studenten framviser kritisk bruk av kilder • Studenten kan formidle og drøfte fagstoffet på en reflektert måte både skriftlig og muntlig • Studenten framviser holdninger som samsvarer med yrkesetiske prinsipper

Høgskolen i Oslo og Akershus - Bachelor i barnevern			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
BVUH1010 1A. Oppvekst og utvikling i et sosialpedagogisk perspektiv (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • grunnleggende tema innen barns og unges utvikling, sosialisering og oppdragelse • betydninger av kjønn, kultur, familieformer og klasse for barn og unges utvikling og deltakelse i det norske og det flerkulturelle samfunnet • formål og arbeidsmåter innen sosialpedagogisk arbeid med barn og unge • vitenskapsteoretiske begreper og grunnlagsforståelser • forholdet mellom fag og etikk i praktisk arbeid med mennesker • hvordan musikk, drama og forming kan benyttes for å oppnå mestring og bygge relasjon i sosialpedagogisk arbeid • barnevernets historie, organisering, rammer og samfunnsoppdrag • juridisk metode for løsning av rettslige spørsmål og internasjonale menneskerettigheters betydning i norsk rett 	<ul style="list-style-type: none"> • identifisere sentrale faglige perspektiver og vise at de har betydning for hvordan vi forstår og begrunner faglige avgjørelser • sette i gang og lede ulike aktiviteter • gjennomføre et livsformsintervju for å utforske barnets hverdagsliv • utvikle ferdigheter i studiemetodikk og kunne samhandle med andre om faglige spørsmål • komme i gang med å skrive faglige tekster, bruke norske og internasjonale referanser til faglige kilder og velge og bruke pålitelige kilder for informasjonsinnhenting • anvende juridisk metode ved løsning av rettslige spørsmål og identifisere juridiske spørsmål i en barnevernsfaglig kontekst • redegjøre for rettssikkerhetsbegrepet, 	<ul style="list-style-type: none"> • skal kunne bidra til et aksepterende, inkluderende og åpent studiefelleskap • har evne til å reflektere over betydningen av egen og andres oppvekst og kulturbakgrunn og å ha et flerkulturelt perspektiv på fagfeltet • har forståelse for hvordan aktivitetsfagene inngår i barnevernspedagogens relasjonskompetanse

	<ul style="list-style-type: none"> • grunnleggende prinsipper og begreper i barnevernsretten 	rettighetsbegrepet og grunnleggende prinsipper i barnevernsretten	
BVUH1030 1C. Barnevern og samfunn (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • aktuelle sosiologiske og sosialantropologiske perspektiver • hvordan forståelsesmåter på individ, familie, institusjon og samfunnsnivå henger sammen i forhold til praktisk utførelse av arbeid i barnevernfeltet • makt og konflikt • profesjons sosiologi • helse- og sosialpolitiske emner og stat- og kommunal kunnskap med vekt på velferdsstat, fattigdom, marginalisering, diskriminering, sosial posisjon og forebyggende helse og sosialpolitikk • hvordan sosial ulikhet i velferdsstat påvirker barn og unges oppvekstmuligheter • kulturkompetanse med vekt flerkulturell forståelse, inkludering/ekskluderings mekanismer herunder diskriminering og rasisme • migrasjon og migrasjonsprosesser og hvordan disse kan påvirke livsbetingelser og helse for barn, unges og deres familier • kjønn- og seksualitetsmangfold • kunnskap om barnelovens regler • kunnskap om forvaltningslovens saksbehandlingsregler, særlig reglene for enkeltvedtak • kunnskap om menneskerettigheter, særlig om asylbarn • barns rettigheter i familien og i samfunnet • samspill mellom barnevern og media 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende sentrale begreper og perspektiver i analyse av sosiale forhold • gjenkjenne prinsipielle spørsmål man vil møte som barneverns pedagog i et flerkulturelt samfunn • forstå og formidle sentrale begrep i sosiologi og sosialantropologi • bistå barn, slik at deres rettigheter blir reelle • delta i samfunnsdebatt om barnevernsarbeid på en kritisk og reflektert måte • identifisere mulige menneskerettsbrudd mot barn i Norge • identifisere områder i norsk rett som kan være problematisk i forhold til internasjonale menneskerettigheter • foreta saksbehandling i henhold til forvaltningsloven 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende sine kunnskaper og bruke dem i forhold til kritisk tenkning og analytisk refleksjon • anvende sine kunnskaper for å foreta faglige vurderinger og vurdere konsekvenser av disse • løse faglige utfordringer på en kritisk og kreativ måte alene og i samspill med andre
BVUH2400 2B. Utsatte barn og unge i ulike institusjoner (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • sosialpedagogiske tiltak og metoder i barneverninstitusjoner, samt det rettslige og yrkesetiske regelverket som er styrende for arbeidet • sosial- og spesialpedagogiske tiltak og metoder for barn og unge med spesielle behov i skole og barnehage, og barnas rett til ytelse etter barnehageloven og opplæringsloven. • ulike tiltak rettet mot barn og unge med alvorlige sosiale vansker, herunder rettsreglene om tvangstiltak i barneverninstitusjoner, fengsel og i konfliktråd (ungdomsstraff). • relasjonelle og omsorgsmessige forutsetninger som er nødvendige for å sikre barn og unges fysiske og psykiske helse • ulike risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer for barn og unge med sosiale og emosjonelle vansker • ulike perspektiv på institusjoner som fenomen • hvordan ulike aktiviteter bidrar til utsatte barn og unges utvikling og endring • regelverket for barn og unge i psykiatriske institusjoner. • ulike etaters 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge, tilrettelegge og evaluere sosialpedagogisk og miljøterapeutisk arbeid i barneverninstitusjoner • planlegge, tilrettelegge og evaluere sosialpedagogisk arbeid i skole og barnehage • vurdere barn og unges psykiske vansker i sammenheng med konkrete samspills- og livserfaringer • reflektere over etiske dilemmaer som oppstår i arbeidet med barn og unge i ulike institusjoner • forstå de sosiologiske rammebetingelsene ved arbeidet i institusjoner • anvende aktiviteter i sosialpedagogisk arbeid med utsatte barn og unge og reflektere over egen faglige utøvelse • kunne samarbeide med andre relevante etater og profesjoner, innenfor reglene om taushetsplikt • ivareta barns rettigheter i institusjoner og forholde seg til de rettslige grensene for tvangsinngrep og maktutøvelse i henhold til 	<ul style="list-style-type: none"> • er i stand til å utøve sosialpedagogisk arbeid i ulike institusjoner gjennom anvendelse av kunnskap fra ulike faglige disipliner og perspektiv • har forståelse av egen rolle som barneverns pedagog i et tverrfaglig perspektiv på barn og unges psykiske og sosiale vansker

	ansvarsområde som grunnlag for samarbeid• etiske fordringer i arbeidet med barn og unge i ulike institusjoner• vitenskapsteori og kunnskapsgrunnlaget som ulike metoder i barnevernspedagogens praksisfelt bygger på	legalitetsprinsippet og proporsjonalitetsprinsippet• reflektere over særlige utsatte barns rettsvern	
BVUH2500 2C. Arbeid i barneverntjenesten (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • rettsreglene om, og arbeidet med, meldinger, undersøkelse og hjelpetiltak etter barnevernloven, herunder innholdet i forsvarlighetskravet • rettsreglene om, og arbeidet med, akuttsaker og saker knyttet til foreldrekonflikter • fosterhjemsarbeid • beskyttelse og risikofaktorer som grunnlag for å vurdere barnets omsorgssituasjon og foreslå egnede tiltak • stress i akuttarbeid • barns rettsvern mot vold og overgrep i lovgivningen • perspektiver på samhandling og på personlig kompetanse i møter med barn, unge og deres familier for å kunne utøve arbeid som barnevernspedagog • etiske dilemmaer i barnevernstjenestens arbeid • seksuelle overgrep mot barn, konsekvenser for barnets psykiske helse og hvorledes fagpersoner kan hjelpe overgrepsutsatte barn • utfordringer barnevernsarbeidere møter i arbeid med familier med minoritetsbakgrunn • bruk av tolk i samtaler 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for, og anvende rettsreglene om meldinger undersøkelse og hjelpetiltak • anvende barnevernlovens regler i saker om foreldrekonflikter og vold/overgrep, og kjenne til andre etaters rolle og ansvar og samhandle med disse • redegjøre for faglige vurderinger i undersøkelsesfasen og for valg av tiltak • håndtere ulike regelsett for beskyttelse av barn og kunne samhandle på tvers av etater • reflektere over etiske utfordringer i egen praksis 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere kritisk over sin maktposisjon og over egne holdninger i møte med barn og familier • kunne samtale med barn, unge og deres familier på en respektfull og ivaretagende måte og kunne forholde seg til kulturelle forskjeller for å fremme samarbeid i konfliktfylte situasjoner • vurdere rettsikkerheten i akuttsaker • identifisere rettslige problemstillinger i barneverntjenestens arbeid
BVUH3000 3B. Beslutninger i barnevernet og fordypningsverksted (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • grundig kunnskap om vurderinger og beslutninger knyttet til barns flytting i offentlig regi • mer inngående kunnskap om hvordan fysiske og psykiske krenkelses kan påvirke/skade barns utvikling på kort og lang sikt • kunnskap om barnevernsarbeiderens mandat og rolle i fylkesnemnda • god kunnskap om ulike sider av fosterhjemsarbeidet • kunnskap om ungdoms overgang til voksenlivet og ettervern • kunnskap om regler for omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og tilbakeføring • kunnskap om menneskerettslige begrensninger for tvangsinngrep og barns rett til beskyttelse • kunnskap om rettsikkerhet i barnevernssaker 	<ul style="list-style-type: none"> • vurdere mulighetene for barns medvirkning i barnevernssaker og kunne legge til rette for slik medvirkning • bidra til å håndtere konflikter som kan oppstå ved barnevernets inngrep • vurdere ulike utfordringer ved inngrep uten samtykke • drøfte og vurdere rettssikkerheten i barnevernssaker • forstå skillet mellom faktum og juss, og kunne skille mellom bestemmelsenes beviskrav og vilkår for inngrep 	<ul style="list-style-type: none"> • ha grundig kompetanse i å utrede og vurdere barnets situasjon • kunne presentere, formidle og begrunne egne faglige valg ved inngripende beslutninger og kunne følge opp disse valg og beslutninger
BVUH3900 3B. Bacheloroppgave (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha bred kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid innenfor barnevernspedagogers fagområder • ha kunnskap om grunnleggende forskningsmetoder og forskningsetikk • ha kjennskap til ulike kunnskapsteoretiske posisjoner som er relevante for valgt tema og problemstilling 	<ul style="list-style-type: none"> • utvikle praksisrelevante problemstillinger • finne, vurdere og henvise til fagstoff og teorier slik at disse kan belyse problemstillingen på en relevant måte • reflektere over forskningsetikk i bacheloroppgaven og kunne redegjøre for egen posisjon 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende sosialpedagogisk kunnskap i større skriftlige arbeider • beherske de formelle og metodiske krav som stilles til akademisk skriving • ha utviklet analytisk kompetanse og evne til kritisk refleksjon

<p>BVUH1020 1B. Sosialpedagogisk yrkespraksis (20 stp.);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om betydningen av barn og unges medvirkning og rett til å bli hørt • kjenne til barns rettigheter i skole, barnehage og helselovgivning • ha kunnskap om barns oppvekst og utvikling i et flerkulturelt samfunn • ha kunnskap om samtaler med barn, unge og familier i en profesjonell sammenheng • ha kunnskap om sosialpedagogisk arbeid og miljøterapi for arbeid med barn og unge på ulike arenaer • ha kunnskap om ulike forvaltningsnivåer i barnevernet, og ulike etaters ansvar og mandat • ha kunnskap om alminnelige og spesielle saksbehandlingsregler i forvaltningen • ha bred kunnskap om rettsreglene for taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett knyttet til praksisfeltet • ha kunnskap om tverrfaglig samarbeid mellom etater som har ansvar i barn og unges oppvekst med vekt på barnehage, skole og barnevern • ha god kjennskap til yrkesetikk og yrkesetiske retningslinjer for barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere • ha teoretisk forståelse av refleksjonsbegrepet og betydningen av å reflektere i utøvelse av profesjonelt arbeid • ha kunnskap om hvordan lek og kreative aktiviteter kan bidra i barns vekst og utvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende individuell veiledning i praksis som et ledd i profesjonell utvikling • reflektere over faglig handling i praksisutøvelsen • anvende en systematisk arbeidsmodell hvor planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeidsoppgaver inngår • anvende kunnskap om tilrettelegging av lek og kreative aktiviteter med barn, unge og foresatte • anvende faglig kunnskap for å delta i samtaler med barn, unge og foresatte • utvikle ulike former for samarbeid mellom profesjoner/etater som har ansvar i barn og unges oppvekst med vekt på barnehage, skole og barnevern • være fortrolig med bruken av noen sentrale vitenskapsteoretiske kunnskapsforståelser • anvende kunnskap om regelverk, taushetsplikt og rettslige grenser i praksisfeltet • anvende relevant regelverk • skille mellom alminnelige og spesielle saksbehandlingsregler 	<ul style="list-style-type: none"> • ha innsikt i relevante barnevernfaglige og yrkesetiske problemstillinger • kjenne til hvordan sosialpedagogiske arbeid kan utvikles i ulike yrkesfelt • beherske ulike formidlingsformer som gir innsikt og kunnskap om egne praksiserfaringer og kunne reflektere kritisk sammen med medstudenter og lærere om erfaringene
<p>BVUH3100 3A. Yrkespraksis i barnevernspedagogens yrkesfelt (25 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bred kunnskap om hvordan de ulike praksisplassene er organisert og hvilket mandat som styrer virksomhetene • bred kunnskap om ulike forvaltningsnivåers oppgaver og hvordan oppgavene er fordelt mellom dem • bred kunnskap om hva som fremmer barns deltakelse og medvirkning • inngående kunnskap om relasjonsbygging med barn og ungdom og deres familier • bred kunnskap om tverrsektorielt/tverrprofesjonelt arbeid innenfor helse- og sosialsektoren • god innsikt i hvordan barnevernsarbeid utøves i et maktfelt 	<ul style="list-style-type: none"> • forberede, gjennomføre og evaluere samtaler med barn, unge og familier • sette i gang sosialpedagogiske aktiviteter sammen med barn og unge • bidra til at barn får oppfylt sine rettigheter på det aktuelle arbeidsfeltet • samhandle på tvers av profesjoner og arbeidsfelt • redegjøre for å begrunne faglige valg • mestre skriftlige sjangere i bruk på praksisstedet – eksempelvis rapporter, journalnotater, møtereferater, utkast til fylkesnemndsrapport og leserinnlegg i mediene • reflektere over faglig og personlig kompetanse i veiledning • være i stand til å forberede og lede møter • være i stand til å reflektere over og formidle sine erfaringer fra praksis sammen med medstudenter • dokumentere egen læringsprosess 	<ul style="list-style-type: none"> • ta medansvar for sosialpedagogisk arbeid og fagutvikling på arbeidsplassen • reflektere kritisk over egen yrkesutøvelse • identifisere etiske dilemmaer og begrunne faglige og etiske valg • reflektere over hvordan egne livserfaringer og verdier kan utfordres i møte med andres perspektiver, posisjoner og kulturelle bakgrunn

		• reflektere over praksisstedets arbeidsmåter og kulturelle verdier og normer	
--	--	---	--

Høgskolen i Sørøst-Norge - Bachelor i barnevern i et flerkulturelt samfunn			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Kompetanse
Innføring i barnevernets arbeidsfelt (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskrive hovedtrekk i den historiske utviklingen av barnevernets historie • kan beskrive arbeidsfeltet og de ulike rollene som dagens barnevernspedagoger har • har begynnende kunnskap om barns rettsstilling • kan redegjøre for kulturbegrepet og gi eksempler på flerkulturelt barnevern • har kunnskap om barnevernspedagogens yrkesetiske verdigrunnlag • har begynnende kunnskap om barn og unges utvikling i et pedagogisk og psykologisk perspektiv • kan redegjøre for barn og unges oppvekstvilkår og sosialiseringssarenaer • har begynnende kunnskap om relasjonens betydning i barnevernsarbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • kan bruke grupper som arbeidsform i studiet • har et reflektert forhold til egen væremåte i møte med andre • tar ansvar for egne, og medansvar for andres læringsprosesser 	<ul style="list-style-type: none"> • har en begynnende forståelse av barnevernspedagogenes arbeidsfelt i et flerkulturelt perspektiv
Utvikling og identitet (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om relevante psykologiske og pedagogiske teorier og perspektiver • har grunnleggende kunnskap om ulike funksjonsnedsettelse • har kunnskap om innhenting av informasjon • har kunnskap om relevante sosiologiske og sosialantropologiske begreper 	<ul style="list-style-type: none"> • har begynnende ferdigheter i innsamling av data med særlig fokus på observasjon 	
Samfunnsmessige rammebetingelser (10 STP)	<ul style="list-style-type: none"> • har grunnleggende kunnskap om den offentlige forvaltningens organisering og oppgavefordeling på statlig, regionalt, fylkeskommunalt og kommunalt nivå • har grunnleggende kunnskap om rettssystemet, menneskerettigheter, velferdsrett, forvaltningsrett og juridisk metode • har grunnleggende kunnskap om sentrale helse- og sosialpolitiske spørsmål, velferdsstatens utvikling og velferdsstatens profesjoner • har kunnskap om velferdspolitik i et internasjonalt perspektiv 		<ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for at kunnskap om forvaltning, jus og politikk inngår i en profesjonell yrkesutøvelse og er en forutsetning for aktiv deltakelse for utsatte gruppers levekår og livskvalitet
Sosialpedagogisk arbeid og bruk av aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om forebyggende barnevernsarbeid • har kunnskap om sosialpedagogisk arbeid som teori og metode • har kunnskaper om samtale med barn i barnevernfaglig praksis • utvikler kommunikasjons- og relasjonskompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • viser ferdigheter i bruk av faglige forankrede kultur- og aktivitetstiltak med barn og unge • viser ferdigheter i samtale med barn og unge • kan planlegge, evaluere og iverksette tiltak ut fra et brukermedvirkningsperspektiv 	

Praktisk barnevernsarbeid i det kommunale og statlige barnevern (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner lover som omhandler barn og unge generelt og lov om barneverntjenester spesielt • har god kunnskap om melding, undersøkelse, hjelpetiltak og akuttvedtak • har kunnskap om barnevernfeltets ansvarsområder, organisering og praksis • har kunnskap om enslige mindreårige flykninger og asylsøkeres situasjon, og barnevernets ansvar og oppgaver i forhold til disse 	<ul style="list-style-type: none"> • kan utføre saksbehandling etter lov om barnevernstjeneste og forvaltningsloven 	<ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for etiske dilemmaer som oppstår i praktisk barnevernsarbeid
Praksisstudier: Metodisk barnevernsarbeid (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om praktisk metodisk arbeid i en barnevernfaglig ramme • har kunnskap om kulturforståelse og etnisitet i praksis • har kunnskap om rettslige rammer på ulike arenaer 	<ul style="list-style-type: none"> • identifiserer verdikonflikter, reflekterer over etiske problemstillinger, og tilegner seg etisk handlingsberedskap gjennom praksisstudier • gjenkjenner metoder og forstår bruk av relasjonskompetanse og anerkjennelse i praktisk utøvelse av metodisk barnevernsarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • forstår sammenhengen mellom praktisk erfaring, teoretisk kunnskap og refleksjon i yrkesutøvelsen • forstår betydningen av respekt for menneskets integritet og rettigheter i yrkesutøvelsen
Vurdering av omsorgskompetanse (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • har grunnleggende kunnskap om hvilke forhold som medvirker til at barn og unge lever i omsorgssviktsituasjoner • har kunnskap om de sosiale, psykologiske og helsemessige konsekvensene av å leve i omsorgssviktsituasjoner • har kunnskap om og forståelse for hvordan tiltak kan iverksettes innenfor rammen av aktuelt lov- og regelverk 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere barn og unges livssituasjon, omsorgsbehov og foreldrenes/andre omsorgspersoners omsorgsutøvelse 	<ul style="list-style-type: none"> • forstår betydningen av tilknytning og brudd i relasjoner mellom omsorgspersoner og barn • kan arbeide i relasjoner preget av krysspress og interessenmotsetninger, og håndtere konflikter med fokus på barn og unges interesser
Tiltaksarbeid i barnevernet (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om og forståelse for kulturelle, individuelle og samfunnmessige årsaker til marginalisering og sosial problemer • kan anvende sentral barnevernfaglig kunnskap for å kunne identifisere og forstå risikoutsatte barn og ungdom og deres livssituasjon • har bred kunnskap om ulike former for hjelpe- og omsorgstiltak på kommunalt og statlig nivå 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere barn og unges livssituasjon ut fra relevant kunnskap og bidra til iverksetting av tiltak til barnets beste • kan vurdere ulike sosialpedagogiske arbeidsmetoder og bruk av aktiviteter i tiltaksarbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere de muligheter og begrensninger barnevernfaglig tiltaksarbeid har overfor marginaliserte barn og unge • har innsikt i kommunikasjonsprosessen og dens betydning for samhandling og konflikthåndtering i møte med barn, ungdom og deres foresatte
Kritisk refleksjon (30 stp.)		<ul style="list-style-type: none"> • Kan vurdere organisasjonsmessige og politiske føringer for velferdstjenester • Kan vurdere problemstillinger knyttet til velferd, modernisering og innovasjon • Kan vurdere barnevernfaglig arbeid i lys av kulturelt mangfold • Kan vurdere problemstillinger og etiske dilemma knyttet til skjønnsutøvelse • Kan vurdere juridiske problemstillinger og etiske dilemma knyttet til bruk av tvang i velferdsretten • Kan vurdere tverrfaglig samarbeid i lys av faglige standarder og brukermedvirkning • Kan forklare den vitenskapsteoretiske forankringen i ulike metodiske modeller i barnevern • Kan vurdere den forskningsmessige forankringen i ulike metodiske modeller i barnevern • Kan forholde seg kritisk reflekterende til aktuelle 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan vurdere handlingsbetingelser for barnevernfaglig arbeid i lys av samfunnmessige forhold • Kan vurdere og formidle faglige problemstillinger på en kritisk reflekterende måte.

		barnevernfaglige diskusjoner <ul style="list-style-type: none"> • Kan vurdere relevant forskning som bidrag til profesjonell utøvelse. • Forstår gangen i en undersøkelse og gjennomfører en prosjektskisse for praksisstudier og bacheloroppgave 	
Praksisstudier: Faglig fordypning og bacheloroppgave (30 stp.)			<ul style="list-style-type: none"> • kan forholde seg kritisk reflekterende til eget arbeid og det barnevernfaglige feltet • viser evne til å utforske faglige problemstillinger på en systematisk og reflekterende måte • viser selvstendig evne til å dokumentere, kvalitetssikre og evaluere eget arbeid • kan bidra til kunnskapsproduksjon og innovasjon innenfor vernepleiefaglig arbeid gjennom en arbeidsprosess som ender opp i bacheloroppgaven

Høgskolen i Volda - Bachelor i sosialt arbeid - Barnevernspedagog			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
SABVP111 Innføring i samfunnsvitskapelege emne (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har kunnskap om og kan gjere greie for sentrale teoriar, omgrep og perspektiv i fagemna pedagogikk, psykologi og gruppedynamikk, sosialt arbeid og sosialpedagogikk, sosiologi, sosialantropologi, stats- og kommunalkunnskap, rettssystem, stats- og kommunalrett, velferdsteori og sosialpolitikk samt vitskapsteori. • Studenten har kunnskap om og kan forklare samanhengar mellom faga, studium og yrkesfelt. • Studenten har kunnskap om og kan forklare grunnleggande prinsipp innan studieteknikk, fagskriving og skriveprosessar 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan identifisere og beskrive samanhengar mellom fag, studium og yrkesfelt. • Studenten viser grunnleggande forståing for kommunikasjon og samhandling, gruppeprosessar og gruppedynamikk i arbeid med og deltaking i sentrale arbeids- og læringsformer i emnet. • Studenten kan ta i bruk grunnleggande prinsipp innan studieteknikk, fagskriving og skriveprosessar i sentrale arbeids- og læringsmåtar som vert nytta i studiet. • Studenten kan planlegge og gjennomføre munnleg presentasjon og diskusjon av eige/eller gruppebasert fagleg arbeid i samband med arbeid og deltaking i sentrale arbeids- og læringsformer i emnet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten viser grunnleggande forståing for sosialt arbeid og sosialpedagogikk i lys av samfunnsvitskapelege perspektiv og strukturelle rammer for sosialt arbeid.
SABVP112 Individ og velferdssamfunn	<ul style="list-style-type: none"> • sentrale utfordringer knytt til oppvekst, familie og livsløp • migrasjon, fleirkultur, marginaliseringsprosessar og diskriminering • førebyggjande arbeid på individ-, gruppe- og samfunnsnivå • empowerment i endringsarbeid • sentrale sosialpsykologiske teoriar • rettssystem, juridisk metode og forvaltningsrett, trygde- og helserett, utlendingsrett og menneskerettigheter, samt 	<ul style="list-style-type: none"> • skriveprosessar og kunne nytte faglege kjelder som grunnlag for tekstutvikling og refleksjon • å arbeide sjølvstendig og i samarbeid med andre om skriftlege og praktiske arbeidskrav • å kunne ta i mot og gje tilbakemeldingar på eige og medstudentar sitt arbeid (medstudentrespons) 	<ul style="list-style-type: none"> • å vise grunnleggande toleranse, interesse og respekt for menneske, uansett alder og sosial, kulturell, religiøs eller livssynsbasert tilhørslse

	straffe- og prosessrett <ul style="list-style-type: none"> • etiske og vitenskapsteoretiske spørsmål knytt til sosialt arbeid • vidareutvikle kunnskap om skriveprosessar og kjeldebruk som grunnlag for tekstutvikling og refleksjon 		
SABVP121 Individretta emne og organisasjonskunnskap (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • forstå og forklare sentrale teoriar om normal og avvikande individuell utvikling • forstå og forklare individet si fungering i grupper og nettverk • ha forståing for organisasjonar, grupper og nettverk sin rolle i samfunnet • ha forståing for korleis individ og nettverk gjensidig blir påverka av kvarandre • ha forståing for samfunnsforholda sin betydning for helsebiletet 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og reflektere over ulike vilkår for normal og avvikande utvikling av individ og grupper • kunne analysere og reflektere over korleis individ og nettverk gjensidig blir påverka av kvarandre • kunne analysere og reflektere over grupper, nettverk og organisasjonar og deira rolle i samfunnet • kunne legge til rette for inkludering i viktige grupper og sosiale nettverk for å fremme helse og normalutvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og forstå barn, unge og deira familiar sine vilkår for deltaking og utvikling og den konteksten deltakinga skal foregå innanfor • kunne legge til rette for utsette menneske sin deltaking og inkludering i viktige grupper og sosiale nettverk • kunne reflektere fagleg og etisk over individuelle og samfunnsmessige vilkår for deltaking og utvikling
SABVP122 Prosjektpraksis (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om prosjektarbeid som lærings- og arbeidsform • ha kunnskap om kvalitativ forskingsmetode 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne jobbe prosjektorganisert i samspel med andre • kunne velje ut, hente fram og presentere relevant informasjon og fagstoff 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere over eigen kommunikasjons- og samarbeidsevne
SABVP125 Utfordringar i yrkesfeltet - barnevernspedagog (30 stp)	<ul style="list-style-type: none"> • familierett, barnevernsrett, generell sosial- og velferdsrett, samtykke og tvang • saksang og sakshandsaming i barnevernet • kommunikasjon med familiar i vanskelege livssituasjonar med særleg vekt på samtaler med barn • årsaker til og konsekvensar av omsorgssvikt og hjelpeapparatet sine tiltak • miljøarbeid i og utanfor institusjon • fritidsaktivitetar si betydning for barn og unge • re-/habilitering av menneske med rusvanskar, fysiske og psykiske vanskar • tverrprofesjonelt samarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne føre gode samtaler med brukarar, reflektere over eigen framgangsmåte • kunne fremme barns rettar og sørge for utviklingsfremmande tiltak for barn/unge med særskilde behov både i og utanfor institusjon • kunne planlegge, gjennomføre og evaluere fritidsaktivitet med barn og unge • kunne samarbeide med ulike aktørar, klient/pårørande og fagpersonar på tvers av ansvarsområde og etatar 	<ul style="list-style-type: none"> • møte brukarar av hjelpeapparatet med respekt og empati • vise toleranse, interesse og respekt for menneske uansett sosial, kulturell og livssynsbasert tilhøyrle • utøve profesjonelt skjøn gjennom å nytte fagleg kompetanse i møte med teoretiske og praktiske problemstillingar • bidra til tverrprofesjonelle tiltak til dei som treng hjelp frå barnevern, helse- og sosialsektoren • kunne analysere og kritisk reflektere over profesjonelle og etiske utfordringar knytt til arbeid som barnevernspedagog
SABVP131 Klientretta praksisstudium (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om kommunikasjon og samhandling • forstå strukturelle og kulturelle vilkår for yrkesutøving • kunne sjå relevante yrkesfaglege problemstillingar • kunne oppdage og beskrive etiske problemstillingar • kunne knyte eigen kunnskap til yrkesfaglege utfordringar • vite korleis tverrprofesjonelt samarbeid kan nyttast i sosialt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • vise generell kompetanse innan yrkesutøving • relatere teoretisk kunnskap frå studiet til praktisk sosialt arbeid • vurdere etiske problemstillingar og handle deretter • legge til rette for god kommunikasjon • sjå eigen kompetanse i relasjon til andre profesjoners kompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne bruke erfaringar frå utøving i praksisfeltet til etisk refleksjon og sjølvrefleksjon • vise forståing for verdien av eigen personleg og fagleg vidareutvikling • vise refleksjon over eigen kommunikasjonsevne og samarbeidsevne • vere bevisst eigne haldningar i møte med andre • vere bevisst eiga rolle og veremåte • vise evne til kunnskapsbasert yrkesutøving
SABVP235 Klientretta tema, integreringsemne	<ul style="list-style-type: none"> • nyare kunnskap og forskning om barn, unge og familie sin livssituasjon relevant for yrkesutøving 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne vere analytisk når ein møter barn, unge og familie og kunne setje desse inn i relevante perspektiv for hjelp og 	<ul style="list-style-type: none"> • vise toleranse og ikkje-dømande haldning i møte med menneske i sårbare situasjonar

og bacheloroppgåve (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • utdypande kunnskap om rehabilitering, rusbehandling og psykisk helsearbeid og betydninga av tverrfagleg samarbeid • kunnskap om rettsreglar knytt til behandling og tvang • kunnskap om planleggingsteori, med særskilt vekt på kommunane sine utfordringar • kunnskap om administrasjon og leing med særskilt vekt på tenester for barn, unge og menneske med samansette behov • kunnskap om arbeidsrett 	meistring <ul style="list-style-type: none"> • kunne vise etisk og fagleg refleksjonsdugleik over aktuelle problemstillingar, herunder juridiske vurderingar • ha føresetnader for utøving av godt fagleg skjøn i yrkessituasjonar • kunne vise prosess- og samarbeidskompetanse, herunder konflikthandtering 	<ul style="list-style-type: none"> • ha god forståing for barnevernspedagogen si rolle i hjelpeapparatet og dei rettsreglar som regulerer yrkesutøvinga • ha kompetanse i å setje yrkesrelevante problemstillingar og utfordringar inn i teoretiske og praktiske perspektiv • reflektere kritisk med sikte på å få fram alternative perspektiv og handlingsstrategiar • syne god fagleg formidlingsevne
-------------------------------------	---	--	---

Høgskolen i Østfold - Bachelor i barnevern			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Juridiske og samfunnsvitenskapelige emner (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrive hvordan velferdspolitikken utformes og får konsekvenser for yrkesutøvelsen • Gjøre rede for hvordan maktfordelingsprinsippet kommer til uttrykk i offentlig forvaltning • Kjenne til et utvalg av velferdsrettslige lover som har betydning for yrkesutøvelsen • Beskrive samfunnsvitenskapelig metode og samfunnsvitenskapenes vitenskapsteoretiske grunnlag • Gjøre rede for sentrale samfunnsvitenskapelige perspektiver, teorier og begreper • Redegjøre for ulike forståelser av makt og beskrive maktforhold av betydning for yrkesutøvelsen • Redegjøre for samfunnsstrukturer som skaper sosial ulikhet • Redegjøre for grupper i samfunnet som er utsatte for marginalisering og sosial utstøting • Gjøre rede for teorier om sosiale avvik og drøfte hvordan stempling og stigmatisering kommer til uttrykk i samhandling mellom mennesker 		<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre rede for grunntrekkene i juridisk metode og kjenne til lovens betydning for yrkesutøvelsen • Gjøre rede for saksbehandlingsregler og grunnleggende prinsipper i forvaltningsloven • Gjøre rede for hva rettigheter og plikter er i juridisk forstand • Gjennomføre arbeidsoppgaver som deltaker i gruppe • Formidle fagstoff skriftlig og muntlig
Barnevernspeagoger n: faget, yrket og samfunnet (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrive barn og barndom i historisk perspektiv og samtidsperspektiv • Beskrive hva utviklingspsykologi er • Beskrive hva som ligger i begrepet omsorgssvikt • Beskrive barnevernets historiske utvikling i Norge • Beskrive begrepene barnets beste, omsorg, oppdragelse og behandling • Beskrive barnevernspeagogens samfunnsmandat • Beskrive barnevernets organisatoriske oppbygging 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrive hovedelementene i den systematiske arbeidsmodellen • Arrangere en aktivitet for barn og unge • Anvende de viktigste formkrav for akademisk skriving av tekst og kildebruk • Anvende minst en normativ etikkteori til å vurdere på en systematisk måte hva som er en god handlemåte i yrkesrelevante situasjoner der rett svar ikke er opplagt • Anvende kommunikasjonsteori for å begrunne hvordan du 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende grunnprinsipper i profesjonell kommunikasjon • Anvende viktige yrkesetiske prinsipper

	<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre rede for hovedtrekkene i velferdsstatens oppbygning og utvikling • Kjenne til aktuelle helseproblemer og sosiale problemer i Norge • Beskrive hovedtrekkene i vitenskaps- og kunnskapsbegreper som benyttes innenfor høyere utdanning 	<p>som barnevernspedagog kan komme i posisjon til den gode dialogen</p>	
<p>Innføring i psykologi og innføring i sosialpedagogisk arbeid med barn og unge (15 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive sentrale psykologiske tilnærminger som er av betydning for barnevernfaglig arbeid • beskrive hvordan ulike kunnskapssyn får konsekvenser for hvordan man kan arbeide med barn og unge • beskrive hvordan kunnskap om motivasjon og mestring kan anvendes ved planlegging og gjennomføring av sosialpedagogisk arbeid • beskrive sentrale pedagogiske teorier • kjenne til barnevernets ansvar for forebyggende arbeid • redegjøre for kunnskap om sosialt nettverk og nettverkskartlegging • kjenne til hvordan BUFETAT organiserer institusjonstilbudet til barn og unge • beskrive sentrale begrep innenfor sosialpedagogisk arbeid på institusjon for barn og unge (miljøarbeid/miljøterapi) • beskrive ulike risiko- og beskyttelsesfaktorer i barn og unges oppvekstvilkår • redegjøre for Den systematiske arbeidsmodellens momenter: observasjon, kartlegging, vurdering, målformulering 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende kunnskap fra psykologien i forhold til å forstå barn og unge som bor i institusjoner • planlegge og gjennomføre aktiviteter med barn og unge 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende IKT og bibliotektenester til informasjonsinnhenting • kritisk vurdere psykologiske tilnærminger og tekster innenfor psykologien
<p>Sosialpedagogisk arbeid (15 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for barn og unges utvikling, psykisk og sosialt • redegjøre for den systematiske arbeidsmodellens momenter: tiltaksutvikling og evaluering • redegjøre for prosessen frem mot spesialpedagogiske tiltak etter opplæringsloven • redegjøre for kunnskapsbasert praksis barnevernet • redegjøre for barnevernets ansvarsoppgaver i helsefremmende- og forebyggende arbeid, primær, sekundær og tertiær • redegjøre for risiko- og beskyttelsesfaktorer, individuelle og miljømessige • vurdere hvordan vold og aggresjon kan møtes miljøterapeutisk, samt kjenne til hvilke konsekvenser vold mot barn og unge kan ha sett i et utviklingspsykologisk perspektiv. 	<ul style="list-style-type: none"> • utføre saksbehandling i tilknytning til vedtak om hjelpetiltak etter lov om barnevernstjenester • planlegge og gjennomføre aktiviteter som fremmer utvikling og mestring 	<ul style="list-style-type: none"> • gjennomføre profesjonelle samtaler med barn • foreta etiske vurderinger i forhold til handlingsvalg som berører andre mennesker.

	<ul style="list-style-type: none"> • kjenne til ansvarsområdene til det statlige og kommunale barnevernet 		
Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om barnevernrett og saksbehandlingsregler, samarbeid og samhandlingsreformer • kjenne til de ulike nivåene i barnevernets organisatoriske oppbygging • kunne redegjøre for teorier om og forståelse av psykiske lidelser/vansker hos barn og voksne • ha kunnskap om rusmisbruk, vold og overgrep og hvordan dette kan påvirke barn og voksnes liv • ha kunnskap om hvordan funksjonsnedsettelse kan påvirke barn og voksnes livssituasjon 	<ul style="list-style-type: none"> • utrede en barnevernssak, forberede et skriftlig og muntlig framlegg for fylkesnemnda og forklare de juridiske vilkårene for overtakelse av barn etter barnevernloven • utrede foreldres omsorgskompetanse og barns omsorgssituasjon i ulike kulturer • saksbehandle og koordinere hjelpetiltak etter barnevernloven gjennom samarbeid, ressursmobilisering og brukerinvolvering 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende faglig kunnskap i komplekse situasjoner som og reflektere over verdigrunnlag og maktforhold • anvende faglig kunnskap og bistå foreldre og barn som befinner seg i situasjoner som er preget av omfattende livsbelastninger • formidle sin kompetanse i samhandling med andre profesjoner og brukere og opptre verdibevisst med etisk dømmekraft • redegjøre for psykisk helse i et folkehelseperspektiv
Tiltaksarbeid og saksbehandling i barnevernet (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • forklare hovedtrekkene i barns strafferettslige stilling og barnevernets ansvar når barn begår lovbrudd. • forklare reglene for rettslig overprøving av fylkesnemndas vedtak. • forklare hvordan skjevutvikling og marginalisering av barn og unge kan forebygges. 	<ul style="list-style-type: none"> • utføre saksbehandling i forhold til plassering av barn/unge etter barnevernloven. • planlegge og gjennomføre aktivitetsfaglige tiltak. • anvende relevant kompetanse i med barn og familier med minoritetsbakgrunn. • gjennomføre profesjonelle barnesamtaler i barnevernsfaglig arbeid. • bruke nyere forskning om vold 	<ul style="list-style-type: none"> • forklare og anvende lovregler og konvensjoner som har betydning for barn og unges rettsstilling. • har kunnskap om relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger ved plassering av barn og
Kunnskapsbasert praksis i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre rede for sine handlinger overfor brukerne, andre yrkesutøvere og arbeidsgivere på en faglig, forsvarlig måte • Identifisere etiske dilemmaer som en står overfor i forbindelse med utføring av forskning • Vurdere globale utfordringer og internasjonale perspektiver i velferdsstaten • Analysere betydningen av grunnleggende samfunnsøkonomi i velferdstjenestene • Drøfte profesjonell autonomi, brukermakt og rollen som problemløser i privat og offentlig sektor • Formidle og drøfte faglige problemstillinger knyttet til utøvelsen av egen profesjon 		<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre rede for vitenskapelig metode for å kunne lese forskningsrapporter og nyttiggjøre seg forskningsrapporter i sin yrkesutøvelse • Anvende ulike kunnskapskilder i utvikling av kunnskapsbasert praksis • Analysere faktorer som hemmer og fremmer sosial inkludering
Bacheloroppgave: Faglig fordypning (15 stp.)	-	-	-
Praksis 1: Mentorskap i flerkulturell kontekst (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrive sentrale begreper og perspektiver innen mentorskap og sosialpedagogisk arbeid generelt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Organisere og lede aktiviteter for enkeltbarn og grupper. • Planlegge og gjennomføre samtaler med barn og unge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende kunnskaper om oppvekstvilkår i et flerkulturelt samfunn, særlig knyttet til utfordringer i et majoritets- og minoritetsperspektiv. • Reflektere kritisk, særlig knyttet til bevissthet om egne verdier og holdninger.
Praksis 2: Sosialpedagogisk		<ul style="list-style-type: none"> • utføre miljøarbeid/miljøterapi og sosialpedagogisk arbeid med barn og unge • gjennomføre ulike observasjoner, kartlegging og 	<ul style="list-style-type: none"> • fungere som gode rollemodeller • vurdere egen rolle/påvirkning i arbeidet med barn og unge • oppdatere sin kunnskap innenfor praksisstedets fagområder

arbeid med barn og unge (15 stp.)		dokumentasjon • gjennomføre aktiviteter og samtaler med barn og unge	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over utførelsen av arbeidsoppgaver og justere utførelsen under veiledning • reflektere over etiske problemstillinger som er relevante på praksisstedet
Praksis 3: Barnevernstiltak (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • hvordan politiske prioriteringer og organisatoriske rammer påvirker yrkesutøvelsen ved det enkelte praksisstedet. • hvordan juridiske, forvaltningsmessige og administrative forhold og sammenhenger virker inn på barn og unges oppvekstvilkår. • tiltak og arbeidsmåter som bidrar til å forbedre og vedlikeholde levekår og livskvalitet for barn og unge og familie 		<ul style="list-style-type: none"> • betydningen av evne til kommunikasjon og samarbeid.

Høgskulen på Vestlandet - Bachelor i barnevern (Sogndal)			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Sosialpedagogisk introduksjon (30 stp.)	<p>Felles læringsutbytte for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie</p> <p>Etter gjennomført emne har/kan kandidaten:</p> <p>Kunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har brei kunnskap om den norske velferdsstatens historie, dagens velferdsmodell og kunnskap om menneskerettene sin plass i velferdsstaten. • Kjenner til grunnleggjande etiske omgrep, har brei kunnskap om menneskerettene og yrkesetiske retningslinjene som gjeld for profesjonen. • Har brei kunnskap om forvaltninga, verdigrunnlaget forvaltninga byggjer på og oppgåvedeling mellom dei ulike nivåa. Kunnskap om det rettslege grunnlaget for offentlig forvaltning, regjeringa si instruksjonsmynde og organisering. • Har kunnskap om og kan gjera greie for grunnleggjande psykologiske omgrep og tenkemåtar. • Har kunnskap om, og kan gjere greie for grunnleggjande sosiologiske omgrep og forståingar. • Har kunnskap om og kan gjere greie for sentrale vitenskapsteoretiske problem og vitkapsfilosofiske retningar, samt gjere greie for kjenneteikn ved forskning og vitenskapelig kunnskap. 	<p>Ferdigheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan anvende sin kunnskap om tverrfagleg samarbeid, gjennom arbeid i tverrprofesjonelle studentgrupper. • Kan anvende fagleg kunnskap frå dei ulike tema gjennom arbeid med ei teoretisk problemstilling. <p>Ferdigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over eiga samhandling i lag med medstudentar og lærarar • kan anvende fagleg kunnskap og artikulere dette både skriftleg og munnleg 	<ul style="list-style-type: none"> • Har innsikt i den norske velferdsmodellen og kunnskap om barnevernspedagogen sin kompetanse i tenestetilbodet til barn, unge og familiar • Har innsikt i kjenneteikn ved barndom og oppvekst i Noreg i dag.

	<p>Studiespesifikke læringsutbytte</p> <p>Etter gjennomført emne har/kan kandidaten:</p> <p>Kunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kunnskap om barnevernet si historie og barnevernspedagogen sin kompetanse • Har kunnskap om sentrale teoretiske perspektiv og modellar for sosialpedagogisk arbeid med barn, unge og deira familiar • Har kunnskap om barnevernet si organisering, rammer og samfunnsoppdrag • Har kunnskap om kommunikasjon i sosialpedagogisk arbeid. skal det flyttast til ferdigheiter? • Har kunnskap om betydninga av kjønn i mellommenneskelig samhandling • Har kunnskap om etnisitetsomgrepet og ulike kulturomgrep, og om migrasjonsprosessar ved flukt og arbeidsinnvandring • Har kunnskap om barn og unge si inkludering og deltaking i ulike oppvekstarenaer som familie, skule, barnehage og fritid. 		
<p>Barn og unges kvardagsliv, oppvekst og utvikling (30 stp.)</p>	<p>Felles læringsutbytte for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie</p> <p>Etter gjennomført emne har/kan kandidaten</p> <p>Kunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om, og kan gjere greie for generell psykologi, utviklingspsykologi og sosialpsykologi • har kunnskap om, og kan gjere greie for tverrprofesjonelle bidrag for å sikra barn og unge sine levekår <p>Felles læringsutbytte barnevern og vernepleie</p> <p>Kunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om ulike teoriar om læring • kunnskap om lovgrunnlaget og prosedyrane for spesialpedagogisk hjelp i skulen • kunnskap om prinsippa til eit relasjonelt pedagogisk perspektiv • anvende didaktiske prinsipp i pedagogisk læringsarbeid <p>Studiespesifikke læringsutbytte</p>	<p>Ferdigheiter</p> <ul style="list-style-type: none"> • anvende observasjonsmetodar for å forstå samspel mellom barn og samspel mellom barn og vaksne i barnehage og relatere erfaringar frå observasjonspraksis i barnehage til faglege perspektiv • anvende dramafaglege aktivitetar i kontaktetablering og samhandling med barn 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan formidle kunnskap om barn og unge si utvikling i eit sosiokulturelt perspektiv. • Har innsikt i kva som kan vere barnevernet si rolle i samarbeid med barnehagen.

	<p>Etter gjennomført emne har/kan kandidaten</p> <p>Kunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om folkehelse • kunnskap om førebyggjande miljøarbeid og skulen som arena for barnevernet • kunnskap om levekår til barn og unge med nedsett funksjonsevne • kunnskap om systemteori og korleis systemteoretiske perspektiv vert brukt i arbeid med barn, unge og deira familiar • kunnskap om barn og ungdom i ein norsk migrasjonskontekst og om einslege mindreårige flyktningar sin situasjon • juridisk og barnevernsfagleg kunnskap om dokument i klientarbeid, samt kunne anvende denne i bruk og utforming av dokumenta 		
<p>Kommunikasjonskompetanse, ungdom og marginalisering (15 stp.)</p>	<p>Felles læringsutbytte for barnevern og sosialt arbeid</p> <p>Etter gjennomført emne har/kan kandidaten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om straff, strafferett, straffeprosess, straffesystemet og alternative reaksjonsformer overfor unge lovbrutarar. <p>Studiespesifikke læringsutbytte</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om ungdom, marginalisering og sosial inklusjon. • kan vurdere kva som er eit godt miljøterapeutisk tiltak innanfor ein institusjon og vurdere bruk av makt og tvang overfor ungdom i forhold til autonomi og brukarmedverknad. • har kunnskap om ungdom og ruskultur og kva som kan vere tenleg rusarbeid og behandling. • har kunnskap om teoriar som forklarar korleis avvik/kriminalitet kan springe ut av samhandlingsprosessar og generelle samfunnsforhold • har kunnskap om familierettslege problemstillingar • har kunnskap om livsformsintervju som samtalemetodik 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan anvende kunnskap om samanheng mellom det personlege og det profesjonelle i barnevernspedagogen sitt liv og anvende dette til å utvikle relasjonskompetanse. • Kan anvende livsformsintervju i samtale med barn og unge 	<ul style="list-style-type: none"> • Har kunnskap om ungdom, marginalisering og sosial inklusjon og kunne vurdere kva som kan vere aktuelle tiltak for denne gruppa unge.
<p>Kommunalt barnevern (15 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om tilknytning og resiliens og kan bruke desse perspektiva i arbeid med barn, unge og familiar • kunnskap om kva konsekvensar det kan ha for barn 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere utviklingsstøttande samspel og samspelsvanskar mellom barn og foreldre 	<ul style="list-style-type: none"> • utøve fagleg skjøn for å treffe og grunngje barnevernfaglege avgjerder etter lov om barnevernstenester

	<p>å leve i utsette livssituasjonar, og analysere og diskutere dette ut frå eit barneperspektiv</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om barnevernsarbeid i etnisk og kulturelt mangfald • kunnskap om rettsreglane for enkeltsaker etter lov om barnevernstenester og dei prinsippa lova byggjer på • kunnskap om sakshandsaming etter lov om barnevernstenester og kan utarbeide dokument som vert nytta i det kommunale barnevernet • kunnskap om barnevernstenesta sitt arbeid med plassering utanfor heimen, oppfølging og ettervern av barn og ungdom 	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om barnesamtalar med avdekkande fomål og ferdigheiter i dette 	
Praksis og praksisrefleksjon (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om korleis helse- og sosialhjelpemiddelet er organisert og fungerer • nytte juridisk kunnskap i arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • gje munnleg og skriftleg framstilling av faglege problemstillingar som knyter teori til praksis • evne til å samle, skrive og tolke relevante dokument på ein fagleg og sakleg måte • skilje mellom personlege, private og faglege verdiar, og utføre arbeidet på ein etisk forsvarleg måte. 	<ul style="list-style-type: none"> • arbeide sosialfagleg med brukarar i ulik kontekst • gjere kritisk refleksjon over innsamla informasjon og nytte fleire fag frå studie • vise evne til refleksjon over eigne haldningar og arbeidet ein utfører • arbeide systematisk med fokus på brukarane sine ressursar og val • identifisere, forstå og analysere sosiale problem og iverksette relevante tiltak • analysere og gjere sjølvstendige faglege vurderingar og grunngi desse
Utvikling av positive læringsmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om prinsippa for pedagogisk tilnærming til problematisk åtferd sett i eit relasjonelt perspektiv • kunnskap om lovgrunnlaget og prosedyrane for spesialpedagogisk hjelp i skulen 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne nytte relasjonelt perspektiv til å analysere ein pedagogisk situasjon og bruke denne som handlingskunnskap i direkte arbeid med barnet og ungdom • kunne bruke aktivitetar som middel i kontaktetablering med ungdom som har sosiale vanskar 	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om korleis legge til rette for aktivitetar for barn og unge og kunne sette aktivitetane inn i ein pedagogisk og miljøterapeutisk samanheng
Tverrprofesjonell samarbeidslæring i praksis for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om grunnlaget til tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) • kunnskap om ulike profesjonar si rolle tverrprofesjonell samarbeidslæring • kunnskap om forbetring av tenester i samarbeid med oppdragsgjevar, og kunne gjennomføre eit forbetningsarbeid i praksisfeltet • kunnskap kva som kjenneteiknar formelle organisasjonar med særleg vekt på organisasjonar der ulike profesjonar arbeider saman. 	<ul style="list-style-type: none"> • nytte prosjektarbeid som ein metode til å forbetre tenester, i samarbeid med andre profesjonar • vidareutvikle sin kompetanse i samhandling 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge og gjennomføre eit prosjekt som strekkjer seg over tid som deltakar i ei gruppe i samarbeid med oppdragsgjevar frå praksisfeltet

Forskningsmetode, psykiske helse og barnevern (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om forskingsprosessen • kjennskap til forskningsetiske retningslinjer • kunnskap om vitenskapsteoretiske problemstillinger og kunnskapsteoretiske posisjonar • kunnskap om sammenhengen mellom strukturelle forhold, kultur og psykisk helse blant utsette barn og unge. • kunnskap om profesjonelle familiesamtaler • Kjennskap til tvangsparagrafane i arbeid med psykisk helse og rus 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere det metodiske grunnlaget i kvalitative og kvantitative forskningsundersøkingar • nytte familieperspektiv på barn og unge si psykiske helse 	<ul style="list-style-type: none"> • bruke tilnæringsmåtar og perspektiv på psykisk helse til å forstå barn og familiar i utsette livssituasjonar og grunnge handlingsalternativ
Bacheloroppgåve (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • bruke tilnæringsmåtar og perspektiv på psykisk helse til å forstå barn og familiar i utsette livssituasjonar og grunnge handlingsalternativ 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge, disponere og gjennomføre skiving av ei akademisk oppgåve med profesjonsfagleg relevans • søke i forskingsdatabasar og finne fram til ulike informasjonskjelder 	<ul style="list-style-type: none"> • kritisk vurdere og diskutere kjelder • meistre god kjeldebruk • analysere og drøfte profesjonsfagleg relevante problemstillingar på ein kritisk reflektert måte

Nord universitet - Bachelor i barnevern (Bodø)			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generelle kompetanse
Dannelsessemester - menneske, samfunn og vitenskap EX150S (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha bred kunnskap om vitenskapens tradisjoner, egenart og plass i samfunnet • ha grunnleggende kunnskap om vitenskapens rolle i samfunnsutviklingen • forstå etiske utfordringer i forskning, faglig formidling og i kunnskapsbasert praksis • kunne identifisere standpunkter, argumenter og strukturer i ulike teksttyper • ha grunnleggende forståelse av seg selv i kommunikasjon og relasjon med andre 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne fremføre faglige synspunkter i debatter • kunne strukturere fagstoff, og presentere det i et skriftlig arbeid eller i muntlig form • kunne arbeide både selvstendig og i gruppe • kunne beherske relevante faglige verktøy og teknikker • kunne tenke kritisk vedrørende etiske spørsmål; både om personlige og om studie- og samfunnsrelaterte forhold. • kunne reflektere over eget verdi- og menneskesyn 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne forholde seg kritisk til vitenskaplig kunnskapsproduksjon • være allment orientert innen samfunnsanalyse, etikk og vitenskapsteori • kunne formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer • ha innsikt i hva som kjennetegner faglige tekster, og hvordan slike tekster kan påvirke samfunnet • kunne bidra til egen og andres faglige utvikling på en selvstendig og reflektert måte
Introduksjon til sosialt arbeid SA128S (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om hva sosiale problem er • ha kunnskap om sosiologiske og psykologiske perspektiver på sosiale problem • ha kunnskap om sosialarbeider profesjonens utvikling • ha kunnskap om sosialt arbeids historiske utvikling • ha kunnskap om sosialt arbeids kunnskaps- og verdigrunnlag • ha kunnskap om sosialpedagogikkens bidrag til sosialt arbeid • ha kunnskap om velferdsstatens rammer og 	<ul style="list-style-type: none"> • Analysere sosiale problemer ut fra ulike teoretiske perspektiver • Analysere faget sosialt arbeids utvikling og egenart • Sosialarbeider profesjonen(e) 	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå og reflektere kritisk over ulike teoretiske perspektiver på sosiale problemer, faget sosialt arbeids utvikling og egenart og sosialarbeiderprofesjonen(e) plass i velferdssamfunnet

	<p>økonomi</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om beslutningsprosesser 		
Introduksjon til juss RE120S (10 stp.)	<p>Kunnskap barnevernrett</p> <p>Studenten skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om generelle og spesielle saksbehandlingsregler for barnevernet • Ha kunnskap om hvordan barneverntjenesten som organisasjon er bygget opp, om hvem som har kompetanse til å fatte ulike vedtak • Ha kunnskap om målsettingene til barnevernets arbeid og ha oversikt over hvilke tilbud de kan stille opp med overfor barn, ungdom og foreldre • Ha kjennskap til lovverket barnevernet utleder sitt arbeid ifra, bla Barnevernloven og forvaltningsloven <p>Kunnskap sosialrett</p> <p>Studenten skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap til generelle og spesielle saksbehandlingsregler for sosialretten gis innsyn i juridisk metode og tenkemåte • Ha kunnskap om hvordan sosialtjenesten/NAV som organisasjon er bygget opp, om hvem som har kompetanse til å fatte ulike vedtak • Ha kunnskap om målsettingene innenfor sosialetatens arbeid og ha oversikt over hvilke tilbud de kan stille opp med overfor aktuelle brukere/samfunnsgrupper • Ha kjennskap til lovverket sosialretten utleder sitt arbeid fra • Kunne forstå forskjellen mellom materiell, prosessuell og personell kompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne reflektere over juridisk relevante pro-/contra-argumenter som skal eller kan lede til vedtak/beslutninger 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha faglig kunnskap og kunne vise evne til å treffe begrunnede valg
Arbeid med sosiale problem SA267S (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Metodisk sosialt arbeid • Aktivitetsfag og bruk av aktivisering i sosialt arbeid. • Økonomisk sosialt arbeid, fattigdom og sosialt arbeid i NAV. • Rus og rusomsorg. • Psykisk sosialt arbeid og krisearbeid. • Familie- og nettverksarbeid. • Barnevern. • Miljøarbeid. • Forebygging og samfunnsarbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter til å etablere gode relasjoner, bruke aktiviteter i møte med brukere og utøve metodisk sosialt arbeid innenfor de ulike områdene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse når det gjelder innsikt i sentrale sosiale problem, oversikt over ulike typer tiltak, og utøvelse av sosialt arbeid på individ, gruppe og samfunnsnivå.
Praksisstudier SA202S (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Praksisperioden skal gi kandidaten mulighet til å anvende den teoretiske kunnskap og innsikt de har tilegnet seg gjennom undervisning og selvstudier gjennom halvannet år. Praksis skal 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal øke ferdigheter i praktisk sosialt arbeid og barnevern 	<ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal tilegne seg generell kompetanse innenfor område sosialt arbeid og barnevern

	bidra til at studenten øker sin forståelse for sammenhengen mellom forskning, teori og praktisk arbeid.		
Innføring i samfunnsvitenskapelig metode ME118S (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha oversikt over ulike samfunnsvitenskapelige metoder • Kunne innholdet i ulike metodiske tilnærminger og analysemåter • Kunne redegjøre for sentrale metodebegreper • Kunne forstå etiske utfordringer knyttet til ulike metoder 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer • Kunne reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning • Kunne vurdere etiske utfordringer knyttet til samfunnsvitenskapelig forskningsaktivitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne planlegge og gjennomføre en enkel forskningsoppgave • Være i stand til å lese samfunnsvitenskapelig faglitteratur, samt presentasjoner av forskning i media med en bedre evne til å forstå og kritisk vurdere de resultater som presenteres
Tverrprofesjonell samarbeidslæring SA270S (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • om organisasjoners kulturer og strukturer og betydning for tverrprofesjonelt samarbeid • ha innsikt i betydningen av egen rolle og arbeidsform i samarbeidsrelasjoner/samarbeid med andre profesjonsutøvere • ha innsikt i hvilke muligheter og barrierer tverrfaglig samarbeid gir • ha innsikt i systematisk refleksjonsarbeid knyttet til ulike dilemmasituasjoner • ha innsikt i egne verdier og hvordan de kan påvirke faglige valg 	<ul style="list-style-type: none"> • evne til å reflektere over betydningen av organisasjoners kulturer og strukturer for tverrfaglig samarbeid • oppøve evnen til å reflektere over egen rolle og arbeidsform i samarbeidsrelasjoner/samarbeid med andre profesjonsutøvere • evne til å identifisere muligheter og barrierer tverrprofesjonelt samarbeid gir • evne til å systematisk reflektere over utfordringer knyttet til dilemmasituasjoner • evne til å reflektere over egne verdier og hvordan de kan påvirke faglige valg 	<ul style="list-style-type: none"> • ha opparbeidet innsikt i relevante tverrprofesjonelle og yrkesetiske problemstillinger • ha videreutviklet evnen til å kommunisere og samhandle med andre profesjonsutøvere • ha videreutviklet evnen til å reflektere over egne verdier og holdninger i tverrprofesjonelt samarbeid
Bacheloroppgave, barnevern SA203S (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Å utforme og avgrense et temaområde og en problemstilling • Å anvende samfunnsvitenskapelige metoder • Å kjenne til forsknings- og utviklingsarbeid innen temaområdet • Å kunne identifisere ulike teorier og metoder innen temaområdet 	<ul style="list-style-type: none"> • Å kunne anvende faglig og teoretisk kunnskap samt relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på teoretiske problemstillinger • Å tilegne seg ny oppdatert kunnskap • Å kunne finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff, og framstille dette slik at det belyser problemstillingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Å utforme og avgrense et temaområde og en problemstilling • Å anvende samfunnsvitenskapelige metoder • Å kjenne til forsknings- og utviklingsarbeid innen temaområdet • Å kunne identifisere ulike teorier og metoder innen temaområdet
Barnevern SA271S (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om aktuelle psykologiske og pedagogiske teorier • Ha kunnskap om barnevernets historiske utvikling • Ha kunnskap om barnevernets samfunnsoppdrag og samfunnsmessige rammebetingelser • Ha kunnskap om saksbehandling i barnevernet • Ha kunnskap om relasjonsarbeid og relasjonsbygging • Ha kunnskap om relevant lovverk • Ha kunnskap om omsorg og omsorgssvikt • Ha kunnskap om betydningen av medvirkning • Ha kunnskap om ulike aktiviteter i arbeid med barn og unge • Ha innsikt i forhold som skaper og opprettholder livsvansker for barn, unge og deres familier 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle refleksjonskompetanse i barnevernssaker • Kunne gjøre rede for barnevernets utvikling og organisering • Kunne gjennomføre profesjonelle samtaler med barn og unge og deres familier • Kunne sette i gang og lede ulike aktiviteter sammen med barn og unge • Kunne gjennomføre sosialpedagogiske tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • Forholde seg til nasjonale lover og konvensjoner som er gyldig for barnevernsfeltet • Identifisere barnevernets plass i velferdsstatens tjenesteyting • Kunne vite hvordan ulike perspektiver kan få betydning for forståelse av barn, unge og deres familier

NTNU - Bachelor i barnevern			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kunnskap
HBVE1003 Kunnskapsgrunnlaget for barnevernspedagoger (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om hovedtrekk i barndommens historie, barnevernets historie og barnevernspedagogutdanningens historie • Kunnskap om barnevernets politiske basis og om barneverntjenesten som del av forvaltningen. • Kjennskap til hovedområder i barnevernsarbeidet • Kunnskap om barn og unges normalutvikling og risikoutvikling i et pedagogisk, psykologisk og sosiologisk perspektiv • Kunnskap om barn som selvstendige rettssubjekter og rettsstilling i familien • Kjennskap til ulike former for kunnskap og utvikling av kunnskap (teori, forskning, erfaringskunnskap, taus kunnskap, mv.) • Kjennskap til metodisk sosialpedagogisk arbeid og aktivitetsfag 	<ul style="list-style-type: none"> • Beherske grupper som arbeidsform i studiet • Foreta refleksjon over hva som er gyldig kunnskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Har innsikt i grunnleggende teorier og begreper knyttet til barn, barndom og oppvekst • Kan referere til grunnleggende teorier innen psykologi, sosiologi, juss og pedagogikk i en barnevernfaglig sammenheng
HBVE1004 Kommunikasjon, relasjon og aktiviteter i sosialpedagogisk arbeid (10 stp)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om om aktiviteter i sosialpedagogisk arbeid • Kjennskap til innholdet i sentrale begreper i teorier om kommunikasjon • Kjennskap til metodisk sosialpedagogisk arbeid • Kunnskap om barnevernspedagogens yrkesetiske verdigrunnlag og grunnleggende moralske prinsipper 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende sosialpedagogiske metoder og modeller • vise gjennom ferdighetstrening forståelse for kommunikasjon og relasjonskompetanse • anvende aktiviteter i sosialpedagogisk arbeid • Anvende grunnprinsipper i den sosialpedagogiske arbeidsmodellen 	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenner til barneperspektivet/barnets perspektiv i yrkesrollen • Kan referere til sentral forståelse av kommunikasjon og relasjon i sosialpedagogisk arbeid • Kan opptre etter etiske grunnlagsverdier og referere til etisk forståelse • Skal gjennom aktivitetsfaget bli bevisst på egne ressurser
HBVE102P Sosialpedagogisk praksis på barn og unges arena 15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om barns rettigheter. • Kunnskap om en oppvekstinstitusjon, dens organisering og om tverrfaglig samarbeid. • Kunnskap om forebyggende arbeid og tiltak ved ulike oppvekstarenaer. • Kunnskap om utsatte barns og unges livssituasjon. • Kunnskap om sosialpedagogisk arbeid og aktiviteter • Kunnskap om etiske teorier og yrkesetiske prinsipper. 	<ul style="list-style-type: none"> • Benytte observasjon som systematisk metode. • Følge lover og regler på praksisplassen • Planlegge, gjennomføre og evaluere arbeidsoppgaver i arbeid med utsatte barn og unge. • Legge tilrette for barns medvirkning • Tilrettelegge for lek og kreative aktiviteter med barn og unge i sosialpedagogisk arbeid. • Anvende sine kunnskaper om profesjonelle samtaler med barn i direkte kontakt med barn eller unge. • Bringe inn faglige og personlige temaer knyttet til sosialpedagogisk arbeid i veiledning på praksisstedet som et ledd i en profesjonell utvikling. • Samarbeide med andre yrkesgrupper. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reflektere etisk og kritisk og gjennom dette få større forståelse av seg selv som yrkesutøver. • Ha forståelse for hvordan et flerkulturelt perspektiv kan bidra inn i barnevernfagets praksis. • Ha kunnskap om betydningen av metodisk sosialpedagogisk arbeid og aktiviteter. • Ha innsikt i egne verdier og holdninger. • Ha tilegnet seg arbeidsformer i forebyggende arbeid. • Anvende generelle kommunikasjonsmetoder
HBVE1005 Oppvekstforhold og forebyggende sosialpedagogisk arbeid med utsatte barn og unge (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Oppvekstbetingelsene for utsatte barn og unge • Barns familie og sosiale nettverks betydning for oppvekst og sosialisering. • Oppvekstarenaer og -institusjoner • Sosialpolitikken betydning for barn, unge og 	<ul style="list-style-type: none"> • Planlegge og gjennomføre forebyggende sosialpedagogisk arbeid • Redegjøre for sosialpedagogisk arbeid på barns oppvekstarenaer • Reflektere over sosialpedagogisk forståelse og handling 	<ul style="list-style-type: none"> • Har innsikt i undersøkelse, planlegging og gjennomføring av forebyggende arbeid og aktiviteter med barn og unge i et sosialpedagogisk perspektiv • Kan formidle kunnskap om barns oppvekstbetingelser

	<ul style="list-style-type: none"> familier • Offentlig forvaltning, politisk og administrativ styring • Aktiviteters betydning for arbeid med barn • Juridiske rammer for barn og unges oppvekst • Tverrfaglig og tverretattlig samarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende faglig kunnskap innenfor forebyggende arbeid for utsatte barn og unge • Reflektere over hvordan offentlig forvaltning; politisk og administrativ styring hemmer og fremmer oppvekstbetingelsene for barn og unge • Anvende forståelse av barns unges og familiers vansker • Anvende aktiviteter for barn 	
HBVE2003 Psykiske lidelser hos barn og unge (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om emnets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet • Kunnskap om juridiske og organisatoriske rammer som er relevante for arbeidet i tiltak og behandling • Kunnskap om den betydning barn og unges oppvekstforhold har for utvikling av psykiske lidelser, sosiale problemer og rusavhengighet • Kjennskap til forskning og utviklingsarbeid innenfor området tiltak og behandling 	<ul style="list-style-type: none"> • Redegjøre for emnets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet • Redegjøre for den betydning barn og unges oppvekstforhold har for utvikling av psykiske lidelser, sosiale problemer, rusavhengighet, vold, kriminalitet og andre problem • Reflektere over betydningen av tilrettelegging for utviklings- støttende prosesser i individ, familie og nettverk • Redegjøre for betydningen av egen og andres relasjonskompetanse i arbeidet med utsatte barn, ungdom og familier • Finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling 	<ul style="list-style-type: none"> • Har innsikt i egen relasjonskompetanse og yrkesetiske problemstillinger • Kan formidle kunnskap skriftlig og muntlig • Har innsikt i rammemessige og relasjonsmessige utfordringer i forbindelse tiltak og behandling • Har innsikt i barn, ungdom og familiers behov for oppfølging og støtte, og i barnevernets ansvar i denne sammenheng. • kan reflektere over egne verdier og holdninger i møte med menneskers hjelpebehov • kan identifisere og redegjøre for etiske problemstillinger og dilemmaer
HBVE2004 Hjelpetiltak og barnevernfaglig saksbehandling (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • barnevernets utvikling og plass i samfunnet • melding, undersøkelse og tiltak etter barnevernloven, samt kunnskap om barnevernlovens hovedprinsipper • offentlig forvaltning, om statens og kommunenes ansvar og oppgaver i barnevernet, samt saksforberedelse, vedtak, klage og overprøving i forvaltningssaker. • kultur og etnisitet • konflikt, makt, avmakt og barn og voksnes medvirkning • overgrep og seksuelle krenkelser • rus, vold og kriminalitet • oppvekstforhold, oppdragelse, omsorg og omsorgssvikt • aktiviteter i miljøterapeutisk arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for barnevernets utvikling og plass i samfunnet, inkludert ulike forvaltningsnivåers oppgaver og ansvar • beherske barnevernfaglig saksbehandling i offentlig forvaltning • foreta en faglig avklaring av meldinger til barneverntjenesten • anvende lovverket i undersøkelser og ved beslutninger om tiltak i barneverntjenesten. • gjennomføre profesjonelle samtaler med barn og deres pårørende for å avklare barnets omsorgssituasjon • identifisere og vurdere risikofaktorer for omsorgssvikt i barn og unges oppvekst, og vurdere hva som kan være treffsikre hjelpetiltak for å hindre barns skjevutvikling • reflektere over etiske dilemma i møte med utsatte barn og foreldre fra ulike kulturer. • anvende aktivitetsfaget i arbeid med barn og unge i ulike kulturer 	<ul style="list-style-type: none"> • er bevisst sin maktposisjon og bruker den med omhu til barnets beste • har kunnskap om hvordan samtaler har ulike formål og kunne samtale med barn, unge og foreldre i ulike kontekster • kan reflektere kritisk over egne holdninger i forhold til forskjellige normer om omsorg og oppdragelse • kan planlegge og gjennomføre arbeidsoppgaver i den kommunale barneverntjenesten i tråd med faglige og etiske krav • kan formidle begrunnelser for valg og beslutninger • kan bruke aktiviteter.
HBVE2006 Kulturforståelse, vitenskapelig metode og prosjektarbeid (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori, vitenskapsteori og rapportskrivning • Kunnskap om etikk og personvern i datainnsamling og bearbeiding av data • Kunnskap om gruppeprosesser og gruppedynamikk • Kulturforståelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Bruke kvalitative og kvantitative metoder for kartlegging • Beherske datainnsamling i ulike kulturelle kontekster • Identifisere etiske utfordringer knyttet til samfunnsvitenskapelige undersøkelser • Planlegge og organisere en selvstendig samfunnsvitenskapelig undersøkelse • Presentere en samfunnsvitenskapelig undersøkelse i en skriftlig rapport • Redegjøre for vitenskapsteori og samfunnsvitenskapelig 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan formidle begrunnelser for valg og beslutninger. • Anvender samfunnsvitenskapelig forskningsmetode og forskningsresultater • Kan reflektere kritisk over kunnskap og kunnskapsproduksjon

		<p>metode</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reflektere over bruk av ulike kilder. • Bidra aktivt i gruppearbeid og beskrive gruppeprosesser og gruppedynamikk • Redegjøre for personvernreglement og etiske utfordringer 	
<p>HBVE2005 Behandling og omsorg i barnevernsfaglig tiltaksarbeid (20 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om emnets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet • Kunnskap om juridiske og organisatoriske rammer som er relevante for arbeidet i tiltak og behandling • Bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder i arbeid med utsatte barn, ungdom og familier i tiltak og behandling • Bred kunnskap om reaksjoner og behov hos barn, ungdom og foreldre i forbindelse med en plassering utenfor hjemmet. • Kjennskap til forskning og utviklingsarbeid innenfor området tiltak og behandling • Kunnskap om bruk av aktiviteter i arbeid med utsatte grupper 	<ul style="list-style-type: none"> • Redegjøre for emnets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet • Redegjøre for juridiske og organisatoriske rammer som er relevante for arbeidet i tiltak og behandling • Redegjøre for sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder i arbeid med utsatte barn, ungdom og familier i tiltak og behandling • Redegjøre for reaksjoner og behov hos barn, ungdom og familie i forbindelse med en plassering utenfor hjemmet • Redegjøre for den betydning barn og unges oppvekstforhold har for utvikling av psykiske lidelser, sosiale problemer, rusavhengighet, vold, kriminalitet og andre problem • Reflektere over betydningen av tilrettelegging for utviklings- støttende prosesser i individ, familie og nettverk • Identifisere og reflektere over faglige og etiske utfordringer i barnevernsfaglig tiltaksarbeid • Anvende aktivitetsfaget i miljøterapeutisk arbeid med utsatte barn og ungdom • Redegjøre for betydningen av egen og andres relasjonskompetanse i arbeidet med utsatte barn, ungdom og familier • Finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling 	<ul style="list-style-type: none"> • Har innsikt i risikofaktorer som avgjør om barn/ungdom trenger tiltak i eller utenfor institusjon, samt sette denne forståelsen inn i en samfunnskontekst • Har innsikt i egen relasjonskompetanse og yrkesetiske problemstillinger • Kan formidle kunnskap skriftlig og muntlig • Har innsikt i rammemessige og relasjonsmessige utfordringer i forbindelse tiltak og behandling • Har innsikt i barn, ungdom og familiers behov for oppfølging og støtte, og i barnevernets ansvar i denne sammenheng. • Kan reflektere over egne verdier og holdninger i møte med menneskers hjelpebehov • kan identifisere og redegjøre for etiske problemstillinger og dilemmaer • kan bruke aktivitetsfaget
<p>HBVE302P Barnevernsfaglig praksis i tjenester og tiltak for utsatte barn og unge (27 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om barnevernsfaglig praksis • kunnskap om veiledning som metode for læring og konkretisering av egne læringsmål 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende metoder i barnevernsfaglig og sosialpedagogisk arbeid • Dele teori med kolleger i praksisfeltet • Anvende metoder for tverrfaglig og tverretatlig samarbeid • Skriftlig dokumentere (eksempelvis rapportskrivning, møtereferat, vedtak og planer) • Anvende analytiske metoder på tekst og muntlige beskrivelser • Anvende aktivitetsfaget i arbeidet med barn og unge • Reflektere kritisk rundt etikk og fagutøvelse • Anvende forskningsbasert kunnskap, relevant teori og lovverk i det barnevernsfaglige arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • har kompetanse til, under veiledning, å arbeide i det barnevernsfaglige yrkesfeltet • formidler empati og respekt for barn, ungdom, foresatte, kollega og andre samarbeidspartnere • har innsikt i egne verdier og holdninger • har innsikt i sentrale etiske problemstillinger og dilemma som barnevernsfaglige arbeid • har kunnskap om ny teori, aktuell forskning og relevante metoder som vektlegges i barnevernsfaglig arbeid
<p>HBVE3002 Barnevernsfaglig yrkeskompetanse og Bacheloroppgave (33 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Profesjoner og tverrfaglig samarbeid • Hvilken betydning innovasjon har for arbeidsfeltet 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide tverrfaglig med andre profesjoner • Dokumentere og formidle kunnskap fra tverrfaglig prosjektarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Har innsikt i resultatrettet innovasjon og arbeid med tverrfaglige problemstillinger • Bruke aktivitetsfaget i sosialpedagogisk arbeid

	<ul style="list-style-type: none"> • Faglig, yrkesspesifikk og personlig kompetanse • Barnevernspedagogens rettigheter og plikter i arbeidslivet • Gruppeprosesser, konflikter og konflikthåndtering • Viser bred faglig kunnskap om sentrale tema, teorier og metoder innenfor aktuelt fagområde • Kan gjennom bacheloroppgaven vise til kunnskap om fagets sentrale idegrunnlag, praktiske fagutøvelse og samfunnsoppdrag • Kan formulere, utforske og besvare en vitenskapelig problemstilling • Har kunnskap om ulike kilder, relevante fagdatabaser og retningslinjer for korrekt bruk av kilder i eget arbeid • Har kunnskap om kildekritikk og prinsipper og verktøy for systematisk søking i relevante fagdatabaser 	<ul style="list-style-type: none"> • Tenke helhetlig og integrere relevant kunnskap fra andre fagområder • Reflektere over og analysere egen livssituasjon, samt egne verdier og normer i yrkesutøvelsen • Forstå barnevernspedagogens praksis og arbeidsfelt ut fra en teoretisk forståelsesramme • Anvende ulike aktiviteter i sosialpedagogisk arbeid • Formulere, utforske og besvare en vitenskapelig problemstilling som angår barnevernspedagogens målgruppe og yrkesområder, samt formidle denne kunnskapen muntlig. • Kan planlegge, gjennomføre og ferdigstille en skriftlig oppgave med vitenskapelighet tilhørende bachelornivå • Kan vise en kritisk-analytisk holdning og anvender oppdatert vitenskapelig litteratur, og annen holdbar og relevant kunnskap • Kan søke etter og bruke kvalitetssikret informasjon og faglitteratur i oppgaveskriving • Kan reflektere over valg av ulike kilder • Kan gjøre et bevisst valg av kildetyper, argumentere for valget og dokumentere egen kildebruk etter gjeldende regler 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan kritisk vurdere kunnskap for å belyse og drøfte ulike teoretiske perspektiver som er aktuelle for en problemstilling • Kan tydeliggjøre et reflektert valg av kildetyper, utføre litteratursøk i relevante fagdatabaser, argumentere for valget og dokumentere egen kildebruk etter gjeldende regler • Kan formidle sentrale teorier, problemstillinger og løsninger i skriftlig form • Kan planlegge og gjennomføre en bacheloroppgave i tråd med vitenskapelige kriterier og etiske krav • Kan reflektere over faglig utøvelse i lys av aktuell teori • Kan utøve kildekritikk • Kan planlegge og gjennomføre litteratursøk på en systematisk måte samt dokumentere prosessen
--	---	---	---

UIT Bachelor i barnevern (Alta og Harstad)			
Emner	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
BVE-1011 Introduksjon til barnevernspedagogens fagfelt og yrkesrolle (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • skal kjenne til barnevernets organisering, rammer, samfunnsoppdrag og barnevernets historie i Norge generelt og nordområdene spesielt. • skal kjenne til ulike former for grupper og samhandling i grupper. • skal kjenne til sosialpedagogikkens historie og utvikling samt sosialpedagogiske verdier og dannelsesstenkning. • skal kjenne til ulike etiske teorier. • skal kjenne til vitenskapsteori som grunnlag for forskning og kunnskapsdannelse i akademia. • skal ha kunnskap om sentrale begreper innen kommunikasjon og kommunikasjonens betydning i profesjonell samhandling. • skal ha kunnskap om sentrale pedagogiske begreper som oppdragelse, dannelselse og sosialisering samt kjennskap til ulike pedagogiske teorier. 	<ul style="list-style-type: none"> • samarbeide og kommunisere i grupper med utgangspunkt i egne holdninger og dannelselse. 	<ul style="list-style-type: none"> • har respekt for menneskets grunnleggende verdi. • kjenner til ulike arbeidsmåter og arbeidsfelt på system- og individnivå. • kjenner til kommunikasjons- og samhandlingsformer i barnevernfaglig arbeid. • kjenner til i roller og mellommenneskelige relasjoner på individ, gruppe og samfunnsnivå. • skal utvikle evne til å forholde seg reflektert til vitenskapene i dag.

	<ul style="list-style-type: none"> • skal ha kunnskap om ulike sentrale sosiologiske begreper, teorier og tenkemåter. • skal ha kunnskap om sentrale sosialantropologiske perspektiver og nøkkelbegreper. • skal kunne identifisere standpunkter, argumenter og strukturer i en vitenskapelig tekst. 		
BVE-1012 Velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • skal kjenne til det politiske system i Norge og hvordan beslutninger fattes og hvordan politiske prioriteringer får konsekvenser for ulike brukergrupper. • skal kjenne til historisk utvikling, ideologiske spenninger, organisering og finansiering av helse- og sosialtjenestene. • skal kjenne til helse- og sosialpolitiske målsettinger, idealer og utfordringer, herunder levekår. • skal kjenne til lovgivningsprosessen, juridisk metode og rettskildelære. • skal ha kjennskap om sosialarbeiderens handlingsrom, krav, forventninger, dilemmaer og rollekonflikter som profesjonsutøver. • skal ha kunnskap om generell forvaltningsrett, ulike velferdslovers formål, ansvarsområder og tjenester herunder menneskerettigheter, urfolks rettigheter, diskriminering og likestillingslovgivning. • skal ha kunnskap om sosial differensiering og makt, bl.a. om klasse, kjønn, seksualitet og etnisitet og hvordan dette fremtrer på mikro-, meso- og makronivå. 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere rundt forskjellige perspektiver i forhold til velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer. 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for begreper, teorier, perspektiver, lovgrunnlag og annen kunnskap fra emnet. • diskutere sentrale problemstillinger i emnet
BVE-1021 Barn og unge i et pedagogisk og psykologisk perspektiv (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til psykologifagets opprinnelse og vitenskapelige grunnlag. • kjenner til barne- og ungdomskultur, tradisjonelle og tidstypiske. • kjenner til barnehagens og skolens ideologi, rammer og innhold. • kjenner til didaktikkens betydning i arbeid med barn og unge. • har kunnskap om barn og ungdoms emosjonelle, kognitive, sosiale og personlighetsmessige utvikling. • har kunnskap om tidlig samspill og tilknytning. • har kunnskap om lek og lekens plass og betydning i barns oppvekst. • har kunnskap om kjønn, kultur og klasse har 	<ul style="list-style-type: none"> • henvise til ulike observasjons- og kartleggingsverktøy av barn og unge i ulike situasjoner. • reflektere rundt didaktisk planlegging av aktiviteter med barn og unge. • reflektere rundt lek som et pedagogisk virkemiddel 	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til psykologiens betydning ved observasjon og kartlegging av barn og unge. • kan oppdage og forebygge mobbing på de til en hver tid gjeldende sosiale arenaer.

	<p>betydning for barn- og unges utvikling.</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om begrepet mobbing og konsekvensen av mobbing. 		
BVE-1022 Praksis 1: Samhandling og læring (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til aktiviteter som begrep og aktivitetenes betydning i sosialpedagogisk arbeid med barn og unge. • kjenner til praksisstedets formål, oppgaver og sentrale samarbeidsinstanser. • kjenner til digitale verktøy som metode i arbeidet med barn og unge. • kjenner til tverrkulturell kommunikasjon og samhandling mellom barn, unge og voksne. • skal ha kunnskap om yrkesetisk grunnlagsdokument. 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge, gjennomføre og begrunne estetiske uttrykksformer i arbeidet med barn og unge. • observere og kartlegge barn og unges utvikling. • kunne samhandle med ulike brukergrupper i ulike situasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne identifisere egne samspills- og kommunikasjonsferdigheter, og bruke disse i samarbeid med barn, unge og deres familie. • ha innsyn i tverrprofesjonelt samarbeid. • kunne redegjøre for hvordan arbeid med skapende aktiviteter kan styrke selvfølelsen og legge til rette for vekst og utvikling hos barn og unge. • kunne se sammenhenger mellom ulike teoretiske vinklinger og praksis.
BVE-1031 Aktiviteter og aktivisering i miljøarbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til ulike arbeidsmåter innen miljøarbeid. • kjenner til sentrale begrep og teorier innen familie- og nettverksarbeid. • skal ha kunnskap om spesialpedagogiske tiltak for barn og unge. • skal ha kunnskap om individuelle planer som verktøy, herunder brukermedvirkning. • har innsikt i hvordan aktivitetsfaget bidrar til barn og unges utvikling og endring. • har innsikt i forebygging og reduksjon av problematferd hos barn og unge. 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge og gjennomføre en aktivitet med fokus på estetisk erfaring, relasjonsbygging og mestring. • reflektere over hvordan egne ressurser kan brukes i miljøarbeid. • planlegge, gjennomføre og evaluere spesialpedagogiske tiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne redegjøre for sentrale miljøterapeutiske metoder og prinsipper i målrettet utviklings- og endringsarbeid med barn/unge/familier. • kunne legge til rette for myndiggjørende praksis og styrking av barn og unges sosiale kompetanse. • kunne utøve didaktisk planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak der aktiviteter inngår. • kunne kjenne igjen nyttenking og innovasjon i det miljøterapeutiske arbeidet.
BVE-1032 Arbeidsprosessen i kommunal barneverntjeneste (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til mandater og ansvarsområder som grunnlag for samarbeid med ulike nettverk, etater og organisasjoner. • har kunnskap om forebyggende barnevernsarbeid. • har kunnskap om kommunikasjonsmetoder med barn og unge og deres familier i sosialpedagogisk arbeid. • har kunnskap om tverrkulturelle møter, bruk av tolk og urfolkets særskilte rettigheter. • har kunnskap om formål, innhold og vilkår i ulike velferdslover og deres samtykkebaserte tjenester. • har kunnskap om saksbehandling og skjønnsutøvelse innenfor lovgivningens rammer. • kjenner til aktuelle former for internkontroll og velferdsteknologi i barnevernsarbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • fremme brukerens medvirkning og barnets deltakelse. • planlegge og gjennomføre ulike kommunikasjonsformer, samtaler med barn, unge og deres familier herunder tverrkulturell kommunikasjon og bruk av tolk. • reflektere etisk over sammensatte utfordringer i utøvelsen av velferdsfagene. • gjennomføre saksbehandling i barneverntjenester innenfor gjeldende lovgivning. • anvende ulike metodiske tilnærminger i planlegging, gjennomføring og evaluering av en barnevernssak. • utøve faglig skjønn i vurderingen av faglig informasjon som framkommer i en barnevernssak 	<ul style="list-style-type: none"> • evner å se betydningen av barnets deltakelse og brukermedvirkning i sosialpedagogisk arbeid. • evner å se sammenhengen mellom ulike teorier hva angår menneskesyn, etikk og kommunikasjon. • kan gjennomføre undersøkelse, utøve forsvarlig, etisk og juridisk skjønn, utforme tiltak og foreta evalueringer i en barnevernssak. • kan identifisere beskyttelses- og risikofaktorer i forebyggende arbeid med barn, unge og deres familier. • kan møte mennesker i flerkulturelle kontekster og ha nødvendig kompetanse i samhandling med brukergrupper. • skal kunne vurdere de ressurser og det endringspotensialet som finnes hos barn og familier, og arbeide med endringer for å fremme sosial fungering.
BVE-1041 Praksis 2: Tiltak og endringsarbeid (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til praksisstedets formål, oppgaver og sentrale samarbeidsinstanser. • kjenner til maktforholdet i profesjonelle relasjoner. • har kunnskap om veiledningsteori- og metodikk. 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende sosialpedagogiske metoder og arbeidsmåter i konkrete situasjoner. • reflektere faglig og etisk over egen praksis og yrkesrolle. • samhandle med barn og voksne på praksisplassen i ulike situasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • samhandle med ulike etatsnivå og har innsikt i tverrprofesjonelt samarbeid. • utøve faglig refleksjoner og vurderinger på bakgrunn av tilgjengelige opplysninger fra rapporter, samtaler og utredninger. • handle på bakgrunn av faglig refleksjon i møtet med barn og unge

	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til vanlige psykiske lidelser og utviklingsforstyrrelser. • kjenner til vanlige behandlingsformer innen barnepsykologi (både individuelle og relasjonelle tilnærminger). • har kunnskap om barns reaksjoner på traumatiske hendelser, med et særskilt fokus på krisehåndtering. 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende egne samspills- og kommunikasjonsferdigheter. • utarbeide ulike typer dokumenter relatert til praksisplassens oppgaver. • evne å motta veiledning og deretter gjøre endringer i forhold til egne holdninger og opptreden. • reflektere over egen fremtidige yrkesrolle. • identifisere grunnleggende tegn på psykiske lidelser hos barn og unge. 	<p>med psykiske lidelser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • planlegge, forstå og handle i forhold til barn, unge og familier i kriser.
<p>BVE-1051 Beslutninger og dilemmaer i barnevernet (15 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om formål, innhold og vilkår i velferdslovgivningens tvangsbestemmelser, med særlig vekt på forsvarlig skjønnsutøvelse i tvangssaker i barneverntjenester. • har innsikt i saksbehandling, beslutningsprosesser, tverrprofesjonelt samarbeid knyttet til omsorgsovertakelser, institusjonsplassering, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon. • har kunnskap om hvordan psykiske lidelser hos voksne kan påvirke omsorgsevnen. • har kunnskap om familiers ressurser og endringsmuligheter. • har kunnskap om fosterhjem, institusjon og ettervern. • har kunnskap om samværsordninger; muligheter og utfordringer. • har kunnskap om mulige konsekvenser av omsorgssvikt, seksuelle overgrep, samt fysisk og psykisk mishandling. • har kunnskap om mekanismer som opprettholder avhengighetsatferd, eksempelvis rus- og spillavhengighet, 28 samt konsekvensene det kan ha på enkeltpersoner og familier. • har kunnskap om krisepsykologi og traumerelaterte vansker hos barn og unge. • har innsikt i kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning med vekt på barn, unge og deres pårørende. 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere kritisk over sin maktposisjon og over egne holdninger til forskjellige normer om oppdragelse. • ivareta barneperspektivet i komplekse barnevernssaker. • identifisere og handtere etiske dilemmaer i utøvelse av makt, tvang og kontroll. • benytte ressurser i ulike deler av hjelpeapparatet, barnets nettverk og familie. • identifisere mulige tegn på at barn opplever omsorgssvikt, overgrep eller mishandling. • handtere konfliktsituasjoner samt vise handlingskompetanse. • arbeide i flerkulturelle kontekster. 	<ul style="list-style-type: none"> • ha innsikt i det særlige rettssikkerhetsaspektet som gjør seg gjeldende ved bruk av tvang i velferdstjenester, med særlig vekt på barnets beste og medvirkning. • anvende kunnskap om krisepsykologi i arbeid med barn, unge og voksne i krise. • identifisere egne samhandlings- og kommunikasjonsferdigheter, og bruke disse i samspill med barn, unge og deres familie. • reflekterer over hvordan egne holdninger og verdier knyttet til barn og unges oppvekst kan innvirke på egne vurderinger og beslutninger. • redegjøre for ulike perspektiver på makt og avmakt i barnevernets myndighetsutøvelse.
<p>BVE-1052 Helsefremmende og forebyggende barne- og ungdomsarbeid (15 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om sentrale begreper og teorier innen folkehelseperspektivet, herunder tidlig intervensjon, helsefremmende og forebyggende arbeid. • har kunnskap om nettverk og relasjoners betydning for psykisk helse • har kunnskap om familierapeutiske tilnærminger. • har kunnskap om inkludering- og ekskluderingsmekanismer generelt, og innen 	<ul style="list-style-type: none"> • identifisere potensielle helsefremmende og helsehemmende faktorer i barn og unges nettverk. • Planlegge, tilrettelegge og gjennomføre systematisk og metodisk miljøarbeid individuelt, gruppe og samfunnsnivå. • anvende ulike metoder for samfunnsarbeid og kollektive tilnærminger herunder oppsøkende barne- og ungdomsarbeid, feltarbeid. • reflektere omkring etiske utfordringer i grupper og samfunnsnivå. 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge, gjennomføre og evaluere et prosjekt i barne- og ungdomsgrupper på ulike forebyggende arenaer for miljøarbeid. • ha kjennskap til kvalitetssikring og internkontroll i miljøarbeid. • ha innsikt i faglige og yrkesetiske problemstillinger knyttet til folkehelseperspektivet, sosial ulikhet, tidlig intervensjon, helsefremmende og forebyggende arbeid.

	<p>barne- og ungdomsgruppen spesielt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om sosiale ulikheter i helse og utvikling. • har kunnskap i tverrkulturelle møter og kommunikasjon. • har kunnskap om konfliktteori og konfliktarbeid. • har innsikt i nettverk og relasjoners betydning for psykisk 	<ul style="list-style-type: none"> • samhandle med ulike brukergrupper, og har kompetanse på kommunikasjon i et flerkulturelt samfunn. 	
<p>BVE-1061 Mangfold, marginalisering og profesjonell bevisstgjøring (14 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i tradisjonelle og tidstypiske ungdomskulturer. • har innsikt i inkluderings- og ekskluderingsmekanismer generelt, og innen barne- og ungdomsgrupper spesielt. • har kunnskap om kjønn og seksualitet som marginaliseringsfaktor. • har kunnskap om antirasistisk og antidiskriminerende arbeid. • har kunnskap om migrasjonsmønster, og om forhold mellom minoriteter og majoritet i befolkningen herunder enslige mindreårige migranter. • har kunnskap om barnefattigdom. • har innsikt i betydningen av sosiale nettverk. • har kunnskap om samfunnsutviklingens betydning for utfordringene i helse- og sosialsektoren. • har kunnskap om makrosystemers betydning for psykisk helse. • har kunnskap om ulike perspektiver på funksjonshemming som utenforskap 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over strategier for å forhindre marginaliseringsprosesser. • reflektere over forebyggende tiltak mot rasisme og nyrasisme, migrasjon og forholdet mellom minoriteter og majoritet. • reflektere over betydninga av sosiale nettverk. • reflektere over samfunnsutviklingens betydning for utviklingen av verdier og normer i helse- og sosialsektoren. • identifisere potensielle helsefremmende eller hemmende faktorer i ulike kulturer og samfunn. 	<ul style="list-style-type: none"> • skal gjenkjenne rasisme og ny-rasisme, migrasjon og forholdet mellom minoriteter og majoriteter. • har evne til å se den enkelte som del av sosiale nettverk. • kan gjenkjenne kulturelle og samfunnsmessige faktorerens betydning for psykisk helse. • har innsikt i tverrkulturelle møter og kommunikasjon. • kan gjenkjenne hvordan relasjoner og maktforhold påvirker identitet og selvoppfatning i et minoritet- og majoritetsperspektiv.
<p>BVE-1062 Vitenskapsteori og forskningsmetode med bacheloroppgave (16 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om ulike vitenskapsteoretiske posisjoner. • har kunnskap om ulike samfunnsvitenskapelige metodetilnærminger, både kvalitative og kvantitative. • har kunnskap om rapportering av empiriske undersøkelser. • har kunnskap om forskningsetiske prinsipper og retningslinjer. • har kunnskap om kritisk blikk på kunnskapsproduksjon. 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende en egnet metodisk tilnærming for å besvare en samfunnsvitenskapelig problemstilling. • gjøre rede for hva som kjennetegner kvantitative og kvalitative metoder innen samfunnsvitenskap. • planlegge og gjennomføre en selvstendig fordypningsoppgave. • vise analytisk kompetanse og kritisk refleksjon. • vurdere og velge ut relevant faglitteratur og utøve kildekritikk. 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne formidle grunnleggende prinsipper ved kunnskapsproduksjon. • kunne formidle grunnleggende prinsipper i kvalitativ og kvantitativ metode, og hvordan de kan anvendes for å utvikle kunnskap. • inneha kritisk holdning til kunnskap i yrkesutøvelsen. • kunne formidle sammenhengen mellom teori og empiri og forstå forskjellen på disse. • kunne lese forskningsrapporter kritisk og nyttiggjøre seg forskningsresultater i sin yrkesutøvelse.

Universteitet i Stavanger - Bachelor i barnevern			
Emner	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
BBA160_1 Barn og unges utvikling og oppvekstmiljø (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha dannet seg kunnskap om barn og unges oppvekstmiljø og utviklet forståelse av muligheter og begrensninger for en god oppvekst. • Ha tilegnet seg forståelse av den historiske utviklingen i synet på barn og barndom. • Ha etablert oversikt over sosialpedagogikkens historie, teori og metode, samt kunnskap om barnevernspedagogens arbeidsfelt. • Ha utviklet en forståelse av forskjellen mellom vitenskapelig psykologi og allmenn menneskekunnskap. • Ha tilegnet seg grunnleggende kunnskap om aktuelle begreper og fenomener innenfor utviklingspsykologi. • Ha etablert kunnskap om de mest sentrale begreper og fenomener innenfor generell psykologi, helsepsykologi og sosialpsykologi. • Ha tilegnet seg kunnskap om sosiologiske perspektiv og begrep knyttet til forståelsen av mennesket i samfunnet og forholdet mellom mennesker. • Ha tilegnet seg sosialantropologisk kunnskap som er nødvendig i forståelsen av sosialpedagogisk arbeid i et flerkulturelt samfunn. • Ha tilegnet seg kunnskap om lekens og aktivitetenes rolle i barns og unges oppvekst og utvikling. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne kritisk reflektere over og anvende relevant sosialpedagogisk, psykologisk, sosiologisk og sosialantropologisk kunnskap for å forstå barn og unges utvikling og deres oppvekstvilkår i et komplekst samfunn. • Kunne analysere barn og unges individuelle og sosiale problemer i samfunnet ut fra kunnskapen i de ovennevnte fag. • Kunne vurdere kvaliteten av samfunnets oppvekstvilkår med henblikk på å sette inn forebyggende tiltak/tidlig intervensjon. • Kunne kritisk reflektere over hvordan barn, unge og deres familier kan løse sine problemer og utfordringer gjennom mobilisering av egne og omgivelsenes ressurser. • Ha dannet seg innsikt i hvordan lek og aktiviteter kan brukes som verktøy i arbeid med barn og unge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Være i stand til kritisk å reflektere over egne og andres handlinger, opplevelser, holdninger og verdier. • Ha dannet seg et medvirknings- og ressursperspektiv i møte med barn og unge. • Ha tilegnet seg forståelse av de muligheter og utfordringer som finnes i tverrkulturelle møter.
SVEXPHIL_10 Examen Philosophicum - IS (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om grunnleggende filosofiske problemstillinger som drøftes innen disipliner som kunnskapsteori, vitenskapsfilosofi, etikk og politisk filosofi • ha kunnskap om grunnleggende kunnskaps- og vitenskapsfilosofiske begreper og teorier • ha kunnskap om grunnleggende filosofiske begreper og teorier om moralsk og politisk praksis med henblikk på samspillet mellom individ og samfunn • ha kunnskap om de ulike vitenskapenes likheter og forskjeller, fellesgrunn og egenart 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere selvstendig rundt grunnleggende problemstillinger som drøftes innen disipliner som kunnskapsteori, vitenskapsfilosofi, etikk og politisk filosofi • kunne drøfte påstander og argumentere selvstendig for egne konklusjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • ha forståelse for akademiske verdier og normer • være allment orientert innen etikk og vitenskapsteori • kunne forholde seg kritisk til vitenskapelig kunnskapsproduksjon
BBA170_1 Velferdspolitikk I (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om demokratiske prosesser, det politiske systemet og den offentlige forvaltningen. • Studentene skal ha kunnskap om velferdsstatens 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne anvende velferdspolitisk kunnskap i praktisk yrkesutøvelse innenfor barnevernspedagogenes yrkesfelt. • Studentene skal kunne anvende organisasjonsteoretiske 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal forstå at velferdspolitiske beslutninger direkte påvirker utformingen av velferdsstatens ytelser og tjenester, og yrkesutøvelsen for barnevernspedagoger. • Studentene skal ha forståelse for hvordan organisasjonen en

	<p>utvikling, normative grunnlag og oppbygging.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om velferdsstatens ytelser og tjenester. • Studentene skal ha kunnskap om det politiske grunnlaget for utformingen av sosialpolitikken og hvordan dette påvirker prioriteringer og yrkesutøvelse. • Studentene skal ha kunnskap om ulike perspektiver på fordelingspolitikk, arbeid, arbeidsløshet og levekår. • Studentene skal ha kunnskap om sentrale organisasjonsteoretiske begreper og teorier. 	<p>begreper for å forstå hvordan de organisatoriske rammer en arbeider innenfor vil kunne påvirke hvordan en tenker og handler i arbeidet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne reflektere kritisk over egen faglig yrkesutøvelse og endre denne med grunnlag i velferdspolitisk kunnskap. 	<p>arbeider i kan påvirke utøvelsen av sosialpedagogisk arbeid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne sette seg inn i og vurdere nye velferdspolitiske problemstillinger i fremtidig yrkeskarriere, og kunne anvende dette i utforming av velferdstjenester og egen yrkespraksis.
BBA175_1 Velferdsrett (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om juridisk metode. • Studentene skal ha kunnskap om det norske rettssystemet og lovgivningsprosessen. • Studentene skal ha kunnskap om grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper. • Studentene skal ha kunnskap om de generelle saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. • Studentene skal ha en oversikt over barnevernloven og de ulike fasene i en barnevernssak. • Studentene skal kjenne til den delen av familieretten som har fokus på barn, unge og deres familier. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne vurdere en juridisk problemstilling ved anvendelse av juridisk metode. • Studentene skal kunne anvende forvaltningsrettens prinsipper og regler under saksbehandling i offentlig forvaltning med særlig fokus på barnevernssaker. • Studentene skal kunne beherske familieretten slik at de kan gi råd og veiledning i familierettslige spørsmål som vil kunne oppstå i forbindelse med arbeidet med barn, unge og deres familie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskaper om relevante lover, regler og prinsipper innenfor barnevernrettens område og kunne anvende forvaltningslovens regler om saksbehandling i sin yrkesutøvelse.
BBA260_1 Sosialpedagogisk arbeid i barnevernet (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha bred kunnskap om barnevernslovens regler om saksbehandlingen i barnevernssaker, herunder melding, undersøkelse og ulike typer tiltak samt sentrale artikler i FNs Barnekonvensjon. • Studenten skal ha bred kunnskap om de ulike teorier, empiri og verdier som ligger til grunn for barnevernfaglige vurderinger som gjøres i gjennomføring av undersøkelser og iverksetting av tiltak i en barnevernssak. Studenten skal ha bred og oppdatert kunnskap om sentrale beskyttelses- og risikofaktorer som kan innvirke på barn og unges omsorgssituasjon • Studentene skal ha grunnleggende kunnskap om kommunikasjon og relasjonsarbeid. De skal ha kunnskap om sentrale begreper, samtalemotodiske prinsipper, arbeidsmodeller og samhandlingsforståelse i forhold til barn og foreldre i vanskelige livssituasjoner. De skal ha kunnskaper om ulike samtaleformål/ metoder 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne anvende barnevernlovens regler i forhold til behandling av innkomne meldinger, vilkår for å åpne en undersøkelsessak, innhenting av opplysninger i undersøkelsesfasen og vilkår som må være oppfylt for å iverksette ulike typer tiltak etter loven. Dette skal skje i lys av reglene i FNs Barnekonvensjon om hensynet til barnets beste, barnets rett til å bli hørt og retten til ikke-diskriminering. • Studentene skal kunne reflektere over det barnevernfaglige forståelsesgrunnlaget og gjennomføre undersøkelser og iverksette tiltak i en barnevernssak i tråd med dette. • Studentene skal kunne anvende sin kunnskap om kommunikasjon og relasjonsarbeid på en reflektert, faglig forsvarlig og metodisk måte i samtaler med barn og foreldre i vanskelige livssituasjoner. • Studentene skal kunne anvende relevant fagterminologi slik at de er i stand til å reflektere over og vurdere kliniske eksempler blant barn og unge. Dette gjelder både med henblikk på diagnose og tiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha utviklet en analytisk, kritisk, reflektert, juridisk og etisk kompetanse i sitt arbeid i barnevernstjenesten for utsatte barn og deres familier i et flerkulturelt Norge.

	<p>knyttet til arbeid med barn i barnevernstjenesten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om de mest utbredte psykiske og psykososiale problemer som vi finner hos barn og unge. De skal ha kjennskap til ulike forebyggende og terapeutiske tiltak som kan settes inn overfor barn og unge med psykiske og psykososiale problemer. • Studentene skal ha kjennskap til ulike uttrykksformer som vektlegger fantasi og skapende virksomhet for kritisk å kunne kartlegge og tilrettelegge for barn og unges omsorgssituasjon. • Studentene skal ha kunnskap om og forståelse for ulike beslutningsteorier. • Studenten skal ha bred kunnskap om kultursensitiv kommunikasjon i arbeid med barnevernssaker. Studenten skal ha kunnskap om kultursensitivitet i skjønnsutøvelsen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne ta i bruk ulike kunstneriske uttrykkformer i det praktiske arbeidet med en barnevernssak. • Studentene skal kunne anvende ulike beslutningsteorier for å forstå beslutningsprosesser i en barnevernssak. • Studentene skal kunne redegjøre åpent og tydelig for vurderingsgrunnlaget for skjønn. Studentene skal ha en bevisst forståelse av kunnskap som er lagt til grunn for forståelsen av barnets beste. Studenten skal kunne reflektere over egne verdier i skjønnsutøvelsen. 	
<p>BBAP370_1 Sosialpedagogisk arbeid i og utenfor institusjon (30 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organisering og oppgaver i det statlige barnevernets arbeidsfelt • Fosterhjemsarbeid • Sosialpedagogisk arbeid innen det statlige barnevernets arbeidsfelt med barn, ungdom og/eller deres familie. • Ulike teorier og arbeidsmetoder som brukes i institusjonsarbeid, oppsøkende arbeid og i kultur- og fritidssektoren for barn og ungdom. • Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid • Krise- og traumeteorier og hvordan rusmiddelproblem, psykiske problem og vold kan påvirke familiefungering og barn og unges utvikling • Interkulturelt arbeid med barn og familier • skal ha utviklet en analytisk, kritisk, reflektert, juridisk og etisk kompetanse i sitt arbeid i barnevernstjenesten for utsatte barn og deres familier i et flerkulturelt Norge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kritisk og faglig kunne vurdere og reflektere over ulike problemområder innen det sosialpedagogiske arbeidet • Planlegge, tilrettelegge og gjennomføre generelt og spesielt miljøarbeid, både i institusjon, i skolen og på fritidsarenaen i samhandling med barn, unge og deres foresatte • Bruke aktiviteter i ulike sosialpedagogiske sammenhenger 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne bruke vitenskapelig kunnskap og kunne knytte denne til praktiske sosialpedagogiske utfordringer • Ha videreutviklet evnene til refleksjon og kritisk analyse • Kunne gi gode skriftlige fremstillinger av sosialpedagogiske tema
<p>BBAP20_1 Praksis (30 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • studenten skal kunne dokumentere grunnleggende kunnskap om og forståelse for sammenhengen mellom teoretisk kunnskap og praktisk sosialpedagogisk arbeid • studenten skal kunne vise god kjennskap til aktuell sosial- og velferdspolitik og lovhjemler knyttet til praksisstedets organisering • studenten skal kunne vise at hun/han har god kjennskap til samarbeidsinstanser som er aktuelle på praksisstedet 	<ul style="list-style-type: none"> • studenten skal kunne anvende faglige kunnskaper og relevante erfaringer på praksisstedet til å treffe begrunnede handlingsvalg • studenten skal kunne analysere brukers situasjon • studenten skal kunne tilrettelegge faglig begrunnede praktiske tiltak • studenten skal vise evne til å evaluere egen og andres faglige praksis • studenten skal vise evne til relasjonelle og kommunikative ferdigheter i direkte samhandling med 	<ul style="list-style-type: none"> • studenten skal vise grunnleggende forståelse for yrkesetikk som grunnlag for profesjonsutøvelse • studenten skal vise forståelse for og evne til å utnytte andre utdanningsgruppers kompetanse • studenten skal vise evne til å nyttiggjøre seg nye tanker • studenten skal vise en analytisk, kritisk og reflekterende tilnærming til egen faglige oppfatning

	<ul style="list-style-type: none"> • studenten skal kunne gjøre rede for kunnskap og faglig innsikt studenten har fått i samarbeid med erfarne profesjonsutøvere, som ikke er beskrevet i litteraturen • studenten skal kunne la sammenhengen mellom teoretisk kunnskap og praktisk erfaring komme til uttrykk i fagnotatene 	<p>brukere</p> <ul style="list-style-type: none"> • studenten skal kunne arbeide selvstendig og i gruppe med utfordrende, sammensatte og omfattende problematikk 	
BBABAC_5 Bacheloroppgave med forskningsmetode (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten skal ha god kunnskap om sentrale forskningsmetoder og forskningsetiske problemstillinger og kunne utføre enkle forskningsopplegg med vurdering og bruk av disse. • Studenten skal ha bred og oppdatert kunnskap om et selvvalgt tema med relevans for barnevernpedagogens arbeidsfelt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom arbeidet skal studenten kunne vurdere kunnskaper som er opparbeidet gjennom studiet og ny kunnskap i tilknytning til fordypningstemaet. • Studenten skal beherske relevante formelle og metodiske krav som stilles til faglige arbeider av et slikt omfang og kunne reflektere kritisk over ulike problemformuleringer og forskningsetiske spørsmål knyttet til forskjellige ledd og sider ved forskningsprosessen. • Studenten skal få erfaring med å anvende selvstendig tenkning og problemløsning på et vitenskapelig grunnlag og kunne analysere, reflektere over og dokumentere funn fra forskningen. • Studenten skal kunne føre referanser til kilder i egen akademisk tekst og lage litteraturliste. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten skal kunne utforme og analysere en selvvalgt faglig problemstilling. Arbeidet i tilknytning til bacheloroppgaven skal bidra til å styrke studentens evne til konstruktiv og kritisk fagutøvelse og studentens evne til god skriftlig framstilling.

Vedlegg 7 Læringsutbyttebeskrivelser for alle emner bachelor sosionomutdanning

Høgskolen i Innlandet - Bachelor i sosialt arbeid (sosionom)			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
SOA1002/1 Introduksjon til sosialt arbeid (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • studiets innhold, struktur, pedagogiske metoder og læringsformer • sosialarbeiderrollen, virksomhetsområder og perspektiver i sosialt arbeid • etiske teorier og utfordringer knyttet til profesjonsetikk • hva relasjonskompetanse handler om i helse- og sosialfaglig arbeid • noen perspektiver på hvordan individ og samfunn gjensidig påvirker hverandre • velferdsstatens historie, ideologi, funksjon og politiske mandat knyttet til sosiale problemer 	<ul style="list-style-type: none"> • presentere en skriftlig fremstilling som innfrir grunnleggende krav til presisjon og systematikk • vise evne til å reflektere over egne holdninger og praktiske implikasjoner for relasjonsarbeidet • presentere fagstoff muntlig 	<ul style="list-style-type: none"> • utviklet bevissthet om stereotypier og egen forforståelses betydning for sosialt arbeid • utviklet bevissthet om sitt sosiale ansvar som samfunnsborger • reflektert over eget profesjonsetisk ståsted
SOA1003/1 Rammer for sosialt arbeid (30 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • Styringsnivåene innen offentlig forvaltning og de viktigste reformer de seineste år • Velferdsstatens historie, ideologi og funksjon • Politisk mandat, politisk innflytelse, brukermedvirkning • Problemdefinisjoner og løsninger i lys av relevante teorier om utøvelsen av sosialt arbeid • Relevante rettsregler og juridiske metode 	<ul style="list-style-type: none"> • presentere en skriftlig fremstilling som innfrir grunnleggende krav til presisjon og systematikk • presentere fagstoff muntlig 	<ul style="list-style-type: none"> • utviklet bevissthet om sitt sosiale ansvar som samfunnsborger • refleksjon over eget profesjonsetisk ståsted og justering av denne under veiledning • oversikt over sammenhengen mellom politiske føringer og sosialt arbeid
SOA2005/1 Modeller og metoder i sosialt arbeid (30 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • hvordan ulike teoretiske perspektiver og rammebetingelser får konsekvenser for valg av arbeidsmåter og modeller i sosialt arbeid • grunnleggende kunnskap om normalutvikling, sosialisering og avvik • grunnleggende kunnskap om samspill mellom individ, familie, gruppe og samfunn • grunnleggende kunnskap om bruken av lover innen helse- og sosialsektoren 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over sammenhengen mellom teoretisk kunnskap og praktisk virksomhet • analysere og forstå individet i gruppen/samfunnet • evaluere, dokumentere og reflektere over eget arbeid • demonstrere faglig og juridisk skjønn i gitte situasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • utviklet bevissthet om seg selv som kommende yrkesutøver • utviklet bevissthet om eget verdisyn og egne holdninger • utviklet innsikt i egne ressurser og begrensninger • evne til å se hvordan andre fagområders tilnærminger får betydning for utøvelsen av sosialt arbeid

SOA2006/1 Praksis med praksisforberedende undervisning (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • sentrale politiske styringssignaler som påvirker utøvelsen av arbeidet på praksisstedet • praksisstedets organisering og sentrale samarbeidspartnere • teoretiske, etiske og metodiske tilnærminger i det sosialfaglige arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • vise til sammenhengen mellom forskning, teoretisk kunnskap og profesjonsfaglig praksis • analysere sammenhenger mellom forhold på systemnivå og utøvelsen av sosialt arbeid • sette seg inn i sentrale modeller, metoder og verktøy som benyttes på praksisstedet • vise selvstendighet i planlegging og administrasjon av eget arbeid • reflektere over egne holdninger og verdier i møte med brukere • etablere relasjoner og framvise kommunikative ferdigheter i møte med brukere, kollegaer og samarbeidspartnere • vise god skriftlig og muntlig formuleringsevne 	<ul style="list-style-type: none"> • utviklet evne til å anvende teoretiske perspektiver i refleksjoner og begrunnelser i det sosialfaglige arbeidet • utviklet bevissthet om seg selv som fagperson, eget verdisyn og holdninger • utviklet innsikt i egne ressurser og begrensninger
SOA2007/2 Mangfold og utvikling i sosialt arbeid (33 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • hvordan faglige utfordringer knyttet til brukere med sammensatte behov løses i og utenfor det offentlige hjelpeapparatet • ulike metoder og praksis i sosialt arbeid • grunntrekk i kvalitativ samfunnsvitenskapelig metode. • grunntrekk i vitenskapsteori • prosjektmetodikk • gruppeprosesser, med vekt på samarbeid, konfliktløsning og egen fungering 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere komplekse problemer knyttet til brukergrupper med sammensatte behov • planlegge og gjennomføre en prosess- og målorientert gruppeoppgave innen en bestemt tidsramme • delta i gruppeveiledning og bidra med faglige bidrag i gruppeprosessen • formulere vitenskapsteoretiske begrunnelser for metodevalg og diskusjoner • anvende grunnleggende innsikter fra kvalitativ samfunnsvitenskapelig metode i gjennomføringen av prosjektet 	<ul style="list-style-type: none"> • kritisk bevissthet om de ulike roller man har som yrkesutøver • evne til kritisk analyse som underlag for profesjonell intervensjon • forståelse og respekt for ulike måter faglige utfordringer løses,- i og utenfor det offentlige velferdsapparatet • ferdigheter i samarbeidskompetanse • ferdigheter i muntlig og skriftlig formidling
SOA2008/2 Fellesemne: Tverrprofesjonell samarbeidslæring (12 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • hvordan samarbeide med andre yrkesretninger og brukere fra aktuelle tjenester • verdien av å lære om, av og med hverandre • utvalgte temaområder som er relevante for utviklingsarbeid • innovasjon og innovative læringsprosesser 	<ul style="list-style-type: none"> • utvikle en problemstilling som er faglig relevant • dokumentere kunnskapen fra prosjektet • analysere styrker og svakheter ved arbeidet som er gjennomført • arbeide metodisk med å undersøke en TPS begrunnet problemstilling i teori og praksis 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende kunnskaper til sjølstendige og kritiske analyser • reflektere over egne og andres faglige tilnærminger til problemløsning • arbeide systematisk for en respektfull og inkluderende samhandling i møte med andre mennesker

SOA2009/1 Bacheloroppgave i sosialt arbeid (15 stp.)	Ikke fordelt: <ul style="list-style-type: none"> • kunne formulere en problemstilling og analysere den • kunne gi en oversikt over hva vi allerede vet om temaet for oppgaven • kunne innhente, analysere og presentere data på en strukturert og faglig tilfredsstillende måte • kan anvende sosialt arbeids teori og metoder i større skriftlige arbeider • ha et bevisst forhold til etiske problemstillinger knyttet til forskning og fagutvikling • kunne vurdere kilder kritisk og referere til dem nøyaktig • være i stand til å bruke teori og metoder fra sitt fagområde • ha omfattende kunnskaper om et selvvalgt fordypningsemne 		
---	--	--	--

Høgskolen i Oslo og Akershus - bachelor i sosialt arbeid			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
SOS1000 Samfunnsvitensk apelige emner (15 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • bred kunnskap om kjennetegn ved en velferdsstat, ulike ideologiske retninger i velferdsstaten, sammenhengen mellom samfunnsutvikling, sosial ulikhet, levekår og sosiale problemer samt hovedproblemer og utfordringer i den kommunale og nasjonale sosialpolitikken • kunnskap om hvordan politiske institusjoner og offentlig forvaltning er organisert og fungerer • kunnskap om tenkemåte, sentrale begreper og perspektiver innenfor sosiologi • kjennskap til hva vitenskapsteori er og kjennskap til noen grunnleggende vitenskapsteoretiske begreper som teori, praksis, refleksjon og taus kunnskap • kjennskap til de mest sentrale tradisjonene i vitenskapsfilosofien • kjennskap til hva forskningsmetode er, og om hvordan man utvikler en problemstilling ut fra et tema, og kjennskap til grunnleggende prinsipper innenfor forskningsetikk 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ulike begreper, teorier, perspektiver, tilnæringsmåter eller annen kunnskap fra fagene helse- og sosialpolitikk, stats- og kommunalkunnskap, sosiologi og vitenskapsteori og metode • diskutere sentrale problemstillinger i de fire fagområdene • formulere en problemstilling ut fra et gitt tema • problematisere styrker og svakheter ved ulike samfunnsvitenskapelige metoder (intervju, observasjon, spørreskjema, tekstanalyse m.m.) anvendt på konkrete sosialfaglige problemstillinger 	<ul style="list-style-type: none"> • forståelse for sosialt arbeid i en sosialpolitisk og samfunnsmessig sammenheng • forståelse for betydningen av tverrfaglig og tverrprofesjonelt samarbeid
SOS1100 Velferdsrett (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • hva som kjennetegner jussen som fag • rettssystemet og juridisk metode (rettskildelære) • forvaltningsrett - med særlig vekt på saksbehandlingsregler • sosialtjenesteloven i NAV • barnerett, som omfatter barneloven og barnevernloven • helserett, som omfatter spesialisthelsetjenesteloven, helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, helsepersonelloven og psykisk helsevernloven • trygderett 	<ul style="list-style-type: none"> • på elementært nivå fastlegge innholdet i en rettsregel ved bruk av rettskildene • drøfte og avgjøre en juridisk problemstilling i en sak 	

SOS1200 Innføring i psykologiske grunnbegreper (5 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kan forskjellen på vitenskapelig psykologi og allmenn psykologisk tenkning • har bred kunnskap om grunnleggende teorier, begreper og metoder av betydning for utøvelsen av sosialt arbeid • har bred kunnskap om ulike diagnoser og forståelser av psykologiske forstyrrelser • har kunnskap om en ressursorientert tilnærming til brukere 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over og vurdere relevant anvendelse av fagtermer • utrede og analysere noen sosiale problemer med ulike teoretiske perspektiver • skape muligheter for utvikling av brukeres ressurser 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende relevante fagtermer til å forstå og reflektere over kliniske eksempler
SOS2000 Strukturell makt og avmakt (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • medborgerskap i endring • verdivalg i velferdsstaten • brukermedvirkning i sosialpolitikken og i sosialt arbeid • kjønn og etnisitet • sosialpolitikk i komparativt og globalt perspektiv • menneskerettigheter og rettsikkerhet • vitenskapsperspektiver • språk og diskurs 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere fenomener relevante for sosialt arbeid ved hjelp av ulike maktperspektiver • oppdage og identifisere ulike maktrelasjoner i samfunnet • reflektere over maktspekter i sosiale institusjoner og hjelpesystemer • forstå betydningen av fleksibilitet og vidsyn i håndtering av problemfylte saker 	
SOS2200 Velferdsforvaltning (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • ulikhet, fattigdom og økonomiske problemer • samfunnsøkonomiske begrep • behov for økonomisk hjelp • gjeldsproblematikk og disponeringsproblemer • gjeldsordningsloven og økonomisk rådgivning • utkastelser som storbyfenomen • oppfølging av brukere med sammensatte og komplekse hjelpebehov • kravet til individuell vurdering av hjelpebehov • veilednings-, helseavklarings- og tiltaksarbeid i praksis • arbeid som inntektssikrings- og inkluderingsarena • betydningen av god dokumentasjon i saksbehandling og betydningen av forsvarlig journalføring 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for hvordan samfunnsøkonomiske endringer kan påvirke den enkeltes levestandard • utarbeide journalnotater og utforme vedtak som er sosialfaglig og etisk forsvarlige og juridisk korrekte • møte og bistå klienter med ulike veiledningsbehov og behov for økonomisk sosialhjelp 	<p>kunnskap om arbeid som mål og middel til inntektssikring</p> <p>kunnskap om etisk sosialfaglig forsvarlig utredning, kartlegging og veiledning i møte med brukere med behov for økonomisk sosialhjelp</p> <p>kunnskap om elementær saksgang ved utforming av vedtak om økonomisk sosialhjelp</p> <p>innsikt i økonomi på samfunns- og individuelt plan</p>
SOS2400 Relasjonell makt og avmakt (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive sentrale trekk fra barnevernets historie og utvikling • beskrive hvordan barnevernet er organisert og ansvarsforholdene mellom kommunalt, statlig og departementalt nivå • redegjøre for sentrale teoretiske perspektiv og kunnskapstradisjoner på området • redegjøre for hva som kjennetegner gode oppvekstvilkår og god omsorgskompetanse, herunder beskyttelse- og risikofaktorer • redegjøre for ulike former for omsorgssvikt, mishandling og overgrep mot barn • beskrive hvordan det arbeides metodisk med undersøkelser og tiltak i barnevernet • beskrive barnevernets beslutningsprosesser, planprosesser og oppfølging av tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • bidra til å gjennomføre brukermedvirkning med barn, unge og foreldre i barnevernet • forhandle med foreldre og utvise fleksibilitet i spørsmål om fremgangsmåter, beslutninger og tiltak i ulike faser av en barnevernssak • kommunisere med barn og unge om deres hverdagsliv og egen barnevernssak • forklare egen rolle og forstå samarbeidspartnerens posisjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • forstå og drøfte barnevernets særegne stilling som hjelpe- og kontrollinstans • utøve faglig skjønn i barnevernssaker
SOS2300 Profesjonell samhandling (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • grunnleggende teorier, begreper og metoder av betydning for utøvelsen av sosialt arbeid • hvordan samfunnsmessige faktorer påvirker menneskers livssituasjon • samspelet mellom makt og avmakt på et relasjonelt nivå 	<ul style="list-style-type: none"> • utrede og analysere sosiale problemer med ulike teoretiske perspektiver • samhandle og kommunisere profesjonelt med individer, barn, familier og grupper • bidra til myndiggjøring av brukere, skape muligheter for 	<ul style="list-style-type: none"> • utøve faglig skjønn

	<ul style="list-style-type: none"> • hvordan funksjonsnivå, etnisitet, kjønn og klasse kan bidra til marginalisering av individer og grupper i samfunnet • hvordan konstruksjoner av «normalitet» påvirker sosialt arbeid 	<p>utvikling av brukeres ressurser, ekspertise og rett til selvbestemmelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflektere over anvendelsen av ulike kommunikasjonsferdigheter • delta i gruppeøvelser og gruppeprosesser • reflektere over egen posisjon og rolle herunder innsikt i egne verdier, holdninger og forståelse for andres perspektiver, livssyn og livsform • uttrykke seg faglig både skriftlig og muntlig 	
SOS3100 Sosial administrasjon og planlegging / yrkesforberedende undervisning (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om sentrale begreper og tradisjoner innenfor sosial administrasjon og planlegging og samfunnsplanlegging samt teorier om organisering og ledelse • kunnskap om sentrale begreper innen New Public Management og teorier om bakkebyråkraten • kunnskap om teoretiske perspektiver på tverrfaglig samarbeid og hvordan de kan fremme eller hemme samarbeid mellom ulike faggrupper • kunnskap om de menneskelige rettighetene og deres betydning for utøvelsen av sosialt arbeid • innsikt i noen sentrale filosofiske spørsmål om velferdsstatens normative grunnlag • kjennskap til forskning innenfor emnet 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere sosialt arbeids status i dag ut fra ulike samfunnsdiskurser • diskutere sosialt arbeids oppgaver og utfordringer i et internasjonalt samfunnsperspektiv • diskutere sentrale prinsipper om menneskelige rettigheter og hvordan disse kan implementeres i det sosiale arbeidet, nasjonalt og internasjonalt • diskutere ledelse og organiseringens betydning for utøvelsen av sosialt arbeid og forholdet mellom organisasjon, profesjon og bruker • diskutere noen sentrale spørsmål om velferdsstatens normative grunnlag 	<ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for det dynamiske forholdet mellom kunnskapsutvikling og samfunnsutvikling • har bevissthet om betydningen av tverrfaglig samarbeid og samhandling mellom ulike sektorer • kan vurdere og reflektere over sosialt arbeid i en global/internasjonal sammenheng og har kjennskap til relevante internasjonale organisasjoner • kan reflektere over sin fremtidige yrkesrolle og etiske utfordringer i yrkesutøvelsen
SOS3900 Bacheloroppgave i sosialt arbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • vitenskapsteoretiske perspektiver og kunnskapsutvikling • utforming av akademiske oppgaver • kildebruk og kildekritikk • bruk av personopplysninger • det valgte tema til oppgaven 	<ul style="list-style-type: none"> • å formulere en sosialfaglig problemstilling • å søke opp og anvende relevant forskningslitteratur om sitt selvvalgte tema • anvendelse av relevant sosialfaglig teori i forhold til sitt tema • utøvelse av kildekritikk på litteratur anvendt i oppgaven • drøfting av innhentet kunnskap opp mot teori • refleksjon over eget faglige ståsted • akademisk oppgaveskriving på bachelornivå 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sosialt arbeids teori og metoder i større skriftlige arbeider • behersker de formelle og metodiske krav som stilles til akademisk skriving på bachelornivå • kan reflektere over sosialfaglig yrkesutøvelse sett opp mot teoretiske perspektiver
SOS1300 Introduksjon til sosialt arbeids teori og praksis (+ SOSPRAK1 Praksis) (30 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • helhetsperspektivet i sosialt arbeid • etisk grunnlagsteori og yrkesetisk grunnlagsdokument for sosialarbeidere • utviklingsøkonomisk perspektiv og sosiale nettverk • empowerment og brukerperspektiv • mestring og salutogenetisk perspektiv • majoritets- og minoritetsrelasjoner i sosialt arbeid • den historiske utviklingen av faget sosialt arbeid • sosialt arbeid på individ-, gruppe- og lokalsamfunnsnivå 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for sentrale perspektiver og kunnskapsbaser i sosialt arbeid • anvende disse i en analyse og drøfting av et kasus som representerer utfordringer sosialarbeidere kan møte i yrkesrollen • anvende enkle kommunikasjonsferdigheter i en samtale hvor fokus er på å etablere en god relasjon • anvende relevant sosialfaglig teori gjennom endringsprosessens ulike faser og stadier • strukturere en skriftlig oppgave ut fra grunnleggende form- og innholds krav som gjelder for bachelorstudiet • finne frem i og anvende noen av lærings senterets ressurser • finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over enkle faglige og etiske problemstillinger som er relevante for sosialt arbeids praksis • viser begynnende kritisk refleksjon over følelsesmessige og kognitive sider ved seg selv og andre, og egen og andres evne til empatiske kompetanse • viser forståelse og respekt for ulike perspektiver, verdisyn og livsformer • kan reflektere over hvordan sosialarbeidere kan bistå brukere i en myndiggjøringsprosess

		innenfor emnet sosialt arbeid (Problembasert Læring)	
SOS3000 Fordypning i sosialt arbeids teori og praksis (+ SOSPRAK3 Praksis) (25 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • samspillet mellom helse og sosioøkonomiske forhold og hvordan dette får betydning for levekår og livskvalitet for enkeltmennesket og grupper i et mangfoldig samfunn • ulike teoretiske/analytiske perspektiver om sammenheng mellom helse og sosiale forhold, sosioøkonomiske problemstillinger • tverrprofjonelt samarbeid mellom helse- og sosiale tjenester 	<ul style="list-style-type: none"> • samarbeide, planlegge og løse oppgaver sammen med andre studenter i basisgruppen • anvende ulike teoretiske perspektiv til å analysere samspillet mellom helse og sosioøkonomiske forhold i brukerens livssituasjon, og anvende resultat av analysen i vurdering av brukerens hjelpebehov, og hva som kan være hensiktsmessige tiltak • planlegge og delta i rehabiliterende arbeid i tverrprofjonelle og tverretatlige sammenhenger 	<ul style="list-style-type: none"> • hvordan sosioøkonomiske forhold påvirker helsen • helsens betydning for enkeltmenneskets livssituasjon • tverrprofjonelt samarbeid som en ressurs i helhetlig sosialt arbeid

Høgskolen i Volda - Bachelor i sosialt arbeid - sosionom			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
SASOS111 Innføring i samfunnsvitskapl ege emne (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om og forståing for korleis samfunnsmessige strukturar og prosessar skaper og vedlikeheld sosiale problem • kunnskap om og forståing for menneskelege behov og menneskeleg atferd, og kva som hemmer og fremjer god utvikling • kunnskap om sosiale og psykososiale problem for einskildindivid og deira familiar • kunnskap om generelle forvaltningsmessige prinsipp og aktuelle lover • kjennskap til hovudmål og verkemiddel i sosial- og velferdspolitikken • kunnskap om fleirkulturelle oppvekstmiljø • oversikt over hjelpeapparatet og tenesteområde 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne utføre sakshandsaming som tek vare på brukarane sine behov og rettar • kunne vurdere sosial- og velferdspolitikken kritisk og kunne verke som premissleverandør for avgjersler i hjelpeapparatet og overfor politiske myndigheter og andre samfunnsaktørar • kunne anvende kunnskap om hjelpeapparatet og tenesteområde i arbeid med å redusere sosiale problem i samarbeid og samhandling med brukarar/klientar og andre yrkesgrupper • ha kompetanse i ulike sosialfaglege arbeidsformer, med særskild vekt på arbeidsformer der brukarar er aktive deltakarar og mobiliserer egne ressursar, anten desse er enkeltpersonar, familiar, grupper eller sosiale nettverk • kunne planlegge, iverksette og evaluere tiltak for å betre og sikre brukarane sine livsvilkår, i samarbeid og samhandling med dei det gjeld • kunne arbeide i relasjonar prega av krysspress og interessemotsetningar, og handtere slike konflikter med fokus på brukarane sine interesser • kunne arbeide med menneske med ulik virkelighetsoppfatning og ha evne til yrkesutøving i fleirkulturelle kontekstar 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne møte brukarar av hjelpeapparatet med respekt og empati, og sjå likeverd som ein grunnleggande føresetnad for yrkesutøving • kunne ta utgangspunkt i brukarar sine behov i sitt arbeid, og kunne planlegge og organisere tiltak i samarbeid med dei menneska det gjeld • kunne vere solidarisk med menneske som befinn seg i ein utsett marginal posisjon når det gjeld livsvilkår og livskvalitet, ha kompetanse til å synleggjere og fremje deira rettigheter og interesser, og evne til å samarbeide med dei • kunne reflektere over og grunngje si verksemd i forhold til overordna faglege og etiske perspektiv, og kunne sjå si eiga yrkesrolle i eit kritisk lys • kunne bidra til åleine eller gjennom tverrprofjonell samhandling slik at den som treng hjelp frå helse- og sosialsektoren får eit eigna tilbod • ha kunnskap om organisasjonen sin plass i samfunnet og eigen plass i organisasjonen • ha kunnskap om andre yrkesgrupper, og som kan vurdere eigen og andre sin kompetanse i konkrete samhandlings- og samarbeidssituasjonar • kunne delta i fagleg utviklingsarbeid, ta i bruk nye arbeidsmåtar som følgje av forskning og anna fagleg innovasjon • ha forståing for verdien av eigen personleg og fagleg vidareutvikling

			<ul style="list-style-type: none"> • kunne dokumentere, kvalitetsutvikle og evaluere sitt arbeid
SASOS112 Individ og velferdssamfunn (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • sentrale utfordringer knytt til oppvekst, familie og livsløp • migrasjon, fleirkultur, marginaliseringsprosesser og diskriminering • førebyggjande arbeid på individ-, gruppe- og samfunnsnivå • empowerment i endringsarbeid • sentrale sosialpsykologiske teoriar • rettsystem, juridisk metode og forvaltningsrett, trygde- og helserett, utlendingsrett og menneskerettigheter, samt straffe- og prosessrett • etiske og vitenskapsteoretiske spørsmål knytt til sosialt arbeid • vidareutvikle kunnskap om skriveprosessar og kjeldebruk som grunnlag for tekstutvikling og refleksjon 	<ul style="list-style-type: none"> • skriveprosessar og kunne nytte faglege kjelder som grunnlag for tekstutvikling og refleksjon • å arbeide sjølvstendig og i samarbeid med andre om skriftlege og praktiske arbeidskrav • å kunne ta i mot og gje tilbakemeldingar på eige og medstudentar sitt arbeid (medstudentrespons) 	<ul style="list-style-type: none"> • å vise grunnleggande toleranse, interesse og respekt for menneske, uansett alder og sosial, kulturell, religiøs eller livssynsbasert tilhøyrse
SASOS121 Individretta emne og organisasjonskunnskap (15 Stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • forstå og forklare sentrale teoriar om normal og avvikande individuell utvikling • forstå og forklare individet si fungering i grupper og nettverk • ha forståing for organisasjonar, grupper og nettverk sin rolle i samfunnet • ha forståing for korleis individ og nettverk gjensidig blir påverka av kvarandre • ha forståing for samfunnsforholda sin betydning for helsebiletet 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og reflektere over ulike vilkår for normal og avvikande utvikling av individ og grupper • kunne analysere og reflektere over korleis individ og nettverk gjensidig blir påverka av kvarandre • kunne analysere og reflektere over grupper, nettverk og organisasjonar og deira rolle i samfunnet • kunne legge til rette for inkludering i viktige grupper og sosiale nettverk for å fremme helse og normalutvikling 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere og forstå barn, unge og deira familiar sine vilkår for deltaking og utvikling og den konteksten deltakinga skal foregå innanfor • kunne legge til rette for utsette menneske sin deltaking og inkludering i viktige grupper og sosiale nettverk • kunne reflektere fagleg og etisk over individuelle og samfunnsmessige vilkår for deltaking og utvikling
SASOS122 Prosjektpraksis (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om prosjektarbeid som lærings- og arbeidsform • ha kunnskap om kvalitativ forskingsmetode 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne jobbe prosjektorganisert i samspel med andre • kunne velje ut, hente fram og presentere relevant informasjon og fagstoff 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere over eigen kommunikasjons- og samarbeidsevne
SASOS125 Utfordringar i yrkesfeltet - sosionom (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • familierett, barnevernsrett, generell sosial- og velferdsrett, samtykke og tvang • saksgang og sakshandsaming i barnevernet • samtale med barn og foreldre i vanskelege livssituasjonar • årsaker til og konsekvensar av omsorgssvikt og hjelpeapparatet sine tiltak • ulike arbeidsmåtar i sosialt arbeid • sosialt arbeid i NAV • re-/habilitering av menneske med rusvanskar, fysiske og psykiske vanskar • tverrprofesjonelt samarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge og gjennomføre gode samtalar med brukarar og reflektere over eigen væremåte • vurdere behov for bruk av ulike arbeidsmåtar i sosialt arbeid • planlegge, sette i verk og evaluere tiltak i samarbeid med brukarar • arbeide med individ og grupper • samarbeide med ulike aktørar, klient/pårørande og fagpersonar på tvers av ansvarsomåde og etatar 	<ul style="list-style-type: none"> • møte brukarar av hjelpeapparatet med respekt og empati • vise toleranse, interesse og respekt for menneske uansett sosial, kulturell og livssynsbasert tilhøyrse • utøve profesjonelt skjønn gjennom å nytte fagleg kompetanse i møte med teoretiske og praktiske problemstillingar • bidra til tverrprofesjonelle tiltak til dei som treng hjelp frå barnevern, helse- og sosialsektoren • analysere og kritisk reflektere over profesjonelle og etiske utfordringar knytt til arbeid som sosionom
SASOS131 Klientretta praksisstudium (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om kommunikasjon og samhandling • forstå strukturelle og kulturelle vilkår for yrkesutøving • kunne sjå relevante yrkesfaglege problemstillingar • kunne oppdage og beskrive etiske problemstillingar • kunne knyte eigen kunnskap til yrkesfaglege utfordringar • vite korleis tverrprofesjonelt samarbeid kan nyttast i sosialt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • vise generell kompetanse innan yrkesutøving • relatere teoretisk kunnskap frå studiet til praktisk sosialt arbeid • vurdere etiske problemstillingar og handle deretter • legge til rette for god kommunikasjon • sjå eigen kompetanse i relasjon til andre profesjoners kompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne bruke erfaringar frå utøving i praksisfeltet til etisk refleksjon og sjølvrefleksjon • vise forståing for verdien av eigen personleg og fagleg vidareutvikling • vise refleksjon over eigen kommunikasjonsevne og samarbeidsevne • vere bevisst egne haldningar i møte med andre • vere bevisst eiga rolle og veremåte • vise evne til kunnskapsbasert yrkesutøving
SASOS235 Klientretta tema,	<ul style="list-style-type: none"> • nyare kunnskap og forskning om menneske i sårbare livssituasjonar relevant for yrkesutøving 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne vere analytisk når ein møter menneske med særskilte behov og kunne setje desse inn i relevante 	<ul style="list-style-type: none"> vise toleranse og ikkje-dømande haldning i møte med menneske i sårbare situasjonar

integreringsemne og bacheloroppgåve (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • utdypande kunnskap om rehabilitering, rusbehandling og psykisk helsearbeid og betydninga av tverrfagleg samarbeid • kunnskap om rettsreglar knytt til behandling og tvang • kunnskap om planleggingsteori, med særskilt vekt på kommunane sine utfordringar • kunnskap om administrasjon og leing med særskilt vekt på tenester for barn, unge og menneske med samansette behov • kunnskap om arbeidsrett 	<p>perspektiv for hjelp og meistring</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne vise etisk og fagleg refleksjonsdugleik over aktuelle problemstillingar, herunder juridiske vurderingar • ha føresetnader for utøving av godt fagleg skjønn i yrkessituasjonar • kunne vise prosess- og samarbeidskompetanse, herunder konflikthandtering 	<p>ha god forståing for sosionomen si rolle i hjelpeapparatet og dei rettsreglar som regulerer yrkesutøvinga</p> <p>ha kompetanse i å setje yrkesrelevante problemstillingar og utfordringar inn i teoretiske og praktiske perspektiv</p> <p>reflektere kritisk med sikte på å få fram alternative perspektiv og handlingsstrategiar</p> <p>syne god fagleg formidlingsevne</p>
--	---	--	---

Høgskolen i Østfold - Bachelor i Sosialt arbeid			
Emne	Kunnskap	Ferdighet	Generell kompetanse
Juridiske og samfunnsvitenskapelige emner (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Beskrive hvordan velferdspolitikken utformes og får konsekvenser for yrkesutøvelsen • Gjøre rede for hvordan maktfordelingsprinsippet kommer til uttrykk i offentlig forvaltning • Kjenne til et utvalg av velferdsrettslige lover som har betydning for yrkesutøvelsen • Beskrive samfunnsvitenskapelig metode og samfunnsvitenskapenes vitenskapsteoretiske grunnlag • Gjøre rede for sentrale samfunnsvitenskapelige perspektiver, teorier og begreper • Redegjøre for ulike forståelser av makt og beskrive maktforhold av betydning for yrkesutøvelsen • Redegjøre for samfunnsstrukturer som skaper sosial ulikhet • Redegjøre for grupper i samfunnet som er utsatte for marginalisering og sosial utstøting • Gjøre rede for teorier om sosiale avvik og drøfte hvordan stemping og stigmatisering kommer til uttrykk i samhandling mellom mennesker 		<ul style="list-style-type: none"> • Gjøre rede for grunntrekkene i juridisk metode og kjenne til lovens betydning for yrkesutøvelsen • Gjøre rede for saksbehandlingsregler og grunnleggende prinsipper i forvaltningsloven • Gjøre rede for hva rettigheter og plikter er i juridisk forstand • Gjennomføre arbeidsoppgaver som deltakere i gruppe • Formidle fagstoff skriftlig og muntlig
Sosionomen: faget, yrket og samfunnet (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Forklare sosialt arbeids plass i samfunnet i dag og tidligere • Forklare yrkesgruppens ulike mandat og fagets analytiske perspektiv • Forklare metodisk sosialt arbeid. • Forklare hva som forstås med velferdsstaten og hovedinnholdet i velferdspolitikken • Forklare hva som forstås med inkluderingskompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende grunnleggende kommunikasjonsferdigheter • Være oppmerksom på egen studentrolle 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifisere og reflektere over etiske problemstillinger. • Være oppmerksom på egne holdninger og verdiers betydning for det faglige arbeidet • Gjennomføre arbeidsoppgaver som deltaker i grupper • Formidle fagstoff muntlig og skriftlig
Sosialt arbeid som fag i teori og praksis (25 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Forklare ulike psykologiske teorier • Forstå hvordan emosjonspsykologi som kan forklare selvpoppfattelse og sosiale relasjoner • Forstå ulike psykologiske emners betydning for sosialt arbeid og relasjonen bruker-hjelper • Forklare profesjonell kompetanse • Forklare innholdet i begrepet faglig skjønn 	<ul style="list-style-type: none"> • Grunnleggende trening i løsningssskapende samtaler og interkulturell kommunikasjon • Utføre nettverkskartlegging 	<ul style="list-style-type: none"> • Vise innsikt i etikkens plass i utøvelsen av sosialt arbeid • Planlegge, gjennomføre og dokumentere et forskningsarbeid. • Formidle fagstoff muntlig og skriftlig

	<ul style="list-style-type: none"> Beskrive kunnskap om konflikt og konflikthåndtering Beskrive ulike teoretiske perspektiver og modeller i sosialt arbeid Forklare grunnleggende begreper og prosesser relatert til innvandrere og minoriteter Grunnleggende kunnskap om vitenskapsteori og forskningsmetode 		
Saksbehandling i velferdstjenestene (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> Beskrive politiske styringssignaler inkludert rammeavtaler, lover, forskrifter, rundskriv og retningslinjer i arbeids- og velferdsforvaltningen/NAV Forklare hovedinnholdet i arbeids- og velferdsforvaltningen/NAV Gjøre rede for kulturkompetanse for å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet og for å oppnå inkludering i arbeidslivet Kjenne til NAV-kontorets samarbeidspartnere og deres virkemidler Forstå metoder som øker individets muligheter for å møte arbeidslivets krav 	<ul style="list-style-type: none"> Utøve arbeidsrettet brukermetodikk i NAV Utøve saksbehandling og beherske relevant saksbehandlingssystem Utarbeide, under veiledning, plandokument som anvendes sammen med brukere på NAV-kontor Anvende kunnskap og treffe begrunnede valg ved utøvelse av faglig skjønn Anvende kommunikasjons- og veiledningskompetanse for å veilede brukere i en lærings-, mestrings- og endringsprosess Dokumentere og formidle ny faglig kunnskap knyttet til NAV 	<ul style="list-style-type: none"> Identifisere, reflektere over og håndtere etiske problemstillinger knyttet til tjenesteutøvelsen i NAV Planlegge og utføre oppgaver, formidle fagstoff skriftlig og muntlig og utveksle synspunkter med andre
Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> ha kunnskap om barnevernrett og saksbehandlingsregler, samarbeid og samhandlingsreformer kjenne til de ulike nivåene i barnevernets organisatoriske oppbygging kunne redegjøre for teorier om og forståelse av psykiske lidelser/vansker hos barn og voksne ha kunnskap om rusmisbruk, vold og overgrep og hvordan dette kan påvirke barn og voksnes liv ha kunnskap om hvordan funksjonsnedsettelse kan påvirke barn og voksnes livssituasjon 	<ul style="list-style-type: none"> utrede en barnevernssak, forberede et skriftlig og muntlig framlegg for fylkesnemnda og forklare de juridiske vilkårene for overtakelse av barn etter barnevernloven utrede foreldres omsorgskompetanse og barns omsorgssituasjon i ulike kulturer saksbehandle og koordinere hjelpetiltak etter barnevernloven gjennom samarbeid, ressursmobilisering og brukerinvolvering 	<ul style="list-style-type: none"> anvende faglig kunnskap i komplekse situasjoner som og reflektere over verdigrunnlag og maktforhold anvende faglig kunnskap og bistå foreldre og barn som befinner seg i situasjoner som er preget av omfattende livsbelastninger formidle sin kompetanse i samhandling med andre profesjoner og brukere og opptre verdibevisst med etisk dømmekraft redegjøre for psykisk helse i et folkehelseperspektiv
Sosialt arbeid i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> Drøfte hva som kjennetegner faget sosialt arbeid Oppdatere kunnskap om og forklare betydningen av sosial inkludering Forstå folkevandring og innvandringspolitikk i et globalt perspektiv Har kunnskap om samfunnsarbeid som metode i sosialt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> Anvende sosialt gruppearbeid som metode ved å lede og koordinere gruppe hvor deltakere har felles livssituasjon/problematikk Anvende kunnskap om innovasjonsprosesser og sosialt entreprenørskap Utføre prosjektarbeid Reflektere over og beskrive egen utvikling av profesjonell kompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> Kjenne til menneskerettigheter og yrkesetikk med spesiell vekt på ytringsfrihet og varslingsansvar. Formidle fagstoff muntlig og skriftlig
Kunnskapsbasert praksis i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> Gjøre rede for sine handlinger overfor brukerne, andre yrkesutøvere og arbeidsgivere på en faglig, forsvarlig måte Identifisere etiske dilemmaer som en står overfor i forbindelse med utføring av forskning Vurdere globale utfordringer og internasjonale perspektiver i velferdsstaten Analysere betydningen av grunnleggende samfunnsøkonomi i velferdstjenestene Drøfte profesjonell autonomi, brukermakt og rollen som 		<ul style="list-style-type: none"> Gjøre rede for vitenskapelig metode for å kunne lese forskningsrapporter og nyttiggjøre seg forskningsrapporter i sin yrkesutøvelse Anvende ulike kunnskapskilder i utvikling av kunnskapsbasert praksis Analysere faktorer som hemmer og fremmer sosial inkludering

	problemløser i privat og offentlig sektor <ul style="list-style-type: none"> • Formidle og drøfte faglige problemstillinger knyttet til utøvelsen av egen profesjon 		
Bacheloroppgave: Faglig fordypning (15 stp.)	-	-	-
Praksis 1: Sosialt arbeid i praksis (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Forklare praksisstedets plass i samfunnet og i forhold til faget sosialt arbeid • Forklare hvordan politiske føringer har betydning for tjenestemottakernes situasjon • Forstå praksisstedets plass i velferdsstaten ved å delta aktivt i samhandlingen med relevante instanser • Ta initiativ til å diskutere og anvende minst tre kunnskapsområder som er av betydning for praksisstedets virksomhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Utføre under veiledning ulike faglige oppgaver relatert til praksisstedets virksomhet og tjenestemottakere. • Reflektere over sammenhengen mellom egen fagutøvelse og teoretisk kunnskap • Gjennomføre samtaler med tjenestemottakere 	<ul style="list-style-type: none"> • Presentere og diskutere forberedt fagstoff, ut fra en valgt problemstilling relevant for praksisstedets virksomhet. • Identifisere, reflektere og håndtere under veiledning, ulike etiske handlingsalternativer og dilemmaer knyttet til praksisstedet. • Skriftlig og systematisk formidling av fagstoff relatert til praksisstedets virksomhet
Praksis 2: Sosialt arbeid i praksis (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Diskutere praksisstedets plass i samfunnet og i forhold til faget sosialt arbeid. • Diskutere politiske føringers betydning for tjenestemottakernes situasjon 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende både faglig kunnskap, resultater fra forskning og utviklingsarbeid i fagutøvelsen • Utøve praksisstedets faglige arbeid • Treffe begrunnede valg ved utøvelse av faglig skjønn. • Utføre faglige samtaler med tjenestemottakere • Reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med samhandlingspartnere som har betydning for praksisstedets virksomhet • Kjenne til nytenkning og innovasjonsprosesser gjennom å delta i prosjekter og/eller utviklingsarbeid • Håndtere etiske problemstillinger knyttet til praksisstedets virksomhet • Drøfte fagstoff muntlig ut fra en valgt problemstilling. • Formidle fagstoff skriftlig og systematisk, relatert til praksisstedets virksomhet

Høgskulen på Vestlandet Bachelor - i Sosialt arbeid, sosionomutdanning (Bergen)			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
BSO102 Hva er sosiale problemer og sosialt arbeid? (8 Stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kan gjøre rede for hva sosialt arbeid og sosiale problemer er • kan gjengi og forklare hvem som er målgruppen til en brukerorganisasjon og hvordan man arbeider i organisasjonen • kan gjengi og forklare hvordan et tjeneste sted er organisert, hvem som er målgruppen og hvordan man arbeider der 	<ul style="list-style-type: none"> • kan samarbeide med andre studenter i prosjektgruppen • kan planlegge og gjennomføre intervju med brukere og tjenestesteder 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over hva de trenger mer kunnskap om og hvordan de kan tilegne seg denne kunnskapen
BSO114 Vitenskapsteori, forskningsmetode, sosiologi og psykologi (14 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskrive og redegjøre for sentrale vitenskapsteoretiske problemer og vitenskapsfilosofiske retninger, samt gjør rede for kjennetegn ved forskning og vitenskapelig kunnskap • kan beskrive og redegjøre for metoder for innsamling og analyse av data og for danning av forskningsutvalg, samt gjør rede for viktige tema knyttet til utarbeiding og kvalitetsvurdering av forskningsprosjekt. • kan beskrive og redegjøre for sentrale sosiologiske begreper og perspektiver. • kan beskrive og redegjøre for sentrale begreper, teorier og 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap fra emnet i analyse av sosiale problemer og forhold mellom individ og samfunn 	<ul style="list-style-type: none"> • kan diskutere sentrale temaer innen de fire fagene i emnet.

	empirisk kunnskap innen sosial-, lærings-, motivasjons, og personlighetspsykologi.		
FELLES-1 Etikk og kommunikasjon for helse- og sosialfag (0 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til grunnleggende etiske teorier og begreper, samt traktater/retningslinjer som omhandler etikk, moral og verdier • identifiserer ulike aspekter ved kommunikasjon med vekt på møte mellom mennesker i ulike livsfaser, helsetilstand og funksjonsnivå 	<ul style="list-style-type: none"> • deltar aktivt i tverrfaglige grupper og blir kjent med andre studentgruppers perspektiver på etikk og kommunikasjon 	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterer over egne verdier og egen kommunikasjonsform • identifiserer og avslører verdikonflikter og etiske dilemmaer i praktisk helse- og sosialarbeid på individ-, gruppe- og samfunnsnivå • reflekterer og diskuterer utfordringer knyttet til etikk, moral og verdier
BSO115 Marginalisering, velferdsordninger og sosialt arbeid (23 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kan gjøre rede for og anvende systemteoretisk og interaksjonistiske teorier i sosialt arbeid • kan gjøre rede for sosialt arbeid på individ og lokalsamfunnsnivå • kan gjøre rede for sentrale aspekter ved sosial marginalisering, sosial ulikhet og fattigdom • kan gjøre rede for sentrale aspekter ved innvandringspolitikk og etnisitet • kan gjøre rede for det politiske og forvaltningsmessige styringssystemet i Norge • kan gjøre rede for velferdssystemets utvikling, oppbygging og virkemidler • kan gjøre rede for sentrale juridiske føringer innenfor forvaltningsrett, sosialrett og trygderett • kan gjøre rede for sentrale aspekter ved sosial deltakelse og empowerment på individ og lokalsamfunnsnivå 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende, identifisere og analysere kommunikasjonsferdigheter i møte med enkeltpersoner • kan reflektere over egen rolle som sosialarbeider i møte med brukere i velferdssystem og lokalsamfunn • kan anvende sosialt arbeid, jus og andre fag som inngår i dette emnet i møte med kasusbeskrivelser fra velferdssfeltet 	<ul style="list-style-type: none"> • kan gjøre rede for faglige og yrkesetiske problemstillinger vedrørende sosialt arbeid i velferdssystemer og lokalsamfunn • kan formidle flerfaglige problemstillinger vedrørende sosialt arbeid i velferdssystem og lokalsamfunn
BSOP12 Praksis 15 stp)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til sammenhengen mellom teoretisk kunnskap og praktisk erfaring • kan redegjøre for organiseringen av praksisstedet • kjenner til aktuell sosialpolitikk og lov hjemmel knyttet til praksisstedets arbeidsoppgaver • kan forklare hvordan organisasjoner er bygget opp og fungerer • kjenner til de samarbeidsinstanser som er aktuelle på praksisstedet 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kommunikasjonsferdigheter i møte med enkeltpersoner • kan uttrykke seg skriftlig innenfor fagfeltet • kan anvende kunnskaper i sosialt arbeid sammen med enkeltpersoner 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over egne holdninger • kan reflektere over etiske problemstillinger i forhold til sosialt arbeidsverdigrunnlag samt utvikle etisk handlingsberedskap • kan vurdere grunnlaget for sosialisering til framtidig yrkesrolle i samsvar med sosialt arbeidsverdigrunnlag - utvikle yrkesidentitet
BSO203 Psykisk helse, sosialt arbeid med individ og grupper, 15 SP	<ul style="list-style-type: none"> • kan redegjøre for helse- og sosialpolitiske føringer innenfor feltet • beskriver kjennetegn ved brukergrupper og aktuelle diagnoser • har oversikt over hjelpeapparatet og aktuelle samarbeidspartnere • kan redegjøre for kunnskapsgrunnlaget og arbeidsmåter i forhold til aktuelle brukere • kan redegjøre for teorigrunnlag og metode i sosialt arbeid med grupper • har grunnleggende kunnskaper om nettverksteori og sosialt 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sosialt arbeid med grupper som arbeidsmetode • kan anvende økonomisk rådgivning i sosialt arbeid • kan reflektere over kunnskapsgrunnlaget og egne holdninger overfor brukergruppene • kan anvende sosialt nettverksarbeid som metode 	<ul style="list-style-type: none"> • kan redegjøre for grunnleggende sammenhenger mellom samfunnskapte helseforskjeller • kan reflektere over sosionomrollen og etiske dilemma i møte med brukere og hjelpeapparat • kan redegjøre for hvordan rammevilkår og helse- og sosialpolitiske virkemidler kan brukes og endres relatert til aktuelle tjenester

	<p>nettverksarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskaper om økonomisk rådgivning 		
BSO204 Sosialt arbeid, rusavhengighet, psykisk helse og sosialmedisin, 15 SP	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskrive kjennetegn ved brukergrupper og aktuelle diagnoser • har oversikt over hjelpeapparatet og aktuelle samarbeidspartnere • kan gjøre rede for kunnskapsgrunnlaget og arbeidsmåter i forhold til aktuelle brukere • har kunnskap om hvordan rammevilkår og helse- og sosialpolitiske virkemidler kan brukes og endres i forhold til aktuelle tjenester • har grunnleggende kunnskaper om lovgrunnlag 	<ul style="list-style-type: none"> • kan bruke motiverende samtale i møte med brukere • kan anvende individuell plan 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere kritisk over kunnskapsgrunnlaget og egne holdninger overfor brukergruppene • kan reflektere over sosionomrollen og etiske dilemma i møte med brukere og hjelpeapparat
FELLES-2 Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk for helse- og sosialfag (0 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner aktører og beslutningsprosesser i helse- og sosialtjenesten • gjør rede for helse- og sosialpolitiske føringer og hvordan prioriteringer får konsekvenser for ulike brukergrupper • kjenner til helse- og sosialpolitikken funksjon i velferdssamfunnet • kjenner rammene for eget arbeid og oppgavefordelingen mellom yrkesgruppene • kjenner rammer og aktører for påvirkning av helse og sosialpoliti 	<p>deltar aktivt i diskusjoner om prioriteringer mellom grupper og nivåer i helsetjeneste</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tar selvstendige standpunkt og har evne til kritisk refleksjon • reflekterer over egen rolle i et tverrfaglig samarbeid
BSO211 Barnevern. Sosialt arbeid med familie, 15 SP	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskrive sentrale trekk fra barnevernets historie og utvikling • kan beskrive hvordan barnevernet er organisert og ansvarsforholdene mellom kommunalt, statlig og departementalt nivå • kan redegjøre for sentrale teoretiske perspektiv på området • kan redegjøre for oppvekst- og risikofaktorer • kan beskrive hvordan barnevernet metodisk arbeider og iverksetter tiltak • kan beskrive barnevernets beslutningsprosesser, planprosesser og oppfølging av tiltak • kan forklare sentrale begrep og kunnskapstradisjoner innen sosialt arbeid med familier 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskaper i emnet i analyse av sosiale problemer i arbeid med barn og familier • kan anvende kunnskaper i emnet i vurdering av tiltak ut fra barn og familiers behov • kan anvende kommunikative ferdigheter i møte med ulike brukere og samarbeidsparter 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over og drøfte sentrale tema i emnet
BSO302 Modeller i sosialt arbeid. 10 SP	<ul style="list-style-type: none"> • kan gjøre rede for teorigrunnlag og arbeidsmåter i ulike modeller i sosialt arbeid • forstår sosialt arbeid i en internasjonal kontekst 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende arbeidsmåter i ulike modeller i sosialt arbeid • kan reflektere over etiske dilemmaer ved anvendelse av ulike modeller i sosialt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • kan gjøre rede for styrker og svakheter i de ulike modellene i sosialt arbeid. • kan anvende og begrunne bruk av forskningsbasert, erfaringsbasert og brukerbasert kunnskap i sosialt arbeid
BSOP23 Praksis, 20 SP	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskrive og gjøre rede for ny kunnskap som er relevant for den aktuelle praksisplassen • kan beskrive og gjøre rede for teoretisk kunnskap fra samtlige 3 studieår • kan gjøre rede for relevant teori om refleksjon i arbeid med oppgave knyttet til aktuelle problemstillinger i praksis • kan gjøre rede for betydningen av tverrprofesjonell læring og tverrprofesjonell samhandlingskompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere og analysere sosiale problem og foreta beslutninger • kan foreslå og iverksette tiltak i forhold til enkeltpersoner og grupper • kan vise metodisk mangfold, vurdere og ta beslutninger • kan anvende ulike metoder i sosialt arbeid i samhandling med brukere/klienter • tar initiativ til tverrprofesjonell samhandling som 	<ul style="list-style-type: none"> • kan presentere egen fagkunnskap og profesjonell rolle • kan identifisere og anerkjenne samarbeidende profesjoners kompetanse og vurderingsgrunnlag • viser utvikling av yrkesidentitet • viser evne til refleksjon ved å analysere og vurdere ulike situasjoner • vurderer egen faglig og personlig utvikling fra den

		inkluderer brukere som likeverdig part minst en gang i løpet av praksisperioden <ul style="list-style-type: none"> • formidler egen kompetanse og vurdering til samarbeidende profesjonsgrupper • koordinerer tiltak i samarbeid med brukere og andre aktører 	første praksisperioden og sette ord på hvilke kunnskaper, ferdigheter og holdninger en trenger å arbeide mer med
FELLES-3 Kommunikasjon, tverrfaglig samarbeid og konflikthåndtering for helse- og sosialfag (0 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner betydningen av tverrprofesjonell læring og tverrprofesjonell samhandlingskompetanse • kjenner betydningen av å samarbeide med bruker • kjenner rammer for egen fagutøvelse og forstår egen profesjons rolle som del av et samlet pasient-/bruker-/klientforløp • kjenner betydning av lederskap og gruppeledelse i et tverrprofesjonelt samarbeid og ved konflikter • kjenner til strategier for konflikthåndtering og konfliktløsning 	<ul style="list-style-type: none"> • bidrar til tverrprofesjonell samhandling og samhandling med bruker • anvender konfliktløsningsstrategier 	<ul style="list-style-type: none"> • reflekterer over egen personlig utvikling og forandringsarbeid • styrker egen yrkesidentitet og formidler egen profesjons kompetanseområder • kjenner andre profesjoners kompetanseområder
BSO311 Refleksjon over fag og yrke, 15 SP	<ul style="list-style-type: none"> • kan identifisere sosialpolitiske problemstillinger og utfordringer i sosialt arbeid • kan gjøre rede for sentrale aspekter ved skjønnsutøvelse i sosialt arbeid • kan gjøre rede for ulike former for maktutøvelse i sosialt arbeid • kan gjøre rede for teorigrunnlag for sosialt entreprenørskap • kan gjøre rede for etikk og menneskesyn • kjenner til hvordan sosiale media er et møtested og en formidlingskanal i sosialpolitikk og sosialt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • kan identifisere maktaspekter og vurdere deres betydning for handlingsvalg innen ulike arbeidsområder • kan identifisere og reflektere over etiske problemområder og dilemmaer i utøving av sosialt arbeid • kan utøve skjønn i tverrprofesjonell kontekst • kan finne frem til, utarbeide og vurdere sosialpolitiske og sosialfaglige tekster og andre uttrykk i sosiale media • kan påvirke og endre sosiale forhold gjennom begrunnet planlegging, utvikling, nyskaping og samfunnsengasjement. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere kritisk over egen yrkes- og maktutøving • kan presentere egen fagkunnskap og profesjonelle rolle i ulike sammenhenger • kan identifisere og formidle behov for personlig og yrkesmessig fagutvikling • kan reflektere over bruk av sosiale medier i sosialpolitisk og sosialfaglig påvirkningsarbeid • kan vise evne til å utvikle ideer til nyskapende prosjekter for å løse sosiale problemer • kan anvende og begrunne bruk av forskningsbasert, erfaringsbasert og brukerbasert kunnskap på individ-, gruppe- og lokalsamfunnsnivå
BSO321 Bacheloroppgave, 15 SP	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap og forståelse av eget fag • har kunnskap om ulike framgangsmåter ved litteratursøk • kan identifisere ulike typer oppgaver som prosjektrapport, essay og artikkel 	<ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, disponere og gjennomføre skriving av en akademisk oppgave som har relevans for sosionomers fag og yrke 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere og diskutere aktuelle informasjonskilder i akademiske rapporter • kan gjennomføre en større oppgave med krav til kildekritikk og drøfting på en selvstendig måte • kan reflektere kritisk over og analysere eget fag • kan vurdere forskning kritisk

Høgskulen på Vestlandet - Bachelor i sosialt arbeid (Sogndal)			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Sosialt arbeid – grunnlagskunnskap (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Har brei kunnskap om den norske velferdsstatens historie, dagens velferdsmodell og kunnskap om menneskerettene sin plass i velferdsstaten. • Kjenner til grunnleggjande etiske omgrep, har brei kunnskap om menneskerettene og yrkesetiske retningslinjene som gjeld for profesjonen. • Har brei kunnskap om forvaltninga, verdigrunnlaget 	<p>Etter gjennomført emne har/kan kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan anvende sin kunnskap om tverrfagleg samarbeid, gjennom arbeid i tverrprofesjonelle studentgrupper. • Kan anvende fagleg kunnskap frå dei ulike tema gjennom arbeid med ei teoretisk problemstilling. <p>Studiespesifikke læringsutbytte:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om og forståing for ulike kunnskapsformer og modellar og korleis desse har påverka/og påverkar faget.

	<p>forvaltninga byggjer på og oppgåvedeling mellom dei ulike nivåa. Kunnskap om det rettslege grunnlaget for offentlig forvaltning, regjeringa si instruksjonsmynde og organisering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har kunnskap om og kan gjere greie for grunnleggjande psykologiske omgrep og tenkemåtar. • Har kunnskap om, og kan gjere greie for grunnleggjande sosiologiske omgrep og forståingar. • Har kunnskap om og kan gjere greie for sentrale vitenskapsteoretiske problem og vitenskapsfilosofiske retningar, samt gjere greie for kjenneteikn ved forskning og vitenskapelig kunnskap. <p>Studiespesifikke læringsutbytte: Etter gjennomført emne har/kan studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om sosialt arbeids historie, verdigrunnlag og samfunnsmandat. • Kjennskap til sosialt arbeid som forskningsfelt. • Kunnskap om kva som kjenneteiknar profesjonell kommunikasjon og forståing for kva slags faktorar som påverkar personleg profesjonalitet. • Kunnskap om betydninga av kjønn i mellommenneskelig samhandling. • Kunnskap om etnisitetsomgrepet, om ulike kulturomgrep samt migrasjonsprosessar • Kunnskap om dei yrkesetiske retningslinjene som gjeld for profesjonen. 	<p>Ferdigheit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan planlegge og forberede en samtale med bruker • Kan anvende relevante kjelder i skriftlig arbeid • Kan samhandle med medstudenter 	
<p>Sosialt arbeid i velferdstenestene (30 stp.)</p>	<p>Felles læringsutbytte for barnevern, sosialt arbeid og vernepleie</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om, og kan gjere greie for generell psykologi, utviklingspsykologi og sosialpsykologi • har kunnskap om, og kan gjere greie for tverrprofesjonelle bidrag for å sikra barn og unge sine levekår <p>Studiespesifikke læringsutbytte Etter gjennomført emne har/kan kandidaten:</p> <p>Kunnskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om arbeids- og velferdsforvaltninga sin oppbygging, lovgrunnlag, mandat og rolle • Kunnskap om velferdssamfunnets ulike institusjoner • Kunnskap om arbeidslinja, arbeidsmarkedspolitikk og korleis sosialpolitikk påvirker betingelser for sosialt arbeid i velferdsforvaltningen • Kunnskap om kva som kjenneteikner dagens arbeidsliv og arbeidsmarknad • Kunnskap om aktuelle lover • Kunnskap om gjeldsproblematikk og økonomisk rådgivning • Kunnskap om konsekvenser av å leve i fattigdom 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere sosiale problem på individ gruppe og samfunnsnivå • kan utøve faglig skjønn i saksbehandling • kan anvende både sosialfaglig og juridisk relevant kunnskap i sakshandsaminga • kan samtale med og møte ulike brukergrupper med empati og respekt • kan vise kultursensitivitet og trussensitivitet i møte med andre • kan bruke ulike kartleggingsverktøy velferdstjenesten rår over 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan reflektere over eiga fagutvikling i møte med brukarar og samarbeidspartar • Har kjennskap til forskning innen fagområdet

<p>Sosialt arbeid – normalitet og avvik (15 stp.)</p>	<p>Felles læringsutbytte for barnevern og sosialt arbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om straff, strafferett, straffeprosess, straffesystemet og alternative reaksjonsformer overfor unge lovbrøytarar. <p>Studiespesifikke læringsutbytte</p> <p>Etter gjennomført emne har/kan kandidaten:</p> <p>Kunnskap:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om levekår og ulikskap på individ- og samfunnsnivå • kunnskap om teoriar som forklarar korleis avvik/kriminalitet kan utviklast ut fra individ og samfunnsperspektiv • kunnskap om marginalisering og kunne analysere ulike marginaliseringsmekanismar • kunnskap om førebygging på individ og samfunnsnivå • kunnskap om kva som skapar sosiale avvik • kunnskap om boligsosialt arbeid og samfunnsarbeid • kjennskap til sentrale sider ved globaliseringsdiskusjoar og kva konsekvensar globaliseringen kan få for økonomi, politikk, kriminalitet og kultur 	<ul style="list-style-type: none"> • gjere greie for ulike tiltak for å redusere sosial ulikskap • kunne anvende kommunikasjon og relasjonsforståing i arbeidet med utsette grupper • arbeide sosialfagleg med marginaliserte grupper • reflektere kritisk over eiga fagforståing og over utøving av makt i sosialt arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan planlegge forebyggende tiltak for vanskeligstilte grupper • Kan reflektere over marginaliseringsprosesser både på individ og samfunnsnivå
<p>Kommunalt barnevern (15 stp).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om tilknytning og resiliens og kan bruke desse perspektiva i arbeid med barn, unge og familiar • kunnskap om kva konsekvensar det kan ha for barn å leve i utsette livssituasjonar, og analysere og diskutere dette ut frå eit barneperspektiv • kunnskap om barnevernsarbeid i etnisk og kulturelt mangfald • kunnskap om rettsreglane for enkeltsaker etter lov om barnevernstenester og dei prinsippa lova byggjer på • kunnskap om sakshandsaming etter lov om barnevernstenester og kan utarbeide dokument som vert nytta i det kommunale barnevernet • kunnskap om barnevernstenesta sitt arbeid med plassering utanfor heimen, oppfølging og ettervern av barn og ungdom 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere utviklingsstøttande samspel og samspelsvanskar mellom barn og foreldre • kunnskap om barnesamtalar med avdekkande fomål og ferdigheiter i dette 	<ul style="list-style-type: none"> • utøve fagleg skjønn for å treffe og grunnje barnevernfaglege avgjerder etter lov om barnevernstenester
<p>Praksis og refleksjon i sosialt arbeid (30 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om korleis helse- og sosialhjelpemiddelet er organisert og fungerer • nytte juridisk kunnskap i arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • gje munnleg og skriftleg framstilling av faglege problemstillingar som knyter teori til praksis • evne til å samle, skrive og tolke relevante dokument på ein fagleg og sakleg måte • skilje mellom personlege, private og faglege verdiar, og utføre arbeidet på ein etisk forsvarleg måte. 	<ul style="list-style-type: none"> • arbeide sosialfagleg med brukarar i ulik kontekst • gjere kritisk refleksjon over innsamla informasjon og nytte fleire fag frå studie • vise evne til refleksjon over eigne haldningar og arbeidet ein utfører • arbeide systematisk med fokus på brukarane sine ressursar og val • identifisere, forstå og analysere sosiale problem og iverksette relevante tiltak • analysere og gjere sjølvstendige faglege vurderingar og grunnje desse

Sosialt arbeid – samansette livsproblem (15 stp)	<ul style="list-style-type: none"> • kan gjera greie for kjenneteikn ved brukargrupper og aktuelle diagnoser ved ulike psykiske lidingar, rusavhengigheit, om samtidige psykiske lidingar og rusproblem (ROP- lidingar) • har kunnskap om profesjonelle familiesamtalar og om familieperspektiv på psykisk helse • har kunnskap om konflikthandlingar og har kjennskap til metodar for å arbeide i konflikthandlingar • har kunnskap om ulike typar rus- og/eller valdsproblematikk og konsekvensar for den som vert utsett for vald • har kunnskap om det juridiske grunnlaget for tvang i helse- og sosialtenestene 	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeide med brukarar med samansette livsproblem • kan bruke motiverande samtale i møte med brukarar • kan bruke kunnskapar i emnet i vurderinga av tiltak overfor barn og familiar 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over sosionomrolla i arbeidet med menneske med samansette livsproblem • kan reflektere over kunnskapsgrunnlaget og egne haldningar overfor brukargruppa
Tverrprofesjonell samarbeidslæring i praksis for barnevern, sosoalt arbeid og vernepleie (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om grunnlaget til tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) • kunnskap om ulike profesjonar si rolle tverrprofesjonell samarbeidslæring • kunnskap om forbetring av tenester i samarbeid med oppdragsgjevar, og kunne gjennomføre eit forbetningsarbeid i praksisfeltet • kunnskap kva som kjenneteiknar formelle organisasjonar med særleg vekt på organisasjonar der ulike profesjonar arbeider saman 	<ul style="list-style-type: none"> • nytte prosjektarbeid som ein metode til å forbetre tenester, i samarbeid med andre profesjonar • vidareutvikle sin kompetanse i samhandling 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge og gjennomføre eit prosjekt som strekkjer seg over tid som deltakar i ei gruppe i samarbeid med oppdragsgjevar frå praksisfeltet
Modellar i sosialt arbeid – fagutvikling og forskning i sosialt arbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om forskingsprosessen • kjennskap til forskingsetiske retningslinjer • kunnskap om vitskapsteoretiske problemstillingar og kunnskapsteoretiske posisjonar 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne identifisere truslar mot etiske grunnverdiar, og reflektere over væremåtar i lys av sosialfagprofesjonens krav til framtoning og etisk forsvarleg handling 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere det metodiske grunnlaget i kvalitative og kvantitative forskingsundersøkingar
Bacheloroppgåve (15 stp)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om kjelder og relevant forskingslitteratur som kastar lys over eit tema • kunnskap om metodiske krav til vitskapleg arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge, disponere og gjennomføre skriving av ei akademisk oppgåve med profesjonsfagleg relevans • søke i forskingsdatabasar og finne fram til ulike informasjonskjelder 	<ul style="list-style-type: none"> • kritisk vurdere og diskutere kjelder • meiste god kjeldebruk • analysere og drøfte profesjonsfagleg relevante problemstillingar på ein kritisk reflektert måte

Nord universitet - bachelor i sosialt arbeid (Bodø)			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
Dannelsessemester - menneske, samfunn og vitenskap EX150S (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha bred kunnskap om vitenskapens tradisjonar, egenart og plass i samfunnet • ha grunnleggende kunnskap om vitenskapens rolle i samfunnsutviklinga • forstå etiske utfordringar i forskning, faglig formidling og i kunnskapsbasert praksis • kunne identifisere standpunkter, argumenter og strukturar i ulike teksttyper • ha grunnleggende forståelse av seg selv i kommunikasjon og relasjon med andre 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne fremføre faglege synspunkter i debatter • kunne strukturere fagstoff, og presentere det i et skriftlig arbeid eller i muntlig form • kunne arbeide både selvstendig og i gruppe • kunne beherske relevante faglege verktøy og teknikkar • kunne tenke kritisk vedrørende etiske spørsmål; både om personlege og om studie- og samfunnsrelaterte forhold. • kunne reflektere over eget verdi- og menneskesyn 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne forholde seg kritisk til vitenskaplig kunnskapsproduksjon • være allment orientert innen samfunnsanalyse, etikk og vitenskapsteori • kunne formidle sentralt fagstoff som teoriar, problemstillingar og løysningar både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttryksformer • ha innsikt i hva som kjennetegner faglege tekster, og hvordan slike tekster kan påvirke samfunnet • kunne bidra til egen og andres faglege utvikling på ein selvstendig og reflektert måte

Introduksjon til sosialt arbeid SA128S (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om hva sosiale problem er • ha kunnskap om sosiologiske og psykologiske perspektiver på sosiale problem • ha kunnskap om sosialarbeider profesjonens utvikling • ha kunnskap om sosialt arbeids historiske utvikling • ha kunnskap om sosialt arbeids kunnskaps- og verdigrunnlag • ha kunnskap om sosialpedagogikkens bidrag til sosialt arbeid • ha kunnskap om velferdsstatens rammer og økonomi • ha kunnskap om beslutningsprosesser 	<ul style="list-style-type: none"> • Analysere sosiale problemer ut fra ulike teoretiske perspektiver • Analysere faget sosialt arbeids utvikling og egenart • Sosialarbeider profesjonen(e) 	<ul style="list-style-type: none"> • Forstå og reflektere kritisk over ulike teoretiske perspektiver på sosiale problemer, faget sosialt arbeids utvikling og egenart og sosialarbeiderprofesjonen(e) plass i velferdssamfunnet
Introduksjon til juss RE120S (10 stp.)	<p>Kunnskap barnevernrett</p> <p>Studenten skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om generelle og spesielle saksbehandlingsregler for barnevernet • Ha kunnskap om hvordan barneverntjenesten som organisasjon er bygget opp, om hvem som har kompetanse til å fatte ulike vedtak • Ha kunnskap om målsettingene til barnevernets arbeid og ha oversikt over hvilke tilbud de kan stille opp med overfor barn, ungdom og foreldre • Ha kjennskap til lovverket barnevernet utleder sitt arbeid ifra, bla Barnevernloven og forvaltningsloven <p>Kunnskap sosialrett</p> <p>Studenten skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap til generelle og spesielle saksbehandlingsregler for sosialretten gis innsyn i juridisk metode og tenkemåte • Ha kunnskap om hvordan sosialtjenesten/NAV som organisasjon er bygget opp, om hvem som har kompetanse til å fatte ulike vedtak • Ha kunnskap om målsettingene innenfor sosialetatens arbeid og ha oversikt over hvilke tilbud de kan stille opp med overfor aktuelle brukere/samfunnsgrupper • Ha kjennskap til lovverket sosialretten utleder sitt arbeid fra • Kunne forstå forskjellen mellom materiell, prosessuell og personell kompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne reflektere over juridisk relevante pro-/contra-argumenter som skal eller kan lede til vedtak/beslutninger 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha faglig kunnskap og kunne vise evne til å treffe begrunnede valg
Arbeid med sosiale problem SA267S (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Metodisk sosialt arbeid • Aktivitetsfag og bruk av aktivisering i sosialt arbeid. • Økonomisk sosialt arbeid, fattigdom og sosialt arbeid i NAV. • Rus og rusomsorg. • Psykisk sosialt arbeid og krisearbeid. • Familie- og nettverksarbeid. • Barnevern. • Miljøarbeid. • Forebygging og samfunnsarbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter til å etablere gode relasjoner, bruke aktiviteter i møte med brukere og utøve metodisk sosialt arbeid innenfor de ulike områdene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse når det gjelder innsikt i sentrale sosiale problem, oversikt over ulike typer tiltak, og utøvelse av sosialt arbeid på individ, gruppe og samfunnsnivå.

Praksisstudier SA2025 (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Praksisperioden skal gi kandidaten mulighet til å anvende den teoretiske kunnskap og innsikt de har tilegnet seg gjennom undervisning og selvstudier gjennom halvannet år. Praksis skal bidra til at studenten øker sin forståelse for sammenhengen mellom forskning, teori og praktisk arbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal øke ferdigheter i praktisk sosialt arbeid og barnevern 	<ul style="list-style-type: none"> • Kandidaten skal tilegne seg generell kompetanse innenfor område sosialt arbeid og barnevern
Innføring i samfunnsvitenskapelig metode ME118S (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha oversikt over ulike samfunnsvitenskapelige metoder • Kunne innholdet i ulike metodiske tilnærminger og analysemåter • Kunne redegjøre for sentrale metodebegreper • Kunne forstå etiske utfordringer knyttet til ulike metoder 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttryksformer • Kunne reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning • Kunne vurdere etiske utfordringer knyttet til samfunnsvitenskapelig forskningsaktivitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne planlegge og gjennomføre en enkel forskningsoppgave • Være i stand til å lese samfunnsvitenskapelig faglitteratur, samt presentasjoner av forskning i media med en bedre evne til å forstå og kritisk vurdere de resultater som presenteres
Tverrprofesjonell samarbeidslæring SA270S (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • om organisasjoners kulturer og strukturer og betydning for tverrprofesjonelt samarbeid • ha innsikt i betydningen av egen rolle og arbeidsform i samarbeidsrelasjoner/samarbeid med andre profesjonsutøvere • ha innsikt i hvilke muligheter og barrierer tverrfaglig samarbeid gir • ha innsikt i systematisk refleksjonsarbeid knyttet til ulike dilemmasituasjoner • ha innsikt i egne verdier og hvordan de kan påvirke faglige valg 	<ul style="list-style-type: none"> • evne til å reflektere over betydningen av organisasjoners kulturer og strukturer for tverrfaglig samarbeid • oppøve evnen til å reflektere over egen rolle og arbeidsform i samarbeidsrelasjoner/samarbeid med andre profesjonsutøvere • evne til å identifisere muligheter og barrierer tverrprofesjonelt samarbeid gir • evne til å systematisk reflektere over utfordringer knyttet til dilemmasituasjoner • evne til å reflektere over egne verdier og hvordan de kan påvirke faglige valg 	<ul style="list-style-type: none"> • ha opparbeidet innsikt i relevante tverrprofesjonelle og yrkesetiske problemstillinger • ha videreutviklet evnen til å kommunisere og samhandle med andre profesjonsutøvere • ha videreutviklet evnen til å reflektere over egne verdier og holdninger i tverrprofesjonelt samarbeid
Bacheloroppgave, sosialt arbeid SA205S (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Å utforme og avgrense et temaområde og en problemstilling • Å anvende samfunnsvitenskapelige metoder • Å kjenne til forsknings- og utviklingsarbeid innen temaområdet • Å kunne identifisere ulike teorier og metoder innen temaområdet 	<ul style="list-style-type: none"> • Å kunne anvende faglig og teoretisk kunnskap samt relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på teoretiske problemstillinger • Å tilegne seg ny oppdatert kunnskap • Å kunne finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff, og framstille dette slik at det belyser problemstillingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Å kunne formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger, drøftinger og løsninger skriftlig • Å kunne utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innen temaområdet, og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis.

NTNU - Bachelor i sosialt arbeid			
Emne	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
HSAR1003 Introduksjon til sosialt arbeid og sosiale problem i et flerkulturelt samfunn (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om særtrekk i utviklingen av sosialt arbeid som fag, inkludert yrkesetiske retningslinjer • kan identifisere ulike yrkesroller i lys av behov og rammer • har kunnskap om arbeidsprosessen som redskap • har kunnskap om sosiale problem og økonomisk utvikling i en sosialpolitisk og samfunnsmessig sammenheng, nasjonalt og globalt • har kunnskap om migrasjon, flyktninge- og innvandringspolitikk i et menneskerettighetsperspektiv nasjonalt og internasjonalt 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende ferdigheter for å etablere og utvikle arbeidsrelasjoner • gjenkjenne særtrekk i arbeidsprosessen på individ, gruppe og samfunnsniva • anvende hovedpunkter i juridisk metode og forvaltningslovens saksbehandlingsregler 	<ul style="list-style-type: none"> • formidle sentralt fagstoff om sosiale problemer i et individ, gruppe og samfunnsperspektiv • reflektere over sosialt arbeids ulike roller avhengig av kontekst • samarbeide om felles oppgaver i gruppe

	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om ulike forståelser av sosial ulikhet og makt på individ og samfunnsnivå • har kunnskap om sentrale teorier om mennesker og grupper knyttet til empowerment, identitetsdannelse, medborgerskap og etnisitet • har kunnskap om hva som kjennetegner en velferdsstat • har kunnskap om forvaltningsstruktur og forvaltningens rolle, forvaltningsrett og juridisk metode 		
HSAR1004 Sosialt arbeid i velferdsstaten (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kan beskrive sosialt arbeid i utvikling fra individuelt til kollektivt sosialt arbeid • kan beskrive etiske utfordringer knyttet til sosionomens posisjon og rolle • kan beskrive grunnleggende teorier om organisasjon • kan redegjøre for brukermedvirkning og empowerment • redegjøre for rettslige krav til forvaltningsskjonnet og forvaltningsorganets kompetanse til å fastsette vilkår 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over sosionomens ulike roller, egne verdier og holdninger i møte med mennesker som representerer forskjellig bakgrunn og etnisitet • anvende de sentrale bestemmelsene i lov om sosiale tjenester i NAV • prøve ut kommunikasjonsferdigheter i bruk av tolk i møte med bruker • reflektere over hvordan offentlige tjenester kan tilrettelegges for å bli en likeverdig tjeneste for alle • prøve ut bruk av refleksjon, observasjon og veiledning i en læringsprosess 	<ul style="list-style-type: none"> • forståelse for samhandlingskompetanse i yrkesutøvelsen • oppmerksomhet rettet mot betydningen av holdninger og verdier i utøvelsen av sosialt arbeid • forståelse for sosialt arbeid innenfor rammen av velferdsstaten og tredje sektor nasjonalt og internasjonalt • kunnskap om konflikt
HSAR2005 Sosialt arbeid med marginaliserte individer, grupper og familier. (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ulike arbeidsmåter i sosialt arbeid • levekår, arbeidsledighet, livskvalitet og fattigdom, samt konsekvenser av marginalisering • velferdspolitik, velferdsordninger og -tjenester • velferdsstaten i et europeisk perspektiv med fokus på migrasjon, rettigheter og plikter • teorier for å fremme mestring, integrasjon og inkludering • tverretatlig og tverrfaglig samhandling • perspektiver på rusproblematikk, psykiske og/ eller fysiske helseproblemer • teorier om psykiske problemer i forhold til avviksproblematikk • årsaker til og konsekvenser av rusmisbruk samt sentrale behandlingsmodeller/-metoder i rusomsorgen • hovedvilkårene og begrunnelsen bak reglene om bruk av tvang etter lov om psykisk helsevern og helse- og omsorgstjenesteloven • hovedvilkårene og begrunnelsen bak reglene for straff • psykososiale utfordringer knyttet til flukt • undertrykking og diskriminering samt sentrale perspektiver på konflikthåndtering mellom individer og samfunn 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende og reflektere over ulike modeller i sosialt arbeid • anvende sosialfaglige ferdigheter og reflektere over egen aktivitet og utfordringer • reflektere over hvordan velferdspolitik og ny offentlig organisering får betydning for utvikling av tjenester og virkemidler • gjenkjenne og drøfte rettslige problemstillinger innenfor velferdsrett, barne- og familierett • anvende juridisk metode på konkrete, praktiske rettsspørsmål innenfor aktuelle rettsområder i velferdsretten • reflektere over teoretiske perspektiv i forhold til mennesker i vanskelige livssituasjoner på individ, - gruppe og samfunnsnivå • drøfte utfordringer ved alvorlige atferdsvansker og kriminalitet hos barn, ungdom og voksne • lede en tverrfaglig samarbeidsgruppe • reflektere over etiske dilemma i yrkesutøvelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sosialfaglige ferdigheter i utfordrende situasjoner • har innsikt i sosialt arbeid med marginaliserte individer, grupper og familier • har forståelse for behovet for tverrfaglig samarbeid • kan drøfte politiske, økonomiske og juridiske rammer for problemløsninger innenfor kriminalitetsbekjempelse, psykiatri, helse og rus • kan reflektere over etiske aspekter knyttet til tjenester og tiltak • er klar over rettighetstenkningen i velferdsretten
HSAR2006 Barnevern (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om familien som oppvekst arena, offentlige og private oppvekst- og omsorgsinstitusjoner og barnevernet og dets oppgaver 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over hvordan velferdspolitik og offentlig organisering får betydning for utvikling av tjenester og virkemidler 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over etiske aspekter knyttet til tjenester og tiltak • har innsikt i sosialt arbeid med barn og familier

	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om utfordringer i sosialt arbeid i minoritetsfamilier • kunnskap om barnekonvensjonen, foreldre og barns rettigheter og plikter og prinsipper i barnevernretten • kunnskap om sosialisering og utviklingsforstyrrelser hos barn og unge • kunnskap om omsorgssvikt 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over muligheter og begrensninger i sosialt arbeids arbeidsmåter • gjenkjenne og drøfte rettslige problemstillinger innenfor barne- og familierett • kan anvende juridisk metode på konkrete, praktiske rettsspørsmål innenfor barnevernretten • konsentrere seg om sosialfaglige ferdigheter og reflektere over egen aktivitet og utfordringer • reflektere over etiske dilemma i yrkesutøvelsen • oppdage barn og familiers hjelpebehov • kommunisere med barn og unge om deres hverdagsliv og livssituasjon • Kunne lage skriftlige saksframstillinger og presentere faglige vurderinger 	<ul style="list-style-type: none"> • har innsikt sosialt arbeid med marginaliserte individer og grupper • har forståelse for behovet for tverrfaglig samarbeid
HSAR2003 Prosjektarbeid i sosialt arbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om selvvalgt tema relatert til utøvelse av sosialt arbeid • kunnskap om generell vitenskapsteori og samfunnsvitenskapelig metode • kunnskap om planlegging og gjennomføring av prosjekter i grupper • kunnskap om politiske, økonomiske og kulturelle (strukturelle) faktorer betydning for sosialt arbeid og sosiale problem 	<ul style="list-style-type: none"> • arbeide i gruppe og ta ansvar for gruppeprosesser • innhente og bearbeide informasjon/data • evaluere kritisk eget og andres arbeid • skrive prosjektrapport og formidle resultatene av arbeidet • reflektere kritisk over egen rolle i grupper og i møte med forskjellige kontekster 	<ul style="list-style-type: none"> • arbeide systematisk med å utvikle problemstilling/spørsmål knyttet til et selvvalgt tema • gjennomføre avgrenset prosjektarbeid med systematisk framgangsmåte • etablere kontakt og samarbeid med norsk eller internasjonal samarbeidspartner • fordype seg i et selvvalgt tema. • bidra til samarbeid og eventuell konfliktløsning i gruppeprosesser
HSAR301P Praksisstudier i sosialt arbeid (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om praksisstedets organisering • kunnskap om aktuell sosialpolitikk og lovbestemmelser knyttet til praksisstedets oppgaver • kunnskap om samhandling og samarbeid med instanser som er aktuelle for praksisstedet • kunnskap om strukturering og gjennomføring av profesjonelle samtaler • kunnskap om forholdet mellom det personlige, det private og det profesjonelle i møtet med klienter/brukere • kunnskap om veiledning som fenomen, hjelpemiddel og utviklingsstøtte 	<ul style="list-style-type: none"> • strukturere og gjennomføre en profesjonell samtale • reflektere over etiske dilemmaer i praksis • anvende teoretiske kunnskaper i praktisk handling og skriftlige arbeider • reflektere over maktaspektet i forholdet mellom sosialarbeidere og klienter/brukere • tilrettelegge for brukermedvirkning i samhandling med klienter/brukere 	<ul style="list-style-type: none"> • har bevissthet om egen forforståelse av sosiale problemer og situasjoner • kan se en hendelse med flere innfallsvinkler til forståelse • har forståelse av hvem hun/han er i møte med klienter/brukere • kan nyttiggjøre seg faglig veiledning for bevisstgjøring og refleksjon over egen praksis og egne holdninger • har en forståelse av hva personlig kompetanse er i utviklingen av egen profesjonalitet • har forståelse for organisasjon og praksis
HSAR3001 Innovasjon i sosialt arbeid og tverrfaglig samarbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskap om hva som fremmer og hindrer tverrfaglig og tverretatlig samarbeid • kunnskap om utforming av et prosjektarbeid som er kreativt og nytenkende i en tverrfaglig gruppe av medstudenter • kunnskap om planlegging av innovasjon relevant for sosialt arbeid • kunnskap om samfunnsarbeid som metode i sosialt arbeid • kunnskap om sentrale begreper innen organisasjonsteori som New Public Management, governance og teorier om bakkebyråkraten 	<ul style="list-style-type: none"> • presentere og argumentere for faglige perspektiver og standpunkt • samarbeide tverrfaglig og utnytte tverrfaglighet i strategiplan og problemløsning • identifisere og anvende kreative metoder som lærings- og samhandlingsverktøy • planlegge tiltak som forebygger eller løser sosiale problemer • samhandle i tverrfaglige grupper • anvende teknologiske verktøy • reflektere rundt organiseringens betydning for utøvelsen av sosialt arbeid og forholdet mellom 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over sosialt arbeids praksis og teori, og bidra i faglig utvikling og nytenkning • har opparbeidet innsikt i relevante tverrfaglige og yrkesetiske problemstillinger • kan samhandle og bidra i relevant tverrfaglig arbeid • har utviklet evnen til å reflektere over egne verdier og holdninger i yrkesutøvelsen • kan vise etisk bevissthet i faglig arbeid

	<ul style="list-style-type: none"> • innsikt i sentrale spørsmål om velferdsstatens normative grunnlag • kunnskap om minoritetsbefolkningens erfaringer med velferdsstaten 	<p>organisasjon, profesjon og bruker</p> <ul style="list-style-type: none"> • diskutere noen sentrale spørsmål om velferdsstatens normative grunnlag • analysere og foreslå tiltak som tar hensyn til minoritetsbefolkningens erfaringer med velferdsstaten 	
HSAR3003 Bacheloroppgave sosialt arbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • sentrale tema, teorier og metoder innenfor aktuelt fagområde • fagets sentrale idegrunnlag, praktiske fagutøvelse og samfunnsoppdrag • å formulere, utforske og besvare en vitenskapelig problemstilling • ulike kilder, relevante fagdatabaser og retningslinjer for korrekt bruk av kilder i eget arbeid • kildekritikk og prinsipper og verktøy for systematisk søking i relevante fagdatabaser 	<ul style="list-style-type: none"> • kan kritisk vurdere kunnskap for å belyse og drøfte ulike teoretiske perspektiver som er aktuelle for en problemstilling • kan tydeliggjøre et reflektert valg av kildetyper, utføre litteratursøk i relevante fagdatabaser, argumentere for valget og dokumentere egen kildebruk etter gjeldende regler • kan formidle sentrale teorier, problemstillinger og løsninger i skriftlig form • kan planlegge og gjennomføre en bacheloroppgave i tråd med vitenskapelige kriterier og etiske krav • kan reflektere over faglig utøvelse i lys av aktuell teori • kan utøve kildekritikk • kan planlegge og gjennomføre litteratursøk på en systematisk måte samt dokumentere prosessen 	<ul style="list-style-type: none"> • kan planlegge, gjennomføre og ferdigstille en skriftlig oppgave med vitenskapelighet tilhørende bachelornivå • kan vise en kritisk-analytisk holdning og anvender oppdatert vitenskapelig litteratur, og annen holdbar og relevant kunnskap • kan søke etter og bruke kvalitetssikret informasjon og faglitteratur i oppgaveskriving • kan reflektere over valg av ulike kilder • kan gjøre et bevisst valg av kildetyper, argumentere for valget og dokumentere egen kildebruk etter gjeldende regler

Universitetet i Agder - Bachelor i sosialt arbeid	
Emner	Læringsutbytte (var ikke delt opp)
SO-102-1 Innføring i sosialt arbeid (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til sosialt arbeids historie, teori og praksis • Tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om hvordan samspillet mellom individ og samfunn både kan være ressurs-og problemskapende • Tilegnet seg et grunnlag for å forstå og analysere brukernes situasjon og derigjennom ha et grunnlag for utøving av brukerveiledning i møte med enkeltpersoner • Ervervet seg kunnskap om og trening i arbeidsprosessen i sosialt arbeid, kommunikasjon og ulike hjelperelasjoner med tanke på konkret brukerveiledning • Forståelse for hvordan ulikhet og økonomiske vansker kan skape sosiale problemer • Innsikt i gjeldsrådgivning og økonomiske støtteordninger
SV-133-1 Innføring i sosiologi (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskaper i grunnleggende sosiologiske perspektiver og teorier • kunne anvende grunnleggende sosiologiske begreper • kunne analysere og drøfte sentrale institusjoner, viktige endringer og sosiale skillelinjer i samfunnet
SV-135-1 Velferds sosiologi (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha grunnleggende kunnskaper om sentrale velferds sosiologiske og -politiske temaer og problemstillinger • kunne analysere og drøfte sentrale prinsipper i organiseringen av velferdsordningene, og spenninger og dilemmaer knyttet til utformingen av dem • kunne anvende sosiologiske teorier og begreper i kritiske analyser av velferdspolitiske utfordringer, og i diskusjoner om mulige løsninger
SO-104-1 Etikk, dømmekraft og profesjonsutøvelse (10 stp.)	Gjennom lesing, forelesninger og gruppearbeid skal kandidatene ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om sentrale grunnlagsetiske og profesjonsetiske spørsmål. De skal kunne konkretisere etiske utfordringer slik disse kommer fram i arbeid med mennesker og de skal oppøve evne til å reflektere over disse med utgangspunkt i etisk tenkning og teori

SO-203-1 Arbeidsinkludering (10 stp.)	Etter gjennomført emne skal studentene ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om arbeidslivet, samarbeid med brukerorganisasjoner, næringslivet og offentlige tjenester om inkludering i arbeid for personer med behov for veiledning og oppfølging.
PS-101-1 Psykologiske emner (10 stp.)	Etter å ha bestått emnet, skal studenten ha forståelse av noen psykologiske grunnbegreper og tenkemåter, herunder <ul style="list-style-type: none"> • Oversikt over og kunnskap om noen grunnleggende disipliner i psykologi; sosialpsykologi, utviklingspsykologi, helsepsykologi, læringspsykologi og tenking • Oversikt over nevropsykologi som grunnlag for atferd og for forståelse av psykiske lidelser • Oversikt over og kunnskap om psykiske risikofaktorer, samt ulike psykiske lidelser • Grunnleggende forståelse av hva endringsarbeid innebærer • Spesifikk kunnskap om stress og stressmestring • Spesifikk kunnskap om konflikt og konflikthåndtering
ME-110-1 Praktisk samfunnsforskning (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kjennskap til ulike metoder for produksjon av kunnskap • ha kjennskap til ulike typer data • kunne vurdere fordeler og begrensninger ved metodene • kunne planlegge og gjennomføre en empirisk undersøkelse • kunne gjennomføre enkle analyser av data • kunne rapportere resultatene fra en undersøkelse
ORG-100-1 Organisasjonsteori og analyse (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • grunnleggende kunnskaper om organisasjonsteoretiske begreper og modeller og om lederteorier • evne til å analysere organisatoriske fenomener og prosesser • evne til å utøve kunnskapsbasert ledelse i grupper og avdelinger i organisasjoner • evne til å evaluere organisering og ledelse i virksomheter, samt foreslå og gjennomføre forbedringstiltak • evne til å tilegne seg nye kunnskaper på de felter emnet omfatter • evne til å formidle kunnskaper på de felter emnet omfatter
SO-202-1 Sosialt arbeid med barn og familier (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • generelle kunnskaper om sosialt arbeid med barn og familier, primært relatert til en barnevernkontekst • kjennskap til ulike teoretiske perspektiver innen det barnevernfaglige området • kunnskaper om og ferdighetstrening i kommunikasjon med barn og foreldre i sosialt vanskelige situasjoner • kunnskaper om tverrfaglig samarbeid • kunnskaper om saksgangen i den kommunale barneverntjenesten fra melding til undersøkelse, vurdering av hjelpetiltak og omsorgstiltak • trening i skriftlig framstilling, som journalskriving og saksframlegg, inkludert sak til fylkesnemnda • trening i kritisk refleksjon, særlig knyttet til bevissthet om egne holdninger og verdier samt makt- og myndighetsutøvelse
JU-205-1 Juridiske emner (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunne beskrive og forstå hovedtrekkene i juridisk metode og offentligrettslige grunnprinsipper. • kunne anvende rettsreglene om saksbehandling i forvaltningen og forvaltningens behandling av informasjon. • kunne anvende de sentrale rettsreglene om velferdsforvaltningens ytelser og tjenester på en ansvarlig måte. • ha kjennskap til rettsreglene om bruk av tvang i velferdsforvaltningen. • kunne identifisere juridiske aspekter i sammensatte velferdsfaglige problemstillinger.
SO-304-1 Sosialt arbeid på gruppe og samfunnsnivå (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunnskaper og ferdigheter i arbeidsprosessen i sosialt gruppearbeid • kunnskaper og forståelse av gruppeledrollen og bruk av samledelse • forståelse for ulike typer gruppearbeid både i forhold til brukere og samarbeidspartnere • bevissthet om kunnskapsforståelser som ligger til grunn for valg av ulike typer grupper • kunnskap om ulike arbeidsmåter i samfunnsarbeid, som arbeid i organisasjoner, tverrfaglig/tverretatlig samarbeid i prosjekt og boligsosialt arbeid • evne til å mobilisere til kollektive løsninger og til å samhandle om å motvirke menneskers følelse av maktesløshet og meningsløshet
SO-306-1 Bacheloroppgave i sosialt arbeid (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • kunne formulere en problemstilling og analysere den • kunne gi en oversikt over hva vi allerede vet om temaet for oppgaven • kunne innhente, analysere og presentere data på en strukturert og faglig tilfredsstillende måte

	<ul style="list-style-type: none"> • ha et bevisst forhold til etiske problemstillinger knyttet til forskning • kunne vurdere kilder kritisk og referere til dem nøyaktig • være i stand til å bruke teori og metoder fra sitt fagområde • ha omfattende kunnskaper om et selvvalgt fordypningsemne
SO-103-1 Fordypning i sosialt arbeids teori og praksis (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Grunnleggende kunnskaper om brukerveiledning innen velferds- og sosialt arbeidsfeltet med fokus på enkeltindivider • Teorier om ulike veiledningsmodeller, ulike samtale- og hjelperelasjoner med vekt på relasjonistiske tilnærminger • Ferdigheter i å utøve veiledning i møte med ulike brukergrupper
SO-300-2 Sosialt arbeid , klientrettet praksis (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om hvordan en sosialpolitisk virksomhet fungerer i praksis, og hvordan sosialt arbeid utføres i den enkelte virksomhet • Fått praktisk erfaring i direkte samhandling med brukere gjennom for eksempel saksbehandling, miljørettet arbeid, rådgivning og / eller behandlingsarbeid • Økt sin forståelse for sammenhengen mellom forskning, teori og praktisk sosialt arbeid • Økt bevissthet om egne verdier og holdninger, samt ha styrket sin kompetanse vedrørende kommunikasjon og samarbeid med brukere og andre samarbeidspartnere

UIT - bachelor i sosialt arbeid (Alta)			
Emner	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
SSO-1011 Introduksjon til sosialt arbeid som fagfelt og yrkesrolle (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • sosialt arbeids historie, organisering og samfunnsoppdrag og nordområdene spesielt. • sosialt arbeid på individ, gruppe og samfunnsnivå og samhandling. • og ha kunnskap om sosialfaglig teorigrunnlag, verdier og dannelsesstenkning. • og ha kunnskap om sentrale begreper innen kommunikasjon og kommunikasjonens betydning • kulturens betydning i sosialt arbeid. • og ha kunnskap om ulike sentrale sosiologiske begreper, teorier og tenkemåter. • og ha kunnskap om sentrale sosialantropologiske perspektiver og nøkkelbegreper. • og ha kunnskap om verdiene beskrevet i yrkesetisk grunnlagsdokument. • og kunne identifisere standpunkter, argumenter og strukturer i en vitenskapelig tekst. 	<ul style="list-style-type: none"> • gjøre rede for og reflektere over sentrale verdier i yrkesetisk grunnlagsdokument. • samarbeide og kommunisere i gruppe med utgangspunkt i egne holdninger og dannelse 	<ul style="list-style-type: none"> • ha respekt for menneskets grunnleggende verdi. • kjenne til ulike arbeidsmåter og arbeidsfelt på system- og individnivå. • kjenne til betydningen av kommunikasjons- og samhandlingsformer i sosialt arbeid. • kjenne til roller og mellommenneskelige relasjoner på individ, gruppe og samfunnsnivå.
SSO-1012 Velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • det politiske system i Norge, hvordan beslutninger fattes og hvordan politiske prioriteringer får konsekvenser for ulike brukergrupper. • historisk utvikling, ideologiske spenninger, organisering og finansiering av helse- og sosialtjenestene. • helse- og sosialpolitiske målsettinger, idealer og utfordringer, herunder levekår. • lovgivningsprosessen, juridisk metode og rettskildelære. • sosialarbeiderens handlingsrom, krav, forventninger, 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere rundt forskjellige perspektiver i forhold til velferdssamfunnets oppbygging og utfordringer. 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for begreper, teorier, perspektiver, lovgrunnlag og annen kunnskap fra emnet. • diskutere sentrale problemstillinger i emnet.

	<p>dilemmaer og rollekonflikter som profesjonsutøver.</p> <ul style="list-style-type: none"> • og ha kunnskap om generell forvaltningsrett, ulike velferdslovers formål, ansvarsområder og tjenester herunder menneskerettigheter, urfolks rettigheter, diskriminering og likestillingslovgivning. • og ha kunnskap om sosial differensiering og makt, bl.a. om klasse, kjønn, seksualitet og etnisitet og hvordan dette fremtrer på mikro-, meso- og makronivå 		
<p>SSO-1021 Forebyggende sosialt arbeid på individ-, gruppe- og samfunnsnivå (15 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til psykologifagets opprinnelse og vitenskapelige grunnlag. • kjenner til sosialarbeiderprofesjonens rolle i forvaltningen. • har kunnskap om teori/metoder og forebyggende sosialt arbeid på gruppe og samfunnsnivå. • har kunnskap om nettverk- og tverrfaglig arbeid. • har kunnskap om kommunikasjonens betydning for samhandling og konfliktløsning. 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere over hvordan ulike forhold påvirker valg av arbeidsmåter på individ-, gruppe- og samfunnsnivå i et forebyggende perspektiv. • reflektere over nettverks- og tverrfaglig arbeids betydning i sosialt arbeid. • henviser til og gjøre rede for teori i metodisk forebyggende sosialt arbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til psykologiens betydning for sosialt arbeid. • kan formidle sentralt fagstoff om nettverks- og tverrfaglig arbeid innenfor sosialt arbeid.
<p>SSO-1022 Praksis 1: Samhandling og læring i praksis (15 stp)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ulike etiske teorier og verdioppfatning. • kommunikasjonens betydning i profesjonell samhandling som makt og konfliktperspektivet. • tverrkulturell kommunikasjon og samhandling. • praksisstedets formål, oppgaver og sentrale samarbeidsinstanser. • digitale verktøy som metode i samhandling med ulike brukergrupper. 	<ul style="list-style-type: none"> • samhandle med ulike brukergrupper i ulike situasjoner. • reflektere over sammenhengen mellom teori og praksis og knytte egen rolle inn i en profesjonell samhandling. • identifisere og reflektere med utgangspunkt i yrkesetisk grunnlagsdokument. 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne identifisere egne samspills- og kommunikasjonsferdigheter, og bruke disse i samspill med ulike brukere. • ha innsyn i tverrprofesjonelt samarbeid. • ha forståelse for betydningen av egen utvikling av personlig og faglig kompetanse. • kunne se sammenhenger mellom ulike teoretiske vinklinger og praksis.
<p>SSO-1031 Sosialt arbeid i velferdssamfunnet (15 stp)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kjenner til aktuelle velferdspolitiske temaer og problemstillinger på nasjonalt og lokalt nivå. • har innsikt i velferdssamfunnets ordninger og ulike brukergrupper knyttet til sosiale og helsemessige utfordringer. • har kunnskap om NAV som system. • har innsikt i metodisk sosialt arbeid på individ-, gruppe og samfunnsnivå. • kjenner til tverrprofesjonelt og tverrsektorielt samarbeid. • har innsikt i fattigdom og prosesser som leder inn og ut av fattigdom. • har kunnskap om brukermedvirkning i sosialt arbeid. • kjenner til velferdsstatens økonomi, finansiering og fordeling. 	<ul style="list-style-type: none"> • samtale og samhandle med brukere og samarbeidspartnere. • identifisere ulike velferdsmessige problemstillinger i et helhetsperspektiv. • reflektere over velferdspolitisk kunnskap i administrasjon og planlegging, som for eksempel kommunale handlingsplaner for ulike grupper. • synliggjøre og redegjøre for sosiale problemer. 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne planlegge forebyggende sosialt arbeid i et helhetsperspektiv. • ha forståelse for og kunnskap om mennesker i alle aldre som er i en situasjon som gir dem behov for velferdstjenester. • ha overordnet forståelse for sammenhengen mellom sosialpolitisk forståelse og sosialøkonomiske føringer og individet.
<p>SSO-1032 Saksbehandling og skjønnsutøvelse i sosialt arbeid (15 stp.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om formål, innhold og vilkår i de ulike velferdslovers samtykkebaserte tiltak og tjenester. • har kunnskap om saksbehandling og skjønnsutøvelse innenfor lovgivningens rammer. • har kunnskap om øvrige velferdslovgivning og ordninger som er aktuelle i sosialfaglig yrkesutøvelse. 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere etisk over sammensatte utfordringer i utøvelsen av velferdsfaget. • gjennomføre saksbehandling og utøve faglig skjønn innenfor gjeldende lovgivning samt i økonomisk rådgivning og veiledning av brukere. • identifisere, drøfte og løse juridiske 	<ul style="list-style-type: none"> • skal evne å forholde seg til de juridiske rammer som gjelder rundt ulike deler av sosialfaglig yrkesutøvelse. • skal se sammenhengen mellom ulike teorier hva angår menneskesyn, etikk og kommunikasjon. • skal kunne forholde seg til etiske dilemmaer i rådgivning og saksbehandling.

	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om tverrkulturelle møter, bruk av tolk og urfolkets særskilte rettigheter. • har kunnskap om forskjellige samarbeids- og konfliktløsningsstrategier i råd- og veiledningsvirksomhet. • kjenner til formål, innhold og vilkår i ulike velferdslover og deres samtykkebaserte tjenester. • kjenner til mandater og ansvarsområder som grunnlag for samarbeid med ulike nettverk, etater og organisasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • problemstillinger i sammensatte sosialfaglige saker. • gjennomføre tiltaksplanarbeid på grunnlag av brukerens deltakelse, sammen med andre involverte faginstanser. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan møte mennesker i flerkulturelle kontekster og ha nødvendig kompetanse i samhandling med ulike brukergrupper.
SSO-1041 Praksis 2: Tiltaks- og endringsarbeid i praksis (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • praksisstedet formål, oppgaver og sentrale samarbeidsinstanser. • maktforholdet i profesjonelle relasjoner. • veiledningsteori- og metodikk. • vanlige psykiske lidelser og utviklingsforstyrrelser. • vanlige individuelle og relasjonelle behandlingsformer innen psykisk helsearbeid. • reaksjoner på traumatiske hendelse, med et særskilt fokus på krisehåndtering på mikro, meso og makro nivå. 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende sosialt arbeids metoder og arbeidsmåter i konkrete situasjoner. • reflektere faglig og etisk over egen praksis og yrkesrolle. • samhandle med ulike brukergrupper og praksisplassen i ulike situasjoner. • anvende egne samspills- og kommunikasjonsferdigheter. • utarbeide ulike typer dokumenter relatert til praksisplassens oppgaver. • motta veiledning og deretter gjøre endringer i forhold til egne holdninger og opptreden. • reflektere over egen fremtidige yrkesrolle. • kan identifisere grunnleggende tegn på psykiske lidelser hos barn og voksne 	<ul style="list-style-type: none"> • samhandle med ulike etatsnivå og har innsikt i tverrprofesjonelt samarbeid. • utøve faglig refleksjoner og vurderinger på bakgrunn av tilgjengelige opplysninger fra rapporter, samtaler og utredninger. • kan planlegge, forstå og handle med bakgrunn i faglig refleksjon i møtet med ulike brukergrupper og mennesker i krise.
SSO-1051 Beslutninger og dilemmaer i sosialt arbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • formål, innhold og vilkår i velferdslovgivningens tvangsbestemmelser, med særlig vekt på forsvarlig skjønnsutøvelse i ulike tvangsaker. • saksbehandling, beslutningsprosesser, tverrprofesjonelt samarbeid knyttet til tvangssaker i velferdstjenester, herunder barnevern, rusomsorg og helse- og omsorgstjenester. • familiers ressurser og endringsmuligheter. • fosterhjem, institusjon og ettervern. • kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning med vekt på brukere og deres pårørende. • og kjennskap til mekanismer som opprettholder avhengighetsatferd, eksempelvis rus- og spillavhengighet, samt konsekvensene det kan ha på enkeltpersoner og familier. 	<ul style="list-style-type: none"> • reflektere kritisk over sin maktposisjon og over egne holdninger til forskjellige normer. • identifisere og handtere etiske dilemmaer i utøvelse av makt, tvang og kontroll i komplekse sosialfaglige saker. • kommunisere, samarbeide og bistå i konfliktløsning i arbeid med ulike brukere. • identifisere mulige tegn på at barn opplever omsorgssvikt, overgrep eller mishandling. • benytte ressurser i ulike deler av hjelpeapparatet, brukerens nettverk og familie. • utøve faglig skjønn innenfor rammer av gjeldende lovgivning. • handle på bakgrunn av etiske og faglige vurderinger i møtet med ulike brukere i vanskelige livssituasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • vurdere rettssikkerhetsaspektet som gjør seg gjeldende ved bruk av tvang i velferdstjenester, med særlig vekt på brukeres medvirkning. • identifisere egne samhandlings- og kommunikasjonsferdigheter, og bruke disse i samspill med ulike brukere og nettverk. • reflektere over hvordan egne holdninger og verdier kan innvirke på egne vurderinger og beslutninger. • redegjøre for ulike perspektiver på makt og avmakt i myndighetsutøvelse.
SSO-1052 Sosialpolitiske føringer, administrering og oppsøkende sosialt arbeid (15 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • og kjenner til internasjonal helse- og sosialpolitikk gjennom kunnskap om FN og andre globale organisasjoner (EU/EØS) som påvirker nasjonal politikk som arbeidsinnvandring og sosialfaglig praksis. • internasjonalt sosialt arbeid. • mottak og bosetting av flyktninger i kommunen. 	<ul style="list-style-type: none"> • planlegge, tilrettelegge og gjennomføre ulike brukerundersøkelser. • delta og være en aktiv aktør i møter med ulike samarbeidspartnere og brukere. • reflektere rundt og bidra med sosialfaglig kompetanse inn i krisearbeid på lokalt nivå. 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for fagadministrative dilemmaer og brukernes behov for koordinerte og tilgjengelige velferdstjenester. • ha forståelse for sosialpolitikken i en historisk, kulturell og internasjonal kontekst. • ha forståelse for sammenhengen mellom økonomiske forhold og sosiale forhold.

	<ul style="list-style-type: none"> • boligsosialt arbeid på administrativt nivå. • brukermedvirkning i velferdssektoren. • hvordan fattigdom i en norsk kontekst utvikles over tid, og hvilke prosesser som leder inn og ut av fattigdommen. • og kjenner til vitenskapelig metode for brukerundersøkelser og anerkjente evalueringsverktøy for å kartlegge risiko- og sårbarhet i tjenestesystemet. • og kjenner til beredskapssystemet på ulike forvaltningsnivå, herunder kommunens krise- og beredskapsgrupper. • og kjennskap til finansiering av offentlig sektor. 	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for og anvende ulike teoretiske perspektiver om velferdsstatens økonomi, finansiering og gjøre rede for fordeling. • planlegge og gjennomføre tiltak ved hjelp av redskaper for økonomistyring. 	<ul style="list-style-type: none"> • ha innsikt i mekanismer som bidrar til økonomisk skjevfordeling i samfunnet. • kunne redegjøre for sosialpolitikken i et komparativt og globalt perspektiv.
SSO-1061 Mangfold og marginalisering i et sosialfaglig perspektiv (14 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • inkluderings- og ekskluderingsmekanisme. • forholdet mellom minoriteter og majoriteter. • kjønn, seksualitet, etnisitet, klasse og politikk som marginaliseringsfaktor. • migrasjonsmønstre, tværkulturelle møter og kommunikasjon i et flerkulturelt samfunn, herunder bruk av tolk. • hvordan sosialt arbeid kan bidra til myndiggjøring. • anti-rasistisk og anti-diskriminerende arbeid. • sosial planlegging og katastrofearbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • diskutere teorier, sosialfaglige arbeidsmåter, samfunnsmessige forhold generelt og politiske forhold sin betydning i forhold til marginalisering. • analysere hvordan majoritets- og minoritetstilhørighet, og etnisitet, seksualitet, kjønn, klasse og politikk har betydning for utstøting. • reflektere og problematisere utfordringer knyttet til migrasjon. • indentifisere mulige velferdsfremmede og velferdshemmende faktorer. 	<ul style="list-style-type: none"> • ha forståelse for og reflektere kritisk over kunnskapsgrunnet i sosialt arbeid. • gjenkjenne forhold som bidrar til marginalisering og utstøting. • gjenkjenne bidrag og utfordringer ved migrasjon og forholdet minoritet og majoritet. • ha evne til å se den enkelte og den betydning sosiale forhold på alle nivå har for velferd og medborgerskap.
SSO- 1062 Bacheloroppgave med vitenskapsteori og forskningsmetode (16 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ulike vitenskapsteoretiske posisjoner. • ulike samfunnsvitenskapelige metodetilnæringer, både kvalitative og kvantitative. • rapportering av empiriske undersøkelser. • forskningsetiske prinsipper og retningslinjer. • kritisk blikk på kunnskapsproduksjonen. 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende en egnet metodisk tilnærming for å besvare en samfunnsvitenskapelig problemstilling. • gjøre rede for hva som kjennetegner kvantitative og kvalitative metoder innen samfunnsvitenskap. • planlegge og gjennomføre et empirisk arbeid. • vise analytisk kompetanse og kritisk refleksjon. • vurdere og velge ut relevant faglitteratur og utøve kildekritikk. • kunne lese forskningsrapporter kritisk og nyttiggjøre seg forskningsresultater i sin yrkesutøvelse 	<ul style="list-style-type: none"> • forstå grunnleggende prinsipper ved kunnskapsproduksjon. • forstå grunnleggende prinsipper i kvalitativ og kvantitativ metode, og hvordan de kan anvendes for å utvikle kunnskap. • ha kritisk holdning til kunnskap i yrkesutøvelsen. • forstå sammenhengen mellom teori og empiri og forstå forskjellen på disse. • kunne lese forskningsrapporter kritisk og nyttiggjøre seg forskningsresultater i sin yrkesutøvelse.

Universitetet i Stavanger - Bachelor i sosialt arbeid			
Emner	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
BSO130_1 Profesjonelt sosialt arbeid I - Individ og samfunnsnivå (30 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • faget sosialt arbeids historiske utvikling, teoretisk tilnærming og utøvelse • fagets grunnleggende elementer som fagets formål, kunnskapsgrunnlag, verdigrunnlag / yrkesetikk og ferdigheter • sosionomens rolle og arbeidsoppgaver i praksisfeltet • forståelse av forskjellen mellom vitenskapelig psykologi og generell menneskekunnskap. • begreper og fenomener innenfor generell psykologi, utviklingspsykologi, helsepsykologi og sosialpsykologi. 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne anvende baseelementene i faget (kunnskapsgrunnet, verdigrunnet og ferdigheter) • kunne anvende kommunikasjonsferdigheter med fokus på å etablere en god relasjon • kunne forstå hvordan personlige verdier/ holdninger påvirker yrkesutøvelsen • kunne anvende psykologiske fagbegreper relevant på reelle livssituasjoner. • ha innsikt i hvordan mennesker kan løse sine 	<ul style="list-style-type: none"> • være bevisst om egne verdier og holdninger, og om hvordan disse påvirker yrkesutøvelsen • være bevisst på og kunne kritisk reflektere over faglige og etiske problemstillinger som er relevant for sosialt arbeids praksis • vise forståelse og respekt for ulike perspektiv, verdism og livsformer • være i stand til å reflektere over seg selv og andre, sine egne og andres handlinger, indre opplevelser, holdninger og verdier. • ha utviklet et ressursperspektiv på andre mennesker. • ha tilegnet seg kunnskap og kunne reflektere kritisk omkring

	<ul style="list-style-type: none"> • tenkemåter, sentrale begreper og perspektiver innenfor sosiologi og sosialantropologi. • ha tilegnet seg kunnskap om sosiologiske perspektiv og begrep knyttet til forståelsen av mennesker i samfunnet og forholdet mellom mennesker • ha tilegnet seg sosialantropologisk kunnskap som er nødvendig i forståelsen av sosialt arbeid i et flerkulturelt samfunn. 	<p>problemer og utfordringer, både gjennom mobilisering av egne og omgivelsenes ressurser.</p> <ul style="list-style-type: none"> • være i stand til å integrere sentrale sosiologiske og sosialantropologiske tilnæringer i en kritisk refleksiv orientering til det sosialfaglige feltets yrkesutøvelse. • kunne strukturere en skriftlig oppgave med akademisk skriving (APA stil) 	<p>sosiologiske/sosialantropologiske begreper og teori.</p> <ul style="list-style-type: none"> • være i stand til å analysere og reflektere over sosiale problemers samfunnsmessige kontekst og sammenheng.
SVEXPHIL_10 Examen Philosophicum - IS (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om grunnleggende filosofiske problemstillinger som drøftes innen disipliner som kunnskapsteori, vitenskapsfilosofi, etikk og politisk filosofi • ha kunnskap om grunnleggende kunnskaps- og vitenskapsfilosofiske begreper og teorier • ha kunnskap om grunnleggende filosofiske begreper og teorier om moralsk og politisk praksis med henblikk på samspillet mellom individ og samfunn • ha kunnskap om de ulike vitenskapenes likheter og forskjeller, fellesgrunn og egenart 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere selvstendig rundt grunnleggende problemstillinger som drøftes innen disipliner som kunnskapsteori, vitenskapsfilosofi, etikk og politisk filosofi • kunne drøfte påstander og argumentere selvstendig for egne konklusjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • ha forståelse for akademiske verdier og normer • være allment orientert innen etikk og vitenskapsteori • kunne forholde seg kritisk til vitenskapelig kunnskapsproduksjon
BSO145_1 Velferdspolitik I (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om demokratiske prosesser, det politiske systemet og den offentlige forvaltningen. • Studentene skal ha kunnskap om velferdsstatens utvikling, normative grunnlag, oppbygging og finansiering. • Studentene skal ha kunnskap om velferdsstatens ytelser og tjenester, og hvordan det markedsøkonomiske system fungerer. • Studentene skal ha kunnskap om det politiske og økonomiske grunnlaget for utformingen av sosialpolitikken og hvordan dette påvirker prioriteringer og yrkesutøvelse. • Studentene skal ha kunnskap om ulike perspektiver på fordelingspolitikk, arbeid, arbeidsløshet og levekår. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne anvende velferdspolitisk kunnskap i praktisk yrkesutøvelse innenfor barnevernspedagogenes og sosionomenes yrkesfelt. • Studentene skal kunne reflektere kritisk over egen faglig yrkesutøvelse og endre denne med grunnlag i velferdspolitisk kunnskap. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal forstå at velferdspolitiske beslutninger direkte påvirker utformingen av velferdsstatens ytelser og tjenester, og yrkesutøvelsen for barnevernspedagoger og sosionomer. • Studentene skal kunne sette seg inn i og vurdere nye velferdspolitiske problemstillinger i fremtidig yrkeskarriere, og kunne anvende dette i utforming av velferdstjenester og egen yrkespraksis.
BSO155_1 Velferdsrett (10 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om juridisk metode. • Studentene skal ha kunnskap om det norske rettssystemet og lovgivningsprosessen. • Studentene skal ha kunnskap om grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper. • Studentene skal ha kunnskap om de generelle saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. • Studentene skal ha kunnskap om lov om sosiale tjenester i NAV samt kjenne til hovedprinsippene i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne vurdere en juridisk problemstilling ved anvendelse av juridisk metode. • Studentene skal kunne anvende forvaltningsrettens prinsipper og regler under saksbehandling i offentlig forvaltning. • Studentene skal beherske saksbehandling og veiledning etter helse- og sosiallovgivningen. • Studentene skal beherske familieretten slik at de kan gi råd og veiledning i familierettslige spørsmål som vil kunne oppstå i forbindelse med yrkesutøvelsen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskaper om relevante lover og regler innenfor velferdssystemet og kunne anvende forvaltningslovens regler om saksbehandling i sin yrkesutøvelse.

	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kjenne til den delen av familieretten som har fokus på barn, unge og deres familier. 		
BSO250_1 Profesjonelt sosialt arbeid II - Familie og barnevern (30 stp.);	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap fra nyere forskning knyttet til barn og familie som kompetente aktører. • Studentene skal ha kunnskap om barns utvikling, om beskyttelsesfaktorer i barnet selv og dets omgivelser, og om risikofaktorer som kan føre til emosjonelle og atferdsmessige vansker. • Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap om de mest utbredte psykiske og psykososiale problemer som vi finner hos barn og unge. • Studentene skal ha kjennskap til ulike tiltak som kan settes inn overfor utsatte barn og ungdom. • Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap om gruppeprosesser og sosialt arbeid med grupper. • Studentene skal ha utviklet kunnskap om familiepolitiske føringer i samfunnet. • Studentene skal ha tilegnet seg kunnskap om juridiske prinsipper, regler og retningslinjer i den barnevernfaglige utøvelse. • Studentene skal ha kjennskap til ulike metoder i praktisk sosialt arbeid med barn, unge og familier. • Studentene skal forstå hvordan fattigdom og vanskelige bosituasjoner innvirker på barn, unge og familiers liv, og hvordan de skaper rammer for det sosiale arbeidet. • Studentene skal forstå hvordan endringer i befolkningen, knyttet til innvandring, skaper nye betingelser for arbeid med barn, unge og familier, og tilegne seg kunnskap om migrantfamiliers situasjon i Norge. • Studentene skal forstå hvordan utsatte grupper i samfunnet innvirker i deres liv og skaper rammer for sosialt arbeids kontekst. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha innsikt i hvordan sosial kapital kan brukes aktivt i sosialt arbeid med barn og familie. • Studentene skal kunne anvende kunnskap om gruppeprosesser i praktisk sosialt arbeid med grupper. • Studentene skal kunne anvende relevant fagterminologi relevant slik at de er i stand til å reflektere over og vurdere kliniske eksempler, både med henblikk på diagnose og tiltak. • Studentene skal ha kjennskap til hvordan barn, unge og familier kan mobilisere egne ressurser til å mestre sine utfordringer. • Studentene skal ved å jobbe med case være i stand til utføre arbeids- og ansvarsoppgaver i en barnevernssak på forsvarlig måte. • Studentene skal ha tilegnet seg ferdigheter for å ta skjønsmessige avgjørelser innenfor praktisk barnevern, kartlegging og vurdering av barn og unges omsorgssituasjon, og igangsetting av hensiktsmessige tiltak. • Studentene skal mestre barnevernfaglig arbeid med og innen aktuelt regelverk • Studentene skal ha tilegnet seg ferdigheter i miljøarbeid som legger til rette for forandring og utvikling for utsatte grupper som eldre og funksjonshemmet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha tilegnet seg en utvidet og reflektert forståelse av barn og unge i relasjon til deres gruppe-, familie- og nettverkstilørighet. • Studentene skal ha etablert et bevisst og reflektert forhold til barnevernsarbeidet som grunnlag for alt sosialt arbeid med barn og unge. • Studentene skal ha utviklet et ressurs- og styrkeperspektiv i synet på barnet og familien. • Studentene skal ha tilegnet seg kompetanse til kritisk refleksjon over sosialt arbeid med grupper, barn som deltakere i sosialt arbeid med familien, nettverkstenking, tverrprofesjonelt og tverretattlig samarbeid og praktisk barnevern. • Studentene skal ha tilegnet seg forståelse av tverrprofesjonelt samarbeid og verdien av et slikt samarbeid. • Studentene skal ha tilegnet seg forståelsen av miljøarbeid som arbeidsform basert på beskrivelses- og forståelsesformer hentet fra organisasjonsarbeid og dynamisk sosialpsykologi.
BSO342_1 Profesjonelt sosialt arbeid III - Individ og samfunnsnivå (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ulike forståelsesmodeller knyttet til rus og psykiske lidelser. • Hva psykisk helsearbeid er. • Forebygging og forebyggende helsearbeid i forhold til ulike brukergrupper. • Innvandrerfamiliers situasjon i Norge. • Ulike tjenesteområder og utøvelsen av sosialt arbeid innen disse. • Ulike teorier og modeller innen samfunnsarbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ha ferdigheter til arbeide med individer som sliter med rusproblematikk og psykiske lidelser. • Kunne anvende ulike forebyggingsstrategier i arbeidet med ulike brukergrupper. • Kunne arbeide med mennesker med annen kulturell bakgrunn. • Kunne foreta etiske vurderinger i møte med ulike brukergrupper 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne vurdere ulike teoretiske perspektiver og deres konsekvenser for valg av arbeidsmåte på individ, gruppe og samfunnsnivå. • Kunne reflektere kritisk over erfaringer fra praksis og rundt utøvelsen av sosialt arbeid på ulike tjenesteområder. • Ha forståelse for betydningen av eget verdigrunnlag i den profesjonelle yrkesutøvelsen. • Kunne vurdere sosialt arbeid sin funksjon i forhold til enkeltmennesker og grupper. • Ha forståelse for sosialt arbeid sin funksjon innen velferdstjenestene og velferdspolitikken. • Kunne se yrkesrollen i forhold til andre profesjoner.

BSO360_2 Velferdspolitik II (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal ha kunnskap om aktuelle velferdspolitiske temaer og problemstillinger både på nasjonalt og internasjonalt nivå. • Studentene skal ha kjennskap til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor velferdspolitikken slik at de selv kan oppdatere sin kunnskap innenfor dette fagområdet. • Studentene skal ha kunnskap om reformer i velferdspolitik og forvaltning, og sentrale utfordringer for den nordiske velferdsstatsmodellen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne anvende velferdspolitisk og juridisk kunnskap, og resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på teoretiske og praktiske problemstillinger innenfor sosionomenes yrkesfelt. • Studentene skal kunne reflektere kritisk over egen faglig yrkesutøvelse og praksis i velferdsinstitusjoner, og kunne endre disse med grunnlag i velferdspolitisk kunnskap. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studentene skal kunne sette seg inn i og vurdere nye velferdspolitiske problemstillinger i fremtidig yrkeskarriere, og kunne anvende dette i utforming av velferdstjenester og egen yrkespraksis.
BSOBAC_3 Bacheloroppgave med forskningsmetode (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten skal ha god kunnskap om sentrale forskningsmetoder og forskningsetiske problemstillinger og kunne utføre enkle forskningsopplegg med vurdering og bruk av disse. • Studenten skal ha bred og oppdatert kunnskap om et selvvalgt tema med relevans til sosionomers arbeidsfelt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennom arbeidet skal studenten kunne vurdere kunnskaper som er opparbeidet gjennom studiet og ny kunnskap i tilknytning til fordypningstemaet. • Studenten skal beherske relevante formelle og metodiske krav som stilles til faglige arbeider av et slikt omfang og kunne reflektere kritisk over ulike problemformuleringer og forskningsetiske spørsmål knyttet til forskjellige ledd og sider ved forskningsprosessen. • Studenten skal få erfaring i å anvende selvstendig tenkning og problemløsning på et vitenskapelig grunnlag og kunne analysere, reflektere og dokumentere funn fra forskningen. • Studenten skal kunne føre referanser til kilder i egen akademisk tekst og lage litteraturliste. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten skal kunne utforme og analysere en selvvalgt faglig problemstilling. • Arbeidet i tilknytning til bacheloroppgaven skal bidra til å styrke studentens evne til konstruktiv og kritisk fagutøvelse og studentens evne til god skriftlig framstilling.
BSOP20_2 Praksis (30 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • sammenhengen mellom teoretisk kunnskap og praktisk erfaring • aktuell sosialpolitikk, velferdspolitik og lovhjemmel knyttet til praksisstedets organisering • aktuelle samarbeidsinstanser på praksisstedet • forholdet mellom det personlige, det private og det profesjonelle i møte med brukere/ elever/ungdommer/pasienter • teori om kommunikasjon, relasjon, verdigrunnlag og etikk 	<ul style="list-style-type: none"> • praktisere og videreutvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger i samhandlingssituasjoner • bruke relasjonelle og kommunikative ferdigheter • forstå yrkesetikk som grunnlag for sosialt arbeid og yrkesutøvelsen • reflektere over etiske dilemmaer i praksis • anvende teoretiske kunnskaper i praktisk handling og skriftlige arbeider • reflektere over maktaspektet i forholdet mellom sosionom og brukere/elever/ungdommer/pasienter 	<ul style="list-style-type: none"> • ha bevissthet om egen forforståelse av sosiale problemer og situasjoner • kunne se en hendelse med flere innfallsvinkler til forståelse • ha forståelse av hvem hun/ han er i møte med brukere/elever/ungdommer/pasienter • kunne nytte seg faglig veiledning for bevisstgjøring og kritisk refleksjon over egen praksis, holdninger og faglige oppfatning • ha en forståelse av hva personlig kompetanse er i utviklingen av egen profesjonalitet

	VID Bachelor i sosialt arbeid, Sosionomutdanning		
Emne	Læringsutbytte		
Emne 1 Grunnleggende sosialt arbeid 20 stp.	<ul style="list-style-type: none"> • Ha et første overblikk over sosialt arbeids historie, teori og praksis • Ha startet arbeidet med refleksjon og identifikasjon som profesjonell yrkesutøver, herunder kunnskap om spenningsfeltene i faget • Ha begynnende kunnskap om tverrfaglig samarbeid • Ha kjennskap til velferdsstaten, brukere av denne og deres levekår • Ha begynt å reflektere om hvordan faglig og personlig utvikling har betydning for egen utdanning og framtidig yrkespraksis • Ha kjennskap til yrkesetikk og fagets verdigrunnlag • Ha kjennskap til grunnprinsipper, rettighetstenkning og rettssystemet i velferdsretten 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Ha utviklet forståelse for sosiale problemers karakter, blant annet med utgangspunkt i brukeres erfaringer og kunne anvende kunnskapene • Ha grunnleggende informasjonskompetanse
Emne 3 Sosiologi og sosialantropologi (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om sentrale teorier og begreper fra sosiologi og sosialantropologi som er relevant for sosialt arbeid • Ha utviklet ferdigheter i å anvende sosiologi og sosialantropologi som fag i sosionomyrkets teori og praksis • Ha begynnende ferdigheter i å analysere og forstå relasjoner, prosesser og systemer og sammenheng mellom disse på forskjellig nivå • Kunne benytte seg av teoretisk verktøy til å forstå dagens samfunn • Kunne vise ut fra ulike teoretiske tilnærminger i sosiologi og sosialantropologi hvordan det samme sosiale fenomenet kan belyses, forstås og forklares • Kunne kommunisere med andre fagpersoner på basis av grunnleggende sosiologisk forståelse og evne til å anvende sosiologiske begreper
Emne 5 Kommunikasjon og etikk 10 stp.	<p>Kommunikasjon</p> <p>Etter endt emne skal studentene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om de ulike sider i kommunikasjonsprosessen • Ha kunnskap om dialogens forutsetning og kjennetegn • Ha kunnskap om språket som grunnlag for kommunikasjon • Ha innsikt i og praktisering av generell kommunikasjonsteori med vekt på verbal- og nonverbal kommunikasjon, lytting, forskjellen på beskrivelse, tolkning og tilbakemeldinger. • Ha kunnskaper og ferdigheter i ulike samtaleteknikker • Kjenne til forskjeller og likheter mellom en «vanlig» samtale og en profesjonell samtale • Ha kunnskap om konfliktteori og konfliktarbeid • Ha blitt bevisstgjort på og kunne reflektere over egen kommunikasjon og eget reaksjonsmønster i konfliktarbeid <p>Etikk</p> <p>Etter endt emne skal studentene</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om etikk som fagfelt, samt etiske teorier, menneskesyn og verdisynt i ulike livssynstradisjoner • ha kunnskap om betydningen av religion og livssyn i møte med ulike mennesker, grupper og kulturer • kjenne til hvordan grunnlagsetiske teorier og refleksjoner kommer til uttrykk i verdier, prinsipper og sentrale temaer i yrkesetisk grunnlagsdokument • kunne identifisere etiske dilemmaer på individ-, gruppe- og samfunnsnivå • kunne anvende etisk teori og reflektere etisk rundt situasjoner i praksisfeltet • ha tilegnet seg en forståelse av forbindelsen mellom menneskesyn, verdisynt og egne holdninger
Emne 4 Samfunnsarbeid 10 stp.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne identifisere og forstå sosiale problemer på strukturelt nivå • Kunne anvende teori til å reflektere muntlig og skriftlig over aktuelle utfordringer i sosial- og helsesektoren • Ha kunnskap om verdier og prinsipper i samfunnsarbeid både lokalt, nasjonalt og internasjonalt • Ha kunnskap om sentrale begreper som brukermedvirkning og empowerment • Ha kunnskap om å mobilisere mennesker rundt felles anliggender, samt kunne kartlegge ressurser i et lokalsamfunn i samarbeid med andre yrkesgrupper, profesjoner og frivillige • Ha kjennskap til sosialarbeiderens mandat og samfunnsbetingelser
Emne 2 Psykologi 10 Stp.	<ul style="list-style-type: none"> • Ha generelle kunnskaper om faget psykologi og dets hovedområder • Ha kunnskap om menneskelig atferd slik den utformes i samspill med andre personer og i dets sosiale miljø • Ha basiskunnskaper om omsorgssvikt • Ha basiskunnskaper om traumer og seksuelle overgrep • Ha basiskunnskaper om rusmiddelbruk og rusmiddelmissbruk • Ha ferdigheter i å vurdere og innsikt i faglige og etiske problemstillinger om psykologi som teorigrunnlag i sosialt arbeid
Emne 6 Sosialpolitikk, økonomi og jus 10 stp.	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om velferdsstatens oppbygning og funksjoner • Ha innsikt i ulike velferdsstatsmodeller • Ha kunnskap om barn, unge, eldre og familiens situasjon og utfordringer i velferdsstaten, samt ulike innvandringsgrupper og graderte medlemskap i velferdsstaten • Kunne analysere sosiale problemer, sosialpolitiske konflikter, prioriteringer og utfordringer med utgangspunkt i ulike teorier og sentrale begreper • Kjenne til grunnleggende kunnskap om markedsøkonomiske - og samfunnsøkonomiske problemstillinger • Ha kunnskap om grunnleggende menneskerettigheter og særlig barnekonvensjonen • Ha kunnskap om barnevernloven • Kunne anvende lover(rettsregler) på praktiske og teoretiske problemstillinger

Emne 7 Sosialt arbeid i offentlig velferdsforvaltning 10 stp.	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om jus og rettskilder i offentlig velferdsforvaltning • Ha kunnskap og forståelse for velferdsforvaltningens mandat og rolle • Ha kunnskap og forståelse for velferdsforvaltningen ansvarsområder, spesielt innenfor NAV og barneverntjenesten • Ha kunnskap om og ferdigheter i rådgivning og saksbehandling i NAV og barneverntjenesten • Ha kunnskap om og kunne vurdere omsorgsutøvelse, svikt i denne og konsekvenser for barn, unge • Ha kunnskap om tiltak og ytelser i offentlig velferdsforvaltning • Ha kunnskap om dokumenter i sosialt arbeid • Kunne reflektere over egen fagutøvelse
Emne 8 Sosialt arbeid med enkeltpersoner og familier 10 stp.	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om relasjonens betydning i profesjonelt sosialt arbeid • Ha tilegnet seg forståelse for ulike kommunikasjonstradisjoner • Ha tilegnet seg grunnleggende ferdigheter til å kunne gjennomføre klientsamtaler med mennesker i ulike situasjoner • Ha ferdigheter i å møte mennesker som trenger tilrettelegging for god kommunikasjon deriblant bruk av tolk • Ha innsikt i ulike tilnærminger til forståelse, forebygging og behandling av psykiske vansker • Ha innsikt i egne ferdigheter i relasjons- og kommunikasjonskompetanse • Kunne anvende kunnskap om nettverkets betydning for enkeltindivider og familier • Ha erfart hvordan profesjonelle kommunikasjonsferdigheter kan utvikles og ha fått erfaringer på å gi og motta veiledning
Emne 9 Sosialt arbeid og klientrettet praksis (25 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om sentrale tema og problemstillinger innenfor praksisstedets arbeidsområde • Ha kompetanse i muntlig og skriftlig formidling, samt beherske relevante digitale verktøy for sitt praksissted • Kunne anvende teorikunnskaper og metodiske ferdigheter • Være bevisst egne og andres personlige verdier og holdninger i møte med sosiale problemer og utfordringer • Ha utdypet sin fagpersonlige forståelse og kunne reflektere over fagetiske problemstillinger • Kunne arbeide selvstendig og som deltaker i en gruppe • Kunne reflektere over egen faglig utvikling • Ha grunnleggende kunnskaper om kriser, sorg og tap • Ha grunnleggende kunnskaper og ferdigheter om konflikthåndtering og mestring i ulike kontekster • Ha grunnleggende kunnskap om kritisk refleksjon og hvordan man kan anvende dette i praksis • Ha kunnskap om tverrprofesjonelt og flerfaglig samarbeid
Emne 15 Verdier og relasjoner i profesjonell praksis 5 stp.	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne reflektere over hvordan verdier, relasjonelle og kontekstuelle forhold påvirker en selv som profesjonell praksisutøver • Kunne avdekke verdikonflikter, maktforhold, og egne forforståelser i relasjonen til brukere og andre samspillspartnere • Kunne gjennomføre etisk refleksjon i forhold til dilemmaer i profesjonell praksis • Ha kunnskap om ulike måter å forstå og praktisere brukermedvirkning på • Kunne redegjøre for forholdet mellom diakoni, etikk og trosbasert praksis i et historisk- og i et samtidsperspektiv • Vise forståelse for betydningen av godt skjønn i profesjonell praksis
Emne 10 Marginalisering og antidiskriminerende sosialt arbeid (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskaper om forskjellige marginaliserte gruppers behov, forstå forskjellige marginaliseringsmekanismer og hvordan arbeide inkluderende • Ha kunnskaper om ulike typer sosiale avvik, ulike forståelsesmodeller, begrunnelser og vilkår for straff • Ha kunnskap om betydningen av ulike diskrimineringsgrunnlag og kunne anvende denne kunnskapen i inkluderende arbeid • Ha kunnskap om ulikhet i helse og hvordan det henger sammen med menneskers livssituasjon • Ha kunnskap om konsekvenser av fattigdom • Ha kunnskaper om funksjonshemninger, habilitering/rehabilitering og tverrfaglighet • Ha kunnskap om barn og unge og betydningen av tidlig innsats • Ha kunnskap om den aldrende befolkningen, deres behov og arbeid med denne gruppen • Ha kunnskaper om etniske minoriteters levekår i Norge og myndighetenes politikk overfor disse gruppene. Ha kunnskaper om variasjon i kulturelle uttrykksformer og ha ferdigheter i arbeid med mennesker som har andre holdninger, væremåter, handlingsmønstre og språk • Ha kunnskaper om psykiske lidelser og rusmisbruk, forståelse, forebygging og behandling • Kunne reflektere over egen fagutøvelse og egne holdninger

Emne 11 Sosialt gruppearbeid (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om ulike former for sosialt gruppearbeid for å kunne forebygge, redusere og bidra til å løse sosiale problemer • Ha innsikt i ulike former for gruppeprogram og hvem som kan ha nytte av slike tilbud • Ha ferdigheter i ledelse, planlegging, rekruttering, oppstarting, gjennomføring og avslutning av grupper • Ha kunnskap om og forståelse for gruppeprosesser
Emne 12 Sosialt arbeid i organisasjoner (10 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskaper om og forståelse for sosialt arbeid i organisasjoner og hvordan organisatoriske rammer for virksomheten og ledelse kan fremme og hemme det faglige arbeidet • Ha kunnskaper om ulike organisasjonsteoretiske modeller, tverrfaglig og tverretatlig samarbeid • Ha kunnskaper om innovasjon og endring i organisasjoner • Ha innsikt i konflikter i arbeidslivet, og hvordan man som arbeidstaker kan forholde seg til dem • Ha kunnskaper om verdiers betydning i organisasjoner • Ha kunnskaper om prosjektarbeid som alternativ organiseringsform • Ha innsikt i grunnleggende tenkning om ledelse i organisasjoner
Emne 14 Vitenskapelige metoder og bacheloroppgave (20 stp.)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne utføre et selvstendig, skriftlig arbeid og ha kompetanse i å formulere en problemstilling • Kunne framstille, analysere og drøfte fagstoff og ha tilegnet seg skriftlige ferdigheter • Kunne foreta selvstendige faglige vurderinger og kunne reflektere etisk og kritisk over et tema • Ha kunnskap om etiske problemstillinger knyttet til en forskningsprosess • Kunne holde seg oppdatert om forskningsbasert kunnskap i det sosialfaglige feltet • Kunne utøve kildekritikk i forhold til nasjonal og internasjonal litteratur, databaser, spesielle faglige områder etc. • Ha tilegnet seg kunnskap om ulike vitenskapelige metoder og om vitenskapelig virksomhet

Vedlegg 8 Læringsutbyttebeskrivelser for relevante masterutdanninger

Læringsutbyttebeskrivelser masterutdanninger				
Studiested	Studieprogram	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
VID vitenskapelige høyskole	Diakoni og kristent sosialt arbeid	The master's program is designed to meet ideological, cultural and social changes in the society. The main objectives of the study are to provide theological-hermeneutical knowledge, ethical competence for social-service practitioners, management and leadership skills, research skills within the social sciences, inter-cultural and inter-religious skills, and interdisciplinary working proficiency.		
VID vitenskapelige høyskole	Sosialt arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Utdypet kunnskap innenfor sosialt arbeids fagområde med spesialisert innsikt i sosialt arbeid i partnerskap. • Inngående kunnskap om sosialt arbeids verdigrunnlag, teori og metoder og kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i partnerskap, og en kritisk tilnærming med vekt på verdier og relasjoner i profesjonell praksis 	<ul style="list-style-type: none"> • Utviklet kunnskaper om og ferdigheter til å arbeide i partnerskap og bli bevisst på hvilke makt og strukturer som hindrer medvirkning og reelt partnerskap. • Kan analysere og forholde seg kritisk og aktivt til ulikhet i makt og ressurser i forskjelligeartede samarbeidsrelasjoner. • Kan bruke kunnskapsbaserte metoder for å fremme brukeres mulighet til reell innflytelse og styring i eget liv gjennom metoder som bygger på brukere og nettverkets ressurser og fremmer mestring. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan bidra til nytenkning og innovativt sosialt arbeid basert på praktisk, forskningsbasert og teoretisk kunnskap i samarbeid med ulike faggrupper, sivilsamfunn og brukere. • Kan gjennomføre selvstendige forsknings- og utviklingsarbeid og formidle resultater fra dette på ulike nivåer innenfor sosialt arbeid i samarbeid med brukere. • Kan utøve kritisk refleksjon og etisk dømmekraft.
Høgskulen på Vestlandet	Master i Psykisk helse-og rusarbeid	<ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om menneskets risiko for utvikling av psykiske- og rusrelaterte og fysiske helseproblemer sett i sammenheng med kultur, livsløp, krevende livserfaringer og materielle forhold (K1) • har avansert kunnskap om ulike faglige og internasjonale perspektiver og forståelse av psykisk lidelse og rusproblematikk og inngående kunnskap om integrert behandling, tverrfaglig samhandling og koordinering av hjelpetilbud (K2) • har inngående kunnskap om ulike perspektiver på psykisk helse- og rusproblem og sammenhenger mellom psykisk og fysisk helse/uhelse og kunne forholde seg analytisk til hvordan ulike perspektiv får konsekvenser for behandling og organisering av tjenestetilbudet (K3) • har inngående kunnskap om 	<ul style="list-style-type: none"> • kan dokumentere og formidle behov for psykiske og fysiske helsetjenester til/ fra mennesker med psykisk helse- og rusproblem (F1) • kan gi profesjonell hjelp til mennesker med ulike grader av psykiske og rusrelaterte helseproblemer og deres pårørende, det profesjonelle og private nettverk og hjelpeapparat med utgangspunkt i deres ressurser, ønsker og behov basert på brukermedvirkning og likeverdighet (F2) • kan stimulere og bidra til å utvikle tverrfaglig og tverretattlig samarbeid, anerkjenne og gjøre bruk av andre faggruppers kompetanse i et forpliktende samarbeid (F3) • har utviklet sin personlige kompetanse, kreativitet og mot (F4) • kan innhente relevant kunnskap om psykisk helse- og rusarbeid, og kritisk vurdere kildene (F5) • kan gjennomføre et selvstendig avgrenset forskningsprosjekt i tråd med grunnleggende 	<ul style="list-style-type: none"> • kan formidle aktuell forskning, kritisk vurdere kildene og bidra til gjennomføring av og anvendelse av forskning i praktisk virke (G1) • kan reflektere kritisk over egen profesjonelle kompetanse og utvikling og anvende eget fags særegne bidrag i psykisk helse- og rusarbeid (G2) • kan kritisk vurdere brukeres/pasienters og helse- og sosialarbeideres rettigheter og plikter og kunne analysere etiske dilemma knyttet til yrkesutøvelsen (G3) • kan identifisere, politiske føringer og rammeverk for fagområdet og kan analysere og formidle hvordan disse påvirker praksis i fagfeltet (G4) • kan analysere og kritisk vurdere hvordan forståelse av psykiske og rusrelaterte helseproblemer er relatert til fysisk helse og kulturelle og samfunnsmessige forhold (G5)

		<p>kommunikasjons- og samhandlingsprosesser og "best practice" i helse og rusarbeid (K4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap i vitenskapsteori, forskningsmetoder og forskningsprosesser generelt og relatert til feltet psykisk helse- og rusarbeid spesielt (K5) 	<p>etiske og metodologiske prinsipper for å finne svar på aktuelle problemstillinger i praksis (F6)</p>	
Høgskulen på Vestlandet	Master i Samfunnsarbeid	<ul style="list-style-type: none"> • har djup kunnskap om sosiale og strukturelle vilkår for sosial deltaking • har særleg kunnskap til å utgreie kva som fremmar eller bremsar sosiale endringsprosessar • har avansert kunnskap om det teoretiske og metodiske grunnlaget for samfunnsarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • kan bruka faget sitt teoretiske tilfang til kritisk å analysere eit sosial fenomen for å forstå vilkår for sosial deltaking, fellesskap eller endring • kan arbeida sjølvstendig med praktisk og teoretisk problemløysing • kan strukturere og formulere faglege argument, og grunnje faglege vurderingar • kan ta initiativ til, utforma og setje i gang endringsprosessar, prosjekt og tiltak i samarbeid med dei det gjeld • kan arbeida sjølvstendig med å planlegge og gjennomføra endrings- og utviklingsprosjekt og FoU-prosjekt • har kompetanse til å undersøke vilkår for og bidra til sosial mobilisering og kollektiv handling • har innsikt og kompetanse i å legge til rette for samarbeid, samordning, kunnskapsutvikling og -deling mellom folkesetnad, styresmakter, næringsliv eller frivillig sektor. • kan utvikla kontakt og samarbeid med offentlege, frivillige og private aktørar 	<ul style="list-style-type: none"> • kan arbeida på tvers av profesjons- og etatsgrensene • kan rettleie og ha ansvar for fagutviklingsoppgåver i offentlig eller privat sektor • kan formidla arbeidet munnleg og skriftleg i ulike sjangrar og i ulike fora • kan bidra til nytenking og nyskaping • kan bidra til forskning og kunnskapsutvikling i samfunnsarbeid, om velferdsstatens tenester og organisering sett frå tenestemottakar og tenestebudbrakar sine perspektiv • kan vera ein reflektert yrkesutøvar med særleg kompetanse i å undersøke og påverke vilkår for sosial deltaking
Høgskulen på Vestlandet	Master i Samhandling innan helse- og sosialtenester	<ul style="list-style-type: none"> • avansert kunnskap om samspelet mellom brukaren, hjelpeapparatet og dei sosiale omgjevnadane • inngående kunnskap om helse- og sosialpolitiske krav og føringar, og forvaltning av desse 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere problemstillingar i samhandling med brukarar med samansette og tenestebehov frå ulike sektorar • møte brukaren i ulike kontekstar og vere brukar-, ressurs- og løysingsorientert i utvikling og gjennomføring av individualiserte tilbod • analysere situasjonen, og identifisere og prioritere relevante intervensjonar/tiltak relatert til sentrale brukargrupper • forstå og forholde seg kritisk til eksisterande kunnskap i lys av grunnleggjande verdiar som respekt og retten til å bestemme sjølv • skape og leie fleirfaglege tiltak på tvers av etatar med mål om å utforme brukarsentrerte og heilskaplege tenestetilbod 	<ul style="list-style-type: none"> • gjennomføre eit sjølvstendig, avgrensa forskingsprosjekt under rettleiing og i tråd med gjeldande vitenskaplege og forskingsetiske normer, og formidle kunnskap frå dette • arbeide analytisk og bidra til innovasjon og forbetring i helse- og sosialsektoren • bidra med kunnskapsbaserte argument i samfunnsdebatt knytt til fagfeltet samhandling innan helse- og sosialtenester • kvalifikasjonar for vidare forskarstudiar
Høgskolen i Innlandet	Master i psykisk helsearbeid (Elverum)	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om hvordan psykiske problemer og lidelser kan oppstå ut fra ulike perspektiver og i konteksten med det samfunn og kultur mennesket er en del av • har inngående kunnskap om begreper, 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende og videreutvikle kunnskap innenfor eksisterende og nye fagområder i utøvelse av psykisk helsearbeid • kan formidle fagområdets kjernekompetanse muntlig og skriftlig, og kan delta i fagkritiske og sosialpolitiske diskusjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere kritisk relevante faglige og etiske problemstillinger innen psykisk helsearbeid • kan bidra til innovasjon og gjennomføre selvstendige fag- og utviklingsarbeid med brukerinvolvering i psykisk helsearbeid • kan analysere og kritisk drøfte behov og prioriteringer

		<p>teorier, modeller og metoder i utøvelse av psykisk helsearbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om kommunikasjon, samhandling og relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid • har inngående kunnskap om vitenskapsteoretiske aspekter og forskningsmetodiske tilnærminger med relevans for psykisk helsearbeid • har inngående kunnskap om handlings- og brukerorientert forskning og evaluering 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende relevante metoder i forskning og utviklingsarbeid med særlig vekt på praksisnær kunnskapsdannelse 	<p>innen kunnskapsutvikling, sosialpolitikk og fagutvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan gi undervisning og veiledning innen psykisk helsearbeid • kan være brukernes talsperson for å ivareta deres rettigheter • kan formidle egen forsknings- og utviklingsarbeid på en faglig presis måte
Høgskolen i Innlandet	Master i sosialfaglig arbeid med barn og unge - Beslutninger og tiltak i barnevernet (Lillehammer) (heltid/deltid)	<ul style="list-style-type: none"> • ha inngående oversikt over relevante teoretisk perspektiver i studier av barn og unge • ha kjennskap til metodiske framgangsmåter for empirisk utforskning av ulike institusjonelle betingelser for barn og unges sosialisering, utvikling og deltakelse • beherske ulike analytiske perspektiver på praksis, institusjoner og sosialpolitiske intervensjoner og kunne analysere disse i lys av psykologiske, sosiale og kulturelle teorier. • kjenne til vitenskapens muligheter og begrensinger med en bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling i sosialfaglig arbeid med barn og unge. 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere kunnskapsgrunnlaget i det profesjonelle arbeidet som utøves i praksisfeltet barn og unge. • formulere kunnskapsstatus innen et definert område • gjøre bruk av ulike data og litteraturkilder for analyse • anvende relevante metoder i forskings- og utviklingsarbeid i tråd med forskningsetiske retningslinjer • forholde seg reflektert og kritisk til ulike informasjonskilder og debatter innen fagfeltet. 	<ul style="list-style-type: none"> • formidle et selvstendig arbeid og faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innen fagfeltet til spesialister og allmenheten • anvende forskningsbaserte kunnskaper og ferdigheter på områder knyttet til sosialfaglig arbeid med barn og unge • vurdere problemstillinger knyttet til fag, yrkes og forskningsetikk • bidra til nytenkning og utviklingsprosjekter
Høgskolen i Innlandet	Master i sosialfaglig arbeid med barn og unge - Miljøarbeid og miljøterapeutisk arbeid med barn, unge og unge-voksne (Lillehammer) (heltid/deltid)	<ul style="list-style-type: none"> • ha inngående oversikt over relevante teoretisk perspektiver i studier av barn og unge • ha kjennskap til metodiske framgangsmåter for empirisk utforskning av ulike institusjonelle betingelser for barn og unges sosialisering, utvikling og deltakelse • beherske ulike analytiske perspektiver på praksis, institusjoner og sosialpolitiske intervensjoner og kunne analysere disse i lys av psykologiske, sosiale og kulturelle teorier. • kjenne til vitenskapens muligheter og begrensinger med en bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling i sosialfaglig arbeid med barn og unge. 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere kunnskapsgrunnlaget i det profesjonelle arbeidet som utøves i praksisfeltet barn og unge. • formulere kunnskapsstatus innen et definert område • gjøre bruk av ulike data og litteraturkilder for analyse • anvende relevante metoder i forskings- og utviklingsarbeid i tråd med forskningsetiske retningslinjer • forholde seg reflektert og kritisk til ulike informasjonskilder og debatter innen fagfeltet. 	<ul style="list-style-type: none"> • formidle et selvstendig arbeid og faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innen fagfeltet til spesialister og allmenheten • anvende forskningsbaserte kunnskaper og ferdigheter på områder knyttet til sosialfaglig arbeid med barn og unge • vurdere problemstillinger knyttet til fag, yrkes og forskningsetikk • bidra til nytenkning og utviklingsprosjekter
Høgskolen i Innlandet	Master i psykososialt arbeid med barn og unge (Lillehammer)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om tverrfaglig psykososialt arbeid med barn, unge og deres familier • ha kunnskap om hva som kan styrke barn og unges egne ressurser og mestringsmuligheter • ha kunnskap om 	<ul style="list-style-type: none"> • identifisere og styrke mestringsfaktorer og trivselskapende tiltak hos barn og unge i hjem, barnehage, skole, arbeid og fritid. • identifisere psykososiale belastningsfaktorer i oppvekstmiljø og kunne intervensjonere overfor disse • analysere 	<ul style="list-style-type: none"> • formidle et selvstendig arbeid innen fagfeltet med faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner rettet mot spesialister og allmenheten • anvende forskningsbaserte kunnskaper og ferdigheter på områder knyttet til psykososialt arbeid med barn og unge • vurdere

		familiens og nærmiljøets støttende funksjoner for barn og unges psykiske helse og psykososiale utvikling• ha kjennskap til metodiske framgangsmåter for empirisk utforskning av vilkår for barn og unges mestring, deltakelse og psykososiale utvikling• kunne beherske ulike analytiske perspektiver på psykososialt arbeid og intervensjoner i forhold til barn og unge i praksisfeltet, og kunne analysere disse i lys av psykologiske, sosiale og/eller kulturelle teorier. • kjenne til vitenskapens muligheter og begrensninger, og ha bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling innen fagfeltet psykososialt arbeid med barn og unge.	kunnskapsgrunnlaget bak profesjonelt psykososialt arbeid med barn og unge i praksisfeltet• gjøre bruk av ulike data og litteraturkilder for analyse• anvende relevante metoder i forskings- og utviklingsarbeid i tråd med forskningsetiske retningslinjer• forholde seg reflektert og kritisk til debatter og fagprogrammer innen fagfeltet, egen og andres forskning, samt ulike informasjonskilder	problemstillinger knyttet til fag-, yrkes- og forskningsetikk• bidra til utvikling og nyskaping på fagfeltet
Høgskolen i Oslo og Akershus	Barnevern (master i sosialfag)	<ul style="list-style-type: none"> • inngående kunnskap om og forståelse av samfunnsvitenskapelige teorier som er relevante for barnevernets virksomhetsområde • inngående innsikt i ulike analytiske perspektiver på praksis, institusjoner og sosialpolitiske intervensjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere barnevernfaglige fenomener og barnevernets praksis i lys av relevante samfunnsvitenskapelige teorier, begreper og forståelsesgrunnlag. • kritisk analysere og reflektere over barnevernets komplekse mandat og funksjon i samfunnet • anvende ulike data- og litteraturkilder for analyse • delta i forskning og utviklingsarbeid knyttet til barnevernets fagfelt og/eller ulike brukergrupper, samt barnevernets betingelser og samfunnsmessige funksjoner • gjennomføre en systematisk og kritisk analyse av en problemsstilling, anvende sentrale forskningsprinsipper og gi en klar akademisk framstilling av resultatene • vurdere metodiske framgangsmåter for utforskning av fagfeltet 	<p>Kandidaten har</p> <ul style="list-style-type: none"> • fordypet kunnskap om vitenskapens muligheter og begrensninger for barnevernsfeltet med bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling i barnevern • bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling i barnevern. <p>Kandidaten kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • lese forskningslitteratur kritisk og reflektert • vurdere problemstillinger knyttet til fag-, yrkes- og forskningsetikk • formidle kunnskap og egne forskningsresultater skriftlig og muntlig • anvende forskningsbaserte kunnskaper på områder knyttet til barnevernfaglig arbeid • vurdere kritisk iverksettelse av sosialpolitiske tiltak som berører barn og familier
Høgskolen i Oslo og Akershus	Familiebehandling (master i sosialfag)	<ul style="list-style-type: none"> • inngående kunnskap om samfunnsvitenskapelige teorier og forskningsmetoder, familiepolitikk og familiesosiologi • inngående kunnskap om sosiologiske og psykologiske perspektiver på barn • inngående kunnskap om familieteori og familierapeutiske behandlingsmetoder • avansert kunnskap om helsefremmende perspektiver i familiebehandling 	<ul style="list-style-type: none"> • utføre endringsarbeid med familier innenfor ulike helse- og velferdsinstanser • anvende ulike teorier som analytiske redskaper i arbeid med familier • utøve kritisk refleksjon i forhold til ulike former for familiebehandling • anvende barnespesifikk kunnskap som en integrert del av det terapeutiske repertoar • arbeide systematisk med utvikling av hjelpetjenester for familier og familiepolitiske problemstillinger i ulike helse- og velferdstjenester 	<ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om vitenskapens muligheter og begrensninger for familiebehandlingsfeltet • har inngående kunnskap om og kan analysere etiske problemstillinger • kan vurdere og anvende inngående ulike terapeutiske metoder i klinisk praksis • kan formidle inngående kunnskap om familiers livsvilkår og bruke familieperspektiv på en relevant måte • kan utøve avansert vitenskapsteoretisk og metodologisk refleksjon over problemstillinger i familiebehandlingsfeltet • kan velge egnet forskningsmetode i forhold til forskningsproblemstilling

			<ul style="list-style-type: none"> • delta i forskningsprosjekter og gjennomføre en systematisk og kritisk analyse av en problemstilling, anvende sentrale forskningsprinsipper og gi en klar akademisk framstilling av resultatene 	
Høgskolen i Oslo og Akershus	Psykisk helsearbeid (Pilestredet)	<ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om sentrale begreper og teorier som brukes for å beskrive, klassifisere og forstå psykisk helse og psykisk lidelse • har inngående kunnskap om vitenskapsteoretiske og forskningsmetodologiske forankringer for kunnskapsfeltet psykisk helse og psykisk helsearbeid • har kompetanse til å analysere betydningen av den organisatoriske kontekst som psykisk helsearbeid utøves innenfor • har avansert teoretisk og empirisk kunnskap om det å utvikle og vedlikeholde terapeutiske allianser med enkeltpasienter, familier og grupper 	<ul style="list-style-type: none"> • kan formidle fagområdets kjernekompetanse skriftlig og muntlig og kan delta i faglige og helse- og sosialpolitiske diskusjoner som fremmer kunnskap om fagområdet psykisk helse, basert på grunnleggende teori og empiri innen fagfeltet • kan gjennomføre forsknings- og utviklingsprosjekter på ulike nivåer innen psykisk helsearbeid, basert på metodologisk og analytisk kompetanse • kan utvikle og delta i klinisk og organisatorisk arbeid i psykisk helsearbeid som er begrunnet i forskningsbasert kunnskap om psykisk helse, psykisk lidelse og psykisk helsearbeid • kan anvende kunnskap om relasjoner, terapeutiske allianser og brukerperspektiv både på etablerte og nye områder i psykisk helsearbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunisere faglig-etisk, empatisk og profesjonelt med brukere av psykisk helsevern • kan anvende akademisk-analytiske tilnæringer til utvikling, kvalitetssikring og implementering av teoretisk og empirisk kunnskap innen fagområdet psykisk helsearbeid, som innebærer en stadig bearbeidende og ikke-lukkende arbeidsmåte til den teoretiske og metodiske kompleksiteten en vil møte i forskning og klinikk innen psykisk helsearbeid • kan reflektere etisk over kunnskapsutvikling, forskningsprosess og klinisk arbeid og har bevissthet om de verdemessige prioriteringene som styrer både forskning og klinisk arbeid innen psykisk helse
Høgskolen i Oslo og Akershus	International Social Welfare and Health Policy (master i sosialfag)	<ul style="list-style-type: none"> • advanced knowledge of research designs relevant to the investigate a particular research question • the ability to relate specific research questions to specific research methods • a high level of understanding of and ability to apply and evaluate basic theoretical and methodological frameworks in order to examine, explain and understand social and health phenomena • a broad understanding of global social and health problems, including current situations, trends, and challenges • in-depth knowledge of the fields of social and health care systems: their organisation, delivery, and financing • insight into cultural differences in social and health concepts and terminology 	<ul style="list-style-type: none"> • analyse explicit and implicit knowledge in the fields of health policy and social welfare • conduct a systematic and critical analysis of a problem, apply core research principles and give a clear academic presentation of the results • identify dimensions and challenges in the current global health and welfare situation • critically assess the advantages and disadvantages of various social and health policy approaches • evaluate relevant research in terms of methodological quality and appropriateness • implement a range of data and literary sources for analysis 	<ul style="list-style-type: none"> • a high degree of intercultural competence, and increased understanding of international trends that affect health and social welfare • advanced knowledge of gender perspectives at a high academic level; The candidate is able to evaluate the gendered impact of social and health policies, including how policies can contribute to segmentation or change in gender roles • a high level of ethical reflection when assessing the development of social and health policies, as well as a broad and in-depth knowledge of ethical dilemmas in research
Høgskolen i Oslo og Akershus	Sosialt arbeid (master i sosialfag)	<ul style="list-style-type: none"> • inngående kunnskap om og forståelse av samfunnsvitenskapelige teorier som er relevante for sosialt arbeid • inngående innsikt i ulike analytiske perspektiver på praksis, institusjoner og sosialpolitiske intervensjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere eksplisitt og implisitt kunnskapsgrunnlag i sosialt arbeids praksisfelt • formulere kunnskapsstatus innen et definert område • vurdere metodiske fremgangsmåter for utforskning av ulike deler av fagfeltet • gjøre bruk av ulike data- og litteraturkilder for analyse 	<p>Kandidaten har:</p> <p>kunnskap om vitenskapens muligheter og begrensninger med en bevissthet om etiske aspekter ved forskning og fagutvikling i sosialt arbeid</p> <p>Kandidaten kan lese forskningslitteratur kritisk og reflektert vurdere problemstillinger knyttet til fag-, yrkes- og forskningsetikk</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • delta i forskning og utviklingsarbeid knyttet til sosialt arbeids fagfelt og/eller ulike brukergrupper, samt sosialt arbeids betingelser og samfunnsmessige funksjoner • gjennomføre en systematisk og kritisk analyse av en problemstilling, anvende sentrale forskningsprinsipper og gi en klar akademisk framstilling av resultatene 	formidle kunnskap og egne forskningsresultater skriftlig og muntlig anvende forskningsbaserte kunnskaper og ferdigheter på områder knyttet til utøvelsen av sosialt arbeid og iverksettelse av sosialpolitiske tiltak.
Høgskolen i Sørøst-Norge	Master i forebyggende arbeid med barn og unge	<ul style="list-style-type: none"> • Har avansert teoretisk og empirisk kunnskap om risiko og beskyttelse knyttet til barn og unges oppvekst, psykisk helsearbeid og kultur • Har inngående kunnskap om forebyggende arbeid rettet mot barn og unge • Har kunnskap om vitenskapsteori, relevante forskningsmetoder og forskningsetikk 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan anvende fagkunnskap til å belyse og drøfte relevante problemstillinger knyttet til barn og unges oppvekst • Kan analysere og drøfte mangfold som en del av moderne oppvekst • Kan analysere og drøfte ulike risiko- og beskyttelsesfaktorer og se dem i sammenheng med forebyggende arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan vise selvstendighet i arbeid med nye faglige problemstillinger knyttet til moderne oppvekst • Kan formidle fagstoff både skriftlig og muntlig, legge frem faglig argumentasjon og delta i fagdebatt om sentrale problemstillinger innenfor studiets tematikk • Kan anvende kunnskap innenfor vitenskapsteori og metode til å planlegge og gjennomføre et selvstendig masteravhandlingsarbeid i tråd med sentrale vitenskapsteoretiske og forskningsetiske krav
Høgskolen i Østfold	Masterstudium i psykososialt arbeid - helse- og sosialfaglig yrkespraksis	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om utvikling og bruk av forskning og utviklingsarbeid innenfor psykososialt arbeid. • kan anvende kritisk teori som utgangspunkt for forståelse, refleksivitet og utvikling i det psykososiale yrkesfelt. • har integrert kunnskap om forskningsetikk og etiske perspektiver i egen yrkesutøvelse. • kan identifisere kunnskap som mer enn teori, og vurdere hvordan kunnskap utfolder seg og utvikles sammen med andre i situasjoner og kontekster preget av makt og avmakt. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan utvikle og anvende relevant kontekstbestemt og transdisiplinær kunnskap i samhandling med andre yrkesgrupper og brukere av psykososiale tjenester. • kan innhente, analysere, sammenføre og kritisk vurdere kunnskap fra ulike fag og fagtradisjoner som grunnlag for selvstendig arbeid og nytenkning innenfor psykososialt arbeid. • kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- og utviklingsprosjekt med fokus på psykososialt arbeid og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan kommunisere og diskutere psykososiale problemstillinger i møte med spesialister, allmenhet og mennesker som får bistand fra ulike tjenester. • kan formidle faglige og praksisrelaterte utfordringer overfor spesialister, brukere og allmenhet som inviterer til videre samtale og dialog. • kan analysere fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger vedrørende psykososialt arbeid. • kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser innen helse- og sosialsektoren.
Høgskolen i Østfold	Masterstudium i samordning av helse- og velferdstjenester (120 studiepoeng)			
Høgskolen i Volda	Helse- og sosialfag – meistring og myndiggjering (heltid/deltid)	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap om kva pasientar/klientar kan meistre av oppgåver og ansvar i ulike tilstandar og ulike livsfasar, og korleis meistring kan oppnåast • Innsikt i korleis ulike kunnskapssyn har relevans for relasjonen mellom helse- og sosialarbeidar og pasient/klient og korleis desse kan legge grunnlaget for god omsorg, veiledning og nødvendig hjelp • Kunnskap om korleis det etiske grunnlaget for relasjonen mellom helse-/sosialarbeidar og pasient/klient må utviklast • Kunnskap om korleis språk, informasjon og 	<ul style="list-style-type: none"> • Utnytte kunnskap om viktige samanhengar mellom sosiokulturelle forhold, livsstil og helse-/sosialproblem i førebyggjande arbeid • Kunne initiere FOU-arbeid som kan fremje god praksis på dei nemnde områda 	<ul style="list-style-type: none"> • Studiet skal gi studentane kunnskap, ferdigheiter, haldningar og etisk medvit til å fremje læring, meistring og myndiggjering i eige arbeid med pasientar og klientar. • Studiet skal også gjere dei i stand til å undervise, rettleie og initiere FOU-prosjekt med vekt på slike mål. Studentane skal etter utdanninga vite

		<p>kommunikasjon kan påvirke identitetar, posisjonar og relasjonar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha innsikt i det politiske og forvaltningsmessige grunnlaget for medverknad i helse- og sosialsektoren 		
Nord universitet	Psykisk helsearbeid (Namsos og Levanger)	<ul style="list-style-type: none"> • avansert kunnskap om hvordan psykiske lidelser kan oppstå og forstås ut ifra ulike perspektiver og i lys av det samfunn og den kulturen mennesket er en del av • inngående kunnskap om teorier, modeller og metoder i utøvelse av psykisk helsearbeid • inngående kunnskap om brukerperspektiv, kommunikasjon, samhandling og relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor psykisk helsearbeid og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning • anvende relevante metoder i forskning og utviklingsarbeid om psykisk helsearbeid i helse- og sosialsektoren for å sikre helhetlige tilbud • kritisk beskrive, analysere og vurdere konsekvenser av teorianvendelse og handlingsvalg • anvende relevant kunnskap i selvstendig utøvelse av relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende og videreutvikle kunnskap innenfor nye fagområder i utøvelse av psykisk helsearbeid • kritisk analysere relevante faglige og etiske problemstillinger • bidra til innovasjon og gjennomføre selvstendig fag- og utviklingsarbeid i psykisk helsearbeid. • kritisk drøfte faglige problemstillinger basert på forskning om aktuell tematikk for tverrfaglig profesjonsutøvelse i psykisk helsearbeid • formidle, gi undervisning og veiledning om psykisk helsearbeid
Nord universitet	Samfunnsvitenskap (samfunnssikkerhet og terrorismestudier, geografi, sosiologi, journalistikk, sosialt arbeid, statsvitenskap, historie)	<ul style="list-style-type: none"> • grundig kunnskap om samfunnsvitenskap og valgt ferdypningstema, og et reflektert forhold til kunnskapen • grundige kunnskaper om vitenskapsteori og forskningsmetoder og kunne anvende dette kritisk og i forhold til egen kompetanse • ha evnen til å analysere faglige problemstillinger ut fra et samfunnsvitenskapelig perspektiv 	<ul style="list-style-type: none"> • løfte fram og diskutere etiske problemstillinger i samfunnsforskningen og i samfunnet for øvrig • anvende samfunnsvitenskapelige metoder og perspektiv på praktiske utfordringer og spesifikke oppgaver • holde seg oppdatert på ny og relevant forskning og anvende denne på egne faglige arbeider og i egen yrkesutøvelse 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende egen kompetanse til å sette enkeltfenomen inn i en større samfunnsvitenskapelig sammenheng • utvikle, planlegge og gjennomføre et forskningsarbeid i tråd med akademiske krav til metode og innhold som leder fram til ny samfunnsrelevant kunnskap og forståelse • formidle, argumentere og presentere sine kunnskaper og ferdigheter
NTNU	Barnevern	<ul style="list-style-type: none"> • inngående kunnskap om vitenskapsteori, forskningsmetoder og etikk, og om hvordan dette kunnskapsgrunnlaget kan anvendes i masteroppgavearbeidet og inn mot barnevernfeltet. • inngående kunnskap om barn, oppvekst, risikoforhold, marginaliseringsprosesser og barns rettigheter. • inngående kunnskap om barnevernets historie og utvikling og oppgaver, herunder den samfunnsmessige konteksten barnevernets oppgaver har utviklet seg i, og den makt barnevernet forvalter. • kunnskap om endringer i barnevernets kunnskapsgrunnlag, og hvilke aktører som har bidratt i disse prosessene. • inngående kunnskap om barnevernsfeltet, om vitenskapeliggjøringen av dette feltet og sentrale faglige diskurser og utfordringer knyttet til metodeutviklingen innenfor feltet. • inngående kunnskap om 	<ul style="list-style-type: none"> • kan redegjøre for og analysere barnevernets plass og egenart og oppgaver i samfunnet • kan redegjøre for forståelsesmåter og metoder, samt drøfte hvilke effekter anvendelsen av ulike forståelsesmåter og metoder kan ha når det gjelder bistand til barn og foreldre. • kan stille spørsmål ved forståelsen av sosiale problemer, hvordan de håndteres og hvordan barnevernets håndtering kan påvirke barn, foreldre og deres hverdag. • kan identifisere etiske dilemma i barnevernfeltet og drøfte løsninger på dilemmaene. • kan anvende relevante forskningsmetoder og barnevernfaglige tilnærminger på en selvstendig og reflektert måte. • kan anvende en historisk epistemologi i en kritisk analyse av problemstillinger i praksis, og delta i vitenskapelig basert utviklings- og endringsarbeid. • kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger innen barnevernsfeltet. • kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter innen barnevernfeltet til beste for barn og foreldre med behov for bistand. • kan formidle omfattende selvstendig arbeid. • har et kritisk forhold til fagområdets språk, uttrykksformer og makt • kan kommunisere om faglige og etiske problemstillinger, innenfor fagområdet, både med spesialister og allmennheten. • kan bidra til nytenking, forsøk og vitenskapelig basert innovasjon i barnevernfeltet

		kontekstens, relasjonens og kulturers betydning for kommunikasjon og samarbeid mellom barn, foreldre og profesjonelle. "	under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer	
NTNU	Master i psykisk helsearbeid	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om hvordan psykiske lidelser kan oppstå og forstås ut ifra ulike perspektiver og i lys av det samfunn og den kulturen mennesket er en del av • har inngående kunnskap om teorier, modeller og metoder i utøvelse av tverrfaglig psykisk helsearbeid • har inngående kunnskap om kommunikasjon, samhandling og relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid • har inngående kunnskap om relevante metoder i forskning og utviklingsarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende relevante metoder i forskning og utviklingsarbeid om psykisk helsearbeid i helse- og sosialsektoren for å sikre helhetlige tilbud • kan kritisk beskrive, analysere og vurdere konsekvenser av teorianvendelse og handlingsvalg i et tverrfaglig perspektiv. • kan anvende relevant kunnskap i selvstendig utøvelse av relasjons- og omsorgsorientert psykisk helsearbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • kan kritisk drøfte faglige problemstillinger basert på forskning om aktuell tematikk for tverrfaglig profesjonsutøvelse i psykisk helsearbeid • kan analysere kritisk relevante faglige og etiske problemstillinger i relasjon til utøvelse av psykisk helsearbeid • kan bidra til innovasjon og gjennomføre selvstendig fag- og utviklingsarbeid i psykisk helsearbeid • kan formidle, gi undervisning og veiledning om psykisk helsearbeid
NTNU	Sosialt arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • ha inngående kjennskap til teorier innen sosialt arbeid, samt en bred oversikt over fagområdet og spesialisert innsikt i masteroppgavens tema • kunne anvende kunnskapen og løfte fram nye problemstillinger innenfor sosialt arbeid • kunne analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i sosialt arbeids historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor sosialt arbeid og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning • kunne bruke relevante metoder for forskning selvstendig, herunder å gjennomføre et selvstendig forsknings- eller utviklingsarbeid under veiledning, og i tråd med gjeldende forskningsetiske retningslinjer • kunne analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger og forholde seg reflektert og kritisk til debatter innen fagfeltet, egen og andres forskning, samt ulike andre informasjonskilder 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne formidle et selvstendig arbeid og andre faglige problemstillinger/analyser, og beherske akademisk skriving og vitenskapelig arbeid • kunne kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor sosialt arbeid, både med spesialister og til allmennheten • kunne anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter • kunne bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser
Universitetet i Agder	Psykisk helsearbeid	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap innenfor psykisk helsearbeid og spesialisert innsikt innen en av spesialiseringene • har inngående kunnskap om vitenskapelige teori og metoder i psykisk helsearbeid • kan anvende kunnskap på nye områder utfra en vurdering av samfunnets behov og i tråd med etiske prinsipper • kan analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet og i lys av brukernes erfaringer og tilbakemeldinger 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor psykisk helsearbeid • kan arbeide selvstendig og i samarbeid med andre med praktisk og teoretisk problemløsning • kan bruke relevante metoder for forskning og faglig utviklingsarbeid på en selvstendig måte • kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer • kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere relevante fag-, yrkes- og forskningsetiske problemstillinger i psykisk helsearbeid • kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter på nye områder for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter • kan formidle omfattende selvstendig arbeid og behersker fagområdets uttrykksformer • kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor psykisk helsearbeid, både i forskerfellesskapet, med samarbeidspartnere i praksis og til allmennheten • kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser i psykisk helse og rusfeltet
Universitetet i Agder	Sosiologi og sosialt arbeid, spesialisering sosialt arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • omfattende kunnskap om velferdsbegrepet og velferdens grunnlag, utvikling og fordeling, samt ulike prinsipper for produksjon og organisering av velferd 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innenfor fagområdet og arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning • beherske relevante metoder for 	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om relevante forskningsetiske problemstillinger • kunne formidle omfattende selvstendig arbeid og beherske fagområdets uttrykksformer • kunne kommunisere faglige problemstillinger, analyser og

		spesialisert innsikt i valgt spesialiseringsretning• inngående kunnskap i relevante vitenskapelige teorier og metoder	forskning og faglig utviklingsarbeid på en selvstendig måte i private så vel som offentlige og frivillige virksomheter• forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer• gjennomføre selvstendige, avgrensede forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning	konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister og til allmennheten• kunne bidra til nytenkning, utvikling og innovasjonsprosesser i private, offentlige og frivillige organisasjoner og i samfunns- og næringsliv
Universitetet i Stavanger	Rus- og psykisk helsearbeid (heltid/deltid)	<ul style="list-style-type: none"> • har inngående og forskningsbasert kunnskap om psykisk helse og psykiske lidelser, rus og rusproblematikk, hver for seg og i sammenheng • har avansert kunnskap om ulike tradisjoner og sentrale elementer i teori om recovery og andre bedrings- og reintegreringsprosesser • kan kritisk vurdere verdimeslige og rettslige hensyn i velferdsstatens møter med mennesker med psykiske lidelser og rusproblemer • kan identifisere og analysere faglige problemstillinger i lys av teori innenfor helse- og samfunnsvitenskap, etikk og juss. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende eksisterende teorier, metoder og fortolkninger innen fagfeltene rus- og psykisk helsearbeid og arbeide selvstendig med praktiske og teoretiske problemstillinger • kan analysere og kritisk drøfte sammenhenger mellom individuelle, sosiale og kulturelle forhold som påvirker utvikling og videreføring av rusvaner og psykisk helse • kan vurdere ulike kunnskapsformer i fagfeltet på et vitenskapelig grunnlag og anvende disse i møte med brukere, pårørende og tjenesteytere • kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt i tråd med gjeldende forskningsetiske normer. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter for å gjennomføre avanserte arbeidsoppgaver og prosjekter innenfor fagfeltene rus- og psykisk helsearbeid, hver for seg og i sammenheng • behersker fagområdenes uttrykksformer og kan kommunisere om faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner både med spesialister og med allmennheten • kan formidle omfattende selvstendig kunnskapsbasert arbeid • kan innta et samfunnskritisk perspektiv når det gjelder utvikling og behandling av psykiske lidelser og rusproblematikk og bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser
Universitetet i Stavanger	European Master in Social Work with Families and Children (Family)			
Universitetet i Stavanger	Nordic Master in Social Work and Welfare	<ul style="list-style-type: none"> • Thorough knowledge of Social Work and Welfare within a Nordic Perspective, and the student will have developed a reflective attitude towards this knowledge • Comprehensive knowledge about research and knowledge production within social work • Complex knowledge about welfare services and the impact services have on service users and their participation 	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrate, both in written text and orally, critical and systematic integration of knowledge • Display capability to analyze complex phenomenon, questions and situations within social work and it's organizational, political and professional context • Bring forth and discuss ethical issues in social research and in society at large. Identify research and professional practice issues within a critical, independent and creative approach and apply this on her or his own academic work and in his or her own professional development 	<ul style="list-style-type: none"> • Identify, discuss and analyse Nordic Social Work and Welfare within a broader professional and social science context • Develop, plan and carry out research in accordance with the academic requirements for scientific methods and content, leading to new social relevant knowledge and understanding • Communicate, argue and present his or her knowledge and skills
Universitetet i Stavanger	Sosialt arbeid og sosialpedagogikk	<ul style="list-style-type: none"> • har avanserte kunnskaper om fagområdets vitenskapelige teorier og metoder og har inngående forståelse for forskningsfronten innen det sosialfaglige feltet • kan identifisere sosialfaglige utfordringer og sette disse inn i en større teoretisk og samfunnsmessig kontekst • kan analysere sosialfaglige problemstillinger med utgangspunkt i 	<ul style="list-style-type: none"> • kan kritisk analysere behov og interesser hos individer og grupper som er i utsatte sosiale og/eller pedagogiske situasjoner • kan vurdere, planlegge og iverksette ulike sosialfaglige tiltak • kan anvende relevante metoder for forskning og faglig utviklingsarbeid på en selvstendig måte • kan gjennomføre et selvstendig avgrenset forsknings- og/eller utviklingsprosjekt under 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere kritisk og selvstendig over sosiale og etiske verdier og normer og relasjoner • kan anvende vitenskapelige tenke-, arbeids- og skrivemåter • kan formidle omfattende selvstendig arbeid og vitenskapelig erkjennelse innen det sosialfaglige feltet • kan bidra til nytenking og innovasjonsprosesser.

		fagområdets historie, tradisjon, egenart og plass i samfunnet.	veiledning og i overensstemmelse med gjeldene forskningsetiske normer.	
Universitetet i Tromsø	Master i barnevern Tromsø (heltid/deltid)		<ul style="list-style-type: none"> • Diskutere kunnskapsteoretiske perspektiv innen barnevern på en selvstendig og kritisk måte • Analysere teorier, metoder og fortolkninger innen barnevern • Identifisere trekk ved dagens barnevern og kritisk diskutere hvordan disse får betydning for utøvelse og organisering av fagutøvelsen Arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning på alle nivåer innen barnevern • Anvende kunnskap på nye områder innenfor barnevernet • Analysere faglige problemstillinger med utgangspunkt i barnevernets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet • Analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere faglige resonnementer 	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer • Formidle faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet, både med spesialister, beslutningstakere og til allmennheten
Universitetet i Oslo	Psykososialt arbeid - selvmord, rus, vold og traumer (master - erfaringsbasert)	<ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om grunnleggende begreper, teori og forskning innen temaområdene selvmordsforebygging, rus og avhengighet og vold og traumer • ha kunnskap om biologiske, psykologiske, sosiale, rettslige og etiske perspektiver innenfor valgt studieretning • ha kunnskap om kvalitative og kvantitative forskningsmetoder og analysestrategier • ha kunnskap om etiske utfordringer i forskning knyttet til det psykososiale feltet • ha kunnskap om ulike intervensjoner og behandlingsformer 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere, evaluere og forbedre praksis ut i fra vitenskapelige metoder • kunne planlegge og gjennomføre tiltak rettet mot utviklingsarbeid, forebygging og behandling innen ditt fagfelt i samarbeid med relevante instanser • møte mennesker med utfordringer innen valgt spesialisering på en faglig trygg måte 	<ul style="list-style-type: none"> • kunne vise selvstendig og kritisk vurderingsevne i forhold til eksisterende og ny kunnskap og praksis innenfor fagfeltet • være bevisst egne holdninger og verdier i forhold til sentrale problemstillinger innen fagområdet • reflektere etisk rundt sentrale problemstillinger, eksisterende forskning og behandling innen fagområdet • ha evne til selvstendig og kritisk tenkning rundt kunnskaps- og informasjonskilder, samt gjeldende praksis innen fagfeltet
Universitetet i Bergen	Masterprogram i barnevern	<ul style="list-style-type: none"> • har god kunnskap om utsette barn og familiar sine livsvilkår og velferd • har utdypende kunnskap om teori og forskning knytt til omsorgsutøving og barn si utvikling • har inngående kunnskap om verdier, modellar og ulike metodar for undersøkings- og avgjerdsarbeid i barnevernet • har utdypende kunnskap om risiko, beskyttende faktorar og resiliens • har god kunnskap om forskning knytt til evaluering og implementering av tiltak i barnevernet • har utdypende kunnskap om 	<ul style="list-style-type: none"> • kan kritisk reflektere over, og analysere mandatet til barnevernet, og kva rolle og funksjon det har i samfunnet • kan analysere barn og familiar sine risikofaktorar og ressursar i eit sosialøkonomisk perspektiv • har god informasjonskompetanse, under dette kunne søkje, vurdere, kritisk reflektere over og bruke vitenskapleg litteratur og forskning av relevans for barnevernet • kan analysere, kritisk reflektere over og bruke kunnskapsbaserte modellar og metodar for samtalar med barn og unge i barnevernet • kan forstå og kritisk reflektere over sentrale teoriar og omgrep innanfor evaluerings- og 	<ul style="list-style-type: none"> • kan forstå og reflektere over barn, barndom og foreldreskap i ulike samfunn og kontekstar, samt kunne bruke denne kunnskapen i ein barnevernfagleg samanheng • har evne til å kunne diskutere komplekse etiske utfordringar knytt til eiga profesjonsutøving • har inngående kunnskap om og kan kritisk reflektere over forskningsmetodar, forskningsdesign, kunnskapsproduksjon, forskningsetikk, rapportering og vitenskapleg framstilling

		<p>samfunnsvitskaplege metodar og etiske retningslinjer for innhenting av data og presentasjon av forskingsresultat</p> <ul style="list-style-type: none"> • har god kunnskap om faktorar som hemmar og fremjar tverrfagleg samarbeid mellom ulike tenester for utsette barn • har inngående kunnskap om sentrale menneskerettskonvensjonar og Barnekonvensjonen spesielt, samt kva desse har å seie for barn i barnevernet og barnevernet sitt arbeid 	<p>implementeringsforskning, og kunne analysere barnevernet sitt tiltaksarbeid i lys av dette</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utdjupande kunnskap om kvalitativ eller kvantitativ metode, kan analysere data og rapportere funn innanfor metoden som er vald som fordjuping • kan gjere eit sjølvstendig forskingsarbeid under rettleiing 	
--	--	--	--	--

Vedlegg 9 Læringsutbyttebeskrivelser for relevante videreutdanninger tilsvarende 60 studiepoeng

Læringsutbyttebeskrivelser videreutdanninger 60 studiepoeng				
Studiested	Studieprogram	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
VID vitenskapelige høyskole	Konfliktarbeid og mekling	<ul style="list-style-type: none"> • Inngående kunnskap om fagområdet konfliktarbeid • Inngående innsikt i både teoretisk og praktisk konflikthåndterings- metodikk inkludert mekling • Inngående innsikt i hvordan konflikter oppstår, vedlikeholdes og kan arbeides med på ulike nivåer og i ulike kulturelle og religiøse kontekster • Utdypet kunnskap om forebygging av konflikter • Kunnskap om samarbeid på tvers av profesjoner og systemer • Kunnskap om hvordan sikre at barn, unge og sårbare mennesker blir ivaretatt når de er involvert i konflikter • Kunnskap om belastninger og betydningen av ivaretagelse av medarbeidere som arbeider med konflikter 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende faglige metoder i arbeid med konflikthåndtering og mekling • Tenke kritisk og reflektert over ulike sider ved det å være i konflikt og hvordan en kan møte mennesker i konflikt med respekt og anerkjennelse, uavhengig av kulturell, verdi- og livssynsmessig bakgrunn • Analysere og vurdere hvilke tilnærminger som kan anvendes i ulike situasjoner innenfor fagområdet konfliktarbeid og mekling • Arbeide selvstendig og i samarbeid med andre om konfliktarbeid og mekling • Ivareta barn og unge og sårbare mennesker når de er involvert i konflikter • Ivareta sikkerheten til de som er berørt i en konflikt • Forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder, vurdere og benytte informasjon i egen kunnskapsutvikling i arbeid med konflikter 	<ul style="list-style-type: none"> • Analysere og reflektere kritisk over faglige spørsmål i arbeidet med konflikter • Drøfte etiske spørsmål og opptre etisk forsvarlig i møte med mennesker i konflikt • Kommunisere om og anvende kunnskaper og ferdigheter i et tverrprofesjonelt samarbeid innen konflikt- og meklingsarbeid • Bidra til utvikling av god praksis og nytenkning innen konflikt- og meklingsarbeid • Lese forskningslitteratur kritisk og reflektert
VID vitenskapelige høyskole	Videreutdanning i samspill og kommunikasjon med personer som har omfattende funksjonsnedsettelse	<ul style="list-style-type: none"> • Ha inngående kunnskap om samspill og kommunikasjon i et livsverdensperspektiv som fremmer aktørskap • Ha inngående kunnskap om relasjonelle perspektiv på funksjonshemming • Ha inngående kunnskap om ressurser i samspill og kommunikasjon når en person ikke har og har begynnende symbolforståelse • Ha inngående kunnskap om betydningen av sensitiviserende og støttende samspillsformer som fremmer kommunikasjon • Ha inngående kunnskap om 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne analysere og reflektere kritisk over kontekstuelle forhold som påvirker muligheter for aktørskap, aktivitet og deltakelse. • Kunne anvende kunnskaper og ha ferdigheter i samspill med andre preget av: anerkjennelse, empatisk og sensitiv holdning til den andres uttrykksform. • Kan beskrive og analysere førspråklige, emosjonelle og kroppslige uttrykksmåter • Kunne analysere og formidle refleksjoner over video av samspill med personer med alvorlige funksjonsnedsettelse i gruppe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan analysere og formidle faglige problemstillinger knyttet til fag- og kunnskapsutvikling om samspill og kommunikasjon som fremmer deltakelse og medvirkning når en person ikke selv uttrykker ønsker og behov • Kan analysere etiske problemstillinger knyttet til arbeid med personer som har omfattende funksjonsnedsettelse og deres pårørende • Har utviklet kompetanse i å oppdage muligheter og ressurser i førspråklig kommunikasjon • Kunne initiere og tilrettelegge for utvikling og fornying i tjenestetilbud

		<p>betydningen av en åpen fortolkende tilnærming i å forstå kroppslige uttrykksformer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha kunnskap om bruk av narrativ og refleksjon som ressurs i fagutviklings- og innvasjonsprosesser • Ha kunnskap om bruk av video i fagutviklings- og innovasjonsprosesser 		
VID vitenskapelige høyskole	Sosial kompetanse	<ul style="list-style-type: none"> • Har inngående kunnskap om det teoretiske grunnlag for å forstå sosial kompetanse og tilpasningsvansker, både i et individuelt og systemisk perspektiv. • Har avanserte kunnskaper om programmer og tiltak som kan fremme sosial kompetanse og/eller redusere problemer på grunn av manglende sosial kompetanse. • Har omfattende kunnskaper om programimplementering og kvalitetssikrende systemer for opprettholdelse av god faglig standard. • Har kunnskap om forskningsmetodisk arbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan identifisere og reflektere over etiske utfordringer knyttet til å identifisere mangler, behov og potensielle kompetansefremmende tiltak • Har inngående ferdigheter i å planlegge, gjennomføre og evaluere tiltak for å fremme sosial kompetanse. • Kan søke og gjøre seg kjent med relevant forskningslitteratur. • Kan formidle forskningsarbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan se de aktuelle kompetansehevende tiltak i et større perspektiv, der både fagetiske og samfunnsmessige sider inkluderes. • Kan kritisk vurdere grunnleggende verdier og premisser aktuelle kompetansehevende tiltak er basert på, både vitenskapelig og mer generelt. • Kan gjennomføre evaluering av tiltak og formidle resultater til andre fagpersoner, brukere og allmenheten. • Kan bidra til fagutvikling og nyttenkning gjennom tverrfaglig samarbeid.
VID vitenskapelige høyskole	Barnevernfaglig veiledning	<ul style="list-style-type: none"> • Ha avansert kunnskap om veiledning som fagområde med spesialisert innsikt i veiledning av nyutdannede og nytilsatte i barnevernet • Ha inngående kunnskap om hva som kan bidra til positiv utvikling av veiledningsprosessen og læreprosessen for veisøker • Ha inngående kunnskap om teori og forskning om læringsprosesser – fra nybegynner til kompetent utøver – fra utdanning til yrkesliv • Ha inngående kunnskap om utfordringer i det barnevernfaglige arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne anvende faglig kunnskap om veiledning som legger til rette for faglig og personlig utvikling for nyutdannede og nytilsatte i barnevernet som bidrar til å sikre kompetent yrkesutøvelse og trygghet i rollen som barnevernarbeider • Kunne reflektere kritisk over faglige og etiske spørsmål i utøvelsen av veilederrollen, særlig overfor nyutdannede/nytilsatte i barnevernet og justere utøvelsen på bakgrunn av dette • Kunne analysere og vurdere kritisk valg av tilnærminger og metoder i veiledningsprosessen • Kunne analysere faglige problemstillinger relatert til veiledning av nyutdannede og nytilsatte i barnevernet • Kunne analysere og vurdere hvordan veiledningsgruppen kan brukes som ressurs 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne planlegge og gjennomføre veiledningsprosesser selvstendig med særlig forståelse for nyutdannede og nytilsatte utfordringer med å arbeide ut i fra barnevernets mandat • Kunne samarbeide med veisøker for og analysere vedkommende sitt lærebehov med særlig forståelse for overgangen fra utdanning til arbeidsliv • Kunne utveksle synspunkter og erfaringer med andre veiledere og bidra til utvikling av god praksis og nyttenkning innen faglig veiledning • Kunne anvende kunnskap og relevante resultater fra forskning på praktiske og teoretiske problemstillinger innen veiledning

Høgskulen på Vestlandet	Gottman parterapi metode	<ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om Gottmans forskning og parterapi metode • kan redegjøre for relasjoner og ulike nivåer i disse • kan identifisere på hvilket nivå paret har sine utfordringer • kan beskrive hvordan en kan utforske og arbeide med disse utfordringene ved hjelp av ulike intervensjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • kan effektivt bruke "Gottman parterapi, terapeutens brukerhåndbok" med intervensjonsbiblioteket • kan gjennomføre en vurdering for parterapi • kan bistå paret til å identifisere utfordringene i relasjonen • kan gjennomføre Gottman parterapi i møte med ulike utfordringer 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over egne holdninger og verdier, og hvilken betydning dette har i arbeid med par • kan formidle Gottman parterapi metode og å drøfte den med kollegaer • kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser innen parterapifeltet
Høgskulen på Vestlandet	Psykososialt arbeid med barn i alderen 0-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • Inngående kunnskap om nyare forskning og teori kring aldersgruppa 0-4 år og om arbeid med sped- og småbarn og deira familiar • Avansert kunnskap om utvikling av sped- og småbarn si psykiske helse og klinisk forståing i forhold til nyare utviklingspsykologi og utviklingspsykopatologi med vekt på transaksjonsmodellen • Avansert kunnskap om kva innverknad ressursar og risiko, beskyttelse og belastning har å seie for normal- og problemutvikling • Spesialisert kunnskap om kartlegging av barn si utvikling og samspel ved hjelp av aktuelle kartleggingsverktøy og kartleggingsmetodar • Inngående kunnskap om førebygging med særleg vekt på omsorg og utviklingsstøttande samspel • Spesialisert kunnskap om behandlingsmetodar for den aktuelle aldersgruppa 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifisere sped- og småbarn i risiko for utvikling av psykiske lidingar • Identifisere og analysere omsorgssvikt • Kjenne til ulike kartleggingsverktøy, samt kunne bruke, analysere og gi tilbakemelding om resultat på følgjande: <ul style="list-style-type: none"> o Child Behavior Checklist (CBCL) o Caregiver-Teacher Report Form (C-TRF) o Ages and Stages Questionnaires (ASQ), o Ages and Stages Questionnaires , Social-Emotional Scale (ASQ-SE) • Vurdere forskning og faglitteratur kritisk, og vurdere kva som er nyttig teori i arbeid med barn og unge • Vektlegge familieperspektivet, vurdere handlingsalternativ og etablere eigna tiltak og intervensjonsformer • Fremje familien sine ressursar og deira mestringsevne • Avansert evne til kritisk refleksjon over eiga hjelperrolle • Inngå i eit forpliktande samarbeid med andre instansar på tvers av faggrupper og nivå 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvida kompetanse om sped- og småbarns psykiske helse og etisk medvit på individ,-gruppe og systemnivå • Nyte kunnskap og ferdigheiter kring sped- og småbarn si utvikling i drøfting med spesialistar, anna fagpersonale og føresette • Nyte kunnskap og ferdigheiter i vurdering og gjennomføring av terapeutisk arbeid knytt til den aktuelle aldersgruppa • Brei kompetanse i forhold til vurdering av samarbeidsinstansar og val av eigna hjelpetiltak • Reflektere over utfordringar og muligheiter i tverrfagleg og tverretatleg praksis • Innsikt i eiga rolle som profesjonsutøvar i relasjon til sped- og småbarn og deira familiar samt andre profesjonar sine kunnskapsområde og roller • Bruke kunnskapar og ferdigheiter til nytenking og innovasjonsprosessar i sped- og småbarns feltet
Høgskulen på Vestlandet	Teknologi i helse og omsorg	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om aktuell og relevant teknologi som kan benyttes i helse- og omsorgstjenesten • kan analysere mulighetene for nyskaping og innovasjon innen helse- og omsorg som følge av innføring av teknologi i 	<ul style="list-style-type: none"> • kan delta som brukerrepresentant i spesifikasjon og testing av løysningar for tjenestemottaker • kan vurdere anvendelse av teknologi i helse- og omsorgstjeneste fra ulike perspektiv- nytte og hensiktsmessighet for 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere og kritisk vurdere etiske og juridiske problemstillingene knyttet til bruk av teknologi til helse- og omsorgsformål • kan bidra til nytenkning og innovasjon i helse- og omsorgssektoren • kan planlegge implementering av teknologi til helse- og omsorgsformål i en organisasjon • kan analysere og kritisk vurdere integrering av helse- og omsorgsteknologi i øvrige systemer i organisasjonen

		<p>tjenesten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om metoder for å implementere teknologiske systemer • kan vurdere faktorer som influerer aksept og bruk av teknologi i helse og omsorgstjenesten på individuelt nivå, i organisasjonen og i samfunnet • kan vurdere faktorer som influerer spillet mellom responscenter, individ og tjenester 	<p>tjenestemottaker og tjenesteyterproblemer og ulemper knyttet til anvendelsen av teknologisamfunnsøkonomi</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan implementere teknologiske systemer metodisk • kan vurdere og tilpasse teknologiske løsninger ut i fra individuelle behov til-tjenestemottaker- tjenesteyter-pårørende og andre involverte • kan planlegge og gjennomføre innovative innkjøpsprosesser for teknologi i helse- og omsorgstjenestene • kan vurdere nytte av teknologi fra individuelle og organisatoriske perspektiv 	
Høgskulen på Vestlandet	Tverrfagleg vidareutdanning i omsorgsteknologi	<ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om ulike teknologiske løsninger som kan brukes i omsorgsteknologi • har inngående kunnskap om implementering og om de organisatoriske konsekvenser innføring av omsorgsteknologiske løsninger har 	<ul style="list-style-type: none"> • kan vurdere anvendelse av teknologiske hjelpemidler innen omsorg fra ulike perspektiv • kan anvende aktuelle metoder og teknikker i innovasjonsprosesser 	<ul style="list-style-type: none"> • arbeider systematisk i tverrprofesjonelt samarbeid • analyserer etiske og juridiske rammer, sikkerhetsrisiko og problemstillinger ved bruk av omsorgsteknologi
Høgskolen i Innlandet	Videreutdanning i helhetlig oppfølging fra kriser til mestring og muligheter	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om mestringsteorier og -strategier med vekt på muligheter og bedring • har kunnskap om epidemiologi og risikofaktorer ved kriser og traumer • har innsikt i den enkeltes reaksjoner ved kriser og traumer • har inngående kunnskap om å identifisere behovet for helhetlig oppfølging av kriser og traumer både for personen det rammer, pårørende og det sosiale nettverk • har kunnskap om å drive evidensbasert helhetlig oppfølging av personer med bistandsbehov grunnet psykiske utfordringer. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere og reflektere over sentrale traume- og mestringsteorier og utfordringer innen krise- og traumbearbeidelse • kan gjennomføre krise- og traumbearbeidelse i et helhetlig perspektiv overfor både individ og gruppe • kan veilede og informere om helsefremmende tverrfaglige og tverretatlige tilbud • kan hjelpe bruker til å sette mål som fremmer personlig vekst knyttet til verdier, kompetanse og ressurser • kan systematisk følge opp enkeltindivider og grupper og evaluere resultater med tilgjengelige instrumenter 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende helhetlig oppfølging med særlig fokus på refleksjon over egen praksis og hvordan man forholder seg til personer i krise • kan vurdere den enkeltes behov for helhetlig oppfølging • kan samhandle proaktivt med lokale bistandsaktører for å sikre den enkeltes progresjon ut fra en helhetlig og tverrfaglig modell • har evne til å sette mål i et tverrfaglig samarbeid med fokus på den enkeltes mestring og muligheter ut fra en helhetlig tilnærming
Høgskolen i Innlandet	Videreutdanning i barnevern	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne vurdere og drøfte ulike fag-etiske aspekter ved barnevernfaglig utredningsarbeid og tiltaksarbeid, samt forståelse for ulike etiske perspektiver knyttet til barnevernsarbeid • Kunne 	<ul style="list-style-type: none"> • Analysere og kritisk reflektere over faglige, etiske og skjønnsmessige problemstillinger som er knyttet til barnevernsfaglig utredningsarbeid og tiltaksarbeid • Analysere 	<ul style="list-style-type: none"> • Forståelse av egen profesjonsrolle, barnevernets plass i samfunnet og tverrprofesjonelt samarbeid. • Forståelse for, og kunnskap om etiske problemstillinger knyttet til utførelsen av barnevernets oppdrag med fokus på evne til å utvise reflektert dømmekraft i ulike verdi- og konfliktspørsmål.

		<p>analysere oppdatert kunnskap om barns utvikling, konsekvenser av omsorgssvikt samt identifisere og vurdere valg av tiltak som fremmer utvikling. • Anvende oppdatert kunnskap om systematisk arbeid, herunder kunnskap om barnevernfaglig utrednings, tiltaks – og evalueringsarbeid. • Kunne drøfte og begrunne utøvelse av juridisk/faglig skjønn og argumentasjon, herunder kunne vise evner til å gå fra generell kunnskap til det spesielle/individuelle i den enkelte sak.</p>	<p>kunnskapsgrunnlaget i det profesjonelle arbeidet som utøves i praksisfeltet • Forholde seg reflektert og kritisk til debatter innen fagfeltet • Ha kunnskap om kommunikasjon med ulike brukergrupper, herunder ferdigheter i profesjonelle samtaler med barn og voksne. • Forståelse av etnisitet og klasse har betydning for samhandling med brukerne av barneverntjenesten • Analysere empiriske problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets teoretiske perspektiver og etikk • Analysere faglige utfordringer i profesjonelle relasjoner</p>	<p>Kunnskap knyttet til tilpasning av metoder og intervensjoner til brukeren og situasjonen.</p>
Høgskolen i Oslo og Akershus	Psykisk lidelse og utviklingshemning	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for kjennetegn ved utviklingshemning/utviklingsforstyrrelser • redegjøre for kjennetegn på hovedgrupper av psykiske lidelser: psykose, angst, stemningslidelser • redegjøre for ulike miljøterapeutiske tilnærminger • gjengi de viktigste behandlingsformene ved psykisk lidelse basert på biologiske og psykososiale forklaringer • redegjøre for lovverket som regulerer rettsvernet for brukerne • redegjøre for lovverket som regulerer psykisk helseverntjenesten og hvordan denne er organisert 	<ul style="list-style-type: none"> • kartlegge og vurdere brukers behov for ulike tiltak • iverksette, evaluere og dokumentere ulike tiltak/miljøbehandling 	<ul style="list-style-type: none"> • argumentere for betydningen av tidlig diagnostisering • argumentere faglig og etisk for å sikre brukers interesser • samarbeide med pårørende • bidra til gode flerfaglige og tverrrettlige samarbeidsrelasjoner
Høgskolen i Sørøst-Norge	Dialogisk praksis - etiske og eksistensielle dialoger	<ul style="list-style-type: none"> • Har bred teoretisk forståelse for hva en dialog er og kan brukes til • Kan anvende dialogteori til å analysere hva som hemmer eller fremmer gode dialoger innen egen faglige kontekst • Har forståelse for dialogens etikk 	<ul style="list-style-type: none"> • Har trening i å reflektere over egen livserfaring • Kan lede samtaler med fokus på livets etiske og eksistensielle utfordringer • Har grunnlag for å integrere dialog i egen praksis • Har utviklet større trygghet og oppmerksomhet i samtalsituasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan analysere relevante faglige og etiske problemstillinger knyttet til dialogteori • Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter innen dialogisk refleksjon på nye områder • Kan bidra til refleksjonsprosesser i tverrfaglige team
Høgskolen i Sørøst-Norge	Psykososialt arbeid med familier med barn 0-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om nyere teori og forskning i forhold til aldersgruppen 0-4 år samt familiearbeid • har klinisk forståelse i forhold til nyere 	<ul style="list-style-type: none"> • kan identifisere barn som er i risiko for å utvikle psykiske vansker • kan anvende ulike verktøy for utredning i forhold til gravide og 	<ul style="list-style-type: none"> • har utvidet kompetanse innen samarbeidsoppgaver i forhold til gravide og familier med sped- og småbarn • har fordypet kompetanse i forhold til terapeutisk arbeid og kunnskapshåndtering innen den aktuelle aldersgruppen

		utviklingspsykologi og utviklingspsykopatologi med vekt på transaksjonsmodellen	<p>sped-og småbarn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • etablerer egnede tiltak og intervensjonsformer • vektlegger familieperspektivet og tilnærminger i egen praksis som fremmer og styrker familienes egne ressurser og evne til mestring • styrker og fremmer nettverksbygging og tverrfaglig samarbeid i tjenestene slik at brukerne kan få et mer sammenhengende, helhetlig og individuelt tilpasset tilbud. 	<ul style="list-style-type: none"> • er bevisst på utfordringer, ressurser og eventuelle dilemma som ulikhetene mellom profesjoner og hjelpetjenesten utgjør • anvender anerkjente terapeutiske metoder i sitt arbeid og er bevisst sin egen rolle som hjelper • bidrar til nytenkning og implementering av nye metoder i praksis
Høgskolen i Sørøst-Norge	Videreutdanning i samspill og tilknytning mellom barn og nære omsorgspersoner	Teoretisere over samspill og tilknytning som fenomen med utgangspunkt i relevant teori og forskning	Kunne utvikle handlingskompetanse for vurdering av hjelpetiltak	Utvikle kunnskap om tiltak for å bedre samspillet, og derigjennom tilrettelegge for en godtilknytningsprosess
Høgskolen i Østfold	Familieterapi og systemisk praksis 1	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om kommunikasjonsteori, familie- og systemteori • har kunnskap om relasjonsperspektivet • har kunnskap om og forståelse for og samhandling i og mellom systemer • har innsikt i betydningen av å kunne skifte mellom ulike forståelsesperspektiver • har innsikt i tverrfaglig samarbeid • har kritisk tenkning når det gjelder rekkevidden og begrensninger i faglige teorier og metoder 	<ul style="list-style-type: none"> • ser helperens eller den profesjonelles rolle i samhandling med klienter og andre involverte • kan anvende relasjonsperspektiv i faglig og tverrfaglig samhandling, innen og mellom systemer • kan planlegge og gjennomføre tiltak i samhandling med andre • kan vurdere tiltakenes virkning i samhandling med andre 	<ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger og dilemmaer knyttet til økonomistyring • har innsikt i egne verdier og holdninger og den betydning disse faktorene har for fagutøvelsen i samhandling med andre
Høgskolen i Østfold	Helserett og saksbehandling, videreutdanning	<ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i juridisk metode • har kunnskap om de rettsregler som regulerer helsepersonellens ansvar og plikter • har kunnskap om de rettigheter pasientene har, og hvordan disse skal ivaretas • kjenner til den generelle forvaltningsretten og kan utføre saksbehandling i tråd med forvaltningsrettslige prinsipper • kjenner til de juridiske prinsippene for organisering og beslutningsprosesser i kommunene og spesialisthelsetjeneste 	<ul style="list-style-type: none"> • sette seg inn i grunnleggende norsk helserett • forholde seg til relevante rettskilder på en juridisk holdbar måte • identifisere juridiske problemstillinger i konkrete praktiske situasjoner • finne frem til aktuelle og relevante juridiske rettsregler i den konkrete sak/situasjon • vurdere sakens faktiske forhold på en juridisk adekvat måte • anvende de konkrete rettsregler på de faktiske forhold i den konkrete 	<ul style="list-style-type: none"> • er bevisst på hva det innebærer at pasienter har rettigheter og helsepersonellet har plikter • er bevisst på hva som er kommunen og spesialisthelsetjenestens plikter og ansvar • er bevisst på sentrale juridiske prinsipper som likhetsprinsippet, legalitetsprinsippet og rettssikkerhetsprinsippet • er i stand til å arbeide med juridiske problemstillinger innen helse- og omsorgssektoren, både skriftlig og muntlig • er i stand til å saksbehandle helse- og omsorgssaker i kommune og spesialisthelsetjeneste på en juridisk holdbar måte

			sak/situasjon • saksbehandle konkrete forvaltningssaker etter reglene for saksbehandling innen helse- og omsorgssektoren	
Høgskolen i Østfold	Tiltak mot seksuelle overgrep mot barn	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne forklare og definere incest og seksuelle overgrep. • Kunne beskrive problemets omfang. • Kunne presentere problemet fra ulike perspektiver. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne beskrive hjelpetiltak på individ, gruppe og samfunnsnivå. • Kunne beskrive ulike former for behandlings og forebyggende tiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten skal arbeide med egne følelser og holdninger til det å møte andre som trenger hjelp med incest og seksuelle overgrep.
Høgskolen i Østfold	Vold i nære relasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere og kritisk drøfte vold i nære relasjoner ut fra ulike perspektiver og på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. • har avansert kunnskap om hvordan ulike psykososiale tilnæringer kan belyse maktforholdene som ligger bak vold i nære relasjoner. • har avansert kunnskap om hvordan kunnskapsbasert praksis kan forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • har avanserte ferdigheter i litteratursøking for å finne relevant og holdbar kunnskap av betydning for oppgaver gitt i løpet av studiet. • kan analysere og kritisk vurdere ulike måter vold i nære relasjoner blir fremstilt på i media, faglitteratur, fagartikler og forskning. • kan samarbeide om vold i nære relasjoner på tvers av fag- og profesjonsgrensene 	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om og kan kritisk drøfte faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet vold i nære relasjoner. • kan begrunne sine standpunkter på en avansert måte ut fra faglige og etiske hensyn og er kritisk reflektert til sin yrkesutøvelse.
Høgskolen i Østfold	Velferdsteknologi i helse- og sosialtjenestene	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om ulike teknologier som anvendes i velferdsteknologi, herunder trygghets- og sikkerhetsteknologi, kompensasjons- og velværeteknologi, teknologi for sosial kontakt og teknologi for behandling og pleie • har inngående kunnskap om brukermidvirkning • kan analysere sentrale aktørers rolle og ansvar knyttet til velferdsteknologi 	<ul style="list-style-type: none"> • anvende aktuelle metoder og teknikker for å bidra i innovasjonsprosesser • bistå brukere og pårørende i valg og bruk av velferdsteknologi • bidra til å løse tekniske problemer og påvise sikkerhetsrisiko ved bruk av teknologi 	<ul style="list-style-type: none"> • analysere etiske og juridiske rammer og problemstillinger for bruk av velferdsteknologi • arbeide systematisk i tverrprofesjonelt samarbeid
Høgskolen i Volda	Helsefag for sosialarbeidarar	<p>A-1: ha grunnleggande innsikt i og forståing for menneskekroppen sin oppbygging, utvikling og funksjon gjennom livet</p> <p>A-2: kunne identifisere symptom og ha kunnskap om behandling av aktuelle sjukdommar og funksjonssvikt</p> <p>A-3: ha kunnskap om grunnleggande farmakologi og kunne delta i gjennomføring av medikamentell behandling</p> <p>A-4: ha oppdatert kunnskap om og</p>	<p>A-1: kunne gjere greie for menneskekroppen si oppbygging, utvikling og funksjon gjennom livet</p> <p>A-2: kunne observere og kartlegge brukarane sin helsetilstand og funksjonssvikt</p> <p>A-3: kunne medikamentrekning, dele ut ferdig istandgjort legemiddel på forsvarleg måte, overvake legemiddelinntaket og observere umiddelbare reaksjonar</p> <p>A-4: kunne delta i planlegging og</p>	<p>A-1: kunne reflektere over kvifor kunnskap i anatomi og fysiologi er viktig for vurderingar og tiltak</p> <p>A-2: kunne identifisere sårbare situasjonar og samhandle med brukar, pårørande og hjelpeapparatet</p> <p>A-3: kunne vurdere og dokumentere eigen handtering av legemiddel</p> <p>A-4: kunne planlegge og delta i førebyggjande og helsefremjande arbeid både på systemnivå og individnivå</p> <p>B-1: styrka etisk kompetanse ved å kunne utføre hjelpefunksjonar på ein respektfull og verdig måte, stimulere til eigenomsorg og meistring</p> <p>B-2: ha forståing for korleis lover og forskrifter kan regulere praksis. Kunne legge</p>

		<p>kunne gjennomføre førebyggende og helsefremmende tiltak</p> <p>B-1: kunne identifisere og ivareta brukarane sine behov for grunnleggande omsorg og pleie</p> <p>B-2: ha kunnskap om korleis sentrale lover og forskrifter regulerer praktisk arbeid</p> <p>B-3: kunne initiere og ta del i tverrprofesjonelt samarbeid</p>	<p>retteleiing i helsevenlege val, stimulere til sosiale samhandlingar i nærmiljø og organisasjonar</p> <p>B-1: kunne retteleie, støtte og ivareta brukarane sine grunnleggande behov og ADL-funksjonar</p> <p>B-2: kunne handle i tråd med gjeldande lover og forskrifter og bidra i beslutningsprosessar</p> <p>(jf. t.d utarbeiding av individuell plan)</p> <p>B-3: kunne utnytte kompetansemangfaldet i tverrprofesjonelt samarbeid</p>	<p>til rette for brukermedverknad og relevant informasjon/opplæring</p> <p>B-3: kunne vurdere eigen kompetanse i det tverrprofesjonelle samarbeidet</p>
Høgskulen i Volda	Ledelse i helse- og sosialtjenestene	<ul style="list-style-type: none"> • se sammenhenger mellom organisasjonsmessige forhold og egen lederrolle • vurdere egen virksomhet, faglig og organisatorisk 	<ul style="list-style-type: none"> • bidra aktivt til samarbeid på tvers av fag og organisasjoner • ivareta personalledelse på en måte som fremmer engasjement og effektivitet i egen organisasjon • forvalte økonomiske og øvrige ressurser på en ansvarlig måte • ta hensyn til relevant lovgivning i utøvelsen av saksbehandling og ledelse 	<ul style="list-style-type: none"> • gå aktivt inn i ulike lederroller, med særlig vekt på ledelse av endringsprosesser
Høgskulen i Volda	Rus - samfunnsproblem, førebygging og behandling	<ul style="list-style-type: none"> • inngående kunnskap om viktige trekk ved rusmiddelbruken til ulike grupper i Noreg • avansert kunnskap om ulike måtar å forstå rusmiddelbruk og rusavhengigheit på • inngående kunnskap om ulike rusbehandlingstiltak og deira faglege grunnlag • inngående kunnskap om kva rusførebyggande arbeid er og kva det kan vere 	<ul style="list-style-type: none"> • hente inn og presentere samfunnsvitskapleg og psykologisk forskning og teoriar om rusmiddelbruk, rusåtfærd og rusmiddelproblem • forstå og analysere rusmiddelbruk, rusåtfærd og rusproblem som samfunnsskapte og kulturavhengige fenomen • kritisk vurdere ulike behandlingstiltak på rusfeltet 	<ul style="list-style-type: none"> • evne til å reflektere kritisk over ulike forståingar av rusmiddelbruk, rusmiddelbrukarar og rusproblem som han eller ho møter i yrkessamanheng • evne til kritisk refleksjon over eiga rolle som profesjonell i møte med menneske med rusproblem og deira pårørande
Universitetet i Agder	Barnevernfaglig veiledning	<ul style="list-style-type: none"> • teorier, modeller og aktuell forskning på veiledningsfeltet • lære- og veiledningsprosesser i utvikling av en kompetent utøver • problemstillinger som er særlig relevant f or nyutdannede og nytilsatte i barneverntjenesten 	<ul style="list-style-type: none"> • kritisk refleksjon over egen veiledningspraksis • en integrert verdibevisthet i veiledningsarbeidet • å planlegge og gjennomføre et veiledningsopplegg for nytilsatte i barneverntjenesten • å bruke 	<ul style="list-style-type: none"> • å kunne identifisere og kommunisere kulturelle og kontekstuelle utfordringer i en veiledningssammenheng • Å veilede nyutdannede og nytilsatte i barneverntjenesten samt kjennskap til de særlige utfordringer som barneverntjenesten byr på

		barneverntjenesten som lærende fellesskap/læringsarena	veiledningssamtalen som en lærings- og dannelsesarena	
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i krisehåndtering og traumebehandling	<ul style="list-style-type: none"> • traumeforståelse, psykologisk førstehjelp og generell traumebehandling • kriseforståelse og krisehåndtering • kriseledelse og samhandling • faseorientert traumebehandling • ulike traumebehandling og stressmestringsmetoder • sekundærtraumatisering 	<ul style="list-style-type: none"> • å gi nødvendig psykologisk førstehjelp i forbindelse med kriser og alvorlige hendelser • førstefase traumebehandling og stabilisering • krisekommunikasjon og mediehåndtering 	
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i migrasjonsfaglig kompetanse	Studiets hensikt er å gi studentene nødvendig kompetanse, både teoretisk og praktisk slik at de kan imøtekomme utfordringer de møter i arbeidet med flyktninger.		
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning om vold i nære relasjoner og aggresjonsproblematikk	<ul style="list-style-type: none"> • ulike perspektiver på vold som fenomen i samfunnet (grunnlagsforståelse) • forebygging av vold i nære relasjoner • selvmord i et voldsperspektiv • hvordan en terapeutisk kan hjelpe mennesker som ønsker å gjøre noe med sin egen voldsatferd (utøverfokus) • akutte og langsiktige behov hos mennesker som opplever eller har opplevd vold (offerfokus) 	<ul style="list-style-type: none"> • å hjelpe/formidle hjelp til mennesker som her vært utsatt for, eller utøvet vold i nære relasjoner • refleksjon rundt de temaer som drøftes i studie 	<ul style="list-style-type: none"> • Vold i nære relasjoner og aggresjonsproblematikk

Vedlegg 10 Læringsutbyttebeskrivelser for relevante videreutdanninger tilsvarende 30 studiepoeng

Læringsutbyttebeskrivelser videreutdanninger 30 studiepoeng				
Studiested	Studieprogram	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse
VID vitenskapelige høyskole	Konfliktarbeid og mekling	<ul style="list-style-type: none"> • Inngående kunnskap om fagområdet konfliktarbeid • Inngående innsikt i både teoretisk og praktisk konflikthåndterings- metodikk inkludert mekling • Inngående innsikt i hvordan konflikter oppstår, vedlikeholdes og kan arbeides med på ulike nivåer og i ulike kulturelle og religiøse kontekster • Utdypet kunnskap om forebygging av konflikter • Kunnskap om samarbeid på tvers av profesjoner og systemer • Kunnskap om hvordan sikre at barn, unge og sårbare mennesker blir ivaretatt når de er involvert i konflikter • Kunnskap om belastninger og betydningen av ivaretagelse av medarbeidere som arbeider med konflikter 	<ul style="list-style-type: none"> • Anvende faglige metoder i arbeid med konflikthåndtering og mekling • Tenke kritisk og reflektert over ulike sider ved det å være i konflikt og hvordan en kan møte mennesker i konflikt med respekt og anerkjennelse, uavhengig av kulturell, verdi- og livssynsmessig bakgrunn • Analysere og vurdere hvilke tilnærminger som kan anvendes i ulike situasjoner innenfor fagområdet konfliktarbeid og mekling • Arbeide selvstendig og i samarbeid med andre om konfliktarbeid og mekling • Ivareta barn og unge og sårbare mennesker når de er involvert i konflikter • Ivareta sikkerheten til de som er berørt i en konflikt • Forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder, vurdere og benytte informasjon i egen kunnskapsutvikling i arbeid med konflikter 	<ul style="list-style-type: none"> • Analysere og reflektere kritisk over faglige spørsmål i arbeidet med konflikter • Drøfte etiske spørsmål og opptre etisk forsvarlig i møte med mennesker i konflikt • Kommunisere om og anvende kunnskaper og ferdigheter i et tverrprofesjonelt samarbeid innen konflikt- og meklingsarbeid • Bidra til utvikling av god praksis og nytenkning innen konflikt- og meklingsarbeid • Lese forskningslitteratur kritisk og reflektert

<p>VID vitenskapelige høyskole</p>	<p>Videreutdanning i samspill og kommunikasjon med personer som har omfattende funksjonsnedsettelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ha inngående kunnskap om samspill og kommunikasjon i et livsverdensperspektiv som fremmer aktørskap • Ha inngående kunnskap om relasjonelle perspektiv på funksjonshemming • Ha inngående kunnskap om ressurser i samspill og kommunikasjon når en person ikke har og har begynnende symbolforståelse • Ha inngående kunnskap om betydningen av sensitiviserende og støttende samspillsformer som fremmer kommunikasjon • Ha inngående kunnskap om betydningen av en åpen fortolkende tilnærming i å forstå kroppslige uttrykksformer • Ha kunnskap om bruk av narrativ og refleksjon som ressurs i fagutviklings- og innovasjonsprosesser • Ha kunnskap om bruk av video i fagutviklings- og innovasjonsprosesser 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne analysere og reflektere kritisk over kontekstuelle forhold som påvirker muligheter for aktørskap, aktivitet og deltakelse. • Kunne anvende kunnskaper og ha ferdigheter i samspill med andre preget av: anerkjennelse, empatisk og sensitiv holdning til den andres uttrykksform. • Kan beskrive og analysere førspråklige, emosjonelle og kroppslige uttrykksmåter • Kunne analysere og formidle refleksjoner over video av samspill med personer med alvorlige funksjonsnedsettelse i gruppe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan analysere og formidle faglige problemstillinger knyttet til fag- og kunnskapsutvikling om samspill og kommunikasjon som fremmer deltakelse og medvirkning når en person ikke selv uttrykker ønsker og behov • Kan analysere etiske problemstillinger knyttet til arbeid med personer som har omfattende funksjonsnedsettelse og deres pårørende • Har utviklet kompetanse i å oppdage muligheter og ressurser i førspråklig kommunikasjon • Kunne initiere og tilrettelegge for utvikling og fornying i tjenestetilbud
------------------------------------	---	--	--	---

<p>VID vitenskapelige høyskole</p>	<p>Sosial kompetanse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Har inngående kunnskap om det teoretiske grunnlag for å forstå sosial kompetanse og tilpasningsvansker, både i et individuelt og systemisk perspektiv. • Har avanserte kunnskaper om programmer og tiltak som kan fremme sosial kompetanse og/eller redusere problemer på grunn av manglende sosial kompetanse. • Har omfattende kunnskaper om programimplementering og kvalitetssikrende systemer for opprettholdelse av god faglig standard. • Har kunnskap om forskningsmetodisk arbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan identifisere og reflektere over etiske utfordringer knyttet til å identifisere mangler, behov og potensielle kompetansefremmende tiltak • Har inngående ferdigheter i å planlegge, gjennomføre og evaluere tiltak for å fremme sosial kompetanse. • Kan søke og gjøre seg kjent med relevant forskningslitteratur. • Kan formidle forskningsarbeid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan se de aktuelle kompetansehevede tiltak i et større perspektiv, der både fagetiske og samfunnsmessige sider inkluderes. • Kan kritisk vurdere grunnleggende verdier og premisser aktuelle kompetansehevede tiltak er basert på, både vitenskapelig og mer generelt. • Kan gjennomføre evaluering av tiltak og formidle resultater til andre fagpersoner, brukere og allmenheten. • Kan bidra til fagutvikling og nytenkning gjennom tverrfaglig samarbeid.
------------------------------------	--------------------------	--	--	--

<p>VID vitenskapelige høyskole</p>	<p>Barnevernfaglig veiledning</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ha avansert kunnskap om veiledning som fagområde med spesialisert innsikt i veiledning av nyutdannede og nytilsatte i barnevernet• Ha inngående kunnskap om hva som kan bidra til positiv utvikling av veiledningsprosessen og læreprosessen for veisøker• Ha inngående kunnskap om teori og forskning om læringsprosesser – fra nybegynner til kompetent utøver – fra utdanning til yrkesliv• Ha inngående kunnskap om utfordringer i det barnevernfaglige arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne anvende faglig kunnskap om veiledning som legger til rette for faglig og personlig utvikling for nyutdannede og nytilsatte i barnevernet som bidrar til å sikre kompetent yrkesutøvelse og trygghet i rollen som barnevernarbeider• Kunne reflektere kritisk over faglige og etiske spørsmål i utøvelsen av veilederrollen, særlig overfor nyutdannede/nytilsatte i barnevernet og justere utøvelsen på bakgrunn av dette• Kunne analysere og vurdere kritisk valg av tilnærminger og metoder i veiledningsprosessen• Kunne analysere faglige problemstillinger relatert til veiledning av nyutdannede og nytilsatte i barnevernet• Kunne analysere og vurdere hvordan veiledningsgruppen kan brukes som ressurs 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne planlegge og gjennomføre veiledningsprosesser selvstendig med særlig forståelse for nyutdannede og nytilsatte utfordringer med å arbeide ut i fra barnevernets mandat• Kunne samarbeide med veisøker for og analysere vedkommende sitt lærebehov med særlig forståelse for overgangen fra utdanning til arbeidsliv• Kunne utveksle synspunkter og erfaringer med andre veiledere og bidra til utvikling av god praksis og nytenking innen faglig veiledning• Kunne anvende kunnskap og relevante resultater fra forskning på praktiske og teoretiske problemstillinger innen veiledning
------------------------------------	-----------------------------------	--	--	---

Høgskulen på Vestlandet	Gottman parterapimetode	<ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om Gottmans forskning og parterapimetode • kan redegjøre for relasjoner og ulike nivåer i disse • kan identifisere på hvilket nivå paret har sine utfordringer • kan beskrive hvordan en kan utforske og arbeide med disse utfordringene ved hjelp av ulike intervensjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • kan effektivt bruke "Gottman parterapi, terapeutens brukerhåndbok" med intervensjonsbiblioteket • kan gjennomføre en vurdering for parterapi • kan bistå paret til å identifisere utfordringene i relasjonen • kan gjennomføre Gottmann parterapi i møte med ulike utfordringer 	<ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over egne holdninger og verdier, og hvilken betydning dette har i arbeid med par • kan formidle Gottman parterapimetode og å drøfte den med kollegaer • kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser innen parterapifeltet
-------------------------	-------------------------	--	--	---

<p>Høgskulen på Vestlandet</p>	<p>Psykososialt arbeid med barn i alderen 0-4 år</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inngående kunnskap om nyare forsking og teori kring aldersgruppa 0-4 år og om arbeid med sped- og småbarn og deira familiar • Avansert kunnskap om utvikling av sped- og småbarn si psykiske helse og klinisk forståing i forhold til nyare utviklingspsykologi og utviklingspsykopatologi med vekt på transaksjonsmodellen • Avansert kunnskap om kva innverknad ressursar og risiko, beskyttelse og belastning har å seie for normal- og problemutvikling • Spesialisert kunnskap om kartlegging av barn si utvikling og samspel ved hjelp av aktuelle kartleggingsverktøy og kartleggingsmetodar • Inngående kunnskap om førebygging med særleg vekt på omsorg og utviklingsstøttande samspel • Spesialisert kunnskap om behandlingsmetodar for den aktuelle aldersgruppa 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifisere sped- og småbarn i risiko for utvikling av psykiske lidingar • Identifisere og analysere omsorgssvikt • Kjenne til ulike kartleggingsverktøy, samt kunne bruke, analysere og gi tilbakemelding om resultat på følgjande: <ul style="list-style-type: none"> o Child Behavior Checklist (CBCL) o Caregiver-Teacher Report Form (C-TRF) o Ages and Stages Questionnaires (ASQ), o Ages and Stages Questionnaires , Social-Emotional Scale (ASQ-SE) • Vurdere forsking og faglitteratur kritisk, og vurdere kva som er nyttig teori i arbeid med barn og unge • Vektlegge familieperspektivet, vurdere handlingsalternativ og etablere eigna tiltak og intervensjonsformer • Fremje familien sine ressursar og deira mestringssevne • Avansert evne til kritisk refleksjon over eiga hjelperrolle • Inngå i eit forpliktande samarbeid med andre instansar på tvers av faggrupper og nivå 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvida kompetanse om sped- og småbarns psykiske helse og etisk medvit på individ-,gruppe og systemnivå • Nytte kunnskap og ferdigheiter kring sped- og småbarn si utvikling i drøfting med spesialistar, anna fagpersonale og føresette • Nytte kunnskap og ferdigheiter i vurdering og gjennomføring av terapeutisk arbeid knytt til den aktuelle aldersgruppa • Brei kompetanse i forhold til vurdering av samarbeidsinstansar og val av eigna hjelpetiltak • Reflektere over utfordringar og muligheiter i tverrfagleg og tverretatleg praksis • Innsikt i eiga rolle som profesjonsutøvar i relasjon til sped- og småbarn og deira familiar samt andre profesjonar sine kunnskapsområde og roller • Bruke kunnskapar og ferdigheiter til nyttenking og innovasjonsprosessar i sped- og småbarns feltet
--------------------------------	--	---	---	--

<p>Høgskolen i Innlandet</p>	<p>Videreutdanning i helhetlig oppfølging fra kriser til mestring og muligheter</p>	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om mestringsteorier og -strategier med vekt på muligheter og bedring • har kunnskap om epidemiologi og risikofaktorer ved kriser og traumer • har innsikt i den enkeltes reaksjoner ved kriser og traumer • har inngående kunnskap om å identifisere behovet for helhetlig oppfølging av kriser og traumer både for personen det rammer, pårørende og det sosiale nettverk • har kunnskap om å drive evidensbasert helhetlig oppfølging av personer med bistandsbehov grunnet psykiske utfordringer. 	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere og reflektere over sentrale traume- og mestringsteorier og utfordringer innen krise- og traumbearbeidelse • kan gjennomføre krise- og traumbearbeidelse i et helhetlig perspektiv overfor både individ og gruppe • kan veilede og informere om helsefremmende tverrfaglige og tverretatlige tilbud • kan hjelpe bruker til å sette mål som fremmer personlig vekst knyttet til verdier, kompetanse og ressurser • kan systematisk følge opp enkeltindivider og grupper og evaluere resultater med tilgjengelige instrumenter 	<ul style="list-style-type: none"> • kan anvende helhetlig oppfølging med særlig fokus på refleksjon over egen praksis og hvordan man forholder seg til personer i krise • kan vurdere den enkeltes behov for helhetlig oppfølging • kan samhandle proaktivt med lokale bistandsaktører for å sikre den enkeltes progresjon ut fra en helhetlig og tverrfaglig modell • har evne til å sette mål i et tverrfaglig samarbeid med fokus på den enkeltes mestring og muligheter ut fra en helhetlig tilnærming
------------------------------	---	---	--	---

<p>Høgskolen i Innlandet</p>	<p>Videreutdanning i barnevern</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne vurdere og drøfte ulike fag-etiske aspekter ved barnevernfaglig utrednings-arbeid og tiltaksarbeid, samt forståelse for ulike etiske perspektiver knyttet til barnevernsarbeid • Kunne analysere oppdatert kunnskap om barns utvikling, konsekvenser av omsorgssvikt samt identifisere og vurdere valg av tiltak som fremmer utvikling. • Anvende oppdatert kunnskap om systematisk arbeid, herunder kunnskap om barnevernfaglig utrednings, tiltaks – og evalueringsarbeid. • Kunne drøfte og begrunne utøvelse av juridisk/faglig skjønn og argumentasjon, herunder kunne vise evner til å gå fra generell kunnskap til det spesielle/individuelle i den enkelte sak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analysere og kritisk reflektere over faglige, etiske og skjønsmessige problemstillinger som er knyttet til barnevernsfaglig utredningsarbeid og tiltaksarbeid • Analysere kunnskapsgrunnlaget i det profesjonelle arbeidet som utøves i praksisfeltet • Forholde seg reflektert og kritisk til debatter innen fagfeltet • Ha kunnskap om kommunikasjon med ulike brukergrupper, herunder ferdigheter i profesjonelle samtaler med barn og voksne. • Forståelse av etnisitet og klasse har betydning for samhandling med brukerne av barneverntjenesten • Analysere empiriske problemstillinger med utgangspunkt i fagområdets teoretiske perspektiver og etikk • Analysere faglige utfordringer i profesjonelle relasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Forståelse av egen profesjonsrolle, barnevernets plass i samfunnet og tverrprofesjonelt samarbeid. • Forståelse for, og kunnskap om etiske problemstillinger knyttet til utførelsen av barnevernets oppdrag med fokus på evne til å utvise reflektert dømmekraft i ulike verdi- og konfliktpørsmål. • Kunnskap knyttet til tilpasning av metoder og intervensjoner til brukeren og situasjonen.
------------------------------	------------------------------------	--	--	---

Høgskolen i Oslo og Akershus	Psykisk lidelse og utviklingshemning	<ul style="list-style-type: none"> • redegjøre for kjennetegn ved utviklingshemning/utviklingsforstyrrelser • redegjøre for kjennetegn på hovedgrupper av psykiske lidelser: psykose, angst, stemningslidelser • redegjøre for ulike miljøterapeutiske tilnærminger • gjengi de viktigste behandlingsformene ved psykisk lidelse basert på biologiske og psykososiale forklaringer • redegjøre for lovverket som regulerer rettsvernet for brukerne • redegjøre for lovverket som regulerer psykisk helseverntjenesten og hvordan denne er organisert 	<ul style="list-style-type: none"> • kartlegge og vurdere brukers behov for ulike tiltak • iverksette, evaluere og dokumentere ulike tiltak/miljøbehandling 	<ul style="list-style-type: none"> • argumentere for betydningen av tidlig diagnostisering • argumentere faglig og etisk for å sikre brukers interesser • samarbeide med pårørende • bidra til gode flerfaglige og tverretatlige samarbeidsrelasjoner
Høgskolen i Sørøst-Norge	Dialogisk praksis - etiske og eksistensielle dialoger	<ul style="list-style-type: none"> • Har bred teoretisk forståelse for hva en dialog er og kan brukes til • Kan anvende dialogteori til å analysere hva som hemmer eller fremmer gode dialoger innen egen faglige kontekst • Har forståelse for dialogens etikk 	<ul style="list-style-type: none"> • Har trening i å reflektere over egen livserfaring • Kan lede samtaler med fokus på livets etiske og eksistensielle utfordringer • Har grunnlag for å integrere dialog i egen praksis • Har utviklet større trygghet og oppmerksomhet i samtalsituasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan analysere relevante faglige og etiske problemstillinger knyttet til dialogteori • Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter innen dialogisk refleksjon på nye områder • Kan bidra til refleksjonsprosesser i tverrfaglige team

Høgskolen i Sørøst-Norge	Psykososialt arbeid med familier med barn 0-4 år	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om nyere teori og forskning i forhold til aldersgruppen 0-4 år samt familiearbeid • har klinisk forståelse i forhold til nyere utviklingspsykologi og utviklingspsykopatologi med vekt på transaksjonsmodellen 	<ul style="list-style-type: none"> • kan identifisere barn som er i risiko for å utvikle psykiske vansker • kan anvende ulike verktøy for utredning i forhold til gravide og sped-og småbarn. • etablerer egnede tiltak og intervensjonsformer • vektlegger familieperspektivet og tilnæringer i egen praksis som fremmer og styrker familienes egne ressurser og evne til mestring • styrker og fremmer nettverksbygging og tverrfaglig samarbeid i tjenestene slik at brukerne kan få et mer sammenhengende, helhetlig og individuelt tilpasset tilbud. 	<ul style="list-style-type: none"> • har utvidet kompetanse innen samarbeidsoppgaver i forhold til gravide og familier med sped- og småbarn • har fordypet kompetanse i forhold til terapeutisk arbeid og kunnskapshåndtering innen den aktuelle aldersgruppen • er bevisst på utfordringer, ressurser og eventuelle dilemma som ulikhetene mellom profesjoner og hjelpetjenesten utgjør • anvender anerkjente terapeutiske metoder i sitt arbeid og er bevisst sin egen rolle som hjelper • bidrar til nytenkning og implementering av nye metoder i praksis
Høgskolen i Sørøst-Norge	Videreutdanning i samspill og tilknytning mellom barn og nære omsorgspersoner	Teoretisere over samspill og tilknytning som fenomen med utgangspunkt i relevant teori og forskning	Kunne utvikle handlingskompetanse for vurdering av hjelpetiltak	Utvikle kunnskap om tiltak for å bedre samspillet, og derigjennom tilrettelegge for en godtilknytningsprosess
Høgskolen i Østfold	Familieterapi og systemisk praksis 1	<ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om kommunikasjonsteori, familie- og systemteori • har kunnskap om relasjonsperspektivet • har kunnskap om og forståelse for og samhandling i og mellom systemer • har innsikt i betydningen av å kunne skifte mellom ulike forståelsesperspektiver • har innsikt i tverrfaglig samarbeid • har kritisk tenkning når det gjelder rekkevidden og begrensninger i faglige teorier og metoder 	<ul style="list-style-type: none"> • ser hjelperens eller den profesjonelles rolle i samhandling med klienter og andre involverte • kan anvende relasjonsperspektiv i faglig og tverrfaglig samhandling, innen og mellom systemer • kan planlegge og gjennomføre tiltak i samhandling med andre • kan vurdere tiltakenes virkning i samhandling med andre 	<ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger og dilemmaer knyttet til økonomistyring • har innsikt i egne verdier og holdninger og den betydning disse faktorene har for fagutøvelsen i samhandling med andre

Høgskolen i Østfold	Tiltak mot seksuelle overgrep mot barn	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne forklare og definere incest og seksuelle overgrep. • Kunne beskrive problemets omfang. • Kunne presentere problemet fra ulike perspektiver. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne beskrive hjelpetiltak på individ, gruppe og samfunnsnivå. • Kunne beskrive ulike former for behandlings og forebyggende tiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten skal arbeide med egne følelser og holdninger til det å møte andre som trenger hjelp med incest og seksuelle overgrep.
Høgskolen i Østfold	Vold i nære relasjoner	<ul style="list-style-type: none"> • kan analysere og kritisk drøfte vold i nære relasjoner ut fra ulike perspektiver og på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. • har avansert kunnskap om hvordan ulike psykososiale tilnærminger kan belyse maktforholdene som ligger bak vold i nære relasjoner. • har avansert kunnskap om hvordan kunnskapsbasert praksis kan forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • har avanserte ferdigheter i litteratursøking for å finne relevant og holdbar kunnskap av betydning for oppgaver gitt i løpet av studiet. • kan analysere og kritisk vurdere ulike måter vold i nære relasjoner blir fremstilt på i media, faglitteratur, fagartikler og forskning. • kan samarbeide om vold i nære relasjoner på tvers av fag- og profesjongrensener 	<ul style="list-style-type: none"> • har avansert kunnskap om og kan kritisk drøfte faglige problemstillinger, analyser og konklusjoner innenfor fagområdet vold i nære relasjoner. • kan begrunne sine standpunkter på en avansert måte ut fra faglige og etiske hensyn og er kritisk reflektert til sin yrkesutøvelse.

<p>Høgskulen i Volda</p>	<p>Helsefag for sosialarbeidarar</p>	<p>A-1: ha grunnleggande innsikt i og forståing for menneskekroppen sin oppbygging, utvikling og funksjon gjennom livet</p> <p>A-2: kunne identifisere symptom og ha kunnskap om behandling av aktuelle sjukdommar og funksjonssvikt</p> <p>A-3: ha kunnskap om grunnleggande farmakologi og kunne delta i gjennomføring av medikamentell behandling</p> <p>A-4: ha oppdatert kunnskap om og kunne gjennomføre førebyggjande og helsefremmande tiltak</p> <p>B-1: kunne identifisere og ivareta brukarane sine behov for grunnleggande omsorg og pleie</p> <p>B-2: ha kunnskap om korleis sentrale lover og forskrifter regulerer praktisk arbeid</p> <p>B-3: kunne initiere og ta del i tverrprofesjonelt samarbeid</p>	<p>A-1: kunne gjere greie for menneskekroppen si oppbygging, utvikling og funksjon gjennom livet</p> <p>A-2: kunne observere og kartlegge brukarane sin helsetilstand og funksjonssvikt</p> <p>A-3: kunne medikamentrekning, dele ut ferdig istandgjort legemiddel på forsvarleg måte, overvake legemiddelinntaket og observere umiddelbare reaksjonar</p> <p>A-4: kunne delta i planlegging og rettleiing i helsevenlege val, stimulere til sosiale samhandlingar i nærmiljø og organisasjonar</p> <p>B-1: kunne rettleie, støtte og ivareta brukarane sine grunnleggande behov og ADL-funksjonar</p> <p>B-2: kunne handle i tråd med gjeldande lover og forskrifter og bidra i beslutningsprosessar</p> <p>(jf. t.d utarbeiding av individuell plan)</p> <p>B-3: kunne utnytte kompetansemangfaldet i tverrprofesjonelt samarbeid</p>	<p>A-1: kunne reflektere over kvifor kunnskap i anatomi og fysiologi er viktig for vurderingar og tiltak</p> <p>A-2: kunne identifisere sårbare situasjonar og samhandle med brukar, pårørande og hjelpeapparatet</p> <p>A-3: kunne vurdere og dokumentere eigen handtering av legemiddel</p> <p>A-4: kunne planlegge og delta i førebyggjande og helsefremjande arbeid både på systemnivå og individnivå</p> <p>B-1: styrka etisk kompetanse ved å kunne utføre hjelpefunksjonar på ein respektfull og verdig måte, stimulere til eigenomsorg og meistring</p> <p>B-2: ha forståing for korleis lover og forskrifter kan regulere praksis. Kunne legge til rette for brukermedverknad og relevant informasjon/opplæring</p> <p>B-3: kunne vurdere eigen kompetanse i det tverrprofesjonelle samarbeidet</p>
--------------------------	--------------------------------------	--	---	--

Høgskulen i Volda	Ledelse i helse- og sosialtjenestene	<ul style="list-style-type: none"> • se sammenhenger mellom organisasjonsmessige forhold og egen lederrolle • vurdere egen virksomhet, faglig og organisatorisk 	<ul style="list-style-type: none"> • bidra aktivt til samarbeid på tvers av fag og organisasjoner • ivareta personalledelse på en måte som fremmer engasjement og effektivitet i egen organisasjon • forvalte økonomiske og øvrige ressurser på en ansvarlig måte • ta hensyn til relevant lovgivning i utøvelsen av saksbehandling og ledelse 	<ul style="list-style-type: none"> • gå aktivt inn i ulike lederroller, med særlig vekt på ledelse av endringsprosesser
Høgskulen i Volda	Rus - samfunnsproblem, forebygging og behandling	<ul style="list-style-type: none"> • inngående kunnskap om viktige trekk ved rusmiddelbruken til ulike grupper i Noreg • avansert kunnskap om ulike måtar å forstå rusmiddelbruk og rusavhengighet på • inngående kunnskap om ulike rusbehandlingstiltak og deira faglege grunnlag • inngående kunnskap om kva rusforebyggjande arbeid er og kva det kan vere 	<ul style="list-style-type: none"> • hente inn og presentere samfunnsvitskapleg og psykologisk forskning og teoriar om rusmiddelbruk, rusåtferd og rusmiddelproblem • forstå og analysere rusmiddelbruk, rusåtferd og rusproblem som samfunnsskapte og kulturavhengige fenomen • kritisk vurdere ulike behandlingstiltak på rusfeltet 	<ul style="list-style-type: none"> • evne til å reflektere kritisk over ulike forståingar av rusmiddelbruk, rusmiddelbrukarar og rusproblem som han eller ho møter i yrkessamheng • evne til kritisk refleksjon over eiga rolle som profesjonell i møte med menneske med rusproblem og deira pårørande
Universitetet i Agder	Barnevernfaglig veiledning	<ul style="list-style-type: none"> • teorier, modeller og aktuell forskning på veiledningsfeltet • lære- og veiledningsprosesser i utvikling av en kompetent utøver • problemstillinger som er særlig relevant for nyutdannede og nytilsatte i barneverntjenesten • barneverntjenesten som lærende fellesskap/læringsarena 	<ul style="list-style-type: none"> • kritisk refleksjon over egen veiledningspraksis • en integrert verdibevissethet i veiledningsarbeidet • å planlegge og gjennomføre et veiledningsopplegg for nytilsatte i barneverntjenesten • å bruke veiledningssamtalen som en lærings- og dannelsesarena 	<ul style="list-style-type: none"> • å kunne identifisere og kommunisere kulturelle og kontekstuelle utfordringer i en veiledningssammenheng • Å veilede nyutdannede og nytilsatte i barneverntjenesten samt kjennskap til de særlige utfordringer som barneverntjenesten byr på

Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i krisehåndtering og traumebehandling	<ul style="list-style-type: none"> • traumeforståelse, psykologisk førstehjelp og generell traumebehandling • kriseforståelse og krisehåndtering • kriseledelse og samhandling • faseorientert traumebehandling • ulike traumebehandling og stressmestringsmetoder • sekundærtraumatisering 	<ul style="list-style-type: none"> • å gi nødvendig psykologisk førstehjelp i forbindelse med kriser og alvorlige hendelser • førstefase traumebehandling og stabilisering • krisekommunikasjon og mediehandtering 	
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning i migrasjonsfaglig kompetanse	Studiets hensikt er å gi studentene nødvendig kompetanse, både teoretisk og praktisk slik at de kan imøtekomme utfordringer de møter i arbeidet med flyktninger.		
Universitetet i Tromsø	Videreutdanning om vold i nære relasjoner og aggresjonsproblematikk	<ul style="list-style-type: none"> • ulike perspektiver på vold som fenomen i samfunnet (grunnlagsforståelse) • forebygging av vold i nære relasjoner • selvmord i et voldsperspektiv • hvordan en terapeutisk kan hjelpe mennesker som ønsker å gjøre noe med sin egen voldsatferd (utøverfokus) • akutte og langsiktige behov hos mennesker som opplever eller har opplevd vold (offerfokus) 	<ul style="list-style-type: none"> • å hjelpe/formidle hjelp til mennesker som her vært utsatt for, eller utøvet vold i nære relasjoner • refleksjon rundt de temaer som drøftes i studie 	<ul style="list-style-type: none"> • Vold i nære relasjoner og aggresjonsproblematikk
NTNU	Barnevernledelse – nasjonal videreutdanning for ledere i barnevernet	Organisasjon- og beslutningsteori, og ulike perspektiver på ledelse i en barnevernkontekst Ressursstyring og forsvarlighet ut fra lovens krav og budsjettammer Barnevernet som lærende organisasjon og utvikling gjennom kvalitetsforbedring og kompetanseheving	Planlegge og å lede utvikling av egen organisasjon i samspill med medarbeidere og omgivelsene Anvende modeller og metoder for resultatorientert kommunikasjon, veiledning og konflikthåndtering innenfor barnevernfaglig ledelse Ta i bruk metoder for personalledelse og god ressursstyring Bruke relevante metoder for å løse barnevernets samfunnsoppdrag og få barn og familiers stemme fram i barnevernets arbeid Sette i gang og lede samhandlingsprosesser og tverrfaglige nettverk	Økt kompetanse i å planlegge, vurdere og å utøve god ledelse med utgangspunkt i etisk forsvarlighet og forståelse for barnets beste interesser og rettsprinsippet Forståelse for systematisk og strategisk endrings- og utviklingsarbeid som grunnlag for å møte aktuelle utfordringer i fagfeltet og morgendagens barnevern Evne til å analysere utfordringer og behov for endringer og til å samarbeide med alle aktuelle aktører for å oppnå ønskede resultat

			Formulere faglige resonnementer knyttet til utvikling av barnevernet og barnevernledelse som fagfelt	
--	--	--	--	--

Vedlegg 11 Kompetanseområder inndelt i læringsutbyttebeskrivelser, samt nøkkelord det er søkt etter i utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser

Kompetanseområde	Underliggende kompetanseområde	Kunnskap	Ferdigheter	Generell kompetanse	Nøkkelbegrep
Barn og barns utvikling	Barnesyn	om hvordan samfunnet behandler barn, legger til rette for barns utvikling og barns synspunkter		i kritisk refleksjon rundt hvordan samfunnet behandler barn og legger til rette for barns utvikling og barns synspunkter	Barns synspunkter; legge til rette for; samfunnet
	Barns utvikling	om barns utvikling i ulike aldersspenn	identifisere sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse		Barns utvikling; funksjonsnedsettelse
		om ulike former for avvik	kunne vurdere om barnet utvikler seg innenfor det som anses som normalutvikling		Normalutvikling
		om sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse og utviklingsforstyrrelser.	identifisere barns særskilte behov for omsorg		Utviklingsforstyrrelser; særskilte behov
		om hvor og hvordan utredning og bistand fra andre instanser følges opp	identifisere barn hvor det trengs nærmere utredning og bistand fra andre instanser		Bistand; utredning; andre instanser
Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet	Omsorg og omsorgssvikt	om hvordan barnevernstjenesten kan styrke omsorgen	vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg	Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet	Foreldre; omsorgskompetanse; kapasitet

		om forskning på hva som utgjør god omsorg og hvilke omsorgsformer som kan være skadelig for barn	vurdere omsorgen hos foreldre med annen sosial, kulturell og erfaringsmessig bakgrunn.	Forståelse for traumer og hvordan disse oppleves og kan gis uttrykk hos barn, og videre hvordan disse barna bør ivaretas	Omsorgsformer; sosial bakgrunn; kulturell bakgrunn; traumer
		om faktorer som kan begrense foreldreferdigheter	identifisere styrker og ressurser hos familien og nettverket som kan være viktige bidrag for å få til endringer.		Foreldreferdigheter; familie; nettverk
		om funksjonsnedsettelse hos foreldre	identifisere omsorgssvikt og vurdere konsekvenser for det enkelte barn.		Omsorgssvikt; konsekvenser
		om hvordan man støtter opp om god omsorgspraksis og foreldreferdigheter			Omsorgspraksis
		om konsekvenser av vanskjøtsel, vold mot barnet eller at barnet er vitne til vold, psykisk mishandling og seksuelle overgrep			Vanskjøtsel; vold; psykisk mishandling; seksuelle overgrep
		om utfordringer knyttet til rus og psykisk helse hos foreldre og påvirkning på barn.			Rus; psykisk helse; foreldre; påvirkning
		om særegne problemstillinger knyttet til enkelte minoritetsgrupper, som for eksempel æresrelatert vold og tvangsekteskap.			Ære; vold; tvangsekteskap

	Observasjon	om systematikk i observasjoner, ulemper ved metoden som benyttes og ulike fallgruve	Benytte spesifikke observasjonsmetodikker i praksis		Observasjon; metode; metodikk	
		om fallgruver knyttet til å vurdere ulike kulturelle uttrykk for omsorg og samspill mellom barn og voksne	dokumentere og beskrive hvordan observasjoner er benyttet inn i faglige vurderinger		Fallgruver; kulturelle uttrykk; vurdering	
Helhetsperspektiv	Samtaler med barn		tilpasse samtaleformer til det enkelte barn og formålet med samtalen.		Samtaleformer; samtale	
			etablere trygg og god ramme for samtale			
			beherske anerkjente metoder for å snakke med barn		Snakke med barn	
	Barn og familier i deres kontekst	om sentrale samfunnsforhold og mangfoldet i befolkningen	kunne snakke med barn og ungdommer om temaer knyttet til kropp, kjønn, seksualitet, trygghet og grenser på en god og trygg måte	ulike uttrykk for identitet og være åpne for mangfold knyttet til kjønnsuttrykk og seksualitet.		Samfunnsforhold; mangfold; befolkningen; kropp; kjønn; seksualitet
		om likestilling og ikke-diskriminering, som et ledd i å sikre likeverdige tjenester	identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn, seksualitet	i kultursensitiv tilnærming		Likestilling; diskriminering; kultursensitiv
		om risikofaktorer knyttet til fattigdom og marginalisering og hvordan det påvirker barns liv				Risikofaktorer; fattigdom; marginalisering

		om problemstillinger knyttet til enkelte minoritetsgrupper			Minoritetsgrupper
	Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens	om resiliens	vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv.		Resiliens; risikofaktorer; beskyttelsesfaktorer
	Ressursperspektiv og oppmerksomhet om egne verdier og holdninger			bevissthet og kritisk refleksjon knyttet til egne verdier	Refleksjon; verdier
				forståelse av god oppvekst	Oppvekst
Samarbeid og kommunikasjon	Samarbeid med barn		etablere et åpent, trygt, godt og systematisk samarbeid hvor barnet trekkes inn i alle sentrale deler av barnevernets arbeid.		Samarbeid
	Samarbeid med foreldre		Ferdigheter i konfliktforebygging og konflikthåndtering		Konflikt; konfliktforebygging; konflikthåndtering
	Tiltaksarbeid	om tiltaksarbeid		forståelse for hvordan man kan arbeide for å skape en positiv endring hos barnet eller i familien	Tiltaksarbeid; endring
		om tiltakene kommunen kan tilby.			Kommune
		om hvordan man kan arbeide for å skape en positiv endring hos barnet eller familien			

	Netterksbygging og mobilisering	om viktigheten av nettverk og nettverksmobilisering,	kunne identifisere tidspunkter i arbeidet det er særlig viktig å trekke inn nettverket	Kompetanse om hvilke metoder for nettverksbygging og -mobilisering som kan være aktuelle	Nettverk; nettverksmobilisering; nettverksbygging; mobilisering
	Samarbeid med andre instanser	om mandatet og oppgavene til tilgrensende tjenester (herunder barnehagen, skolen, helsesektoren, politiet, Bufetat, NAV og PP-tjenesten).		Kompetanse i samarbeid med instanser	Mandat; tilgrensende tjenester; tjenester; instanser
Forvaltningskompetanse i barneverntjenesten	Jus og lovverk	om rettigheter og plikter gjennom FNs barnekonvensjon		grunnleggende forståelse for jusen, dens formål og oppbygningen av rettssystemet i Norge	Rettigheter; plikter; FNs barnekonvensjon; jus; rettssystemet
		om barnevernloven, barneloven og forvaltningsloven, opplæringsloven		forståelse av rettsikkerhet og hvordan den kan ivaretas sentralt	Barnevernloven; barneloven; forvaltningsloven; opplæringsloven; rettsikkerhet
		om sentrale forskrifter, rundskriv, retningslinjer, veiledere og faglige anbefalinger for barnevernets virksomhet		kompetanse i hvordan lovverk skal anvendes i praksis	Forskrifter; rundskriv; retningslinjer; veiledere; lovverk
	Vurderings- og beslutningskompetanse	om hvordan beslutninger fattes og kan bruke denne kompetansen i anvendelse av teoretisk kunnskap	kunne gjøre analyse av teoretisk kunnskap og se denne opp mot sin kjennskap til det enkelte barn, for å komme frem til en god beslutning	ha et bevisst forhold til hvilken informasjon som må innhentes og hvordan denne kan analyseres.	Beslutning; teoretisk kunnskap

		om hvordan en beslutning tas og om ulike forhold som kan redusere usikkerheten	benytte en grunnleggende metodisk tilnærming til sin beslutningstaking		Metode; tilnærming; metodisk tilnærming
		om ulike mekanismer som påvirker beslutninger, herunder kognitive fallgruver i beslutningstaking og ulike typer bekræftelsesfeller	unngå å begå kognitive fallgruver i beslutningstaking i sitt praktiske arbeid		Kognitive fallgruver; kognitiv; fallgruver
			kunne drøfte og begrunne sin tilnærming, blant annet med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap.		Tilgjengelig kunnskap; kunnskap
	Rolleforståelse	om forskrift om internkontroll og det konkrete internkontrollarbeidet i sin kommune er viktig		tydelig rolleforståelse knyttet til hva som er deres oppgave i ulike situasjoner og bevissthet rundt hvor barnevernets ansvar begynner og hvor det slutter.	Internkontroll; rolleforståelse; barnevernets ansvar; barnevernets rolle; systemet
				forståelse for barnevernets rolle i velferdssamfunnet. Forståelse for systemet barneverntjenesten er en del av, både innad i kommunen og i forhold til andre instanser, f.eks. Bufetat.	
				kjenne sin rolle opp mot ulike private aktører som kan være engasjert i forbindelse med barnevernssaken	Private aktører

Særskilt om personlig kompetanse	Selvrefleksjon	om seg selv, sitt ståsted, holdninger, verdier og følelsestilstand	Sterk evne til refleksjon om seg selv i møtet med andre	vurdere hvordan holdninger, verdier og følelsestilstand kan gi utslag i hvordan de forholder seg til barn og familier i barnevernet.	Holdninger; verdier; følelsestilstand; refleksjon; selvrefleksjon
	Empati og omsorg			Evnen til empati og omsorg	Empati; omsorg
	Motivere andre			evne til å motivere	Motivere
				evne til å skape tillit hos barn eller familie og gi dem en tro på seg selv er sentralt.	Tillit; skape tillit
	Personlig kompetanse i samarbeidsrelasjoner			evne til å lytte, være fleksibel og åpen, gi slipp på kontroll, gi andre anerkjennelse og få kontakt med andre mennesker er eksempler på personlig kompetanse som inngår i god samarbeidskompetanse.	Personlig kompetanse; samarbeidskompetanse

Vedlegg 12 Tabeller med kompetanseforskjeller etter kommunestørrelse

Tabell V1: Kompetanse om barn og barns utvikling. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
kunne vurdere om barnet utvikler seg innenfor det som anses som normalutvikling	Under 3000 (N=32)	0	6,3	71,9	21,9
	3000 til 9999 (N=64)	1,6	4,7	79,7	14,1
	10.000 og mer (N=91)	0	11	73,6	15,4
identifisere barn hvor det trengs nærmere utredning og bistand fra andre instanser	Under 3000 (N=31)	0	9,7	67,7	22,6
	3000 til 9999 (N=64)	1,6	12,5	68,8	17,2
	10.000 og mer (N=90)	0	15,6	68,9	15,6
Identifisere sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse hos barn (inkludert utviklingsforstyrrelser)	Under 3000 (N=32)	3,1	53,1	40,6	3,1
	3000 til 9999 (N=64)	7,8	35,9	46,9	9,4
	10.000 og mer (N=90)	4,4	46,7	42,2	6,7

Tabell V2: Kompetanse om foreldres omsorgskompetanse og kapasitet. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
vurdere foreldres omsorgskompetanse	Under 3000 (N=32)	1	15,6	71,9	12,5
	3000 til 9999 (N=64)	1,6	6,3	67,2	25
	10.000 og mer (N=90)	0	5,6	71,1	23,3
vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg	Under 3000 (N=32)	0	18,8	68,8	12,5
	3000 til 9999 (N=61)	1,6	4,9	63,9	29,5
	10.000 og mer (N=90)	0	3,3	76,7	20
vurdere omsorgen hos foreldre med annen sosial, kulturell og erfaringsmessig bakgrunn	Under 3000 (N=32)	3,1	62,5	31,3	3,1
	3000 til 9999 (N=64)	6,3	50	43,8	0
	10.000 og mer (N=90)	5,6	54,4	33,3	6,7
	Under 3000 (N=32)	0	18,8	62,5	18,8
	3000 til 9999 (N=63)	0	22,2	63,5	14,3

identifisere styrker og ressurser hos familien og nettverket som kan være viktige bidrag for å få til endringer	10.000 og mer (N=91)	0	26,4	57,1	16,5
identifisere omsorgssvikt og vurdere konsekvenser for det enkelte barn	Under 3000 (N=32)	0	25	59,4	15,6
	3000 til 9999 (N=63)	1,6	7,9	57,1	33,3
	10.000 og mer (N=89)	0	7,9	70,8	21,3
benytte spesifikke observasjonsmetodikker i praksis	Under 3000 (N=32)	21,9	62,5	12,5	3,1
	3000 til 9999 (N=64)	9,4	67,2	18,8	4,7
	10.000 og mer (N=91)	4,4	67	28,6	0
dokumentere og beskrive hvordan observasjoner er benyttet inn i faglig vurdering	Under 3000 (N=32)	12,5	59,4	21,9	6,3
	3000 til 9999 (N=63)	4,8	57,1	33,3	4,8
	10.000 og mer (N=91)	3,3	48,4	47,3	1,1

Tabell V3: Kompetanse om samtaler med barn. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
tilpasse samtaleformer til det enkelte barn og formålet med samtalen	Under 3000 (N=32)	3,1	18,8	59,4	18,8
	3000 til 9999 (N=64)	0	15,6	67,2	17,2
	10.000 og mer (N=91)	0	12,1	65,9	22
etablere en trygg og god ramme for samtale	Under 3000 (N=32)	3,1	9,4	68,8	18,8
	3000 til 9999 (N=63)	0	11,1	65,1	23,8
	10.000 og mer (N=89)	0	6,7	64	29,2
beherske anerkjente metoder for å snakke med barn	Under 3000 (N=32)	9,4	53,1	31,3	6,3
	3000 til 9999 (N=64)	4,7	37,5	42,2	15,6
	10.000 og mer (N=90)	3,3	36,7	54,4	15,6
kunne snakke med barn og ungdommer om temaer knyttet til kropp, kjønn, seksualitet, trygghet og grenser på en god og trygg måte	Under 3000 (N=30)	3,3	30	46,7	20
	3000 til 9999 (N=64)	1,6	17,2	71,9	9,4
	10.000 og mer (N=89)	1,1	27	53,9	18

Tabell V4: Kompetanse om barn og familier i deres kontekst. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn, seksualitet	Under 3000 (N=32)	3,1	53,1	43,8	0
	3000 til 9999 (N=64)	3,1	59,4	32,8	4,7
	10.000 og mer (N=91)	6,6	58,2	33	2,2
måte barn og familier på en kultursensitiv måte	Under 3000 (N=30)	6,7	40	46,7	6,7
	3000 til 9999 (N=62)	1,6	43,5	48,4	6,5
	10.000 og mer (N=91)	4,4	56	34,1	5,5

Tabell V5: Kompetanse om beskyttelsesfaktorer og resiliens

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv	Under 3000 (N=32)	0	18,8	59,4	21,9
	3000 til 9999 (N=64)	1,6	9,4	67,2	21,9
	10.000 og mer (N=90)	0	14,4	66,7	18,9
forstå og kommunisere med mennesker i krevende situasjoner og i krise	Under 3000 (N=32)	3,1	6,3	68,8	21,9
	3000 til 9999 (N=64)	0	10,9	57,8	31,3
	10.000 og mer (N=91)	0	11	63,7	25,3

Tabell V6: Kompetanse om samarbeid med barn. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Etablere et åpent, trygt, godt og systematisk samarbeid	Under 3000	3 %	25 %	53 %	19 %
	3000 til 9999	0 %	33 %	45 %	22 %
	10.000 og mer	0 %	32 %	59 %	9 %
Forebygge og håndtere konflikter	Under 3000	0 %	19 %	59 %	22 %

	3000 til 9999	0 %	17 %	64 %	19 %
	10.000 og mer	1 %	20 %	67 %	12 %

Tabell V7: Kompetanse om nettverksbygging- og mobilisering. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
identifisere tidspunkter i arbeidet det er særlig viktig å trekke inn nettverket	Under 3000 (N=32)	3,1	46,9	34,4	15,6
	3000 til 9999 (N=64)	1,6	46,9	45,3	6,3
	10.000 og mer (N=90)	2,2	46,7	42,2	8,9
benytte ulike metoder for å drive involveringsarbeid og nettverksmobilisering	Under 3000 (N=32)	18,8	50	18,8	12,5
	3000 til 9999 (N=64)	15,6	50	26,6	7,8
	10.000 og mer (N=90)	7,8	50	32,2	10
samarbeide med andre instanser (eks.skole)	Under 3000 (N=32)	0	9,4	62,5	28,1
	3000 til 9999 (N=64)	0	7,8	60,9	31,3
	10.000 og mer (N=91)	0	12,1	71,4	16,5

Tabell V8: Kompetanse om jus og lovverk. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
anvende lovverket (som regulerer barnevernet) i praksis	Under 3000 (N=32)	3,1	21,9	62,5	12,5
	3000 til 9999 (N=64)	1,6	10,9	70,3	17,2
	10.000 og mer (N=89)	2,2	12,4	69,7	15,7
forstå andre tjenester lovverk og mandat	Under 3000 (N=32)	3,1	56,3	31,3	9,4
	3000 til 9999 (N=64)	3,1	56,3	35,9	4,7
	10.000 og mer (N=91)	8,8	50,5	39,6	1,1

Tabell V9: Vurderings- og beslutningskompetanse. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
benytte en grunnleggende metodisk tilnærming til analysearbeidet og beslutningstaking	Under 3000 (N=31)	9,7	54,8	29	6,5
	3000 til 9999 (N=64)	4,7	46,9	45,3	3,1
	10.000 og mer (N=91)	3,3	54,9	39,6	2,2
være bevisst på, og jobbe for å unngå, ulike former for feilslutninger i arbeidet	Under 3000 (N=32)	0	25	65,6	9,4
	3000 til 9999 (N=64)	3,1	28,1	57,8	10,9
	10.000 og mer (N=91)	0	37,4	51,6	11
kunne drøfte og begrunne sin (faglige) tilnærming, blant annet med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap	Under 3000 (N=30)	3,3	23,3	56,7	16,7
	3000 til 9999 (N=64)	4,7	21,9	56,3	17,2
	10.000 og mer (N=90)	3,3	25,6	60	11,1

Tabell V10: Forvaltningskompetanse. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
lede og styre arbeidsprosessene knyttet til saksbehandling	Under 3000 (N=32)	0	31,3	62,5	6,3
	3000 til 9999 (N=64)	3,1	23,4	62,5	10,9
	10.000 og mer (N=91)	0	33	61,5	5,5
forstå sin rolle som barnevernsarbeider	Under 3000 (N=32)	0	9,7	71	19,4
	3000 til 9999 (N=64)	0	3,1	73,4	23,4
	10.000 og mer (N=91)	0	11,2	71,9	16,9

Tabell V11: Personlig kompetanse. Etter kommunestørrelse

		I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
vurdere hvordan holdninger, verdier og følelsetilstand kan gi utslag i hvordan de forholder seg til barn og familier i barnevernet	Under 3000 (N=32)	0	21,9	62,5	15,6
	3000 til 9999 (N=62)	0	21	64,5	14,5
	10.000 og mer (N=91)	0	31,9	59,3	8,8
aktivere og motivere barn og foreldre til samarbeid [med barnevernet]	Under 3000 (N=32)	0	9,4	71,9	18,8
	3000 til 9999 (N=62)	0	8,1	77,4	14,5
	10.000 og mer (N=91)	0	15,4	71,4	13,2
motivere for tiltak	Under 3000 (N=32)	0	9,4	71,9	18,8
	3000 til 9999 (N=60)	0	9,3	68,3	23,3
	10.000 og mer (N=90)	0	17,8	70	12,2
presentere barnevernet og dets mandat på en god, åpen og overbevisende måte	Under 3000 (N=32)	0	9,4	62,5	28,1
	3000 til 9999 (N=61)	0	4,9	67,2	27,9
	10.000 og mer (N=90)	2,2	15,6	63,3	18,9
skape en trygg og god atmosfære hvor barn åpnet kan fortelle om sine opplevelser og ønsker	Under 3000 (N=32)	0	12,5	71,9	15,6
	3000 til 9999 (N=62)	0	6,5	72,6	21
	10.000 og mer (N=90)	0	12,2	78,9	8,9
skape tillit hos barn eller familie og gi dem en tro på seg selv	Under 3000 (N=32)	0	9,4	65,6	25
	3000 til 9999 (N=62)	0	11,3	71	17,7
	10.000 og mer (N=90)	0	17,6	75,8	6,6

Tabell V12: Kompetanse som tjenesten samlet må ha. Etter kommunestørrelse

		I stor grad	I noen grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt
Spesialiserte tiltak rettet mot spesifikke målgrupper	Under 3000 (N=32)	6,3	37,5	34,4	21,9
	3000 til 9999 (N=62)	16,1	41,9	32,3	9,7
	10.000 og mer (N=91)	18,7	61,5	18,7	1,1
Kartleggingsverktøy rettet mot spesifikke målgrupper	Under 3000 (N=32)	9,4	25	53,1	12,5
	3000 til 9999 (N=62)	8,1	59,7	29	3,2
	10.000 og mer (N=91)	8,8	58,2	30,8	2,2
Om enslige mindreårige asylsøkere	Under 3000 (N=32)	3,3	6,7	56,7	33,3
	3000 til 9999 (N=62)	12,9	25,8	38,7	22,6
	10.000 og mer (N=91)	29,2	34,8	24,7	11,2
Om veiledning av fosterhjem	Under 3000 (N=32)	28,1	53,1	15,6	3,1
	3000 til 9999 (N=62)	37,1	43,5	16,1	3,2
	10.000 og mer (N=91)	49,5	40,7	8,8	1,1
Rekruttering av fosterhjem	Under 3000 (N=32)	6,3	50	28,1	15,6
	3000 til 9999 (N=62)	17,7	41,9	30,6	9,7
	10.000 og mer (N=91)	28,6	39,6	24,2	7,7
Metodikk i gjennomføring av nettverksarbeid	Under 3000 (N=31)	6,5	45,2	35,5	12,9
	3000 til 9999 (N=62)	14,5	51,6	19	4,8
	10.000 og mer (N=89)	28,1	52,8	18	1,1
Bestille og inngå kontrakter (f.eks. i forbindelse med oppdrag fra sakkyndige utredere etc.)	Under 3000 (N=32)	43,8	40,6	12,5	3,1
	3000 til 9999 (N=62)	33,9	45,2	17,7	3,2
	10.000 og mer (N=90)	30	45,6	22,2	2,2
henvise til andre tjenester	Under 3000 (N=31)	54,8	45,2	0	0
	3000 til 9999 (N=62)	62,9	37,1	0	0
	10.000 og mer (N=91)	49,5	47,3	3,3	0
Kollegaveiledning	Under 3000 (N=32)	25	62,5	12,5	0
	3000 til 9999 (N=62)	30,6	54,8	14,5	0
	10.000 og mer (N=90)	39,9	48,9	11,1	1,1

Vedlegg 13 Spørreskjema til barnevernsledere

Kompetanse i den kommunale barneverntjenesten

Gjennom den pågående barnevernsreformen vil det kommunale barnevernet få flere oppgaver, og spørsmål om kompetanse blir om mulig enda viktigere. NIFU har fått i oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet å kartlegge kompetansen i den kommunale barneverntjenesten i Norge. Dette spørreskjemaet inneholder spørsmål om dine ansattes kompetanser og ferdigheter, tjenestens tilgang til relevant kompetanse samt spørsmål om din egen kompetanse. Det tar ca. 30 minutter å besvare spørsmålene.

Det er en fordel å ha relevant underlagsmateriale tilgjengelig før du besvarer undersøkelsen. Dette vil bl.a. dreie seg om en oversikt over alle barnevernfaglige ansatte, deres formalkompetanse og eventuell tilleggskompetanse, antall ansatte i permisjon, antall stillingshjempler innenfor de ulike stillingskategorier.

Du kan når som helst gå inn og ut av spørreskjemaet, alle dine svar lagres automatisk når du trykker neste.

Dersom du har spørsmål til undersøkelsen, ta kontakt med prosjektleder Trude Røsdal, trude.rosdal@nifu.no, tlf.nr. 926 61 970 eller Even Larsen, even.larsen@nifu.no, tlf.nr. 920 54 752

Samarbeider tjenesten med andre kommuner om barnevernsarbeid? (Vi tenker her på samarbeid utover interkommunalt organisert tjeneste)

- (1) Nei
- (2) Ja, med hvor mange kommuner: _____

Hva omfatter dette samarbeidet? (mulighet for flere svaralternativer)

- (1) Samarbeid om tiltak
- (2) Samarbeid om akuttarbeid (f.eks. barnevernsvakt)
- (3) Samarbeid om kompetanseheving
- (4) Samarbeid om fosterhjemsarbeid
- (5) Samarbeid om annet, spesifiser: _____

Hvordan er din barneverntjeneste organisert? (ett svaralternativ)

- (1) Spesialistmodell etter faser i en barnevernssak

- (2) Generalistmodell
- (3) Inndelt etter barnas alder
- (4) Annet, spesifiser: _____

Antall ansatte og bemanningssituasjonen

Hvor mange er ansatt og hvor mange stillingshjemler er det i de ulike stillingskategorier ved ditt barnevernkontor?

	Antall ansatte	Antall stillingshjemler
Antall teamledere/fagledere:	_____	_____
Antall saksbehandlere/kontaktpersoner:	_____	_____
Antall tiltakspersoner (som kun jobber med oppfølging av ulike typer tiltak):	_____	_____
Antall fagutviklere:	_____	_____
Antall veiledere:	_____	_____
Antall ansatte i andre stillingskategorier:	_____	_____

Hvor mange ansatte med følgende utdanningsbakgrunn er det ved ditt barnevernkontor?

	Antall
Barnevernspedagoger	_____
Sosionomer	_____
Jurist	_____
Psykolog	_____

	Presiser utdanningsbakgrunn	Antall
Andre (presiser):	_____	_____
	_____	_____
	_____	_____

Av de ansatte med barnevernspedagogutdanning, hvor mange har en eller annen form for:

Antall

Videreutdanning (minimum på 30 studiepoeng): _____

Klinisk utdanning/godkjenning (minimum 60 studiepoeng): _____

Masterutdanning: _____

Ingen videreutdanning/ingen klinisk utdanning/ingen masterutdanning: _____

Av de ansatte med sosionomutdanning, hvor mange har en eller annen form for:

Antall

Videreutdanning (minimum på 30 studiepoeng): _____

Klinisk utdanning/godkjenning (minimum 60 studiepoeng): _____

Masterutdanning: _____

Ingen videreutdanning/ingen klinisk utdanning/ingen masterutdanning: _____

Sertifisering

Av de ansatte med barnevernspedagogutdanning, hvor mange har en form for sertifisering i...

Antall

...en eller flere
kartleggingsverktøy _____

...en eller flere metodikker i
tiltaksarbeid _____

Spesifiser sertifisering

Antall

Annen type sertifisering,
spesifiser: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Av de ansatte med sosionomutdanning, hvor mange har en form for sertifisering i...

Antall

...en eller flere
kartleggingsverktøy _____

...en eller flere metodikker i
tiltaksarbeid _____

Spesifiser sertifisering

Antall

Annen type sertifisering,
spesifiser: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Av de ansatte med psykologutdanning, hvor mange har en form for sertifisering i...

Antall

...en eller flere
kartleggingsverktøy _____

...en eller flere metodikker i
tiltaksarbeid _____

Spesifiser sertifisering

Antall

Annen type sertifisering,
spesifiser: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Hvor god er bemanningssituasjonen for ulike typer stillinger?

	Tilstrekkelig	Lite tilstrekkelig	Helt utilstrekkelig	Ikke aktuelt
Teamledere/fagledere:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Saksbehandlere/kontaktpersoner:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Tiltakspersoner (som kun jobber med oppfølging av ulike typer tiltak):	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Fagutviklere:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Veiledere:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Andre stillingskategorier:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Er det behov for flere ansatte med følgende utdanning?

	Ja	Nei
Barnevernspedagoger	(1) ☐	(2) ☐
Barnevernspedagoger med videreutdanning	(1) ☐	(2) ☐

	Ja	Nei
Barnevernspedagoger med klinisk utdanning/godkjenning	(1) ☐	(2) ☐
Barnevernspedagoger med masterutdanning	(1) ☐	(2) ☐
Sosionomer	(1) ☐	(2) ☐
Sosionomer med videreutdanning	(1) ☐	(2) ☐
Sosionomer med klinisk utdanning/godkjenning	(1) ☐	(2) ☐
Sosionomer med masterutdanning	(1) ☐	(2) ☐
Jurist	(1) ☐	(2) ☐
Psykolog	(1) ☐	(2) ☐

Presiser utdanning

	Ja	Nei
Annen utdanning, presiser: _____	(1) ☐	(2) ☐
_____	(1) ☐	(2) ☐
_____	(1) ☐	(2) ☐

Turnover

Kan du for følgende grupper ansatte, angi hvor mange i din tjeneste som har sluttet i løpet av de siste 12 månedene av andre grunner enn alderspensjon eller andre former for permisjon:

Antall

Teamledere/fagledere _____

Saksbehandlere/kontaktpersoner _____

Tiltakspersoner _____

Fagutviklere _____

Veiledere _____

Antall

Andre _____

Er du enig i følgende påstander?

	Svært uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Svært enig
Ansatte med grunnutdanning (barnevernspedagog, sosionom) har høyere turnover enn andre ansatte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Ansatte med videre-/masterutdanning har høyere turnover enn andre ansatte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Hvordan er søkningen til ledige stillinger?

	Tilfredsstillende	Ganske tilfredsstillende	Dårlig	Ikke aktuelt
Teamledere/fagledere:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Saksbehandlere/kontaktpersoner:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Tiltakspersoner (som kun jobber med oppfølging av ulike typer tiltak):	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Fagutviklere:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Veiledere:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Andre stillingskategorier:	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Tilfredsstillende søkerne de formelle kravene til stillingen:

- (1) Alle
- (5) De fleste
- (6) Få eller ingen

Hva skyldes eventuell underbemanning

	Svært viktig	Viktig	Lite viktig
For få stillingshjemler	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Manglende søkning til stillinger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
For få søkere med relevant utdanning	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐
Stor avgang fra stillinger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐

Hvis det er stor avgang fra stillinger: hva er de tre viktigste årsakene, etter ditt syn? (mulighet for flere svaralternativer)

- (1) Store belastninger i arbeidet
- (2) Lav lønn
- (3) Overgang til faglig karriereveier utenfor barnevernet
- (4) Overgang til faglig karriereveier innenfor barnevernet
- (5) Flytting til et annet sted i landet
- (6) Andre, presiser: _____

Kompetansen til de ansatte

Nedenfor lister vi opp en del kompetanser som er viktige for å utføre barnevernsoppgaver på en tilfredsstillende måte. Kan du for hver av dem angi i hvilken grad du mener dine ansatte har denne kompetansen? (Merk: Når det står barn nedenfor, mener vi både barn og ungdom)

Barn og barns utvikling

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...kunne vurdere om barnet utvikler seg innenfor det som anses som normalutvikling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...identifisere barn hvor det trengs nærmere utredning og bistand fra andre instanser	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...identifisere sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse hos barn (inkludert utviklingsforstyrrelser)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...vurdere foreldres omsorgskompetanse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...vurdere omsorgen hos foreldre med annen sosial, kulturell og erfaringsmessig bakgrunn	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...identifisere styrker og ressurser hos familien og nettverket som kan være viktige bidrag for å få til endringer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...identifisere omsorgssvikt og vurdere konsekvenser for det enkelte barn	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...benytte spesifikke observasjonsmetodikker i praksis	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...dokumentere og beskrive hvordan observasjoner er benyttet inn i faglig vurdering	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Samtaler med barn

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...tilpasse samtaleformer til det enkelte barn og formålet med samtalen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...etablere en trygg og god ramme for samtalen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...beherske anerkjente metoder for å snakke med barn	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...kunne snakke med barn og ungdommer om temaer knyttet til kropp, kjønn, seksualitet, trygghet og grenser på en god og trygg måte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Barn og familier i deres kontekst

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn, seksualitet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...møte barn og familier på en kultursensitiv måte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...forstå og kommunisere med mennesker i krevende situasjoner og i krise	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Samarbeid med barn

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

- (1) I liten grad
- (2) I noen grad
- (3) I stor grad
- (4) I svært stor grad

Samarbeid med foreldre

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

- (1) I liten grad
- (2) I noen grad
- (3) I stor grad
- (4) I svært stor grad

Nettverksbygging- og mobilisering

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...identifisere tidspunkter i arbeidet det er særlig viktig å trekke inn nettverket	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...benytte ulike metoder for å drive involveringsarbeid og nettverksmobilisering	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...samarbeide med andre instanser (eks. skole)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Jus og lovverk

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...anvende lovverket (som regulerer barnevernet) i praksis	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...forstå andre tjenesters lovverk og mandat	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Vurderings- og beslutningskompetanse

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...benytte en grunnleggende metodisk tilnærming til analysearbeidet og beslutningstaking	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...være bevisst på, og jobbe for å unngå, ulike former for feilslutninger i arbeidet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...kunne drøfte og begrunne sin (faglige) tilnærming, blant annet med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Forvaltningskompetanse

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...lede og styre arbeidsprosessene knyttet til saksbehandling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...forstå sin rolle som barnevernsarbeider	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Personlig kompetanse

I hvilken grad opplever du at dine ansatte har kompetansen til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...reflektere om seg selv i møte med andre	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...vurdere hvordan holdninger, verdier og følelsetilstand kan gi utslag i hvordan de forholder seg til barn og familier i barnevernet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...aktivere og motivere barn og foreldre til samarbeid [med barnevernet]	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...motivere for tiltak	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...presentere barnevernet og dets mandat på en god, åpen og overbevisende måte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...skape en trygg og god atmosfære hvor barn åpent kan fortelle om sine opplevelser og ønsker	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...skape tillit hos barn eller familie og gi dem en tro på seg selv	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Barnevernkontorets samlede kompetanse

Vi går nå bort fra kompetansen til den enkelte barnevernsarbeideren og vil stille noen spørsmål om tjenestens samlede kompetanse

I hvilken grad har tjenesten samlet sett følgende kompetanse?

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Spesialiserte tiltak rettet mot spesifikke målgrupper	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Kartleggingsverktøy rettet mot spesifikke målgrupper	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Om enslige mindreårige asylsøkere	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Om veiledning av fosterhjem	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Rekruttering av fosterhjem	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Metodikk i gjennomføring av nettverksarbeid	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Bestille og inngå kontrakter (f.eks. i forbindelse med oppdrag fra sakkyndige utreder etc.)	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Henvise til andre tjenester	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Kollegaveiledning	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐

Øvrig kompetanse

I hvilken grad opplever du at du, som barnevernleder, har tilstrekkelig kompetanse innenfor følgende områder?

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Barnevernledelse (organisering og forvaltning av operativt barnevern)	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Fagledelse	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Strategiledelse (strategisk endrings- og utviklingsarbeid)	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Personalledelse	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Økonomiledelse	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐
Ledelse i offentlig sektor	(6) ☐	(5) ☐	(4) ☐	(3) ☐

I hvilken grad har barneverntjenesten tilstrekkelig tilgang til følgende kompetanse i eller utenfor barneverntjenesten?

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Juridisk bistand	(4) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(1) ☐

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Sakkyndige psykologer eller psykiatere	(4) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(1) ☐
Helhetlig utredningstilbud rettet mot spesifikke målgrupper	(4) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(1) ☐
Helhetlig tiltakstilbud rettet mot spesifikke målgrupper	(4) ☐	(3) ☐	(2) ☐	(1) ☐

I hvilken grad fyller man udekket kompetansebehov ved ditt barnevernkontor gjennom private/eksterne tilbydere?

- (6) Ikke i det hele tatt
- (5) I liten grad
- (4) I noen grad
- (3) I stor grad

Kan du si noe om hvilken form for kompetanse dette i hovedsak gjelder?

_____

I hvilken grad fyller man manglende kapasitet gjennom private tilbydere?

- (6) Ikke i det hele tatt
- (5) I liten grad
- (4) I noen grad
- (3) I stor grad

Strategier for og eventuelle behov for kompetanseutvikling

Kryss av for det du mener er de tre viktigste forholdene for å forbedre tjenestens kompetanse?

- (1) Styrking av grunnutdanningen (nivå, lengde og innhold)
- (2) Bedre tilbud av formell etter-, videre- og masterutdanning
- (3) Opplæring og veiledning i jobbsituasjonen
- (4) Ansatte med lengre erfaring
- (5) Formelle kompetansekrav til tjenesten
- (6) Autorisasjon av barnevernsarbeidere
- (7) Økte ressurser
- (8) Annet, presiser: _____

Hvor viktige anser du følgende metoder og tiltak å være for å oppnå kompetanseutvikling?

	Svært viktig	Viktig	Litt viktig
Lengre kompetansegivende kurs ved universitet eller høyskole	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐
Kortere kurs i regi av universitet eller høyskole eller andre	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐
Interne kurs	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐
Kurs/etterutdanninger	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐
Veiledning i det daglige arbeidet	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐

Presiser metode eller tiltak

	Svært viktig	Viktig	Litt viktig
Andre, presiser: _____	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐
_____	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐
_____	(1) ☐	(3) ☐	(2) ☐

Hvordan arbeides det med å styrke de ansattes kompetanse? (mulighet for flere svaralternativer)

- (1) Formelt opplæringsprogram for alle nyansatte
- (2) Et system for veiledning av alle ansatte
- (3) Kommunen har en strategi for kompetanseheving
- (4) Kommunen tilbyr ulike kompetansehevingstiltak
- (5) Kommunen formidler tilbud om kompetanseutvikling
- (6) De ansatte oppfordres til å benytte seg av tilbud om kompetanseutvikling
- (7) Andre (presiser): _____

Hva mener du er de viktigste hindringene for kompetanseutvikling? (mulighet for flere svaralternativer)

- (1) Manglende relevante tilbud
- (2) Manglende interesse blant de ansatte
- (3) Manglende finansiering
- (4) Vanskelig å tilpasse til det daglige arbeidet

- (5) Vansker med å skaffe vikar
(6) Andre (presiser): _____

Noen bakgrunnsspørsmål

Kjønn

- (1) Kvinne
(2) Mann

Alder:

_____

Antall år ansatt i barnevernet:

_____

Antall år som barnevernleder:

_____

Utdanningsbakgrunn

- (1) Barnevernspedagog
(2) Sosionom
(3) Andre: _____

Har du (mulighet for flere svaralternativer)

- (1) Videreutdanning (minimum på 30 studiepoeng)
(2) Klinisk utdanning/godkjenning (minimum 60 studiepoeng)
(3) Masterutdanning
(4) Ingen videreutdanning/ingen klinisk utdanning/ingen masterutdanning

Tusen takk for at du tok deg tid til å besvare undersøkelsen!

Vedlegg 14 Spørreskjema til ansatte i barnevernstjenesten

Kompetanse i den kommunale barneverntjenesten

Gjennom den pågående barnevernsreformen vil det kommunale barnevernet få flere oppgaver, og spørsmål om kompetanse blir om mulig enda viktigere. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har gitt NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning) i oppdrag å kartlegge kompetansen i det kommunale barnevernet. Vi håper du vil svare på spørreskjemaet og på den måten bidra til å vi får et så korrekt bilde som mulig av kompetansesituasjonen i barneverntjenesten.

Spørreskjemaet inneholder spørsmål om din formelle kompetanse, øvrig kompetanse og ferdigheter. Det vil ta ca. 20 minutter å besvare undersøkelsen. Ditt svar vil bidra til å synliggjøre hvor kompetansehevende tiltak bør settes inn.

Du kan når som helst gå inn og ut av spørreskjemaet, alle dine svar lagres automatisk når du trykker neste.

Dersom du har spørsmål til undersøkelsen, ta kontakt med prosjektleder Trude Røsdal, trude.rosdal@nifu.no, tlf.nr. 926 61 970 eller Even Larsen, even.larsen@nifu.no, tlf.nr. 920 54 752.

Personalialia

Kjønn

(1) Kvinne

(2) Mann

Alder:

_____

Hvilken barneverntjeneste jobber du i?

_____

Antall år i barnevernet:

_____

Antall år i denne tjenesten:

_____

Antall år med annen yrkeserfaring:

_____

Nåværende stilling:

- (1) Teamleder/fagledere
- (2) Saksbehandler/kontaktperson
- (3) Tiltaksperson (jobber kun med oppfølging av ulike typer tiltak)
- (4) Fagutvikler
- (5) Veileder
- (6) Administrative/merkantil
- (7) Annet (presiser): _____

Stillingsbrøk (%):

_____

Utdanningsbakgrunn

- (1) Barnevernspedagog
- (2) Sosionom
- (3) Psykolog
- (4) Jurist
- (5) Annen 3-årig høyere utdanning
- (6) Ikke høyere utdanning
- (7) Annen, presiser: _____

Har du utdanning utover grunnutdanningen?

- (1) Ja, enkeltstående fag/kurs
- (5) Ja, videreutdanning tilsvarende minimum 30 studiepoeng
- (2) Ja, mastergrad/hovedfag
- (3) Nei
- (4) Annen, presiser: _____

Har du noen form for sertifisering/godkjenning?

- (1) Ja
- (2) Nei

Hvilke(n) sertifisering(er)/godkjenning(er)?

Merk: Når det står barn nedenfor, mener vi både barn og ungdom

Hvor mange barn har du ansvar for i dag (hovedansvar for og som står på din liste)?

Antall saker:

Hvor mange av disse sakene jobber du ikke jevnlig med (på vent/ikke prioritert)?

Antall saker:

Hvor mange saker er du medansvarlig i?

Antall saker:

I hvilken grad arbeider du med følgende saker?

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Melding/mottak	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Undersøkelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Hjelpetiltak	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Omsorgstiltak	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Annet type arbeid, spesifiser:

Din arbeidshverdag

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Har du tilstrekkelig tid til å utføre oppgavene dine på en tilfredsstillende måte?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
I arbeidskrevende perioder, får du hjelp til å prioritere mellom ulike oppgaver?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Utfører du oppgaver som du trenger mer opplæring for å gjøre?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Mottar du veiledning?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Krever jobben din at du lærer deg nye kunnskaper og ferdigheter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Er arbeidet ditt utfordrende på en positiv måte?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Ser du på arbeidet ditt som meningsfylt?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
I hvilken grad opplever du at du har tid til å opprette en god relasjon til barn, ungdom og foreldre?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Mestring av arbeidet

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
Er du fornøyd med kvaliteten på arbeidet du utfører?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Er du fornøyd med mengden arbeid du får gjort?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Er du fornøyd med kompetansen din til å løse problemer som dukker opp i arbeidet?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Er du fornøyd med kompetansen din til å ha et godt forhold til arbeidskolleger?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Er du fornøyd med kompetansen din til å ha et godt forhold til barn, ungdom og foreldre?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Får du tilbakemelding på kvaliteten på arbeidet du utfører?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Kan du selv umiddelbart avgjøre om du har gjort godt eller dårlig arbeid?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Er du fornøyd med kompetansen din til å ha et godt samarbeid med andre instanser?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Vurdering av egen kompetanse

Hvordan vurderer du din egen kompetanse i forhold til oppgavene du har i nåværende stilling?

- (1) Svært god
- (2) God
- (3) Middels
- (4) Dårlig
- (5) Svært dårlig

Nedenfor følger en oversikt over aktuelle kompetanser som kan være relevante for å løse arbeidsoppgaver i barnevernet. Kan du for hver av dem angi i hvilken grad du selv mener du har denne kompetansen? (Merk: Når det står barn nedenfor, mener vi både barn og ungdom)

Barn og barns utvikling

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...kunne vurdere om barnet utvikler seg innenfor det som anses som normalutvikling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...identifisere barn hvor det trengs nærmere utredning og bistand fra andre instanser	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...identifisere sentrale indikasjoner på ulike former for funksjonsnedsettelse hos barn (inkludert utviklingsforstyrrelser)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...vurdere foreldres omsorgskompetanse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...vurdere betydningen av foreldres utøvelse av omsorg	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...vurdere omsorgen hos foreldre med annen sosial, kulturell og erfaringsmessig bakgrunn	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...identifisere styrker og ressurser hos familien og nettverket som kan være viktige bidrag for å få til endringer	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...identifisere omsorgssvikt og vurdere konsekvenser for det enkelte barn	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...benytte spesifikke observasjonsmetodikker i praksis	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...dokumentere og beskrive hvordan observasjoner er benyttet inn i faglig vurdering	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Samtaler med barn

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...tilpasse samtaleformer til det enkelte barn og formålet med samtalen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...etablere en trygg og god ramme for samtaler	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...beherske anerkjente metoder for å snakke med barn	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...kunne snakke med barn og ungdommer om temaer knyttet til kropp, kjønn, seksualitet, trygghet og grenser på en god og trygg måte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Barn og familier i deres kontekst

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...identifisere barn som opplever vansker knyttet til kropp, kjønn, seksualitet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...møte barn og familier på en kultursensitiv måte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...vurdere risiko- og beskyttelsesfaktorer knyttet til det enkelte barns liv.	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...forstå og kommunisere med mennesker i krevende situasjoner og i krise	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Samarbeid med barn

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

- (1) I liten grad
- (2) I noen grad
- (3) I stor grad
- (4) I svært stor grad

Samarbeid med foreldre

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

- (1) I liten grad
- (2) I noen grad
- (3) I stor grad
- (4) I svært stor grad

Nettverksbygging- og mobilisering

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...identifisere tidspunkter i arbeidet det er særlig viktig å trekke inn nettverket	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...benytte ulike metoder for å drive involveringsarbeid og nettverksmobilisering	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...samarbeid med andre instanser (eks. skole)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Jus og lovverk

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...anvende lovverket (som regulerer barnevernet) i praksis	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...forstå andre tjenesters lovverk og mandat	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Vurderings- og beslutningskompetanse

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...benytte en grunnleggende metodisk tilnærming til analysearbeidet og beslutningstaking	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...være bevisst på, og jobbe for å unngå, ulike former for feilslutninger i arbeidet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...kunne drøfte og begrunne din (faglige) tilnærming, blant annet med bakgrunn i tilgjengelig kunnskap	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Forvaltningskompetanse

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...lede og styre arbeidsprosessene knyttet til saksbehandling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...forstå din rolle som barnevernsarbeider	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Personlig kompetanse

I hvilken grad opplever du at du har kompetanse til å...

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...reflektere om deg selv i møte med andre	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...vurdere hvordan holdninger, verdier og følelsetilstand kan gi utslag i hvordan du forholder deg til barn og familier i barnevernet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...aktivere og motivere barn og foreldre til samarbeid [med barnevernet]	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...motivere for tiltak	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
...presentere barnevernet og dets mandat på en god, åpen og overbevisende måte	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...skape en trygg og god atmosfære hvor barn åpent kan fortelle om sine opplevelser og ønsker	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
...skape tillit hos barn eller familie og gi dem en tro på seg selv	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Mener du at din(e)...

	I svært liten grad	I liten grad	I noen grad	I stor grad	I svært stor grad
grunnutdanning har gitt deg et godt grunnlag for å arbeide i barneverntjenesten?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
enkeltstående fag/kurs har gitt deg et godt grunnlag for å arbeide i barneverntjenesten?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
videreutdanning har gitt deg et godt grunnlag for å arbeide i barneverntjenesten?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
mastergrad har gitt deg et godt grunnlag for å arbeide i barneverntjenesten?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Kompetanseutvikling

Tiltak for kompetanseutvikling

	Ja	Nei
Har du gjennomgått introduksjonskurs/innkjøringsprogram	(1) ☐	(2) ☐
Har du en mentor/fadder i jobben?	(1) ☐	(2) ☐

Har du deltatt i noen av følgende former for kompetanseutvikling siste to år

	Ja	Nei
Videreutdanning ved en høyskole eller universitet (minste varighet)	(1) ☐	(2) ☐
Kurs	(1) ☐	(2) ☐
Konferanse	(1) ☐	(2) ☐
Intern opplæring	(1) ☐	(2) ☐
Sertifisering/godkjenning	(1) ☐	(2) ☐

Innenfor hvilke av disse mer overordnede områdene har du eventuelt behov for kompetanseutvikling?

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Barn og barns utvikling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Samarbeid og kommunikasjon	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Forvaltningskompetanse i barneverntjenesten	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Personlig kompetanse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Spesifiser område

	Ikke i det hele tatt	I liten grad	I noen grad	I stor grad
Andre områder, spesifiser: _____	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
_____	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
_____	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Har noe av det følgende hindret deg i å delta i kompetanseutviklingsaktiviteter?

	Svært uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Svært enig
Opplæringen koster for mye	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg er ikke interessert	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg har ikke behov for å delta	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Vanskelig å skaffe vikar	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Mangel på støtte fra ledelsen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Passer ikke inn i min arbeidsplan	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Ikke tid pga. familieforpliktelser eller andre forpliktelser utenfor jobben	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Tjenesten klarer ikke å nyttiggjøre seg ny kompetanse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Finner ingen relevante tilbud	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Hvordan ser du på å fortsette i jobben?

	Svært uenig	Uenig	Verken enig eller uenig	Enig	Svært enig
Jeg har til hensikt å fortsette i min nåværende jobb i de neste to årene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg har flere ganger i løpet av de siste årene vurdert å si opp jobben	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
I min tjeneste er det mange spennende utviklingsmuligheter og faglige karriereveier	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐
Jeg har lyst til å bli leder i barnevernet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐

Tusen takk for at du tok deg tid til å besvare undersøkelsen!

Vedlegg 15 Intervjuguide brukerorganisasjoner

Tema for spørsmål/intro til spørsmål	Spørsmål	Eventuelle oppfølgingsspørsmål
Ønsket kompetanse	Hva mener du det er viktigst at en som jobber i den kommunale barnevernstjeneste kan? (Nevn tre-fem kunnskapsområder/ferdigheter)	Hva er ikke så viktig?
	Hvis du tenker tilbake noen år, ville du svart det samme på disse spørsmålene?	Hvis endring: Hva er den største endringen?
	Hvilke områder opplever du at den kommunale barneverntjenesten har særlig god kompetanse i i dag?	Når du tenker på de som jobber i den kommunale barnevernstjenesten i dag; er det noen områder som du tenker at 'dette trenger de mer kompetanse i'?
Til Skeiv Ungdom/skeiv verden: Din organisasjon representerer en særskilt brukergruppe	Hvordan opplever du at de som jobber i barnevernet har kompetanse om utfordringene til dine medlemmer?	Hvordan kan man styrke denne kompetansen i barnevernet?
Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i barnevernets mandat, og definert noen en del områder som de mener at de som jobber i barnevernet bør ha kompetanse innen. Jeg lurer på hvordan dere opplever at disse områdene blir ivaretatt i dag:		
Barn og barns utvikling - <i>Hvordan man ser på barn som et eget individ, med egne synspunkter og erfaringer, og om hva man kan forvente av barn i ulike aldre.</i>	Hvorvidt opplever dere at barnevernsarbeidere har kompetanse om barn og barns utvikling?	Er det noen aspekter av barn og barns utviklings som dere skulle ønske barnevernsansatte kunne mer om?
Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet	Hvorvidt opplever dere at barnevernsansatte har den nødvendige kompetansen til å vurdere foreldres omsorgskompetanse?	
	Observasjon er et sentralt verktøy for å vurdere foreldres omsorgsevne. Hvordan opplever dere observasjonskompetansen til barnevernsansatte?	Hvordan kan dette kompetansen styrkes?

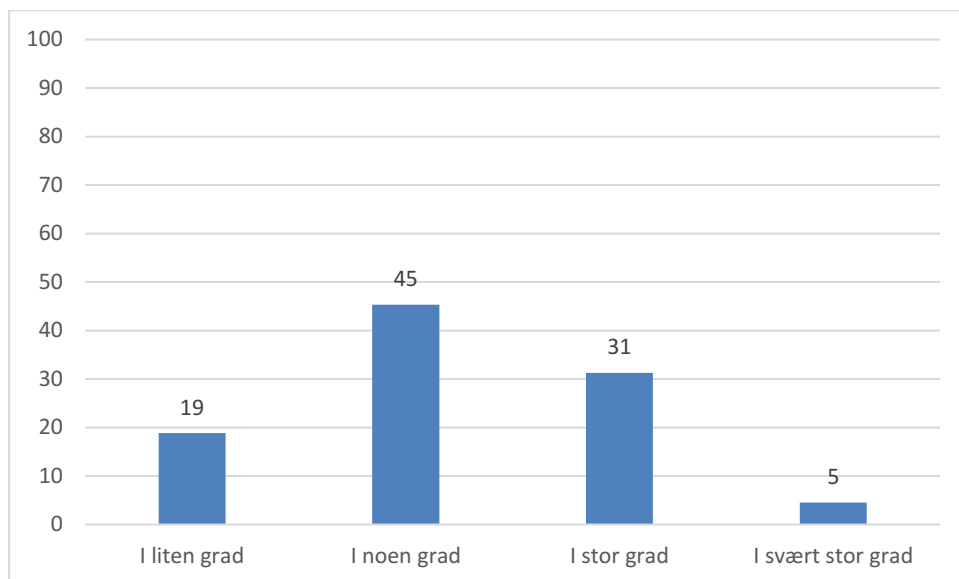
Helhetsperspektiv	Hvordan opplever dere at barnevernsansatte kommuniserer med barn?	
	Hvordan opplever dere at barnevernet evner å se konteksten familien inngår i? <i>Dette handler bl.a. om å forstå familiens utfordringer, og kultursensitivitet.</i>	
Samarbeid og kommunikasjon	Hvordan opplever dere at barns rett til medvirkning blir ivaretatt?	
	Hvordan opplever dere at barnevernsarbeidere lykkes i å samarbeide med foreldre?	
Forvaltningskompetanse: Barnevernsansatte må ta en rekke beslutninger i henhold til lover og regler.	Hvordan opplever dere barnevernsansattes juridiske kompetanse?	
	Hvordan opplever dere barnevernsansattes forståelse av egen rolle?	
Personlig kompetanse:	Hvorvidt opplever dere at de som jobber i barnevernet evner å skape tillit, og ha empati og omsorg?	
Kompetanse i tjenesten: Alle trenger ikke kunne alt.	Er det noen spesielle tema som dere mener at noen i barnevernstjenesten bør ha særskilt kompetanse om?	
Om utdanningene		
Det er særlig to utdanninger som utdanner til barnevernstjenesten: barnevernspedagogutdanning og sosionomutdanning.	Hvordan opplever dere at barnevernspedagogutdanningene kvalifiserer til arbeidet i barnevernet?	Er det noe dere tenker man bør ha mer av i utdanningen? Eller mindre av?
	Hvordan opplever dere at sosionomutdanningen kvalifiserer til arbeidet i barnevernet?	Er det noe dere tenker man bør ha mer av i utdanningen? Eller mindre av?
Det er mange andre yrkesgrupper som også jobber i den kommunale barneverntjenesten	Er det andre yrkesgrupper dere mener det er viktig at er tilstede i den kommunale barneverntjenesten/at de har tilgang til?	
Andre ting???		

Vedlegg 16 Øvrige spørsmål vedrørende de ansattes vurdering av egen arbeidshverdag og mestring av arbeidet (kapittel 4)

De følgende figurene/frekvensfordelingene viser hvordan respondentene vurderer sin egen arbeidshverdag, hvordan de selv mener at de mestrer det daglige arbeidet, og hvordan de vurderer egen fremtid i barnevernstjenesten.

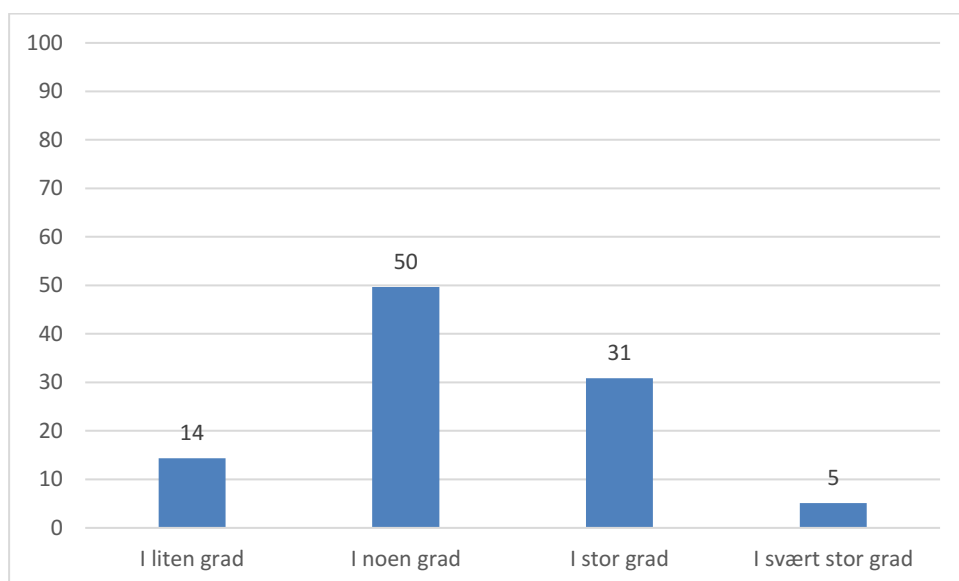
Arbeidshverdag

Figur V1 viser at godt over 60 prosent av de som har svart mener at de i «liten grad» eller «i noen grad» har tid til å utføre oppgavene sine på en tilfredsstillende måte. 36 prosent svarer at de «i stor grad», eller «svært stor grad» mener at de har tid nok til å utføre sine arbeidsoppgaver.

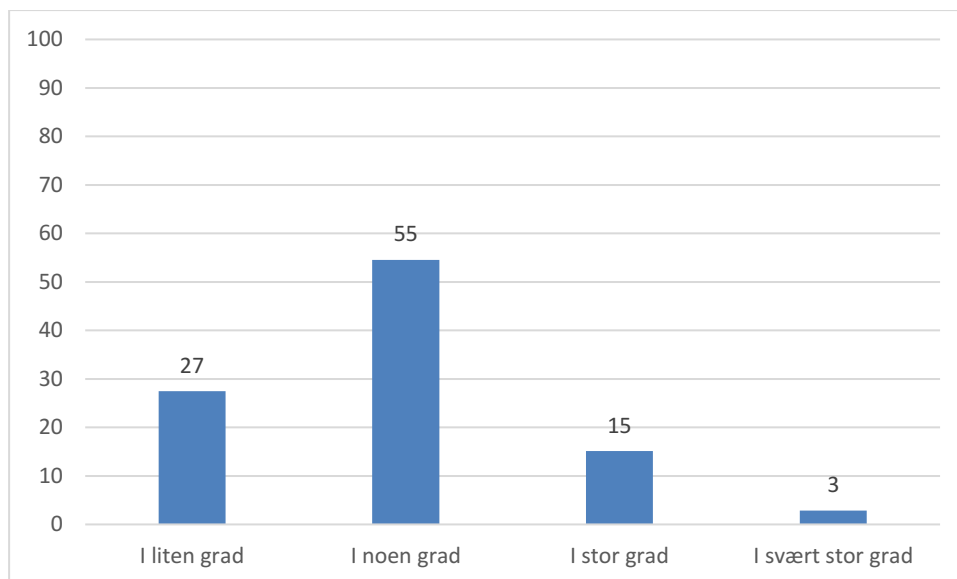
Figur V1: Andel ansatte som mener de har tilstrekkelig tid til å utføre oppgavene sine på en tilfredsstillende måte (N = 1017)

I tråd med fordelingen over, så svarer også godt over 60 prosent av de ansatte at de «i liten grad» eller i «noen grad» for hjelp til å prioritere arbeidsoppgaver, se figur V2.

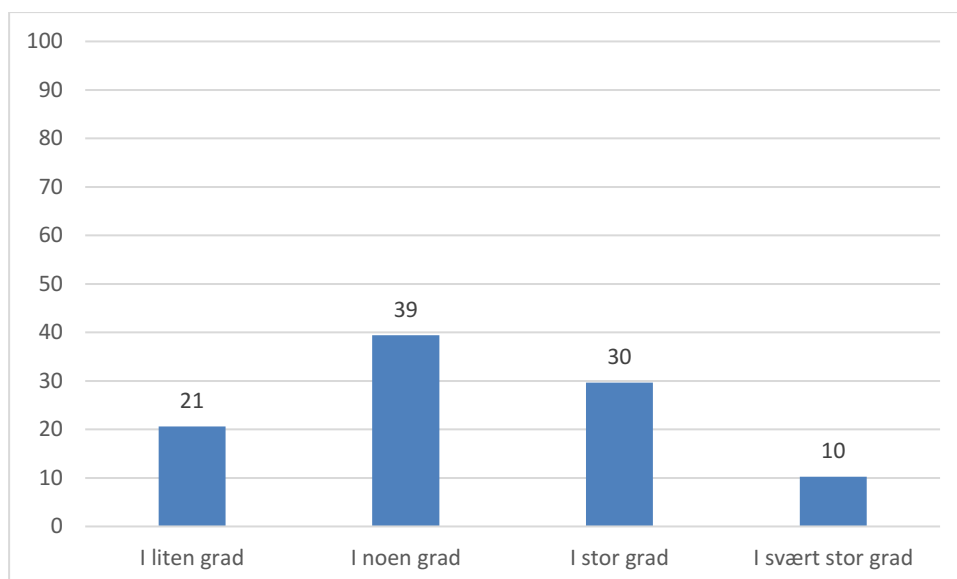
Figur V2: Andel ansatte som mener at de i arbeidskrevende perioder, får hjelp til å prioritere mellom ulike oppgaver (N=1015)

Figur V3 illustrerer at over halvparten av de som besvarte spørreskjema mener at de «i noen grad» utfører oppgaver som de trenger mer opplæring for å utføre.

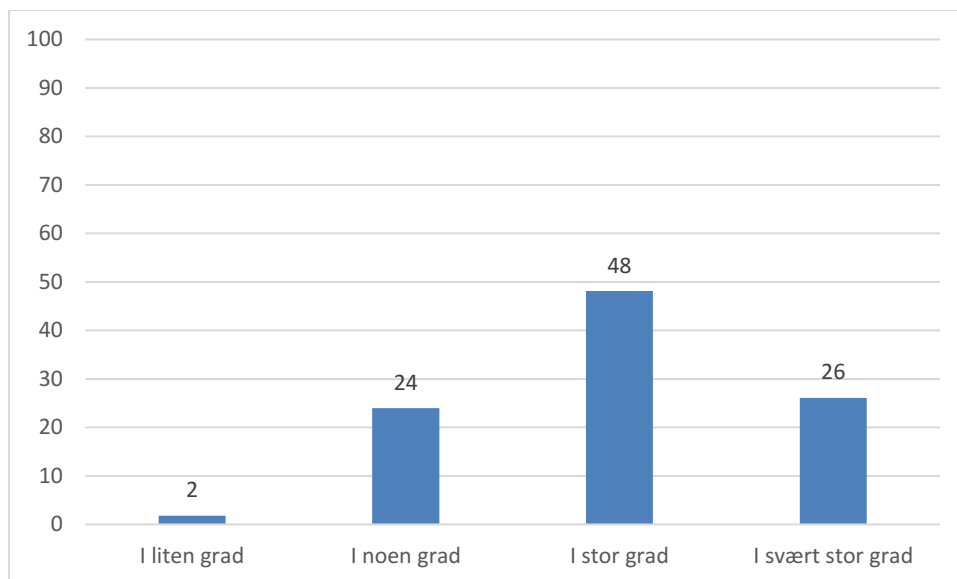
Figur V3: Andel ansatte som mener de utfører oppgaver som de trenger mer opplæring for å gjøre (N=1012)

40 prosent av de som svarte mener at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» mottar veiledning i arbeidshverdagen. 60 prosent svarer da at de «i liten grad» eller «i noen grad» mottar veiledning (se figur V4).

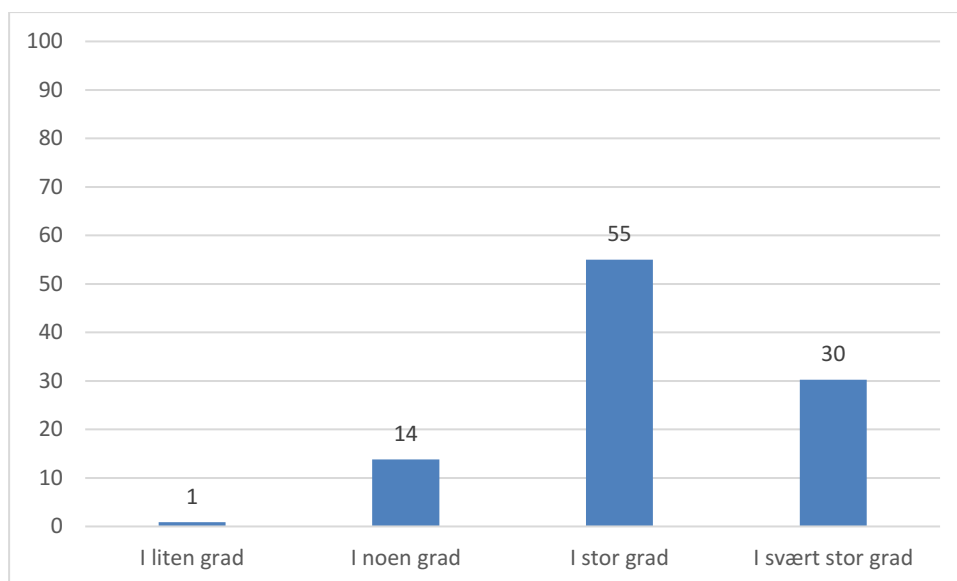
Figur V4: Andel ansatte som mottar veiledning (N=1004)

Figur V5 viser at en høy andel av de ansatte vurderer at jobben i barnevernstjenesten krever at man lærer seg nye kunnskaper og ferdigheter – 74 prosent.

Figur V5: Andel ansatte som mener jobben krever at de lærer deg nye kunnskaper og ferdigheter (N=1008)

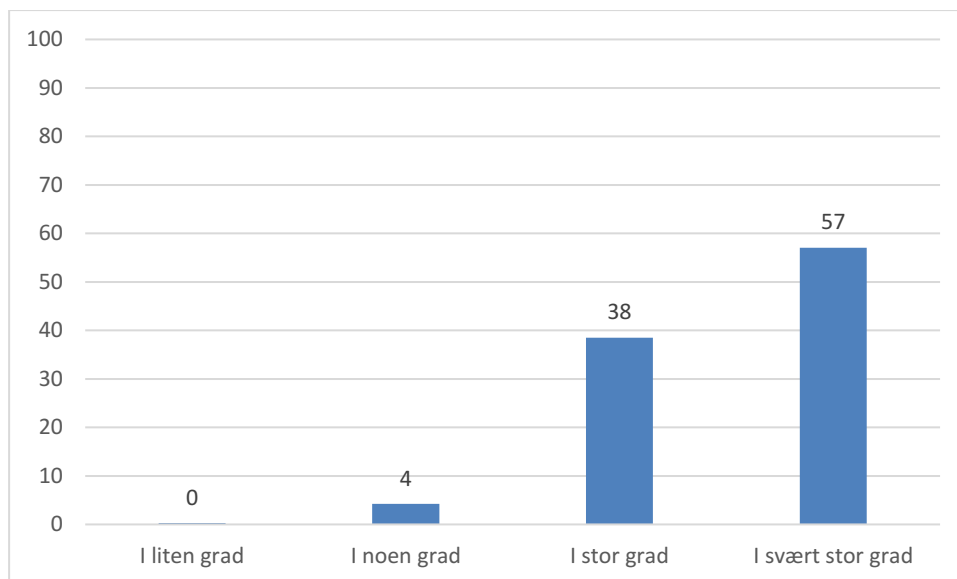
De ansatte i barnevernstjenesten mener at de har et arbeid som er utfordrende, men på en positiv måte. 55 prosent av de som besvarte skjema mener at arbeidet er positivt utfordrende «i stor grad», mens så mange som nesten en tredjedel mener at det «i svært stor grad» er positivt utfordrende.

Figur V6: Andel ansatte som mener arbeidet er utfordrende på en positiv måte (N= 1011)

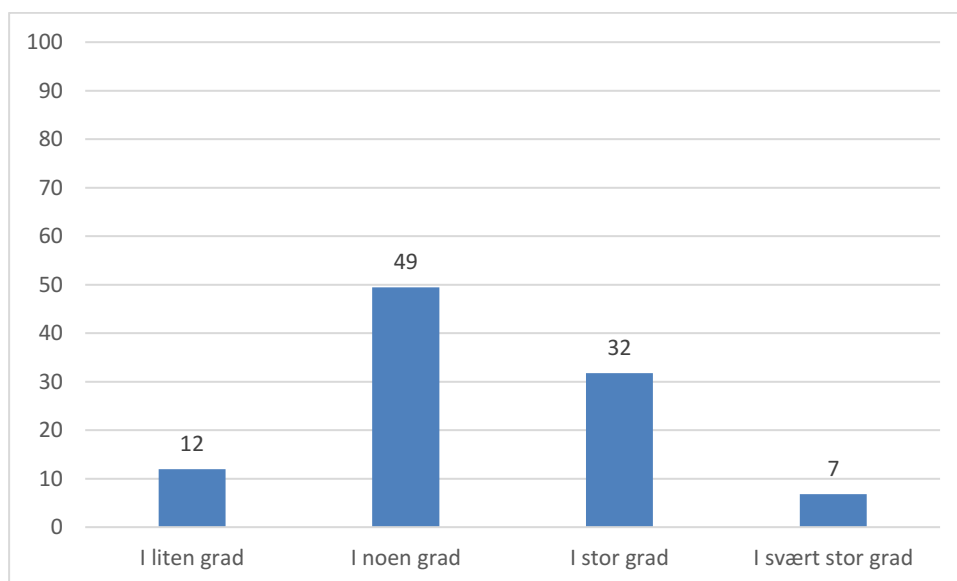

Som figur V7 viser, så er det ingen tvil om at barnevernsarbeidere oppfatter arbeidet sitt som meningsfylt.

Figur V7: Andel ansatte som ser på arbeidet sitt som meningsfylt (N=998)

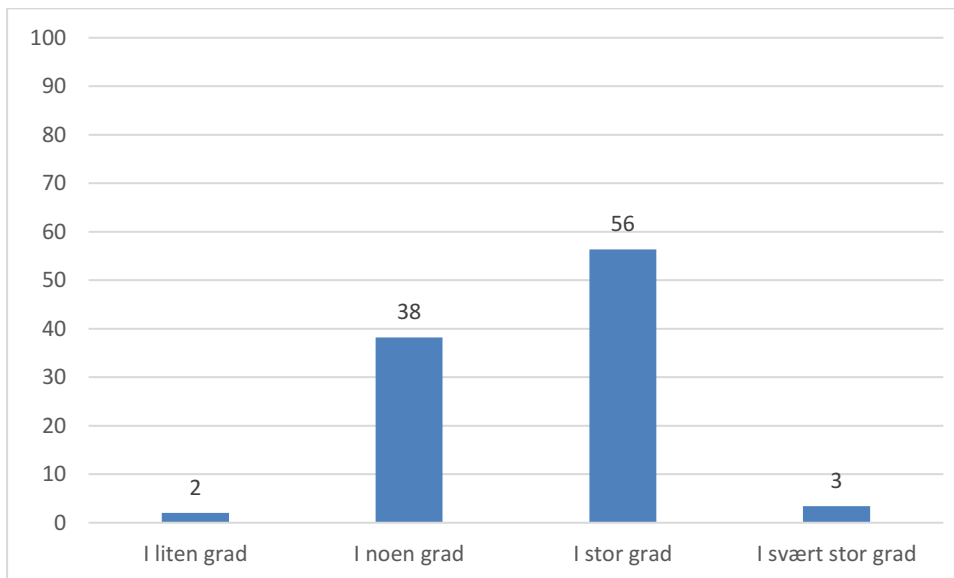
Tid er mangelvare, også for barnevernsarbeidere. Figur V8 viser at over 60 prosent av de ansatte opplever at de «i liten grad» eller kun «i noen grad» har tid nok til å opprette gode relasjoner til brukerne av barnevernstjenestene.

Figur V8: Andel ansatte som opplever at de har tid til å opprette en god relasjon til barn, ungdom og foreldre (N=1011)

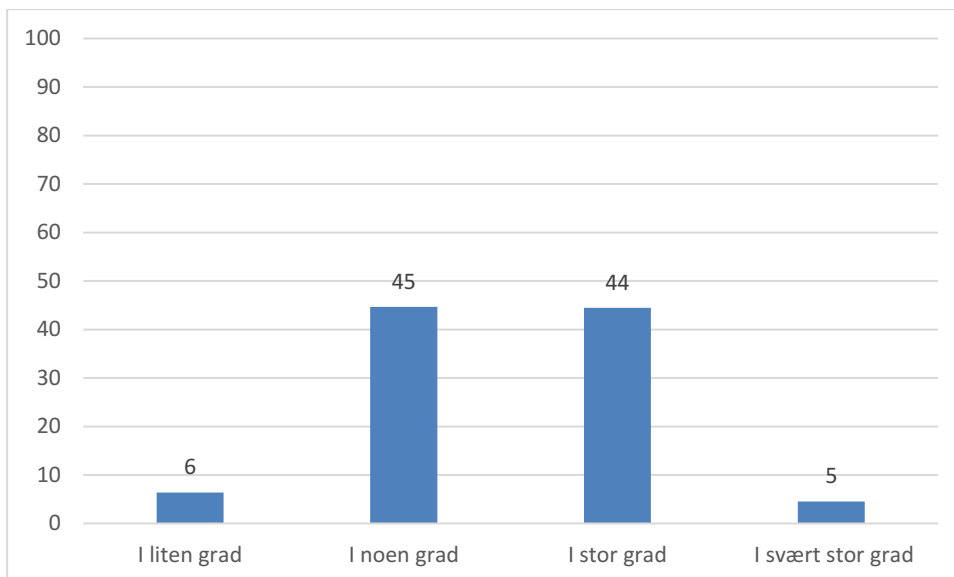
Mestring

Figur V9 illustrerer at nesten 60 prosent av de som besvarte spørreskjema «i stor grad» eller «i svært stor grad» er fornøyd med kvaliteten på eget utført arbeid.

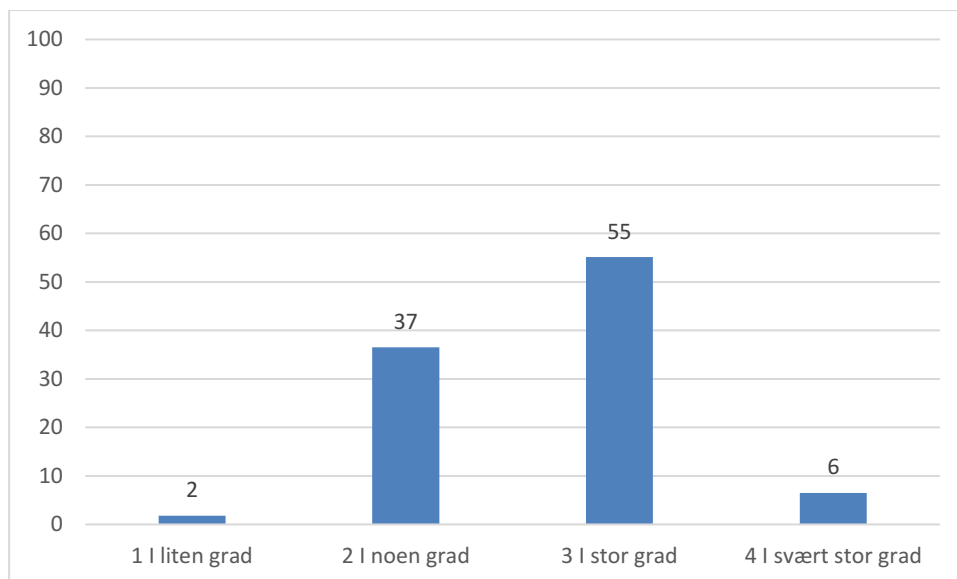
Figur V9: Andel av ansatte som er fornøyd med kvaliteten på arbeidet de utfører (N= 994)

På spørsmål om hvor fornøyd respondentene er med mengden arbeid de får gjort, så deler det seg ganske likt mellom de som er relativt fornøyd og de som er mindre fornøyd med hva de klarer å få utført (se figur V10).

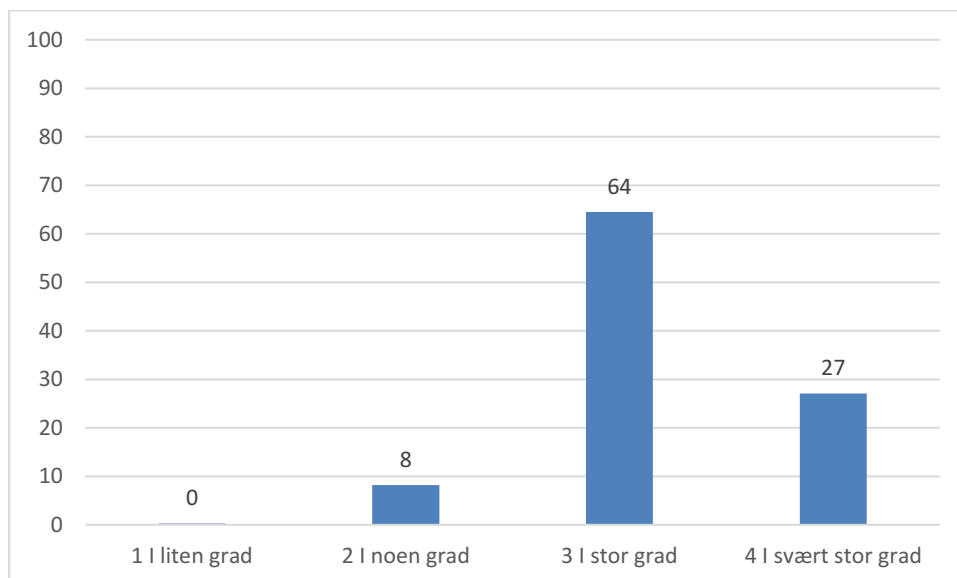
Figur V10: Andel av ansatte som er fornøyd med mengden arbeid de får gjort (N= 990)

De ansatte i barnevernstjenesten har også relativt stor tiltro til egen kompetanse når det gjelder å løse eventuelle problemer som kan dukke opp i det daglige arbeidet (figur V11).

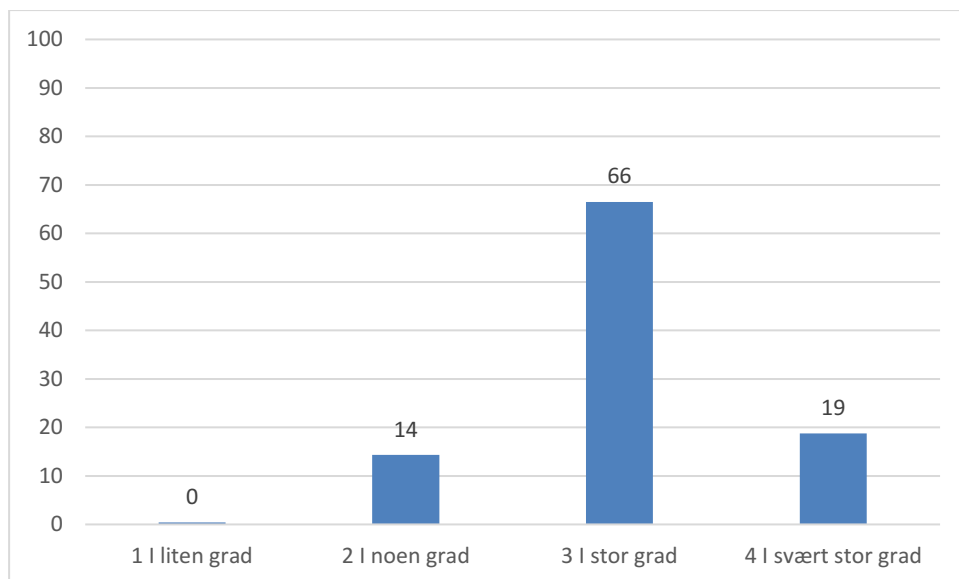
Figur V11: Andel av ansatte som er fornøyd med kompetansen til å løse problemer som dukker opp i arbeidet (985)

Figur V12 viser at over 90 prosent av de ansatte mener at de har den kompetansen som trengs for å kunne ha et godt forhold til sine arbeidskollegaer.

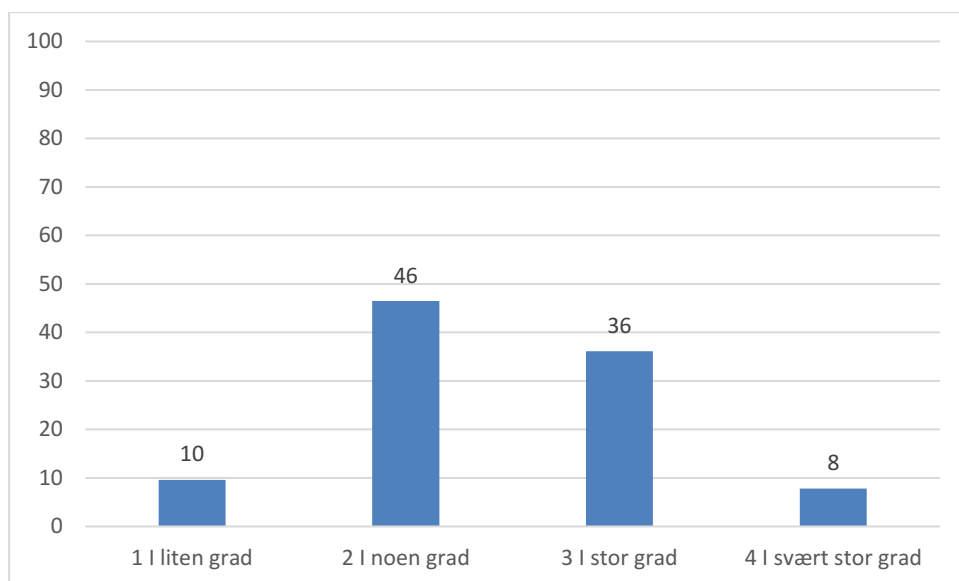
Figur V12: Andel av ansatte som er fornøyd med kompetansen sin til å ha et godt forhold til arbeidskollegaer (N=991)

Figur V13 viser at de ansatte også har tiltro til egen kompetanse når det gjelder å ha et godt forhold til de ulike brukerne av barnevernstjenestene.

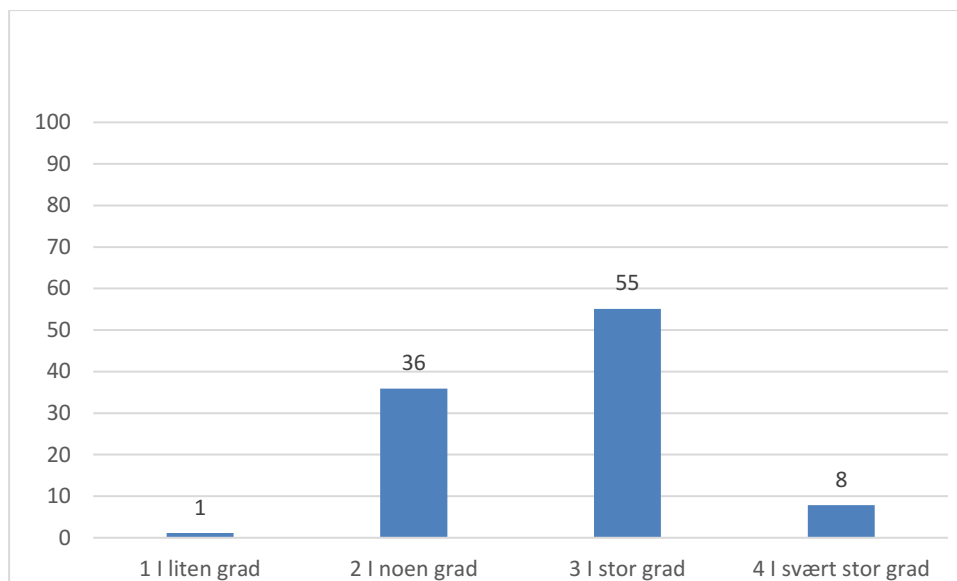
Figur V13: Andel ansatte som er fornøyd med kompetansen til å ha et godt forhold til barn, ungdom og foreldre (N=985)

En noe større andel av respondentene rapporterer at de kun «i noen grad» eller «i liten grad» får tilbakemelding på kvaliteten av utført arbeid, sammenlignet med de som rapporterer at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» mottar tilbakemeldinger på dette (figur V14).

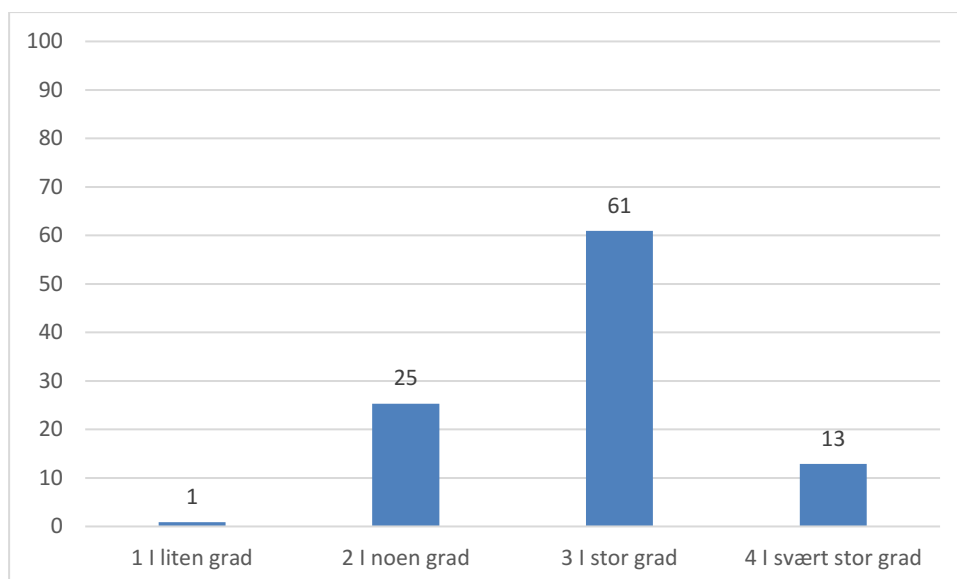
Figur V14: Andel ansatte som får tilbakemelding på kvaliteten på arbeidet de utfører (N=988)

Imidlertid viser også figur V15 at godt over halvparten av respondentene mener de selv er i stand til å avgjøre hvorvidt de har gjort et godt eller dårlig arbeid.

Figur V15: Andel ansatte som mener de selv umiddelbart kan avgjøre om de har gjort godt eller dårlig arbeid (N = 989)

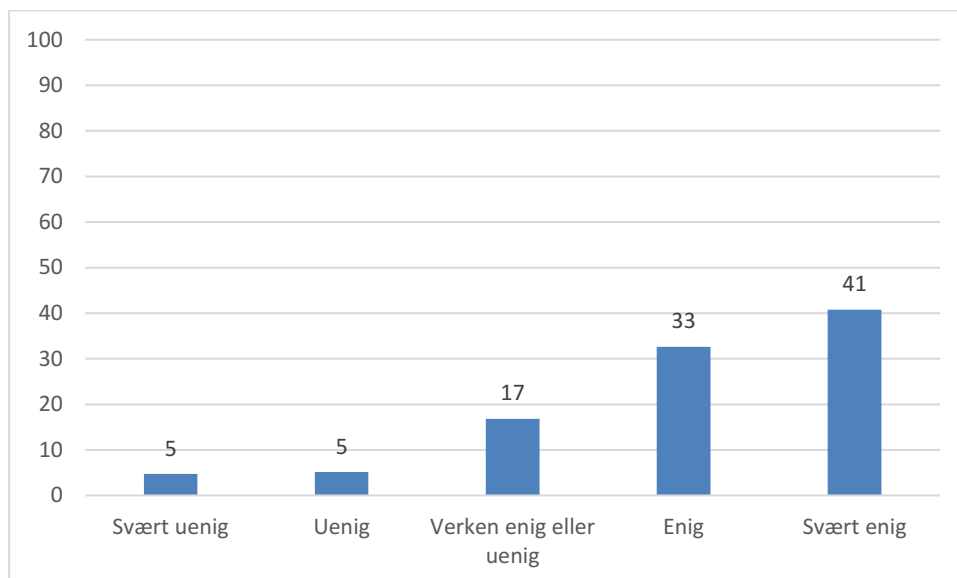
Nesten tre fjerdedeler av respondentene vurderer egen kompetanse til å samarbeide med andre instanser som god – eller at de «i stor grad» eller «i svært stor grad» innehar denne kompetansen (figur V16).

Figur V16: Andel ansatte som er fornøyd med kompetansen til å ha et godt samarbeid med andre instanser (N=993)

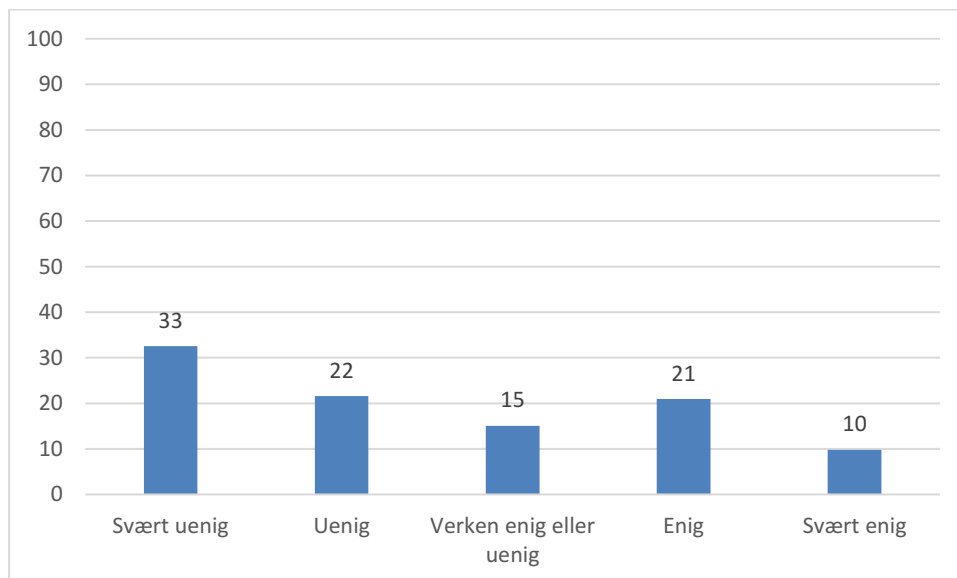
Hvordan ser ansatte på å fortsette i jobben

Figur V17 viser at langt de fleste av respondentene har til hensikt å fortsette i jobben som barnevernsarbeider de neste to årene.

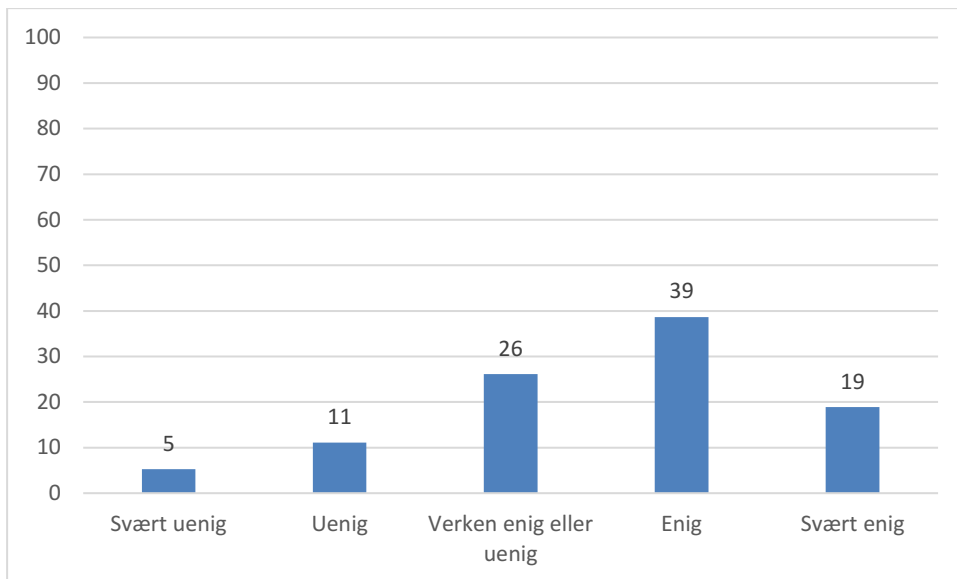
Figur V17: Andel som er enig/uenig i påstanden "Jeg har til hensikt å fortsette i min nåværende jobb i de neste to årene" (N=935)

I tråd med funnene i figur 17, så er over halvparten av respondentene «svært uenig» eller «uenig» i påstanden om at de flere ganger ilet de siste årene har vurdert å si opp jobben, se figur V18 for illustrasjon.

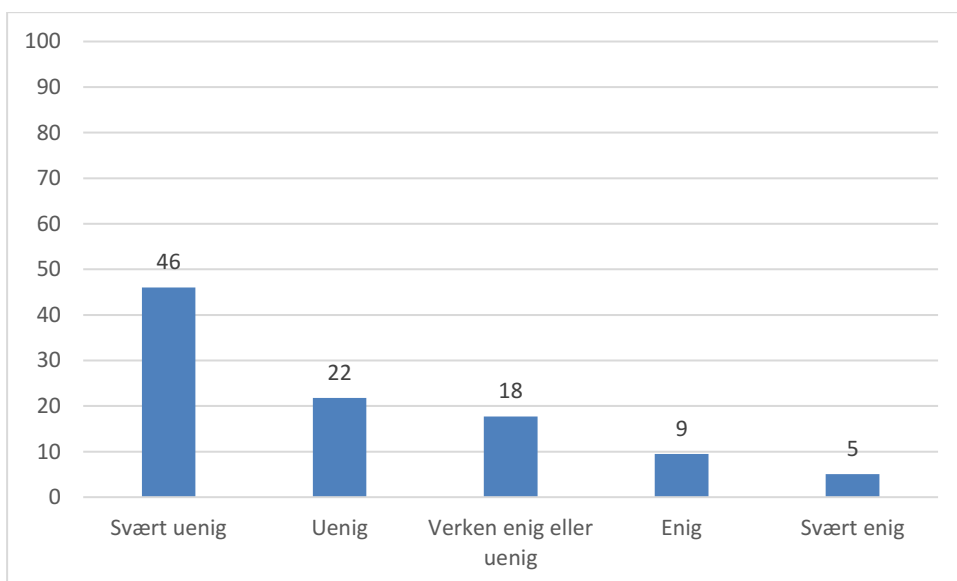
Figur V18: Andel som er enig/uenig i påstanden "Jeg har flere ganger i løpet av de siste årene vurdert å si opp jobben" (N=930)

Figur V19 viser at det også er en høy andel av respondentene som mener at det er spennende utviklingsmuligheter innenfor barnevernstjenesten.

Figur V19: Andel som er enig/uenig i påstanden "I min tjeneste er det mange spennende utviklingsmuligheter og faglige karriereveier" (N=931)

Det er imidlertid da interessant å registrere at en meget lav andel av de som besvarte spørreskjema rapporterte å være «enig» eller «svært enig» i påstanden om at «Jeg har lyst til å bli leder i barnevernet, se figur V20.

Figur V20: Andelen som er enig/uenig i påstanden "Jeg har lyst til å bli leder i barnevernet" (N=928)

Tabelloversikt

Tabell 1.1: Kompetanse barnevernsarbeideren må inneha	15
Tabell 1.2: Kompetanse barneverntjenesten må inneha (kompetanse tjenesten samlet må inneha) ..	16
Tabell 1.3: Kompetanse barneverntjenesten må ha tilgang til	16
Tabell 1.4: Bestanddeler av læringsutbytte i henhold til kvalifikasjonsrammeverket	19
Tabell 1.5: Svarprosent barnevernsledere	20
Tabell 1.6: Oversikt over årsverk i tjenesten og fordelingen av utdanningsbakgrunn for populasjon og utvalg	22
Tabell 2.1: Studieplan for bachelorutdanning i Barnevern i et flerkulturelt samfunn (HSN).....	29
Tabell 2.2: Oversikt over tilbyderne av masterprogram relatert til barnevern eller sosialt arbeid. Navn på masterprogram	32
Tabell 2.3: Oversikt over videreutdanninger tilsvarende 30 studiepoeng etter tilbyder	34
Tabell 2.4: Oversikt over videreutdanninger tilsvarende 60 studiepoeng etter tilbyder	36
Tabell 3.1: Barnevernspedagogutdanning ved Høgskulen på Vestlandet, læringsutbyttebeskrivelse for ett emne.....	42
Tabell 3.2: Læringsutbyttebeskrivelser for emne inkludert i barnevernspedagogutdanning ved Universitetet i Stavanger	43
Tabell 3.3: Læringsutbyttebeskrivelser for to av emnene inkludert i utdanningen ved Universitetet i Stavanger	51
Tabell 3.4: Læringsutbyttebeskrivelse for masterutdanning i barnevern ved Høgskolen i Oslo og Akershus.....	58
Tabell 3.5: Læringsutbyttebeskrivelse for masterutdanning i psykisk helsearbeid ved Nord Universitet.....	59
Tabell 4.1: Gjennomsnitt alder, antall år i barnevernet og som barnevernleder	73
Tabell 4.2: Andel kommuner som samarbeider med andre. Etter kommunestørrelse. Prosent.	73
Tabell 4.3: Andel kommuner som samarbeider med andre. Etter landsdel. Prosent.	73
Tabell 4.4: Organiseringsmodell etter kommunestørrelse	74
Tabell 4.5: Ansatt ansatte teamledere/fagledere etter kommunestørrelse	74
Tabell 4.6: Antall saksbehandlere/kontaktpersoner etter kommunestørrelse	75
Tabell 4.7: Antall tiltakspersoner etter kommunestørrelse	75
Tabell 4.8: Antall fagutviklere	75
Tabell 4.9: Antall veiledere etter kommunestørrelse	75
Tabell 4.10: Antall ansatte i andre stillinger.....	76
Tabell 4.11: Antall ansatte barnevernspedagoger	76
Tabell 4.12: Antall ansatte sosionomer	76
Tabell 4.13: Antall ansatte jurister og psykologer	77
Tabell 4.14: Gjennomsnittlig antall saksbehandlere/kontaktpersoner som har sluttet siste 12 måneder som andel av antall ansatte	81

Tabell 4.15: Tilfredsstiller søkerne de formelle kravene til stillingen?	83
Tabell 4.16: Tilfredsstiller søkerne de formelle kravene til stillingen? Etter kommunestørrelse	83
Tabell 4.17: Barnevernsledernes utdanningsbakgrunn.....	97
Tabell 5.1: Antall år i barnevernet og denne tjenesten.....	105
Tabell 5.2: Underordnede kompetansemål med lavere vurdering	118
Tabell 5.3: Utdanningsgrupper	119
Tabell 5.4: Sammenligning av barnevernspedagoger og dem med en annen treårig høyere utdanning kompetansevurdering	120
Tabell 5.5: Regresjonsanalyse. Utdanningsbakgrunn, alder og yrkeserfaring på indeksen «Barns utvikling».....	120
Tabell 5.6: Sammenligning av videreutdannedes og masterutdannedes kompetansevurdering	121
Tabell 5.7 Sammenligning mellom grunnutdannedes og videre/-masterutdannedes kompetansevurdering	121
Tabell 5.8: Korrelasjon mellom vurdering av kompetanse og antall år i barneverntjenesten	122

Figuroversikt

Figur 4.1: Hvor god er bemanningssituasjonen for ulike typer stillinger?	77
Figur 4.2: Andel ledere som mener at bemanningssituasjonen for ulike typer stillinger er tilstrekkelig. Etter kommunestørrelse	78
Figur 4.3: Andel med ulik videreutdanningskompetanse. Etter kommunestørrelse	79
Figur 4.4: Er det behov for flere ansatte med følgende utdanning?	79
Figur 4.5: Er det behov for flere ansatte med følgende utdanning? Etter kommunestørrelse.	80
Figur 4.6: Hvor mange i din tjeneste har sluttet i løpet av de siste 12 månedene av andre grunner enn alderspensjon eller andre former for permisjon.....	81
Figur 4.7: Vurdering av turnover.....	82
Figur 4.8: Ledernes vurdering av søkningen til ledige stillinger	82
Figur 4.9. Hva skyldes eventuell underbemanning?	83
Figur 4.10. Hva skyldes eventuell underbemanning? Etter kommunestørrelse.....	84
Figur 4.11: Hvis det er stor avgang fra stillinger: hva er de tre viktigste årsakene?	84
Figur 4.12: Kompetanse om barn og barns utvikling.....	85
Figur 4.13: Kompetanse om foreldres omsorgskompetanse og -kapasitet.....	86
Figur 4.14: Kompetanse om samtaler med barn	86
Figur 4.15: Kompetanse om barn og familier i deres kontekst.....	87
Figur 4.16: Kompetanse om risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens	87
Figur 4.17: Kompetanse om samarbeid med barn og foreldre.....	88
Figur 4.18: Kompetanse om nettverksbygging og mobilisering	88
Figur 4.19: Kompetanse om jus og lovverk	89
Figur 4.20: Vurderings- og beslutningskompetanse.....	89
Figur 4.21: Forvaltningskompetanse	90
Figur 4.22: Personlig kompetanse.....	91
Figur 4.23: I hvilken grad har tjenesten samlet sett følgende kompetanse?	92
Figur 4.24: Tilgang til kompetanse i eller utenfor barneverntjenesten	93
Figur 4.25: I hvilken grad fyller tjenesten udekket kapasitet gjennom private tilbydere?	93
Figur 4.26: I hvilken grad fyller tjenesten udekket kompetanse gjennom private tilbydere?.....	94
Figur 4.27: Hva er de tre viktigste forholdene for å forbedre tjenestens kompetanse?	95
Figur 4.28: Hva er de tre viktigste forholdene for å forbedre tjenestens kompetanse? Etter kommunestørrelse	95
Figur 4.29: Viktigste metode for å styrke kompetansen. Etter kommunestørrelse	96
Figur 4.30: Hvordan arbeides det med kompetanseheving? (Flere svar mulig)	96
Figur 4.31: Viktigste tre hindringer for kompetanseutvikling. Etter kommunestørrelse.....	97
Figur 4.32: I hvilken grad opplever du at du, som barnevernleder, har tilstrekkelig kompetanse innenfor følgende områder?	98

Figur 4.33: I hvilken grad opplever du at du, som barnevernleder, har tilstrekkelig kompetanse innenfor følgende områder? Etter kommunestørrelse	99
Figur 5.1: Utvalgets rapportering om nåværende stilling (N=1093)	104
Figur 5.2: Utdanning utover grunnutdanningen for sosionomer og barnevernspedagoger (N= 904) .	106
Figur 5.3: Andel som mener grunnutdanningen har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N= 953).....	106
Figur 5.4: Andel som mener enkeltstående fag/kurs har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N =277).....	107
Figur 5.5: Andel som mener videreutdanning har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N=443).....	107
Figur 5.6: Andel som mener mastergraden har gitt et godt grunnlag for å jobbe i barneverntjenesten (N = 89).....	108
Figur 5.7: Andel som vurderer egen kompetanse i forhold til arbeidsoppgavene vedkommende har i nåværende stilling (N=1006)	108
Figur 5.8: I hvilken grad de ansatte arbeider med ulike saker	110
Figur 5.9: Vurdering av egen kompetanse på området «Barn og barns utvikling»	111
Figur 5.10: Vurdering av egen kompetanse på området «Foreldres omsorgskompetanse og kapasitet»	112
Figur 5.11: Vurdering av egen kompetanse på området «Samtaler med barn»	112
Figur 5.12: Vurdering av egen kompetanse på området «Barn og familier i deres kontekst»	113
Figur 5.13: Vurdering av egen kompetanse på området «Risiko- og beskyttelsesfaktorer og resiliens».....	113
Figur 5.14: Vurdering av egen kompetanse på området «Samarbeid med barn og foreldre».....	114
Figur 5.15: Vurdering av egen kompetanse på området «Nettverksbygging og mobilisering»	114
Figur 5.16: Vurdering av egen kompetanse på området «Jus og lovverk».....	115
Figur 5.17: Vurdering av egen kompetanse på området «Vurderings – og beslutningskompetanse».....	115
Figur 5.18: Vurdering av egen kompetanse på området «Forvaltningskompetanse»	116
Figur 5.19: Vurdering av egen kompetanse på området «Personlig kompetanse»	117
Figur 5.20: Utvalgets vurdering av behovet for kompetanseheving på fem områder	123
Figur 5.21: Andel av utvalget som har deltatt på kompetanseutvikling de siste 2 årene	124
Figur 5.22: Andel som har gjennomgått introduksjonskurs/innkjøringsprogram (N=1079).....	124
Figur 5.23: Andel som har mentor/fadder i jobben (N=1079).....	125
Figur 5.24: Andel som sier de har en form for sertifisering (N=1077)	125
Figur 5.25: Utvalgets vurdering av barrierer for kompetanseheving	126

Vedleggsoversikt

Vedlegg 1 Studieplaner for bachelorutdanninger i barnevern	146
Vedlegg 2 Studieplaner for bachelorutdanninger i sosialt arbeid (sosionomutdanningen)	151
Vedlegg 3 Studieplaner for relevante masterutdanninger	154
Vedlegg 4 Studieplaner for relevante videreutdanninger tilsvarende 30 studiepoeng	161
Vedlegg 5 Studieplaner for relevante videreutdanninger tilsvarende 60 studiepoeng	164
Vedlegg 6 Læringsutbyttebeskrivelser for alle emner bachelor barnevernespedagogikk	170
Vedlegg 7 Læringsutbyttebeskrivelser for alle emner bachelor sosionomutdanning	202
Vedlegg 8 Læringsutbyttebeskrivelser for relevante masterutdanninger	234
Vedlegg 9 Læringsutbyttebeskrivelser for relevante videreutdanninger tilsvarende 60 studiepoeng	245
Vedlegg 10 Læringsutbyttebeskrivelser for relevante videreutdanninger tilsvarende 30 studiepoeng	254
Vedlegg 11 Kompetanseområder inndelt i læringsutbyttebeskrivelser, samt nøkkelord det er søkt etter i utdanningenes læringsutbyttebeskrivelser	269
Vedlegg 12 Tabeller med kompetanseforskjeller etter kommunestørrelse	276
Vedlegg 13 Spørreskjema til barnevernsledere	283
Vedlegg 14 Spørreskjema til ansatte i barnevernstjenesten	300
Vedlegg 15 Intervjuguide brukerorganisasjoner	314
Vedlegg 16 Øvrige spørsmål vedrørende de ansattes vurdering av egen arbeidshverdag og mestring av arbeidet (kapittel 4)	316

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no